

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KİTÂB-I HAYÂT U MEMÂT (1a-49b arası),
FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ÇETİNKAYA

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN

AĞUSTOS – 2020

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KİTÂB-I HAYÂT U MEMÂT (1a-49b arası),
FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ÇETİNKAYA

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

“Bu tez sınavı 12/08/2020 tarihinde online olarak yapılmış olup aşağıda isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Zikri TURAN	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Kaan YILMAZ	Başarılı

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Ahmet ÇETİNKAYA
Öğrenci Numarası	:	Y176011005
Enstitü Anabilim Dalı	:	Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı	:	Yeni Türk Dili
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Kitâb-ı Hayât u Memât (1a-49b arası), Firdevsî-i Rûmî (Giriş-İnceleme-Metin Dizin)
Benzerlik Oranı	:	% 25

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

12/08/2020
İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN

Tarih: 12.08.2020

İmza

KABUL EDİLMİŞTİR

REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Eski Anadolu Türkçesi 13. yüzyıldan başlayarak 16. yüzyılın başlarına kadar süren dönemin adıdır. 16. yüzyılda ise yerini Osmanlı Türkçesine bırakır. Saha araştırmacıları tarafından farklı tasniflere tabi tutulan Eski Anadolu Türkçesi Dönemi, Faruk Kadri Timurtaş'ın ifadesiyle Selçuklular devri ile İstanbul'un fethi arasındaki zamanın (XII-XV. yüzyıllar) edebî dilidir. Ona göre 15. yüzyılın ikinci yarısı Klasik Osmanlıcaya Geçiş Dönemidir. Bizim üzerinde çalıştığımız “Hayât u Memât” da bu dönemde (1508), İstanbul'da Firdevsî-i Rûmî tarafından Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiştir. Yani eser, Eski Anadolu Türkçesinin son dönemi olan Klasik Osmanlı Türkçesine Geçiş Döneminin bir ürünüdür. Bu yönüyle eser, içerisinde Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini barındırması bakımından önem taşımaktadır. Aynı zamanda Klasik Osmanlı Türkçesine Geçiş Dönemi ürünü olduğu için yabancı kelimelerin kullanımındaki artış dikkat çekmektedir.

Eser, konusu bakımından dinî, tasavvufî, ahlâkî eserler arasında yer almaktadır. Bu türde yazılmış eserlerin ilk örneklerine 9-12. yüzyıllar arasında rastlanır. Bunda Selçuklular Dönemi'nin düşünce özgürlüğü ve bu özgürlüğün etkisiyle mezhep çeşitliliğinde yaşanan artış etkili olmuştur. Aynı zamanda bu dönemde yapılan büyük savaşlar ve Kuzeydoğudan Anadolu'yu tehdit eden Moğol saldırıları halkın tekke ve dergahlara rağbet etmesini sağlamış bu durum daha sonraki yüzyıllarda da telif ve tercüme eserlerin artışında etkili olmuştur. Mevlânâ'nın Mesnevî'si, Âşık Paşa'nın Garibnâme'si, Ahmed Fakih'in Çarhnamesi bu tür eserler arasındadır. Özellikle Mevlânâ'nın Mesnevî'si Fars edebiyatında ve Türk edebiyatında yazılan eserleri muhtevâ bakımından etkilemiştir. Hayât u Memât da Mevlâna ile Şems arasındaki soru-cevaplar eşliğinde dinî, tasavvufî konuları işlemesi bakımından bu etkilenmenin görüldüğü eserlerden biridir. Eserde dinî, tasavvufî konuların yanında deprem, buhar, yağmur ve dağların oluşumu gibi coğrafi terimlerle ilgili sorulara verilen cevaplar da yer almaktadır.

Türk edebiyatının farklı dönemlerinde yazılmış eserler, o dönemin dil özelliklerini yansıtması, sosyal ve siyasi hayat hakkında bilgiler vermesi, halkın dünya görüşünü bize bildirmesi açısından önem taşımaktadır. Aynı zamanda dil ve edebiyat tarihimizin tam anlamıyla inkişafının sağlanması için de bu eserleri çalışmak faydalı olacaktır. Biz de bu

gaye ile Klasik Osmanlı Türkçesine Geçiş Döneminin bir ürünü olan “Hayât u Memât” adlı eseri seçtik.

Çalışmamız; Giriş, İnceleme, Çeviri Yazılı Metin ve Dizin-Sözlük bölümlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmayı yaparken yukarıda bahsettiğimiz doğrultuda Giriş bölümünde eserin içeriği, yazarı ve eserin yazıldığı dönem hakkında bilgiler verilmeye çalışılmış; konu, önem, amaç, kapsam ve yönteminden bahsedilmiştir. İnceleme bölümünde metnin imla özellikleri ve ses bilgisi çalışmalarına yer verilmiştir. Bu bölümde kelimeler art zamanlı, eş zamanlı ve arap harfli olarak gösterilmiştir. Kelimelerin metnin hangi sayfasında geçtiği parantez içinde varak numaraları ile belirtilmiştir. Sonraki bölümde metnin çeviri yazılı hali verilmiştir. Son bölüm ise metnin dizini ve bağlama dayalı sözlüğünden oluşmaktadır. Yaptığımız bu çalışmanın benimsediğimiz amaç ve ödevler doğrultusunda saha araştırmalarına faydalı olmasını ümit etmekteyiz.

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilgi, tecrübe ve hoşgörüsüyle bana rehberlik eden değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN’a ve süreç boyunca yanımda olan, desteklerini esirgemeyen herkese gönülden teşekkür ederim.

Ahmet ÇETİNKAYA

12.08.2020

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM: FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ’NİN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ	6
1.1. Firdevsî-i Rûmî’nin Hayatı.....	6
1.2. Firdevsî-i Rûmî’nin Edebi Kişiliği	6
1.3. Firdevsî-i Rûmî’nin Eserleri.....	6
İKİNCİ BÖLÜM: HAYÂT U MEMÂT’IN TANITIMI	9
2.1. Eserin Dış Özellikleri.....	9
2.2. Eserin Muhtevâsı.....	10
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: METNİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ	14
3.1. İmlâ Özellikleri.....	14
3.1.1. Ünlülerin Yazılışları.....	14
3.1.1.1. “a” Ünlüsünün Yazılışları.....	14
3.1.1.2. “e” Ünlüsünün Yazılışları.....	15
3.1.1.3. “ı-i” Ünlülerinin Yazılışları.....	17
3.1.1.4. “o-ö” Ünlülerinin Yazılışları.....	17
3.1.1.5. “u-ü” Ünlülerinin Yazılışları.....	18
3.1.2. Ünsüzlerin Yazılışları.....	19
3.1.2.1. “ç” Ünsüzünün Yazılışları.....	19
3.1.2.2. “ğ” Ünsüzünün Yazılışları.....	19
3.1.2.3. “p” Ünsüzünün Yazılışları.....	20
3.1.2.4. “t,d” Ünsüzlerinin Yazılışları.....	20

3.1.2.5. “k,ğ” Ünsüzlerinin Yazılışları.....	20
3.1.2.6. “s” Ünsüzünün Yazılışları.....	21
3.1.3. Bazı Kelime ve Eklerin İmlâları.....	21
3.1.3.1. “kim ve ki”nin Yazılışları.....	21
3.1.3.2. “ile”nin Yazılışları.....	21
3.1.3.3. i- Cevheri Fiilin Yazılışları.....	22
3.1.3.4. “içün” Sözcüğünün Yazılışları.....	22
3.1.3.5. “de”nin Yazılışları.....	22
3.1.3.6. “kadar” Sözcüğünün Yazılışları.....	22
3.1.3.7. Soru Ekinin Yazılışları.....	22
3.1.4. Harekelerin Yazılışları.....	22
3.1.4.1. Tenvin İşaretinin Kullanılışı.....	22
3.1.4.2. Şedde İşaretinin Kullanılışı.....	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SES BİLGİSİ.....	24
4.1. Ünlüler.....	24
4.1.1. /e:/i/ Meselesi.....	24
4.1.2. Ünlü Uyumları.....	24
4.1.2.1. Önlük-Artlık Bakımından Ünlü Uyumları.....	24
4.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Bakımından Ünlü Uyumları.....	25
4.1.2.2.1. Yuvarlaklaşmalar.....	25
4.1.3. Ünlü Yutulması.....	25
4.1.4. Birleşme.....	25
4.2. Ünsüzler.....	26
4.2.1. Ünsüz Değişmeleri ve Ses Olayları.....	26
4.2.1.1. Ötümlüleşme.....	26
4.2.1.2. Sızıcılaşma.....	28
4.2.1.3. İkizleşme.....	29
4.2.1.4. Erime.....	29

4.2.1.5. Pronominal Teklik.....	29
4.2.1.6. Hece Tekleşmesi (Haploloji).....	29
4.2.1.7. Yutulma.....	30
4.2.1.8. Denklikler.....	30
BEŞİNCİ BÖLÜM: ÇEVİRİ YAZILI METİN.....	31
5.1. Transkripsiyon Tablosu.....	31
5.2. Çeviri Yazılı Metin.....	31
ALTINCI BÖLÜM: DİZİN.....	105
6.1. Genel Dizin ve Sözlük.....	105
SONUÇ	366
KAYNAKLAR.....	368
TIPKIBASIM.....	371
ÖZGEÇMİŞ	423

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız
C	: Cilt
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
ET	: Erişim Tarihi
Haz.	: Hazırlayan
İA	: İslam Ansiklopedisi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Yay.	: Yayınevi/Yayınları
YLT	: Yüksek Lisans Tezi

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	X	Doktora	
Tezin Başlığı: Kitâb-ı Hayât u Memât (1a-49b arası), Firdevsî-i Rûmî, (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)			
Tezin Yazarı: Ahmet ÇETİNKAYA		Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN	
Kabul Tarihi: 12.08.2020		Sayfa Sayısı: vi (ön kısım) + 370 + 53 (ek)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Yeni Türk Dili	
<p>Bu çalışma, Firdevsî-i Rûmî tarafından Farsçadan Türkçeye çevrilmiş olan “Hayât u Memât” adlı eserin incelenmesi, çeviri yazılı metni ve metne dayalı sözlüğünü barındıran dizinini içermektedir. Giriş, Firdevsî’nin hayatı ve eserleri, Hayât u Memât’ın tanıtımı, metnin imlâ özellikleri, ses bilgisi, çeviri yazılı metin ve dizin bölümlerinden oluşmaktadır.</p> <p>Giriş bölümünde Eski Anadolu Türkçesi Dönemi’nden, çalışmamızın konu, önem, amaç ve yönteminden bahsedilmiştir. Sonra yazarın hayatı ve eserleri anlatılmış ve çalışmaya konu olan eseri tanıtılmıştır. İmlâ bölümünde ünlü ve ünsüz seslerin kelime başı, ortası ve sonundaki kullanımları gösterilmiştir. Ses bilgisi kısmında ünlü ve ünsüz seslerde meydana gelen ses olayları verilmiş, kelimeler art zamanlı ve eş zamanlı olarak gösterilmiştir. Dizin bölümünde ise kelimelerin bağlama dayalı anlamları verilmeye çalışılarak anlamların metin içerisinde nerede geçtiği numaralarla gösterilmiştir.</p> <p>Çalışmaya konu olan eser, 16. yüzyılda (1508), İstanbul’da tercüme edilmiştir. Eser, yazılış tarihi ve dil özellikleri itibariyle Eski Anadolu Türkçesinin dönemlerinden biri olan Klasik Osmanlı Türkçesine Geçiş Dönemini’nin ürünüdür. Eser; dinî, tasavvûfî ve ahlakî bir nitelik taşımaktadır. Eserin tek nüshası Hayât-nâme adıyla Süleymâniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi numara 2333’te bulunmaktadır.</p> <p>16. yüzyılın başlarında yazılan eser, Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Nesih yazı türüyle kaleme alınmıştır. Eser harekelidir. 99 varaktan oluşur. Satır sayısı 15’tir. Ancak satır sayısının 16 olduğu sayfalar (6a, 26b) da mevcuttur. Eserin ölçüleri 248x147- 163x99’dur. Satır ve kapakların kenarları kahverengi meşindir.</p>			
Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Firdevsî-i Rûmî, Hayât u Memât, Din, Tasavvuf, Yazma Eser.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	X	Ph.D.	
Title of Thesis: Kitâb-i Hayât u Memât (1a-49b inter), Firdevsî-i Rûmî, (Entry-Examination-Text-Index)			
Author of Thesis: Ahmet ÇETİNKAYA Supervisor: Dr.Öğr. Üyesi Ayşe AYDIN			
Accepted Date: 12.08.2020		Number of Pages: vi (pre text) + 370 + 53 (appendices)	
Department: Turkish Lang. and Lit.		Subfield: Turkish Lang. and Lit.	
<p>This work is formed of the study of Hayat u Memat which was translated from Persian to Turkish by Firdevs-i Rumi, translation text and directory that is sheltered on the dictionary which is based on the text. Introduction is formed of the chapters of life and works of Firdevs, introducing of Hayat u Memat, spelling characteristics of the text phonetics, translation text and directory.</p> <p>In the introduction are mentioned the period of Old Anatolian Turkish language, topic, significance, purpose and methodology of the work. Then, the life and works of the writer are explained and also the piece which is the subject of this work is introduced. In the spelling chapter, the usage of the top, the middle and the end of the vowel sound and consonant in the word are shown. In the phonetics chapter are given acoustic phenomena occurred in the vowel sounds and consonants and also synchronous and diachronic words are shown. In the directory chapter are given the meanings of contextual words and also places of these words in the text are shown with the numbers.</p> <p>Book that is subject to this work was translated in 16th century (1508), in İstanbul. The work, according to the period of writing and language characteristics is the product of one of the periods of the Old Anatolian Turkish Language - Transition Period to the Classical Ottoman Turkish Language. The work carries religious, mystical and moral character. Only version of the piece named Hayat-name is in Suleymaniye Library, Hacı Mahmut Efendi no 2333.</p> <p>The piece, which was written in the first half of 16.century reflects the characteristics of Old Anatolian Turkish Language. It was written in Naskh font type with Arabic diacritics. It is consisted of 99 leafs, 15 lines of verses. There are also pages (6a,26b) where there are 16 lines of verses. Dimensions of the book are 248x147 - 163x99. Lines and borders of the cover are brown leather.</p>			
Keywords: Old Anatolian Turkish, Firdevsî, Hayât u Memât, Religion, Sufism, Manuscripts.			

GİRİŞ

Çalışmamızın konusunu oluşturan Hayât u Memât, Firdevsî-i Rûmî tarafından 1508 yılında İstanbul'da, Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiş dinî, tasavvufî ve ahlâkî nitelikte bir eserdir. Eser, Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'nde kaleme alınmıştır.

Eski Oğuz Türkçesi de denilen Eski Anadolu Türkçesi, 13. yüzyıldan başlayarak 16. yüzyıl başlarına kadar sürer. 16. yüzyılda ise yerini Osmanlı Türkçesine bırakır. Eski Anadolu Türkçesi sadece Anadolu'da değil Kuzey ve Güney Azerbaycan, Irak, Suriye ve Balkanlarda da kullanılmıştır (Ercilasun: 2014).

Eski Anadolu Türkçesinin dönemleri, saha araştırmacıları tarafından farklı tasniflere tabi tutulmuştur. Faruk Kadri Timurtaş, Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'nin Selçuklular devri ile İstanbul'un fethi arasındaki zamanın (XII-XV. yüzyıllar) edebî dili olduğunu söyler. Ona göre 15. yüzyılın ikinci yarısı Klasik Osmanlıcaya geçiş dönemidir. Bu dönemde de Eski Anadolu Türkçesinin özellikleri hâkim durumdadır (Timurtaş: 2011). Zeynep Korkmaz'ın tasnifi ise şu şekildedir: Oğuzca'nın Eski Anadolu Türkçesinden önceki tarihi dönemi (VI-XI. yüzyıllar arasındaki dönem ile XI-XII. yüzyıllar arasındaki dönem), Oğuzcanın geçirdiği ikinci tarihi gelişme süreci (XII-XIII. yüzyıllar arasındaki dönem) ve üçüncü dönem (Oğuzların Orta Asya'dan uzak bir coğrafi bölgede yani Anadolu'da bağımsız bir devlet kurduktan sonra (M.S. 1071) XIII. yüzyıl sonlarından başlayarak oluşturdukları dönem) (Korkmaz: 2005). Ahmet Bican Ercilasun; Eski Anadolu Türkçesinin, Anadolu Selçukluları Dönemi'ni, Beylikler Dönemi'ni, Karakoyunlu ve Akkoyunlu Dönemleri ile Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dönemini kapsadığını söyler (Ercilasun: 2014). Hatice Şahin ise Eski Anadolu Türkçesini; Selçuklu Türkçesi, Beylikler Dönemi Türkçesi ve Osmanlı Türkçesine Geçiş Dönemi Türkçesi olarak üç devrede inceler. (Şahin: 2003).

Timurtaş, Ercilasun ve Şahin gibi saha araştırmacılarının tasnifine baktığımızda çalışmamızın konusu olan Hayât u Memât adlı eserin Eski Anadolu Türkçesinin dönemlerinden biri olan Klasik Osmanlı Türkçesine geçiş döneminde kaleme alındığı söylenebilir. Bu dönemde Arapça ve Farsçanın etkisi artmış, eserlerde çok sayıda yabancı unsur kullanılmıştır. Edebî yönden oldukça yüksek bir düzeyde bulunan Türk edebiyatı, dil açısından büyük bir düşüş yaşamıştır (Şahin: 2003). Üzerinde çalıştığımız Hayât u Memât isimli eserde de Arapça ve Farsça unsurların yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Tür olarak baktığımızda Hayât u Memât, dinî, tasavvufî ve ahlâkî eserler kategorisinde yer almaktadır. Bu türde yazılmış eserlerin ilk örneklerine 9-12. yüzyıllar arasında rastlanmaktadır. Selçuklular Dönemi'nde düşünce özgürlüğünün bulunması Anadolu'da mezhep çeşitliliğinin artmasına neden olmuştur. Bu sebeple pek çok telif ve tercüme eser verilmiştir. Özellikle Mevlânâ'nın Mesnevîsi, İran ve Türk edebiyatı üzerinde etkili olmuştur. Bu eserlerde ilâhî aşk, insan-ı kâmil, ahlâkî eğitim, sohbet, âdab ve erkân gibi konular işlenmiştir (Bilgin: 2007). Mevlânâ ve Şems'in soru-cevap şeklindeki konuşmalarından oluşan Hayât u Memât'ta da nefis, hayat, ölüm, cennet, cehennem, tevhid, rahat, elem, iyi ve kötü ameller anlatılmaktadır.

Dil ve edebiyat tarihimizin bütün değerlerini arayıp bulmak, neşretmek ve bu eserler üzerine çalışmalar yapmak ilmî ve millî bir vecîbedir (Köksal: 2012). Biz de Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerini taşıyan dinî, tasavvufî ve ahlâkî konularda bilgiler veren, tercüme edilen eserlerin niteliklerini yansıtan Hayât u Memât adlı eser üzerine yaptığımız bu çalışmayla saha araştırmalarına katkı sağlamayı ümit etmekteyiz.

Çalışmanın Konusu

Çalışmamızın konusu Firdevsî-i Rûmî'ye ait olan “Hayât u Memât” adlı eseri çeviri yazı alfabesine aktararak, imlâ özellikleri ve ses bilgisi açısından incelemek, dizinini ve sözlüğünü hazırlamaktır.

Çalışmanın Önemi

16.yy'ın başlarında (1508) Firdevsî-i Rûmî tarafından Farsçadan Türkçeye tercüme edilen “Hayât u Memât” adlı eser, Hz. Mevlânâ ile Hz. Şems-i Tebrîzî arasında geçen soru cevap şeklindeki tasavvufî bir sohbeti içermektedir. Dönemin müelliflerinden olan Firdevsî-i Rûmî bu eseriyle sadece tasavvufî bir konuyu aktarmakla kalmayıp aynı zamanda Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerini de kaydetmiştir. Bu karakteristik özellikleri günümüz araştırmacılarının dikkatine sunmak çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı 16. yy'ın karakteristik özelliklerini barındıran bu eseri çeviri yazı alfabesine aktarmak, dil hususiyetlerini ait olduğu dönem ışığında değerlendirmek,

sözlük ve dizinini hazırlamak ve çalışmamızı günümüz araştırmacılarının dikkatine sunmaktır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmamız; Giriş, İnceleme, Çeviri Yazılı Metin ve Dizin-Sözlük bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmamızın konusu olan “Hayât u Memât” adlı eserin içeriği, yazıldığı dönem ve bu dönemin dil tarihimizdeki önemi belirtilmiş; eserin tanıtımı yapılmıştır. Eseri Farsçadan Türkçeye tercüme eden Firdevsî-i Rûmî'nin hayatı, edebi kişiliği ve eserlerinden bahsedilmiştir. Çalışmamızın konusu, önemi, amacı, kapsamı ve yöntemi anlatılmıştır.

İnceleme bölümü metnin imlâ özellikleri ve ses bilgisi bölümlerinden oluşmaktadır. İmlâ bölümünde metindeki ünlü ve ünsüz sesler ile bazı kelime ve eklerin yazımları gösterilmiştir. Ayrıca harekelerin yazımına da yer verilmiştir. Metindeki ünlü ve ünsüz seslerin yazımı kelime başı, kelime ortası ve kelime sonu şeklinde sıralanmıştır. Ses bilgisi bölümünde, ünlü ve ünsüz seslerle ilgili ses olaylarına yer verilmiştir. Bunlara yer verilirken ses olaylarının bulunduğu kelimeler Eski Türkçe ile mukayeseli olarak gösterilmiştir.

Metin bölümü, eserin çeviri yazı alfabesine aktarımından oluşmaktadır. Eseri çeviri yazıya aktarırken Times Turkish Transcription fontu kullanılmıştır.

Dizin - Sözlük bölümünde, metinde geçen kelimelerin dizinine ve bu kelimelerin bağlama dayalı anlamlarına yer verilmiştir. Dizin hazırlama aşamasında Cibakaya adlı dizin programı kullanılmıştır. Bu bağlamda dizin hazırlanırken sadece sözcüklere yer verilmemiştir. Onlara gelen ekler de işaretlenerek dizine girmeleri sağlanmıştır. Ayrıca Arapça tamlamalar dizine madde başı olarak alınırken Farsça tamlamalar farklı işaretlemelerle madde başlarının altına eklenmiştir.

Dizin bölümünde alfabetik sıra gözetilmiştir. Dizin – Sözlük hazırlanırken önce kelimeler madde başı olarak verilmiştir. Sonra hangi dile ait olduğu gösterilmiştir. Ardından kelimelerin anlamları bağlama dayalı olarak yani metinde geçen anlamlarıyla verilmeye çalışılmıştır. Bunu yaparken metnin farklı yerlerinde birden fazla anlamda kullanılan

kelimeler için 1.-2.-3... şeklinde numaralar verilmiş, bunların karşılıklarına da metin içindeki anlamları yazılmıştır:

al- 1. *Bir şeyi elle veya bir araçla tutup olduğu yerden ayırmak.*

a.-maz 43b/3

2. *Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak.*

a.-masalar 27a/9

3. *Bir yerden veya bir kimseden ayırmak.*

a.-dukdan 27a/8

a.-up 46b/3

4. *Bir yolu katetmek.*

a.-duğuña 23a/13

5. *Tahsil etmek.*

a.-mayasun 46a/12

5. *Sağlamak, temin etmek.*

a.-urlar 1a/8

a.-çün 7a/7

[=5]

Verilen örnekte görüldüğü üzere al- sözcüğü metnin bağlamına göre değerlendirilmiştir.

Madde başı olan kelimelerin karşılıklarına bağlama dayalı anlamları verildikten sonra; alt kısımda kelimenin, metnin hangi sayfasında ve satırında kaç defa geçtiği gösterilmiştir.

Alt kısımda önce sözcüklerin eksiz kullanıldığı sayfa ve satırlar verilmiştir:

baħr Ar. *Deniz, derya.*

b.1b/3

Verilen örnekte madde başı sözcüğün metnin bir yerinde eksiz olarak kullanıldığı görülmektedir. Sıralama yapılırken alfabetik olarak önce kelimenin yalın hâli sonra varsa içinde yer aldığı tamlamalar, ardından ekli şekilleri sonra da et-, ol-, eyle-, kıl- gibi fiillerle kullanımını gösterilmiştir:

b.-ı tesbîhde 1b/1

b.-ı ʿummān 19a/7

b.+ına 21a/3, 43b/7

b.+inde 45b/4

b.+ine 2a/3

b.+üñ 15b/9

[=8]

Bu sıralamanın ardından sözcüğün metindeki toplam kullanım sayısı köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Verilen örnekte bahr sözcüğünün metinde tek başına ve söz dizisi içinde toplam sekiz kez kullanıldığı görülmektedir.

Çalışmanın en sonunda, çalışmamızı yaparken yararlanan kaynakların bulunduğu bölüm yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM: FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ'NİN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1.1. Firdevsî-i Rûmî'nin Hayatı

Asıl adı Şerâfeddîn Mûsâ olan yazar, Firdevsî-i Rûmî, Firdevsî-i Tavîl, Türk Firdevsî ve Uzun Firdevsî olarak da anılmıştır. Köklü bir aileye mensup olan Firdevsî'nin soyu Alâaddîn Keykûbâd dönemine kadar uzanmaktadır. 857 (1453)'de Edincik'te dünyaya gelen yazarın hayatı Edincik, Bursa, Manisa, Balıkesir ve İstanbul'da geçmiştir. Bazı kaynaklarda Bursa'da dünyaya geldiği bilgisi kayıtlıdır. Bunun sebebi büyük ihtimalle öğrenimini Bursa'da yapmasından dolayıdır. II. Bâyezîd'e sunduğu 330-380 ciltlik Sûlmân-nâme isimli eseri, pâdişâh tarafından hacimli bulunduğu için 80 cüzünün yakıtıldığı söylenmektedir. Bunun üzerine Firdevsî'nin yaşadığı kırgınlıkla II. Bâyezîd'i hicvederek 1512 yılından önce İran'a kaçtığı ve orada vefat ettiği söylenmektedir. Ancak eserlerinde yer alan bilgilerden hareketle 1517'de İstanbul'da bulunduğu ve bu tarihten sonra vefat ettiği düşünülmektedir (Büyükkarcı Yılmaz: 2013).

1.2. Firdevsî-i Rûmî'nin Edebi Kişiliği

Firdevsî, genç yaşta şiir, tarih, hendese, felsefe, tıp, ilm-i nücûm ve kısas gibi konularla ilgilenmiştir. Onun eserlerinde Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin sevgisi dikkat çeker. O, eserlerini bilgilerini sergilemek için bir araç olarak kullanmıştır. Yani eserlerinin çoğu öğretici niteliktedir. Bursalı Melîhî'den aruz ilmini öğrenen Firdevsî'nin şiir konusunda çok da yetenekli olmadığı söylenmektedir (Büyükkarcı Yılmaz: 2013). Hayât u Memât adlı eserde bulunan şiirlere baktığımızda vezin konusunda çok sayıda hata yapıldığı görülmektedir. Bu durum şiir konusunda kaynaklarda yer alan bilgileri doğrular niteliktedir.

1.3. Firdevsî-i Rûmî'nin Eserleri¹

1. Süleymân-nâme: Firdevsî'ye asıl şöhretini kazandıran eser, Süleymân-nâme-i Kebîr adıyla da bilinmektedir. Eser, Hz. Süleymân'ın hayatıyla birlikte tarih,

¹ Ayrıntılı bilgi için Bkz. Orhan F. Köprülü, "Firdevsî, Uzun", DİA, C.13, İstanbul 1996, s. 127-129 ve Fatma Büyükkarcı Yılmaz, "Firdevsî, Şerâfeddîn Mûsâ, Uzun Firdevsî, Firdevsî-i Rûmî, Firdevsî-i Tavîl, Türk Firdevsî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/firdevsi-serefeddin-musa-uzun-firdevsi> (ET: 02.04.2020).

ahlâk, felsefe ve ilm-i nücûm gibi konuları içermektedir. Bu özellik esere ansiklopedik bir nitelik kazandırmıştır. Sade bir dille kaleme alınan eserin 330, 360, 366 ve 380 cüz olduğunu kaydeden kaynaklar bulunmaktadır. Süleymân-nâme takdim edildiği II. Bâyezîd tarafından beğenilmemiş ve bazı cüzleri yaktırılmıştır.

2. Kıssa-nâme-i Süleymân Aleyhi's-selâm: Firdevsî'nin Süleymân-nâme'den önce Balıkesir'de kaleme aldığı mensur eseridir. Eserin bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir.
3. Da'vet-nâme: Mukaddimesinden anlaşıldığı üzere 893 (1488) yılında Balıkesir'e Arapça ve Farsça bazı eserlerden tercüme edilerek hazırlanmıştır. İlm-i nücûm hakkında bilgileri içeren mensur eserde burçlara ait 145 resim ve şekil bulunmaktadır. Bilinen tek nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndedir.
4. Firâset-nâme: Süleymân-nâme ve Münâzara-i Seyf ü Kalem adlı eserlerindeki kayıtlara göre II. Bâyezîd'in tahta geçmesinden önce Balıkesir'de yazılmıştır. Eserin nüshası bilinmemektedir.
5. Münâzara-i Seyf ü Kalem: Eserde yer alan kayda göre 890 (1485) yılında Balıkesir'de kaleme alınmıştır. Eserde kalem ve kılıcın birbirine üstünlüklerini kanıtlamak için yaptıkları münazara anlatılmaktadır. Manzum – mensur karışık olarak yazılan eserin bir nüshası Millet Kütüphanesi'ndedir.
6. Pend-nâme-i Eflatûn: Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiş, sağlık ve temizlik konularını işleyen küçük bir risaledir. Nüshası bilinmemektedir.
7. Silahşör-nâme: Ahmed Paşa'ya takdim edilen eserde, çeşitli silahlar tanıtılmıştır. Bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir.
8. Satranç-nâme-i Kebîr: Satranç'ın tarihçesi ve tekniği hakkında bilgi veren eser, Balıkesir'de telif edilmiştir. Eserin Nuruosmâniye Kütüphanesi, Berlin ve Münih kütüphanelerinde bulunan birer nüshası vardır.
9. Tercüme-i Câmeşûy-nâme: Nâsîreddîn Tûsî'nin aynı adlı Farsça eserinden yapılan tercümedir. Firdevsî, dokuz bâbdan oluşan esere bir bölüm daha eklemiştir. Eserde bazı kumaşlarda lekelerin temizlenmesine ilişkin yöntemlerden bahsedilmiştir.

10. Tuhfetü'l-Hâdî: Abdullâh-ı İlâhî'nin menkıbelerini içeren eser, Hakâyık-nâme ve Hakikat-nâme isimleriyle de anılmıştır. Mensur olan eserin içinde manzum kısımlar da bulunmaktadır.
11. Teşhîsü'l-İnsân: 1481 yılında Farsçadan Türkçeye tercüme edilerek Ahmed Paşa'ya sunulmuştur.

Firdevsî'nin ayrıca Hadikatü'l-Hakâyık, Tecnîsât, Tâli-i Mevlûd-i Kebîr, Hadis-i Ahsen, Hâcî Bektâş Velî Vilâyet-nâmesi ve Süleymân-nâme vü Belkîs-nâme isimli eserleri de bulunmaktadır. Hayât u Memât adlı eserinin tanıtımı ise aşağıda yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM: HAYÂT U MEMÂT'IN TANITIMI

2.1. Eserin Dış Özellikleri

Eserin tek nüshası Süleymâniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi numara 2333'te Hayât-nâme adıyla kayıtlıdır. Kaynaklarda eserin Hicrî 914, Milâdî 1508 yılında Farsçadan Türkçeye tercüme edildiği bilgisi kayıtlıdır.

16. yüzyılda yazılan eser, Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Nesih yazı türüyle kaleme alınan eser harekelidir. 99 varaktan oluşan eserin satır sayısı 15'tir. Ancak satır sayısının 16 olduğu sayfalar (6a, 26b) da mevcuttur. Eserin ölçüleri 248x147- 163x99'dur. Satır ve kapakların kenarları kahverengi meşindir.

Eserin zahriye kısmının "b" yüzünde 291 tarihi kayıtlıdır. Aynı sayfada "mustafâ efendinüzdür bu kitâb" yazısı da yer almaktadır. Bu bölümün devamında bulunan sayfanın "b" yüzünde ise eserin adı olan "kitâb-ı hayât u memât" ile beraber "telif-i firdevsî" ifadesi de vardır. Bu ifadelerin solunda ve altında bulunan yazılar karalandığı ve yıprandığı için okunamamıştır. Aynı sayfanın sol tarafında eserin tercüme edildiği döneme ait olduğunu düşündüğümüz bir mühürle beraber Beşiktaş Vakıf Kütüphanesi, Süleymâniye Kütüphanesi ve Hacı Mahmud Efendi Bölümüne ait mühürler de bulunmaktadır.

Eserin **1a** yüzünde bulunan kitâb-ı hayât u memât başlığı mavi mürekkeple yazılmıştır ve tezhiplidir. Başlığın altında bulunan besmele-i şerîf de mavi mürekkeple yazılmıştır. Eserdeki diğer başlıklar, âyetler, hadisler, "nazm, nesr, dahı, nite" gibi ifadeler kırmızı mürekkeple kaydedilmiştir. **2a** numaralı sayfadan itibaren eserin "a" yüzünün sağ üst kısımlarına siyah mürekkeple Arapça ibareler yazılmıştır. **35b** numaralı sayfanın sol üst kısmına metinde bulunan şiirin vezni olan "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" ve "ki düriş kim içesün âb-ı hayât" mısrası der-kenâr olarak kaydedilmiştir.

Eser üzerine Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Tarih programında Fatma Atasoy Çalışkan tarafından *Firdevsî-i Tavîl'in Kitâb-ı Hayât ü Memât Adlı Eseri:Tahlil ve Metin* adında bir yüksek lisans tezi yapılmıştır. Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde Firdevsî-i Tavîl'in hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Kitâb-ı Hayât ü Memât'ın tanıtımı yapılmıştır. Üçüncü bölümde eserin özeti verilerek kaynak değerine değinilmiştir. Sonuç

ve bibliyografya bölümünün ardından metnin Latin alfabesine aktarılmış hali ile tıpkıbasımı verilmiştir.

2.2. Eserin Muhtevâsı

Eser, besmele-i şerîfin ardından Allah'a hamd edilen bir bölümle başlar. Burada Allah'ın kayyûm, kâdir, cebbâr, sübbûh, kuddûs gibi isimleri ve sıfatları anılarak O'na şükredilir. **1b** numaralı sayfada yer alan “tevhîd bârî te‘âlâ ‘azze şânühü” başlığıyla **tevhîd** bölümüne geçilir. Bu sayfada Allah'ın isimlerinin ve sıfatlarının yer aldığı, aruzun “müstefîlün müstefîlün müstefîlün müstefîlün” kalıbıyla yazılmış bir şiire yer verilmiştir. Bu şiir **2a** numaralı sayfanın 7. satırına kadar devam eder.

2a numaralı sayfada “ender-münâcât musannif-i kitâb-ı firdevsî zâ‘efallâhü kadrehü” başlığıyla **münâcât** bölümüne geçilir. Burada Allah'a “sultân, pâdişâh, ilâhî” gibi ifadelerle seslenilerek O'nun hikmetinden, izzetinden ve inayetinden bahsedilmiştir. Yine bu bölümde kaza ve kadere duyulan iman dile getirilir. Münâcât bölümünün sonunda aruzun “mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün” kalıbıyla kaleme alınmış bir şiir bulunmaktadır. Bu şiir **2b**'nin sonuna kadar devam eder.

3a numaralı sayfada Hz. Muhammed'in övüldüğü bir **na‘t** bulunmaktadır. Bu bölüme “der-na‘t-ı resûl-i kevneyn seyyidü’s-sakaleyn ve imâmü’l-kibleteyn hâtemü’n-nebiyyin şefi‘ü’l-müznibîn muhammed mustafâ sallallâhü ‘aleyhi vesellem” ifadesi başlık olarak verilmiştir. Bu bölümde Hz. Muhammed “anedlîb-i çemen-arâ, mâh-ı âsumân-ı sıdk, münşî-i dîvân, ân-ı bülbül-i cennet-i firdevs, hâtemü’n-nebiyyin, imâmü’l-mürselîn” gibi ifadelerle övülmüştür. Na‘t bölümünde **4a** numaralı sayfanın 8. satırına kadar süren, aruzun “mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün” kalıbıyla yazılmış bir şiire yer verilmiştir.

4a numaralı sayfanın 9-10-11 ve 12. satırlarında dönemin sadrazamı olan Mustafa Paşa'ya yazılmış bir övgü bulunmaktadır. Paşa, bu satırlarda cömertlik kaynağı, vefa ve huzur madenine benzetilmiştir.

4a numaralı sayfanın 13. satırında eserin Farsçadan Türkçeye tercüme edildiği “makâle-i hakâyıkuş ve bu risâle-i dekâyıkuş lisân-ı fârisîden zebân-ı türkîye tercüme olduğına cihet” ifadesiyle belirtilmiştir. Aynı sayfanın 15. satırında eserin rebîü’l-evvel ayında Konstantiniyye’de yazıldığı belirtilmiştir. Eserin hangi yılda yazıldığını belirten ifade mürekkep lekeleri sebebiyle okunamamıştır.

5a numaralı sayfanın 15. satırında “meşâyah-i kibâr risâlelerinden imâm-ı gâzâlî ve şeyh muhyiddîn ‘arabî ve şeyh ‘attar makâlelerinden intihâb kılup türkîye tercüme olundı” denilerek eserin kaynakları hakkında bilgi verilmiştir.

5b numaralı sayfanın 3. satırında eserin 30 babdan oluştuğu belirtilir. Aynı sayfanın 7. satırından başlayarak **6b** numaralı sayfanın 9. satırına kadar babların içeriği hakkında birer cümlelik özetlere yer verilir. Bu özetler şu şekildedir:

1. **el-faşlü’l-evvel** mevlânâ şemseddîn-i tebrîzî hâzretine nefsdan su’âl kılup ol dağı cevâb virdügi beyânındadır

2. **el-faşlü’s-şânî** imtiyhâna çeküp ma‘ârifden haber açup eşyâ-i küllîden su’âl idüp ol dağı cevâb virdügi beyânındadır

3. **el-faşlü’s-şâlis** nefsi küllî cism-i küllîye murtabıt olduğundan ğaraż-ı aşlî neydügin bildürür

4. **el-faşlü’r-râbi‘** nefsi küllînün sirâyet etdügin bildürür

5. **el-faşlü’l-hâmiş** mevte ve hayâta i‘tibâr kılmagı bildürür

6. **el-faşlü’s-sâdis** mevtün ve hayâtuñ ve cismün mâhiyetin bildürür

7. **el-faşlü’s-sâbi‘** umür-ı cüz’iyye ile nefsi emmârenün sânındadır

8. **el-faşlü’s-şâmin** mevt hikmet idügin bildürür

9. **el-faşlü’t-tâsi‘** mevte ‘alâ-vechi’l-tahkîk teşhîş etmenün keyfiyet-i tarîki beyânında

10. **el-faşlü’l-‘aşer** mevt hikmet olduğdan sonra ammâ taqât-ı insâniyyeden ne mertebelü kişilere rahmet-i mahz olur ve ne derecelü kişilere ‘azâb-ı mahz olur anuñ beyânındadır ki zıkr olur

11. **el-faşlü’l-hâdi‘** ‘aşer nefsün kuvvetinden fi‘le çıkmaklıgıñun keyfiyetin bildürür

12. **el-faşlü’s-şânî** ‘aşer siyâsetden ğaraż neydügin bildürür

13. **el-faşlü’s-şâlis** ‘aşer cesedün ‘aybı ve mişâlin bildürür

14. **el-faşlü’r-râbi‘** ‘aşer nefsün ahvâli beyânındadır

15. **el-faşlü’l-hâmiş** ‘aşer hayvânât ölmeyi kerîh gördüklerinün sebebi beyânındadır

16. el-faşlü's-sâdis 'aşer lezzet ü elem ü rāhat u ta' ab gördüğü sebebi beyânındadır
17. el-faşlü's-sâbi' 'aşer nefsi-i emmâre ile umûr-ı cüz'îye beyânındadır
18. el-faşlü's-şâmin 'aşer ehl-i hâlîla ehl-i nâr beyânındadır
19. el-faşlü't-tâsi' 'aşer küfrile kâfir beyânındadır
20. el-faşlü'l-'işrûn felek-i kamer tahtındaki cehennemün ve ehlinün beyânındadır
21. el-faşlü'l-hâdi ve'l-'işrûn ehlu'llâhuñ beķāya t̄alib ve cühhâlün fenāya rāğib olduğı beyânındadır
22. el-faşlü's-şâni ve'l-'işrûn ef'âl ü a'mâl ve ahlâķ-ı verāyı birbirine muhâlif olduğı beyânındadır
23. Özet kısmında bu babla ilgili bilgi verilmemiştir.
24. el-faşlü'r-râbi' ve'l-'işrûn insânıla melâike arasında müşterek olan lezzetleri beyân eyler
25. el-faşlü'l-hâmis ve'l-'işrûn a'mâl-i seyyi'e ve ef'âl-i kabîha beyânındadır
26. el-faşlü's-sâdis ve'l-'işrûn i'timâd-ı muvaḥḥid ve i'timâd-ı muķallid beyânındadır
27. el-faşlü's-sâbi' ve'l-'işrûn şâni'ün şâni'i ve 'âlemün nizâmî emri beyânındadır
28. el-faşlü's-şâmin ve'l-'işrûn nefsi lezzetden ve elemden mufâraķat itdükdün sonra bulduğı nesnelere beyânındadır
29. el-faşlü's-şâbi' ve'l-'işrûn vüzerânun ve erbâb-ı ķalemün ve bevḃâb-ı dergâhun sülûki beyânındadır
30. el-faşlü's-selâşün muḫtafâ paḫanun t̄al-i beķâ ḫalâḫiyyet ve ma' delet ve ma' rifeti beyânındadır

Eserde yer alan şiirler aa, bb, cc... şeklinde mesnevî; aa, ba, ca... şeklinde gazel ve kasîde formunda kaleme alınmıştır. Mahlas bulunmadığı için şiirlerin mütercime mi yoksa tercüme edilen eserlerin müelliflerine mi ait olduğu bilinmemektedir. Şiirler remel, hezec ve recez bahri kalıplarıyla yazılmıştır. Eserde hece ölçüsüyle yazılmış şiir bulunmamaktadır. Şiirlerin kaleme alındığı aruz kalıpları ve sayıları şu şekildedir:

Kullanılan Vezin	Sayısı
fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün (Remel)	27
mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün (Hezec)	2
müstef'îlün müstef'îlün müstef'îlün müstef'îlün (Recez)	2

Eserde yer alan şiirlerde pek çok aruz kusuru bulunmaktadır. Bu kusurlar dipnot kısmında belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: METNİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ

3.1. İmlâ Özellikleri

3.1.1. Ünlülerin Yazılışları

3.1.1.1. “a” Ünlüsünün Yazılışları

Eserde Türkçe kelimelerin başında bulunan “a” ünlüsü elif (ا), üstünlü elif (أ) ve bazen de medli elif (آ) ile yazılmıştır. Kelime içinde elif (ا), üstünlü elif (أ) ve sadece üstün (آ) ile verilmiştir. Kelime sonunda ise güzel he (هـ), kısmen de elif (ا) ile gösterilmiştir:

aç (أج) (47b/6)	ağaçdan (اغجدن) (16a/2)
ağar (اقر) (20a/2)	ağa (اكا) (21b/1)
anda (أندة) (26b/11)	añlamaz (أكلمز) (33b/1)
alup (ألپ) (46b/3)	açup (أچوب) (5b/10)
arasında (اراسنده) (28a/15)	çıkarduğı (چفردوغى) (17b/15)
dallarına (داللرنه) (40b/7)	ırmağlar (ارمقلر) (44a/5)
oda (اوده) (2b/5)	oğlanlar (اوغلانلر) (46a/8)
ola (اولا) (5b/6)	şalar (صالر) (26b/12)

Yabancı kelimelerde ise kelime başında elif (ا), üstünlü elif (أ), medli elif (آ), ayın (ع), üstünlü ayın (ع), ayın ve elif (عا) ile gösterilmiştir. Kelime içinde elif (ا), üstünlü elif (أ), sadece üstün (آ), ayın (ع), üstünlü ayın (ع) ve işaretli olarak gösterilirken kelime sonunda ise elif (ا), üstünlü elif (أ), ye (ى) ve güzel he (هـ) ile yazılmıştır.

āb (آب) (19a/10)	‘ abes (عَبَث) (26a/5)
āferīn (أفرين) (11a/3)	‘ acāyibi (عجايبي) (19b/3)
aḥad (احد) (16a/8)	aḥlāq (أخلاق) (25a/15)
aḥrabā (اقربا) (42a/2)	‘ anāşır (عناصر) (18b/3)
iktifā (اكتفا) (18a/2)	illā (الآ) (7b/13)
menfa‘at (منفعت) (38a/5)	mu‘allā (مغلا) (3b/6)

muṭāla‘a (مطالعه) (5b/6)

müsteḥaḳ (مستحق) (17a/5)

ṣadā (صدأ) (2a/11)

ṣaf (صف) (47a/11)

ṣafā (صفا) (3b/6)

te‘ālā (تعالی) (21a/10)

3.1.1.2. “e” Ünlüsünün Yazılışları

Türkçe kelimelerin başında yer alan “e” ünlüsü elif (ل) ve üstünlü elif (لْ) ile yazılmıştır. Kelime ortasında harekeli veya işaretli olarak ya da güzel he (ه) ve elif (ل) ile gösterilmiştir. Kelime sonunda ise güzel he (ه) ve üstünlü güzel he (هْ) ile verilmiştir:

ben (بن) (2a/15)

erenler (ارنلر) (7a/10)

edinür (ادینور) (43a/9)

ekin (أكن) (26b/10)

et (ات) (38a/13)

eyleye (أئلیه) (9b/1)

gelse (كلسه) (25b/12)

gerü (كرو) (15b/4)

gicede (كجده) (15b/2)

gine (كنه) (2a/13)

gitmese (كئتمسه) (27b/9)

görse (كورسه) (20a/3)

görünmeye (كورنمایه) (27b/9)

kimse (كمسه) (7b/5)

idesin (ایده سین) (27b/15)

ölürseñ (اولرسك) (28b/8)

Yabancı kelimelerin başındaki “e” ünlüsü elif (ل) ve üstünlü elif (لْ) ile yazılmıştır. Kelime ortasında harekeli veya işaretli olarak ya da güzel he (ه) ve elif (ل) ile gösterilmiştir. Kelime sonunda ise güzel he (ه) ve üstünlü güzel he (هْ) ile verilmiştir:

ebed (ابد) (33a/13)

ebvāb (أبواب) (6b/10)

edeb (ادب) (48b/6)

efgende (أفگنده) (2b/15)

elem (الم) (36a/5)

girye (کریه) (12b/3)

kisvet (کسوت) (34b/15)

jeng (ژنگ) (27b/11)

meretebe (مرتبه) (34b/6)

meşel (مثل) (25b/9)

muḥtelife (مختلفه) (49b/10)

red (رد) (29b/12)

Bilindiği üzere Eski Türkçeden beri kök hecede “e” veya “i” sesini barındıran kelimelerle ilgili bir *e-i* meselesi varlığı aşikârdır ve “e” mi “i” den, “i” mi “e” den gelmektedir” konusu tartışılabilir: *e/i* meselesi süreçlere bağlıdır ve süreçler halinde vardır. Yani nereden nereye gittiği süreçler ile alâkalıdır. Bir süre Arap alfabesi ile Uygur alfabesinin yan yana kullanılmış olmasından dolayı, Orta Asya’da kullanılan imlâ ile bu durumdan daha az etkilenen Anadolu coğrafyasında kullanılan imlâ arasındaki fark açıktır. Hatta bazen tamamen Arapçada olduğu gibi imlâda ünlülerin hiç kullanılmadığı da olmuştur. İlk bakışta çok karışık gibi görülen bu imlâ ve dolayısıyla *e* ve *i* meselesi, halli hususunda, bir tarafta *e* bir tarafta *i* bulunmasına bakarak, bu iki sesi kendinde toplayan bir *kapalı e(é)* kabul ve bunun sonradan *e* ve *i* şeklinde gelişimi tasavvur edilir (Arat 1987: 338-339)

A.C. Emre’nin "Türkçede Bulanık e Fonemi" (1946: 487-497) adlı makalesine göre Yakutça *ie* diftongu yarı dar e ünlüsünün en eski biçimidir ve bu diftongun büzülmesi sonucu e, è, i, ì sesleri ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak è sesi eski bir diftongun bıraktığı izden başka bir şey değildir.

Ceylan’a göre ise (1991: 160), Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlıcada kök hecede e sesi için *ɛ* ye yazılışı yaygındır. Türkologlar çoğunlukla, bugün Türkiye Türkçesinde e ile söylenip de EAT ve Eski Osmanlıcada *ɛ* ye ile işaretlenmiş köklerde bir è görme eğilimindedirler. Fakat K. Foy 13. yüzyıl Osmanlıcasında bu sesin i olduğu inancındadır (1900:3). Foy’a göre Köktürkçe gibi Osmanlıcada da aynı diyalekt içinde e ve i’li çift biçimler vardır (1900: 215). Foy’un i’li okuyuşunu yerinde bulmayan Nemeth, çift yazılışları è’nin kanıtı sayar (1939: 518).

Timurtaş’a göre, eski imlâmızda kapalı e’nin varlığını belirtecek bir işaret ve harfin olmayışı bu husustaki tespiti ve kararı zorlaştırmaktadır. Eski Türkiye Türkçesi metinleri üzerinde araştırma yapanların bazıları i’yi é kabul etmelerine karşılık bazıları aslı yazılışa sadık kalmaktadır (Timurtaş 1994:21). Biz, metnimizde ikinci tercihi takip ettik ve bunu bir mesele olarak değil denklik olarak değerlendirdik: /e/:i/

3.1.1.3. “ı-i” Ünlülerinin Yazılışları

Metnimizde Türkçe kelimelerin başında bulunan ı-i ünlüsü elif (ا), esreli elif (إ) ve elif-ye (اي) ile yazılmıştır. Kelime ortasında harekesiz veya esre (ـ), ye (ي) ve esreli ye (ـي) ile gösterilmiştir. Kelime sonunda ise ye (ي) ve esreli ye (ـي) ile:

didügi (دِدُوْكِي) (27a/14)	içerü (اِچْرُو) (7b/6)
idi (اِيْدِي) (26b/15)	iki (اِكِي) (30b/5)
iste (اِسْتِه) (24b/12)	imdi (اِمْدِي) (21b/13)
indi (اِنْدِي) (45b/4)	işbu (اِشْبُو) (41a/5)
ırağ (اِيْرَغ) (33b/5)	nitekim (نِتِه كِم) (28b/3)
yillere (يِيْللَرِه) (14b/14)	yir (يِيْر) (38a/1)

Metnimizde yabancı kelimelerin başında bulunan ı-i ünlüsü elif (ا), esreli elif (إ), elif-ye (اي), ayın (ع), esreli ayın (ع) ve harekesiz olarak yazılmıştır. Kelime ortasında harekesiz veya ye (ي) ve esreli ye (ـي) ile gösterilmiştir. Kelime sonunda ise ye (ي) ve esreli ye (ـي) ile:

hiç (هِيْج) (27b/13)	ıslāh (اِصْلَاح) (38a/11)
‘ibret (عِبْرَت) (25b/2)	‘iḳāb (عِقَاب) (16b/14)
ikrām (اِكْرَام) (24a/4)	īmān (اِيْمَان) (16b/2)
ḳavī (قَوِي) (49a/9)	maḥfi (مَخْفِي) (36b/9)
menhī (مَنْهِي) (16b/10)	müfsid (مَفْسِد) (39b/7)
nıṣfī (نِصْفِي) (15a/13)	rīḥ (رِيْح) (14a/10)

3.1.1.4. “o-ö” Ünlülerinin Yazılışları

“o-ö” ünlüleri kelime başında elif-vav (او), ötreli elif (أ) ve ötreli elif-vav (أُو) ile gösterilmiştir. Kelime ortasında ise vav (و) veya ötreli vav (وُ) ile yazılmıştır. Türkçe kelimelerin sonunda “o-ö” harfleri bulunmaz. Metnimizde bu örneklere rastlanmamıştır:

görünmez (كُورْنَمَز) (31a/2)	od (اود) (36a/7)
-------------------------------	------------------

oğlan (اوغلان) (39b/11)

ola (اولا) (29a/10)

otuz (أْتُوْزُ) (5b/3)

ölümi (أُولُومِي) (34a/5)

ölür (أَلُوْرُ) (20a/11)

öñdin (أُوْكَدِيْنُ) (18a/1)

soñın (صُوْكِْنُ) (31a/2)

söylenüp (سُوْيَلْنُوْب) (5b/4)

Yabancı kelimelerde bulunan “o-ö” ünlüleri kelime başında ayın (ع) ile gösterilmiştir. Kelime ortasında ise ötre (‘), vav (و) veya ötreli vav (ؤ) ile yazılmıştır. Metnimizde bu örneklere rastlanmamıştır:

dost (دوست) (31a/3)

ħod (خودُ) (39b/13)

ħoqqa (حَقَّة) (4a/4)

ħör (خور) (29a/1)

ħoş (خوش) (33b/12)

‘ömr (عمر) (26a/1)

3.1.1.5. “u-ü” Ünlülerinin Yazılışları

Kelime başında bulunan “u-ü” harfleri elif-vav (وا) ve ötreli elif-vav (واؤ) ile yazılmıştır. Kelime ortasında ötre (‘), vav (و) ve ötreli vav (ؤ) ile kullanılmıştır. Kelime sonunda vav (و) ve ötreli vav (ؤ) ile işaretlenmiştir:

bilür (بِلُوْرُ) (27a/15)

bu (بُو) (27b/7)

bunları (بُونْلَرِي) (10a/12)

ħikmetdürür (حِكْمَتْدُرُرُ) (27a/4)

şu (صو) (47b/9)

şu (شو) (43b/3)

unutdurur (أُوْنْتُوْرُر) (31a/9)

urup (أُوْرُب) (26a/14)

uvacuk (أُوْأَجُق) (14b/3)

üç (أُوْج) (49b/8)

Yabancı kelimelerde ise kelime başında ötreli elif (أ), elif-vav (وا), ayın (ع), ötreli ayın (عُ) ve harekesiz olarak yazılmıştır. Kelime ortasında vav (و), ötreli vav (ؤ) ve harekesiz olarak, kelime sonunda ise ötre (ؤ), vav (و) ve ötreli vav (ؤ) ile gösterilmiştir.

ārzu (أَرْزُو) (38b/3)

bülbül (بُلْبُلُ) (1b/4)

çü (چُو) (2b/8)

dü (دُو) (3b/9)

ğufrān (غَفْرَان) (7b/2)

hemçü (هَمْچُو) (38b/6)

küntü (كُنْتُ) (3b/13)	ufk (افق) (13a/1)
uḥrevī (اخروي) (21a/14)	‘uḫalā (عقلا) (35b/9)
ūlā (اولى) (17b/3)	‘ulemā (عُلَمَا) (33a/10)
‘ulūm (علوم) (33a/3)	ümem (أُمَم) (5a/1)
vedūd (ودود) (43b/14)	vücūd (وَجُودٌ) (1a/4)

3.1.2. Ünsüzlerin Yazılışları

3.1.2.1. “ç” Ünsüzünün Yazılışları

Metinde “ç” ünsüzü kelime başı, ortası ve sonunda bazen cim (ج) bazen de çim (چ) ile gösterilmiştir. Ancak tarafımızca bir imlâ meselesi olarak görülen morfo-fonetik olarak bu tabakalı kullanımdaki kelimeler “ç” olarak okunmuştur:

açup (اچُب) (32b/3)	ağaçlaruḫ (اغچلاروخ) (44a/5)
anuçün (آنوکچون) (29a/9)	çek (چک) (38b/6)
çıksa (چقسه) (32b/2)	çünkim (چونکم) (29a/5)
içdügi (اچدوکی) (36b/5)	içre (اچره) (39a/3)
içünde (اچنده) (35a/6)	içündür (اچوندور) (31b/6)

3.1.2.2. “η” Ünsüzünün Yazılışları

“η” ünsüzü metinde kef (ك) ile yazılmıştır. “g” ve “k” sesini de karşılayan kef (ك) harfiyle “η” ünsüzünü ayıran bir işaret kullanılmamıştır:

beḫzer (بکز) (32a/2)	biḫ (بيک) (38b/11)
deḫiz (دکز) (14b/15)	göḫlüḫ (گوکلک) (9a/3)
şoḫra (صوگره) (6b/6)	süḫükden (سککدن) (26a/6)
şāḫuḫ (شاهک) (4a/a)	yaḫağı (يکاغی) (3b/14)

3.1.2.3. “p” Ünsüzünün Yazılışı

Kelime başı, ortası ve sonunda yer alan “p” ünsüzü ve zarf-fiil eki (-(y)Up) be (ب) ile verilmiştir. Yine bir imlâ meselesi olması sebebiyle zarf fiil eklerinde “p” sesiyle okuma tasarrufunda bulunulmuştur:

bişürüp (بشورب) (7a/6)	çöküp (چوکب) (4b/4)
kesüp (کسؤب) (1a/14)	toprak (طبراق) (27b/5)
olup (أولب) (4a/3)	uçup (أؤچب) (32b/3)

3.1.2.4. “t/d” Ünsüzlerinin Yazılışları

Metinde art ünlülü kelimelerde yer alan “t” sesi bazen tı (ط) bazen de dal (د) ile yazılmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde kelime başı “t” sesinin ötümlüleştigi bilinen bir durumdur. Ancak art ünlülü kelimelerde bu “t” sesinin bazen ötümlüleşmeye direnerek aşırı patlayıcı bir sese dönüştüğünü metnimizde görüyoruz. Aşırı patlayıcı sesler, normal ötümsüzlere göre daha önde boğumlandığı halde ötümsüzlüğünü muhafaza eden, bir derece nefesli olmalarına rağmen hafif gırtlak darbeli ve gergin oldukları için diğer patlayıcılara göre daha ani patlamalı olmak gibi farklı özellikleri barındıran mürekkep bir ara merhale sesi niteliklerine sahiptirler (Turan 1999:554). Kıpçak Türkçesinin etkisiyle ve ötümsüzlüğü muhafaza direnciyle ön seste aşırı patlayıcılaşma ses olayı metnimizde de örneklenmiştir:

doğuşdıgından (دوقشددغندن) (14a/12)	duta (دوته) (48b/4)
tağda (طغده) (1b/15)	tağlamışdur (طغلمیشدُر) (1a/11)
tokuz (طقوز) (45/12)	tolu (طولو) (14b/4)
toymaz (طويمز) (38b/7)	tuman (طمان) (14a/13)
tura (طورسه) (37b/1)	turup (طورب) (1b/1)
tut (طوت) (49a/3)	tutmiş (طُتْمِش) (4b/14)

3.1.2.5. “k” ve “ğ” Ünsüzlerinin Yazılışları

“k” ünsüzü kaf (ق) ile “ğ” ünsüzü gayın (غ) ile gösterilmiştir:

andağı (أنداغي) (33b/2)	çoğı (چوغي) (18b/9)
-------------------------	---------------------

çokdur (چوقدر) (21a/13)

ırmaklar (ارمقلر) (44a/5)

ırağ (ایرغ) (33b/5)

toprak (طبراق) (19b/10)

3.1.2.6. “s” Ünsüzünün Yazılışları

“s” ünsüzü art ünlülü kelimelerde sad (ص) ile ön ünlülü kelimelerde ise sin (س) ile yazılmıştır:

şaklamazdı (صقلمزدي) (6a/3)

seçmeyen (سچمین) (32a/8)

senden (سندن) (39a/4)

sevsün (سوسن) (39b/10)

şonra (صکره) (6a/3)

şordı (صوردی) (8a/14)

söyleme (سویلامه) (8b/5)

şusuzluk (صوسزلق) (38b/2)

3.1.3. Bazı Kelime ve Eklerin İmlâları

3.1.3.1. “kim” ve “ki”nin Yazılışları

“kim” ve “ki” kendinden önceki kelimeye bazen bitişik bazen de ayrı yazılmıştır:

ne kim (نکم) (6b/13)

ne kim (نه کم) (18a/8)

kaçan ki (قچکنه) (8b/8)

kaçan ki (قچن که) (26a/1)

3.1.3.2. “ile”nin Yazılışları

“ile” sözcüğü metinde bazen kendisinden önceki kelimedenden ayrı bazen bitişik olarak gösterilmiştir. Bitişik yazılan örnekler okunurken Türkçenin temel kurallarından olan dil uyumuna dikkat edilmiştir. Kural gereği kelimeye getirilen eklerin hem ünlüleri hem de ünsüzleri uyuma girer. Yani yayınma hadisesiyle birlikte kök kelimedede bulunan seslerin nitelik ve nicelikleri, üzerine getirilen yapım ve çekim eklerine yayınır (Ergüzel-Aydın, 2010):

aḥvālıla (أحواليله) (1b/4)

ḥayrıla (خیريله) (6b/14)

insānıla (إنسانيله) (6b/1)

mevlānā ile (مولانائله) (8a/2)

nefs-i emmāre ile (نفس اماره ايله) (39a/9)

rūḥānla (روحانله) (42a/8)

tīğıla (تیغيله) (1a/10)

vechle (وجهله) (39a/11)

3.1.3.3. i- Cevherî Ek Fiilin Yazılışları

ekmâli idi (اکمالي ادی) (7a/15)	gûlzârıdı (کلزاریدی) (41a/2)
iderken (ادرکن) (7a/11)	insâmıken (انسانیکن) (38b/9)
nebâtıken (نباتیکن) (41a/8)	varıdı (واریدی) (7a/9)

3.1.3.4. “içün” Sözcüğünün Yazılışları

“içün” sözcüğü bazen kendinden önceki kelimeye bitişik bazen de ayrı olarak yazılmıştır:

ten içündür (تن اچوندر) 831b/6)	‘izzetüñçün (عزتکچون) (2b/3)
nefs içün (نفس اچون) (31b/10)	qılmağçün (قلماغچون) (8a/8)
beyânı içündür (بیانی اچون) (8b/12)	anuñçün (آنوکچون) (29a/8)

3.1.3.5. “de”nin Yazılışı

Dahi anlamına gelen “de” kendinden önceki kelimeye her zaman bitişik yazılmıştır:

sen de (سنده) (19a/8) (21b/13) (22b/4) (48b/12)

3.1.3.6. “kadar” Sözcüğünün Yazılışı

bu kadar (بو قدر) (7b/15)

ne kadar (نه قدر) (2a/13)

ol kadar (اول قدر) (2a/14)

3.1.3.7.Soru Ekinin Yazılışları

Metinde yer alan soru eki örnekleri şunlardır:

olur mı (اولر می) (30a/6)	sevemi (سوه می) (41b/1)
var mı (وارمی) (7b/5)	yoqmı (یوقمی) (7b/5)

3.1.4. Harekelerin Yazılışları

3.1.4.1. Tenvin İşaretinin Kullanılışı

Metinde yer alan Türkçe kelimelerde tenvin kullanılmamıştır. Ayetlerde bulunan bazı Arapça kelimelerde bu hareke işaretlenmiştir:

bābin (باب) (44a/11)

berden (برد) (42b/7)

cülüden (جولد) (43b/12)

vücühün (وجه) (44a/9)

3.1.4.2. Şedde İşaretinin Kullanılışı

Metinde Arapça kelimelerin yanında bazı Türkçe kelimelerde de şedde kullanılmıştır:

ammā (اما) (47a/10)

illā (إلا) (45b/11)

issi (اسي) (37a/7)

issiden (اسيدن) (35b/7)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SES BİLGİSİ

4.1. Ünlüler

4.1.1. /e/ : /i/ Meselesi

Metnimiz harekeli olduğundan metne bağlı kalınarak esre (.) ve ye (ۛ) görülen yerlerde “i”, üstün () görülen veya ye (ۛ) harfinin olmadığı yerlerde ise “e” okunmuştur.

Metinde e/i meselesinin görüldüğü örnekler transkripsiyonlu şekilde kelime, kelimenin cümle içindeki kullanımını, yer aldığı varak numarası, satır sayısı ve günümüzdeki şekliyle verilmiştir:

di-: didi (دیدی) (7b/9) “de-”

gice: gicesi (گجسی) (7a/10) “gece”

iriş-: irişesin (ایرشاسین) (19a/9) “eriş-”

it-: iderler (ایدرلر) (44a/1) “et-”

vir-: vir (ویز) (19a/14) “ver-”

yi-: yidügin (ییدوکن) (19b/10) “ye-”

yidi: yidi (یدی) (4a/4) “yedi”

yil: yillere (ییلره) (14b/14) “yel”

yir: yire (یره) (16b/4) “yer”

yiryüzi: yiryüzinde (ییریوزنده) (14b/14) “yeryüzü”

4.1.2. Ünlü Uyumları

4.1.2.1. Önlük-Artlık Bakımından Ünlü Uyumları

Metnimizde önlük-artlık uyumu tamdır:

anda+ğı (آنداغی) (33b/2)

cevherinde+ki (جوهرنده کی) (22a/6)

e-düg+i+n (ادوکن) (43b/6)

ol-duğ+ı (اولدغی) (46a/2)

oğlan+lık (اوغلانلق) (19b/5)

bilmek+lik (بلمکلیک) (9a/10)

4.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Bakımından Ünlü Uyumu

4.1.2.2.1. Yuvarlaklaşmalar

atlu (اتلو) (25b/12) (atlu<atlıg) “atlı”

ayru (ايرو) (39a/6) (ayru<ayrıg<adrıg) “ayrı”

cesed+ümüz (جسدمن) (30a/12) “cesedimiz”

çek-üp (چكوب) (31a/5) “çekip”

di-yüben (ديوبن) (19a/1) “deyip”

et-dük+leri (اتدكلري) (34b/12) “ettikleri”

kapısına (قبوسنه) (28b/7) (kapu<<kapıg) “kapı”

kıla+sun (قلاسن) (35b/11) “kılâsın”

saru (صارو) (30b/3) (saru<sarıg) “sarı”

var+dur (واردر) (30b/4) “vardır”

var+luğ (وارلق) (27b/12) “varlık”

4.1.3. Ünlü Yutulması

gönlüñ (كوكلئ) (9a/3) “gönül”

boynını (بوئيني) (1a/10) “boyun”

dirlikleri (دزلكلري) (18b/13) “dirilik”

beslemezdi (بسلمزدي) (40a/15) “beslemez idi”

birbirine (بربرينه) (16a/6) “biri birine”

ederken (ادرکن) (18b/12) “eder iken”

4.1.4. Birleşme

böyle (بويله) (10a/9) (<bu+ile)

kendözünđen (كندوزكن) (21b/14) (<kendü+öz)

kimesne (كمسنه) (31b/9) (<kim+ise+ne)

niçün (نچون) (23a/7) (<ne+içün)

şol (شول) (20a/8) (<şu+ol)

şöyle (شؤيله) (5b/7) (<şu+ile)

4.2. Ünsüzler

4.2.1. Ünsüz Değişmeleri ve Ses Olayları

4.2.1.1. Ötümlüleşme

1. Vkv > VgV

bilmeklik+i > bilmekliĝi (بلمكلك) (33a/6) “bilmekliĝi”

dirlik+e > dirliĝe (درلكه) (35a/10) “dirliĝe”

pīrlık+e > pīrlıĝe (پيرلكه) (26a/1) “pīrlıĝe”

ziyādelik+i > ziyādeliĝi (زيادهلکي) (15a/15) “ziyādeliĝi”

2. #k>#g

geçse (<keç-) (كچسه) (30a/13) “geçse”

geldi (<kel-) (كُلدي) (4a/1) “geldi”

gemi (<kemi) (كمي) (25a/7) “gemi”

gemici (<kemici) (كميجي) (25a/7) “gemici”

gerek (<kergek) (كرک) (8a/7) “gerek”

getürdiler (<keltür-) (کتور دلر) (7b/7) “getirdiler”

gibi (<kibi) (کبي) (10a/2) “gibi”

gecede (<kice) (كجده) (15b/2) “gecede”

girmek (<kir-) (کرمک) (25a/13) “girmek”

gidemez (<kit-) (کيده مز) (33b/10) “gidemez”

gizlemişdir (<kizle-) (كزلمشدر) (35a/7) “gizlemişdir”

gökden (<kök) (كوكدن) (17a/10) “gökten”

gönlüj (<köñül) (كوكلك) (9a/3) “gönlün”

görmek (<kör-) (كؤرمك) (28b/11) “görmek”

gözetmez (<közet-) (كؤزتمز) (31a/2) “gözetmez”

gözünj (<köz) (كوزك) (18b/15) “gözün”

gözetdüj (<küzed-) (كؤزتك) (23a/8) “gözetin”

gözi (<köz) (كوزي) (25a/6) “gözü”

gün (<kün) (كُن) (12b/14) “gün”

gündüz (<kündüz) (كوندز) (20a/15) “gündüz”

3. #t>#d

dahı (<taḫı) (دخي) (12b/3) “dahi”

degmez (<teg-) (دكمز) (48b/13) “değmez”

didi (<ti-) (ديدي) (27a/17) “dedi”

diñlemişdür (<tiñgla-) (دكلمشدر) (48a/2) “dinlemiştir”

dirgil (<tir-) (ديزكل) (18b/15) “der”

diz (<tiz) (ديز) (4b/4) “diz”

doḫuşduğında (toḫış-) (دوقشدغندن) (14a/12) “tokuştuğunda”

dolsun (<tol-) (دلسون) (39b/9) “dolsun”

döküpdür (tök-) (دوكپدر) (35a/13) “döküp”

dördinci (<tört) (دردنجي) (32b/8) “dördüncü”

duta (<tut-) (دوته) (48b/4) “tuta”

dürlü (<türlüg) (تۇرلۇ) (34b/4) “türlü”

düşer (<tüş-) (دوشر) (41a/11) “düşer”

4. VtV>VdV

gidesün (كيدھسن) (46b/3)

ide (ادہ) (28b/11)

4.2.1.2. Sızıcılaşma

1. k/ > ħ/

daħı (<taħı) (دَٰحِي) (27a/7) “dahi”

ķorħusından (<ķork-) (قورخوسندن) (7a/4) “korkusundan”

uyħuya (اويخويه) (40a/11) “uykuya”

yoħsul (<yok) (يخسول) (46a/5) “yoksul”

2. ğ/ > v/

şovuķ (<şoğuķ) (صُوق) (37a/15) “soğuk”

şovusa (<şoğuķ) (صووسه) (37a/9) “soğusa”

3. VķV> VĝV

açlıĝa (<açlık) (آچلغہ) (37b/7) “açlıĝa”

ayaĝını (<ayaķ) (أَيَاغِي) (40a/11) “ayaĝını”

çoĝalup (<çoķ) (چوغلوب) (8a/4) “çoĝalup”

ırmaĝa (<ırmaķ) (ارمغا) (46a/7) “ırmaĝa”

şusuzluĝa (<şusuzluķ) (صُوسزلغہ) (37b/7) “susuzluĝa”

toķluĝa (toķluķ) (طوقلوغہ) (37b/6) “tokluĝa”

varlıĝı (<varlık) (وَرْلَغِي) (26a/9) “varlıĝı”

yoldaşlıĝı (<yoldaşlık) (يولدا شلغِي) (28b/10) “yoldaşlıĝı”

4. b/ > v/

ev (<eb) (او) (2b/3) “ev”

sever (<seb-) (سور) (37b/14) “sever”

5. #b>#v

var (<bar) (وار) (41b/4) “var”

varur (<bar-) (وَارُر) (8a/5) “var”

6. d/>>y/

ayaqsuz (<adaḳ) (اياقسوز) (40a/12) “ayaksız”

ayrılsa (<adrıl-) (ايرلسه) (28a/10) “ayrılsa”

koyma (<ḳod-) (قويمه) (2b/11) “koyma”

4.2.1.3. İkizleşme

aşşı (<aşıḡ) (اصِّي) (48b/11)

issi (<isig) (اسِّي) (37a/7)

4.2.1.4. Erime

atlu (<atlıḡ) (اتلو) (25b/12)

dürlü (<türlüḡ) (درلو) (34b/4)

ḳamu (<ḳamuḡ) (قامو) (44b/10)

oturdu (<oltur-) (اتوردي) (7b/8)

ṭatlu (<ṭatlıḡ) (طتلو) (15b/7)

ayrusında (<adrıḡ) (ايروسنده) (39a/6)

getürdi (<keltür-) (كئزدي) (32a/12)

ḳapusına (<ḳapıḡ) (قبوسنه) (25b/12)

şaru (<şarıḡ) (صارو) (30b/3)

ulu (<uluḡ) (اولو) (15b/6)

4.2.1.5. Pronominal Teklik

cevher+i+n+i (جوهرني) (21a/4)

el+i+n+i (الني) (40a/11)

maḥbüb+i+n+dan (محبوبندن) (38a/9)

cins+i+n+i (جنسني) (46b/11)

kök+i+n+e (كوكنه) (40b/7)

taḥt+i+n+da (تحتنده) (17b/2)

4.2.1.6. Hece Tekleşmesi (Haploloji)

böyledür (بويله در) (42b/2) “böyledir”

budur (بودر) (41a/9) “budur”

ma‘ lūmdur (معلومدر) (5b/2) “malumdur”

vardur (واردر) (2b/10) “vardır”

Metinde hece tekleşmesine uğramamış örnekler de vardır:

kāfirdürür (کافر درر) (44b/8) “kafirdir”

imāndurur (ایماندرر) (42b/12) “imandır”

oldurur (اؤلدۇرۇر) (3a/5) “odur”

vardurur (وارددر) (44b/14) “vardır”

4.2.1.7. Yutulma

1. #b > Ø

olan (<bolğan) (اؤلان) (16a/1) “olan”

2. G/ > Ø

olan (<bolğan) (اؤلان) (16a/1) “olan”

4.2.1.8. Denklikler

Ø : #y

ırağ : yırağ (ایرغ) (33b/5) “ırak”

ılduzlaruñ : yulduz (DLT) (ایلدزلرک) (13b/10) “yıldızların”

BEŞİNCİ BÖLÜM: ÇEVİRİ YAZILI METİN

Transkripsiyon Tablosu

أ, آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	’	ص	Ş, ş
ب	B, b	ظ	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	’
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	Q, q
خ	H, h	ك	G, g, K, k, Đ, đ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ی	Ī, ī, I, i, İ, i, Y, y

Çeviri Yazılı Metin

291

muştafā efendinüñdür bu kitāb

kitāb-ı hayāt u memāt

te’lîf-i firdevsî

[1a]

800/26/2609

(1) kitāb-ı hayāt u memāt

(2) bismillāhirrahmānirrahīm

(3) ḥamd nā-ma^c dūdāt ḥazrete sezā-vārdur ki her zerre-i mevcūd ve her dāhil-i (4) dāire-i vücūd anuñ bilüp vücūdına delīl-i kıtāb^c dur ve şenā³-i nā-maḥdūd (5) şol cenāba nişārdur ki tertīb-i mümkināt ve nizām-ı mevcūdāt (6) ol cenābuñ vaḥdāniyyet-i zātına burhān-ı sātī^c dur evveldür kim (7) aña ibtidā lemmā evvelihüm kıtā^c ā intihā³ yok ve zāhirdür ki kimse neydügin bilmez (8) bātındur ki kimseden gizlenmez ḥayy-ı ḥāzırdur ki cemī^c ḥayylar ḥayātı andan alurlar (9) kıyyüm [u] kādirdür ki cümle muḥtāc ḥācetin andan bulurlar cebbārdur ki innā ce^c alnā fi aḡnākıhim (10) aḡlālen² zincirile cebbārlarun boynını bağlamışdur minhü'l-vetīn³ tıḡıla kähirlerün (11) cānı ve gözlerin kesüp taḡlamışdur bir sübbüh u kıddüsdur ki anuñcün (12) hezār cevāhirle zevāhirler vāḥ-ı mücerrede me^c āric-i ^c ulvī ve maḥārum

[1b]

(1) bālā ve merākī semavāt-ı ^c ulyāda mevc mevc fevc fevc turup baḥr-ı tesbīḥde (2) sābiḥ ve cihān-ı taḡdire sābiḥ olup şabūḥları naḥnu nusebbiḥu bi ḥamdik⁴ ^c afv-ı kılları (3) ve nuḡaddisü lek⁵ bir vāḥid ve eḥaddur ki tevḥidcün her zerre-i berr ve her kıatre-i baḥr (4) lisān-ı ḥāl ve delālet-i maḡāl aḥvālıla bülbül-i güyā olup eyidür ki lā ilāhe (5) illāllah vaḥdehu lā şerike leh leh'ül-mülkü ve lehü'l ḥamdu ve hüve ^c alā küllī şeyin kādīr⁶

(6) tevḥid bārī te^c ālā ^c azze şānühü nazm

[müstef^c ilün müstef^c lün müstef^c ilün müstef^c ilün]

(7) allāḥ vāḥid lemyezel kıyyüm kādīr ḥayy kādīm

baḡşāyiş-i baḡşında ger ḡaffār ve rahmāni'r-rahīm

(8) dārende-yi taḡ-ı muḡarren bī-bedel bī-cün ü cün

sāzende-yi çarḡ-ı muḡavves ḡaybdan ^c ālem-i ^c ilm

² Yāsın sūresi, 8. āyet (Onların boyunlarına halkalar geçirdik, o halkalar çenelerine dayanmıştır), s. 485.

³ Hākka sūresi, 46. āyet (Onun şah damarını) s. 642.

⁴ Bakara sūresi, 30. āyet (Oysa biz sana hamdederek), s.8.

⁵ Bakara sūresi, 30. āyet (Daima seni tesbih ve takdis ediyoruz), s.8.

⁶ Allah'dan başka ilāh yoktur, O birdir ve dengi, ortaḡı yoktur. Mülk O'nundur ve ḥamd O'nadır. O herşeyi mukteditir.

- (9) ḥallāk-ı ʿālem micmere-gerdān nesīm-i nevbahār
rezzāk-ı ādem kāsım-ı rüy-ı dehende ḥaḳ kāsım
- (10) eflākı rengīn-i lājiverd aʿ lā muṭabbak nīl-gūn
ḡabrāsıdur sebz-i mürevvaḳ saḥnı pür-ḡūn u naʿīm
- (11) nessāc ider kirm atlası meşdüd toḡur zer-nigār
bennā kıılır naḥlı yapar ḳaşr-ı müseddes ḡoş ḥarīm
- (12) sübhān-ı aʿ zam bī-naẓīr ol lā-yemüt [u] lā-yenām
sulṭān-ı ʿālem bī-vezīr ol lā-yefüt [u] lā-keẓim
- (13) hem bī-telaffuz nuṭḳ anuḡ ḡüyā eder ḡāk-i beşer
hem bī-tefekkür fikr anuḡ ʿisā kıılır bād-ı nesīm
- (14) geymiş külahı kec kebüd-çarḡ-ı sipihre eyle naẓar
şemlesini şems şarınup urur semāʿ eder ḥarīm
- (15) tesbīḡ ider āhuvānı yā hū diyüp taḡda seḡer
hū hū diyüp zıkrin kıılır ol ḡaḳḳuḡ baʿ de selīm

[2a]

ḡazret-i şeyḡ sühreverdi rūḡ-ı şerīfine bir fātiḡa oḡunup tefeʿül olına

[müstefʿ ilün müstefʿ lün müstefʿ ilün müstefʿ ilün]

- (1) ḳilletle keşret küllisi şāhiddürür tevḡīdine
kim muṭlaḳā bu fiʿ lile vāḡiddür allāḡ-ı ʿazīm
- (2) zıkrinde döker ʿandelīb-i nāṭıḳa dil pīrānuḡ
fikrinde her şebbāz-ı ʿāḳil bāl-i idrāk-i şamīm
- (3) ne vaşfi baḡrine bulundı endşeyle ḡadd kıyās
ne zāt-ı pāki ʿilmine var zerre şebḡ ḡaḳ ʿalīm
- (4) yoḡ ḡikmetine ḡiç muḡālif ḳudretine hem muʿīn

yok ʿ izzetine hem fenā bākī anuḡ mülk-i millīm⁷

(5) keyfile kimdendür münezzeh bu ʿ azīm evi anuḡ

lemmā ü lemden beri ḡükm-i muṡāʿ key ṡarīm⁸

(6) sulṡān odur kim pādiṡāhlık aḡa lāyıkdur hemān

kim ḡayrıya olur ḡüzāf aḡa müsellemdür selīm

(7) evveldür anda münderic ābād bī-ṡek ü ṡebih

āḡır kim andan müstemir āzāl ebed oldur muḡīm

(8) ender-münācāt muṡannif-i kitāb-ı firdevsī zāʿ afellāhü ḡadrehü

(9) ilāhī seyyidī mevlāyī sen ol pādiṡāhsun ki ṡahlıḡuḡa zevāl yok (10) ve sen ol sulṡānsun ki mülkünde iḡtilāf yok her zerreñüḡ (11) ṡadāsı kuli’l-lāhümme mālīke’l-mülki⁹ her mümkinüḡ nidāsı küllü ṡeyin hālikun¹⁰ (12) ve celālüḡ āyeti el-kibriyā’ü ridā’ı¹¹ ve cemālüñüḡ ṡıfatı lā yes’ı arzī ve semā’ı¹² ilāhī (13) her ne ḡadar sāz-kārsuḡ gine ol ḡadar bī-niyāzsun ve her ne ḡadar bī-niyāzsuḡ (14) gine ol ḡadar kār-sāzsun her mümkinden münezzehsün kemāl-i bī-niyāzlıḡuḡdan (15) ve her mevcūdıla bilesün tamām bende-nüvāzlıḡuḡdan ilāhī ben ne diyeyüm ki bunca

[2b]

(1) muṡıʿ ve ʿ āṡī dānā vü ḡāṡı yaradursun izḡār-ı kār-sāzlıḡuḡ ve ḡudretinḡün (2) ve bu cümle semavātuḡ ve arzın evvelin ve āḡırin yoḡ edersün beyān-ı bī-niyāzlıḡuḡ (3) ve ʿ izzetüñḡün ve gine ḡikmetüḡ miʿ mārı bu ḡarāb-ābādı maʿ mür edüp iki ev binā ider (4) kemāl-i maʿ deletüñḡün birine cennet dedüḡ maḡzar-ı ḡikmet-i cemālüḡ etdüḡ ve birine cehennem dedüḡ (5) ālet-i ṡaṡvet-i celālüḡ itdüḡ her kime ne oda naṡīb etdüñise taḡdīr senüñdür ve her (6) kimi ne bölükden ḡılduḡsa tedbīr senüñdür saʿyla nesne olmaz ʿ ināyetüḡ olmayınca (7) istemekle bulamazsun sen istemezince nazm

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün feʿ ülün]

⁷ Mısranın vezni bozuktur.

⁸ Mısranın vezni bozuktur.

⁹ Âl-i İmrân sûresi, 26. âyet (De ki: “Ey mülkün sâhibi olan Allah’ım), s. 62.

¹⁰ Kasas sûresi, 88. âyet (O’nun zatından başka her şey yok olacaktır), s. 435.

¹¹ “Büyüklük benim ridamdır.” Anlamına gelen bir hadis-i kudsidir.

¹² “Beni ne yer ne de gök alır.” Anlamına gelen bir hadis-i şeriftir.

- (8) Һүзәйә ki benüm ‘āciz çü miskīn
kim etmedüm saña t̄ā‘at ne tā dīn
- (9) benüm yā rabb yirüm itme siccīn
ağışnā yā ğıyāşe’l-müsteğışin
- (10) egerçi bende çok ğāyet cerīme
velī vardur ümīdüm sen kerīme
- (11) baña raħm it cānum qoyma caħīme
ağışnā yā ğıyāşe’l-müsteğışin
- (12) çı ger bāy u ya yoqsulum şınev kim
çı ger şāh ve yāħūd qulum şınev kim
- (13) çı ger redd [u] yā maqbūlum şınev kim
ağışnā yā ğıyāşe’l-müsteğışin
- (14) Һүзәvendā saña bir bendeyüm ben
senüñ zıkrüñle dāim zındeyüm ben
- (15) meded qıl ‘āciz ü efgendeyüm ben
ağışnā yā ğıyāşe’l-müsteğışin

[3a]

hazā emrūn ‘aķıbetühü ğayrun ve sa‘āde¹³

- (1) der-na‘t-ı resūl-i kevineyn seyyidü’ş-şaqaleyn ve imāmü’l-ķıbleteyn ğātemü’n-nebiyyin şefı‘ü’l- müznibīn (2) muħammed muştafā şalla’l-lahü ‘aleyhi ve sellem (3) ba‘dehu şad hezārān-ı hezār şalah şalavāt tūħaf-ı taħıyyāt nām-yāb-ı (4) zākiyāt ber-ravza-i muqaddes mu‘atıar-ı muṭahhar münevver seyyid-i kāināt ve ğülāşa-i mevcūdāt (5) muħammed muştafā şalla’l-lahü ‘aleyhi ve sellem ki oldurur tūtī- i şeker-ğāy elif-lām-mīm zālike’l-kitābü¹⁴ (6) ve ol ‘andelīb-i çemen-ārāyı elif-lām-mīm allāhü lā ilāhe illā

¹³ “Bu işin sonu hayır ve mutluluktur.”

¹⁴ Bakara sūresi, 1-2. āyet (Elif-lām-mīm. İşte o kitap), s. 3.

hüve'l-hayyü'l-kayyüm¹⁵ şāhib-i şafvet (7) elif-lām-mīm-şād¹⁶ 'ālem-i kāşif kef-hā-yā-
 'ayn-şād¹⁷ tūtī- i tāḳ tā-hā mā enzelnā 'aleyke'l-ḳur'āne li teşḳā¹⁸ ḥallāl-ı tılsım (8) tā-
 sīn-mīm¹⁹ firāş-bār-gāh yāsīn ve'l-ḳur'āni'l-ḥakīm²⁰ cerīde-i muḥabbet ḥā-mīm-'ayn-
 sīn-ḳāf²¹ māh-ı āsumān-ı şıdḳ (9) şād ve'l-ḳur'āni'l-mecīd²² münşī-i dīvān nūn ve'l-
 ḳalem ve mā yeşturūn²³ ān-ı māh-ı rūy-ı cānān (10) ve'd-duḥā²⁴ ve sitāre-i āsumān ve'n-
 necmi izā hevā²⁵ müeddib mümellekine 'allemehü şedīdü'l-ḳuvā²⁶ (11) seyyāḥ-ı bādiye-
 i müeddib şümme denāfe tedellā²⁷ mihmān-ı ḥazret fe kāne ḳābe ḳavseyni (12) ev ednā²⁸
 ān-ı bülbül-i cennet-i firdevs mā enzelnā aleyk²⁹ ol 'andelīb-i gülistān-ı (13) ḥaḳīḳat üd' u
 ilā sebebil rabbi³⁰ ol simurg-ı ḳāf-ı ceberūt innā erselnāke³¹ (14) ol tūtī-i tāḳ-ı melekūt
 innā a' ḳeynāk³² ol mübāriz-i meydān (15) kevkebe-i cāhidi'l-ḳüffāra ve'l-münāfikīne³³ ol
 ekmel-i mevcūdāt efḍalü'l-ḥaḳ ḥātemü'n-nebiyyin

[3b]

(1) mā kāne muḥammedün ebā eḥadin min ricāliküm ve lākin resulallāhi ve ḥateme'n-
 nebiyyīn³⁴ efḍal-i maḥlūḳāt (2) şāhibü'l-ḥulḳ imāmü'l-mürselīn inneke la 'alā ḥuluḳın
 'azīm³⁵ ol şadr-ı dīn ü devlet (3) ve muḳtedā-yı şer' -i millet-i mālik sikke-i sa' ādet sākin-
 i serāy-i siyādet (4) bedr-i āsitān-ı nübüvvet mühr-i dünyā vü āḫiret ḥātem-i nigīn-i
 nübüvvet (5) ve der-i şıdḳ-ı fütüvvet bāğ-ı gülzār-ı risālet ve serv-i çemen-i celālet şadr-ı
 şuffe-i (6) şafā māh-ı ḳubbe-i vefā mu' allā-yı müzekkī müctebā-yı muḳtedā server-i
 enbiyā ḥabīb-i ḥudā (7) aḥmed ü maḥmūd cümle maḳşūd resül-i ma' būd muḥammed

¹⁵ Bakara sûresi, 255. âyet (Allah, kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. Diridir, kayyumdur), s. 50.

¹⁶ A' râf sûresi, 1. âyet (Elif-lâm-mim-sâd), s. 164.

¹⁷ Meryem sûresi, 1. âyet (Kef-hâ-yâ-'ayn-sâd), s. 329.

¹⁸ Tâhâ sûresi, 1-2. âyet (Tâ-hâ. Biz, Kur'ânı sana sıkıntı çekesin diye indirmedik), s. 339.

¹⁹ Kasas sûresi, 1. âyet (Tâ-sîn-mîm), s. 425.

²⁰ Yâsîn sûresi, 1-2. âyet (Yâsîn. Hikmet dolu Kur'ân'a and olsun ki), s. 485.

²¹ Şura sûresi, 1-2. âyet (Ha- mîm. 'Ayn-sîn-kâf), s. 534.

²² Kâf sûresi, 1. âyet (Kâf. Şerefli Kur'ân'a andolsun ki), s. 574.

²³ Kalem sûresi, 1-2. âyet (Nûn. And olsun kaleme ve satır satır yazdıklarına), s. 636.

²⁴ Duhâ sûresi, 1. âyet (Kuşluk vaktine and olsun), s. 689.

²⁵ Necm sûresi, 1. âyet (Battığı zaman yıldızla and olsun ki), s. 586.

²⁶ Necm sûresi, 5. âyet [Ona üstün güçlere sahip, muhteşem görünümlü (Cebrail a.s.) öğretti], s. 586.

²⁷ Necm sûresi, 8. âyet (Sonra (ona) yaklaştı), s. 586.

²⁸ Necm sûresi, 9. âyet (Peygambere olan mesafesi iki yay aralığı kadar yahut daha az oldu), s.586.

²⁹ Tâhâ sûresi, 2. âyet (Biz bu Kur'ânı sana sıkıntı çekesin diye indirmedik), s. 339.

³⁰ Nahl sûresi, 125. âyet (Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütlerle çağır). s. 300.

³¹ Ahzâb sûresi, 45. âyet (Muhakkak ki biz seni gönderdik), s. 467.

³² Kevser sûresi, 1. âyet [Şüphesiz biz sana (Kevseri verdik)], s. 702.

³³ Tevbe sûresi, 73. âyet (Kâfirlere ve münafıklara karşı cihat et ve onlara karşı çetin ol), s. 214.

³⁴ Ahzab sûresi, 40. âyet (Muhammed sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o Allah'ın resulü ve nebilerin sonuncusudur), s. 467.

³⁵ Kalem sûresi, 4. âyet (Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.), s. 636.

maḥmūd eşref-i mevcūd (8) ‘āleyhi’ş-şalātü ve’s-selām ba‘ dehu şad dūrüd şad şalavāt ol
(9) ḥōcā-i her dü ‘ālemün ve ol nebī-yi ādemün aştābına ve aḥbābına ve etbā‘ına ve (10)
eşyā‘ına olsun kālēllāhü te‘ālā innallāhe ve melāiketehü yuşallüne (11) ‘alāl nebiyyi yā
eyyühellezīne āmenü şallü ‘aleyhi ve sellimü teslīmen³⁶ nazm

[mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün]

- (12) muḥammedür resül a‘zām muḥakḳak
kim itdi engüştile ol māḥı münşak³⁷
- (13) cemāli küntü kenzün sırrı taḥkik
ḥaḥı furḳān yüzi menşür evrak
- (14) saçı ḥablü’l-metīn olur çü sünbül
yaḥaḡı cennet-i firdevs ü feylaḳ
- (15) ne var kim bū leheb münkir olursa
şühüdı susmār u tīre vü ‘avḥak

[4a]

ercü minallāhi’s-selāmete fī mā‘azemtü³⁸

- (1) nübüvvet-ḥatm anuḡ şānında geldi
risālet ref‘i andan buldı revnaḳ
- (2) ḥuzā cem‘ eyleyüp cümle kemālāt
kemāl içre nebī kıldı muşaddak
- (3) ḳadem başduḳda ‘ālem mülkine aḥmed³⁹
yıḳıldı tāk-ı kistrā re’s olup şak
- (4) yidi ḥoḳḳadur eflāk ol güher-çün
sekiz cennet o şāhuḡ taḥtı muḥlak

³⁶ Ahzab sūresi, 56. āyet (Şüphesiz Allah ve melekleri peygambere salat ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salat edin, selam edin), s.469.

³⁷ Mısranın vezni bozuktur.

³⁸ “Bir işe niyet ettiğimde Allah’tan esenlik dilerim.”

³⁹ Mısranın vezni bozuktur.

- (5) nehārī sāyebānı per-i cibril
meġārı perdedārıdur ħadır-naķ
- (6) saçı ve'l-leyl yüzi ve'd-duĥādur
ķaşı yāsın t̄ahādurur elĥaķ
- (7) ne medĥ ide ħalāyık aña lāyık
lefī ħalkın⁴⁰ didi ta' zīm idüp ĥaķ
- (8) hezār tūĥaf u taĥiyyāt āline anuĥ⁴¹
ki virdi dīn-i islāma çü revnaķ

(9) der medĥ-i vezīr-i a' zam u düstūr-ı mükerrem menba' ü'l-cüd ve'l-kerem ma' den-i vefā u mürüvvet (10) ve kân-ı şafā ve seĥāvet ĥazret-i muştafā paşa yesserallāhü mā yeşā' edāma'llāhü te' ālā ömre (11) 'ömre ve ebed devlete vüzerādur rif' atühü ilā yevm'ül-ĥaşr ve'l-eczā' ba' dehu 'ulemādan (12) maĥfī ve fużalādan pūşide olmaya ki maķāle-i ĥaķāyıkun ve bu risāle-i (13) dekāyıkun lisān-ı fārisiden zebān-ı türkīye tercüme olduĥına cihet ve (14) bā' iş ve ĥikmet budur ki mücerred nebevīnün şallallāhi 'aleyhi ve sellem toķuz (15) yüz şühür senenün mübārek rebi' ü'l-evvel şühürında ķoştantīniyye

[4b]

(1) şehrinde āfitāb-ı çarĥ-ı celāl aĥter-i sa' d-ı kemāl medār-ı erbāb-ı ĥacāt merkez-i (2) aşĥāb-ı müĥimmāt pādişāhun çemşid-i salţanat ve āsumān-ı rif' at şehensāhun (3) ebed devlete emrine imtişāl gösterüp künc-i ĥalvetde maķām-ı 'uzletde (4) sālīkāne diz çöküp oturmışdum süleymān-nāme-i kebīrün ol tārīĥ-i a' zam-ı(5) dil-pezirün seksen ikinci cildini bitürmişdüm velī ol kân-ı saĥānuĥ (6) ma' deni cüd-ı vefānuĥ ya' nī muştafā paşanuĥ aţāullāh 'ömre şimdiki (7) 'aşırda 'ulemānuĥ fużalānuĥ kümelānuĥ ümerānuĥ vüzerānuĥ mābeyninde paşa (8) ĥazretlerinün dam-ı 'izze mişl-i ma' dūmdur ki tā ķiyāmet-i devletle dāim (9) ve 'izzetle ķāim ola ki pāk i' tiķād-ı 'azīz mü'min-i muvaĥĥid ehl-i temeyyüzdür ki (10) rāy-ı tedbīrinde āşaf-ı devrān fikr-i müşīrde menüçehr-i zamāndur (11) ferāsetde ve kiyāsetde bī-nażīr ĥüsn ü şabāĥatda bī-bedel (12) vezīrdür ve luţf u feşāĥatda maĥsūd-ı saĥbāndur ĥayr-endiş (13) kân-ı kerem ve menba' ü'l-cüd-ı ve'l-

⁴⁰ Rā' d sūresi, 4. âyet (Yeniden mi yaratılacakmışız?), s. 268.

⁴¹ Mısranın vezni bozuktur.

ihsāndur ve belāğatde ve ʿibāretde (14) tamām mahāret bulmuş emīr-i kāmrāndur fazīletle
ʿālem-i āfākı tutmuş (15) hātem-i şānī ve dānā-yı kāmīl ehl-i ʿirfāndur ʿal-i beḳā nazm

[5a]

lā yūflihā men ḳāleme va ʿdil fi umūrike⁴²

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

- (1) muştafā paşadurur kân-ı kerem
kʼoldı rāzı ḫāzretinden cümle ümem⁴³
- (2) ḫāndur āşaf ol vezīr
kim menüçehr-i zamān kāmīl müşīr
- (3) şākirāndan kāmīlān-ı pür-hüner
zākirānuḡ ḫāzretine alḳış ider⁴⁴
- (4) ḫaḳ te ʿālā devletin ḳılsun ziyād
tā ḳıyāmet bāḳī ḫura ol ḫōş-nihād
- (5) dāʿ idür firdevsī ider aḡa du ʿā⁴⁵
her ḫatırdan ḫıfz ide ḫāfız ḫuzā

(6) neşr bu firdevsī ḫaḳīrūḡ ve dāʿī faḳīrūḡ ne miḳdār ola ki ol (7) vezīr-i a ʿzamuḡ ve emīr-i müfḫamuḡ egerçi kūh-ı şükūhından cevāba mecālüm (8) ve ʿarḫ arḫa ḫālüm ḳalmaz ki anuḡ bu kemīneye etdüḡi ʿālī himmeti taḳrīr (9) ve ḫüsn-i luḫfını ta ʿbīr idebilem ammā ḫāḳat yitdükcce istedüm kim anuḡ (10) şükḫrīnūḡ edāsında ve devām-ı devletīnūḡ du ʿāsında bāḳī ʿömrümi āḫire iletüp (11) ḫızmetde ve devletlü eşīḡine mülāzemetde varduḡumca ḫāḳ-i pāyına yüz (12) sürdüḡümce dāʿimā dest-i tehī varmaga ʿār idüp meskenet kūşesin (13) iḫtiyār idüp ʿilm-i meşāyihden bu ḫikmet-āmīz ü ʿibret-engīz risāleyi (14) teʿlīf itdüm meşāyih-i kibār risālelerinden imām-ı ḡazālī ve şeyḫ (15) muḫyiddīn ʿarabī ve şeyḫ ʿaḫḫār maḫālelerinden intihāb ḳılup türkīye

[5b]

(1) tercüme olındı der-beyān-ı ibtidā-i kitāb ve fihrist-i ebvāb

⁴² “Zulmeden iflah olmaz. Her işinde adil ol.”

⁴³ Mısranın vezni bozuktur.

⁴⁴ Mısranın vezni bozuktur.

⁴⁵ Mısranın vezni bozuktur.

(2) min ba‘ d ‘ ulemādan maḥfi degil ki tekmīl-i kitāb-ı üslūbı ma‘ lūmdur ba‘ z risālenūñ
(3) fihrist-i ebvābı lāzım olduğı ecilden bu maḳāle dağı tamām otuz bāb (4) üzerine
söylenüp te‘līf olındı kümelānuñ su‘ālinde ve cevābında (5) ma‘ āriflerinūñ evveli ve āḫiri
muḳaddemi ve mu‘aḫhiri faşlla ta‘ yīn ve bābla tezyīn (6) ma‘ lūm u zāhir ola ve muḳāla‘ a
kılan maḳşūdı olan su‘ālī (7) ve cevābı zaḥmetsüzün bulmağa ḳādir ola nite şöyle kim el-
faşlü’l-evvel (8) mevlānā şemseddīn-i tebrīzī ḫazretine nefsdēn su‘āl kılup (9) ol dağı
cevāb virdüği beyānındadır el-faşlü’s-şānī imtiḫāna çeküp (10) ma‘ ārifden ḫaber açup
eşyā-i küllīden su‘āl idüp ol dağı cevāb (11) virdüği beyānındadır el-faşlü’s-şāliş nefsi
küllī cism-i küllīye murḫabıḫ (12) olduğından ğaraż-ı aşlī neydüğin bildürür el-faşlü’r-
rābi‘ (13) nefsi küllīnūñ sirāyet etdüđin bildürür el-faşlü’l-ḫāmiş mevte ve ḫayāta (14)
i‘tibār kıлмаđı bildürür el-faşlü’s-sādis mevtūñ ve ḫayātuñ ve cismūñ (15) māhiyetin
bildürür el-faşlü’s-sābi‘ umūr-ı cüz’iyye ile nefsi emmārenūñ sānındadır

[6a]

eş-sabr yürüşü’l-ferāḫ ve’l-‘acelü yürüşü’l-şerr⁴⁶

(1) el-faşlü’s-şāmin mevt ḫikmet idüğin bildürür (2) el-faşlü’t-tāsi‘ mevti ‘alā-vechi’l-
taḫḫīḫ teşḫīş etmenūñ keyfiyet-i tarīḫi beyānında (3) el-faşlü’l-‘aşer mevt ḫikmet
olduğdan şonra ammā ḫaḳāt-ı insāniyyeden ne mertebelü (4) kişilere raḫmet-i maḫz olur
ve ne derecelü kişilere ‘azāb-ı maḫz olur anuñ beyānındadır ki zıkr olur (5) el-faşlü’l-
ḫādī ‘aşer nefsiñ ḫuvvetinden fi‘le çıḫmaḫlıđınuñ keyfiyetin bildürür (6) el-faşlü’s-şānī
‘aşer siyāsetden ğaraż neydüđin bildürür (7) el-faşlü’s-şāliş ‘aşer cesedūñ ‘aybı ve
mişālin bildürür (8) el-faşlü’r-rābi‘ ‘aşer nefsiñ aḫvāli beyānındadır el-faşlü’l-ḫāmis
‘aşer (9) ḫayvānāt ölmeyi kerīḫ gördüklerinūñ sebebi beyānındadır el-faşlü’ (10) s-sādis
‘aşer lezzet ü elem ü rāḫat u ta‘ab gördüği sebebi beyānındadır (11) el-faşlü’s-sābi‘ ‘aşer
nefs-i emmāre ile umūr-ı cüz’iyye beyānındadır (12) el-faşlü’s-şāmin ‘aşer ehl-i ḫālıla
ehl-i nār beyānındadır el-faşlü’t-tāsi‘ ‘aşer (13) küfrile kāfir beyānındadır el-faşlü’l-
‘işrūn felek-i ḫamer taḫtındaki cehennemūñ (14) ve ehlinūñ beyānındadır el-faşlü’l-ḫādī
ve’l-‘işrūn ehlu’llāhuñ (15) beḫāya ḫālib ve cūhhālūñ fenāya rāđıb olduđı beyānındadır
el-faşlü’ (16) ş-şānī ve’l-‘işrūn ef‘āl ü a‘māl ve aḫlāḫ-ı verāyı birbirine muḫālif olduğı
beyānındadır

⁴⁶ “Sabır rahatlığa götürür, acelecilik kötülüğe götürür.”

[6b]

(1) el-faşlü'r-râbi' ve'l-ı'ıřrũn insânıla melâike arasında müşterek (2) olan lezzetleri beyân eyler el-faşlü'l-hâmis ve'l-ı'ıřrũn (3) a'mâl-i seyyi'e ve ef'âl-i kabîha beyânındadır el-faşlü's-sâdis ve'l-ı'ıřrũn (4) i'timâd-ı muvaħħid ve i'timâd-ı muķallid beyânındadır el-faşlü's-sâbi' ve'l-ı'ıřrũn (5) şâni'ũ ĩ şâni' i ve 'âlemũ ĩ nizâmî emri beyânındadır el-faşlü's-sâmin ve'l-ı'ıřrũn (6) nefis lezzetden ve elemden mufâraķat itdũkden soĩra bulduĩ nesnelere beyânındadır (7) el-faşlü's-sâbi' ve'l-ı'ıřrũn vũzerânũ ve erbâb-ı ķalemũ ve bevâb-ı (8) dergâhũ sũlũķı beyânındadır el-faşlü's-selâřũn (9) muştafâ pařanũ ĩâl-i beķâ řalâĩiyyet ve ma' delet ve ma' rifeti beyânındadır nazm

[fâ' ilâtũn fâ' ilâtũn fâ' ilũn]

- (10) pes risâle aşlı bu ey kâmrân
kim otuz fihrist-i ebvâb aĩla inan
- (11) ger ĩaķıķat gözile itsen nazâr
her birinde var me' ânî mu' teber
- (12) rũĩ-ı ķudsî mişli urduĩ ĩũnki dem
k'ide taĩsîn iřidũrse 'isâ hem
- (13) bu risâledũr ma' ârif iy hũmâm
hep ĩaķâyıķdur ne kim varsa kelâm
- (14) müstemi' den budur ammâ murâd⁴⁷
eyleye firdevsâyi ĩayrıla yâd
- (15) bu muĩib-i inķıyâddur ol ĩaķîr
der ki ĩaķda ister evlâ dest-gîr

[7a]

haze emrũn ' âķıbetũhũ ĩayrun ve sa' âde⁴⁸

⁴⁷ Mısrânın vezni bozuktur.

⁴⁸ "Bu işin sonu hayır ve mutluluktur."

(1) el-faşlü'l-evvel mevlânâ şems-i tebrîzî hâzretine nefsdan su'âl (2) idüp ol dağı cevâb virdügi beyânındadır nite rivâyet-i şaḥîḥ ve naql-i (3) şariḥdür ki merḥûm ve maḡfûr ve sa'id ü şehîd sulṭân 'âlâe'd-dîn (4) ol ḥākân-ı bî-bedel-i âl-i selçuḡ-ı 'azîm şâhidi ḥaḡ ḡorḡusından (5) āḡâḥ 'âdil ü kâmil pâdişâhdı meḡer ki anuḡ ḡâl-i ḡayâtında ve (6) eyyâm-ı devletinde ḡonya şehrinde ehlu'llâḡ ḡâyet çok imiş āzîne gicesi (7) meşâyîḡ-i kibârı da'vet envâ'-i ni'met bişürüp ḡayr du'âların almaḡçün ziyâfet (8) ve ḡidmet iderdi rivâyet iderler ki meşâyîḡ-i kibârdan şâḡ ḡuzûrında (9) yetmiş iki nefer ehlu'llâḡ vardı cümlesinden birisi faḡih aḡmed sulṭândı (10) raḡmetullâḡ vâsi'aten meḡer ki bir cum'a gicesi şâḡuḡ ḡuzûrında erenler cem' olup (11) şoḡbet ederken cemî'nün şem'leri bî-sebeb çerb olup ammâ def' (12) varup maṭbaḡdan yine yaḡdılar velâkin şem'leri söyündüğine her birisi ḡayrete (13) varup bu ne'alâmetdür diyüp birbirinüḡ yüzine baḡdılar meḡer ki (14) mevlânâ-i hâzret dağı ol meclisde bileydi 'ulemânun efdali kümelânun (15) ekmeli idi lâkin henüz şems-i tebrîzî hâzreti mevlânâ hâzretle ḡelüp buluşmamışdı

[7b]

(1) vilâyete ḡadem başup şems hâzretle buluşmamışdı mevlânâ-i hâzret 'aleyhi'r-raḡme (2) ve'l-ḡufrân baş ḡaldurup eyitdi bu şehre bir kezinde er ḡelüpdür kendüyi (3) bildürmekçün şem'leri çerb ḡılıpdur diyüp cemî'nüzün vilâyetinden anuḡ (4) vilâyeti ziyâde olmaḡa 'alâmetdür aḡa delâlet eder diyüp emr etdi ki (5) ḡörüḡ ṭaşra kimse varmı yokmı diyince aḡlardan birisi ṭaşra ḡıkup (6) ḡördi ki bir dervîşturur elinde bir mûmcuḡızı var da'vet edüp i'çerü (7) ḡötürdiler çünki bevâb dervîşi şâḡ naḡarına ḡetürdi selâm virüp (8) erenlere i'çerü ḡirüp ṭaş eşikte oturdı bunlar ednâ ḡözle baḡup (9) dervîşe i'tibâr etmediler andan nemed-püş elindeki mûma püf didi (10) çerb oldı cem' orta yirde yanan şem'le bile cerb oldı pes faḡih aḡmed-i (11) sulṭân-ı vilâyet-i ḡonya ol eri kimdüḡin bildi yerinden ḡalkup (12) merḡabâ ḡıldı andan cümle erenler ḡörüşdiler illâki mevlânâ hâzreti ḡörüşmedi (13) niçün anuḡçün ki gerçî mevlânâ hâzret 'âlimdi ve illâ ki dervîşleri ehl-i (14) bid' atdur diyü sevmezdi i'tibâr ḡılmazdı amma ki bu ḡelen nemed-püşuḡ (15) zâḡir yüzinden bu ḡadar vilâyetin ḡöricek diledi ki bunu 'ilmle imtiḡân ḡıla

[8a]

eş-şabr minellâhi ve'l-avni minâllahi, tevekkel 'aleyhi kefâke⁴⁹

⁴⁹ “Sabır da yardım da Allah'tandır. O'na güven, O sana yeter.”

(1) kimdügin bile ammā bu gelen dervîş hōd şems-i tebrîzî hāzretleriydi rahmetu'l-lāh (2) 'aleyh mevlā[nā] çün kaşdıla gelmişdi ki mevlānā ile anuñ menākıbları kitāblarda (3) maştūr ve dillerde dañı meşhūrdur zıkrı hācet degüldür eger tafşille zıkr (4) olursa risāle çoğalup muṭavvel olur muḥaşşal murād edā olmaz söz ḥadden (5) çıkup kelām derece-i iṭnāna varur nazm

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

(6) şerḥ olursa cümlesi şāhib-kemāl

belki ḥadden çıkısar işbu risāl

(7) söz gerek kim ola āz u muḥtaşar

diñleyenler çekmege tā infi'āl

(8) neşr andan mevlānā baş kaldurup 'ilm kuvvetiyle şemsi mülzem kıılmağçün (9) evvel su'āl kıilup eyitdi kim dervîş kıandan gelürsin ve kıanda gidersin (10) eyitdi kim beķā mülkinden fenā mülkine geldüm yine fenā mülkinden beķā mülkine giderüm (11) mevlānā eyitdi bu uzaķ sefere azuğın nedür ve maḥremüñ kimdür ve merkebüñ (12) ne nesnedür ve mürşidüñ dañı kimdür cevāb virdi kim azuğum kıanā'at (13) ve maḥremüm 'aşķ ve irādet ve merkebüm nefis ve mürşidüm kıurāndur diyicek (14) yine mevlānā şordı ki cem' sin ḥüb buyurduñ ma' lūmumuzdur velākin (15) bu nefis ne nesnedür bilmekde 'aczümüz var ve dañı 'alī hāzreti rağıya'l-lāhü 'anh

[8b]

(1) buyurmışdur men 'arafe nefsehu feķad 'arafe rabbehu⁵⁰ pes kışinüñ nefsi ne nesnedür (2) ve nice bilünür cevāb vir ki şevāb ḥāşıl edesiz ve bu kıadem başduğun 'ulemā meclisidür (3) tā kim fużalā meclisine lāyık olasız nazm

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

(4) cem' olupdur meclis içre 'ākilān

nāzır olmışdur sözü ki fāzılān

(5) kı şaķın söyleme bī-ma' nī kelām

tā kı ṭa' n etmeye saña kāmیلān

⁵⁰ "Kendini bilen Rabb'ini bilir." anlamına gelen ve Hz. Ali'ye ithaf edilen sözdür.

(6) söz gerek kim diyincek dilde revān

müstemi‘ taḥsīn ide ol dem hemān

(6) meclis-i ‘irfāna başduḡ çün ḡadem

ur ḡaḡıḡat sözlerinden imdi dem

(8) neṣr ḡaçan ki mevlānā ḡüzāvendigār bu vechle su’āl idicek nemed-pūṣ (9) kāmīl daḡı muḡaḡḡaḡāne cevāb virüp eyitdi kim yā mevlānā ḡazreti bilgil ki (10) nefsini bilen kimse ehl-i ‘irfān u kāmīldür ve insān-ı fāzıldur ve bilgil ki (11) ‘ulemā ve felāsefe insānuḡ māḡiyetinde ḡoḡ iḡtilāf ḡılıpdururlar (12) ol iḡtilāfātuḡ küllisin üç maḡāle cem‘ eder bunuḡ beyānı içündür (13) zīrā ba‘zlar eyitdiler kim insān bir nesnedür kim etden ve ḡandan ve ‘izāmıdan (14) ve ḡamarlardan ve siḡirlerden terkīb olunmuşdur ve ba‘zlar eyitdi kim (15) insān cesed-i cismānī ve nefsi-rūḡānīden ‘ibāretdür dediler ve ba‘zlar

[9a]

izā ‘azamte fe tevekkel ‘alallāh⁵¹

(1) eyitdiler kim insān bir nesnedür kim cesed-i cismānī ve nefsi-rūḡānīden (2) ‘ibāretdür didiler ve ba‘zlar eyitdiler insān nefsi nāḡıḡadur cesed aḡa (3) bir ḡönlüḡ menziledür didiler bu üç vechi ḡükemā insānuḡ māḡiyetinde (4) dimişlerdür nefside daḡı iḡtilāfları üç vechledür vech oldur kim (5) nefsi cism-i laḡıfde ḡayr-ı mer’idür didiler ve ba‘zlar eyitdiler nefsi cevher-i rūḡānīdür (6) ḡayr-ı maḡsūsadurur ba‘de’l-mevt bāḡı ḡalur ve ba‘zlar eyitdiler kim nefsi (7) mizāc-ı bedenden ve aḡlāḡ-ı cesedden mütevellid olmuş bir ‘arāzdur öldüḡinden (8) soḡra bāḡıl olur cism söz aḡa vüçüd yoḡdur didiler bu ḡā’ife cismle (9) a‘rāzıdan ḡayrı nesne bilmezler aḡlarıḡ umür-ı rūḡānīde ve cevāhir-i (10) nūrānīde ve ṣuver-i ‘aḡliyyede ‘ilmleri yoḡdur bilgil kim kiṣi nefsin bilmeklik (11) ṣerīf-i ‘ilmdür zīrā bir kimse ḡayrı bilmeklik da‘vāsın ḡılıp kendü nefsinin (12) bilmemek ḡāyet de ḡirkīndür zīrā ol su’āl ḡayrı ḡā’āmlandurup (13) kendü ac olmaḡ ve ḡayrıya libās ḡiydürüp kendü ‘uryān olmaḡ gibidür (14) ve ḡayrı yola delālet eyleyüp kendü zāl olmaḡ gibidür ve bilgil kim insān (15) nefsinin bilmek mümkün olmaz illā üç vech üzre naḡar etmeklikle mümkün olur

[9b]

⁵¹ Āl-i İmrān sūresi, 159. āyet (Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et), s. 79.

(1) ve biri oldur ki cesed emrine nazār eyleye ve biri oldur ki mücerred nefse nazār (2) eyleye ve üçüncü oldur ki cesede mürekkeb olduğı hâlde nazār eyleye nazm

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

(3) tā ki nefsin bilmege kâbil ola

nefs-i ' irfânında ol kâmil ola

(4) nefsinı bilen kişi bilür hâkı

bilmeyen belhüm azall⁵² câhil ola

(5) der şinâhten nefs-i insânî imdi eyle olsa yâ mevlânâ degme şahş kendü (6) vücūdından bî-haber olup nefsin bilmez ammâ kemâl-i ma' rifet budur ki kişi nefsin bile (7) pes eyidürüz kim cesed etden ve kıandan ve ' izâmından ve tamarlardan ve sinjirlerden (8) terkîb olmuş bir nesnedür bunun küllisi bir cismdür hiç birinde şek olmaz ve ammâ (9) nefis bir semâvî cevherdür hayydür bi-zâtihi ' âlemdür bi't-ıtab' fa' âledür mâdem ki (10) mevcüd bir lahzâ cevlândan hâlî olmaz bârî te' âlâ halk etdügi günde (11) anuđ üzerine halk eylemişdür ve ammâ ol nefisle cesedden mürekkeb olan (12) bu müşâhid olup ve maşsūs olup muhâtab olup su'âl edene (13) cevâb virüp maşnū' larda şâni' olandur kaçan ölse bu nesnelere andan (14) öldükden sonra bâtıll olur zîrâ ölmek nefis-i cesedden mufârağat etmekden (15) ğayrı nesne degüldür ol vaqt anuđ cemî' fezâ'ili bâtıll olur ve bilgil kim ' uqalânun

[10a]

iz ente mes' üdun fi hârakâtike ya fâtihe'l-fâli leke'l-bişâratü bi' hayr⁵³

(1) ekşeri nefsun vücūdına ikrâr ederler lâkin nefis cesedün mizâcından (2) mütevellid olmuşdur diyü zann ederler ammâ emirânlar zann etdikleri gibi degüldür (3) zîrâ bir nesneden mütevellid olan ol nesnenün cevheridür cesed hod cismdür (4) cism olmasında şek yokdur nefis hod cism degüldür cismün a' râzlarından (5) dağı degüldür bu biz didigümüz nesnenün şihhatine delil oldur ki cism sâkin (6) olup yâ müteharrik olmağdan münfekk olmaz cism olduğı hayşiyetden (7) ve eger cism olduğı hayşiyetden müteharrik olsa vâcibdür ki her cism (8) müteharrik ola ve eger sâkin olsa vâcibdür ki her cism sâkin ola (9) hâl budur ki emîr böyle degüldür belkim ba' z ecsâm dâ'imâ müteharrik olur (10)

⁵² A' raf sûresi, 179. âyet (Hayvanlardan daha da aşağıda), s. 188.

⁵³ "Ey falcı sen hareketlerinden mutluyusan hayırla müjdenleme senin hakkındır."

eflāk ve kevākib gibi ve ba‘ zısı sākin olur yir gibi ve yirün eczası gibi (11) ve ba‘ zısı kâh sākin olur ve kâh müteħarrik olur hevā gibi ve Şu gibi (12) ve ħayvān gibi ve nebāt gibi pes bu nesne delālet eyler kim bunları (13) sākin ħıllup ve müteħarrik ħılan bunlardan ħayrı bir nesnedür (14) ol nesne cism degüldür ve ‘ araz degüldür zīrā ‘ araz binefsihī kâim olmaz (15) cismden ħālī anuħ enfesdür ve bir delīl daħı oldur kim ‘ arazuħ

[10b]

(1) fi‘ li yoħdur zīrā ‘ araz fā‘ ilile kâimdür eger ‘ arazuħ fi‘ li olsa ‘ araz (2) anuħla kâim olmazdı belki ol ‘ arazla kâim olurdu ‘ araz ħod nefsile kâim (3) olmaz fe-keyfe ki ħayrı nesne anuħla kâim ola pes bu nesne ‘ arazuħ fi‘ li yoħduħına (4) beyān olur zīrā ħaħıħatde fā‘ il oldur kim fi‘ li aħz etmege ve terk etmege (5) kâdir ola zīrā fi‘ li terk itmek iŐlemekden āsāndur pes eger ‘ arazuħ (6) fi‘ li olsa anuħ terkine daħı kâdir olmaħ gerek Őol fi‘ line kâdir olduħı (7) gibi Őol kimse ki nefs-i nāḩıħa-i basīḩdür nūrānīdür diyü zann eyler her nesnenüħ (8) Őūreti anda muŐavverdür nazm

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- (9) söz budur kim eyledüm anı beyān
efḩalin allāh bilür yoħdur gümān
- (10) nefs-i insānī nedür bilmez beşer
‘ āħilün ‘ aħlı ihāḩa etmez ŐaŐar
- (11) rūḩı bunca fark ide Őāḩib-kemāl
ki aħmede bildürmedi anı ħaħ te‘ āl⁵⁴
- (12) faħr-i ‘ ālem ol muḩammed ħaħ resül
rūḩa vāħıf olmadı ey pīr uŐul
- (13) emr-i rabbī gelicek ħaħdan ħiḩāb
rabbümün emri diyü virdi cevāb
- (14) rūḩına cevher dōkin allāh bilür
ħaħdan özge varmıdı allāh bilür

⁵⁴ Mısranın vezni bozuktur.

(15) el-faşlü's-şānī ḥāzret-i mevlānā şems-i tebrīzi imtiḥāna çeküp

[11a]

haze'l-emrū fihi şu' ūbetün lā ta' cel tūrah⁵⁵

(1) me'ārifden ḥaber açup su'āl ve cevāb etdüklerin beyān eder kaçan ki ḥāzret-i (2) mevlānā şems-i tebrīzün me'ārifin nefis ḥuşuşında bu vechle su'āle cevāb (3) virdügin ki istedi kemālātına ve feşāḥatına taḥsīn kıilup āferīn etdi (4) andan yine kemāl birle şemsi imtiḥān edüp eşyā'-i külliden ve māsivādan (5) su'āl etdi nite pes su'āl etdi ki nefis nedür cevāb virdi kim cevher-i basīṭ-i (6) rūḥānīdür fa'āledür ve āql-ı fa'ālün şüretlerinden bir şüretdür (7) ve daḥı su'āl etdi kim edāt nedür cevāb virdi kim bir emr-i mümkinün tekvinine (8) vehm birle işāret kıılmaḥdur nite su'āl etdi kim āql nedür cevāb virdi ki (9) 'aḥıl bir temeyyüzdür insānuḡ her şaḥşına maḥşuş olur ve sā'ir ḥayvānātda bulunmaz (10) ve daḥı su'āl etdi kim cins nedür cevāb virdi ki cins bir şıfatdur kim (11) şuver-i muḥtelife cem'ider şol şuver-i muḥtelifedür ki küllisinden ma'nī vāḥidle (12) ta'bir olunur yine su'āl etdi kim nev' nedür cevāb virdi ki nev' bir şıfatdur ki (13) şuver-i müteferriḳa cem'eder eyle şuver kim ma'nī vāḥid anı cem'eder ve daḥı su'āl (14) etdi kim şaḥş nedür cevāb virdi ki şaḥş bir cümledür kim aḡa işāret olunur (15) ḡayrına olunmaz ve ḡayrıdan ef'āl birle şuver birle temeyyüz olunur yine su'āl

[11b]

(1) etdi ki faşl nedür cevāb virdi ki faşl bir şıfatdur kim ecnāsile (2) envā' ortasın fark eyley ve daḥı su'āl etdi ki ḥāşşa nedür cevāb (3) virdi kim ḥāşşa bir şıfatdur ki maḥşuş olur bir şey ḡayrda bulunmaz (4) ve yine su'āl etdi ki nūr nedür cevāb virdi ki nūr bir cevherdür ṭāḥirdür (5) ve zātında mazḥardur ḡayrını ve daḥı su'āl etdi ki zūlmet nedür cevāb (6) virdi ki 'adem-i nūrdur ve yine su'āl etdi kim nehār nedür cevāb (7) virdi ki nehār şemsün zāv'ıdur leyl-i arzün zıllıdur ve daḥı su'āl (8) etdi ki ḥarāret nedür cevāb virdi ki ḥarāret heyūlānuḡ (9) ḥarāreti ḡıylān etmekdür ve yine su'āl itdi ki bürüdet nedür (10) cevāb virdi ki mir'āt ol ḡıylān eden ḥarāretün ḥamūldür (11) ve daḥı su'āl etdi ki ruṭūbet nedür cevāb virdi ki (12) heyūlānuḡ eczāsı seyelān etmekdür ve yine yübüset nedür diyü (13) su'āl etdi cevāb virdi ki eczānuḡ temāsükidür ve daḥı (14) su'āl etdi ki

⁵⁵ "Bu iş zordur, acele etme ki rahat bulasın."

levn nedür cevāb virdi ki ecsāmıñ şu ‘ā’ınuñ (15) bir berķidür ve yine su ‘āl itdi ki rāyiħa nedür cevāb virdi ki

[12a]

el-emru sehlün fihi ħayrun izheb velā tūħaf teslem bi-emrillāh⁵⁶

(1) rāyiħa buħārātdur eyle buħārāt kim zevāt keyfiyyātıdur ecsām-ı mürekkebe taħallül (2) eder ve daħı su ‘āl etdi ki şüret nedür cevāb virdi ki şüret (3) ecsām-ı heyülāt teşādüm etdügındendir andan ħāşıl olur yine su ‘āl (4) etdi ki ħarekāt nedür cevāb virdi ki ħarekāt altı nev‘dür evvel (5) altınuñ biri kevnür ve biri fesāddur ve biri ziyādedür ve biri noķşāndur (6) ve biri tağyirdür ve biri naķaledür ve bunlaruñ ef‘āde ħālleri nedür diyü (7) su ‘āl etdi cevāb virdi kim kevn heyülā şuverini ķabul etmekdür ve ammā (8) fesād şuver-i heyülādan ħal‘ olunmaķdur ve ammā ziyāde şey’iñ nihāyeti (9) mütebā‘id olmaķdur ve ammā noķsān nihāyetüñ tekārübüdür ve tağyir (10) şıfat-ı mübeddel olmaķdur ve naķle bir mekāndan bir mekāna çıķmaķdur (11) ve yine su ‘āl etdi ki mekān nedür cevāb virdi ki mekān (12) her mevzi‘dür mütemekkin aña temekkün eder ve daħı su ‘āl etdi ki (13) zamān nedür cevāb virdi ki zamān ħarekāt-ı felegin ‘adedidür (14) ve yine su ‘āl etdi ki felek nedür cevāb virdi ki felek bir cism-i (15) şeffāfdur ki ‘āleme muħiṭdür ve daħı su ‘āl etdi ki ‘ālem nedür cevāb

[12b]

(1) cevāb virdi ki ‘ālem allāhuñ ħayrı cemī‘ mevcūdāta dirler (2) ve yine su ‘āl etdi ki kevākib nedür cevāb virdi kim kevākib (3) ecsām-ı giryedür şebātınuñ devāmından cāmide gibidür ve daħı su ‘āl (4) etdi ki cism nedür cevāb virdi ki cism oldur ki ānuñ tūlı (5) ve ‘arızı ve ‘umķı ola ve yine su ‘āl etdi ki cism-i şeffāf nedür (6) cevāb virdi ki cism-i şeffāf oldur kim ħucub-ı māverā ķılmaya ve daħı (7) su ‘āl etdi ki nār nedür cevāb virdi ki nār bir cism-i neyyirdür kim eşyānuñ (8) eczānuñ ta‘rif eder eczāsı basıtaşına redd eyler ve yine su ‘āl (9) etdi ki hevā nedür cevāb virdi ki hevā bir cism-i laṭif ve ħafıfdür (10) ve seyyāldür ve şeffāfdur ve seri‘ü’l-ħarekedür ve daħı su ‘āl (11) etdi ki şu nedür cevāb virdi ki şu bir cism-i seyyāledür kim arzıñ (12) ħavālisini ihāṭā ķılmışdur ve yine su ‘āl etdi ki arz nedür cevāb (13) virdi kim ‘arz bir ħalīz cismdür ‘ālemüñ merkezinde

⁵⁶ “Bu iş kolaydır ve bu işte hayır vardır. Korkma! Allah’ın izniyle sağ salim olacaksın.”

durur cihāt sebebiyle (14) mübeyyendür pes şark gün toğduğı tarafdur ve ğarb gün batduğı (15) tarafdur ve şimāl burc-ı cedyiñ medārıdur ve cenüb süheylüñ medārıdur

[13a]

hāze'l-emr fihi nedāmetün lifā'ilihi fe' aleyhi en yeşbir⁵⁷

(1) ve ufq-ı muhîṭ yelesidür ve esfel-i arzuñ merkez-i yelesidür ve dağı (2) su'āl itdi kim balçık nedür cevāb virdi kim şuyla tobrağdur (3) ve yine su'āl etdi ki zebed nedür cevāb virdi kim şudur ve hevādur (4) ve dağı eyitdi buğār nedür cevāb virdi ki şudur ve nārdur ve yine (5) su'āl etdi kim duğān nedür cevāb virdi kim nārdur ve türābdur (6) ve dağı su'āl etdi ki berğ nedür cevāb virdi kim nārdur ve hevādur (7) ve yine su'āl etdi kim ma'ādin nedür cevāb virdi kim ma'ādin oldur kim (8) eczā-i türābisi ğālib ola ve dağı su'āl etdi kim hayvān nedür (9) cevāb virdi kim hayvān oldur kim eczā-i bādisi ğālib ola ve yine (10) su'āl itdi ki nebāt nedür cevāb virdi kim nebāt oldur kim (11) eczā-i mā'isi ğālib ola ve dağı su'āl etdi ki insān nedür (12) cevāb virdi ki insān oldur ki eczā-i nāriyyesi ğālib ola (13) ve yine su'āl etdi ki melāi'ke nedür cevāb virdi ki anda ṭabī'at-ı (14) felekiyye ğālib ola ve dağı su'āl etdi ki cin nedür cevāb virdi kim (15) cin oldur kim eczā-i nāriye ve eczā-i hevāiye ğālib ola ve dağı

[13b]

(1) su'āl etdi ki şeyṭān nedür cevāb virdi kim şeyṭān oldur kim anda (2) eczā-i terbiyye ve eczā-i nāriyye ğālib ola ve yine su'āl etdi kim riyāḥ nedür (3) ya'nī yıller nedür didi cevāb virdi kim yıl hevā-i temevvücdür ve seyelāndur ve dağı (4) su'āl itdi ki ṭabī'at nedür cevāb virdi ki ṭabī'at nefsi (5) felekde kuvvālarından bir kuvvetdür erkān-ı erba'aya sirāyet eylemişdür ve yine su'āl (6) etdi ki eşir nedür cevāb virdi ki eşir bir ḥar-ı hevādur felek-i kamer yılındadır (7) ve dağı su'āl etdi ki nesīm nedür cevāb virdi kim nesīm hevā-i mu' tediledür (8) arzuñ yılındadır ve yine su'āl itdi ki zemherir nedür cevāb virdi ki (9) zemherir küre-i nesīmün üstindeki hevādur ve dağı su'āl etdi ki (10) şu'ā' nedür cevāb virdi ki şemsün ve kamerün ve ilduzlarun envārıdur (11) ve yine su'āl etdi ki in'ikās-ı şems nedür cevāb virdi ki (12) in'ikās-ı şems şemsün envārı arzdan hevāya rücu' kılmışdur (13) ve dağı su'āl etdi ki buğār nedür cevāb virdi ki buğār eczā-i māi'yedür

⁵⁷ “Bu işi yapan kişi için bir pişmanlık vardır. Artık sabretmelidir.”

kim (14) şu'ā' birle hevāya rücu' etmişdür ve yine su'āl etdi ki duḡān nedür cevāb (15) virdi kim duḡān eczā-i arzīye laṭīfedür hevāya ḡarāret birle mürtefi' olur

[14a]

hāze'l-emr fihi nūrun ve ferāḡun lif' alihi inṡāllahü te' alā⁵⁸

(1) ve daḡı su'āl itdi ki bulut nedür cevāb virdi kim bulut eczā-i mā'iyye (2) ve arzīyedür kim hevāda müterākım olmuşdur ve yine su'āl etdi ki yağmur nedür (3) cevāb virdi kim yağmur eczā-i mā'iyyedür ba'zısı berāber olup (4) ve ṡaḡil olup merkez-i arzdan yaḡa rücu' kılmışdur ve daḡı su'āl etdi ki (5) berḡ nedür cevāb virdi kim berḡ bir nārdur kim bulut altında eczā-i duḡāniyyenüḡ (6) ihtikākından yeliklenür ve yine su'āl etdi ki ra'd nedür cevāb (7) virüp eyitdi kim ra'd yelüḡ āvāzıdur seḡābuḡ altında devr eyler ve (8) çakmaḡlık taleb eyler ve daḡı su'āl itdi ki ṡā' iḡa nedür cevāb (9) virdi kim ṡā' iḡa bir ṡüretdür ki seḡāb altından devr iden (10) riḡ def' aten vāḡide çakmaḡlıḡdan ḡādiṡ olur ve yine su'āl (11) etdi ki ṡüret nedür cevāb virdi kim bir fer' dür kim ecsām birbirine (12) doḡuşduḡında hevāda ḡādiṡ olur ve daḡı su'āl etdi kim ṡuman nedür (13) cevāb virdi kim ṡuman bir buḡār-ı raṡbdur yiryüzinden (14) yağmur 'aḡabince hevāya çıkar ve yine su'āl itdi ki hāle nedür (15) cevāb virdi kim hāle bir dā'iredür kim 'azīmüḡ saṡḡında in' ikās-ı ṡemsden

[14b]

(1) ḡāṡıl olur ve daḡı su'āl etdi ki ḡavs-ı ḡuzah nedür cevāb virdi kim (2) ḡavs-ı ḡuzah ol da'irenüḡ niṡfidur ki küre-i nīmde ḡādiṡ olur ve yine (3) su'āl etdi ki ḡar nedür cevāb virdi ki ḡar uvacuḡ ṡamladur kim bulutuḡ (4) ḡalāletinde cāmid olup andan rıḡıla yire iner ve daḡı su'āl etdi ki ṡolu nedür (5) cevāb virdi ki ṡolu ṡamlalardan ki hevāda seḡāb semkinden çıkduḡdan (6) ṡonra ṡonar ve yine su'āl etdi ki seyl nedür cevāb virdi ki (7) seyl çok yağmur yağduḡından derelerden aḡan ṡulardur ve daḡı su'āl (8) etdi ki ırmaḡlaruḡ başı nedür cevāb virdi ki ṡaḡlardan çıkan (9) bıḡarlardur ve artduḡı seyllerüḡ çokluḡındandır ve yine su'āl (10) etdi ki zelzele nedür cevāb virdi kim zelzele yirüḡ altında muḡtebis (11) olan riḡüḡ ḡareketindür ve daḡı su'āl itdi kim ḡasf nedür cevāb (12) virdi ki ol muḡtebis olan riḡüḡ çıkduḡı vaḡt yir aṡaḡa uyarılmaḡdur (13) ve yine su'āl etdi ki cibāl nedür cevāb virdi kim cibāl yirüḡ (14) miḡidür ve yiryüzinde esen yillere ve

⁵⁸ "Allah'ın izniyle bu işi yapan için aydınlık ve sevinç vardır."

deñizlere evdür ve seniyyâtdur (15) ve dağı su ’âl etdi ki cezâir nedür cevâb virdi ki deñiz içindeki

[15a]

fî hâze’l emri rāhatü’l-ķalb ve’z-zihn⁵⁹

(1) aşalardur ve yine su ’âl itdi ki beriyye nedür cevâb virdi kim (2) beriyye diyü ol yire dirler kim anda şu olmaya ve ot bitmeye ve dağı (3) su ’âl itdi kim ācām ve beřā’ih nedür cevâb virdi kim ācām ve beřā’ih (4) diyü ol yire dirler ki anda şu ve ot ola ve yine su ’âl etdi ki ğudürān (5) nedür cevâb virdi kim ğudürān diyü ol yire dirler ki anda şular (6) çoğ ola ve dağı su ’âl etdi ki arz nedür cevâb virdi kim arz (7) bir cism ger budur hevānuř vasaşında bārī te’ālā izni birle durur ve yine (8) su ’âl itdi ki hevā nedür cevâb virdi ki hevā yirüş cemī’-i cevānibinden (9) ihāřa ķılupdur ve dağı su ’âl etdi kim felek nedür cevâb virdi ki felek (10) oldur hevāyı cemī’-i cevānibinden ihāřa edüpdürür ve yine su ’âl etdi kim (11) arzuş merkezi nedür cevâb virdi ki merkez-i ‘arz ‘arzuş vasaşında (12) noķta ol noķtadan yirüş zāhirine varınca muhīřüř yigirmi iki (13) bölüğinden üç bölüği ve bir bölüğinden nişfi miķdāridur ve dağı su ’âl (14) etdi ki buřār nedür cevâb virdi kim yiryüzinde müstenķa’ ātdur şuyı (15) cem’ idüp durur ve yine su ’âl etdi ki deñizüř ziyādeliği nedür cevâb

[15b]

(1) virdi ki ırmaķlaruř şuyı dökülmekliğindendür ve dağı su ’âl etdi kim (2) farsuş deñizi bir günde ve bir gicede artup eksildigiñüř ‘illeti nedür (3) cevâb virdi kim anuř artduğı ay toğduğı vaķt şuyı ğaleyān (4) idüp ve ķaynayup aņa dökülen ırmaķlaruř şuyı gerü rücū’ etdüğidür (5) ve intikāřı ay şolunduğı vaķt řuyıñuř ğaleyānı gidüp gerü ķarārına varduğıdur (6) ve yine su ’âl itdi ki ulu deñizlerüř şuları şuzlu olduğınuş (7) sebebi ve yağmurlaruş ve ırmaķlaruř şatlu olduğınuş ‘illeti nedür cevâb (8) virdi kim haķķuř ķudretidurur kim deñizleri şuzlu yaratdı ve nehirleri (9) şuzsuz ve şatlu yaratdı kim şuzsuz şular kim nehirlerdür şuzlu başrüş ğıdāsıdur (10) ve dağı su ’âl etdi ki řabāyi’-i erba’a nedür cevâb virdi ki řarāret (11) ve bürüdet ve ruşübet ve yübüsetdür ve yine su ’âl etdi ki erkān-ı (12) erba’a nedür cevâb virdi nār ve hevā ve řu ve řobraķdur ve dağı su ’âl (13) itdi ki ahlāř-ı erba’a nedür cevâb virdi kim şafra ve sevdā ve balğam ve ķandur (14) ve

⁵⁹ “Bu işte aklın ve kalbinin huzuru vardır.”

yine su'âl etdi ki mevâlidât ve kâ'inât nedür cevâb virdi ki ma'âdin (15) ve nebât ve hayvândur ve dağı su'âl etdi ki ma'âdin nedür cevâb virdi ki

[16a]

rızâullâh fi hâze'l-emr felâ tetrükhü fe ente fihi reşidüm⁶⁰

(1) yirünj қа' rında olan cevâhirlerdür ve yine su'âl itdi nebât nedür cevâb (2) virdi ki şol otdan ve ağaçdan biten nesnelerdür ve dağı su'âl etdi ki (3) hayvân nedür cevâb virdi kim hayvân bir cism-i müteharrikdür hassâsdur (4) ve yine su'âl itdi ki irâdet nedür cevâb virdi kim irâdet (5) vehm birle bir nesnenünj tekvinine işâret kılmâğdur öyle nesne kim olmaqlığı (6) ve ğayrda olmağı mümkindür ve dağı su'âl etdi ki kudret nedür cevâb virdi ki (7) bir nesneyi ihtiyârıyla işlemeklik elinden gelmekdür ve yine su'âl (8) itdi ki ihtiyâr nedür cevâb virdi kim ehad emrini kabûl itmekdür (9) ve dağı su'âl etdi kim kerâhiyyet nedür cevâb virdi kim tabî' at ânı (10) işlemekden nefret etmekdür ve yine su'âl etdi ki 'ilm nedür cevâb virdi ki (11) 'ilm 'âlemünj nefsinde ma'lûmuñ şüretidür ve dağı su'âl etdi ki cühhâl nedür (12) cevâb virdi kim şeyi' ğayr-ı şüret birle taşavvur etmekdür ve yine su'âl (13) etdi i' tîkâd nedür cevâb virdi ki i' tîkâd kalbi bir şeyi'ñ (14) üzerine bağlamağdur ve dağı su'âl etdi ki vehm nedür cevâb virdi ki (15) vehm nefsi-i hayvâniyye kuvâlarından bir kuvvetdür kim eşyâyı hayâl eyler ve yine

[16b]

(1) su'âl etdi kim fikr nedür cevâb virdi ki fikr nefsi-i nâtıka fi' llerinden (2) bir fi' ldür kim eşyâ ortasın temeyyüz eyler ve dağı su'âl etdi ki imân nedür (3) cevâb virdi kim muğbir haber virdüğü nesneyi taşdığ etmekdür ve yine (4) su'âl etdi ki islâm nedür cevâb virdi ki islâm teslimdür bilâ- (5) i' tirâz ve dağı su'âl etdi ki dîn nedür cevâb virdi ki (6) dîn bir cemâ' at bir rabbe itâ' at itmekdür ve yine su'âl etdi ki küfr nedür cevâb (7) virdi ki küfr ğitâdur ya' nî örtmekdür ve dağı su'âl etdi ki şirk nedür (8) cevâb virdi kim kişiye dimekdür ve yine su'âl etdi ki mağmûl nedür (9) cevâb virdi ki hağğa inkâr eyleyeler ve dağı su'âl etdi ki tâ' at nedür cevâb (10) virdi ki tâ' at âmirünj emrine inkıyâd idüp nâhinünj nehyile menhî olmağdur (11) ve yine su'âl etdi ki me' âd nedür cevâb virdi ki me' âd nefsi-i cüz' iye nefsi-i (12) külliye rücu' etmekdür ve dağı su'âl etdi ki şevâb nedür cevâb virdi kim (13) şevâb ol râhatdur kim nefsi anı hasedinden mufârağat etdükdün şonra (14) bulur

⁶⁰ "Bu işte Allah'ın rızası vardır. Onu bırakma! Doğru yoldasın."

ve dağı su ’āl etdi kim ‘ iķāb nedür cevāb virdi kim ‘ iķāb ol (15) elem ve ol hüznür kim
nefs anı bedenden ayrıldığdan sonra bulur ve yine

[17a]

iķzar ‘ ani’l-cühhāli fefihi ‘ ademü’l-felāhi⁶¹

(1) su ’āl etdi kim hayr nedür cevāb virdi ki hayr oldur kim mā yenbağı vaķt-i yenbağide
(2) men ecel mā-yenbağı işleye ve dağı su ’āl etdi kim ma‘ rifet nedür cevāb virdi kim (3)
ma‘ rifet sünnetde ve şerī‘ atda ‘ ādet-i cārī olduğu nesneyi işlemekdür sünnetde (4) ve
şerī‘ atda ve dağı su ’āl itdi ki ecrünj ücreti nedür cevāb virdi kim (5) ‘ āmil ‘ ameli birle
müsteħaķ olduğu nesnedür ve şekl diyü şüret-i cismāniye (6) dirler levn diyü şüret-i
rūhāniye dirler bu ikisi küllisinde mevcüddur nazm

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- (7) böyle diyüp hazret-i şems-i ciħān
itdi monla müşkilin ħall ü beyān
- (8) kıldı taħsīn aña monla hazreti
ħōş nüvaħt itdi vü kıldı ‘ izzeti
- (9) bil ki sözdür zīneti her ādemünj
söziledür zīneti bu ‘ ālemünj
- (10) çünkü rahmet geldi söz gökden yire
ħūn-ı rahmet oldı yirde söz pīre
- (11) sözle bilindi ķamu hep müşkilāt
sözden özge nesne yok ey pāk-i zāt

(12) el-faşlü’ş-sāliş ya‘ nī o üçinci faşl nefsi küllī cism-i küllīye (13) murtabıķ olduğundan
ğaraż neydüğün bildürür nite kaçan ki şems-i tebrīz (14) hazreti ‘ ālem-i māsivādan ħaber
virdise hazret-i mevlānā taħsin kırup (15) dağı su ’āl etdi ki yā şems hazretleri ħaber vir
baña nefsi küllī cism-i küllīye murtabıķ

[17b]

⁶¹ “Cahillerden uzak durmak insanoğlunun kurtuluşuna sebeptir.”

(1) olduğundan ‘araz nedür diyicek şems-i tebriz hazreti rahmetullāhi ‘aleyh cevāb (2) virüp eyitdi kim vaqtā ki mevcūdātuñ ba‘zını ba‘zınıñ tahtında müterettib (3) oldı ve ‘illet-i ūlāsına müte‘allıñ oldı eyle ‘illet-i ūlā ki bārī te‘ālā (4) celle celālühü ‘aded-i işneynden oldın ki vāhide müterettib olduğu gibi vaqtin kim (5) nefsi mevcūdātdan birisi oldısa ve mertebesi ‘aql fa‘‘āl mertebesinden (6) dūn oldı ve cism-i muṭlağ mertebesinden a‘lā oldı ve cism-i eşkalden (7) ve şüretten ve nüfûsdan ve hayātdan fāriğ olup bi’ṭ-ṭab‘ bu mezkūrāta (8) kâbil oldısa nefsi bi’z-zāt hay oldısa ve bi’l-kuvv ve ‘allāme oldısa ve (9) bi’ṭ-ṭab‘ fa‘‘āle oldısa hikmet-i ilāhiye ve ‘ināyet-i rabbāniye nefsi nev‘ mine’l-hikmete (10) meşğul olmayup fāriğ kılmaqlığı ve cism kabūl-i tāmıla mu‘aṭtal ve nākışü’l-aḥvāl (11) kılmaqlığı dilemedise ve nefsi kendüden ‘alī mevcūdāta ḥākim olmak mümkün olmadısa (12) nefsdan a‘lā olan ‘aql-ı fa‘‘āldür hikmet-i ilāhiye vācib kıldı kim (13) nefsi cism-i muṭlağa sirāyet eyleye taḥrikle ve şekle ve şüretlerle ve heveslerle (14) ve renklerle ḥükm eyleye tā kim bunların birle bu cism tamām ola ve nefsi ol kuvvetden (15) fi‘le çıkardığı şan‘atlar birle ve bārī te‘ālā hikmetine teşbīh itdüğü fi‘iller birle

[18a]

kıf‘ani’l-emr ellezī ‘azamte⁶²

(1) kāmil ola zīrā bārī te‘ālā kā’inatı yaratmazdan öñdin bildüğine (2) iktifā kılmađı ‘ademden vücūda getürdi tā küllī cüz’i birle zāhir olsun için (3) ve hikmetde kuvvetde olan olan nesnelere zūhūra gelsün için (4) pes ol sebebdan nefsi küllī cism-i küllīye murtabıṭ oldı şol cism-i küllīye kim (5) cümle-i ‘ālemdür felek-i muḥitden merkez-i arza varıncaya degin nefsi- i küllī (6) bunun cemī‘ eflākına ve kevākibine mevālīdine ve erkānına bārī te‘ālānuñ izni (7) birle sirāyet eylemişdür nazm

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

(8) her ne kim yaratdı ḥālīk bī-gümān

yirli yirince düzetdi aṅla ‘ayān⁶³

(9) şun‘i zāhir olmağıçün ber-kemāl

‘ālem-i kevnī yaratdı ol ḥağ te‘āl⁶⁴

⁶² “Niyetlendiğın o işten uzak dur.”

⁶³ Mısranın vezni bozuktur.

⁶⁴ Mısranın vezni bozuktur.

(10) kevn içinde hālîkuñ çok ʿ izzeti
ʿ arş u ferş içi ʿ toludur ʿ kudreti

(11) müstaķırı ʿ izzetinden lâ-mekân
sürʿ atı fermânınuñdur kün-fekân

(12) ʿ aql olur künhinde anuñ nādân bes⁶⁵
fehm ü idrāk ermez aña bir nefes

(13) el-faşlüʿr-rābiʿ yaʿ nî dördünci faşl nefs-i küllinüñ (14) sirāyet etdügin bildürür andan
hazret-i mevlānāya suʿāl (15) kı lup eyitdi ki yā şems-i tebriz haber vir başa ki nefs-i
küllinüñ sirāyet

[18b]

(1) ne vechledür cevāb virüp eyitdi kim yā mevlānā kaçan ki nefs-i küllî felek-i (2)
muḥîṭüñ aʿ lāsından feyz eylese merkez-i ʿ āleminde başa müteveccih olsa eflāka (3) ve
kevākibe ve ʿ anāşır-ı erbaʿ aya evvelā kavil sirāyet eylese tā merkez-i arza varıncaya (4)
degin ol arada cemʿ olsa felek-i kamer tahtında olan kâināt-ı fāsidenüñ (5) vücūda
gelmesine sebep olur andan vaķt aķşā-yı gāyetine yetişse ol (6) vaķt felek-i muḥîṭden
yaña gerü rücuʿ eder bes nefs-i insān-ı kāmilüñ (7) sebebi oldur bu bir mücmel sözdür
kim şerḥ itmeklige ve mevt (8) ḥikmet idügin beyān itmeklige muḥtācdur yā mevlā[nā]
hazreti bilgil ki cemīʿ ḥayvānātı (9) kerīh görürler ḥayātı severler ol sebebden ʿ uķalanuñ
çoğı eyidürler ki (10) ölüm ḥaķdur ve ḥikmetdür ol ḥikmet neydügin bilmezler bārī
teʿ ālānuñ (11) celle celālühü ḥalaķʿal-mevte veʿl-ḥayāte⁶⁶ didügi kavli iḥticāc iderler ki
(12) bārī teʿ ālānuñ kavlinüñ maʿ nāsı bilmezler bu nesnelere iķrār ederken (13) ḥayātı
severler ölümü kerīh görürler dirlikleri yermez olduğı (14) vaķt ḥayātı zem iderler ve
şedāi ʿ d vaķtinde ölüm münā ederler nazm

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

(15) çünki ḥaķķuñ mazḥarisın aç gözün
ʿ aķluñ başa dirüp dirgil özün

⁶⁵ Mısranın vezni bozuktur.

⁶⁶ Mülk sûresi, 2. Âyet (O, ölümü ve hayatı yaratandır) s. 633.

[19a]

leyse fî tâhirike hayrun feinne'l-hayr ta' cilühü⁶⁷

- (1) nola cism ü şüret olsa ger ' adem
yok ölüm hayfâ diyüben çekme ğam
- (2) şüret-i hayvānīye irse zevāl
cānlanur rūhānīye bulur kemāl
- (3) şüret-i hayvānīye irse hālel
bil ki rūhānīye olur [bī-]bedel
- (4) rūh ölmez tendür ölen fānīdür
rūh bākī nite olur rūhānīdür
- (5) işbu şüretten olıcağ hā/ī rūh
hıl' at-ı hāşıla açıla aña fütüh⁶⁸
- (6) ten duhānından eger dūr olasun
şem' -veş ez-pā u ser nūr olasun
- (7) vara zerre şems-i tābān kıl taleb
vara katre baħr-ı ' ummān kıl taleb
- (8) çünkü sen de anlardan olduñ muktebes⁶⁹
aşluña meyl etgil imdi hem-nefes
- (9) hāmd kıl kim irişesin ' ulvīye
kaşd kıl süflīden iriş ' a/īye
- (10) fark-ı eflāk olmışiken menzilün
maħremi olma saħın āb u kilün
- (11) var melek hūyın dutunuban yaşar
nüh felekden ide [gör] tā kim güzer⁷⁰
- (12) el-faşlü'l-hāmis ya' nī beşinci faşl mevte ve hayāta (13) i' tibār kılmağlığı bildirür
andan hāzret-i mevlānā yine su'āl kılup (14) eyitdi kim yā şems-i tebriz veya ehlu'llāh-ı

⁶⁷ “Bu işi ertelemen hayırlı değildir. Hayır çabuk olmandadır.”

⁶⁸ Mısranın vezni bozuktur.

⁶⁹ Mısranın vezni bozuktur.

⁷⁰ Mısranın vezni bozuktur.

‘azîz haber vir bize ki mevte (15) ve hayâta i‘tibâr kılmaklığı ne vechledür hazret-i şems cevâb virüp

[19b]

(1) eyitdi ki yâ mevlânâ bilgil ki ‘âkıl kimesne kaçan bu cesedün terkibine nazâr (2) eylese müttekin hikmeti ve muhkem şıfatı fikr kılsa nitekim teşrih kitâbında ve menâfi‘-i (3) a‘zâ kitâbında bunun te‘lifinün ‘acâyibi ve terki binün garâ’ibi ve ol (4) ‘izâmlar üzerine mümted olan şinjirlerün keyfiyyeti ve etrâfına müntesir olan (5) tamarlarun tafşili zıkr olunmuşdur görür kim oğlanlık hâlinde artma kılıkdadır (6) ve yigitlik hâlinde medde ve kemâldedir ve pîrlik hâlinde munzıc olup göynilür (7) ol vaqt bilür kim anuñ terki bi gâyet de kemâl ve hikmet ve şavâbdur andan (8) kaçan pîrlik eyyâmında fikr itse kuvveti gitdügini ve hüsni tağayyür olduğını (9) ve her kuvâsı noksân bulduğun ve ölüp cemî‘ a‘zâsı muqaddem olduğın (10) ve öldükden sonra müntefih olup yidügin ve toprak içinde çürüyüp (11) muzma hil olup gitdügin bu hâllerden hikmet neydügin bilmesey mütehayyir (12) kıılır şek idüp toğru yoldan azar pes yâ mevlânâ hazreti bilgil ki kaçan (13) ‘âkıl kimse rahmün halkını ve cenîn nuḫfeden vücûda geldigin ve ol (14) vücûda geldiği mekânun keyfiyyetin ve anda cenîn için yir kıılınan maddeleri (15) fikr kılsa gâyet de hikmet ü muhkem şan‘at görür toğduğı hâline dağı fikr kılsa ki

[20a]

eş-şabru fî hâze‘l-emr hayrun ve sürür⁷¹

(1) rahimde nice münkalib olur ve ol cenîne mütemasuñ olan ruḫbât nice (2) müsterihi olur ve anda olan rutübât ve dem nice aḫar ve anasına (3) ol hâlde yetişen şiddet ve cehdi görsey ‘aklı mütehayyir kıılır lîkin (4) vaḫti kim cenîn bu ‘âlemün füşâtine ve nesîmün ḫabî‘atine intikâl etdüğü ve bu ‘âlemün (5) nûrı anuñ işrâk etdüğü vaz‘la müste‘nif olan ni‘metler ve lezzetler (6) ve ol zayıyık mekândan anı kıurtardüğü zâhir olsa gâyet de hikmet (7) ve şevâb görür ve bilür kim ol mekândan çıkmak aña efdalmış pes (8) yâ mevlânâ eyle gerekdür kim bilesin nefsünün cesedünün hâlini şol cenînün (9) rahmdağı hâli gibidür zirâ cesedün mevte nefsün vilâdeti gibidür nazm

[fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün]

⁷¹ “Bu işte sabır; hayır ve mutluluktur.”

- (10) anasından ʔođduđı gibi veled
cān dağı eyle ʔođar bil ʕ izz cesed
- (11) gerçi ölür ten cānsuzın aňla yađın
cān velī ölmez yine cāndur hemīn
- (12) ğam degül tebdīl olursa sūretüň
dađı yigrek kıla şāniʕ heyʔetüň
- (13) gelmesün firdevsinüň sözi baʕ id
vardur āyet oğu min ħalk-ı cedīd
- (14) ten duđanından olursaň zerre devr
şemʕ -veş rūhuň ola mānend-i nūr
- (15) bir güneşdensin ki gündüz zerresi
bir deňizdensin ki ʕ ummān ʔatresi

[20b]

- (1) işbu gündüz māḥ şems ḥāveri
cümlesi olmışdurur ḥađ mazḥarı
- (2) rūḥ-ı insānī andan olur pāk-zāt
ki oldu şeksüz mecmuʕ cümle şifāt
- (3) ḥađdan olmışdur ḥalife ol emīn
ʕ ālem-i ğayb-ı şehādetde hemīn
- (4) sen de andan muğtebessün bī-gümān
aşluña eyle rücūʕ yı pes hemān
- (5) ceḥd edegör iresün ol menzile
ḳalmayasun bunda fānī āb u kile
- (6) nefsüň eger dutına ḥūy-yı melek
menzilüň ʕ isā gibi ola felek

(7) el-faşlüʔs-sādis yaʕ nī altıncı faşl mevtüň ve ḥayātuň (8) ve cismüň māhiyyetin bildürür andan ḥazret-i mevlānā yine suʔāl (9) itdi ki yā şems ḥazreti ḥaber vir baña ki mevtüň ve ḥayātuň ve cismüň (10) māhiyyeti nedür diyicek ḥazreti şems cevāb virüp eyitdi kim yā mevlānā (11) bilgil ki mevtle ḥayāt cesedānīdür ve nefsānīdür ḥayāt-ı cesedānī (12) ve nefs-i cesedānī istiʕ māl etmeklikdürür ve mevt ol nefs-i cesedānīnüň (13) istiʕ mālın terk

etmeklikdürür nitekim uyku nefs-i havâss (14) isti' māl etmeklikdür uyku havâssuñ isti' mālını terk etmeklikdür lemmā (15) nefsüñ hayātı zātīdür zīrā nefsüñ cevheri bi'l-fi'l hayyudurur ve bi'l-kuvve

[21a]

sur' atüke fī hāze'l-emri sa' ādetün⁷²

(1) ' allāmedürür ve bi't-tab' ecsāmında eşkāl ve nuķüş şabūr fa' ' āledürür (2) ve anuñ mevti cevherine cāmid olup zātınuñ ma' rifetinden ' āmil olmaķlıķdur (3) ve ol nefis shevāt-ı cismāniye ğarķ olup heyülā bahırına müstağrıķ olduğı (4) sebebden ' arız olur nāslaruñ ekşeri nefslernüñ cevherini cāhil olup (5) bilmedükleriçün ve hayāt-ı ebedīden ğāfil olduklarıçün hayāt-ı dünyevīden (6) ğayrı nesne bilmezler ve ol sebebden dünyāda bāķi ķalup muħalled olmaķlığı (7) temennā iderler nitekim bārī te' ālā kelām-ı ķadīmīde buyurur ķavle te' ālā (8) ya' lemüne mine'l-hayāti'd-dünyā ve hum anil āhirati hum ğāfilün⁷³ ve daħı ķavle te' ālā (9) radū bi'l-hayāti'd-dünyā vatmeennū bihā vellezīne hum ' an āyātīnā ğāfilün⁷⁴ (10) ve daħı ķavle te' ālā yurridüne ' arķa'd-dünyā vallāhu yurīdul āhirah⁷⁵ ve daħı (11) ķavle te' ālā ve'l āhiretu hayrun ve ebķā⁷⁶ ve daħı ķavle te' ālā ve inned dār (12) el āhirete le hiyel hayevān lev ķānū ya' lemün⁷⁷ ve daħı bi'l-cümle hayāt-ı dünyāvī (13) dilencilerün haķķında āyet çoķdur hayāt-ı dünyāvī cesedüñ hayātıdurur (14) hayāt-ı rüħānīden ğāfil olurlar hayāt-ı uħrevī kim nefis hayātıdurur (15) yā mevlānā bilgil ki cesed meyyitdürür ve hayāt aña ' arızdurur ve nefsüñ

[21b]

(1) aña mücāvereti birle hayy olur nitekim hevā muzlimdürür mücevher anuñ ziyāsı (2) şemsüñ vesāir kevākibüñ aña işrāķı sebebiyledurur cesed mücevher meyyit idüğine (3) delīl şol mufāraķat etdüğinden şoñraki hālīdurur zīrā görürsün ki (4) nice müteğayyir olup fāsīd olur ve mübtelāsı olup evvelki hālī gibi türāba rücu' eyler (5) nazm

⁷² "Bu işte acele etmen sana saadet getirir."

⁷³ Rum sūresi, 7. āyet (Onlar dünya hayatının ancak dış yönünü bilirler. Ahiret konusunda ise tamamen gaflettedirler), s. 445.

⁷⁴ Yūnus sūresi, 7. āyet (Şüphesiz bize kavuşacağını ummayan ve dünya hayatına razı olup onunla yetinerek tatmin olan kimseler ile ayetlerimizden gafil olanlar var ya), s. 225.

⁷⁵ Enfāl sūresi, 67. āyet (Siz geçici dünya menfaatini istiyorsunuz, hālbuki Allah ahireti (kazanmanızı) istiyor), s. 201.

⁷⁶ A' lā sūresi, 17. āyet (Oysa ahiret, daha hayırlı ve süreklidir), s. 682.

⁷⁷ Ankebūt sūresi, 64. Āyet (Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!) s. 444.

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- (6) gerçi ten fānī olur yokdur gümān
lik bākī kalur aḡla işbu cān
- (7) ten kafesdür çıkmayınca murğ-ı rūḡ
mülk-i bākīden aḡa açılmaz fütuḡ⁷⁸
- (8) ḡazretüñdür çünki 'ālem cevherī
mā' ve tīnün rūḡ-perver gevherī
- (9) fānī 'ālem terkin ur ey pādīḡāḡ
ol beḡā mülkin vire raḡmān ilāḡ
- (10) çün senünçün seyreder encüm burūc
çün senünçün devreder dāḡil ḡurūc
- (11) çār erkān çün senünçün dāyedür
miḡr vü māḡ çarḡ u felek sermāyedür
- (12) cümlesinün sende vardur riḡtesi
emr-i ḡaḡla oldı ādem āḡüftesi
- (13) nefsüne inḡāf et imdi sen de bes
ḡaḡḡa lāyık tā' at eyle her nefes
- (14) ḡāb-ı ḡafletden uyan iy pūr-ḡüner
kendözün den kendüne eyle nazār
- (15) aḡluḡa eyle rücu' aḡup vaḡan
rūḡ-ı pāk ol terk edüben me'men

[22a]

işbir velā taḡmil hemmen fe inne 'aḡıbetehu ḡayrun ve selāmetün⁷⁹

⁷⁸ Mısranın vezni bozuktur.

⁷⁹ "Sabret, endişelenme! Çünkü bu işin akıbeti hayır ve selamettir."

(1) el-faslü's-sābi' ya' nī yedinci faşl nefsi-i cüz' iyye (2) birle cesed-i cüz' iyye murtabı̄ olduğın bildürür nite andan mevlānā hazreti (3) yine su'āl idüp eyitdi kim yā şems hazreti baña haber vir ki nefsi-i cüz' iyye (4) cesed-i cüz' iyye murtabı̄ olduğu ne cihetledür diyicek cevāb virüp (5) eyitdi ki yā mevlānā hazreti bilgil kim nefsi-i cüz' iyye cism-i cüz' iyye murtabı̄ olduğu (6) riyāzet sebebiyle cevherindeki hikmet fezāil-i kuvvetden fi' le gelsün (7) içündür tā kim heyulā-yı cüz' iyye tamām ola cüz' ü küllī müşābih ola ol (8) heyulā-yı cüz' iyye tamām olmaqlık nüfūs-ı cüz' iyye siyāset ve tedbīr-i te' allüm (9) idüp ahlāk-ı cemīle birle pāk olmaqlıkdur kaçan nefsi-i insānī gāyetine (10) yetişse fazāiller izhār etmeklik birle kāmīl olsa cesedden mufāraķat (11) etdükden sonra ol laħmla ve demile ve ahlāt-ı erba' aile mü' ellif olan (12) heykelden eşref bir hāle dağı intikāl eyler nitekim allāh te' ālā garrā sema⁸⁰ (13) buyurur kelām-ı kadīmindeki ķavle te' ālā ve nunşiekum fī mā lā ta' lemūn⁸¹ ķavl-i te' ālā (14) şummallāhu yunşi'un-neş' etel āhırete⁸² pes ol cesedden mufāraķat etdükden (15) sonra intikāl etdüği hāli şol cesedün rahmdağı hāliyle bu dünyāya

[22b]

(1) geldüği hāli gibidür nefsi evvel hasedden mufāraķat eylediği cisimden (2) mufāriķ olmayınca görmez nitekim cenīn bu dünyādaki hāli dünyāya (3) gelmeyince görmez ol sebebden seyyidü's-şekāleyn ve imāmü'l-ķibleteyn resül (4) hazret-i şallallāhü 'aleyhi ve sellem buyurdu kim ennāsu niyāmun fe izā mā tū intebehu⁸³ (5) ya' nī nāslar uyķudadururlar ammā ölcek uyanurlar uyķuda (6) olduğları öldüklerinden sonrağı hāllerinden gāfil olduğlarıdır (7) pes kaçan sekerāt-ı mevt gelse şol mevt kim nefsi cesedden mufāraķat (8) etmeklikdür ol vaķt va' de olunan nesnelere mu' āyene ķılır nitekim (9) allāh te' ālā kelām-ı kadīminde ve ķur' ān-ı 'azīminde buyurur kim ķavle te' ālā (10) fe keşefnā 'anke ğıṭāeke fe beşarukel yevme ḥadīd⁸⁴ ve dağı hazret-i muḥammed (11) şallallāhü 'aleyhi ve sellem ve a' bud rabbeke ḥattā ye' tiyekel yakīn⁸⁵ didi yakīn (12) didüğinden murād mevtdür cesedden nefsi mufāraķat etdüğin diledi (13)

⁸⁰ Arapça ifade.

⁸¹ Vakıa sūresi, 61. āyet (Sizi bilemeyeceđiniz bir şekilde yeniden yaratmak üzere aranızda ölümü biz takdir ettik), s. 600.

⁸² Ankebūt sūresi, 20. āyet (Sonra Allah sonraki yaratmayı da yapacaktır), s. 438.

⁸³ "İnsanlar uyķudadır öldükleri zaman uyanırlar" anlamına gelen bir hadis-i şeriftir.

⁸⁴ Kāf sūresi, 22. āyet (Şimdi gaflet perdeni açtık; artık bugün gözün keskindir), s. 575.

⁸⁵ Hicr sūresi, 99. āyet (Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et), s. 286.

ve daħı küllü nefsin zā'ıķatü'l-mevti şümme ileynā turce' ün⁸⁶ didi pes ölüm hikmet (14)
oldı zīrā bezm-i ĥaķķa ölmeyince rücu' itmemüz yoķ ve nefis allāh te'ālā (15) va' de
ķıldıđı nesnelere cesedden mufāraķat eylemeyince vāşıl olmaz nitekim

[23a]

sa' ādetüke fı seyrike ilā mā teveccehte⁸⁷

- (1) bārī te'ālā āzze ismihü yā eyyetuhan nefsu'l-muţma'inne ircı'ı ilā rabbiki rāđiyeten
(2) marđıyye⁸⁸ didi pes ma' lüm oldı kim mevt hikmet-i maħż imiş ĥaķķuñ hikmetlerinden
nazm

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- (3) cān cesedden olmayınca devr pes
ķurb-ı ĥaķķa bulmayıser dest-res
- (4) zīnet-i dünyāya sen aldanmagıl
fānī mülki saña bāķī şanmağıl
- (5) 'āķilisen kendü nefsüñ it nazār
bāķī mülke fānīden eyle güzer
- (6) añla ķandan geldüñ işbu menzile
'ulvīyiken düşdüğün āb u kile
- (7) ĥazret-i ĥaķdan niçün rūħ ola devr
zulmete düşmek revāmı ehl-i nūr
- (8) ķaţ' idüp menzil gözetdüñ bunca rāh
'ulvīden süflīye düşdüñ ĥayf āh
- (9) bu seferden neyimiş maķşūd pes
ţā' at idüp bulasın ma' būd pes

⁸⁶ Ankebût sūresi, 57. āyet (Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksiniz), s. 443.

⁸⁷ "Saadetin yürüdüğün yoldadır."

⁸⁸ Feer sūresi, 27-28. āyet [(Allah, şöyle der) "Ey huzur içinde olan nefis! Sen ondan razı o da senden razı olarak Rabbine dön], s. 685.

- (10) gāh zūlmet kāh gördüğ nār u nūr
gāh ḥaḳḳa nezḏīk olduḡ kāh dūr
- (11) ki ḥafīf oldu yoluḡ gāhi ṣaḳīl
ki ‘azīz olduḡ mūkerrem ki zelīl
- (12) geh sūkūn ve gāh gerdiṣ eyledüğ
geh ferāḡat gāh cünbiṣ eyledüğ
- (13) bunca menzil alduḡuḡa ne sebeb
ḥaḳḳa ṭā‘āt etmek olur luṭf-ı rab
- (14) bundan evvel ḳandayıduḡ fikr ḳıl
menzile irmekle ṭā‘at ṣūkr ḳıl
- (15) ḳalbünji pāk eyle dāim ṣāim ol
ṭā‘at-ı ḥaḳḳa mülāzım ḳāim ol

[23b]

(1) el-faşlü’s-ṣāmin fi ḥikmetü’l-mevt ya‘nī sekizinci faṣl daḡı (2) mevt maḥz-ı ḥikmet idüğün bildürür andan yine mevlānā ḥazreti su’al (3) ḳılup eyitdi kim yā ṣems-i tebrīz ḥazreti ḥaber virgil baḡa kim mevt ḥikmetdür (4) dedüklerinüğ aṣlı nedür cevāb virüp eyitdi kim yā mevlānā ḥazreti (5) bilgil ki her vücūda gelen nesnenüğ evveli ve āhiri vardır kim aḡa yetiṣür (6) ve ḡāyetinüğ ṣemerātı vardır kim aḡa yetiṣür nuṭfenüğ kevnī ya‘nī vücūda (7) geldiği evvelidür ve ḡāyeti vilādetidurur vilādeti daḡı ancılayın (8) kevn olmuṣdur ya‘nī vücūda gelmiṣdür ve mevt anuḡ ḡāyetidürür nitekim (9) nuṭfenüğ ṣemerātı vilādetden ṣonra ḥāṣıl olur zīrā ṭıfl mūmteni‘ (10) olmaz toḡup öldükden ṣonra mūmteni‘ olur nefṣ daḡı ancılayın mūmteni‘ olmaz (11) illā cesedden mufāraḳat etdükden ṣonra olur ol mevt degüldür (12) illāki ḥikmetdür ḳaçanki cenīnüğ raḡmde ṣūreti tamām olsa ve ḥilḳatı (13) kāmil olsa toḡduḡdan ṣonra ḥayāt-ı dūnyevī birle mūntefi‘ olur (14) ancılayın nefṣüğ daḡı cesedde ṣūreti tamām olsa ve fażāil ve kemāl (15) birle fāzıl ve kāmil olsa cesedden mufāraḳat etdükden ṣonra

[24a]

el-‘ izzetü ve’s-sa‘ âdetü fi’l-kanâ‘ ati ütrüki’z-ziyâde⁸⁹

(1) hayât-ı ebedî birle müntefi‘ olur pes mevt hikmet oldu yâ mevlânâ (2) bilgil ki nefsün cesed içinde mişâli şol mektebdeki oğlan gibidür (3) kaçan oğlan öğrenüp müeddeb olup murtażâ olsa mektebden çıkar (4) zîrâ maqşud tamâm oldu mücâzât ve ikrâm bâkî kıldı nefsün cesedle (5) hükmi ancılayındurur kaçan anuñla olmaqlıqda murâd olup muhkem olsa (6) andan mufârağat eyler nitekim şabînüñ mektebde murâdı hâşıl olsa tahta vü (7) kalem ve mürekkebden mustağnî olsa kâmil olup yazar oğurdı nefsinde ‘ ilm (8) maḥfûz olsun için kaçan kim ‘ ilm ü kitâbet nefsinde muqarrer olsa mektebden (9) çıkar nefis daḥı havâss birle maḥsûsâtuñ emrini ve fikr-i tarîkle mâ‘ kûlâtı (10) tamâm kılsa andan şonra riyâzât birle umur ğaybınuñ ma‘ rifetine irse (11) ol umurları ḥaḳḳı bilmeklik birle bilse ol senin hüdâ yurdına geçenlerle (12) aḥvâllerini başîret-i ‘ aynî birle mu‘ âyene kılsa melekût semâvâta kısmet (13) eflâka vâşıl olup anda ağmaqlığa müştâk olur anda ‘ urüc etmek (14) aña bu şaḳîl cesedile mümkün olmaz illâ bunu terk itmeklik birle olur (15) anı terk etmeklik olmaz illâ mevt birle olur eger mevt olmasa anda ‘ urü

[24b]

(1) anda ‘ urüc etmek mümkün olmazdı pes mevt allâh te‘ âlâdan nefşün rahmet ve ni‘ met oldu nazm

[fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün]

- (2) cismi terk it tâ ki kâmil ola rûḥ
kurb-ı ḥaḳdan açıla bâb-ı fütûḥ
- (3) ‘ arş-ı ‘ alâ olmışiken menzilün
âb u kildür meskenün ne ḥâşılun
- (4) ne heves kıldun gelüp bu menzile
ne sebebdan düşdün âbıla kile
- (5) âb u kilden nefşün eyle ḥalâş
kurb-ı ḥaḳḳa olasın ḥâşşü’l-ḥavâş
- (6) cân u ‘ aḳla maqşadü’l-kıssâ odur

⁸⁹ “İzzet ve saadet, kanaat etmektedir. Aç gözlülüğü bırak!”

ittikā`ya maṭlab-ı a`lā odur

- (7) mā u menden gec kı lup şālih`amel
raḥmet ide tā ḥüzā`azze ve cell
- (8) `ālem-i`unşurdurur kevn ü fesād
pes anuḡ kevnine yoḡdur i`timād
- (9) çün tebeddüdür işi daīm hemān
pes şebātı yoḡdur anuḡ bī-gümān
- (10) ḥızr olup içseḡ daḡı āb-ı ḡayāt
bulımazsın bunda ebed`ömre şebāt⁹⁰
- (11) `āklı olan fāniye niçün beḡā
çünki yoḡ bunda şebātıla baḡa
- (12) çünki bunda yoḡmış bākī ḡayāt
bir yer iste kim bulına anda şebāt⁹¹
- (13) k`ol cihān bāḡına irişmez ḡazān
gülleridür tāze anuḡ her zamān
- (14) bundan efḡal varıken saḡa vaṭan
bunda ṭurmaḡ`aczıla her dem neden
- (15) muntazırıken rūḡa ḡülzār-ı na`im
ḡayf ola külḡanda olmaḡlık muḡim

[25a]

izā`azemte`l-ḡayra accil yekfike allāhu celle celāluhu⁹²

- (1) el-faşlü`t-tāsi` ya`nī ṭoḡuzuncu faşl mevti`alā-vechi`l-taḡkīḡ teşḡiş (2) etmek
keyfiyyeti ṭariḡin bildirür yine ḡazret-i mevlānā su`āl kı lup eyitdi kim yā ḡazret-i (3)
şems-i tebriz ḡaber vir baḡa ki mevṭ ḡikmet olduḡı taḡḡirce kişi nice (4) teşḡiş edebile

⁹⁰ Mısranın vezni bozuktur.

⁹¹ Mısranın vezni bozuktur.

⁹² “Bir işe niyet ettiḡin zaman acele et! Allah (celle celāluhu) sana yardım eder.”

mevti diyicek şems-i tebrîzî hâzreti ‘aleyhi’r-raḥme (5) ve’l-gufrân cevâb virüp eyitdi kim yâ mevlânâ mevtde ḥikmet çokdur (6) ol kişi fehm ider kim göñli ve gözi uyanıklardur yâ mevlânâ bilgil ki (7) cesed bir gemi gibidür ve nefsin gemici gibidür ve a‘mâl-i şâliḥa ol gemide olan (8) tâcirlerün sermâyesi gibidür ve dünyâ deniz gibidür eyyâm-ı ḥayât ol denizden (9) geçecek mevzi‘ gibidür ölüm denizün sâhilidür ve dârü’l-âḥiret ol (10) ticârete varduqları şehr gibidür ve cennet tâcirler etdükleri ribḥ gibidür (11) ve allâh te‘âlâ mülk-i mecâziden ḥalaş edüp tâcirlere denizden (12) metâ‘ larıyla sâlim kurtulmaḥ rûzî kılsa ḡâyet ḥoşdur ammâ gemiden (13) çıkmasa ticâret şehrine girmek mümkün olmaz ve metâ‘ uḡ ribḥi fevt olurdu (14) nefsün cesedlere mişâli ancılayındur zîrâ kaçan eyyâm-ı ḥayâtı a‘mâl-i şâliḥa (15) birle ḳat‘ eylese ve sîret-i ‘âdile birle seyr kılsa ve aḥlâḳ-ı cemîle birle

[25b]

(1) ḥalklansa ve rây-ı şaḥîḥ üzre i‘tikâdı muḥkem olsa ve maḥsûsata (2) ‘ibret göziyle nazâr eylese ve ma‘rifet-i ḥaḳîḳî birle anuḡ ḥaḳâyıḳını bilse (3) ve ma‘ḳulâtıḡ ḥaḳâyıḳından baḡş eylese ve ‘ömrinün âḫirine ve cesedinün (4) pîrligine yetişse ölüm olmasa melekût semâvâta ‘urüc etmek ve melâi’keler (5) zümresine dâḫil olup cennete vâşıl olmaḡ nite mümkün olurdu âḫiret (6) ni‘metleri zâyi‘ olup ve allâh te‘âlâya mülâḳî olmaḡ andan fevt olurdu (7) pes ölüp fevt olmaḡ ‘ayn ni‘metdür ve raḫmetdür zîrâ bârî te‘âlâya (8) vâşıl olmaḡ olmaz illâ öldükden sonra olur nitekim allâh te‘âlâ kelâm-ı ḳadîmde (9) buyurur kim küllü nefsin zâiḳatu’l-mevti şümme ileynâ yurceün⁹³ ve bir meşel daḡı yâ mevlânâ (10) buyurdu kim bu dünyâ bir meydân gibidür ve şol nefslar kim sâbıku’l-ḥayrâtdururlar (11) ol atı geçenler gibidür ve allâh te‘âlâ mülk-i mecâzî meşâbesinde durur nitekim ol (12) geçen atlu mülküḡ ḳapusına gelse atından iner inmeyince mülk ḳatına girmek mümkün olmaz (13) ḫil‘atlar ve kerâmetler andan fevt olur ol sâbıku’l-ḥayrât olan nefslar ki (14) ḫükmi ancılayındur nitekim allâh te‘âlâ medḡ edüp eyidür kim ḳavle te‘âlâ (15) innehum yusâri‘üne fi’l-ḥayrâti ve yed‘ünenâ ra‘aben ve rehben ve kânū lenâ ḫâşîin⁹⁴

[26a]

⁹³ Ankebût sûresi, 57. âyet (Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksiniz), s. 443.

⁹⁴ Enbiyâ sûresi, 90. âyet (Onlar gerçekten hayır işlerinde yarışır, rahmetimizi umarak ve azabımızdan korkarak bize dua ederlerdi. Onlar bize derin saygı duyan kimselerdi), s. 360.

men tevekkel ‘ale’llāhi kefā izheb ilā mā қаşedte⁹⁵

(1) қақан ki ‘ömr fānī olsa ve cesed pīrlige irse nefis yā civān olup kāmīl olsa (2) eger ol cesedden mufāraqāt eylese melekūt semāvāta ‘urūc etmek aға мүмkin (3) olmaz zīrā bu şaқīl cesed ol ‘ālī şerīf mekāna lāyīқ olmaz pes ölüm һikmet oldı (4) nazm

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- (5) mevti şanma sen ‘abeş al ‘ibreti
k’anda vardurur һақуғ çoқ һikmeti
- (6) iy süñükden bir nefes bu murğ-ı cān
uçmayınca bulamaz menzil revān
- (7) nūr-ı һақдан rūһuғıdı muқtebes
erde olmışdı meccānī ten қafes
- (8) cism ü şūret olmayınca bes ‘adem
rūһ-ı envār irmeye maқşūda hem
- (9) varlıғı terk eyle kim var olasın
rūһ-ı қudsī birle sen yār olasın
- (10) tendür ölen şanma kim rūһuғ ölüp
ten ölicecek bil ki cān bāқī қалur
- (11) şūretinden çünki cān bāқī қала
ol һақуғ envārına vāşıl ola
- (12) çünki rūһuғ öldi һаққуғ maзһarı
çıkса tenden naқsdan olur beri
- (13) cism ü şūret olmayınca tā ‘adem
aşlına қılmaz rücū‘ı rūһ hem
- (14) һātıruғda varısa һubbü’l-vaған

⁹⁵ “Allah’a tevekkül edene, Allah kâfi gelir. Sen azmettiğın yoldan devam et.”

cāna pervāz urup iriş aña sen

(15) çün seni andan arındur bu kafes

terk idüp bul kıurb-ı haķķa dest-res

[26b]

(1) el-faşlü'l-‘aşer mevt hikmet olduķdan sonra ammā ṭabaķāt-ı insānīden ne mertebelü (2) kişilere raķmeti maḥz olur ve ne derecelü kişilere ‘azābı maḥz olur anuḅ beyānındadır ki (3) zıkr olunur ḥazreti mevlānā Őems-i tebrīzden yine su ’āl idüp eyitdi kim (4) yā Őems-i tebrīz ḥazreti ḥaber vir baña ki ölüm hikmet olduğı ḥālde mü ’minlere (5) ve evliyālara raķmetmidür degilmidür Őems-i tebrīzī ḥazreti cevāb virdi kim (6) yā mevlānā bilgil ki dūnyā mezra‘ gibidür ya‘nī ḥātūnlaruḅ erḥāmı ekin-gāḥ gibidür (7) nitekim allāḥ te‘ālā buyurur ḳavle te‘ālā nisāüküm ḥarşü'l-leküm fetü ḥarseküm⁹⁶ ve nuṭfe (8) mezra‘ nuḅ toḥmı gibidür ve evlād mezra‘ nuḅ ekini gibidür ve yigitlik eyyāmı (9) nüşür olup artmaķ gibidür küḥület eyyām-ı nażcdurur ve pīrlık (10) eyyāmı evvel ekin kıurumaķ gibidür ve mevt biçen gibidür ve āḥiret şol (11) ḥırmen gibidür kim ekin cemī‘ aña gelür kıabından ayrılır şamanı devāba (12) ‘alef olur ve āḥirinde daḥı cemī‘ ümmetlerden anda cem‘ olurlar sırları (13) keşf olur allāḥ te‘ālā ḥabīş ṭayyibden keşf ider ḥabīşleri cehenneme şalar müttakīleri (14) cennete kıoyar pes mevt mü ’minlere ve evliyālara hikmet ve raķmetdür ol (15) sebebden evliyālar ölümü temennā iderler nitekim allāḥ te‘ālā bī-ğaraż (16) kendülerini evliyādan kıan idenleri ta‘yīb idüp eyitdi ḳavle te‘ālā

[27a]

eş-şabru fī ḥāze'l-emri ehvenu leke ve in fa‘alte fīhi'l-ḥayru⁹⁷

(1) kıul yā eyyühellezīne ḥādū in ze‘amtüm inneküm evliyā ellāhi min dūni’n-nāsi (2) fe temennevül mevte in күntüm şadıķīn⁹⁸ pes bu delālet eyledi kim velīleruḅ (3) ‘ālāmeti ölümü temennā etmeklikdür pes ölüm hikmet oldu ve bir daḥı (4) bilgil kim nefş şınā‘at ehli gibidür cesed dükkān gibidür ve cesedüḅ a‘zāları (5) şan‘atıḅ āletleri gibidür şāni‘ler ceḥd ederler kim ‘amelde meşakķat çeküp (6) māl kesb iden kıaçan ğanı olsa dükkānı ve şan‘atlaruḅ āletlerini terk eyler (7) meşakķatlü ‘amelden fāriğ olur nefşüḅ ḥükmi daḥı

⁹⁶ Bakara sūresi, 223. āyet (Kadınlarıñız sizin ekinliđinizdir. Ekinliđinize dilediđiniz biçimde varın), s. 43.

⁹⁷ “Bu işte sabır, senin için daha kolay. Eğer yaparsan bu işte hayır vardır.”

⁹⁸ Cum‘a sūresi, 6. āyet (De ki: “Ey Yahudi akidesini benimseyenler! Bütün insanlar deđil de yalnız kendinizin Allah’ın dostları olduđunuzu iddia ediyorsanız, bunda da samimi iseniz haydi ölümü isteyin), s. 623.

ancılayındur kaçan cesedle (8) mülākī olup murādın alduğdan sonra āhıret azuğın tamām eylese (9) cesedden mustağnī olur eger andan cesedi almasalar melekūt (10) semāvāta ‘urūc edüp melā’ike zümresine dāhıl olmaz pes mevt (11) allāh te‘ālādan hikmet ve rahmet oldı yūsuf-ı şıddık eyitdi kavle (12) rabbi kaç adāteytenī mine’l-mülki ve ‘allemtenī min te’vili’l-eħadiş fātır (13) es-semavāti ve’l-arđı ente veliyyi fi’ d- dünyā ve’l-āhıreti teveffenā müslimā (14) ve elħıknī bi’ş-şāliħin⁹⁹ didi gerek kim teveffenī¹⁰⁰ didügi (15) kavlıla ölümü nice temennā itdiler zirā bilür kim şāliħ kulları lāhık

[27b]

(1) lāhık olmaz illā öldükden sonra ölüm hikmet ve daħı ibrāhım peygamber (2) ‘aleyhi’ş-şalātü vesselām vellezī yumıtunī şümme yuħyi vellezī aṭme‘u en yagfir lı (3) ħatıetı yevme’ d-dīn rabbi heb lı ħükmen ve elħıknī bi’ş-şāliħin vec‘ al (4) min veraseti cennetin na‘ım¹⁰¹ pes ölüm hikmetdürür zirā ölmeyince cennet ni‘metin yimez (5) bilgil kim bu kerāmet nefsedür cesede degildür zirā cesed tobraķ (6) içinde çürür şāliħlere lāhık olan ‘ameldür nazm

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

- (7) bu ceseddür çürüyen süflī geçer
cān nite ölür ki ol ‘ulvī geçer
- (8) nūr-ı ħaķdur rūħ-ı pākdur ‘aybdan
sözi taşdıķ eyle diñle ğaybdan
- (9) gitmese senden cesedle bu şıfāt
rūħ görünmeye hergiz pāk ü zāt
- (10) kāmiliseñ varısa ‘aķluñda şaħv
kendülikden kendüñi var eyle maħv

⁹⁹ Yūsuf sūresi, 101. āyet (Rabbim! Gerçekten bana mülk verdin ve bana sözlerin yorumunu öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünya’da ve ahirette sen benim velimsin. Benim canımı müslüman olarak al ve beni iyilere kat), s. 265.

¹⁰⁰ Yūsuf sūresi, 101. āyet (Beni öldür), s. 265.

¹⁰¹ Şu‘arā sūresi, 81-85. āyet (“O, benim canımı alacak ve sonra diriltecek olandır. O; hesap, mükafat ve ceza gününde hatalarımı bağışlayacağımı umduğumdur. Ey Rabbim! Bana bir hikmet bahset ve beni salih kimseler arasına kat. Sonra gelecekler arasında beni doğrulukla anılanlardan kıl. Beni Naīm cennetinin varislerinden eyle), s. 407.

- (11) jeng-i şehvetden kılursañ nefsi pāk
rūḥ-ı a^ç zam bigi olasın tāb-nāk¹⁰²
- (12) pāk olan pākı bulur varlık odur
pāk olur ḥaḫḫa yürür yārlik odur
- (13) şem^ç yanmayınca hīç olurmi nūr
^ç aşḫ odına yan u ḥaḫdan olma dūr
- (14) kendüñi yitür ki varlık bulasın
fānī ol kim tā ki bākī olasın
- (15) pes gerek nefsünj te[’]dīb idesin
ḥaḫḫa ir sen çünki bundan gidesin

[28a]

lā tetegayyer velā tenḫul ^ç an mekānike ve ente fihi ḥayrun minallāhi te^ç ālā¹⁰³

- (1) kāmiliseñ mā[’]il olma süflīye
^ç ākiliseñ cehd idegör ^ç ulvīye
- (2) el-faşlü[’]l- ḥādī^ç aşer ya^ç nī on birinci faşl (3) nefis kuvvetden fi^ç le çıḫmaḫlıḫıñuñ keyfiyyetin bildürür ḥazret-i mevlānā yine (4) şems-i tebrīzī ḥazretine su[’]āl kılup eyitdi kim ḥaber vir baña yā şems-i (5) tebrīzī nefis kuvvetden fi^ç le çıḫmaḫlıḫıñuñ keyfiyyeti nedür cevāb virüp (6) eyitdi ki yā mevlānā bilgil ki oḫlancuḫlar nefslernüñ ^ç aḫlları bi[’]l-ḫuvvedurur (7) ve bālīḫlerüñ bi[’]l-fi^ç ldürür ve ^ç uḫālānuñ nefsi bi[’]l-ḫuvve ^ç allāmedür ve ^ç ulemānuñ (8) nefsi bi[’]l-fi^ç l ^ç allāmedür ve ^ç ulemānuñ nefsleri bi[’]l-ḫuvve felāsifedür ve felāsifenüñ (9) nefsleri bi[’]l-fi^ç l ḫükemādurur ve aḫyār-ı ḫükemā bi[’]l-ḫuvve melā[’]ikedurur ve ḫālleri (10) cesedlerinden ayrılrsa bi[’]l-fi^ç l melā[’]ike olur pes mevt ḫikmetdürür (11) yā mevlānā bilgil kim erkān-ı erbā^ç nuñ cismleri nebāt-ı cismīye müteḥavvil olur (12) ḥayvānuñ şerīfi insāndurur pes nebāt şüreti menkūs şıraḫdurur (13) nefsi-i ḥayvāniye andan tecāvüz eyleyüp ḫurtuldı ve ḥayvān şüreti (14) saḫḫ üzerine

¹⁰² Mısranın vezni bozuktur.

¹⁰³ “Yerinden başka bir yere gitme! Bu işte senin için Allah’tan hayır vardır.”

memdūd şırātdurur nefis-i insāniye andan geçüp (15) kırtuldı ve insān şūreti müstakīm şırātdurur cennetle nār arasında

[28b]

(1) hıağ gibi naşb olınmışdurur herkańkı nefis kim andan geđe cehennemden kırtulur (2) cennete dāhıl olur eyle cennet kim melā'ıke şūretidurur ve illā eđer andan (3) kırtulmazsa esfel-i sāfilinde ıalır nitekim allāh te'ālā buyurur ıavle te'ālā (4) leıad hıalağnal insāne fi ağseni taıvīm şümme redednāhü esfele sāfilin (5) illellezine āmenü ve 'amilu's-şālihāti fe lehum ecru ğayru memnün¹⁰⁴ yā mevlānā hāzreti (6) bu bābda sen nazār eyle ki fikr kııl kim ğāyet de hıağr üzerinesin zırā (7) cennetüñ ıapısına yağın olduğ eđer nefsüñ cesedüñden ayrılmazdan öñdin (8) a' māl-i şāliha birle azık idincek ölrüseñ ümiddür ki hāviye zindānından (9) kırtulasın cennete vāşıl olasın şıddığlar ve nebiler ve şālihler ve şehidler (10) birle olasın anlaruğ yoldaşlığı ğāyet de ğökçek yoldaşlığdur (11) 'ākıil olan cehd ide ğörmek ğerek nazım

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- (12) tende cān kāmıl olup bulsa kemāl
bu cesed zindan olur aña vebāl
- (13) bu ıafes uşanuben ııkınca cān
irişir firdevs bāđına revān
- (14) bu cesedde süf/ken seyrān-gehi
'ālem-i ervāh olur cevlān-gehi
- (15) isteyu firdevs-i a' lā ğülşenin
nite sāve bu heyülā külhanın

[29a]

lā tub' id fimā turıdu fe inne fihi hıayrun cezıl¹⁰⁵

- (1) bu ceseddürür ğüher hāk-i şaııl

¹⁰⁴ Tın sūresi, 4-5-6. āyet (Biz, ğerçekten insanı en ğüzel bir biğimde yarattık. Sonra onu aşāđıların aşāđısına indirdik. Ancak iman edip salih ameller işleyenler başka. Onlar için devamlı bir mükafat vardır), s. 691.

¹⁰⁵ "İstediğinden uzaklaşma, çünkü onda büyük bir hayır var."

- ‘āciz ü muzlim olur h̄ōr u z̄elil
- (2) balğam u şafrādurur sevdā vü h̄ūn
hem ‘izām ü laḥm ü eczāsı zebūn
- (3) nefis güherdür velī pāk ü laṭif
ḥayy u nūrānī ve idrākī ḥafif
- (4) şāḥib-idrāk olur anlar ma‘ rifet
aşlı rūḥānīdürür nūrī şıfat
- (5) çünkim eczādan degil cān mü ’telif
bu tağayyürle olur ammā muttaşif¹⁰⁶
- (6) ‘ākil ol anlayuben terkībini
cān gibi şanma anuḡ tertībini
- (7) cān cesed varlığın etmeyince terk
kurb-ı ḥaḳḳı ḥāşıl etmez tiz-rek
- (8) cān cesedde anuḡçün etdi ḳarār¹⁰⁷
k’ide ṭā‘ at ḥālīḳa leyl ü nehār
- (9) cism ü cān anuḡçün etdi ittişāl
tā kim anda eyleye kesb-i kemāl
- (10) çün kemāli kesb edüp kāmil ola
kurb-ı ḥaḳḳa lā-cerem ḳābil ola
- (11) ḳuds gülzārına bula rāhı bes
ḳuds ehliyle bula allāhı bes
- (12) el-faşlü’s-şānī ‘aşer fi a‘rāzū’s-siyāset ya‘nī on (13) ikinci faşl siyāsetden ġarāz
neydügin bildürür ḥazret-i mevlānā (14) yine su’āl etdi ki yā mevlānā şems-i tebrīzī

¹⁰⁶ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁰⁷ Mısranın vezni bozuktur.

hazreti haber vir baña ki (15) siyâsetden ğarâz ve murâd nedür şems-i tebrîzî hazreti dağı cevâb

[29b]

(1) virüp eyitdi kim yâ mevlânâ bilgil ki nefis cesedün siyâset edicisidür ve her (2) kankı nefis ki cesedün siyâsetde geregi gibi murtażâ ola ehline ve hıdmete (3) ve ğılmânına se’yis olmağa lâyıķ olur ve her kimse ki sîret-i ‘âdile birle ehline siyâset eyleye (4) kabîlesine siyâset eylemege lâyıķ olur her kim ki bir şehr ehline siyâset eylemege (5) lâyıķ ola nâmûs-ı ilâhîçün siyâset eylemege lâyıķ olur ve her kim ki nâmûs-ı (6) ilâhiyye içün siyâset eylemege lâyıķ ola ‘âlem-i eflâka ‘urüc etmek aña (7) mümkün olur tâ kim anda a‘mâl-i şâlihası birle sevâb bula pes ölüm hikmetdürür (8) yâ mevlânâ eger senün nâmûs-ı ilâhiye siyâsetine kudretün yitmezse bārî anuñ ehline (9) ehline hıdmet eyle tâ kim anuñ ehlinüñ şefâ‘ atı birle cehennemden kırtulasın (10) ve anlaruñ mu‘âvini birle meleküt u semâvâta ‘urüc idesin ve allâhuñ (11) rahmeti birle cennete dâğıl olasın ve sen dağı ehl-i semâvâtdan olasın nazm

[fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün]

- (12) rahmet-i haķķı dilersenñ sen ebed
ehl-i haķķuñ mürşidini kıılma red
- (13) nefsüne verme murâd eyle cezâ
rahmet-i haķķa olasın tâ sezâ
- (14) şâim ol ki emmâre-i nefis ola rabün
tâ‘ at et kim nefsün ola ser-nigün
- (15) nefis-i işrdür olmasa ‘âciz tamâm
‘aķl u rûha olmaya çâker ğulâm

[30a]

ceddid niyyeteke fi’l-ğayri vaķna‘ bikısmeti’llâhi te‘âlâ¹⁰⁸

- (1) nefis kâfirdür müselmân eylegil

¹⁰⁸ “Niyetini hayır için her zaman yenile. Allah’ın takdirine razı ol.”

var riyāzetle ehl-i imān eylegil¹⁰⁹

- (2) aňlaya andan gelüpsin bu yire
ne işitdün tıyduđuň ne bu yire
- (3) ‘ul vādeyken niçün indün esfele
di niçün geldün bu āb ile kile
- (4) başuň indürmeziken eflāka sen
nite düşdün işbu süflī hāka sen
- (5) ‘ākiliseň tıtinup hūy-ı melek
‘arş-ı ‘ālādan güzer kııl ne felek
- (6) cāhiliseň alduň işbu hāk ara
pāk olur mı yüzün nā-pāk ara
- (7) haa tā‘ at eyleyüp nefsiñi bil
menzilüñe irmege var bağla bil

(8) el-faşlı’s-şālīs ‘aşer fī ğuyūbu’l-cesedi ve mişālihi ya‘ nī (9) bu on üçüncü faşl cesedün ‘aybı ve mişālin bildürür hażret-i (10) mevlānā şemsden yine su’āl kıılup eyitdi ki yā şems haşer vir (11) baña ki cesedün ‘aybı ve mişāli ne nesnedür diñleyelüm kemāl birle (12) cesedümüz aňlayalum diyicek şems tebrīzī hażreti cevāb virüp (13) eyitdi kim yā mevlānā bilgil ki açan nefis şırağdan geçse ve anuñ āfetlerinden (14) urtulsa andan soñrađı nesnelere aña āsān olur pes bu cesedün (15) ‘aybındandır kim nefis anuñ içinde şol keşif içinde cesed olunmuş

[30b]

(1) maħbūs gibidür zīrā bu cesed haıatde keşifdürür zīrā her āzūratuñ menba‘ dur (2) zīrā görmez misin ki bevl ü ğa’iñ ve burun sümūki ve tükruk ve an (3) ve şaru su ve kir cemī‘ si bu cesedden ıkar ve ol keşifde olan (4) nesnelereñ cemī‘ si bunda vardır pes bunuñ evveli nuñfedürür ve (5) āħiri cīfedürür adr dur ve bu iki hālün arasında ‘özrele memlūdur (6) nefis dā’imā bunuñ tanzīfinde ğuşlında nefiyyesinde ve ‘aybların (7) setr

¹⁰⁹ Mısranın vezni bozuktur.

etmesindedür āfetlerden hıfz ider issiden ve şovukdan ve açlıktan (8) ve şusuzluğdan şağlar ve bir vechle dağı nefsün cesedle meşeli (9) gicede ve gündüzde şol şaneme tapanlar gibidür zirā nefs ‘ilm ta‘āllimini ve allāh (10) te‘ālāya ‘ibādet kılmaklığı terk eylemişdür ekl ü şürb ü libās (11) ü mesken ü merkeb gibi ve bunlara beşzer nesnelere meşgöl olmışdur nitekim (12) bu kāfirler şaneme tapanlar bunların haqqında haq te‘ālā buyurur kavle te‘ālā (13) e fe raeyte menittehaze ilāhu hevāhu¹¹⁰ ve bir vechle dağı cesed güyā bir kāfirdürür (14) eyle kāfir kim allāh te‘ālādan maḥcūbdurur kendüni kim yaratduğun ve kim (15) rızq virdüğün bilmez ve bir vechle dağı cesed bir şāhib-i ḥāl ve bed-ḥū ‘avratdur kim

[31a]

izheb ilā mā turīdu ve teşāü¹¹¹

(1) nefs kendü ārzūsına da‘vet eyler ve cemī‘i nesneyi kendü murādunca olduğun (2) ister ve cesed bir cāhil gibidür işün şonın gözetmez nefsün (3) düşmenidürür lākin dōstluk izhār eyler ‘adāvetin ketm eyler ve (4) ve bir vechle dağı cesed bir şeytāndurur zirā çok vesvese kıılır ve bir (5) vechle dağı şol cenāze üzerinde yatan meyyit gibidür nefs anı çeküp (6) üzerine getürmişdür türāba defn etmeyince kırtulmaz ve bir vechle dağı (7) şol şemsün nūrıyla ḥalkun arasındaki bulut gibidür zirā cesedün (8) aḥlāḫı zūlmānīdür ‘aql üzerine ḥā’il olur nazar kıılmağa kıomaz yaramaz (9) nesnelere meyl etdürür eceli unutturur ve bir vechle dağı (10) bu nefs-i cüz’iyyenün meşeli böyledür kim bir cevher-i şerīfdür ve bu felek (11) olan ‘ālemde ġarībdürür şol bir ḥekīm kimse gibidürür ki bir ġarībliğ (12) şehirde bir fācire ve cāhile yaramaz ḥulḫlu ‘avratun ‘aşkına mübtelā olmışdur (13) dā’ima ol kışiden me’kūlāt-ı tayyībe ve meşrūbāt-ı lezīze ve libās-ı (14) fāḫire mesken-i müzahrefe ve şehevāt-ı müzīye ister ol kışi dağı (15) anun muḥabbet-i miḥnetinden ve şoḫbeti bālāsından cemī‘i himmetin olunca

[31b]

(1) ‘ināyetin anun emrine şarf eylemişdür ḥattā kendü nefsī ḥālını unutmışdur (2) ve bile büyüdüğü yārānlardan ayrılmışdur yā mevlānā bilgil ki nefsün cevheri (3) cevher-i rūḥānīdür ‘ālemi ḥazz-ı rūḥānīdür bizātiḫi ḥayydurur ekl ü şürbe (4) ve libāsa ve meskene şol kim cesede mütē‘allik nesnelerdür aḡa muhtāc degildür (5) ve her nesne kim bu dünyā

¹¹⁰ Cāsiye sūresi, 23. āyet (Nefsinin arzusunu ilah edinen), s. 554.

¹¹¹ “İstedüğün ve diledüğün şeye doğru ilerle!”

emîrlerinden insân aña muhtâcdurur ol nesneler (6) ten içündür cân aña muhtâc degildir mâdemki nefis cesedile tûrur (7) ekşeri himmeti cesed emrine tâbi' dür nefis cesedden ayrılmayınca râhatlık bulmaz (8) nitekim ol yüzi gökçek hulķı çirkîn 'avratuñ 'aşķına mübtelâ olan (9) kimesne andan mufâraķat eylemeyince ve 'aşķını terk etmeyince ve muhabbete tesellî (10) kılmayınca râhat yokdur bir müddet rahmet ve ni' metdürür nefis için (11) ve bevârdur cesed için nitekim allâh tebârek ve te'âlâ kelâm-ı mucîdinde buyurur (12) ķavle te'âlâ elhamdü lillâhillezi ezhebe annâ'l-hazene inne rabbenâ leğafûr (13) şekûrun ellezi eħallenâ dârâ'l-makameti min fedlihi lâ yemessunâ fihâ neşab (14) ve lâ yemessunâ fihâ lügüb vellezîne keferû lehum nâru cehennemelâ yuķdâ 'aleyhim (15) fe yemütû ve lâ yuħaffef 'anhum min kezâbihâ kezâlike neczî kulli kefür¹¹² nazm

[32a]

el-kanâ' atu kenzun lâ yefnâ eş-şabru sa' âdetü'd-dünyâ¹¹³

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

- (1) yûsuf-ı şiddik-veş var haķķa baķ
bu züleyhâyı cihâna vir talaķ
- (2) hulķı çirkîn 'avrata beñzer cihân
yüzine baķma erisün dün hemân
- (3) işbu nefsanî murâdı eyle terk
gönlüñi haķ ķullıģına eyle berk
- (4) zînet-i dünyâya kıлма sen nazâr
tâ ķatunĊa bir ola ģâkile zer
- (5) taşfiyeyle nefsüñi sen pâk kıł
ķalbüñi mir 'ât-veş tâb-nâk kıł
- (6) kendü kendünĊ tâ göresün âşikâr

¹¹² Fâtır sûresi, 34-35-36. âyet (Şöyle derler: “Hamd, bizden hüznü gideren Allah’a mahsustur. Şüphesiz Rabbimiz çok baģıslayandır, şükürün karşılığını verendir. O, lütfuyla bizi kalınacak yurda yerleştirendir. Bize orada bir yorgunluk dokunmaz. Bize orada usanç da gelmez. İnkâr edenler için ise cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler. Kendilerinden cehennem azabı da hafifletilmez. İşte biz her nankörü böyle cezalandırırız), s. 483.

¹¹³ “Kanaat, bitmez bir hazinedir. Sabır, dünyanın saadeti ve mutluluğudur.”

- bilesin bu yer degül dārü'l-ḳarār
- (7) nefis 'irfānını ḳıl evvel ṭaleb
ḫaḳḳı bilmege budur aḳla sebeb
- (8) kendü nefsin bilmeyen bilmez ḫaḳı
ḫaḳı bilmez seçmeyen bâṭıl ḫaḳı
- (9) kendü nefsin bilmeyen kāmīl degül
ehl-i 'irfān olmağa ḳābil degül
- (10) bilmeyen nefsin ne güherdürür
gevden aḫmaḳ anı şanma azdurur
- (11) ḳuds bağıken saḳa evvel vaṭan
cāna niçün merkeb oldı yirde ten
- (12) 'ul vāden bilkim getürdi süf/āye
süflden ileten yine oldur 'ul vāye
- (13) bunda gelmekden nedür aḳla işün
gelişün ḳandan ne yire gidişün
- (14) hīç bilirmisün nedür iy yār ḫāl
maḳşūd ol kim kesb edesin sen kemāl
- (15) seni gökden indirüp ḳılan şebāt
ādemīye ḳut edüp viren ḫayāt

[32b]

- (1) cisme anuḳçün etdi nefsün ittişāl
k'eyleyesin bunda sen kesb-i kemāl
- (2) kesb edüp kāmīl olursa merd tām
ḳışra tenden çıḳsa kārūḳ bī-keḻām
- (3) murğ çünkim beyzada bulur kemāl

- çıkar andan uçup açup per ü bāl
- (4) yeryüzinde her yaña seyrān eder
per açup fāus-veş cevlan eder
- (5) rūḥ daḥı tende çün kāmīl olur
süfliden ‘ulve uçmağa kābil olur
- (6) murğ-ı cān uçar şanıcaḳ ten kafes
ḳuds bāğına irmeğe ḳılır heves
- (7) şeş cihetden bulıben ol bāl ü per
ne felekden ‘ālīye ḳılır güzer

(8) el-faşlü’r-rābi‘ ‘aşer ya‘nī on dördinci faşl mevlānā (9) ḥazreti şems-i tebrīzī ḥazretinden nefis ve nefsün aḥvālın su’āl (10) etdügi beyānındadır nite kaçan ki mevlānā ḥazreti şems-i tebrīzūḡ ‘aleyhi’ (11) r-raḥme vāsi‘ a bu vechle kemālını bulup māsivādan su’āl ḳılıp (12) şemsün daḥı cevāba ḳādir olduğın bilicek taşdıḳ ḳılıp (13) taḥḳīḳ bildiği bir kāmīl vücūddur ḥızr gibi her meclisde ḥāzır ve (14) her su’ālün cevābına ḳādir pes mevlānā ḥazreti diledi ki ḥaḳīḳat-i (15) ḥālden taşavvufdan söz açup nefis-i insānī nedür ve miḳdārı nedür

[33a]

izā ‘azemte lā teḥaf min mekrūh¹¹⁴

(1) ve cesedün keyfiyyeti nedür ve cesed murtabı olmazdan öñdin ḳanda (2) olurdu ve cesedle mülāḳi olduğından ġaraż neydi diyüp (3) su’āl etmek diledi şems-i tebrīzī ḥazretinden zīrā ki ‘ulūm çoḳdur (4) dūkelisi şer‘ idür ve ‘ilm bilmeklik ‘izzet ü taleb ḳılmaḳlıḳ helāk (5) olmaḳdan necātdur niçün ki nefsün ḥayātı ‘ilmledür kim ‘ilm-i şerīf (6) ḳılı be-rāḥat ü ‘ilm bilmekliği ḥaḳdan hidāyetdür ve cehālet zulmetinden (7) ḳurtulmağa sebebdür ve dīn dūnyā şalāhidur ve bilür ile bilmez (8) daḥı bir degildür zīrā ḥaḳ tebarek ve te‘ālā kelām-ı ḳadīminde ve kitāb-ı (9) kerīminde buyurur ki ḳavle te‘ālā ḳul hel yestevillezīne (10) ya‘lemūn vellezīne lā ya‘lemūn¹¹⁵ efḍal-i ‘ulemā oldur kim dīn (11) yolında ehl-i vera‘ ola ve āḫiret emrinde yaḳīn üzerine (12) ve başıret üzerine

¹¹⁴ “Karar verdiğin zaman kötülükten korkma!”

¹¹⁵ Zümer sūresi, 9. āyet (De ki: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?), s. 509.

ola taqlid ve rivāyet üzerine olmaya (13) zīrā ki āhīret ve ma‘ rifeti ma‘ ād ve ‘ ilm-i ebed
iylese zūriyātına (14) maḥcūbdur nite ebşārdan ve taqlid ehlinden ġā’ibdür ve (15) ehl-i
taqlid oldur kim āhīret emrine muḥarr olanların ḥaḳīkatini

[33b]

(1) anlamaz ve ba‘ ş ü kıyāmet ve ḥaşr u ḥesāb ve mīzān u şırāt ve ma‘ ād (2) ve andağı
cezāyı bilmez zīrā ki lūbbū’l-elbābdur ve evliyāu’llāhuḡ (3) sırrıdur eyle evliyāu’llāh ki
pesendidehā-yı ḥaḳdururlar eyle kimesnelerdür ki (4) eḡleşnāhum bi ḡālīşaten zikra’d-
dāir¹¹⁶ nazm

[fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün]

- (5) raḡmet-i ḥaḳ olmak istersen yakın
ehl-i ḥaḳdan ıraġ olma ki saḡın
- (6) ehl-i ḥaḳқа uy ki üli’l-aḡar oldurur¹¹⁷
ḡazrete lāyık seni ol oldurur
- (7) dutınup ḥaḳ mürşidin uysuḡ aḡa
muḡma’inne ide nefşüñi saḡa
- (8) tā melek ḡab‘ ve ferişte olasın
ḡuds gülzārına açuḡ yol bulasın¹¹⁸
- (9) ḥaḳқа lāyık işleyem dirseḡ ‘ amel
ḡut meşāyiḡ nuşḡın imdi mā-ḡaşal
- (10) ḡuş ḡulavuzsuz uçuben gidemez
kimse kendüden kemāl kesb idemez
- (11) sözi çoġ etdüġümi ḡılma ‘ aceb
kim gereklüdür sözüñ iy lutf-ı rabb
- (12) cehdüm oldur kim seni sen bilesin

¹¹⁶ Sad sūresi, 46. āyet (Şūphesiz biz onları ahiret yurdunu düşünme özelliġi ile (temizleyip) ihlaslı kimseler kıldık), s. 505.

¹¹⁷ Mısranın vezni bozuktur.

¹¹⁸ Mısranın vezni bozuktur.

ḥaḳḳa lāyık ḥōṣ ‘ibādet kılasın

(13) çün saña keşf ola sırrı men ‘aref

ḥaḳḳı bulmaḳda bulasın sen şeref

(14) mā u menden kim geçer me’men bulur

nefsini miskīn eden mesken bulur

(15) el-faşlü’l-ḥāmis ‘aşer ya’ nī bu on beşinci bāb

[34a]

in şabırtüm fehüve ḥayrū’l-lişşābirin¹¹⁹

(1) ve faşl ḥayvānāt ölümü kerīh gördüklerinüñ sebebi beyānındadır (2) ḥazret-i şems-i tebrīziden bu zıkr etdügümüz me’ārifi ḳaşd etdigi (3) kemāl birle su’āl edüp cevābın işide andan ḥazret-i mevlānā evvel (4) su’āl su’āl ḳılup eyitdi kim yā şems-i tebrīzī iy şāḥib-i kemāl ‘azīz (5) ḥaber vir baña ki ḥayvānāt ölümü kerīh görüp ḥayātı sevdüklerine sebep (6) nedür cevāb virüp eyitdi kim yā mevlānā bilgil ki ḥayvānāt ölümü kerīh (7) görüp ḥayātı sevdüklerinde iki ‘illet vardur biri oldur kim cemī’ mevcūdātuñ (8) ḫabī’atında beḳāya muḥabbet etmeklik vardur ve fenādan i’rāz etmeklik vardur (9) ol sebebden mevti kerīh gördiler ve ḥayvānātuñ ḫabī’atında beḳāya (10) muḥabbet olup fenāyı kerīh gördüklerinüñ ‘illeti oldur kim bārī te’ālā (11) mevcūdātuñ vücūda gelmesine ‘illetdürür ve cümle kā’inātuñ tekvīnine sebebdür (12) pes bārī te’ālā ebedü’l-vücūd ve da’imü’l-beḳādudur ol sebebden (13) maḥlūḳātı daḫı beḳāya muḥabbet ederler ve fenāyı kerīh görürler tā kim ol (14) muḥabbet nefis tevālūd ve tenāsül ḫaleb etmene nisbet ola ve şol nesnelere kim (15) beḳā anlaruñ birle tamām olur ve ḡāyet ve nihāyetine yetişür nefis aña rāḡıb

[34b]

(1) ola mevcūdātuñ nev’isinde mümkün olduḡı miḳdārı ve bir ‘illet (2) daḫı oldur kim nāslaruñ öldüklerinden şonra ḳanda varacaḳların ve (3) ḫālleri nice olacaḡın bilmezler ol sebebden ölümü kerīh görürler (4) ve bilgil ki mevcūdāt daḫı dürlü dürlü külliyāt ve cüz’iyyātdur (5) külliyāt a’lā mertebesinden ibtidā ḳılur andan tā āḫir olunca tedennī (6) olur ve ol ḫokuz mertebedür şol ḫokuz mertebe kim aḫād gibi evveli (7) bārī te’ālādur

¹¹⁹ “Sabrediyorsan, o sabredenler için hayırdır.”

‘azze ve celle andan ‘aqlıdurur andan nefsdürür andan (8) tabî‘ atdurur andan heyülâdurur andan cism-i muṭlaḳdurur andan felekdürür (9) andan ‘anāşır-ı erba‘ adurur andan mevālîd-i şelâşedürür ve ammâ cüz’iyyât (10) enḳaş-ı ḫâlden ibtidâ kıılır andan evvelâ fî evvelâ teraḳḳî eder tâ etem ve efḳal (11) ḫâline varıncaya degındür bu muḳaddemededen maḳşûd olunan oldur kim (12) ḫayvānuḡ nefsi ölümi kerîḫ görüp ḫayâta muḫabbet etdükleri ma‘lûmuḡuz ola nazm

[fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün]

- (13) nefs-i ḫayvānîde olmasa ‘amel
ki ḳatı müşkil gelür aḡa ecel
- (14) lîk mü’min olsa kâmil pür-kerem
ne ölür ne ḫöd görür derd ü elem
- (15) mü’min ölmez bulsa ḫaḳḳuḡ ḳudretin
terk edüp ten degişürür ol kisvetin

[35a]

izâ saferte¹²⁰ “fallahu ḫayrun ḫâfîzâ”¹²¹

- (1) şûretâ gerçi ḳahırdur bu ecel
ma‘ nîde ammâ raḫmet olur mâ-ḫaşal¹²²
- (2) ḳahr u ḫışmına ḫaḳḳuḡ virgil rızâ
tâ ki senden râzı ola ol ḫudâ
- (3) ḫaḳ muṭî‘ a luṭf edüp virür şevâb
‘âşîye kıılır velî ḳahr u ‘azâb
- (4) çünki ḫaḳḳuḡ ismidür nâfî‘ ü laṭîf¹²³
dahı ḳahhâr oldı ismi yâ ḫanîf
- (5) ḳâhir oldur ḳahrı çün ism-i celâl

¹²⁰ “Yola çıktıḡında”

¹²¹ Yûsuf sûresi, 64. âyet (Allah en hayırlı koruyucudur), s. 261.

¹²² Mısranın vezni bozuktur.

¹²³ Mısranın vezni bozuktur.

- hem laṭīf isminde çok mihr ü cemāl
- (6) luṭfinuḡ içinde pinhān ḡahr anuḡ
ḡahr içinde gizlidür hem mihr anuḡ
- (7) niʿ metinde gizlemişdür naḡmetin
naḡmetinde etdi belürsüz niʿ metin¹²⁴
- (8) luṭfi bu virdi saḡa ḡıřm u ḡazab
ḡıřmı terk idüp bulasın luṭf-ı rab
- (9) şehvetile etdi hem mevşuf özüḡ
nefʿ ü cezbile ola maʿruf özüḡ
- (10) źarb u nefʿ olmazsa eger defʿ ü źarar¹²⁵
bulımazsın dirliğe herḡiz zafer
- (11) ḡıřm u şehvet olırdur saḡa dām
źarb u nefʿ ol dām ola dāne müdām
- (12) ḡıř ucından şayd olur dāmıla nefis
ḡurb-ı ḡaḡḡa bulmaz andan dest-res
- (13) ki saḡın aldamasun dāmıla diyü
kim döküpdür dāne ḡılur saḡa diyü¹²⁶
- (14) dānesi źāhirdürür dāmı nihān
ki saḡın şayd olmaya bu murḡ-ı cān
- (15) ʿālemi icād eden ḡallāḡ-ı dehr
ḡahrı ḡor lutfında vü ḡahrında mihr

[35b]

- (1) her ne kāmıl bu sözüḡ sırrın bile

¹²⁴ Mısranın vezni bozuktur.

¹²⁵ Mısranın vezni bozuktur.

¹²⁶ Mısranın vezni bozuktur.

şaffetü'l-cennet aña rûzî kıla

(2) rızkıdur firdevsinün âb-ı hayât

güş eden anı bulur mevtden necât

(3) el-faşlü'ş-şâdis 'aşer ya' nî on altıncı faşl (4) lezzet ve elem ve ferah ve gam sürür ve hüzn ve rāhat ve te'ab beyânındadır (5) kaçan ki şems-i tebrîzî hâzreti mevlânâ hüzâvendigâr hâzretlerine insânun (6) ve hayvânun nefsleri ölümü kerih görüp hayâta muhabbet etdiklerinin (7) sebebi beyânındadır mevlânâ hâzret 'ilmine taḥsîn kıilup âferîn (8) etdikden sonra yine su'âl kıilup eyitdi ki yâ ekmel-i kümelâ ve yâ a'kâl-i (9) 'uqalâ haber vir baña ki lezzet ve elem ve ferah ve gam ve sürür ve hüzn (10) ve rāhat ve te'ab niydügin beyân edesiz ki bunlar biri birnün (11) zıdlarıdur cümlesin aşlı birle şerh edüp 'ayân kılasun (12) diyicek hâzret-i şems-i tebrîzî ya' nî ol pîr-i 'azîz 'aleyhi'r-raḥme ve'l-rızvân (13) cevâb virüp eyitdi kim yâ mevlânâ hâzreti bilgil ki lezzet (14) ve elem iki nev' üzerinedürür biri cismânî biri ruḥânîdür (15) ve kalanı daḥı ancılayındurur ammâ lezzet-i cismânî şol rāhatlıkdur kim

(16) fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

ki düriş kim içesün âb-ı hayât¹²⁷

[36a]

işbir tecid es-surûra ve er-rāḥate¹²⁸

(1) elem zâ'il olduğı vaqt nefsi-i hayvânî görür ammâ elem nefsi-i hayvânîye (2) emîr-i ṭab'ınun i' tidâlınden mizâc çıkdığı vaqt gördügi (3) zaḥmetlerdürür bî-sebeb-i mine'l-esbâb ammâ bilmek gerek kim anun (4) esbâbı çoqdurur sağışını allâh te'âlâdan ğayrı kimse bilmez lîkin (5) ba'zını zıkr edelüm tâ kim elem lezzet neydügin ve ḥâdiş olduklarınun (6) keyfiyetini bilene pes iderüz kim hayvanâtuñ mi' desinün ve kıur (7) sağınuñ ḥarâreti şol fitille yanan od gibidür kaçan ğidâsı (8) dükense mi' denün cirmindeki ruṭübâta meşğül olur ol (9) ruṭübâtı daḥı dükedür ve anda mensûḥ olan siñirleri (10) iḥrâk eder nitekim çerâğun nârı bāğı döküncek fitiline (11) meşğül olup fitili daḥı yaķar nefse ol vaqt elem ḥâşıl (12) olur kim cesedi ğidâ taleb kıılmağa başlar tâ kim mi' deye bedel ola

¹²⁷ Bu mısralar sayfaya der-kenâr olarak eklenmiştir.

¹²⁸ "Eğer sabredersen mutluluk ve huzur bulursun."

(13) ve mi' deden fānī olup nesneye ' ivaż olup bedel (14) ola kaçan ğidā mi' deye yetişse harāret anı nażc edüp bişürmege (15) meşġul olsa ol mi' de cirmindeki yañıklar sākin olup

[36b]

(1) söyünür hayvān ol vaqt rāhat bulur ki aña lezzet diyü ad қorlar (2) şusuz yaġınuñ dağı hükmi ciger harāreti birle ancılayındur pes hayvān ekl (3) ü şürb lezzetin bulmaқdan zāil olmaz tā tabī' atdaki hāceti tamām (4) edince degin hattā eger hācet miқdārından ziyāde olsa lezzeti elem (5) olur ol vaqt hayvān eklden ve şürbdan tā ol yiyüp ve içdügi (6) nesne cesedün eţrāfına siñinceye degin imtinā' eyler zīrā hayvānuñ (7) bedeni dā'imā seyl-ābdadurur ne bir lahza ne bir miқdār durmaz (8) ammā biz didigümüzün şoġbetini tıbb ehli olanlar bilür zīrā her sırr ehlinden (9) maġfi ve püşide olmaz ammā ol lezzet kim hayvān anı cimā' dan (10) bulur ol mādde kim aña menī diyü ad қodılar қanuñ zidesidürür (11) kaçan hayvānuñ bedeninde çoġalsa tabī' at ol vaqt kendüde şıķlet bulur (12) şol meşāneye bevl cem' olduġı gibi şıķlet bulduġı gibi ve şol (13) baġırsaқlara ġa'it cem' olduġı gibi şıķlet bulduġılayın menī dağı (14) ancılayındur hikmet ve 'ināyet-i rabbāniyye şehveti erkegün cibilletinde (15) merküz kıldı tā kim vesile cem' ola ekinden tevellüd ve tenāsül

[37a]

istehir allāha min emrin teveccehte bi's-salah¹²⁹

(1) hāşıl ola nesl bāķi қala zīrā eşġāş bāķi қalmaқ yoқdur bilkim dā'imā (2) kevn ü fesāda varurlar gelüp gitmekde bitüp yitmekde varurlar kim 'ālem-i (3) fenāda haқdan ġayrısı fānīdür hiçbirinün beķāsı yokdurur ve dağı (4) kaçan maġlūk bedeninden қatı çıқsa ol tabī' atdaki şıķletden ġiffet bulur (5) ol zamān hayvān rāhat olur aña lezzet-i cimā' diyü tesmiye ederler ve ammā (6) ol rāhat kim hayvān anı sūkūnı ve nevmi vaқtinde bulur anuñ ol (7) vaqt sebebi oldur kim bedeninün mizācları issi olur siñirlerinün ruţübātı (8) қurur ol vaqt hareketi za'if olur kaçan ki hareketi sākin ola bedeni (9) şovusa sūkūndan bürüdet hāşıl olsa ve bürüdetden ruţübet (10) mütevellid olsa siñirleri ol vaqt boşanur hareket etmeklik āsān olur (11) yūkin vaż' etdügi vaqt hükmi ancılayındur zīrā hareket ve şıķlet kim ifrāt (12) mizācı issi қılır i' tidālden çıkarur ammā ol lezzet kim hayvān anı isside (13) ve şovuқda bulur oldur kim harāret kaçan ziyāde olsa bedenün mizācı (14)

¹²⁹ “Eğer bir iş yapacaksan istihare namazı kıl.”

issi olur mizācī i‘tidālden çıkarur ol vaqt anı elem hāşıl olur (15) ve ol harāretün zıddı bürüdet ve gölge ve şovuğ yerler taleb eyler

[37b]

(1) kaçan bir zamān tursa çok tırmaqlıdan bedenün bürüdeti ifrātda (2) olsa i‘tidālden çıkarsa ol vaqt şemsden ve nārdan bürüdetün (3) zıddın taleb eyler pes biz zıkr etdügümüzden ma‘lūm oldu kim hayvān (4) dā‘imā ferağ olup istirāhat bulurmuş gāh harāretle ve gāh bürüdetle ve lezzet-i (5) cismānī mizāc-ı i‘tidālden bir tarafa ziyādeye noğşān ıssıdan şovuğa (6) ve şovuğdan ıssıya sükūndan harekete ve açlığdan toğluğa yā (7) toğluğdan açlığa veyā şusuzluğdan kınmağlığa yā kınmağlığdan şusuzluğa (8) çıkmağlığdur sā‘ir lezzāt u ālām-ı cismānī dağı bu kıyās üzerinedür (9) bunun beyānı nefsi şol lezzeti kim mevcūdātun hūsnine bir nazār birle (10) bulur veyāhūd nağamāt işitmekle bulur veyāhūd revāyih-i tayyibeleri (11) kınmağ birle bulur veyāhūd melmūsāta yapışmağ birle bulur anuğ (12) küllisi mizāca müşākil olduğı hissiyledür bunun beyānı oldur kim (13) her mağsūsı hūssādcı i‘tidalle redd eyler mizācī tabī‘atda havāssı (14) anuğla mütelezziz olur ve anı sever kendiye cezb eder kaçan ki bir zıkr etdüğümüz (15) nesnelere te‘emmül etseğ bilürsün kim elem-i cismānī ve lezzet-i cismānī hayvānuğ

[38a]

esri‘ fī seyrik tecidi’s-surūr¹³⁰

(1) nefesine mizācī i‘tidālinden çıkup gerü i‘tidāle redd olmağlığ birle (2) ‘arız olurmuş tā kim ol elemeler anuğ cesedini hıfz edüp ve heyākilini (3) ‘arız olan āfetden şaklamağa da‘vet ede ve ol lezzetler anı menfa‘at-ı (4) cerr etmege ve mağarrat def‘ etmege kındura zīrā ecsām meyyitler gibidür (5) mağarrat def‘ etmege ve menfa‘at cerr etmege eşyā-i mehlikeden taharrüz etmege (6) kādır degüldür biz dedüğümüz şıhhatine ve vaşf kılduğumuzun hağikatine cesed nefsdan (7) müfarağat eyledüğü vağtde hālā delālet eyler ammā ol lezzet ve sürür kim (8) menāfi‘in ve mağbūbın bulduğı vağt bulur anı şefkat ihdāş eyler ve şol ğam (9) ve hūzn kim ol mağbūbından müfarağat eyledüğü vağt veyāhūd yāvı kılduğı (10) vağt ‘arız olur anuğ küllisi nefsi-i cesedin şıyānet etmege kındurmağlığdur ammā (11) şehvānī merkūza ol şol tab‘ına muvāfiğ olup mizācını ıslāğ

¹³⁰ “Yolculuğunda hızlı ol ki sevinç bulasın.”

edendür (12) bunun beyanı şol et yiyen hayvānlar haşerāt yemege iştihāları olmaz illā
zarūret (13) birle olur ve ol ot yiyen ve dāne yiyen hayvānlar et yemege iştihāları olmaz
(14) ve anı yemekden mütelezziz olmazlar ve ancılayın insān dağı tabī' atına ve mizācına
(15) muvāfiğ olan nesneleri yir veyāhūd mürūr-ı eyyām ve evkāt üzerine mu' tād

[38b]

(1) olan nesneyi yir ammā ol şayruya muzırr olan nesneyi iştihā kılmak sebebiyledür kim
(2) anuğ şerhi tavıldür pes açlık ve şusuzluk ve ta' āma ve şarāba hācet olduğı (3)
mikdārmış ve lezzet kifāyet etdüğü hasebiyle imiş ve şehvet ya' nī ārzū mizāca (4) ve tab' a
muvāfiğ olduğı hasebiyle imiş nazm

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- (5) er gerek dā'im riyāzet eyleye
şavm tıttup hağğa tāt at eyleye
- (6) besleme emmāre nefsün hemçü yil
çek riyāzet tā olasın cibrīl
- (7) çün beheme nefs yir toymaz 'alef
çün sibā' ister kıla cānuğ hedef
- (8) cehd it anı melek-ğū idesün
rūğ-ı kudsī gibi bundan gidesün
- (9) cehd it insānıken olasın melek
tā ola cevlen-gehün 'arş u felek
- (10) fānī terk it ki olur kevn ü fesād
kim töludur 'ālem 'unşur-ı fesād
- (11) çün tebeddüldür cihān işi tamām
günde yüz biğ levne girer şubğ u şām
- (12) çün cihān hāli degildür ber-ğarār
pes şebātı yokdur anuğ kām-kār

- (13) bir mekân kim olmaya anda şebât
‘âkil andan isteye bâkî hayât
- (14) bâkî dirlik isteriseñ pür hüner
süflî mülkden ‘ulvîye eyle güzër
- (15) kim bağına irmez anuñ bād-ı hazân¹³¹
gülleridür tâze adıdur cinân

[39a]

efđalü’l-emri’l-lellezi fa‘ alte lâ taħmil hemmā fe innehü müyesser¹³²

- (1) hâzırıken ‘ul vâde dârü’n-na‘îm
süflî külhanda niçün olduñ muķîm
- (2) nuķ-ı firdevsinüñ eyle istimā‘
sırr-ı eşyâ’ anılayasun bi-nizā‘
- (3) kalbün içre fâ’iz olup bu ra‘îb
keşf ola esrâr-ı haķ bî-şek virüp
- (4) çün tecellî ide haķķuñ yüzi yaķîn¹³³
görine senden yaķîn ‘ilme’l-yaķîn
- (5) zâ’il ola şonra senden hebb-i şaħv
her ne k’etdüñ ola senden cümle maħv
- (6) ara yirde mâ u menlik kılmaya
haķdan ayrusında varlık kılmaya
- (7) kaķre kim deryāya irer ‘ummân olur
zerre kim envāra irer tâbân olur¹³⁴

¹³¹ Mısranın vezni bozuktur.

¹³² “En faziletli iş yaptığın iştir. Üzülme, kolaylıkla yapılan budur.”

¹³³ Mısranın vezni bozuktur.

¹³⁴ Beyitin vezni bozuktur.

(8) mā u menden geç ki haqqı bulasun

haqdan artuğun unut hāş olasun

(9) el-faşlü's-sābi' aşer ya'nī on yedinci faşl nefis-i emmāre ile (10) umūr-ı cüz'iyye beyānındadır kaçan ki şems-i tebriz hazreti lezzet ve elem ve feraḥ ve ğam (11) huşūşında bu vechile cevāb-ı şāfi virdiyse mevlānā hazreti rūḥ-ı münevverine (12) haqqıñ rahmeti taḥşin kılup yine su'āl etdi ki haber vir baña ki nefis-i hayvāniyye (13) umūr-ı cüz'iyyenüñ fesādın def' eder mi veyāḥud etmez mi ve nefis-i cüz'iyye tamāmı ḥākı (14) tālib olduğı birle kāmil olup mertebe yetişür mi veyā yetişmez mi cevāb virdi ki (15) yā mevlānā hazreti bilgil kim nefis-i hayvāniyye kaçan umūr-ı cüz'iyyeden oldısa

[39b]

(1) nefis-i cüz'iyye tamām ḥāle ve mertebe-i kemāle yetişmek mümkün olmaz illā cism-i cüz'iyyeye (2) muḳārin olmaḳ birle mümkün olur şol cism-i cüz'iyye kim hayātıñ ḥasedidürür (3) ḥāl budur kim ecsāda tamām olmazdan öñdin āfet 'arız olur zīrā (4) muḳarrer olupdur ki kendüye fesād eden nesneleri def' etmege ḳādir olmaz (5) zīrā cismüñ cevheri 'acizdürür cāhile virür ve meyyite virür nāḳışü'l-ḥāldürür (6) likin ḥikmet-i ilahiyye nefse cesed ehliçün ālām ve evcā'ü'l-ḥaḳ eyledi tā kim (7) ol elemeler müfsid olan nesneleri def' etmege nefsi ḳandıra ve 'arız (8) olan āfetlerden şaḳlaya tā kim cesed tamām ola ve ol cesed muḳārenetile (9) nefisüñ eyyāmı kāmil ola andan gerekse nefis dilesün gerekse āyā edüp i' rāz (10) eylesün aña mevt ḫabī' i gelür nitekim gerekse cünün dille sevsün gerekse (11) sevmesün vilādetiçün ḫalaḳ ya'nī oğlan ağırsı ḫātün kişiye 'arız olur (12) zīrā kim cesedüñ mevti nefisüñ vilādetidür mevt ḫikmet idügi şāhib-i (13) kemālüñ ḫod ma'lūmdur ve daḫı bilgil ki eger nefis-i cesed eceliçün olmasa (14) yetişmese cesed haqqında kāhillik eylerdi helāk edici nesnelerden (15) anı şaḳlamazdı kemāle yetişmezden öñdin helāk olup nefis daḫı kemāle

[40a]

el-feracu ḳarībun lā ta' cel ve lā tendem¹³⁵

(1) yetişmezdi bunun beyānı oldur ki nefis-i insānīnün tamām olmaḳlığı ve kemāle yetişmek (2) ligi mümkün olmadı illā bu ḫikmet āşarıyla ḫolu olan ḫased vāsıtasıyla öldüyse (3) beşerüñ cesedine murtabıḫ oldı zīrā nefis-i insānī maḫsūsātıñ ḫaḳāyığını

¹³⁵ “Kurtuluş yakındır. Ne acele et, ne de pişman ol!”

bilmez (4) ve ma' kŭlātuŋ ma' nāsını taşavvur eylemez ve ' amel-i şinā' ata kâdir olmaz ve ahlâk-ı cemîle (5) birle ve a' māl-i şāliha birle mütehallik olmaz illā bu ḥased vāsıtasıyla olur (6) nitekim bārī te' ālā ' azze ve celle kelām-ı kâdiminde ve furkân-ı ' azîminde buyurur ki (7) kavle te' ālā vallāhu eḥracekum min buṭūni ummehâtikum lā ta' lemūne şey'en ve (8) ce' ale lekumus-sem' a ve'l-ebşār¹³⁶ ve bir yirde daḥı buyurdı ki kavle te' ālā (9) te' ālā fe lemmā belega eşuddehu vestevā āteynāhu ḥukmen ve ' ilmen ve kezālike neczil muḥsinin¹³⁷ (10) eger nefse cesedden ve nefsenden olan eşya'dan elem elḥaḳ olmasa insān meşelā (11) kaçan uyusa uyḥuya müstağraḳ olsa andan elini ve ayağını çekse yanındaki evde (12) şovuḳsa yansa ve anı uyarcaḳ kimse olmasa elsüz ve ayaḳsuz kalur yürimege (13) ve şan' at işlemege kâdir olmazdı sâ'ir ḥayvānlaruŋ daḥı nefslerinüŋ kıyāsı bunuŋ (14) üzerinedür eger anlaruŋ daḥı nefslerine cesedlerin helāk iden nesnelerden elem (15) irişmese kâhillik ederdi meşaqḳat çeküp anı beslemezdi ve küllisi tamām olmazdan

[40b]

(1) öŋdin helāk olurdu nesl münkaṭı' olmağa sebep olurdu ḥāl budur kim (2) anlar ādem oğlanlaruŋ ḥavāyicine lābüddürürler ba'z ḥükemāya eyitdiler ki (3) ḳaŋı veledüŋ soŋludur dediler kükcügi soŋludur tā büyüyince ve marazı soŋludur (4) tā şihḥat bulunca ve ğā'ib daḥı soŋludur tā gelinceye dek dedi pes ḥikmet-i (5) ilāhiyye ve ' ināyet-i rabbāniyye nefsi nebātiyye şol nebātuŋ cesedi helāk edici (6) nesnelerden ' arız olan nesne ki elemdür ve zaḥmetdür elḥaḳ eyledi şol (7) elem ve zaḥmet kim nefsi nebātiyye nebātuŋ kökine ve dallarına ve ruṭubet cezb etmege (8) ḳandurur eger ol ruṭubāti cezb etmese nebātuŋ ḥabbesi ḳurur ol ḳurumaḳ nebātuŋ (9) mevtidür lîkin ğıdāsı fevt olduğı vaḳt nefsi nebātiyye elem ' arız olmaz (10) nitekim nefsi ḥayvāniyye ğıdāsı fevt olıcaḳ elem ' arız olurdu ol sebebden (11) bir mekândan bir mekāna intikāl etmekle müziyâtdan nefsi nebātiyye elem (12) yetüşmesün diyü ḥazer etmeklige ḳudret virilmedi zîrā kim ḥikmet-i ilāhiyye (13) aḥa elem ḳılmaḳlığı ve elemden imtinā' etmeklige lâyıḳ ḳılmadı nazm

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

¹³⁶ Nahl sûresi, 78. âyet (Allah, sizi analarınızın karnından, siz hiçbir şey bilmez durumdayken çıkardı), s. 295.

¹³⁷ Yûsuf sûresi, 22. âyet (Olgunluk çağına erişince, ona hikmet ve ilim verdik. İşte biz, iyi ve yararlı işleri en güzel şekilde yapanları böyle mükafatlandırırız), s. 256.

- (14) dūnyāya gelen kiři çeker elem
şādı bulmaz çekmeyince kılllet-i ğam¹³⁸
- (15) hemçü eder pes olmayınca pāk zāt
cennet içre ebedī bulmaz hayāt

[41a]

şāvır ma‘ -ihvānike velā teḥaf inşāllāh¹³⁹

- (1) gerçi işbu cismün oldı aşlı ḥāk
nefsün aḅla veli iy zāt-i pāk
- (2) rūḅuḅa kim kayd olupdur bunda san
ḅuds-i gülzārıdı aḅa ol vaḅan
- (3) bunda baąlandı k’ola kāmīl tamām
dürlü idrākı ide taḅşīl hemān
- (4) cism ü cān birlikle kim buldı murād
dilde insān lafzıla edindi ād
- (5) kıřrdur ten rūḅ olupdur aḅa maąz
işbu sırrı fikr et aḅla k’oldı naąz
- (6) kıřr içinde maąz olunca āḅir tamām¹⁴⁰
kıřra şıąmaą lāzım olur bī-keleām
- (7) ādemīye tā ki kuvvet ola ol
kim bula insāniçün olmaąa yol
- (8) kim nebātiken bula cism ü nebāt
rūḅ-ı ḅayvānīden ola pāk şıfāt
- (9) cisme cān etdüąi budur ittişāl

¹³⁸ Mısranın vezni bozuktur.

¹³⁹ “Arkadaşlarınla istişare yap ve korkma inşallah.”

¹⁴⁰ Mısranın vezni bozuktur.

- mülk-i tende eyleye kesb-i kemāl
- (10) çün kemāli kesb edüp ola tamām
kışra tenden çıkmak ister bî-kelām
- (11) çün şecerde bitiben göynür şemer
irmedin bād-ı hazān yire düşer
- (12) beyzada bulancağız yavrı kemāl
beyza içi şeksüz olur aña vebāl
- (13) beyzadan lābüd çıkar perrān olur
perr ü bālin açuben cevlān kıılır
- (14) murğ-ı cānda bulıcağ tende kemāl
çıkmak ister bu kafesden māhasāl
- (15) iy sünükden bir kafes çıkınca cān
‘ālem-i ervāh olur aña mekān

[41b]

- (1) cān dilerken cennet a‘lā gülşenin
hîç seve mi bu heyülā külhanın
- (2) çün cānuş cennet olur seyrāngehi
‘ālem-i ervāh olur cevlāngehi
- (3) süf/î mülkin nite kıla ol mağar
cehdi bu kim ‘ulvīye kıla güzzer
- (4) ger muvaḥḥid mü’miniseñ çekme ğam
ne elem var cāna ne görür elem
- (5) murğ-ı cān uçar şınıncağ bu kafes
kurb-ı ḥaḳḳa bulur ol dem dest-res

(6) el-faşlü's-şāmin 'aşer ya' nī on sekizinci faşl ehl-i hāle ve (7) ehl-i nār beyānındadır kaçan ki nefsi hayvānla umur-ı cüz'iyeyi şems-i tebrīzī hāzreti (8) beyān etdise hāzret mevlānā yine su'āl kırup eyitdi kim yā şems-i tebrīzī (9) cihāntāb haber virür baña ki ehl-i hāl mü'min ve muvaḥḥidle ehl-i nār nice fark (10) oluna ki ol daḡı mü'minüm diyüp da'vā kıla diyicek şems-i tebrīzī hāzreti (11) cevāb virüp eyitdi ki ehl-i nār ḡışmnāk ve kāhir olur ehl-i cennet şābir (12) ve şākir olur ve daḡı ehl-i nār intikām alıcı ve ḡāḡır yıkıcı olur ve intikām (13) almaḡla lezzeti ol daḡı ancılayın elemden merāḡ ḡāric olmaḡdurur bunun beyānı (14) zīrā ḡāzab-ı nārdur ve ḡarāretdür ḡalbūḡ cürmine meşḡul şol nār kim intikāmuḡ (15) şehvetidür ḡāzabuḡ āşāridur eger aña intikām irişse ol ḡarāret

[42a]

men raḡiyye min allāhi el-ḡalile mine'r-rızķı raḡiyye minhu bi'l-ḡalili mine'l-'ameli¹⁴¹

(1) sākin olur ve odı söyünür ve eger intikām etmeḡe kādir olmasa ḡāzab (2) ḡüzn ve ḡam olup muşibet olur bunun mişāli kaçan bir kişinūḡ aḡrābāsından (3) birisini öldürseler ol ḡātili ḡaved etmekligūḡ şehveti anı ḡāzaba ḡötürür (4) kaçan kim ḡātili dilese ol ḡarāret sākin olur ve eger aḡrābāsını mevt (5) dilese ol ḡüzn muşibet olur zīrā mevti yerine ḡaved etmek kādir (6) olmaz sā'ir şehvāt daḡı bu kıyās üzerinedür zīrā sā'ir şehvāt daḡı (7) her āndur cesede meşḡul olur nefside anuḡ ölümi bulunur bilgil kim cesedūḡ (8) küllisinde bi'l-ḡuvve nār vardur kaçan aña bi'l-fi'l nār yetişse bi'l-fi'l (9) nār olur bu nesneye delil oldur kim her nesne kim anuḡ odla yanması (10) mümkün ola oda yaḡın olmayınca yanmaḡ mümkün olmaz me'külāt (11) ve melbūsāt küllisi gerü ancılayın nīrān-ı ḡāmdadur nārdan ve hevādan (12) ve şudan ve topraḡdan icād olunmuşdur gerü anlara ḡulül eder fanī (13) oldukları vaḡt bu ecelden ötüri resül hāzreti şallallāhu 'aleyhi ve sellem (14) buyurdi ḡāle resülullāh şallallāhu 'aleyhi ve sellem (15) ḡulikū ve mine'n-nāri ye'külün ve ale'n-nāri yenḡalibün¹⁴² ya' nī nār ehli nārdan

[42b]

(1) maḡlūk oldılar ve nār üzerine gerü münḡalib olurlar dedi cesedūḡ (2) daḡı ḡāli böyledür zīrā murāfiķı ve māddesi daḡı küllisi nīrān-ı ḡāmdadur (3) kaçan şu'lelense ḡöḡli üzerine yüklenür nitekim bārī te'ālā celle celālühü (4) kelām-ı ḡadiminde buyurdi kim ḡavle te'ālā nārullāhi'l-mūḡadet elleti teḡḡali' u (5) 'alāl ef'ideti inneḡā 'aleyhim

¹⁴¹ “Kim Allah'tan gelen az rızka razı olursa Allah da onun az ameline razı olur.”

¹⁴² Hadis-i Şerif.

mu'şadeh fi' amedin mumeddedeh¹⁴³ ya'nî amedi'm-mümeddedeh (6) emel-i tavîldür veyâ ecel-i kaşîrdür anuñ içinde lâ-bişîn olup qalurlar (7) lâ yezûküne berden ve lâ şerâben¹⁴⁴ kulle mâ nazîcet culûdühüm¹⁴⁵ ya'nî her bâr kim (8) cesedler çürür şâniye bir kez gerü vücûda gelür âhîretde bilgil kim (9) allâh te'âlâ ekşer mevzi' de mü'minleri medh eyledi kâfirleri zem eyledi (10) zirâ ikisi dañı iki cilttür kim ikisinüñ arasında ziyâde ba'd vardur (11) birisi mecma'-i hayrdur ve fazâil-i insâninüñ küllîsi anuñ içindedür ol (12) imândurur ve birisi anuñ zıddıdur ol küfrdür ve şürür-ı nârdurur

[fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün]

- (13) nazm
cehd kııl kim ehl-i imân olasın
- (14) nefis kâfirken müselmân olasın
nefsini mü'min kıılan bulur haqqı
- (15) mü'min olan fark eder bâtıl u haqqı¹⁴⁶
nedürür nefsüñ kemâli añla yakîn¹⁴⁷

[43a]

lâ terfa' min mekânike tenâlü'l-hayra ve ente müsterihün¹⁴⁸

- (1) taa't etmekdür haqqa ilme'l-yakîn
nefs kâfirdür haqqikat ejdehâ
- (2) def'in etmezseñ hañar var yok rehâ
tiğ-i lâ-havleyle kııl anı tebâh
- (3) kurb-ı haqqa tâ bulasın râst-râh
bî-fezâ'il kıılmasun cehd eyle nefis
- (4) k'olmaya ehl-i rezâlet nefis bes

¹⁴³ Hümeze sûresi, 6-7-8-9. âyet (O, Allh'ın yüreklere işleyen tutuşturulmuş ateşidir. Şüphesiz uzatılmış direkler arsında (bağlı oldukları halde) ateş onların üzerine kapatılacaktır), s. 700.

¹⁴⁴ Nebe' sûresi, 27. âyet (Çünkü onlar hesaba çekilmeyi ummuyorlardı), s. 666.

¹⁴⁵ Nisâ sûresi, 56. (Derileri yanıp döküldükçe), s. 97.

¹⁴⁶ Mısrânın vezni bozuktur.

¹⁴⁷ Mısrânın vezni bozuktur.

¹⁴⁸ "Yerinden kalkma ki rahatlıkla hayra nail olasın."

nedür ecnās-ı fezā' il aňlaya

(5) 'ilm ħilm-i ħikmet olur diňleye

tā' atıla olur riyāzet cinsi hem

(6) cümlesi bes oldı aňla biş ü kem

'ilm ü ħilmile 'amel kııl 'āmil ol

(7) ħurb-ı ħaħħa arasına ħābil ol

dut sözin firdevsñnün sen cāmıla

(8) tā ki mūnis olasun rūħānıla

nāşıhuñ nuşhın dutan kāmil hümām

(9) cennet-i firdevs edinür ol maħām

el-faşlü't-tāsi' 'aşer (10) ya'nī on toħuzuncı faşl küfrle kāfir beyānındadır ħazret-i mevlānā (11) şems-i tebrizī ħazretine yine su'āl kıılıp eyitdi kim yā ħazret-i şems (12) ħaber vir baňa ki küfr ne nesnedür ve kāfir nedür diyicek andan şems-i tebriz (13) ħazreti raħmetullāhi 'āleyh cevāb virüp eyitdi ki yā mevlānā bilgil kim (14) küfr diyü 'arab lügatında ħaħāya dirler ol bir nesnedür kim nefse cesed (15) cihetinden 'arız olur ve bunun beyānı oldur kim nefis kaçan cehālete

[43b]

(1) müstaġraħ olsa cehālet nefsün zātınun emrini örter cevherini (2) bilmezler ölürler evvelā neydüğünü o nedür ve ma'ād emrinden daħı nesne (3) almaz ħattā cehāleti sebebinden şu ki yetişür kim cesedinden ħayrı kendünün vücūdı (4) varan bilmez ħattā kendüyi cisimdür zann eyler fikrnün ekşerisinde insān şol taviil ü 'ariz (5) ü 'amik etle kıandan mü'ellif ceseddür dir bu cesedle bir cevher varduğunu bu cesedün (6) ħareketi ol cevher edügin bilmez pes her kimse kim cevherin bilmeye umür-ı ruħāniden nesne (7) bilmez heyülāda baħrına ħarħ olduħün işitse daħı inkār eyler ol tā'ife cehennem şifāt (8) larını işitseler anı taşavvur eylemezler cehennem bir gin şandukđdur odla töludur ol od yelkelenüp (9) yanar bārī te'ālā celle celālühü melā'ikelere emr eyler kāfirleri ol şanduka atarlar (10) her bār kim cesedleri yanar ve kömür ve kül olur anlara et kıan i'āde eyler şāniye ü şālişe (11) lā-yenħatı' evvelki gibi yanar diyü zann eyler bārī küllemā nadicet

culūdühüm beddelnāhum (12) culūden ğayra hamā li yezūkul ‘ azāb¹⁴⁹ dedigi kavli birle ihtiyāc eyler anuñ (13) kavlinüñ ma‘nāsını ve kitābuñ te‘vīlin bilmezler kaçan allāh te‘ālānuñ ğafūr (14) raḥīm ḥannān mennān ra‘ūf vedūd idügin esmā’-i ḥüsnāsın (15) eşitseler ve ol ‘aқllar inkār etdügi nesnelere fikr etse cesedleri sebebinden

[44a]

taşaddaқ bişey’in fimā ‘azemte vezheb ente fi emānillāhi te‘ālā¹⁵⁰

(1) i‘tikād eylemezler müteḥayyir kılurlar enbiyālar ḥaber virdükleri nesnelere şek iderler (2) zīrā cehennemün şıfatını ve ehlinün ‘azābını ve anuñ kitābların te‘vīlini ve ma‘nāsın (3) rumūzlarını ve esrārınun ḥaқāyıqın bilmezler ve ancılayın kaçan cennet şıfatların ve ehlinün (4) sürürin işitseler anı umūr-ı cismānīdür bostandur anuñ içinde ağaçlar var ve ol (5) ağaçların yemişleri var kaçūruları var ve ol kaçūrular arasında ırmaқlar ve kaçūrular (6) içinde ḥūriler ve ğilmānlar var diyü taşavvur ederler cennet ehlini raḥmān civārındadır (7) diyü işitseler nitekim bārī te‘ālā fi maқ‘adi şıdқın ‘inde melikin muқtedir¹⁵¹ (8) dedi anlarçün rabbe’l-‘ālemīn görürler rabbe’l-‘ālemīn daḥı anları görür nitekim (9) bārī te‘ālā vüçuhun yevme izin nāzıratun ilā rabbihā nāzırah¹⁵² dedi ve melā’ike anlara (10) hedıyyeler ve tuḥfeler birle gelürler nitekim kavle te‘ālā ve’l-melā’iketü yedḥulüne (11) ‘aleyhim min kulli bāb selāmun ‘aleyküm bi mā şabertum fe ni‘me ‘uқbe’d-dār¹⁵³ dedi daḥı (12) cennet ehli ihyādudururlar қocamazlar ve ölmezler ve şayru olmazlar ve acıқmazlar ve (13) şuşamazlar yirler ve içerler tebevül ve teğayyüt eylemezler şıfatların fikr eyleseler müteḥayyir (14) kılurlar cennet emrlerinde ve enbiyālar ḥaber virdigi nesnelere şek ederler bes anuñ (15) emrlerini bilmek anlardan fevt olduğıçün inkār ederler kılıc ḥavfından dilleriyle

[44b]

(1) ikrār iderler nitekim bārī te‘ālā vellezīne lā yü’mīnüne bi’l-āḥirati kulūbühüm (2) munkiratün ve hüm mustekbirün¹⁵⁴ dedi küfrün ḥaқıқatini ve neydügi bu didüğümdür

¹⁴⁹ Nisā sūresi, 56. āyet (Derileri yanıp döküldükçe, azabı tatmaları için onların derilerini yenileyeceğiz), s. 97.

¹⁵⁰ “Niyet ettiğın iş için bir sadaka ver ki Allah Te‘ālā’nın yardımıyla yoluna devam edesin.”

¹⁵¹ Kamer sūresi, 55. āyet (Muktedir bir hükümdarın katında, doğruluk meclisindedirler), s. 593.

¹⁵² Kıyāme sūresi, 22-23. āyet (O gün birtakım yüzler aydındır. Rablerine bakarlar), s. 658.

¹⁵³ Ra‘d sūresi, 23-24. āyet (Melekler de her bir kapıdan yanlarına girerler. Ve şöyle derler: “sabretmenize karşılık selam sizlere. Dünya yurdunun sonucu (olan cennet) ne güzeldir!”), s.270.

¹⁵⁴ Nahl sūresi, 22. āyet (Ahirete inanmayanların kalpleri bunu inkār etmekte, kendileri de büyüklük taslamaktadırlar) s. 289.

(3) allāh te‘ālānuḡ kavlıyla haḡ te‘ālā bizi ve daḡı sizi küfrden ve nifāḡdan (4) ve fişḡ u
‘işyāndan saḡlasun āmīn yā rabbe’l-‘ālemīn nazm

[fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün]

- (5) küfr ü şirkden nefşüñi var eyle pāk
ḡalbüñüñ mir’atı ola tābnāk
- (6) haḡḡı bir bilgil ki ol vāḡiddürür
kāināt emrinde anuḡ şāhiddürür¹⁵⁵
- (7) mülk anuḡdur mālik oldur bī-gümān
kāfir olur ḡannıla tutan gümān
- (8) ‘arş u ferşe toḡtolu ḡāzırdurur
aḡa iḡrār etmeyen kāfirdürür
- (9) evvel oldur bī-mişāl [ü] bī-bedel
āḡır oldur hem ebeddür hem ezel
- (10) bu müzāhir kim görürsün her nazār
ḡamu oldur söz bu ki etdüm muḡtaşar¹⁵⁶
- (11) her neyi kim gözlerüñ el-haḡ görür
haḡ ‘ayān anda seni muḡlaḡ görür
- (12) lu‘betüz bir lu‘bete eyle nigāh
gör nereden aḡla müşkil māsivāh
- (13) cümle şeydendür münezzeh aḡla haḡ
ḡamu şeyde görinen ol lik baḡ
- (14) ne ki varsa ol haḡa maḡhardurur
andan artıḡ şanma nesne vardurur
- (15) niredendür cünbiş-i cūşiş nedür

¹⁵⁵ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁵⁶ Mısranın vezni bozuktur.

ya görinen mecma^ç -i kûşîş nedür

[45a]

ceddid zehâbeke vaşbir tenâl kaçdeke¹⁵⁷

- (1) sözini firdevs^ñüñ aňla ki bes
kurb-ı haqka bula tâ dest-res
- (2) kim sözinde yokdur anuñ hiç ğaraž
cümlesi cevherdürür şanmañ ^ç araz

(3) el-faşlü'l-^ç işrûn ya^ç nî yigirminci faşl felek-i kamer tahtındaki cehennemüñ (4) ve ehlinüñ beyânındadır hazret-i mevlânâ yine su'âl etdi ki yâ şems-i tebrîzî (5) haber vir baña ki felek-i kamer tahtındaki ^ç âlem ne ^ç âlem ve cehennem ne cehennemdür ve (6) ehli nedür andan şems-i tebrîz hazreti ^ç aleyh'ir-raħme ve'l-ğufrân cevâb (7) virüp eyitdi kim yâ mevlânâ hazreti bilgil kim cehennem felek-i kamer tahtındaki ^ç âlem-i (8) kevn ü fesâddadurur ve cennet vüs^ç ati semâvâtdağı ^ç âlem-i eflâkda (9) durur ve cehennem ehli hayvânât cesedine müte^ç âllik olan nefsler virirler (10) eyle hayvânât kim âlâm u evcâ^ç anlara yetişür ve cennet ehli melâi'keler (11) nefsleridür bu nesne delil bâri te^ç âlanuñ intalikhü ilâ zıllin zî şelasi (12) şu^ç âb¹⁵⁸ dedigi şol cismler birle müttehid olan nefslerine işâret eyledi (13) cism ki tûlı ve ^ç arzı ve ^ç umkı vardur bunuñ beyânı ol nefsler vaqti kim (14) kur'an içinde âdem kışşası birle zıkr olunan cinâyeti işledise ahbiñü (15) ba^ç duküm li ba^ç din ^ç aduvv ve lekum fi'l-arđı mustekarru ve metâ^ç ilâ ħin¹⁵⁹ dedi ve dağı

[45b]

(1) fihâ taħyevne ve fihâ temütüne ve minhâ tuħracün ¹⁶⁰ dedi ve cehennem yedi tabakadur (2) denildi zîrâ felek-i kamer tahtında olan cismler yedi dürlüdür dördi (3) ümmühâtdur ve üçi mevâliddür ve bilgil kim nefsler vaqti kim uçmağdan (4) çıkarıldı yire indi bu cismlerüñ kaç rında heyülâ baħrinde kıldı heyülâ kim (5) kevn [ü] fesâd kapularıdır ve bu mevâlîdâtuñ heykelinde toluş münkañ^ç olmışdur (6) nitekim bâri te^ç âlâ

¹⁵⁷ “Tekrar tekrar dene ve sabret ki amacına ulaşasın.”

¹⁵⁸ Mürselât sûresi, 30. âyet (Üç kola ayrılmış gölgeye gidin) s. 663.

¹⁵⁹ A^ç râf sûresi, 24. âyet (Birbirinizin düşmanı olarak (oradan) inin. Size yeryüzünde bir zamana kadar yerleşme ve yararlanma vardır), s. 166-167.

¹⁶⁰ A^ç râf sûresi, 25. âyet (Allah, dedi ki: “Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve oradan (mahşere) çıkarılacaksınız”), s. 186.

ve *kaṭṭa* ‘*nāhum fī’l-ardī*¹⁶¹ dedi ve daḡı *ve mā min* (7) dābbetin fī’l-ardı ve lā ṭāirin yaṭıru bi cenāḡayhi illā umemun emṡālukum mā farratnā¹⁶² (8) didi ve daḡı lehā seba‘ tu ebvāb li külli bābin minhüm cüz’i maḡṡüm¹⁶³ didi ve (9) ancılayın ‘ālem-i kevn ü fesādda bu seb‘ a-i seyyārenün delāletıyla cārī tis‘ a (10) ‘aşer dedi zırā seb‘ a-i seyyārenün delāleti ‘ālem-i kevn ü fesādda zāhir (11) olmaz illā bu on iki burūclarda seyrleri birle zāhir olur bes cümlesi on (12) ṭoḡuz olur dūnyānuḡ aḡvālını münḡalib olan šol nesne kim ol seb‘ a-i (13) seyyārenün aḡkāmı icāb etdüḡi nesnelerün muḡtezāsıdur ve šol (14) nesneler kim bu cesedlerün mevālīdine yetišür ālām evcā‘ gibi eškām gibi (15) ve emrāz gibi ve aḡzān ve dervıšlık gibi ve baylık gibi ve ol šedāidler iderler kim

[46a]

izheb ilā mā neveyte velā taḡmil hemmen inšāallāhu te‘ ālā¹⁶⁴

(1) šayılmaz anuḡ gibi nefis mādemki bu cismle biledür anlara merhūndurur pes (2) ḡaçan ‘āḡil kiši nefsün bu cesedle müteḡayyir olduḡı ḡālını ve aḡa lāḡiḡ olan miḡnetleri (3) ve mušıbetleri ve aḡa ‘ārız olan evcā‘ ve ālāmı fikr eyleye ve ol cennet ehli (4) olan nefslerün ḡāllerin fikr ḡılabile kim anlar aḡıbbādururlar et yemezler ve acıḡmazlar (5) ve šušamazlar ve ḡocamazlar ve yoḡsul olmazlar ve ḡonšılarına ḡased etmezler dā’imā sürürda (6) ve telezzüzzededürürler ve emīnlerdürürler ve ḡavfları ve ḡüznleri yoḡ nefis ol (7) mevzi‘ e ve ırmaḡa rāḡıb olur ve bunda olmaḡlıḡdan tez hūdādur her bār kim (8) zāhir gözile cesedine naḡar eyler kendü cinsi oḡlanlarla mu‘ azzeb görür (9) allāh te‘ ālā isti‘ āde kılur andan ḡalaš olup ḡurtulmaḡ ṭaleb eyler

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

(10) nazm

‘āḡiliseḡ süflī mülke etme naḡar¹⁶⁵

(11) ‘ul vıye ḡudsī gibi eyle güzer

ḡidmet ol sultāna ḡıl muḡtācı yoḡ

¹⁶¹ A‘ rāf sūresi, 168. āyet (Biz onları yeryüzünde parça parça topluluklara ayırdık.), s. 167.

¹⁶² En‘ am sūresi, 38. āyet (Yeryüzünde gezen her türlü canlı ve (gökte) iki kanadıyla uçan her tür kuš, sizin gibi birer topluluktan başka bir šey deḡildir), s. 144.

¹⁶³ Hicr sūresi, 44. āyet (Onun yedi kapısı vardır ve her kapıya onlardan bir grup ayrılmıštır), s.283.

¹⁶⁴ “Nıyet ettiḡin iše yönel. Allah Te’ālā’nın izniyle kederli olma.”

¹⁶⁵ Mısranın vezni bozuktur.

- (12) milketinde zulm ve bid'at bācı yok
var muvaḥḥid mü'min ol almayasun
- (13) ḥār u ḥāşāk içre toz olmayasun
şāni'e baḳ kim şınā'iden nazār
- (14) ma' nā gözle perdede çoḳdur şuver
ḥaḳḳı bir bil k'ol ḳadem-i pāk-zāt
- (15) 'ārif ol gözleme baḥş-i muḥdeşāt
anı andan bil yaḳin terk it fikr¹⁶⁶

[46b]

- (1) tā saña rūzī ola şükrile zıkr
çün ḥaḳuḅ künhinde yoḳ 'aḳla mecāl
- (2) bes ḳaçan fikrin ḳıla vehm ü ḥayāl
'ilm odur kim anı sen kesb idesün
- (3) süf/iden 'ulvīye alup gidesün
k'ol me'ārif içredür ḥayrān-ı 'uḳūl
- (4) iste bul çeküp riyāzetle vuşūl
ger riyāzet birle keşfi bulasun
- (5) 'izz ü rāḥat lezzetin ne bilesün
variken firdevs-i cennet ol na'im
- (6) külḥan içre niçün olasun muḳīm
el-faşlu'l-ḥādī ve'l-'işrūn

(7) ehlu'llāhuḅ beḳāya ḫālīb ve cühhālūḅ fenāya rāḡīb olduḡı beyānındadır (8) ḥazreti mevlānā yine su'āl ḳılıp eyitdi kim yā şems-i tebriz baña ḥaber vir ki (9) ehlu'llāhı beḳāya ve cühelā fenāya rāḡīb olduḡınuḅ ḫikmeti nedür şems-i tebriz (10) ḥazret cevāb virüp eyitdi kim yā mevlānā bilgil kim her bār kim 'ālem-i eflākda (11) 'aḳl göziyle

¹⁶⁶ Mısranın vezni bozuktur.

nefsine nazar eyler ‘âlem-i eflâkda kendü cinsini görür anlara (12) vâsıl olmaqlığı temennî kıılır anlara lâhîk olmaqlığı rütbeden diler nitekim (13) yūsuf benî ve ibrahîm-i hâlîl ‘aleyhi’s-selâm dilediler ol vaqt anıa dünyâ (14) zindân olur nitekim resûl hâzreti şallallâhu ‘aleyhi ve sellem *eddünyâ* (15) *sücan el-mu’min ve cennete el-kâfir*¹⁶⁷ dedi ol vaqt aşhâbı a‘ râfdan olur

[47a]

el-hayru inşâallâhu te’âlâ ve tevekkel ‘alellâhi vaşbir¹⁶⁸

(1) aşhâb-ı a‘ râf anlardurur kim ma‘ rifet ehli olalar nitekim allâh te‘âlâ celle (2) celâlüh anları vaşf edüp eyitdi *ve beynehumâ hicâb ‘ala’l-a‘râfi* (3) *ricâlun ya‘rifüne kullen bi sîmâhum ve nâdev aşhâbel cenneti es-selâmü ‘aleyküm* (4) *lem yedhulüha ve hum yaţme‘ün ve izâ şurifet ebsâruhum tilkâe aşhâbi’n-nâri* (5) *ķâlû rabbenâ lâ tec‘alnâ me‘al ķavmi’z-zâlimîn*¹⁶⁹ dedi ol a‘ râf üzerindeki (6) er bunlardur bārî te‘âlâ celle celâlühü *lâ tulhihim ticâratun ve lâ bey‘un ‘an* (7) *zıkrillâhi ve iķâmi’s-şalâvati ve itâiz zekûti*¹⁷⁰ dedügi ķavlıla medh eyledigi (8) bes anlar evliyâullâhdururlar ölümi temennâ ederler zîrâ anlar öldükden şonrağı (9) vücūd-ı maḥz u beķâ-yı dâim u rûḥ-ı reyḥân ḥayvân-ı âlâmdan u evcâ‘ dan (10) ḥalâş u necât bulurlar şol âlâm ve eşķâm ki cehennemdür ve nîrândurur ve ammâ (11) şol kimesneler ki bizü şaf ķıldığumuz ve allâh te‘âlâ kitâbında neseb-i velî üzre (12) beyân eyledügi nesneleri bilmez ola bu dünyâyı bilür eyle dünyâ kim küllîsi âlâm-ı (13) cesedânî ve şehvânî ve cismânî ve lezzât-ı cürmânîdürürler ve ol râğıb (14) olmaz illâ bunda olmaqlıĝa râğıb olur temennâ eylemez illâ bunda muḥalled olmaqlığı (15) temennâ eder nitekim allâh te‘âlâ celle celâlühü anları ķılıp eyitdi ķavle te‘âlâ

[47b]

(1) *yeveddu eḥaduhum lev yu‘ammeru elfe seneh ve mâ huve bi muzaḥziḥihi min el ‘azâbi en yu‘ammer vallâhu* (2) *başîrun bimâ ya‘melün*¹⁷¹ bes anlar kâfirlerdür anlar

¹⁶⁷ Hadis-i Şerif (Dünya mü’minin zindanı kafirin cennetidir).

¹⁶⁸ “Hayır, Allah-u Te’âlâ’nın izniyle olur. Allah’a tevekkül et ve sabret.”

¹⁶⁹ A‘ raf sûresi, 46-47. âyet (İkisi (cennet ve cehennem) arasında bir sur, Araf üzerinde de bir takım adamlar vardır. Cennet ve cehennemliklerin hepsini simalarından tanımaktadırlar. Cennetliklere “Selam olsun size!” diye seslenirler. Onlar henüz cennete girmemişlerdir ama bunu ummaktadırlar. Gözleri cehennemlikler tarafına çevrildiği zaman “Ey Rabbimiz! Bizi zalim toplumla beraber kılma” derler), s. 170.

¹⁷⁰ Nûr sûresi, 37. âyet (Hiçbir ticaretin ve hiçbir alışverişin kendilerini Allah’ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekat vermekten alıkoymadığı bir takım adamlar), s. 388.

¹⁷¹ Bakara sûresi, 96. âyet (Hatta Allah’a ortak koşanlardan bile daha düşkün olduklarını görürsün. Onların her biri bin yıl yaşamak ister. Halbuki uzun yaşamak onları azaptan kurtaracak değildir. Allah, onların bütün işlediklerini görür), s. 19.

ma' arif-i haḳikī ve esrār-ı (3) ḫafī bilmeklik maḫfī oldı eyle esrār kim küllisi umūr-ı uḫrevīye (4) ve neşr-i şāniyedurur bilgil kim insān dāimā lezzetinden ve elemden (5) ḫālī olmaz ol lezzet cismānī olur yā rūḫānī olur bunun (6) mişālī şol bir aç kişi gibidür kim ğayr-ı tıybu'r-rāyiḫa ta' āmlar buldı (7) ol ta' āmı yemeklikde lezzet bulur zīrā açdurur ve müteellim (8) ve daḫı olur zīrā rāyiḫası ḫabīhdürür ve daḫı şol şusuz gibi (9) dūr kim bir lezzetsüz şu buldı içdi lezzet bulur şusuz (10) olduğınçün müteellim olup kerāhiyyet bulur rāyiḫası zişt (11) olduğınçün yā şol kimse gibi kim bir ' uzvında raḫmet vardı (12) ol ' uzvınun veca' ı gitdi bugün bir ' uzv āḫire uğradı o kimse hem (13) rāḫat ve hem elem bulur vaḳt ü aḫadda ve daḫı şol kimse gibidür kim (14) bir zaḫmetlü ' amel işledi ḫāl budur ol ' amelinde şevāb-ı cemīl ecr-i cezīl (15) umar ol ' amelinün zaḫmeti olduğınçün elem bulur şevābı ricā etdüğü

[48a]

es-selāmetü fi'ş-şabri ve'n-nedemetü fi'l-' aceleti¹⁷²

(1) eceliçün lezzet ve feraḫ daḫı bulursa sâ'ir ālām ü lezzāt-ı cismānī (2) nün ḫükmi bu ḫıyās üzerinedür nitekim dinlemiştir ḫavle'l-şā'ir (3) *ve men yekudül ename en şaru fiḫā / izā esserre minhā cānibi sâ-i cānnet*¹⁷³ (4) ammā lezzāt ü ālām-ı rūḫānīler vaḳt ü aḫadda şol kimesneler gibidür kim (5) bir mün' im-i mūrīşnün öldüğün işitdi aḫrabası öldüğüne naẓar-ı elem bulur (6) ve mirāşın yidüğüne naẓar-ı feraḫ olur ve şol kimesne kim bir lezziz āvāz işitdi (7) līkin ol āvāzla idilen söz ol leşden kişiyeye hicvi var bes ḫıla (8) ğam-gīn olur līkin istimā' ında mütelezziz olur ve şol kimse gibi kim (9) müştāk olduğın nesneyi gördi līkin ol nesnenün bir yaramaz ḫālī daḫı var (10) bes gördüğüne naẓar-ı feraḫ olur līkin ol yaramaz ḫālīne naẓar-ı ğam-gīn olur (11) nitekim dimişlerdür ḫavle'l-şā'ir feştēd beyne cemālihi ve fe' ālihi / (12) *feizel mellāḫatu bi'l-ḫıyāneti lā tefā*¹⁷⁴ bu mişāl üzerine ḫaçan sen insānün (13) aḫvāline i' tibār eylesēn elemden ve lezzet ve rāḫatdan ḫālī olur zīrā (14) elem anı incidür ve elem zāil olduğın gibi feraḫ ḫılır bes vaḳt ü aḫadda hem (15) mütelezziz olur zīkr eyledük kim müteellim daḫı olur biz bu faşlı şol sebebeden

[48b]

¹⁷² “Kurtuluş sabırdadır, pişmanlık acelededir.”

¹⁷³ Şiir.

¹⁷⁴ Şiir.

(1) zıkr eyledük nefis ʿamelinde baħş edenler ve nefsiñ mâhiyetinden ve keyfiyetinden
(2) teftiş edenlerüñ ekşer-i nüfûs eşhâş-ı mütebâyinedür çoğdur diyü (3) iʿtikâd ederler
anlaruñ iʿtikâdını zâil eylemek için bu (4) mişâlleri zıkr eyledük nazm

[fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün]

- her ki semʿin duta ʿâķil pendine
- (5) nefsi düşürmeye şehvet bendine
varıken mülk-i beķâ dârüʾn-naʿim
- (6) fânî külhanda niçün olduñ muķim
fânî mülki terk ede budur edeb
- (7) var beķâ mülkin devrânı kıl taleb¹⁷⁵
ger aña tevfiķ-i haķla iresün
- (8) mülk-i bâķî nice olur göresün
mülk odur ki ermeye aña derd üʿanâ
- (9) görmeye anda kimesne miħnetle ʿanâ¹⁷⁶
râħat anda bulunur kʾirmez ecel
- (10) devlet anda bulunur gelmez ĥalel
dut ki dünyâ içre sulţân olasın
- (11) aşşı tâ ki saña yeksân olasın
tut ki mülk içindesin ĥân bâyezîd
- (12) nefʿine çün sen de olursun nâ-bedîd¹⁷⁷
çün süleymân biğ yıl olsun pâdişâh
- (13) degmez evvel ögdüğüne gâh gâh
söz muţavvel olduğın kılma ʿaceb

¹⁷⁵ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁷⁶ Beyitin vezni bozuktur.

¹⁷⁷ Mısranın vezni bozuktur.

(14) pend olur maḳṣūdumuz ey luṭf-ı rab
sen seni kimsün işidüp bilesün

(15) ḫaḳḳa lāyık neyse ṭā' at kılasun
idesün ḫayr işe idüp 'ömrüñi şarf¹⁷⁸

[49a]

tevekkel 'alelallāhi te'ālā velā teḫaf¹⁷⁹

(1) k'aḳlayasun tā ki sırr-ı men 'aref
'āḳiliseñ 'ul vī mülke ṭālib ol

(2) cāhiliseñ süf'ī mülke rāğīb ol
nuṭḳıdur firdevs'ın pend-i şaḫīh

(3) ṭut sözini tā olasun merd melīḫ
el-faşlü's-şānī ve'l-'işrūn

(4) ya' nī yigirmi ikinci faşl ef'āl ü a' māl ü aḫlāḳ-ı verā birbirine muḫālif (5) olduğı beyānındadır ḫazret-i mevlānā yine su'āl kıilup eyitdi kim (6) yā şems-i tebriz ḫaber vir baña ki ef'āl ü a' māl ü aḫlāḳ-ı verā birbirine (7) muḫālif olduğına cihet nedür diyicek şems-i tebriz ḫazreti cevāb (8) virüp eyitdi kim yā mevlānā bilgil kim ol nüfūs-ı eşḫāş mütebāyinedür (9) diyenlerün rāyını ḳavī kılan oldur kim nefsün zāhir olan ef'ālī ve aḫlāḳ-ı (10) verāyı ve a' mālī birbirine muḫālif olur ba'zı mütelezziz olur ve ba'zı (11) müteellim olur bes i' tibārla nefs-i eşḫāş mefāşıludur mütebāyinedür şol (12) eşḫāş-ı cismānī birbirine mütebāyine olduğı gibi diyü ḫükm eyledi andan (13) rāyına nefs-i cevher-i basitdür didüğü ḳavlla münāḳaza kıldı gūyā kim (14) basitün ma' nāsın bilmedi biz ḫaber virdük kim nefs birdür līkin bir nice (15) cinse müneccis olur ve ecnās bir nice nev' olur ve envā' bir nice şaḫş

[49b]

(1) olur ve ecnās-ı cismānīye ve envā'ına ve eşḫāşına iḫtişāş bulduğı (2) i' tibārla zīrā ol eşḫāş-ı cismānī fi-zātihi çokdur ve birbirinden (3) munfaşıldur ve bilgil kim anuḡ

¹⁷⁸ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁷⁹ "Allah'a tevekkül et ve korkma!"

ef' ālinüñ iḥtilāf-ı ecnāsı ve envā'ı (4) ve eşḥāşı muḥtelif olan ecnāsı niçün isti' māl ḥabsiyedür bu cūd-ı ma' lüm (5) ve mu' āyyendür ' ulemā ve ḥükemā bilürler kim insān-ı vāḥidüñ nefsinüñ ef' āli muḥtelif (6) olduğı a' zāsınüñ şeklleri ve mufaşşalları muḥtelif olduğı sebebdendür (7) ve insān-ı vāḥidüñ nefs-i vāḥidesi vardur diyü ehl-i ' ilmüñ ekşerī (8) insān-ı vāḥidüñ üç nefsi vardur dirler biri şehvāniyye ve biri (9) ğāzabiyye ve biri nāṭıka diyü zann eylediler biz beyān eyledük kim bu (10) ismler nefs-i vāḥide ef' āl muḥtelifesi i' tibārla ıtlāk olunur bunun beyānı (11) zīrā nefs kaçan cismde ğidā ve ğavā işlese aḡa nefs-i nebātiyye diyü tesmiye (12) ederler ve eger ḥiss ḥarekāt etse ḥayvāniyye ve ğāzabiyye dirler ve eger nuṭḡ (13) ve temr olsa nefs-i nāṭıka diyü ad ḳodılar nitekim bir şahş-ı vāḥide dehr-i ḥay (14) dirler ve dürüd-ger dirler ve yapucı derler kaçan anlarıñ her birisi ' alā (15) vechi'l-aḥsen işlese bes bu muḳaddimeyi basit etdüğümüzden maḳşūd oldur kim

ALTINCI BÖLÜM: DİZİN VE SÖZLÜK

6.1. Genel Dizin ve Sözlük

-A-

āb *Far. Su.*

ā. 19a/10, 20b/5, 23a/6, 24b/3,
24b/5, 30a/3

ā.-ı hayāt 24b/10, 35b/16, 35b/2

ā.+ıla 24b/4

[=10]

ābād *Far. Mâmur, ŧen.*

ā. 2a/7

[=1]

‘**abeŧ** *Ar. Anlamsız, saçma.*

‘a. 26a/5

[=1]

aç *Yemek yeme ihtiyaçı duyan.*

a. 47b/6

a.+durur 47b/7

a. ol- 9a/13

[=3]

ācām *Ar. Meŧelik, kamıŧlık, ağaçlık.*

ā. 15a/3, 15a/3

[=2]

‘**acāyib** *Ar. Alıŧılanın dıŧında.*

‘a.+i 19b/3

[=1]

‘**aceb** *Ar. Garip, tuhaf, ŧaŧırtıcı.*

‘a. 33b/11, 48b/13

[=2]

acıķ- *Yemek yeme ihtiyaçı hissetmek.*

a.-mazlar 44a/12, 46a/4

[=2]

‘**āciz** *Ar. Güçsüz, zavallı, bîcâre.*

‘ā. 2b/15, 2b/8, 29a/1, 29b/15

‘ā.+dürür 39b/5

[=5]

‘**acz** *Ar. Güçsüzlük, acizlik.*

‘a.+ıla 24b/14

‘a.+ümüz 8a/15

[=2]

aç- *Bir ŧeyi kapalı, kilitli, örtülü veya bağlı durumdan kurtarmak.*

a. 18b/15

a.-uben 41a/13

a.-up 32b/3, 32b/4

[=4]

açıl- *Fethedilmek.*

a.-a 19a/5, 24b/2

a.-maz 21b/7

[=3]

açlık *Aç olma durumu.*

a. 38b/2

a.+dan 30b/7, 37b/6

a.+(ğ)a 37b/7

[=4]

açık *Kapalı, kilitli, örtülü veya bağlı olmayan, açılmış.*

a. 33b/8

[=1]

ad *Varlıkları tanımlamaya, açıklamaya ve birbirinden ayırmaya yarayan kelime, isim.*

a. 36b/1, 36b/10

a.+ıdur 38b/15

a.+edin- 41a/4

a. ço- 36b/1, 36b/10, 49b/13,

[=6]

‘adāvet *Ar. Düşmanlık, husûmet.*

‘a.+in 31a/3

[=1]

‘aded *Ar. Sayı, tane.*

‘a.-i işneyn 17b/4

‘a.+idür 12a/13

[=2]

ādem *Ar. İnsan, beşer.*

ā. 1b/9, 21b/12, 40b/2, 45a/14

ā.+üñ 3b/9, 17a/9

[=6]

‘adem *Ar. Var olmama, hiçlik, yokluk.*

‘a. 19a/1, 26a/13, 26a/8

‘a.-i nūr 11b/6

‘a.+den 18a/2

[=5]

ādemī *Ar. İnsanoğluna ait, insanoğluyula ilgili.*

ā.+ye 32a/15, 41a/7

[=2]

‘ādet *Ar. Usûl, görenek.*

‘ā.-i cārī 17a/3

[=1]

‘ādil/ ‘ādile *Ar. Adaletli, doğruluktan ayrılmayan.*

‘ā. 7a/5, 25a/15, 29b/3

[=3]

āfāk <i>Ar. Her taraf, çevre, etraf.</i>	a.+lar 44a/4
ā.+1 4b/14	a.+laruḡ 44a/5
[=1]	[=3]
āferīn <i>Far. Beğenme, övme, takdir duygularını ifade eden söz.</i>	āgāh <i>Far. Basiret sahibi, uyanık.</i>
ā.+et- <i>Takdir etmek.</i> 11a/3, 35b/7	ā. 7a/5
[=2]	[=1]
āfet <i>Ar. Belâ, felâket, musîbet.</i>	ağ- <i>Yükselmek, tırmanmak.</i>
ā. 39b/3	a.-mağlıḡa 24a/13
ā.+den 38a/3	[=1]
ā.+lerden 30b/7, 39b/8	ağrı <i>Sızı, acı, ızdırap.</i>
ā.+lerinden 30a/13	a.+sı 39b/11
[=5]	[=1]
āfitāb <i>Far. Güneş.</i>	āh <i>Sesin tonuna göre pişmalık, öfke, sevgi, beğenme gibi duyguları ifade eden söz.</i>
ā.-1 çarḡ 4b/1	ā. 23a/8
[=1]	[=1]
‘ afv <i>Ar. Bir suçu, hatayı veya kusuru bağışlama.</i>	āḡād <i>Ar. Kişiler.</i>
‘a.-1 kulları 1b/2	ā. 34b/6
[=1]	[=1]
ağaç <i>Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru uzanan ve gittikçe incelerek dallara ayrılan, meyve verebilen uzun ömür bitki.</i>	aḡad <i>Ar. 1. Kişi.</i>
a.+dan 16a/2	a.+da 47b/13, 48a/4, 48a/14
	2. Allah
	a. 16a/8

3. <i>Tek.</i>	ā. 3b/4 25b/5, 26b/10, 27a/8, 33a/11, 33a/13, 33a/15
a.+dur 1b/3	ā.+de 42b/8
[=5]	[=8]
aḥbāb <i>Ar. Dost, dostlar.</i>	aḥkām <i>Ar. Yıldızlardan ve çeşitli alametlerden çıkarılan anlamlar.</i>
a.+ına 3b/9	a.+1 45b/13
[=1]	[=1]
aḥibbā <i>Ar. Dostlar, tanıdıklar.</i>	aḥlāk <i>Ar. İnsanda bulunan iyi ve kötü huylar.</i>
a.+dururlar 46a/4	a.-1 cemīle 22a/9, 25a/15, 40a/4, a.-1 verā 6a/16, 49a/4, 49a/6, 49a/9
[=1]	[=7]
āḥir <i>Ar. Son, nihayet, ākıbet.</i>	aḥlāt <i>Ar. Bir karışımı meydana getiren unsurlar.</i>
ā. 2a/7, 41a/6, 44b/9	a.-1 erba ^ç a 15b/13, 22a/11
ā.+e 5a/10	a.-1 cesed 9a/7
ā.+i 5b/5, 23b/5	a.+1 31a/8
ā.+in 2b/2	[=4]
ā.+inde 26b/12	aḥmak <i>Ar. Aklını gerektiği gibi kullanamayan, bön, budala.</i>
ā.+ine 25b/3	a. 32a/10
ā.ol- <i>Sona ermek, bitmek.</i> 34b/5	[=1]
ā. e uğra- <i>Sona ermek, bitmek.</i> 47b/12	
[=11]	
āḥiret <i>Ar. Dinî inanışa göre ölümden sonra gidilecek olan âlem, öbür dünya.</i>	

aḥmed *Ar. Çok medhedilmiş, övülmüş kimse (Hz. Muhammed'in isimlerindedir).*

a. 3b/7, 4a/3

a.+e 10b/11

[=3]

aḥter *Far. Yıldız*

a.-i sa^c d 4b/1

[=1]

āhuvān *Far. Ceylanlar, karacalar.*

ā.+ı 1b/15

[=1]

aḥvāl *Ar. Haller.*

a.+ıla 1b/4

a.+i 6a/8

a.+in 32b/9

a.+ine 48a/13

a.+ini 45b/12

a.+lerini 24a/12

[=6]

aḥyār *Ar. İyi, olgun, faziletli kimseler.*

a.-ı ḥükemā 28a/19

[=1]

aḥz *Ar. Alma, alış.*

a. et- *Kabul etmek.* 10b/4

[=1]

aḥzān *Ar. Hüzünler, kederler, tasalar.*

a. 45b/15

[=1]

aḥ- *(Sıvılar veya ufak taneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.*

a.-an 14b/7

a.-ar 20a/2

[=2]

aḥabince *Ar. Ardından, hemen sonra.*

a. 14a/14

[=1]

a^cḳāl *Ar. Çok akıllı.*

a.-i ^cuḳalā 35b/8

[=1]

^cākīl *Ar. Akıllı kimse.*

^cā. 19b/1, 19b/13, 28b/11, 29a/6, 2a/2, 38b/13, 46a/2, 48b/4

^cā.+isen 23a/5, 28a/1, 30a/5, 46a/10, 49a/1

^ca.+üñ 10b/10

[=13]

‘**ākīlān** Ar. *Akıllı kimseler.*

‘ā. 8b/4

[=1]

‘**akl** Ar. *Düşünme, anlama, kavrama melekesi.*

‘a. 11a/8, 11a/9, 17b/5, 18a/12, 29b/15, 31a/8, 46b/11

‘a.-ı fa‘ ‘āl 11a/6, 17b/12

‘a.+a 24b/6, 46b/1

‘a.+durur 34b/7

‘a.+ı 10b/10, 20a/3, 24b/11

‘a.+lar 43b/15

‘a.+ları 28a/16

‘a.+uḡda 27b/10

‘a.+uḡı 18b/15

[=19]

‘**akliyye** Ar. *Akılcılık.*

‘a.+de 9a/10

[=1]

akrabā Ar. *Aralarında soy bağı olanlar.*

a.+sı 48a/5

a+sını 42a/4

a.+sından 42a/2

[=3]

akṣā Ar. *Irak, uzak.*

a.-yı gāyet 18b/5

[=1]

āl Ar. *Hanedân, aşiret, sülale.*

a.-i selçuk 7a/4

a.+ine 4a/8

[=2]

al- 1. *Bir şeyi elle veya bir araçla tutup olduğu yerden ayırmak.*

a.-maz 43b/3

2. *Bir şeyi veya kimseyi bulunduğu yerden ayırmak.*

a.-masalar 27a/9

3. *Bir yerden veya bir kimseden ayırmak.*

a.-duḡdan 27a/8

a.-up 46b/3

4. *Bir yolu katetmek.*

a.-duḡuḡa 23a/13

5. *Tahsil etmek.*

a.-mayasun 46a/12

6. *Saḡlamak, temin etmek.*

a.-urlar 1a/8

a.-çün 7a/7

[=6]	‘a.+dür 7a/13, 7b/4
a‘lā <i>Ar. En yüksek, daha yüksek.</i>	‘a.+i 27a/3
a. 1b/10, 17b/12, 24b/6, 28b/15, 34b/5, 41b/1	[=3]
a.ol- 17b/6	‘alā-vechi’l-tahkik <i>Ar. Hakikati araştırma yoluyla.</i>
a.+sından 18b/2	‘a.6a/2, 25a/1
[=8]	[=2]
‘alā <i>Ar. Yükseklik, yücelik.</i>	alda- <i>Aldatmak, kandırmak.</i>
‘a.24b/3, 49b/14	a.-masun 35a/13
‘a.+dan 30a/5	[=1]
[=3]	aldan- <i>Bir yalana ya da hileye kanıp oyuna gelmek.</i>
‘alāeddin <i>Ar. Dinin ulusu, yücesi (Selçuklu sultanı).</i>	a.-mağıl 23a/4
‘a. 7a/3	[=1]
[=1]	‘alef <i>Ar. Hayvan yemi.</i>
ālām <i>Ar. Acılar, elemeler.</i>	‘a. 26b/12, 38b/7
a. 45a/10, 45b/14, 47a/10, 48a/1	[=2]
ā.-ı cismānī 37b/8	‘ālem <i>Ar. 1. Yeryüzünde ve gökyüzünde yaratılmışların tümü, kainat, evren.</i>
ā.-ı cesedānī 47a/12	‘ā. 1b/9, 1b/12, 10b/12, 12a/15, 12b/1, 21b/8, 38b/10
ā.-ı rūhānīler 48a/4	‘ā.+dür 9b/9
ā.+dan 47a/9	‘ā.+i 35a/15
ā.+ı 46a/3	‘ā.+üç 3b/9, 17a/9, 20a/4, 20a/4
[=9]	<i>2. Dünya.</i>
‘alāmet <i>Ar. İşaret, belirti, nişan.</i>	

‘ā. 4a/3, 21b/9
‘ā.-i kevn 18a/9, 45a/8, 45b/10,
45b/9, 45a/7

‘ā.-i māsivā 17a/14

‘ā.+de 31a/11

‘ā.+e 12a/15

‘ā.+inden 18b/2

‘ā.+üñ 6b/5, 12b/13

3. Mekan, ortam.

‘ā. 45a/5, 45a/5

‘ā.-i āfāk 4b/14

‘ā.-i ervāḥ 28b/14, 41a/15, 41b/2

‘ā.-i fenā 37a/2

‘ā.-i ġayb 20b/3

‘ā.-i ‘unşur 24b/8

‘ā.+i 31b/3

4. Aynı konuyla ilgili kimseler.

‘ā.-i ‘ilm 1b/8

‘ā.-i kāşif 3a/7

5. Bir güneş ve ona bağlı olup etrafında dönen yıldızlardan meydana gelen sistem.

‘ā.-i eflāk 29b/6, 46b/10, 46b/11

6. Herkes, insanlar.

‘ā.+dür 18a/5

‘ā.+üñ 16a/11

[=43]

ālet *Ar. Bir işi gerçekleştirmek için kullanılan nesne, araç, aygıt.*

ā.-i şayvet 2b/5

ā.+leri 27a/5

ā.+lerni 27a/6

[=3]

‘aleyhi’r-rahme *Ar. Allah rahmet etsin.*

‘a. 7b/1, 45a/6, 25a/4, 32b/10,
35b/12

[=5]

‘aleyhi’ş-şalatü ve’s-selām *Ar. Allah’ın salat ve selamı onun üzerine olsun.*

‘a. 3b/8, a. 27b/2

[=2]

‘aleyhi’s-selām *Ar. Allah’ın selamı onun üzerine olsun.*

‘a. 46b/13

[=1]

‘alī *Ar. Yüksek, yüce, ulu.*

‘ā. 8a/15, 17b/11

‘ā.+ye 19a/9

[=4]

‘**ālī** Ar. *Yüksek olan, yüce.*

‘ā. 5a/8, 26a/3

‘ā.+ye 32b/7

‘**alīm** Ar. *Çok bilen.*

‘ā. 2a/3

[=1]

‘**ālim** Ar. *İlim sahibi olan kimse.*

‘ā.+di 7b/13

[=1]

alkıŝ *Hayır dua.*

a. id- 5a/3

[=1]

allāh Ar. *Evrende var olan her şeyin yaratıcısı, mutlak varlık.*

a. 1b/7, 10b/14, 10b/14, 10b/9, 22a/12, 22b/14, 22b/9, 24b/1, 25a/11, 25b/11, 25b/14, 25b/6, 25b/8, 26b/13, 26b/15, 26b/7, 27a/11, 28b/3, 30b/14, 30b/9, 31b/11, 36a/4, 42b/9, 43b/13, 44b/3, 46a/9, 47a/1, 47a/11, 47a/15

a.-i ‘aẓīm 2a/1

a.+ı 29a/11

a.+uç 12b/1, 29b/10

[=33]

‘**allāme** Ar. *Çok bilgili.*

‘a. 17b/8

‘a.+dür 28a/17, 28a/18

‘a.+dürür 21a/1

[=4]

alt *Bir şeyin yere bakan tarafı.*

a.+ında 14a/5, 14a/7, 14b/10

a.+ından 14a/9

[=4]

altı *Beşten sonra gelen sayı.*

a. 12a/4

a.+ uç 12a/5

[=2]

altıncı *Altı sayısının sıra sıfatı, beşinciden sonra gelen.*

a. 20b/7

[=1]

a‘māl Ar. *Ameller.*

a. 49a/4, 49a/6, 6a/16

a.-i ŝāliha 25a/7, 25a/14, 28b/8, 29b/7, 40a/5

a.-i seyyi‘e 6b/3

a.+i 49a/10

[=10]

‘**amel** Ar. *1. Yapılan iş, eylem.*

‘a. 33b/9	āmīr <i>Ar. Buyuran, emredici.</i>
‘a.-i şınā‘ at 40a/4	a.+ün 16b/10
‘a.+de 27a/5	[=1]
‘a.+den 27a/7	ammā <i>Ar. Ama, fakat, lakin anlamına gelerek iki cümleyi birbirine bağlar.</i>
<i>2. Dinî emirleri yerine getirmek için yapılan iş.</i>	a. 5a/9, 6a/3, 6b/14, 7a/11, 7b/14, 8a/1, 9b/11, 9b/6, 9b/8, 10a/2, 12a/7, 12a/8, 12a/9, 22b/5, 25a/12, 26b/1, 29a/5, 34b/9, 35a/1, 35b/15, 36a/1, 36a/3, 36b/8, 36b/9, 37a/12, 37a/5, 38a/10, 38a/7, 38b/1, 47a/10, 48a/4
‘a. 24b/7, 34b/13, 47b/14	[=31]
‘a.+dür 27b/6	ān <i>Far. Cazibe, alım.</i>
‘a.+i 17a/5	ā.-ı bülbül 3a/12
‘a.+inde 47b/14, 48b/1	ā.-ı mäh 3a/9
‘a.+inün 47b/15	[=2]
‘a. kı1- 43a/6	ān <i>Ar. Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası.</i>
[=13]	ā.+dur 42a/7
‘amīk <i>Ar. Derin.</i>	[=1]
‘a. 43b/5	añ- <i>Hatırlamak.</i>
[=1]	a.-up 21b/15
‘amīl <i>Ar. Amel işleyen kimse.</i>	[=1]
‘a. 17a/5	āna <i>Çocuğu olan kadın, anne.</i>
‘a. ol- 21a/2, 43a/6	a.+sına 20a/2
[=3]	
āmīn <i>Ar. “Allah kabul etsin” anlamına gelen söz.</i>	
a. 44b/4	
[=1]	

a.+sından 20a/10

[=2]

ağa *Ona.*

a. 2a/6, 2a/6, 4a/7, 5a/5, 7b/4, 9a/2, 9a/8, 11a/14, 12a/12, 15b/4, 17a/8, 18a/12, 19a/5, 1a/7, 20a/7, 21a/15, 21b/1, 21b/2, 21b/7, 23b/5, 23b/6, 24a/14, 26a/14, 26a/2, 26b/11, 28b/12, 29b/6, 30a/14, 31b/4, 31b/5, 31b/6, 33b/7, 34a/15, 34b/13, 35b/1, 36b/1, 36b/10, 37a/14, 37a/5, 39b/10, 40b/13, 41a/12, 41a/15, 41a/2, 41a/5, 41b/15, 42a/8, 44b/8, 46a/2, 46a/3, 46b/13, 48b/7, 48b/8, 48b/8, 48b/9, 49b/11

[=56]

‘**anāşır** *Ar. Unsurlar, parçalar.*

‘**a.-ı erba**‘a Dört unsur: Su, hava, ateş, toprak. 18b/3, 34b/9

[=2]

ancılayım *Onun gibi.*

a. 23b/10, 23b/14, 23b/7, 38a/14, 41b/13, 42a/11, 44a/3, 45b/9

a.+dur 25a/14, 25b/14, 27a/7, 36b/14, 36b/2, 37a/11

a.+durur 24a/5, 35b/15

[=16]

anda *Onda.*

a. 10b/8, 13a/13, 13b/1, 15a/2, 15a/4, 15a/5, 19b/14, 20a/2, 24a/13, 24a/13, 24a/15, 24b/1, 24b/12, 26b/12, 29a/9, 29b/7, 2a/7, 36a/9, 38b/13, 44b/11, 48b/10, 48b/9, 48b/9

a.+ğı 33b/2

[=24]

andan *Ondan.*

a. 2a/7, 4a/1, 7b/12, 7b/9, 8a/8, 9b/13, 11a/4, 12a/3, 14b/4, 18a/14, 18b/5, 19a/13, 19b/7, 1a/8, 1a/9, 20b/2, 20b/4, 20b/8, 22a/2, 23b/2, 24a/10, 24a/6, 25b/13, 25b/6, 26a/15, 27a/9, 28a/13, 28a/14, 28b/1, 28b/2, 30a/14, 31b/9, 32b/3, 34a/3, 34b/10, 34b/5, 34b/7, 34b/7, 34b/7, 34b/8, 34b/8, 34b/8, 34b/9, 34b/9, 35a/12, 38b/13, 39b/9, 40a/11, 43a/12, 44b/14, 45a/6, 46a/15, 46a/9, 49a/12

[=54]

‘**andelīb** *Ar. Bülbül.*

‘a.-i çemen-ārā 3a/6

‘a.-i nāṭıka 2a/2

‘a.-i gülistān 3a/12

[=3]

anı *Onu.*

a. 10b/11, 10b/9, 11a/13, 16a/9, 16b/13, 16b/15, 20a/6, 24a/15, 31a/5,

32a/10, 35b/2, 36a/14, 36b/9, 37a/12,
37a/6, 37b/14, 38a/14, 38a/3, 38a/8,
38b/8, 39b/15, 40a/12, 40a/15, 42a/3,
43a/2, 43b/8, 44a/4, 46a/15, 46b/2,
48a/14

[=30]

añla- *Bir şeyin ne demek olduğunu
karamak.*

a. 18a/8, 20a/11, 21b/6, 32a/7,
44b/13, 6b/10, 23a/6, 32a/13, 41a/1,
41a/5, 42b/15, 43a/6, 44b/12, 45a/1

a.-maz 33b/1

a.-ya 30a/2, 43a/4

a.-yalum 30a/12

a.-yasun 39a/2, 49a/1

a.-yuben 29a/6

[=21]

anlar *Onlar.*

a. 29a/4, 40b/2, 46a/4, 47a/8,
47a/8, 47b/2, 47b/2

a.+a 42a/12, 43b/10, 44a/9,
45a/10, 46a/1, 46b/11, 46b/12

a.+çün 44a/8

a.+dan 19a/8, 44a/15, 7b/5

a.+durur 47a/1

a.+ı 44a/8, 47a/2, 47a/15

a.+uñ 9a/9, 28b/10, 29b/10,
34a/15, 40a/14, 48b/3, 49b/14

[=29]

anuñ *Onun.*

a. 1a/4, 1b/13, 1b/13, 2a/4, 2a/5,
4a/1, 4a/8, 5a/8, 5a/9, 6a/4, 7a/5, 7b/3,
8a/2, 9b/11, 9b/15, 10a/15, 10b/6, 12b/4,
15b/3, 18a/12, 19b/7, 20a/5, 21a/2,
21b/1, 23b/8, 24b/13, 24b/8, 24b/9,
25b/2, 26b/2, 29a/6, 29b/8, 29b/9,
30a/13, 30a/15, 31a/15, 31b/1, 35a/6,
35a/6, 36a/3, 37a/6, 37b/11, 38a/10,
38a/2, 38b/12, 38b/15, 38b/2, 42a/7,
42a/9, 42b/11, 42b/12, 42b/6, 43b/12,
44a/14, 44a/2, 44a/4, 44b/6, 45a/2,
46a/1, 49b/3

a.+çün 1a/11, 7b/13, 29a/8,
29a/9, 32b/1

a.+dur 44b/7

a.+la 10b/2, 10b/3, 24a/5, 37b/14

[=70]

‘ār *Ar. Utanma, utanç.*

‘a. id- *Utanmak.* 5a/12

[=1]

ara *1. İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık.*

a. 39a/6

a.+nda 28a/15

a.+sında 6b/1, 42b/10, 44a/5

a.+ndaki 31a/7

a.+sına 43a/7

2. İki olguyu, iki olayı
birbirinden ayıran zaman.

a.+da 18b/4

[=8]

ara- Bir şeyi bulmaya çalışmak.

a. 30a/6, 30a/6

[=2]

‘**arab** Ar. Arap yarımadasından çıkarak
yayılmış olan Sâmi kavmin adı.

‘a. 43a/14

[=1]

a’râf Ar. İslam inancına göre cennet ile
cehennem arasındaki yer.

a. 47a/1, 47a/5

‘**arâz** Ar. 1. Alamet, işaret.

‘a. 17b/1, 45a/2

‘a.+dur 9a/7

2. Ar. Kendi kendine var olmayıp
görünmesi için bir asla muhtaç olan şey.

a.10a/14, 10a/14, 10b/1, 10b/1,
10b/2

a.+la 10b/2

a.+uñ 10a/15, 10b/1, 10b/3,
10b/5,

[=12]

a’râz Ar. Alametler, işaretler.

a.+dan 9a/9

a.+larından 10a/4

[=2]

a’râzü’s-siyâset Ar. Siyasetin alametleri.

a. 29a/12

[=1]

ard arda Peş peşe, arka arkaya.

a. 5a/8

[=1]

arındur- Temizliğini, saflığını bozan
şeylerden kurtarmak.

a. 26a/15

[=1]

‘**arîz** Ar. Sonradan ortaya çıkan.

‘â.+durur 21a/15

â. ol- Sonradan ortaya çıkmak.
21a/4, 38a/2, 38a/3, 38a/10, 39b/7,
39b/11, 39b/3, 40b/6, 40b/9, 40b/10,
43a/15, 46a/3

[=13]

‘**arîf** Ar. İrfan sahibi.

‘ā. 46a/15	arż <i>Ar. Yeryüzü, dünya.</i>
[=1]	a. 15a/6, 15a/6
‘arīż <i>Ar. Geniş.</i>	a.+a 18a/5, 18b/3
‘a. 43b/4	a.+dan 13b/12, 14a/4
[=1]	a.+ın 2b/2
‘arş <i>Ar. Göğün en yüksek katı.</i>	a.+uñ 11b/7, 12b/12, 12b/13, 12b/11, 13a/1, 13b/8, 15a/11, 15a/11
‘a. 18a/10, 38b/9, 44b/8	[=15]
‘a.-ı ‘ālā 24b/3	arżi <i>Ar. Dünyaya mensup olan, yeryüzüyle ilgili.</i>
‘a.-ı ‘ālā 30a/5	a.+ye 13b/15
[=5]	a.+dür 14a/2
art- <i>Çoğalmak, fazlalaşmak.</i>	[=2]
a. 26b/9	ārzū <i>Far. İnsanın bir şeye karşı duyduğu istek.</i>
a.-duğı 15b/3, 14b/9	ā. 38b/3
a.-maqlıkdadur 19b/5	ā.+sına 31a/1
a.-up 15b/2	[=2]
[=5]	āşaf <i>Ar. Vezir.</i>
artık <i>-dan başka, gayrı.</i>	ā. 5a/2
a. 44b/14	ā.-ı devrān 4b/10
a.+ın 39a/8	[=2]
[=2]	āsān <i>Far. Kolay.</i>
‘arż <i>Ar. En, genişlik.</i>	ā.+dur 10b/5
‘a.+ı 12b/5, 45a/13	
[=2]	

ā. ol- *Kolaylaşmak.* 30a/14,
37a/10

[=3]

āṣār *Ar. Belirtiler, alametler.*

ā.+ıdur 41b/15

ā.+ıyla 40a/2

[=2]

aṣḥāb *Ar. 1. Bir şeye, bir kimseye veya bir yere mensup olanlar.*

a.-ı a' rāf 47a/1

a.-ı müḥimmāt 4b/2

2. Hz. Muhammed zamanında yaşamış ve onun sohbetinde bulunmuş kimseler.

a.+ı 46b/15

a.+ına 3b/9

[=4]

‘aşır *Ar. Çağ, devir, zaman.*

‘a.+da 4b/7

[=1]

‘āṣī *Ar. İsyan eden, baş kaldıran.*

‘ā. 2b/1

‘ā.+ye 35a/3

[=2]

āsītān *Far. Eşik.*

ā.-ı nübüvvat 3b/4

[=1]

aşl *Ar. 1. Hakikat, gerçek.*

a.+ı 23b/4

2. Bir şeyin kendisi, özü.

a.+ı 6b/10, 29a/4, 35b/11, 41a/1

3. Kaynak, kök, başlangıç noktası.

a.+ına 26a/13

a.+uğa 19a/8, 20b/4, 21b/15

[=9]

aşlī *Ar. Bir şeyin ana unsurunu içeren, asıl.*

a. 5b/12

[=1]

aşşı *Fayda.*

a. 48b/11

[=1]

āsumān *Far. Gökyüzü, felek.*

ā. 3a/10

ā.-ı şıdķ 3a/8

ā.-ı rif' at 4b/2

[=3]

aşağa *Bir şeyin yukarıda kalan kısmına göre altta kalan tarafı.*

a. 14b/12

[=1]

āşikār *Far. Açık, meydanda.*

ā. 32a/6

[=1]

‘**aşq** *Ar. Bir kimseye duyulan aşırı muhabbet, bağlılık.*

‘a. 8a/13, 27b/13

‘a.+ına 31a/12, 31b/8

‘a.+ını 31b/9

[=5]

āşüfte *Far. Aşktan perişan olan, meftun.*

ā.+si 21b/12

[=1]

at *Binme, taşıma, yük çekme gibi hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı hayvan.*

a.+ı 25b/11

a.+ından 25b/12

[=2]

at- *Koymak.*

a.-arlar 43b/9

[=1]

aṭa *Her tarafı su ile çevrili kara parçası.*

a.+lardur 15a/1

[=1]

aṭāullāh *Ar. Allah’ın ihsanı.*

a. 4b/6

[=1]

aṭlas *Ar. İpekten dokunmuş bir kumaş çeşidi.*

a.+ı 1b/11

[=1]

atlu *Ata binmiş kimse.*

a. 25b/12

[=1]

‘**aṭṭār** *Ar. İranlı şair ve mutasavvif.*

a. 5a/15

[=1]

āvāz *Far. Ses.*

ā.işit- 48a/6

ā.+ıdur 14a/7

ā.+la 48a/7

[=3]

‘**avhaq** *Ar. Biçimsiz.*

‘a. 3b/15

[=1]

‘avrat <i>Ar. Kadın.</i>	‘a.+ların 30b/6
‘a.+a 32a/2	[=6]
‘a.+dür 30b/15	āyet <i>Ar. Kuran surelerini oluşturan kısımlardan her biri.</i>
‘a.+uñ 31a/12, 31b/8	ā. 20a/13, 21a/13
[=4]	ā.+i 2a/12
ay <i>Dünyanın uydusu olan gök cismi.</i>	[=3]
a. 15b/3, 15b/5	‘ayn <i>Ar. Gözle görülen şey.</i>
[=2]	‘a. 25b/7
āyā <i>Far. Şaşırma.</i>	[=1]
ā. ed- 39b/9	‘aynī <i>Ar. Gözle ilgili.</i>
[=1]	‘a. 24a/12
ayak <i>Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan kısmı.</i>	[=1]
a.+suz 40a/12	ayrıl- <i>Uzaklaşmak, ayrı düşmek.</i>
a.+ını 40a/11	a.-duğdan 16b/15
[=2]	a.-mayınca 31b/7
‘ayān <i>Ar. Açık, aşikar, belli.</i>	a.-mazdan 28b/7
‘a. 18a/8, 44b/11	a.-mışdur 31b/2
‘a. kııl- 35b/11	a.-sa 28a/10
[=3]	a.-ur 26b/11
‘ayb <i>Ar. Utanılacak hal ve davranış.</i>	[=6]
‘a.+dan 27b/8	ayru <i>Başka.</i>
‘a.+ı 30a/11, 30a/9, 6a/7	a.+sında 39a/6
‘a.+ındandur 30a/15	[=1]

az *Miktar, derece ve nitelik bakımından eksik, çok olmayan.*

a.+durur 32a/10

a. ol- 8a/7

[=2]

a'zā *Ar. 1. Organ, organlar.*

a.+ları 27a/4

a.+sı 19b/9

2. Bir bütünün parçaları.

a. 19b/3

a.+sınıuğ 49b/6

[=4]

ʿazāb *Ar. İztirap, elem, keder.*

ʿa.-ı maḥẓ 6a/4

ʿa.+ı 26b/2

ʿa.+ını 44a/2

ʿa. kı1- 35a/3

[=4]

āzāl *Ar. Ezeller.*

ā. 2a/7

[=1]

a'zam *Ar. Çok büyük.*

a. 1b/12, 3b/12, 4a/9, 27b/11

a.-ı dil-peziir 4b/4

a.+um 5a/7

[=6]

az- *Davranışlarında taşkınlık göstermek.*

a.-ar 19b/12

[=1]

azık *Yenecek şey, besin, gıda.*

a. 28b/8

a.+(ğ)ın 27a/8, 8a/11

a.+(ğ)um 8a/12

[=4]

ʿazīm *Ar. Büyük, ulu, haşmetli.*

ʿa. 2a/1, 2a/5, 7a/4

ʿa.+inde 22b/9, 40a/6

ʿa.+ün 14a/15

[=6]

āzīne *Far. Cuma.*

ā. 7a/6

[=1]

ʿazīz *Ar. Kıymetli, değerli, mukaddes.*

ʿa. 19a/14, 34a/4, 35b/12, 4b/9

ʿa. ol- 23a/11

[=5]

ʿazze *Ar. "Aziz olsun" anlamına gelen bir dua cümlesi.*

‘a. 1b/6, 23a/1

[=3]

[=2]

ba‘ de *Ar. Sonra.*

‘azze ve celle *Ar. “Aziz ve şanı yüce olsun” anlamına gelen bir dua cümlesi.*

b. 1b/15

[=1]

‘a. 24b/7, 34b/7, 40a/6

ba‘ dehu *Ar. Ondan sonra, daha sonra.*

[=3]

b. 3a/3, 3b/8, 4a/11

[=3]

-B-

bāb *Ar. 1. Kapı.*

ba‘ de’l-mevt *Ar. Ölümden sonra.*

b.-1 fütūḥ 24b/2

b. 9a/6

2. Bir kitabın bölümlerinden her biri.

[=1]

b. 5b/3, 33b/15

bādīye *Ar. Toprak, çöl.*

b.+da 28b/6

b. 3a/11

b.+la 5b/5

b.+si 13a/9

[=5]

[=2]

bāc *Far. Vergi.*

bāğ *Far. Bahçe, yeşillik.*

b.+ı 46a/12

b.-1 gülzār 3b/5

[=1]

b.+ı 36a/10

b.+ıken 32a/11

ba‘ d *Ar. Fark.*

b. 42b/10

b.+ına 24b/13, 28b/13, 32b/6, 38b/15

[=1]

[=7]

bād *Far. Rüzgar.*

bağla- 1. Bir şeyi ip gibi bir aletle başka bir şeye tutturmak.

b.-1 nesīm 1b/13

b.-mışdur 1a/10

b.-1 ḥazān 38b/15, 41a/11

2. Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi mânevî bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

b.-30a/7

b.-mağdur 16a/14

[=3]

bağırsak *Sindirim organının mideden anüse kadar olan kısmı.*

b.+lara 36b/13

[=1]

bağlan- *Yakınlık duymak.*

b.-dı 41a/3

[=1]

bağır *Ar. Deniz, derya.*

b.1b/3

b.-ı tesbîhde 1b/1

b.-ı ʿummān 19a/7

b.+ına 21a/3, 43b/7

b.+inde 45b/4

b.+ine 2a/3

b.+üñ 15b/9

[=8]

bağış *Ar. Söz, sohbet.*

b.-i muhdeşât 46a/15

b.ed- *Bir konu hakkında konuşmak.* 48b/1

b.eyle- *Bir konu hakkında konuşmak.* 25b/3

[=3]

bağış *Far. Bağış, ihsan.*

b.+ında 1b/7

[=1]

bağışāyış *Far. Bağışlama, ihsan.*

b.-i bağışında 1b/7

[=1]

baʿîd *Ar. Uzak.*

b. 20a/13

[=1]

bāʿiş *Ar. Sebep.*

b. 4a/14

[=1]

bağ- 1. *Gözleri bir şey üzerine çevirmek.*

b.-dılar 7a/13

b.-ma 32a/2

2. *Bir cihete yönelmiş bulunmak.*

b. 32a/1

3. *Görüp incelemek.*

b. 44b/13, 46a/13

b.-a 24b/11	[=1]
b.-up 7b/8	balğam Yun. 1. Eskiden beden yapısının esasını oluşturduğu düşünülen dört unsurdan biri.
[=7]	
bākī Ar. Ebedî, ölümsüz.	b. 15b/13, 29a/2
b. 2a/4, 5a/10, 5a/4, 19a/4, 21a/6,	[=2]
21b/6, 23a/4, 23a/5, 24b/12, 38b/13,	bāliğ Ar. Ergin.
38b/14, 48b/8	b.+lerüñ 28a/17
b.+den 21b/7	[=1]
b.kal- Sonsuza kadar devam	bana Ben zamirinin yönelme hali eki almış şekli.
etmek. 9a/6, 26a/10, 26a/11, 37a/1, 37a/1	b. 2b/11, 17a/15, 18a/15, 18b/2,
b.ķıl- 24a/4	20b/9, 22a/3, 23b/3, 25a/3, 26b/4,
b.ol- 27b/14	28a/14, 29a/14, 30a/11, 34a/5, 35b/9,
[=20]	39a/12, 41b/9, 43a/12, 45a/5, 46b/8,
bāl Far. Kanat.	49a/6
b. 32b/3, 32b/7	[=20]
b.-i idrāk 2a/2	bār Far. Defâ, kere.
b.+in 41a/13	b. 42b/7, 43b/10, 46a/7, 46b/10
[=4]	[=4]
bālā Far. Bir şeyin yüksek yeri.	bārī Ar. “Her şeyi takdir ettiği şekle uygun olarak yaratan” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.
b. 1b/1	b. 1b/6, 9b/10, 15a/7, 17b/3,
b.+sından 31a/15	17b/15, 18a/1, 18a/6, 18b/10, 18b/12,
[=2]	21a/7, 23a/1, 25b/7, 34a/10, 34a/12,
balçık Koyu, özlü ve yapışkan çamur.	
b. 13a/2	

34b/7, 40a/6, 42b/3, 43b/11, 43b/9,
44a/7, 44a/9, 44b/1, 45a/11, 45b/6, 47a/6

[=25]

bārī *Far. Hiç değilse.*

b. 29b/8

[=1]

ba‘ş *Ar. Yeniden diriltme.*

b. 33b/1

[=1]

başiret *Ar. Kalp gözüyle görmek,
kavrama, idrak etme.*

b. 33a/12

b.-i ‘aynī 24a/12

[=2]

basīṭ *Ar. 1. Sade, ayrıntıdan uzak.*

b.+dür 10b/7

b. et- 49b/15

*2. Başka bir şeyle karışmamış
olan.*

b.-i rūḥānī 11a/5

b.+dür 49a/13

b.+ün 49a/14

[=5]

basīṭa *Ar. Güneş saati.*

b.+sına 12b/8

[=1]

baş *1. Vücutun en üst bölümü, kafa.*

b.+uñ 30a/4

2. Akıl, fikir, şuur.

b.+a 18b/15

b.kaldur- *İsyân etmek. 7b/2, 8a/8*

2. Bir şeyin başladığı yer.

b.+ı 14b/8

[=5]

başla- *Bir işe girişmek.*

b.-r 36a/12

[=1]

bat- *Ufukta kaybolmak.*

b.-duğı 12b/14

[=1]

bāṭıl *Ar. 1. Doğru olmayan, gerçeğe
alakası bulunmayan.*

b. 32a/8, 42b/15

2. Hükümsüz.

b.ol- 9a/8, 9b/14, 9b/15

[=5]

bāṭın *Ar. Sır.*

b.+dur 1a/8

[=1]	b. 33a/6
bay <i>Zengin, varlıklı.</i>	[=1]
b. 2b/12	bedel <i>Ar. Bir şeyin yerine karşılık olarak verilen şey.</i>
[=1]	b. 36a/12, 36a/13
bāyezîd <i>Ar. (II. Bâyezîd) Osmanlı İmparatorluğu'nun sekizinci padişahı.</i>	[=2]
b. 48b/11	beden <i>Ar. Vücut.</i>
[=1]	b.+den 16b/15, 9a/7
baylık <i>Varlıklı olmak, zenginlik.</i>	b.+i 36b/7, 37a/8
b. 45b/15	b.+inde 36b/11
[=1]	b.+inden 37a/4
ba'z <i>Ar. Bir şeyin küçük bir kısmı.</i>	b.+inüñ 37a/7
b. 5b/2, 10a/9, 40b/2	b.+üñ 37a/13, 37b/1
b.+lar 8b/13, 8b/14, 8b/15, 9a/5,	[=9]
9a/6	bed-hū <i>Far. Kötü huylu.</i>
[=8]	b. 30b/15
ba'zı <i>Ar. Bir kısım, bir takım.</i>	[=1]
b. 49a/10, 49a/10	bedr <i>Ar. Dolunay.</i>
b.+lar 9a/2	b.-i āsitān 3b/4
b.+nı 17b/2, 36a/5	[=1]
b.+nuñ 17b/2	beheme <i>Ahmak.</i>
b.+sı 10a/10, 10a/11, 14a/3	b. 38b/7
[=9]	[=1]
be <i>Far. "ile" anlamına gelen ön ek.</i>	beķā <i>Ar. 1. Ebedilik, ölümsüzlük.</i>

b. 4b/15, 6b/9 8a/10, 8a/10 21b/9,
24b/11, 48b/5, 48b/7

b.+sı 37a/3

b.+ya 6a/15, 34a/13, 34a/8,
34a/9, 46b/7, 46b/9

2. Devamlılık.

b. 34a/15

b.-y1 dāim 47a/9

[=17]

belāgat *Ar. Sözü bütün yönleriyle etkili
ve güzel bir biçimde söyleme sanatı.*

b.+de 4b/13

[=1]

belki *Ar. Olabilir ki.*

b. 10b/2, 8a/6

[=2]

belkim *Ar. Belki kelimesinin eskiden
kullanılan ve bugün de ağızlarda görülen
şekli.*

b. 10a/9

[=1]

belürsüz *Belirli olmayan.*

b.et- 35a/7

[=1]

ben *Teklik birinci kişi zamiri.*

b. 2a/15, 2b/14, 2b/14, 2b/15

b.+de 2b/10

b.+üm 2b/8, 2b/9

[=7]

bend *Far. Bağ.*

b.+ine 48b/5

[=1]

bende *Far. Kul, köle.*

b.+yüm 2b/14

[=1]

bende-nüvāzlık *Far. Kulunu, kölesini iyi
tutmak, hoş davranmak.*

b.+(ğ)uñdan 2a/15

[=1]

benī *Ar. Oğullar.*

b. 46b/13

[=1]

bennā *Ar. Bina yapan, mimar.*

b.kıl- 1b/11

[=1]

beñze- *Birbiriyle ortak özellikleri
bulunmak.*

b. 32a/2

benzer *Başka bir şeyle ortak özellikleri bulunan.*

b. 30b/11

[=1]

berāber *Far. Birlikte.*

b.ol- 14a/3

[=1]

beri *1. Yakın.*

b. 26a/12

2. -den bu yana.

b. 2a/5

[=2]

beriyye *Ar. Çöl.*

b. 15a/1, 15a/2

[=2]

berķ *Ar. Şimşek.*

b. 13a/6, 14a/5, 14a/5, 32a/3

b.+idür 11b/15

[=5]

ber *Far. "Üzeri, üzerine" anlamına gelen ön ek.*

b. 3a/a, 38b/12, 18a/9

[=3]

berr *Ar. Kara, toprak.*

b. 1b/3

[=1]

bes *Far. 1. Yeter.*

b. 18a/12, 21b/13, 26a/8, 29a/11,
29a/11, 43a/4, 43a/6, 48a/7

2. Şu halde, öyleyse.

18b/6, 44a/14, 45a/1, 45b/11,
46b/2, 47a/8, 47b/2, 48a/10, 48a/14,
49a/11, 49b/15

[=19]

besle- *Güçlendirmek.*

b.-me 38b/6

b.-mezdi 40a/15

[=2]

beşer *Ar. İnsan, insanoğlu.*

b. 1b/13, 10b/10

b.+üñ 40a/3

[=3]

beşinci *Beş sayısının sıra sıfatı, dördüncüden sonra gelen.*

b. 19a/12

[=1]

betā'ih *Ar. Geniş ve çakıllı sel kanalı.*

b. 15a/3, 15a/3

[=2]

bevār *Far. Ölme.*

b.+dur 31b/11

[=1]

bevl *Ar. İdrar.*

b. 30b/2, 36b/12

[=2]

bevvāb *Ar. Kapıcı.*

b. 7b/7

b.-ı dergāh 6b/7

[=2]

beyān *Ar. 1. Açıklama, söyleme, bildirme.*

b.-ı bī-niyāzlığuñ 2b/2

b.-ı ibtidā-i kitāb 5b/1

b.ed-/et-/it- *Açıklamak, söylemek, bildirmek.* 11a/1, 17a/7, 18b/8, 35b/10, 41b/8

b.+ı 37b/12, 37b/9, 38a/12, 40a/1, 41b/13, 43a/15, 45a/13, 49b/10, 8b/12

b.eyle- 6b/2, 10b/9, 47a/12, 49b/9

2. Hakkında.

b.+ında 6a/2

b.+ındadır 26b/2, 32b/10, 34a/1, 35b/4, 35b/7, 39a/10, 41b/7, 43a/10, 45a/4, 46b/7, 49a/5, 5b/11, 5b/9, 6a/10, 6a/11, 6a/12, 6a/13, 6a/14, 6a/15, 6a/16, 6a/4, 6a/8 6a/9, 6b/3, 6b/4, 6b/5, 6b/6, 6b/8, 6b/9, 7a/2

b.ol- *Bildirilmek.* 10b/4

[=52]

beyza *Ar. Yumurta.*

b. 41a/12

b.+da 32b/3, 41a/12

b.+dan 41a/13

[=4]

bezm *Far. Meclis.*

b.-i haqq 22b/14

[=1]

bınar *Bir suyun çıktığı yer.*

b.+lardur 14b/9

[=1]

bī-bedel *Far.-Ar. Eşsiz.*

b. 19a/3, 1b/8, 44b/9, 4b/11

b.-i āl-i selçuk 7a/4

[=5]

biç- *Ekinleri veya otları bir alet yardımıyla kesmek.*

b.-en 26b/10	bī-ḥaber <i>Far.-Ar. Habersiz.</i>
[=1]	b.ol- 9b/6
bī-çün <i>Far. Benzersiz.</i>	[=1]
b. 1b/8	bī-kelām <i>Far.-Ar. Sözsüz.</i>
[=1]	b. 32b/2, 41a/6, 41a/10
bid' at <i>Ar. 1. Sonradan ortaya çıkan âdet.</i>	[=3]
b. 46a/12	bil- <i>1. Öğrenmiş olmak.</i>
2. <i>İslamiyet'e göre Hz. Muhammed zamanında olmayıp sonradan ortaya çıkan hüküm.</i>	b. 9a/15, 17a/9, 19a/3, 20a/10
b.+dur 7b/14	26a/10, 32a/12, 37a/1
[=2]	b.-ür 10b/9
bī-fezā'il <i>Far.-Ar. Faziletsiz.</i>	b.-digi 32b/13
b. 43a/3	b.-düğine 18a/1
[=1]	b.-e , 8a/1, 35b/1
bī-ğaraž <i>Far.-Ar. Maksatsız.</i>	b.-ene 36a/6
b. 26b/15	b.-esin/sün 20a/8, 32a/6, 33b/12,
[=1]	46b/5
bigi <i>Gibi.</i>	b.-ydi 7a/14
b. 27b/11	b.-gil 8b/10, 8b/9, 9a/10, 9a/14,
[=1]	9b/15, 18b/8, 19b/1, 19b/12, 20b/11,
bī-gümān <i>Far. Şüphesiz.</i>	21a/15, 22a/5, 23b/5, 24a/2, 25a/6,
b. 18a/8, 20b/4, 24b/9	26b/6, 27a/4, 27b/5, 28a/11, 28a/16,
[=4]	29b/1, 30a/13, 31b/2, 34a/6, 34b/4,
	35b/13, 39a/15, 39b/13, 42a/7, 42b/8,
	43a/13, 44b/6, 45a/7, 45b/3, 46b/10,
	47b/4, 49a/8, 49b/3
	b.-icek 32b/12

b.-ürmisün 32a/14
b.-medi 49a/14
b.-medükleriçün 21a/5
b.-mek 44a/15, 36a/3
b.-mekde 8a/15
b.-mekliği 33a/6
b.-mese 19b/11
b.-meye 43b/6
b.-mez 1a/7, 9b/6, 10b/10,
30b/15, 32a/8, 33a/7, 32a/8, 33b/2,
36a/4, 40a/3, 43b/4, 43b/6, 43b/7, 47a/12
b.-mezler 9a/9, 18b/10, 18b/12,
21a/6, 34b/3, 43b/13, 43b/2, 44a/3
b.-se 25b/2
b.-üp 1a/4
b.-ür 10b/14, 27a/15, 47a/12
b.-ürler 49b/5
2. Tanımak.
b. 30a/7, 30a/7
b.-di 7b/11
b.-e 9b/6
b.-en 8b/10, 9b/4
b.-esün 2a/15, 48b/14
b.-mege 9b/3

b.-memek 9a/12
b.-meklik 9a/10, 9a/11, 24a/11,
33a/4, 47b/3
b.-meyen 9b/4, 32a/8, 32a/9,
32a/10
b.-se 24a/11
b.-ür 9b/4, 10b/14, 33a/7
3. Kabul etmek.
b. 46a/14, 46a/15
b.-mege 32a/7
3. Anlamak.
b.-ür 19b/7, 20a/7, 36b/8,
b.-ürsün 37b/15
b.-di 17a/11
[=123]
bilā- i' tirāz *Ar. İtirazsız.*
b. 16b/5
[=1]
bi'l-cümle *Ar. Bütün, hep.*
b. 21a/12
[=1]
bildir-/ bildür- *1. Anlatmak, açıklamak.*
b.-medi 10b/11

b.-ür 5b/12, 5b/13, 5b/14, 5b/15,
6a/1, 6a/5, 6a/6, 6a/7, 17a/13, 18a/14,
19a/13, 20b/8, 22a/2, 23b/2, 25a/2,
28a/13, 29a/13, 30a/9

2. Tanıtmak.

b.-mekçün 7b/3

[=20]

bile *1. Üstelik.*

b. 31b/2

2. İle, beraber.

b. 7b/10

b.+dür 46a/1

b.+sün 2a/15

[=4]

bi'l-fi'l *Ar. Gerçekten.*

b. 20b/15, 28a/10, 28a/18,
28a/19, 42a/8, 42a/8

b.+dürür 28a/17

[=7]

bi'l-kuvve *Ar. Düşünce halinde, fikren.*

b. 17b/8, 20b/15, 28a/17, 28a/18,
28a/19, 42a/8

b.+durur 28a/16

[=7]

bilün- *Hakkında bilgi sahibi olunmak.*

b.-ür 8b/2

[=1]

bī-ma' nī *Far.-Ar. Engelsiz.*

b. 8b/5

[=1]

bī-miṣāl *Far.-Ar. Benzersiz.*

b. 44b/9

[=1]

biṅ *Bin sayısı.*

b. 48b/12

[=1]

binā *Ar. İnşa.*

b.id- *İNşa etmek, kurmak. 2b/3*

[=1]

bī-naẓīr *Far.-Ar. Benzersiz.*

b. 1b/12, 4b/11

[=2]

binefsihī *Ar. Bizzat kendisi.*

b. 10a/14

[=1]

bī-niyāz *Far. Ricasız.*

b.+sun 2a/13, 2a/13

[=2]

bī-niyāzlık *Ricasız olmak.*

b.+(ğ)uñ 2b/2

b.+(ğ)uñdan 2a/14

[=2]

bī-nizā' *Far.-Ar. İhtilafsız.*

b. 39a/2

[=1]

bir *1. Bir sayısı.*

b. 7b/6, 15a/13

2. Bir varlığı belirsiz olarak gösteren (sayı).

b. 7a/10, 7b/2, 7b/6, 8b/13, 9a/1, 9a/11, 9a/3, 9a/7, 9b/10, 9b/8, 9b/8, 9b/9, 10a/13, 10a/15, 10a/3, 11a/10, 11a/12, 11a/14, 11a/6, 11a/7, 11a/9, 11b/1, 11b/15, 11b/3, 11b/3, 11b/4, 12a/10, 12a/10, 12a/14, 12b/11, 12b/13, 12b/7, 12b/9, 13b/5, 13b/6, 14a/11, 14a/13, 14a/15, 14a/5, 14a/9, 15a/7, 15b/2, 15b/2, 16a/13, 16a/15, 16a/3, 16a/5, 16a/7, 16b/2, 16b/6, 18a/12, 18b/7, 1a/11, 1b/3, 20a/15, 20a/15, 22a/12, 24b/12, 25a/7, 25b/10, 25b/9, 26a/6, 27a/3, 29b/4, 2b/14, 30b/13, 30b/13, 30b/15, 30b/15, 30b/8, 31a/9, 31a/10, 31a/11, 31a/11, 31a/12, 31a/2, 31a/4, 31a/4, 31a/4, 31a/6, 31b/10, 32b/13, 34b/1, 36b/7, 36b/7, 37b/1, 37b/14,

37b/5, 37b/9, 38b/13, 40a/8, 40b/11, 40b/11, 41a/15, 42a/2, 42b/8, 43a/14, 43b/5, 43b/8 44b/12, 47b/11, 47b/12, 47b/14, 47b/6, 47b/9, 48a/5, 48a/6, 48a/9, 49a/14, 49a/15, 49a/15, 49b/13

3. Tek.

b. 16b/6, 44b/6, 46a/14,

b.+dür 49a/14

4. Aynı, benzer.

b. 33a/8

5. Beraber.

b. 32a/4

[=120]

birbiri *Karşılıklı olarak bir diğeri.*

b.+nden 49b/2

b.+ne 6a/16, 14a/11, 49a/10, 49a/12, 49a/4, 49a/6

b.+nüñ 7a/13, 35b/10

[=9]

biri/birisi *Herhangi bir kimse yahut bir şey.*

b. 9b/1, 9b/1, 12a/5, 12a/5, 12a/5, 12a/5, 12a/6, 12a/6, 34a/7, 35b/14, 35b/14, 49b/8, 49b/8, 49b/9

b.+nde 6b/11

b.+ne 2b/4, 2b/4

b.+ni 42a/3

b.+si 7a/12, 7a/9, 7b/5, 17b/5,
42b/11, 42b/12

[=24]

birle *İle, birlikte.*

b. 11a/15, 11a/15, 11a/4, 11a/8,
13b/14, 13b/15, 15a/7, 16a/12, 16a/5,
17a/5, 17b/14, 17b/15, 17b/15, 18a/2,
18a/7, 21b/1, 22a/10, 22a/2, 22a/9,
23b/13, 23b/15, 24a/1, 24a/10, 24a/11,
24a/12, 24a/14, 24a/15, 24a/9, 25a/15,
25a/15, 25a/15, 25b/2, 26a/9, 28b/10,
28b/8, 29b/10, 29b/11, 29b/3, 29b/7,
29b/9, 30a/11, 34a/15, 34a/3, 35b/11,
36b/2, 37b/11, 37b/11, 37b/9, 38a/1,
38a/13, 39a/14, 39b/2, 40a/5, 40a/5,
43b/12, 44a/10, 45a/12, 45a/14, 45b/11,
46b/4

[=60]

birlik *Beraberlik.*

b.+le 41a/4

[=1]

bî-sebeb *Far.-Ar. Nedensiz.*

b. 7a/11

b.-i mine'l-esbāb 36a/3

[=2]

bismillāhirrahmānirrahīm *Ar. Rahman ve
rahim olan Allah'ın adıyla başlarım.*

b. 1a/2

[=1]

bîş *Far. Fazla.*

b. 43a/6

[=1]

bî-şek *Far.-Ar. Şüphesiz.*

b. 2a/7, 39a/3

[=2]

bîşür- *Bir besin maddesini gereği kadar
ısıda tutarak yenebilecek hale getirmek.*

b.-üp 7a/7

b.-meğ 36a/14

[=2]

bit- *Son bulmak, tükenmek.*

b.-üp 37a/2

[=1]

bit- *Filizlenip topraktan dışarı çıkmak,
yeşermek.*

b.-en 16a/2

b.-iben 41a/11

b.-meye 15a/2

[=3]

bî-tefekkür *Far.-Ar. Düşünmeden.*

[=2]

b. 1b/13

[=1]

bî-telaffuz *Far.-Ar. Söylemeden.*

[=1]

b. 1b/13

[=1]

bi 't-ṭab' *Ar. Elbette.*

[=1]

b. 9b/9, 17b/7, 17b/9, 21a/1

[=4]

bitür- *Tamamlamak.*

b.-mişdüm 4b/5

[=1]

bî-vezîr *Far.-Ar. Vezirsiz.*

b. 1b/12

[=1]

biz *Çokluk birinci kişi zamiri.*

b. 10a/5, 36b/8, 37b/3, 38a/6,
48a/15, 49a/14, 49b/9

b.+e 19a/14

b.+i 44b/3

b.+ü 47a/11

[=10]

bizâtihi *Ar. Kendinden, kendi özünden.*

b. 9b/9, 31b/3

bi 'z-zât *Ar. Kendi.*

b. 17b/8

boşan- *Güçsüzleşmek, gevşemek.*

b.-ur 37a/10

boyun *Gövdenin başla omuz arasında
kalam bölümü.*

b.+ını (boynını) 1a/10

[=1]

bölük *1. Parça, bölüm.*

b.+(g)i 15a/13

b.+(g)inden 15a/13, 15a/13

2. Zümre.

b.+den 2b/6

[=4]

böyle *Bunun gibi, buna benzer.*

b. 10a/9, 17a/7

b.+dür 31a/10, 42b/2

[=4]

bu *Yerde, zamanda veya bağlamda en
yakın olanı gösteren bir söz.*

b. 2a/1, 2a/5, 2b/2, 2b/3, 4a/12, 5a/13, 5a/6, 5a/8, 5b/3, 6b/10, 6b/13, 6b/15, 7a/13, 7b/14, 7b/15, 7b/2, 8a/1, 8a/11, 8a/15, 8b/2, 8b/8, 9a/3, 9a/8, 9b/12, 9b/13, 10a/12, 10a/5, 10b/3, 11a/2, 17a/6, 17a/9, 17b/14, 17b/7, 18b/12, 18b/7, 19b/1, 19b/11, 20a/4, 20a/4, 22a/15, 22b/2, 23a/9, 24a/14, 24b/4, 25b/10, 26a/15, 26a/3, 26a/6, 27a/1), 27b/5, 27b/7, 27b/9, 28b/12, 28b/13, 28b/14, 28b/15, 28b/6, 29a/1, 29a/5, 30a/14, 30a/2, 30a/2, 30a/3, 30a/9, 30b/1, 30b/12, 30b/3, 31a/10, 31a/10, 31b/5, 32a/1, 32a/6, 32b/11, 33b/15, 34a/2, 34b/11, 35a/1, 35a/14, 35a/8, 35b/1, 37b/8, 39a/11, 39a/3, 3b/15, 40a/2, 40a/5, 41a/14, 41b/1, 41b/3, 41b/5, 42a/13, 42a/6, 42a/9, 43b/5, 43b/5, 44b/10, 44b/10, 44b/2, 45a/11, 45b/11, 45b/14, 45b/4, 45b/5, 45b/9, 46a/1, 46a/2, 47a/12, 48a/12, 48a/15, 48a/2, 48b/3, 49b/15, 49b/4, 49b/9

b.+dur 4a/14, 6b/14, 9b/6, 10a/9, 10b/9, 15a/7, 32a/7, 39b/3, 40b/1, 41a/9, 47b/14, 48b/6

b.+nda 20b/5, 24b/10, 24b/11, 24b/12, 24b/14, 30b/4, 32a/13, 32b/1, 41a/2, 41a/3, 46a/7 47a/14, 47a/14

b.+ndan 23a/14, 24b/14, 27b/15, 38b/8

b.+nı b. 7b/15, 24a/14

b.+lar 35b/10, 7b/8

b.+ları 10a/12

b.+nlara 30b/11

b.+lardan 10a/13

b.+lardur 47a/6

b.+nların 12a/6, 17b/14, 30b/12

b.+nın 8b/12, 9b/8, 18a/6, 19b/3, 30b/4, 30b/6, 37b/12, 37b/9, 38a/12, 40a/1, 40a/13, 42a/2, 45a/13, 47b/5, 49b/10, 41b/13, 43a/15

[=170]

bugün *İçinde bulunulan zaman.*

b. 47b/12

[=1]

buğār *Ar. Sıvıların ve bazı katıların ısı etkisiyle gaz haline gelmesi.*

b. 13a/4, 13b/13, 13b/13, 15a/14

b.-ı raṭb 14a/13

[=5]

buğārāt *Ar. Buharlar.*

b. 12a/1

b.+dur 12a/1

[=2]

bul- *1. Erişmek, ulaşmak.*

b. 26a/15, 41a/8
b.-amaz 26a/6
b.-a 29a/11, 29a/11, 45a/1
b.-asın 23a/9, 27b/14, 33b/13,
33b/8, 35a/8, 43a/3
b.-asun 39a/8, 46b/4
b.-dugı 6b/6, 36b/12, 38a/8
b.-ıcağ 41a/14
b.-ımaz 31b/7
b.-ımazsın 24b/10, 35a/10
b.-mağda 33b/13
b.-mayıser 23a/3
b.-maz 35a/12, 40b/14, 40b/15
b.-sa 28b/12, 34b/15
b.-up 32b/11
2. Sağlamak, temin etmek.
b. 29b/7
b.-amazsun 2b/7
b.-dı 4a/1, 41a/4, 47b/6, 47b/9
b.-iben 32b/7
b.-ur 16b/14, 16b/15, 27b/12,
32b/3, 33b/14, 33b/14, 35b/2, 36b/10,
36b/11, 37a/13, 37a/4, 37a/6, 37b/10,
37b/10, 37b/11, 37b/11, 38a/8, 41b/5,
42b/14, 47b/13, 47b/15, 48a/5

b.-urlar 1a/9, 47a/10
b.-ursa 48a/1
3. Tespit etmek, belirlemek.

b. 41a/7
b.-dugın 19b/9
b.-duğınlayın 36b/13
b.-mağ 5b/7

4. Mevcut olmak.

b.-ına 24b/12
b.-unmaz 11a/9
b.-unur 48b/10
[=68]

bulun- *1. Sağlanmak, temin edilmek.*

b.-dı 2a/3
2. Mevcut olmak.
b.-maz 11b/3
b.-ur 42a/7, 48b/9

[=4]

buluş- *Birbirini bulmak.*

b.-mamışdı 7a/15, 7b/1
[=2]

bulut *Gökyüzünün yüksek yerlerinde görülebilir duruma gelmiş buhar kütlesi.*

b. 14a/1, 14a/1, 14a/5, 31a/7

b.+uŋ 14b/3

[=5]

bunca *Bu kadar.*

b. 10b/11, 23a/13, 23a/8, 2a/15

[=4]

burc *Ar. Zodyak üzerinde yer alan on iki takım yıldızdan her biri.*

b.-ı cedyin 12b/15

[=1]

burhān *Ar. Delil.*

b.-ı sātı^c 1a/6

[=1]

burūc *Ar. Burçlar.*

b. 21b/10

b.+larda 45b/11

[=2]

burun *Koklama organı.*

b. 30b/2

[=1]

buyur- *Demek, söylemek.*

b.-dı 25b/10, 42a/14, 42b/4,
22b/4, 40a/8

b.-duŋ 8a/14

b.-mıŋdur 8b/1

b.-ur 21a/7, 22a/13, 22b/9, 25b/9,
26b/7, 28b/3, 30b/12, 31b/11, 33a/9,
40a/6

[=17]

bülbül *Far. Güzel sesli bir kuş cinsi.*

b.-i güyā 1b/4

b.-i cennet-i firdevs 3a/12

[=2]

bürüdet *Ar. Soğuk, soğukluk.*

b. 11b/9, 15b/11, 37a/15, 37a/9

b.+i 37b/1

b.+le 37b/4

b.+den 37a/9

b.+üŋ 37b/2

[=8]

büyü- *Yaşı artmak.*

b.-yince 40b/3

2. *Yetişmek, çocukluğunu
birlikte geçirmek.*

b.-dügi 31b/2

[=2]

-C-

cebbār *Ar. 1. Dilediğini herkese
cebredecek güçte olan (Allah'ın
isimlerindedir).*

c.+dur 1a/9	c.+a 26a/14, 32a/11, 41b/4
<i>2. Zorba.</i>	c.+da 41a/14
c.+laruñ 1a/10	c.+dur 20a/11
[=2]	c.+ı 1a/11
cāhil <i>Ar. Bilgisiz, habersiz.</i>	c.+ıla 43a/7
c. 31a/2	c.+um 2b/11
c.+e 31a/12, 39b/5	c.+uñ 38b/7, 41b/2
c.+iseñ 30a/6, 49a/2	[=34]
c.ol- 9b/4, 21a/4	cānān <i>Far. Sevgili.</i>
[=7]	c. 3a/9
cahīm <i>Ar. Cehennem.</i>	[=1]
c.+e 2b/11	canlan- <i>Hayat bulmak.</i>
[=1]	c.-ur 19a/2
cāmid/cāmide <i>Ar. 1. Cansız.</i>	[=1]
c. 12b/3	cānsuz <i>Ölü.</i>
c.ol- 21a/2	c.+ın 20a/11
<i>2. Donuk.</i>	[=1]
c.ol- 14b/4	cārī <i>Ar. 1. Geçerli, yürürlükte.</i>
[=3]	c.ol- 17a/3
cān <i>Far. Ruh.</i>	<i>2. Akmak.</i>
c. 20a/10, 20a/11, 21b/6, 23a/3,	c. 45b/9
24b/6, 26a/10, 26a/11, 26a/6, 27b/7,	[=2]
28b/12, 28b/13, 29a/5, 29a/6, 29a/7,	ceberūt <i>Ar. Allah'ın yüceliği.</i>
29a/8, 29a/9, 31b/6, 32b/6, 35a/14,	
41a/15, 41a/4, 41a/9, 41b/1, 41b/5	

- c. 3a/13
[=1]
- cedyin** *Ar. Oğlak burcu.*
c. 12b/15
[=1]
- cedid** *Ar. Yeni.*
c. 20a/13
[=1]
- cehālet** *Ar. Bilgisizlik, habersizlik.*
c. 33a/6, 43b/1
c.+e 43a/15
c.+i 43b/3
[=4]
- cehd** *Ar. Uğraşma, çabalama.*
c.+i 20a/3, 41b/3
c.+üm 33b/12
c.ed-/id- *Uğraşmak, çabalamak.*
20b/5, 27a/5, 28a/1, 28b/11, 38b/8, 38b/9
c.eyle- *Uğraşmak, çabalamak.*
43a/3
c.kıl- 42b/13
[=11]
- cehennem** *Ar. Günahkarların öldükten sonra cezalarını çekecekleri yer.*
c. 2b/4, 43b/7, 43b/8, 45a/5, 45a/7, 45a/9, 45b/1
c.+den 28b/1, 29b/9
c.+dür 45a/5, 47a/10
c.+e 26b/13
c.+ün 44a/2, 45a/3, 6a/13
[=15]
- celāl** *Ar. 1. Yücelik.*
c. 4b/1
2. Allah'ın kahredici sıfatının tecellisi.
c. 35a/5
c.+ün 2a/12, 2b/5
[=4]
- celālet** *Ar. Yücelik.*
c. 3b/5
[=1]
c. 40a/6
[=3]
- celle celālühü** *Ar. Onun şanı ne yücedir.*
c. 17b/4, 18b/11, 42b/3, 43b/9, 47a/1, 47a/15, 47a/6
[=7]

cem^ç *Ar. Toplama, bir araya getirme.*

c. 7b/10

c.ed/id- *Toplamak, bir araya getirmek.* 8b/12, 11a/11, 11a/13, 11a/13, 15a/15

c.eyle- 4a/2

c.ol- *Toplanmak, bir araya gelmek.* 7a/10, 8b/4, 18b/4, 26b/12, 36b/15, 36b/12, 36b/13

[=14]

cemā^ç at *Ar. Aynı dinden olan kişilerin oluşturduğu topluluk.*

c. 16b/6

[=1]

cemāl *Ar. 2. Yüz güzelliği.*

c.+i 3b/13

2. Allah'ın rahmetiyle tecellisi.

c. 35a/5

c.+üñ 2b/4

c.+üñüñ 2a/12

[=4]

cemī^ç *Ar. Bütün, cümle.*

c. 1a/8, 9b/15, 12b/1, 18a/6, 18b/8, 19b/9, 26b/11, 26b/12, 34a/7

c.-i cevānib 15a/8, 15a/10

c.+i 31a/1, 31a/15

c.+nün 7a/11

c.+nüzün 7b/3

c.+si 30b/3, 30b/4

c.+sin 8a/14

[=18]

cemīl/cemīle *Ar. Güzel.*

c. 22a/9, 25a/15, 40a/4, 47b/14

[=4]

cemşid *Far. İran mitolojisine göre Pişdâdiyan sülalesinin dördüncü padişahı.*

c.-i salţanat 4b/2

[=1]

cenāb *Ar. Allah, peygamberler ve evliyalar için kullanılan saygı sözü.*

c.+a 1a/5

c.+uñ 1a/6

[=2]

cenāze *Ar. Cesed, ölü, mezar.*

c. 31a/5

[=1]

cenīn *Ar. Anne rahmindeki çocuk.*

c. 19b/13, 19b/14, 20a/4, 22b/2

c.+e 20a/1

c.+üñ 20a/8, 23b/12

[=7]

cennet *Ar. İmanlı kimselerin öldükten sonra konulacakları yer.*

c. 4a/4, 25a/10, 27b/4, 28b/2, 2b/4, 40b/15, 41b/1, 41b/11, 41b/2, 44a/12, 44a/14, 44a/3, 44a/6, 45a/10, 45a/8, 46a/3, 46b/5

c.-i firdevs 3a/12, 3b/14, 43a/9

c.+e 25b/5, 26b/14, 28b/2, 28b/9, 29b/11

c.+le 28a/15

c.+üñ 28b/7

[=27]

cenüb *Ar. Güney.*

c.-ı süheyl 12b/15

[=1]

cerb/çerb *Sönme.*

c.ol- 7b/10, 7b/10, 7a/11

c.+kıl 7b/3

[=4]

ceride *Ar. Kitap.*

c.-i muhabbet 3a/8

[=1]

cerīme *Ar. Kabahat, günah.*

c. 2b/10

[=1]

cerr *Ar. Dilenme, toplama.*

c.et- 38a/5

[=1]

cesed *Ar. 1. Beden*

c. 9a/2, 9b/1, 9b/7, 10a/3, 20a/10, 21a/15, 21b/2, 24a/2, 25a/7, 26a/1, 26a/3, 27a/4, 27b/5, 28b/12, 29a/7, 30a/15, 30b/1, 30b/13, 30b/15, 31a/2, 31a/4, 31b/11, 31b/7, 33a/1, 38a/6, 39b/13, 39b/14, 39b/8, 39b/8, 43a/14

c.-i cüz'îye 22a/2, 22a/4

c.-i cismānī 8b/15, 9a/1

c.+de 23b/14, 28b/14, 29a/8

c.+den 9a/7, 9b/11, 9b/14, 22a/10, 22a/14, 22b/12, 22b/15, 22b/7, 23a/3, 23b/11, 23b/15, 26a/2, 27a/9, 30b/3, 31b/7, 40a/10

c.+dür 27b/7, 43b/5

c.+dürür 29a/1

c.+e 27b/5, 31b/4, 42a/7, 9b/2

c.+i 27a/9, 36a/12, 40b/5

c.+ile 24a/14, 31b/6

c.+in 38a/10

c.+inden 43b/3
c.+ine 40a/3, 45a/9, 46a/8
c.+ini 38a/2
c.+inüñ 25b/3
c.+le 24a/4, 27a/7, 27b/9, 30b/8,
33a/2, 43b/5, 46a/2
c.+ler 42b/8
c.+lere 25a/14
c.+leri 43b/10, 43b/15
c.+lerin 40a/14
c.+lerinden 28a/10
c.+lerüñ 45b/14
c.+ümüz 30a/12
c.+üñ 6a/7, 10a/1, 19b/1, 20a/9,
21a/13, 22a/15, 27a/4, 29b/1, 29b/2,
30a/11, 30a/14, 30a/9, 31a/7, 33a/1,
36b/6, 39b/12, 42a/7, 43b/5, 42b/1

c.+üñden 28b/7

c.+üñüñ 20a/8

[=108]

cesedānī *Ar.-Far. Bedenle ilgili.*

c. 20b/11, 20b/12, 47a/13

c.+dür 20b/11

c.+nüñ 20b/12

[=5]

cevāb *Ar. Bir soruya verilen karşılık.*

c. 12a/15

c.-ı şāfi 39a/11

c.+a 32b/12, 5a/7

c.+ı 5b/7

c.+ın 34a/3

c.+ına 32b/14

c.+ında 5b/4

c.et- 11a/1

c.vir- 5b/10, 5b/9, 7a/2, 8a/12,
8b/2, 8b/9, 9b/13, 10b/13, 11a/10,
11a/12, 11a/14, 11a/2, 11a/5, 11a/7,
11a/8, 11b/1, 11b/10, 11b/11, 11b/13,
11b/14, 11b/15, 11b/2, 11b/4, 11b/5,
11b/6, 11b/8, 12a/11, 12a/13, 12a/14,
12a/2, 12a/4, 12a/7, 12b/1, 12b/11,
12b/12, 12b/2, 12b/4, 12b/6, 12b/7,
12b/9, 13a/3, 13a/10, 13a/12, 13a/13,
13a/14, 13a/2, 13a/4, 13a/5, 13a/6,
13a/7, 13a/9, 13b/1, 13b/10, 13b/11,
13b/13, 13b/14, 13b/3, 13b/4, 13b/6,
13b/7, 13b/8, 14a/1, 14a/11, 14a/13,
14a/15, 14a/3, 14a/5, 14a/6, 14a/8,
14b/1, 14b/10, 14b/11, 14b/13, 14b/15,
14b/3, 14b/5, 14b/6, 14b/8, 15a/1,
15a/11, 15a/14, 15a/15, 15a/3, 15a/5,
15a/6, 15a/8, 15a/9, 15b/10, 15b/12,
15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/3, 15b/7,
16a/1, 16a/10, 16a/12, 16a/13, 16a/14,

16a/3, 16a/4, 16a/6, 16a/8, 16a/9, 16b/1,
16b/11, 16b/12, 16b/14, 16b/3, 16b/4,
16b/5, 16b/6, 16b/8, 16b/9, 16b/9, 17a/1,
17a/2, 17a/4, 17b/1, 18b/1, 19a/15,
20b/10, 22a/4, 23b/4, 25a/5, 26b/5,
28a/15, 29a/15, 30a/12, 34a/6, 35b/13,
39a/14, 41b/11, 43a/13, 45a/6, 46b/10,
49a/7

[=146]

cevāhir *Ar. Cevherler.*

c.-i nūrānī 9a/9

c.+le 1a/12

c.+lerdür 16a/1

[=3]

cevānib *Ar. Taraflar.*

c.+inden 15a/8, 15a/10

[=2]

cevher *Ar. Bir varlığın özü.*

c. 10b/14, 43b/5, 43b/6

c.-i rūḥānī 9a/5, 31b/3

c.-i basīṭ 11a/5, 49a/13

c.-i šerīf 31a/10

c.+dür 9b/9, 11b/4

c.+dürür 45a/2

c.+i 20b/15, 31b/2, 39b/5

c.+idür 10a/3

c.+in 43b/6

c.+indeki 22a/6

c.+ine 21a/2

c.+ini 21a/4, 43b/1

[=20]

cevherī *Ar. Cevherle ilgili, cevhere ait.*

c. 21b/8

[=1]

cevlān *Ar. Hareket.*

c.dan 9b/10

c.ed- *Dolaşmak.* 32b/4

c.kıl- *Dolaşmak.* 41a/13

[=3]

cevlāngeh *Ar.-Far. Dolaşma yeri.*

c.+i 28b/14, 41b/2

c.+üñ 38b/9

[=3]

cezā *Ar. Kabahat işleyen kişilere verilen karşılık.*

c. 29b/13

c.+y1 33b/2

[=2]

cezāir *Ar. Adalar.*

c. 14b/15	2. <i>Dünya.</i>
[=1]	c. 32a/2, 38b/11, 38b/12
cezb <i>Ar. Kendine çekme.</i>	3. <i>Herkes.</i>
c.+ile 35a/9	c.+a 32a/1
c.ed-/et- <i>Etkisi altına almak.</i>	4. <i>Cennet.</i>
37b/14, 40b/7, 40b/8	c. 24b/13
[=4]	c.-1 tağdîre 1b/2
cezîl <i>Ar. Çok.</i>	[=7]
c. 47b/14	cihân-tâb <i>Far. Dünyayı aydınlatan.</i>
[=1]	c. 41b/9
cibâl <i>Ar. Dağlar.</i>	[=1]
c. 14b/13, 14b/13	cihât <i>Ar. Yönler.</i>
[=2]	c. 12b/13
cibillet <i>Ar. Yaratılış, huy.</i>	[=1]
c.+inde 36b/14	cihet <i>Ar. Yön, taraf.</i>
[=1]	c. 4a/13, 49a/7
cibrîl <i>Ar. Cebrail.</i>	c.+den 32b/7
c. 4a/5, 38b/6	c.+inden 43a/15
[=2]	c.+ledür 22a/4
ciger <i>Far. İç, bağır.</i>	[=5]
c. 36b/2	cilt <i>Ar. Bir eserin birbirinin devamı olan kısımlarından her biri.</i>
[=1]	c.+(d)ini 4b/5
cihân <i>Far. 1. Kainat.</i>	c.+dür 42b/10
c. 17a7	

[=2]	c.+indeki 36a/15, 36a/8
cināc <i>Ar. Çiftleşme.</i>	[=2]
c. 37a/5	cirmānī <i>Ar. Bedenle ilgili.</i>
c.+dan 36b/9	c.+dürürler 47a/13
[=2]	[=1]
cin <i>Ar. Dini inanışa göre duyularla algılanamayan, bazı işleri yapacak güce sahip olduğuna inanılan gizli varlıklara verilen isimdir.</i>	cism <i>Ar. 1. Boşlukta yer kaplayan madde.</i>
c. 13a/14, 13a/15	c. 9a/8, 12b/4, 12b/4, 15a/7, 41a/8
[=2]	c.-i şeffāf 12a/14, 12b/5, 12b/6
cinān <i>Ar. Cennetler.</i>	c.-i neyyir 12b/7
c. 38b/15	c.-i laṭīf 12b/9
[=1]	c.-i seyyāle 12b/11
cināyet <i>Ar. Birini öldürme.</i>	c.-i küllī 5b/11, 17a/12, 17a/15, 18a/4, 18a/4
c.+i 45a/14	c.-i laṭīf 9a/5
[=1]	c.-i muṭlaḳ 17b/6, 17b/13, 34b/8
cins <i>Ar. Çeşit.</i>	c.-i cüzʿī 22a/5, 39b/1, 39b/2
c. 11a/10, 11a/10	c.+de 49b/11
c.+e 49a/15	c.+den 10a/15
c.+i 43a/5, 46a/8	c.+dür 12b/13, 43b/4
c.+ini 46b/11	c.+le 9a/8
[=6]	c.+ler 45b/2, 45a/12
cirm <i>Ar. Cisim.</i>	c.+leri 28a/11

c.+lerüñ 45b/4	[=1]
c.+üñ 10a/4, 39b/5	civān <i>Far. Genç.</i>
<i>2. Beden.</i>	c. 26a/1
c. 10a/4, 10a/4, 10a/5, 10a/6, 10a/7, 10a/7, 10a/8, 10a/14 17b/10, 17b/14, 19a/1, 26a/8, 26a/13, 29a/9, 41a/4, 45a/13	[=1]
c.-i müteħarrik 16a/3	civār <i>Ar. Yakın.</i>
c.-i eşkāl 17b/6	c.+ındadur 44a/6
c.+üñ 5b/14, 20b/8, 20b/9, 41a/1	[=1]
c.+den 22b/1	cūd <i>Ar. Cömertlik.</i>
c.+i 24b/2	c.-ı vefā 4b/6
c.+e 32b/1, 41a/9	c.-ı ma ^ç lüm 49b/4
c.+dür 9b/8, 10a/3	[=2]
c.+le 46a/1	cum^ça <i>Ar. Perşembe ile cumartesi arasındaki gün.</i>
[=62]	c. 7a/10
cismānī <i>Ar. Cisimle ilgili.</i>	[=1]
c. 8b/15, 9a/1, 35b/14, 35b/15, 37b/15, 37b/15, 37b/5, 37b/8, 44a/4, 47a/13, 47b/5, 49a/12, 49b/2	cūşış <i>Far. Coşkunluk.</i>
c.+ye 17a/5, 21a/3, 49b/1	c. 44b/15
c.+nüñ 48a/1	[=1]
[=17]	cühelā <i>Ar. Bilgisizler.</i>
cismī <i>Ar. Cisimle ilgili.</i>	c. 46b/9
c.+ye 28a/11	[=1]
	cühhāl <i>Ar. Bilgisizler.</i>
	c. 16a/11
	c.+üñ 6a/15, 46b/7

[=3]

cümle *Ar. Bütün, hep, hepsi.*

c. 1a/9, 3b/7, 4a/2, 5a/1, 7b/12,
20b/2, 2b/2, 34a/11, 39a/5, 44b/13

c.-i 'âlem 18a/5

c.+dür 11a/14

c.+si 20b/1, 43a/6, 45a/2, 45b/11,
8a/6

c.+sin 35b/11

c.+sinden 7a/9

c.+sinüñ 21b/12

[=20]

cünbiş *Far. Eğlence, oyun.*

c. 23a/12

c.-i cüşiş 44b/15

[=2]

cünün *Ar. Aşk ve cezbeyle kapılmış.*

c. 39b/10

[=1]

cürm *Ar. Suç, kabahat.*

c.+ine 41b/14

[=1]

cüz' *Ar. Parça.*

c. 22a/7

[=1]

cüz'î *Ar. Bir şeyin bütünüyle değil tamamıyla ilgili.*

c. 18a/2

c.+ye 22a/2, 22a/3, 22a/4, 22a/5,
22a/5, 22a/7, 22a/8, 22a/8

[=9]

cüz'ıyyât *Ar. Bir bütünün küçük parçaları.*

c. 34b/9

c.+dur 34b/4

[=2]

cüz'iyye *Ar. Parça.*

c. 5b/15, 6a/11, 16b/11, 22a/1,
39a/10, 39a/13, 39b/1, 39b/2

c.+den 39a/15

c.+nün 31a/10, 39a/13

c.+ye 39b/1

c.+yi 41b/7

[=13]

-Ç-

çâker *Far. Kul, köle.*

ç. 29b/15

[=1]

çak- *Geçici olarak ışığı görünmek.*

ç.lık 14a/8

ç.+dan 14a/10

[=2]

çār *Far. Dört.*

ç. 21b/11

[=1]

çarḥ *Far. Gökyüzü, felek, âlem.*

ç. 1b/14, 21b/11

ç.-ı muḳavves 1b/8

ç.-ı celāl 4b/1

[=4]

çek- *Bir halin etkisinde olmak.*

ç. 38b/6

ç.-er 40b/14

ç.-me 19a/1

ç.-meyince 40b/14

ç.-üp 31a/5, 46b/4

[=6]

çemen *Far. Çimen, yeşillik.*

ç.-i celālet 3b/5

[=1]

çemen-ārā *Far. Çimeni süsleyen.*

ç.+y1 3a/6

[=1]

çerāğ *Far. Kandil, mum.*

ç.+uḥ 36a/10

[=1]

çık- *1. Bir yerden dışarıya doğru gitmek.*

ç. 20a/7

ç.-ar 32b/3, 41a/13

2. Ayrılmak.

ç. 41a/10, 41a/14

ç.-duḳdan 14b/5

ç.-ar 30b/3

ç.-ınca 28b/13, 41a/15

ç.-masa 25a/13

ç.-mayınca 21b/7

ç.-sa 26a/12, 32b/2, 37a/4

3. Dışarı akmak, fişkırmak.

ç.-an 14b/8

4. Daha önce yokken ortada görülmeye başlamak, zuhur etmek.

ç.-ar 14a/14

ç.-duḡı 14b/12, 36a/2

ç.-maḳlıḡınuḥ 6a/5

5. Tamamlamak, bitirmek.

ç.-ar 24a/3, 24a/9	[=3]
6. Vazgeçme, başka bir halde bulunma.	çoğ <i>Bir şeyin büyük bir bölümü.</i>
ç.-arsa 37b/2	ç. 18b/9
ç.+maçlıkdur 37b/8	[=1]
ç.-up 38a/1	çoğal- <i>Artmak, fazlalaşmak.</i>
7. Aşmak.	ç.-sa 36b/11
ç.-ısar 8a/6	ç.-up 8a/4
ç.-up 8a/5	[=2]
[=26]	çok/çoğ <i>Nitelik bakımından belli bir ölçünün üstünde olan, fazla.</i>
çık <i>1. Zuhur ettirmek.</i>	ç. 8b/11, 14b/7, 18a/10, 26a/5, 2b/10, 31a/4, 35a/5, 37b/1
ç.-duğı 17b/15	ç.+dur 21a/13, 25a/5, 33a/3, 46a/14, 48b/2, 49b/2
2. Başka bir halde bulundurma.	ç.et- 33b/11
ç.-ur 37a/12, 37a/14	ç.+durur 36a/4
[=3]	ç.+imiş 7a/6
çık <i>Bir yerden uzaklaştırılmak.</i>	ç.ol- 15a/6
ç.-dı 45b/4	[=18]
[=1]	çokluk <i>Fazlalık, bolluk.</i>
çi <i>Far. Ne?</i>	ç.+(ğ)ındandır 14b/9
ç. 2b/12, 2b/12, 2b/13	[=1]
[=3]	çü <i>Far. 1. Gibi.</i>
çirk <i>Far. Kötü.</i>	ç. 2b/8, 3b/14
ç. 31b/8, 32a/2	
ç.+dür 9a/12	

2. *Çünkü.*

ç. 4a/8

[=3]

çün *Far. 1. Gibi.*

ç. 1b/8, 35a/5

2. *Çünkü.*

ç. 8a/2, 21b/10, 21b/10, 21b/11, 24b/9, 26a/15, 29a/10, 33b/13, 38b/7, 38b/11, 38b/12, 38b/7, 41a/10, 41a/11, 41b/2, 46b/1, 48b/12, 48b/12

3. *Ne vakit ki.*

ç. 8b/6, 32b/5, 39a/4

[=23]

çünki/çünkim *Far. Şu sebepten, mademki.*

ç. 6b/12, 7b/7, 17a/10, 18b/15, 19a/8, 21b/8, 24b/11, 24b/12, 26a/11, 26a/12, 27b/15, 29a/5, 32b/3 35a/4

[=14]

çürü- *Çeşitli dış sebeplerle kimyasal değişikliğe uğrayıp bozulmak.*

ç.-r 27b/6, 42b/8

ç.-yen 27b/7

ç.-yüp 19b/10

[=4]

-D-

dağı *Daha, bile, de.*

d. 5b/10, 5b/3, 5b/9, 7a/14, 7a/2, 8a/12, 8a/15, 8a/3, 9a/4, 10a/15, 10a/5, 10b/6, 11a/10, 11a/13, 11a/7, 11b/11, 11b/13, 11b/2, 11b/5, 11b/7, 12a/12, 12a/15, 12a/2, 12b/10, 12b/3, 12b/6, 13a/1, 13a/11, 13a/14, 13a/15, 13a/4, 13a/6, 13a/8, 13b/13, 13b/3, 13b/7, 13b/9, 14a/1, 14a/12, 14a/4, 14a/8, 14b/1, 14b/11, 14b/15, 14b/4, 14b/7, 15a/13, 15a/2, 15a/6, 15a/9, 15b/1, 15b/10, 15b/12, 15b/15, 16a/11, 16a/14, 16a/2, 16a/6, 16a/9, 16b/12, 16b/14, 16b/2, 16b/5, 16b/7, 16b/9, 17a/15, 17a/2, 17a/4, 19b/15, 20a/10, 20a/12, 21a/10, 21a/10, 21a/11, 21a/12, 21a/8, 22a/12, 22b/10, 22b/13, 23b/1, 23b/10, 23b/14, 23b/7, 24a/9, 24b/10, 25b/9, 26b/12, 27a/3, 27a/7, 27b/1, 29a/15, 29b/11, 30b/13, 30b/15, 30b/8, 31a/9, 31a/14, 31a/4, 31a/5, 31a/6, 32b/12, 32b/5, 33a/8, 34a/13, 34b/2, 34b/4, 35a/4, 35b/15, 36a/11, 36a/9, 36b/13, 36b/2, 37a/3, 37b/8, 38a/14, 39b/13, 39b/15, 40a/13, 40a/14, 40a/8, 40b/4, 41b/10, 41b/12, 41b/13, 42a/6, 42a/6, 42b/10, 42b/2, 42b/2, 43b/2, 43b/7, 44a/11, 44a/8, 44b/3, 45a/15, 45b/6, 45b/8, 47b/13, 47b/8, 47b/8, 48a/1, 48a/15, 48a/9 [=144]

dāhil *Ar. İçinde, içeri.*

d. 21b/10

d.-i dāire 1a/3

d.ol- *Girmek, katılmak.* 29b/11,
27a/10, 25b/5, 28b/2

[=6]

dā'ī *Ar. Duacı.*

d. 5a/6

d.+dür 5a/5

[=2]

dāim *Ar. Sürekli.*

d. 2b/14, 4b/8, 23a/15, 24b/9,
38b/5, 47a/9

[=6]

dā'imā *Ar. Her zaman, sürekli.*

d. 5a/12, 10a/9, 30b/6, 31a/13,
36b/7, 37a/1, 37b/4, 46a/5, 47b/4

[=9]

da'imü'l-bekā *Ar. Ebediliğin sürekliliği.*

d.+durur 34a/12

[=1]

dāire *Ar. 1. Sınır içi.*

d.-i vücūd 1a/4

2. Çember biçiminde.

d.+dür 14a/15

d.+nüñ 14b/2

[=3]

dal *Ağaç gövdesinin kolları.*

d.+larına 40b/7

[=1]

dāl *Ar. Delalete düşmüş.*

d.ol- 9a/14

[=1]

dam *Çatı.*

d.-ı 'izz 4b/8

dām *Far. Tuzak.*

d. 35a/11, 35a/11

d.+ı 35a/14

d.+ıla 35a/12

d.+la 35a/13

[=5]

dānā *Far. Âlim, bilgili kimse.*

d. 2b/1

d.-yı kāmīl 4b/15

[=2]

dāne *Far. Yem.*

d. 35a/11, 35a/13, 38a/13

d.+si 35a/14	dāye <i>Far. Bakıcı.</i>
[=4]	d.+dür 21b/11
dārende <i>Far. Tutan, taşıyan, sahip olan.</i>	[=1]
d.-yi tāk-ı muḳarren 1b/8	de <i>Dahi, bile.</i>
[=1]	d. 9a/12, 19a/8, 19b/15, 19b/7, 20a/6, 20b/4, 21b/13, 28b/10, 28b/6, 48b/12
dārü'l-āhıret <i>Ar. Ahiret.</i>	[=10]
d. 25a/9	de-/di- <i>Söylemek, anlatmak.</i>
[=1]	d. 30a/3
dārü'l-ḳarār <i>Ar. Ahiret.</i>	d.-di 4a/7, 23a/2, 13b/3, 22b/11, 22b/13, 27a/14, 40b/4, 42b/1, 44a/11, 44a/8, 44b/2, 45a/15, 45b/1, 45b/6, 45b/8, 45b/8, 45b/10, 46b/15, 47a/5, 44a/9
d. 32a/6	d.-diler 9a/2, 9a/3, 9a/5, 9a/8, 40b/3, 8b/15
[=1]	d.-din 2b/4, 2b/4
dārü'n-na'ım <i>Ar. Cennet.</i>	d.-dügi 18b/11, 27a/14, 43b/12, 45a/12, 47a/7, 49a/13
d. 39a/1, 48b/5	d.-dügümüz 10a/5, 38a/6
[=2]	d.-dügümüzün 36b/8
da'vā <i>Ar. Ülkü, ideal.</i>	d.-dügümüzdür 44b/2
d.kıl- 41b/10	d. düginden 22b/12
d.sın kıl- 9a/11	d.-düklerinün 23b/4
[=2]	d.-mekdür 16b/8
da'vet <i>Ar. Çağırma.</i>	
d. 7a/7	
d.ed- <i>Çağırma. 7b/6, 38a/3</i>	
d.eyle- <i>Çağırma. 31a/1</i>	
[=4]	

d.-mişlerdür 48a/11, 9a/4	d. 14a/10
d.-nildi 45b/2	[=1]
d.-r 6b/15, 43b/5	defn <i>Ar. Gömme, gömülme.</i>
d.-rler 12b/1, 15a/2, 15a/4, 15a/5, 17a/6, 17a/6, 43a/14, 49b/12, 49b/14, 49b/14, 49b/8, 49b/14	d.et- <i>Ölüyü gömmek.</i> 31a/6 [=1]
d.+señ 33b/9	degil/degül <i>Cümleinin anlamını olumsuz hâle getiren kelime.</i>
d.-yenlerün 49a/9	d. 5b/2, 20a/12, 29a/5, 32a/6, 32a/9, 32a/9
d.-yeyüm 2a/15	d.+dür 8a/3, 9b/15, 10a/14, 10a/14, 10a/2, 10a/4, 10a/5, 10a/9, 23b/11, 38a/6, 27b/5, 31b/4, 31b/6, 33a/8, 38b/12
d.-yicek 17b/1, 20b/10, 22a/4, 25a/4, 30a/12, 35b/12, 41b/10, 43a/12, 49a/7, 8a/13	d.+midür 26b/5 [=22]
d.-yince 7b/5	degin <i>-e kadar, -a kadar.</i>
d.-yincek 8b/6	d. 18a/5, 18b/4, 36b/4, 36b/6
d.-yüben 19a/1	d.+dür 34b/11 [=5]
d.-yüp 1b/15, 1b/15, 7a/13, 7b/3, 7b/4, 17a/7, 33a/2, 41b/10	değiş- <i>Üzerinde bulunan bir şeyi çıkarıp yenisi giymek.</i>
[=83]	d.-ürür 34b/15 [=1]
def <i>Ar. Ortadan kaldırma.</i>	degme <i>Herhangi bir, sıradan.</i>
d. 7a/11, 35a/10	d. 9b/5
d.ed-/et- <i>Uzaklaştırmak.</i> 39a/13, 38a/5, 39b/4, 39b/7	
d.+in 43a/2	
[=7]	
def aten <i>Ar. Birden.</i>	

[=1]	delil <i>Ar. Kanıt.</i>
deg- <i>Layık olmak.</i>	d. 10a/15, 10a/5, 21b/3, 42a/9, 45a/11
d.-mez 48b/13	d.-i kı̄atı ^c 1a/4
[=1]	[=6]
dehen <i>Far. Ağız.</i>	dem <i>Far. 1. Zaman, an.</i>
d.+de 1b/9	d. 8b/6, 24b/14, 41b/5
[=1]	d.ur- <i>Bahsetmek.</i> 6b/12, 8b/7
dehr <i>Ar. 1. Dünya.</i>	<i>2. Hava.</i>
d. 35a/15	d. 20a/2
<i>2. Zaman.</i>	d.+ile 22a/11
d.-i dünyā 49b/13	[=7]
[=2]	deñiz <i>Tuzlu su kütlesi.</i>
dek <i>-e kadar, -e değin.</i>	d. 14b/15, 25a/8
d. 40b/4	d. den 25a/8, 25a/11
[=1]	d.+densin 20a/15
dekāyık <i>Ar. Dikkat isteyen şey.</i>	d.+i 15b/2
d.+uñ 4a/13	d.+lere 14b/14
[=1]	d.+leri 15b/8
delālet <i>Ar. Delil, şaret.</i>	d.+lerüñ 15b/6
d.-i maķāl 1b/4	d.+üñ 15a/15, 25a/9
d. ed- <i>Delil ve alamet olmak.</i> 7b/4	[=11]
d.eyle-/iyle- 9a/14, 10a/12, 27a/1, 38a/7, 45b/9	der- <i>Far. "de, içinde" anlamı katan ön ek.</i>
[=8]	d. 3a/1, 4a/9, 5b/1, 9b/5

[=4]	d.+i 7b/7
der <i>Far. Kapı.</i>	d.+leri 7b/13
d.-i şıdķ-ı fütüvvet 3b/5	d.-túrur 7b/6
[=1]	[=6]
derd <i>Far. Üzüntü, sıkıntı, zorluk.</i>	dervişlik <i>Derviş olma durumu.</i>
d. 34b/14, 48b/8	d. 45b/15
[=2]	[=1]
dere <i>Far. Küçük akarsu.</i>	deryā <i>Far. Deniz.</i>
d.+lerden 14b/7	d.+ya 39a/7
[=1]	[=1]
derece <i>Ar. Seviye, mertebe.</i>	dest <i>Far. El.</i>
d.-i itnān8a/5	d.-i tehī 5a/12
[=1]	[=1]
derecelü <i>Derecesi olan.</i>	dest-gīr <i>Far. Yardımcı olan, elden tutan.</i>
d. 6a/4, 26b/2	d. 6b/15
[=2]	[=1]
dergāh <i>Far. Tarikatlarda dervişlerin ibadet ettikleri ve yaşadıkları yer.</i>	dest-res <i>Far. Eli ulaşmış, eli ermiş.</i>
d.+uņ 6b/8	d. 23a/3, 26a/15, 35a/12, 41b/5, 45a/1
[=1]	[=5]
derviş <i>Far. Bir tarikata bağlanmış olan kimse.</i>	devāb <i>Ar. Binek ve yük hayvanları.</i>
d. 8a/1, 8a/9	d.+a 26b/11
d.+e 7b/9	[=1]
	devām <i>Ar. Sürme, kesilmeme.</i>

d.-ı devlet 5a/10	<i>2. Cennet.</i>
d.+ından 12b/3	d.+ı 48b/7
[=2]	[=2]
devlet <i>Ar. 1. Talih, baht, mutluluk.</i>	dil <i>Far. Gönül.</i>
d. 48b/10	d.+de 8b/6
d.+in 5a/4	d.+le 39b/10
d.+inünj 5a/10	[=2]
<i>2. Saltanat.</i>	dil <i>Konuşma, söz söyleme.</i>
d. 3b/2	d.+de 41a/4
d.+e 4a/11, 4b/3	d.+lerde 8a/3
d.+inde 7a/6	d.+leriyle 44a/15
d.+le 4b/8	d.dök- <i>İnandırmak için güzel</i>
[=8]	<i>sözler söylemek. 2a/2</i>
devletlü <i>Yüce, ulu.</i>	[=4]
d. 5a/11	dile- <i>Bir şeyin olmasını istemek.</i>
[=1]	d.-di 22b/12, 32b/14, 33a/3,
devr <i>Ar. Dönme.</i>	7b/15
d.ed-/id- <i>Dönmek. 14a/9, 21b/10</i>	d.-ler 46b/13
d.eyle- <i>Dönmek. 14a/7</i>	d.-medise 17b/11
d.ol- 20a/14, 23a/3, 23a/7	d.-r 46b/12
[=6]	d.-rken 41b/1
devrān <i>Ar. 1. Zaman, çağ.</i>	d.-rsen 29b/12
d. 4b/10	d.-se 42a/4, 42a/5
	d.-sün 39b/9

[=12]
dilenci *İstemekten utanmayan, açgözlü.*

d.+lerün 21a/13

[=1]

dil-pezir *Far. Beğenilen.*

d.+ün 4b/5

[=1]

din *Ar. İtikatça uyulan yol.*

d. 2b/8, 3b/2, 16b/5, 16b/6, 33a/7,
33a/10

d.-i islām 4a/8

[=7]

diñle- *1. İşitmek için kulak vermek.*

d. 27b/8

d.-mişdür 48a/2

d.-yelüm 30a/11

d.-yenler 8a/7

2. Uymak, itaat etmek.

d.-ye 43a/5

[=5]

dir- *Toplamak.*

d.-gil 18b/15

d.-üp 18b/15

[=2]

dirlik *1. Hayat.*

d. 38b/14

2. Huzur.

d.(ğ)e 35a/10

3. Yaşam için gerekli ihtiyaçlar.

d.+leri 18b/13

[=3]

divān *Far. Şiir kitabı.*

d. 3a/9

[=1]

diyü *Diye.*

d. 7b/14, 10a/2, 10b/13, 10b/7,
11b/12, 12a/6, 15a/2, 15a/4, 15a/5,
17a/5, 17a/6, 35a/13, 35a/13, 36b/1,
36b/10, 37a/5, 40b/12, 43a/14, 43b/11,
44a/6, 44a/7, 48b/2, 49a/12, 49b/11,
49b/13, 49b/7, 49b/9

[=27]

diz *Bacakta uyluk kemiği ile baldırın
birleştiği kısım.*

d.çök- *Dizlerini yere koyarak
oturmak.* 4b/4

[=1]

doğuş- *Çarpışmak.*

d.-duğında 14a/12

[=1]	d.ed- <i>Allah'a isteğini bildirmek, yalvarmak.</i> 5a/5
dostluk <i>Yakınlık.</i>	[=3]
d. 31a/3	duḥān <i>Ar. Duman.</i>
[=1]	d. 13a/5, 13b/14, 13b/15
dök- <i>Saçmak, serpmek.</i>	d.+ından 19a/6, 20a/14
d.-in 10b/14	[=5]
d.-ünçek 36a/10	duḥāniyye <i>Ar. Dumanla ilgili.</i>
d.-üpdür 35a/13	d.+nüj 14a/5
[=3]	[=1]
dökül- <i>Göl veya denizde son bulmak.</i>	dūn <i>Ar. Aşağı.</i>
d.-en 15b/4	d. 32a/2
d.-mekligindendir 15b/1	d.ol- 17b/6
[=2]	[=2]
dörd <i>Üçten sonra beşten önce gelen sayı.</i>	dūr <i>Far. Uzak.</i>
d.+i 45b/2	d. 23a/10, 27b/13
[=1]	d.ol- <i>Uzaklaşmak.</i> 19a/6
dördüncü <i>Dördün sıra sayı sıfatı, üçüncüden sonra gelen.</i>	[=3]
d. 18a/13	dur- <i>1. Varlığını sürdürmek.</i>
[=1]	d.-ur 12b/13, 15a/7
du'ā <i>Ar. Allah'a isteğini bildirme, yalvarma.</i>	<i>2. Tekrar edip sürekli yapmak.</i>
d.+ların 7a/7	d. 15a/15
d.+sında 5a/10	<i>3. Yapmakta olduğu bir hareketi kesmek, bırakmak.</i>

d.-maz 36b/7	d.-se 36a/8
[=4]	[=1]
dut- <i>1. Gereğini yapmak.</i>	dükkān <i>Far. Esnafın ve zanaat sahiplerinin çalıştığı yer.</i>
d. 43a/7	d. 27a/4
d.-a 48b/4	d.+ı 27a/6
d.-an 43a/8	[=2]
<i>2. Varsaymak.</i>	dünyā <i>Ar. Yeryüzü, evren.</i>
48b/10	d. 3b/4, 25a/8, 25b/10, 26b/6, 31b/5, 33a/7, 46b/13, 47a/12, 48b/10
<i>3. Benimsemek.</i>	d.+da 21a/6
d.-ına 20b/6	d.+daki 22b/2
d.-inuban 19a/11	d.+nuş 45b/12
d.-inup 33b/7	d.+ya 23a/4, 32a/4
[=7]	d.+ya gel- <i>Doğmak.</i> 22a/15, 22b/2, 22b/3, 40b/14
dü <i>Far. İki.</i>	d.+yı 47a/12
d. 3b/9	[=19]
[=1]	dünyevî/dünyāvî <i>Ar. Dünyaya ait olan.</i>
düked- <i>Yok etmek.</i>	d. 21a/12, 21a/13
d.-ür 36a/9	d. 23b/13
[=1]	d.+den 21a/5
dükeli <i>Bütün, hepsi.</i>	[=4]
d.+si 33a/4	
[=1]	
düken- <i>Bitmek, kalmamak.</i>	dürüş- <i>Çabalamak.</i>

d. 35b/16	[=6]
[=1]	düşmen <i>Far. Bir şeyin aleyhinde olan.</i>
dürlü <i>Çeşitli.</i>	d.+idürür 31a/3
d. 34b/4, 34b/4, 41a/3	[=1]
d.+dür 45b/2	düşür- <i>Bir şeye kapılmasına sebep olmak.</i>
[=4]	d.-meye 48b/5
dürüd <i>Far. Dua.</i>	[=1]
d. 3b/8	düzet- <i>Düzenlenmek.</i>
[=1]	d.-di 18a/8
dürüd-ger <i>Far. Dua eden.</i>	[=1]
d. 49b/14	
[=1]	-E-
düstür <i>Ar. Sadrazam.</i>	ebed <i>Ar. Sonu olmayan.</i>
d.-ı mükerrerem 4a/9	e. 2a/7, 4a/11, 4b/3, 24b/10, 29b/12, 33a/13
[=1]	e.+dür 44b/9
düş- <i>1. Bir yerden ayrılıp aşağıya doğru inmek.</i>	[=7]
d.-er 41a/11	ebedî <i>Ar. Sonsuz.</i>
<i>2. Bir hâlin içinde bulunmak.</i>	e. 24a/1, 40b/15
d.-mek 23a/7	e.+den 21a/5
<i>3. Bir öncekinden daha aşağıda bir seviyeye gelmek.</i>	[=3]
d.-dügün 23a/6	ebedü'l-vücüd <i>Ar. Sonu olmayan varlık.</i>
d.-dün 23a/8, 24b/4, 30a/4	e. 34a/12
	[=1]

ebşār *Ar. Gözler.*

[=6]

e.+dan 33a/14

[=1]

ebvāb *Ar. Bölümler.*

e. 5b/1, 6b/10

e.+ı 5b/3

[=3]

ecel *Ar. Hayatın sonu, ölüm.*

e. 17a/2, 34b/13, 35a/1, 48b/9

e.-i kaçır 42b/6

e.+den 42a/13

e.+i 31a/9

e.+içün 39b/13, 48a/1

[=8]

ecil *Ar. Sebep.*

e.+den 5b/3

[=1]

ecnās *Ar. Cinsler, çeşitler.*

e. 49a/15

e.-ı fezā'ıl 43a/4

e.-ı cismānī 49b/1

e.+ı 49b/3, 49b/4

e.+ile 11b/1

ecr *Ar. 1. Sevap.*

e.-i cezıl 47b/14

2. Ücret.

e.+üñ 17a/4

[=2]

ecsād *Ar. Cesetler.*

e.+a 39b/3

[=1]

ecsām *Ar. Cisimler.*

e. 10a/9, 14a/11

e.-ı mürekkebi 12a/1

e.-ı heyülāt 12a/3

e.-ı girye 12b/3

e.+da 21a/1

e.+uñ 11b/14

[=7]

eczā *Ar. Parçalar, kısımlar.*

e.-i türābī 13a/8

e.-i bādī 13a/9

e.-i māi' 13a/11, 13b/13, 14a/1,
14a/3

e.-i nāriyye 13a/12, 13a/15, 13b/2

e.-i hevāi'yye 13a/15

e.-i arzī 13b/15	e.-ür 43a/9
e.-i terbiyye 13b/2	[=1]
e.-i duḥāniyye 14a/5	ednā Ar. <i>Çok aşağı, alçak.</i>
e.+dan 29a/5	e. 7b/8
e.+nuḡ 11b/13, 12b/8	[=1]
e.+sı 10a/10, 11b/12, 12b/8, 29a/2,	ef'āl Ar. <i>Fiiller, işler.</i>
[=19]	e. 6a/16, 11a/15, 49a/4, 49a/6, 49b/10
edā Ar. <i>1. Yerine getirmek.</i>	e.-i ḳabīḥa 6b/3
e.+sında 5a/10	e.+de 12a/6
e.ol- 8a/4	e.+i 49a/9, 49b/5
[=2]	e.+inüḡ 49b/3
edāma'illāhü Ar. <i>“Allah devam ettirsin” anlamına gelen dua.</i>	[=10]
e. 4a/10	efḳal Ar. <i>Çok üstün.</i>
[=1]	e. 24b/14, 34b/10
edāt Ar. <i>Tek başına anlamı olmayan, yer aldığı bağlam içindeki kelimeler arasında ilgi kuran kelime.</i>	e.-i maḥlūḳāt 3b/1
e. 11a/7	e.-i 'ulemā 33a/10
[=1]	e.+i 7a/14
edeb Ar. <i>İyi ahlak.</i>	e.+in 10b/9
e. 48b/6	e.+miş 20a/7
[=1]	[=7]
edin- <i>Bir şeyin sahibi olmak.</i>	efḳalü'l-ḥaḳ Ar. <i>Doğrunun en üstünü.</i>
	e. 3a/15
	[=1]

efgende *Far. Düşkün.*

e.+yem 2b/15

[=1]

eflāk *Ar. Felekler.*

e. 4a/4, 10a/10, 19a/10

e.+a 24a/13, 30a/4

e.+da 45a/8, 46b/10, 46b/11

e.+a 18b/2, 29b/6

e.+ı 1b/10

e.+ına 18a/6

[=12]

eger *Far. Eğer, şayet.*

e. 8a/3, 10a/7, 10a/8, 10b/1,
10b/5, 19a/6, 20b/6, 24a/15, 26a/2,
27a/9, 28b/2, 28b/7, 29b/8, 35a/10,
36b/4, 39b/13, 40a/10, 40a/14, 40b/8,
41b/15, 42a/1, 42a/4, 49b/12, 49b/12

[=24]

egerçi *Far. Her ne kadar.*

e. 2b/10, 5a/7

[=2]

ehl *Ar. I. Sahip.*

e.-i ʿirfān 4b/15, 8b/10, 32a/9

e.-i temeyyüz 4b/9

e.-i nūr 23a/7

e.-i imān 30a/1, 42b/13

e.-i vera^ʿ 33a/11

e.-i^ʿ ilm 49b/7

e.+i 47a/1

2. Bir yerin ve bir topluluğun halkı olanlar, ortak bir hâlin içinde bulunanlar, cemaat.

e.-i cennet 41b/11

e.-i nār 6a/12, 41b/7, 41b/9,
41b/11, 41b/12

e.-i hāl 6a/12, 41b/6, 41b/9

e.-i bi^ʿ at 7b/13

e.-i semāvāt 29b/11

e.-i haqq 29b/12, 33b/5, 33b/6

e.-i rezālet 43a/4

e.-i taqlīd 33a/15

e.+i 27a/4, 36b/8, 42a/15, 44a/12,
45a/10, 45a/6, 45a/9, 46a/3,

e.+inden 33a/14, 36b/8

e.+ine 29b/2, 29b/3, 29b/4,
29b/8, 29b/9

e.+ini 44a/6

e.+inüñ 29b/9, 44a/2, 44a/3,
45a/4, 6a/14

e.+iyle 29a/11

[=48]	e.-i kümelā 35b/8
ehlu'llāh <i>Ar. Allah dostları.</i>	e.-i 3a/15 mevcūdāt
e. 7a/6, 7a/9	e.+idi 7a/15
e.-i 'azīz 19a/14	[=3]
e.+ı 46b/9	ekşer <i>Ar. 1. Genellikle</i>
e.+uḡ 6a/14, 46b/7	e. 42b/9
[=6]	<i>2. Çoğu.</i>
ejdehā <i>Far. Büyük yılan.</i>	e.-i nüfūs 48b/2
e. 43a/1	[=2]
[=1]	ekşerī <i>Ar. Çoğu.</i>
ekin <i>Tahılın filizlenmesinden harman olana kadarki hâli.</i>	e. 10a/1, 21a/4, 31b/7, 49b/7
e. 26b/10, 26b/11	e.+sinde 43b/4
e.+i 26b/8	[=5]
e.+den 36b/15	eksil- <i>Azalmak.</i>
[=4]	e.-diginüḡ 15b/2
ekin-gāh <i>T.-Far. Tarla.</i>	[=1]
e. 26b/6	el <i>Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan kısmı.</i>
[=1]	e.+inde 7b/6
ekl <i>Ar. Yeme.</i>	e.+indeki 7b/9
e. 30b/10, 31b/3, 36b/2	e.+süz 40a/12
e.+den 36b/5	e.+ini çek- <i>Uğraşmamak. 40a/11</i>
[=4]	e.inden gel- <i>Yapabilmek. 16a/7</i>
ekmel <i>Ar. Noksansız, kusursuz.</i>	[=6]

elem *Ar. Keder.*

e. 6a/10, 16b/15, 34b/14, 35b/14,
35b/4, 35b/9, 36a/1, 36a/1, 36a/11,
36a/5, 36b/4, 37a/14, 39a/10, 40a/10,
40a/14, 40b/10, 40b/11, 40b/14, 40b/7,
40b/9, 41b/4, 41b/4, 47b/13, 47b/15,
48a/14, 48a/14, 48a/5

e.-i cismānī 37b/15

e.+den 40b/13, 41b/13, 47b/4,
48a/13, 6b/6

e.+dür 40b/6

e.+ler 38a/2, 39b/7

e.kıl- 40b/13

[=37]

el-faşlü'l-ḥāmis *Ar. Beşinci bölüm.*

e. 19a/12

[=1]

el-faşlü's-sāliḥ 'aşer *Ar. On üçüncü bölüm.*

e. 30a/8

[=1]

el-faşlü's-şāmin 'aşer *Ar. On sekizinci bölüm.*

e. 41b/6

[=1]

el-faşlü'l-'aşer *Ar. Onuncu bölüm.*

e. 6a/3, 26b/1

[=2]

el-faşlü'l-evvel *Ar. Birinci bölüm.*

e. 5b/7, 7a/1

[=2]

el-faşlü'l-ḥādī 'aşer *Ar. On birinci bölüm.*

e. 6a/5

[=1]

el-faşlü'l-ḥādī ve'l-'işrūn *Ar. Yirmi birinci bölüm.*

e. 6a/14, 46b/6

[=2]

el-faşlü'l-ḥāmiş *Ar. Beşinci bölüm.*

e. 5b/13

[=1]

el-faşlü'l-ḥāmis 'aşer *Ar. On beşinci bölüm.*

e. 6a/8, 33b/15

[=1]

el-faşlü'l-ḥāmis ve'l-'işrūn *Ar. Yirmi beşinci bölüm.*

e. 6b/2

[=1]

el-faşlü'l-'işrūn *Ar. Yirminci bölüm.*

e. 6a/13, 45a/3	e. 5b/14, 20b/7
[=2]	[=2]
el-faşlü'r-rābi ^ç <i>Ar. Dördüncü bölüm.</i>	el-faşlü's-şādis ^ç aşer <i>Ar. On altıncı bölüm.</i>
e. 5b/12, 18a/13	e. 6a/9, 35b/3
[=2]	[=2]
el-faşlü'r-rābi ^ç ^ç aşer <i>Ar. On dördüncü bölüm.</i>	el-faşlü's-sādis ve'l-ç işrūn <i>Ar. Yirmi altıncı bölüm.</i>
e. 6a/8, 32b/8	e. 6b/3
[=2]	[=1]
el-faşlü'r-rābi ^ç ve'l-ç işrūn <i>Ar. Yirmi dördüncü bölüm.</i>	el-faşlü's-şāliš <i>Ar. Üçüncü bölüm.</i>
e. 6b/1	e. 5b/11, 17a/12
[=1]	[=2]
el-faşlü's-sābi ^ç <i>Ar. Yedinci bölüm.</i>	el-faşlü's-şāliš ^ç aşer <i>Ar. On üçüncü bölüm.</i>
e. 5b/15, 22a/1	e. 6a/7
[=1]	[=1]
el-faşlü's-sābi ^ç ^ç aşer <i>Ar. On yedinci bölüm.</i>	el-faşlü's-şāmin <i>Ar. Sekizinci bölüm.</i>
e. 6a/11, 39a/9	e. 6a/1, 23b/1
[=2]	[=2]
el-faşlü's-sābi ^ç ve'l-ç işrūn <i>Ar. Yirmi yedinci bölüm.</i>	el-faşlü's-şāmin ^ç aşer <i>Ar. On sekizinci bölüm.</i>
e. 6b/4, 6b/7	e. 6a/12
[=2]	[=1]
el-faşlü's-sādis <i>Ar. Altıncı bölüm.</i>	

el-faşlü's-şāmin ve'l-ıŝrūn *Ar. Yirmi sekizinci bölüm.*

e. 6b/5

[=1]

el-faşlü's-şānī *Ar. İkinci bölüm.*

e. 5b/9, 10b/15

[=2]

el-faşlü's-şānī 'aşer *Ar. On ikinci bölüm.*

e. 6a/6, 29a/12

[=2]

el-faşlü's-şānī ve'l-ıŝrūn *Ar. Yirmi ikinci bölüm.*

e. 6a/15, 49a/3

[=1]

el-faşlü's-şelāşūn *Ar. Otuzuncu bölüm.*

e. 6b/8

[=1]

el-faşlü't-tāsi' *Ar. Dokuzuncu bölüm.*

e. 6a/2, 25a/1

[=2]

el-faşlü't-tāsi' 'aşer *Ar. On dokuzuncu bölüm.*

e. 6a/12, 43a/9

[=2]

elḥaḳ *Ar. Doğrusu.*

e. 4a/6, 40a/10, 40b/6, 44b/11

[=4]

emel *Ar. İstek, arzu.*

e.-i ṭavīl 42b/6

[=1]

emīn *Ar. 1. Güvenilir.*

e. 20b/3

2. Emniyetli.

e.+lerdürürler 46a/6

[=2]

emīr *Ar. 1. Bir kavmin başı, başkanı.*

e. 10a/9

e.-i kāmṛān 4b/14

2. Buyruk.

e.-i müfḥam 5a/7

e.-i ṭab' 36a/2

e.+lerinden 31b/5

[=5]

emīrān *Ar. Emirler, başkanlar.*

e.+lar 10a/2

[=1]

emmāre *Ar. Emredici.*

e. 6a/11 38b/6, 39a/9
e.-i nefis 29b/14
e.+nün 5b/15
[=5]
emr *Ar. Bir şeyin yapılması veya yapılmaması konusunda bildirilen kesin hüküm.*
e. 10a/9
e.-i haq 21b/12
e.-i rabbî 10b/13
e.-i mümkün 11a/7
e.et- *Yapılması istenen şeyi buyurmak.* 7b/4
e.eyle- *Yapılması istenen şeyi buyurmak.* 43b/9
e.+i 10b/13, 6b/5
e.+inde 33a/11, 44b/6
e.+inden 43b/2
e.+ine 31b/1, 31b/7, 33a/15, 4b/3,
9b/1
e.+ini 16a/8, 24a/9, 43b/1
e.+lerinde 44a/14
e.+lerini 44a/15
e.+üne 16b/10
[=22]

emrâz *Ar. Hastalıklar.*

e. 45b/15

[=1]

enbiyâ *Ar. Peygamberler.*

e. 3b/6

e.+lar 44a/1, 44a/14

[=3]

encüm *Ar. Yıldızlar.*

e. 21b/10

[=1]

ender *Far. "İçinde" anlamına gelen bir ektir.*

e. 2a/8

[=1]

endîşe *Far. Düşünce.*

e.+yle 2a/3

[=1]

enfes *Ar. Çok güzel.*

e.+dür 10a/15

[=1]

engüş *Far. Parmak.*

e.+ile 3b/12

[=1]

enkaş *Ar. Çok eksik.*

e.-1 hāl 34b/10
[=1]

envā' *Ar. Çeşitler.*

e. 11b/2, 49a/15

e.-1 ni' met 7a/7

e.+1 49b/3

e.+ına 49b/1

[=5]

envār *Ar. Nurlar.*

e. 26a/8

e.+a 39a/7

e.+1 13b/12

e.+ıdur 13b/10

e.+ına 26a/11

[=5]

er *Kişi.*

e. 7b/2, 38b/5, 47a/6

e.+de 26a/7

e.+i 7b/11

[=5]

er- *1. Ulaşmak.*

e.-meye 48b/8

2. Yetmek.

e.-mez 18a/12

[=2]

erba'a *Ar. Dört.*

e. 15b/10, 15b/12, 15b/13

e.+durur 34b/9

e.+ile 22a/11

e.+nuş 28a/11

e.+ya 13b/5, 18b/3

[=8]

erbāb *Ar. 1. Sahip.*

e.-1 hācāt 4b/1

2. Bir işin ehli olan.

e.-1 kalem 6b/7

[=2]

eren *Evliya.*

e.+ler 7a/10, 7b/12

e.+lere 7b/8

[=3]

erhām *Ar. Rahimler.*

e.+1 26b/6

[=1]

erīs *Far. Uyanık.*

e.+üş 32a/2

[=1]	eşir <i>Ar. Evrendeki bütün boşlukları doldurduğuna inanılan cevher.</i>
erkān <i>Ar. Usûl.</i>	e. 13b/6, 13b/6
e. 21b/11	[=2]
e.-ı erba' a 13b/5, 15b/11, 28a/11	eskām <i>Ar. Hastalıklar.</i>
e.+ına 18a/6	e. 45b/14, 47a/10
[=5]	[=2]
erkek <i>Yetişkin adam, er.</i>	esmā' <i>Ar. İsimler.</i>
e.+(g)üñ 36b/14	e.-i hüsnā 43b/14
[=1]	[=1]
ervāh <i>Ar. Ruhlar.</i>	esrār <i>Ar. Herkes tarafından bilinmeyen, sırlar.</i>
e. 28b/14, 41a/15, 41b/2	e. 47b/3
[=3]	e.-ı hāq 39a/3
es- <i>Havanın bir yönden bir yöne hareket etmesi.</i>	e.-ı hāfī 47b/2
e.-en 14b/14	e.+ınuñ 44a/3
[=1]	[=4]
esbāb <i>Ar. Sebepler.</i>	eşhāş <i>Ar. Kişiler.</i>
e.+ı 36a/4	e. 37a/1, 49a/11, 49a/8
[=1]	e.-ı mütebāyine 48b/2
esfel <i>Ar. Çok aşağı, çok alçak.</i>	e.-ı cismānī 49a/12, 49b/2
e.-i arz 13a/1	e.+ı 49b/4
e.-i sāfilin 28b/3	e.+ına 49b/1
e.+e 30a/3	[=8]
[=3]	

eşik *Kapı boşluğunun alt tarafında bulunan basamak.*

e.+(ğ)ine 5a/11

e.+de 7b/8

[=2]

eşkal *Ar. Şekiller.*

e. 21a/1

e.+den 17b/6

[=2]

eşref *Ar. Çok şerefli.*

e. 22a/12

e.-i mevcüd 3b/7

[=2]

eşyâ *Ar. Yaratılmış olan her şey.*

e. 16b/2, 39a/2

e.-i küllî 5b/10, 11a/4

e.-i mehlike 38a/5

e.+dan 40a/10

e.+ına 3b/10

e.+nuş 12b/7

e.+yı 16a/15

[=9]

et *İnsanlarda ve hayvanlarda kemik ile deri arasında bulunan kısım.*

e. 38a/12, 38a/13, 43b/10, 46a/4

e.+den 8b/13, 9b/7

e.+le 43b/5

[=7]

etbâ^c *Ar. Tâbi olanlar.*

e.+ına 3b/9

[=1]

etem *Ar. Kusursuz.*

e. 34b/10

[=1]

etrâf *Ar. Yanlar.*

e.+ına 19b/4, 36b/6

[=2]

ev *İçinde yaşanılan mesken, konut.*

e. 2b/3

e.+de 40a/11

e.+dür 14b/14

e.+i 2a/5

[=4]

evcâ^c *Ar. Acılar.*

e. 45a/10, 45b/14, 46a/3

e.+dan 47a/9

[=4]

evkāt *Ar. Vakitler.*

e. 38a/15

[=1]

evlā *Ar. Daha uygun.*

e. 6b/15

[=1]

evlād *Ar. Bir anne babanın kızları ve oğulları.*

e. 26b/8

[=1]

evliyā *Ar. Ermiş kimseler, veliler.*

e.+dan 26b/16

e.+lar 26b/15

e.+lara 26b/14, 26b/5

[=4]

evliyāu'llāh *Ar. Allah'ın veli kulları.*

e. 33b/3

e.+dururlar 47a/8

e.+un 33b/2

[=3]

evrak *Ar. Yer, yeryüzü, arazi.*

e. 3b/13

[=1]

evvel *Ar. Önce.*

e. 12a/4, 22b/1, 23a/14, 26b/10,
32a/11, 32a/7, 34a/3, 44b/9, 48b/13, 8a/9

e.+dür 1a/6, 2a/7

e.+i 5b/5, 23b/5, 30b/4, 34b/6

e.+idür 23b/7

e.+in 2b/2

[=18]

evvelā *Ar. İlk olarak.*

e. 18b/3, 34b/10, 34b/10, 43b/2

[=4]

evvelihüm *Ar. Önce.*

e. 1a/7

[=1]

evvelki *Daha önceki.*

e. 21b/4, 43b/11

[=2]

ey *Bir kimsenin dikkatini çekmek için kullanılan nida.*

e. 6b/10, 10b/12, 17a/11, 21b/9,
48b/14

[=5]

eyit-/eyid- *Söylemek.*

e.-di 7b/2, 8a/10, 8a/11, 8a/9,
8b/14, 8b/9, 13a/4, 14a/7, 17b/2, 18a/15,
18b/1, 19a/14, 19b/1, 20b/10, 22a/3,

22a/5, 23b/3, 23b/4, 25a/2, 25a/5,
26b/16, 26b/3, 27a/11, 28a/14, 28a/16,
29b/1, 30a/10, 30a/13, 34a/4, 34a/6,
35b/13, 35b/8, 41b/11, 41b/8, 43a/11,
43a/13, 45a/7, 46b/10, 46b/8, 47a/15,
47a/2, 49a/5, 49a/8

e.-diler 40b/2, 8b/13, 9a/1, 9a/2,
9a/5, 9a/6

e.-ür 1b/4, 25b/14

e.-ürler 18b/9

e.-ürüz 9b/7

[=53]

eyle *Öyle, o kadar.*

e. 9b/5, 11a/13, 12a/1, 17b/3,
20a/10, 20a/8, 23a/15, 27b/10, 28b/2,
30b/14, 33b/3, 33b/3, 45a/10, 47a/12,
47b/3

[=15]

eyyām *Ar. 1. Günler.*

e. 38a/15

e.-ı hayāt 25a/8, 25a/14

2. Devir, zaman.

e.-ı devlet 7a/6

e.-ı nażc 26b/9

e.+ında 19b/8

e.+ı 26b/8, 26b/10, 39b/9

[=9]

ez *Far. -dAn anlamına gelen ön ek.*

e. 19a/6

[=1]

ezel *Ar. Başlangıcı olmayan.*

e. 44b/9

[=1]

-F-

fa‘‘āl *Ar. İşler durumda bulunan.*

f. 17b/5

f.dür 17b/12

f.+üñ 11a/6

[=3]

fa‘āle *Ar. Bir işi yapanlar.*

f. 17b/9

f.+dür 9b/9, 11a/6

f.+dürür 21a/1

[=4]

fācīr *Ar. Kötü işler yapan.*

f.+e 31a/12

[=1]

fāhīr *Ar. Övünen.*

f.+edür 31a/14

[=1]	f. 20b/5, 21b/9, 23a/4, 27b/14, 38b/10, 42a/12, 48b/6, 48b/6
fāḥr <i>Ar. İftihar, gurur.</i>	
f.-i 'ālem 10b/12	f.+den 23a/5
[=1]	f.+dür 19a/4, 37a/3
fā' il <i>Ar. Bir işi yapam kimse.</i>	f.ol- <i>Yok olmak.</i> 21b/6, 26a/1, 36a/13
f. 10b/4	f.+ye 24b/11
f.+ile 10b/1	[=15]
[=2]	fāriğ <i>Ar. Vazgeçmiş.</i>
fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün <i>Ar. Aruzun remel bahri kalıplarından biri.</i>	f.ḳıl- 17b/10
f. 35b/16	f.ol- <i>Vazgeçmek.</i> 17b/7, 27a/7
[=1]	[=3]
fā' iz <i>Ar. Çoğalma.</i>	fārisi <i>Far. Farsça.</i>
f.ol- <i>Çoğalmak.</i> 39a/3	f.+den 4a/13
[=1]	[=1]
fāḫih aḥmed sultān <i>Ar. Konya şehrinin sultanı.</i>	farḳ <i>Ar. 1. Başkalık.</i>
f. 7b/10	f.ed-/id- <i>Var olduğunu görmek.</i> 10b/11, 42b/15
f.+dı 7a/9	f.eyle- <i>Var olduğunu görmek.</i> 11b/2
[=2]	f.ol- <i>Ayrırt edilmek.</i> 41b/9
fakīr <i>Ar. Zavallı, çaresiz.</i>	<i>2. En üst, en tepe.</i>
f.+ün 5a/6	f.-ı eflāk 19a/10
[=1]	[=5]
fāni <i>Ar. Ölümlü, sonlu.</i>	fars <i>Far. İran.</i>

f.+uñ 15b/2	[=5]
[=1]	fāzıl <i>Ar. Fazilet sahibi, erdemli.</i>
fāsıd <i>Ar. Bozuk, kötü.</i>	f. 23b/15
f.ol- <i>Bozulmak.</i> 21b/4	f.+dur 8b/10
[=1]	[=2]
fāsıde <i>Ar. Bozuk, kötü.</i>	fāzılān <i>Ar. Faziletli.</i>
f.+nün 18b/4	f. 8b/4
[=1]	[=1]
faşl <i>Ar. 1. Ayırma.</i>	fazilet <i>Ar. Erdem.</i>
f. 11b/1, 11b/1	f.+le 4b/14
<i>2. Bölüm.</i>	[=1]
f. 17a/12, 18a/13, 19a/12, 20b/7, 22a/1, 23b/1, 25a/1, 28a/12, 29a/13, 30a/9, 32b/8, 34a/1, 35b/3, 39a/9, 41b/6, 43a/10, 45a/3, 49a/4	feh̄m <i>Ar. Anlayış, idrak.</i>
f.+ı 48a/15	f. 18a/12
f.+la 5b/5	f.id- <i>Anlamak, idrak etmek.</i>
[=22]	25a/6
fazāil <i>Ar. Faziletler.</i>	[=2]
f. 23b/14, 43a/4	fe-keyfe <i>Ar. Nasıl?</i>
f.-i insānī 42b/11	f. 10b/3
f.-i kuvvet 22a/6	[=1]
f.+i 9b/15	felāsefe <i>Yun. Felsefe.</i>
f.+ler 22a/10	f. 8b/11
	[=1]
	felāsıfe <i>Ar. Filozoflar.</i>
	f.+dür 28a/18

f.+nünj 28a/18	8a/10, 8a/10
[=2]	f.+da 37a/3
felek <i>Ar. 1. Gökyüzü.</i>	[=10]
f. 12a/14, 12a/14, 15a/9, 15a/9, 20b/6, 21b/11, 30a/5, 31a/10, 38b/9	fer^ç <i>Ar. Dal.</i>
f.-i muhîit 18b/1, 18a/5, 18b/6	f.+dür 14a/11
f.+den 19a/11, 32b/7	[=1]
f.+dürür 34b/8	ferâgat <i>Ar. El çekme.</i>
<i>2. Dünya.</i>	f. 23a/12
f.+de 13b/5	[=1]
f.+(g)in 12a/13	ferah <i>Ar. Rahat ve huzurlu.</i>
<i>3. Gök katlarından her biri.</i>	f. 35b/4, 35b/9, 39a/10, 48a/1, 48a/10, 48a/6
f.-i kamer 6a/13, 13b/6, 18b/4, 45a/3, 45a/5, 45a/7, 45b/2	f.ķıl- 48a/14
[=24]	f.ol- 37b/4
felekiyye <i>Ar. Feleğe mensup.</i>	[=8]
f. 13a/14	ferâset <i>Ar. Anlayış.</i>
[=1]	f.+de 4b/11
fenâ <i>Ar. 1. Ölümlülük, fanîlik.</i>	[=1]
f. 2a/4	ferişte <i>Far. Melek.</i>
f.+dan 34a/8	f. 33b/8
f.+ya 6a/15, 46b/7, 46b/9	[=1]
f.+yı 34a/10, 34a/13	fermân <i>Ar. Emir.</i>
<i>2. Yokluk.</i>	f.+ınuğdur 18a/11
	[=1]

ferş *Ar. Yeryüzü.*

f. 18a/10

f.+e 44b/8

[=2]

fesād *Ar. 1. Bozulma.*

f. 12a/8, 24b/8, 38b/10, 38b/10,
45b/5

f.+a 37a/2

f.+da 45b/10, 45b/9

f.+dadurur 45a/8

f.+dur 12a/5

2. Kötülük.

f.+ın 39a/13

f.ed- 39b/4

[=12]

feşāhat *Ar. Kusursuz ve etkileyici söz söyleme.*

f.+de 4b/12

f.+ına 11a/3

[=2]

fevc *Ar. Dalga.*

f. 1b/1, 1b/1

[=2]

fevt *Ar. 1. Ölüm.*

f.ol- *Ölmek.*

25b/7

2. Kaybetme, yitirme.

f.ol- 25a/13, 25b/6, 25b/13,
40b/9, 40b/10, 44a/15

[=7]

feylağ *Ar. İpek.*

f. 3b/14

[=1]

feyz *Ar. Bağış, ihsan.*

f.eyle- 18b/2

[=1]

fışk *Ar. Günah işlemekte ısrarcı olma.*

f. 44b/4

[=1]

fī *Ar. “+dA, içinde”*

f. 23b/1, 29a/12 30a/8, 34b/10,
49b/2

f.+le 22a/6

[=5]

fihrist *Far. Bir eserin içindekiler bölümü.*

f.-i ebvāb 5b/1, 5b/3, 6b/10

[=3]

fıkr *Ar. Düşünce.*

f. 1b/13, 16b/1, 16b/1, 46a/15,
46a/4

f.-i müşîr 4b/10

f.-i tarîk 24a/9

f.+inde 2a/2

f.+nüñ 43b/4

f.+in kıl- 46a/4, 46b/2

f.et-/it- 19b/8, 41a/5, 43b/15

f.eyle- 44a/13, 46a/3

f.kıl- 19b/15, 19b/15, 19b/2,
23a/14, 28b/6

[=21]

fi‘1 *Ar. Eylem.*

f.+dür 16b/2

f.+e 6a/5, 17b/15, 28a/13, 28a/15

f.+i 10b/1, 10b/1, 10b/3, 10b/4,
10b/5, 10b/6

f.+ile 2a/1

f.+ine 10b/6

f.+ler 17b/15

f.+lerinden 16b/1

[=15]

firâş-bâr-gâh *Ar.-Far.-Far. Yaygı, döşek
serme yeri.*

f. 3a/8

[=1]

firdevs *Far. 1. Cennet.*

f. 3a/12, 3b/14, 28b/13, 43a/9

f.-i a‘lâ 28b/15

2. Bahçe.

f.-i cennet 46b/5

[=6]

firdevsî *Far. Firdevsî-i Tavîl lakabıyla
anılan Osmanlı müellifi.*

f. 2a/8, 5a/5, 5a/6

f.+nüñ 20a/13, 35b/2, 39a/2,
43a/7, 45a/1, 49a/2

f.+yi 6b/14

[=10]

fitil *Ar. Mumun yanmasını sağlayan ip
veya şerit.*

f.+i 36a/11

f.+ine 36a/10

f.+le 36a/7

[=3]

furkân *Ar. Kur‘ân-ı Kerîm.*

f. 3b/13

f.-ı ‘âzîm 40a/6

[=2]

fuzalā Ar. *Faziletli kimseler.*

f. 8b/3

f.+dan 4a/12

f.+nuḡ 4b/7

[=3]

füşhat Ar. *Genişlik, açıklık.*

f.+ine 20a/4

[=1]

fütūḡ Ar. *Fetihler.*

f. 19a/5, 21b/7, 24b/2

[=3]

fütüvvat Ar. *Cömertlik.*

f. 3b/5

[=1]

-G-

ġabrā Ar. *Yeryüzü.*

ġ.+sıdur 1b/10

[=1]

ġaffār Ar. *“Kullarını affeden” anlamına gelen Allah’ın isimlerinden biri.*

ġ. 1b/7

[=1]

ġafūr Ar. *“Çok şefkat gösteren” anlamına gelen Allah’ın isimlerinden biri.*

ġ. 43b/13

[=1]

ġāfil Ar. *Gaflet içinde bulunan, düşüncesiz, basiretsiz.*

ġ.ol- *Habersiz bulunmak.* 21a/14, 21a/5, 22b/6

[=3]

ġaflet Ar. *Gâfillik, düşüncesizlik, basiretsizlik.*

ġ.+den 21b/14

[=1]

ġāh/ġeh Far. *Bazen, bazı zaman.*

g. 23a/10, 23a/10, 23a/12, 23a/12, 37b/4, 37b/4, 48b/13, 48b/13

[=8]

ġāhī Far. *Bazen, ara sıra.*

g. 23a/11

[=1]

ġā’ib Ar. *Gözle görülmeyen.*

ġ. 40b/4

ġ.+dür 33a/14

[=2]

ġa'it *Ar. İnsan dışkısı.*

ġ. 30b/2, 36b/13

[=2]

ġaleyān *Ar. Coşkunluk, taşkınlık.*

ġ.+ı 15b/5

ġ.id- *Coşmak, kaynamak.* 15b/3

[=2]

ġālib *Ar. Üstün gelen.*

ġ.ol- *Üstün gelmek.* 13a/11,
13a/12, 13a/14, 13a/15, 13a/8, 13a/9,
13b/2

[=7]

ġalīz *Ar. Yoğun.*

ġ. 12b/13

[=1]

ġam *Ar. Üzüntü, tasa, keder.*

ġ. 20a/12, 35b/4, 35b/9, 38a/8,
39a/10, 40b/14

ġ.çek- *Üzülmek.* 19a/1, 41b/4

ġ.ol- 42a/2

[=9]

ġam-ġin *Ar.-Far. Gamlı, üzüntülü.*

ġ. 48a/10, 48a/8

[=2]

ġanī *Ar. Zengin.*

ġ.ol- 27a/6

[=1]

ġarā'ib *Ar. Tuhaf şeyler.*

ġ.+i 19b/3

[=1]

ġaraz *Ar. Maksat.*

ġ. 6a/6, 17a/13, 29a/13, 29a/15,
33a/2, 45a/2

ġ.-ı aşlı 5b/12

[=6]

ġarb *Ar. Batı.*

ġ. 12b/14

[=1]

ġarīb *Ar. Kolay anlaşılmayan.*

ġ.+dürür 31a/11

[=1]

ġarīblik *Ar. Tuhaflık.*

ġ. 31a/11

[=1]

ġarq *Ar. Boğulma.*

ġ.ol- *Boğulmak.* 21a/3, 43b/7

[=2]

ġavā *Ar. Azgınlık.*

ğ. 49b/11	ğ-ı tıybu'r-rāyiha 47b/6
[=1]	ğ.+da 11b/3, 16a/6
ğayb <i>Ar. Gözle görülmeyen.</i>	g.+dan 11a/15
ğ.-ı şehādet 20b/3	ğ.+ını 11b/5
ğ.+dan 1b/8, 27b/8	ğ.+na 11a/15
ğ.+ınıuñ 24a/10	ğ.+sı 37a/3
[=4]	ğ.+ya 2a/6, 9a/13
ğāyet <i>Ar. 1. Çok, pek, son derece.</i>	[=23]
ğ. 2b/10, 7a/6, 9a/12, 19b/7, 19b/15, 20a/6, 25a/12, 28b/6, 28b/10	ğāzab <i>Ar. Öfke, kızgınlık.</i>
2. Nihayet, son.	ğ. 35a/8, 42a/1
ğ. 34a/15	ğ.-ı nār 41b/14
ğ.+i 23b/7	ğ.+a 42a/3
ğ.+idürür 23b/8	ğ.+uñ 41b/15
ğ.+ine 18b/5, 22a/9	[=5]
ğ.+inüñ 23b/6	ğāzabiyye <i>Ar. Öfkeyle ilgili.</i>
[=15]	ğ. 49b/9, 49b/12
ğayr/ ğayrı <i>Ar. Başka, +dan başka.</i>	[=2]
ğ. 9a/11, 9a/12, 9a/14, 9a/9, 9b/15, 10a/13, 10b/3, 12b/1, 21a/6, 36a/4, 43b/3	geç- <i>1. Bir yerden başka bir yere gitmek.</i>
ğ.-ı mer'î 9a/5	g.-ecek 25a/9
ğ.-ı maḥsūsa 9a/6	g.-en 25b/12
ğ.-ı şüret 16a/12	g.-enler 25b/11
	g.-enlerle 24a/11
	g.-se 30a/13

2. *Vazgeçmek.*

g. 24b/7, 39a/8

g.-e 28b/1

g.-er 33b/14

g.-üp 28a/14

3. *Bir hâle dönüşmek.*

27b/7, 27b/7

[=12]

gel- 1. *Ulaşmak, varmak.*

g.-en 7b/14, 8a/1

g.-mişdi 8a/2

g.-se 25b/12

g.-üp 7a/15

g.-üpdür 7b/2

g.-üpsin 30a/2

g.-ürler 44a/10

g.-ürsin 8a/9

2. *Doğmak, ortaya çıkmak.*

g.-di 4a/1, 17a/10

g.-dügi 22b/1, 23b/7

g.-düm 8a/10

g.-dün 23a/6, 30a/3

g.-en 40b/14

g.-icek 10b/13

g.-inceye 40b/4

g.-mekden 32a/13

g.-se 22b/7

g.-sün 18a/3, 22a/6

g.-üp 24b/4, 37a/2

g.-ür 26b/11, 34b/13

3. *Zannedilmek, sanılmak.*

g.-mesün 20a/13

[=28]

geliş *Gelme işi.*

g.+ün 32a/13

[=1]

gemi *Su üstünde giden taşıt.*

g. 25a/7

g.+de 25a/7

g.+den 25a/12

[=3]

gemici *Gemide çalışan ya da gemiyi işleten kimse.*

g. 25a/7

[=1]

ger *Far. Eğer.*

g. 6b/11, 15a/7, 19a/1, 1b/7,
2b/12, 2b/12, 2b/13, 41b/4, 46b/4, 48b/7

[=10]

gerçi *Far. Aslında.*

g. 7b/13, 20a/11, 21b/6, 35a/1,
41a/1

[=5]

gerdiş *Far. Devretme.*

g. 23a/12

[=1]

gerek- *Lazım gelmek.*

g. 8b/6, 8a/7, 10b/6, 27a/14,
27b/15, 28b/11, 36a/3, 38b/5

g.+dür 20a/8

g+(g)i 29b/2

[=10]

gerek *“Hem” sözcüğü gibi başına geldiği
kelimelerin hepsinin birden
düşünüldüğünü anlatır.*

g.+se 39b/10, 39b/10, 39b/9,
39b/9

[=4]

gerekli *İhtiyaç duyulan.*

g.+dür 33b/11

[=1]

gerü *Tekrar.*

g. 15b/4, 15b/5, 18b/6, 38a/1,
42a/11, 42a/12, 42b/1, 42b/8

[=8]

getür- *Bulunulan yere gelmesini
sağlamak.*

g.-di 7b/7

g.-mişdür 31a/6

2. Eriştirmek, ulaştırmak.

g.-di 32a/12

[=3]

geviden *Far. Ahmak.*

g. 32a/10

[=1]

gevherī *Far. Mücevherle, cevherle ilgili.*

g. 21b/8

[=1]

gey- *Bir şeyi vücuduna geçirmek.*

g.-miş 1b/14

[=1]

ğidā *Ar. Besin.*

ğ. 36a/12, 36a/14, 49b/11

ğ.+sı 36a/7, 40b/10, 40b/9

ğ.+sıdur 15b/9

[=7]

ğilmān *Ar. 1. Köleler.*

ğ.+ına 29b/3

2. Cennette hizmet eden delikanlılar.

ğ.+lar 44a/6

[=2]

ğış *Ar. Saf olmama.*

ğ.+ını 36a/4

[=1]

ğitā *Ar. Örtü, perde.*

ğ.+dur 16b/7

[=1]

ğırlān *Ar. Hayaletler.*

ğ. 11b/9, 11b/10

[=1]

gibi *Benzer.*

g. 10a/10, 10a/10, 10a/10, 10a/11, 10a/11, 10a/12, 10a/12, 10a/2, 10b/7, 17b/4, 20a/10, 20b/6, 21b/4, 28b/1, 29a/6, 29b/2, 30b/11, 32b/13, 34b/6, 36b/12, 36b/12, 36b/13, 38b/8, 43b/11, 45b/14, 45b/14, 45b/15, 45b/15, 45b/15, 46a/1, 46a/11, 47b/11, 48a/14, 48a/8, 49a/12

g.+dür 9a/13, 9a/14, 12b/3, 20a/9, 20a/9, 22b/1, 24a/2, 25a/10, 25a/10, 25a/7, 25a/7, 25a/8, 25a/8, 25a/9, 25b/10, 25b/11, 26b/10, 26b/10, 26b/11, 26b/6, 26b/6, 26b/8, 26b/8, 26b/9, 27a/4, 27a/4, 27a/5, 30b/1, 30b/9, 31a/2, 31a/5, 31a/7, 36a/7, 47b/13, 47b/6, 47b/8, 48a/4

g.+dürür 31a/11

[=73]

gice *Güneş battıktan güneş doğana kadar geçen süre.*

g.+de 15b/2, 30b/9

g.+si 7a/6, 7a/10

[=4]

gidiş *Gitme işi.*

g.+üñ 32a/13

[=1]

gin *Geniş.*

g. 43b/8

[=1]

gine *Yine, tekrar.*

g. 2a/13, 2a/14, 2b/3

[=3]

gir- *1. Dışarıdan içeriye varmak, dahil olmak.*

g.-er 38b/11	gizle- <i>Görünmeyecek hâle getirmek, saklamak.</i>
g.-mek 25a/13, 25b/12	
[=3]	g.-mişdür 35a/7
girye <i>Far. Gözyaşı.</i>	[=1]
g.+dür 12b/3	gizlen- <i>Görünmeyecek biçimde saklanmak.</i>
[=1]	g.-mez 1a/8
git- <i>1. Bir yerden başka bir yere varmak.</i>	[=1]
g.-(d)emez 33b/10	gizli <i>Açıkça bilinmeyen, görülmeyen.</i>
g.-(d)esün 27b/15, 38b/8, 46b/3	g.+dür 35a/6
g.-(d)ersin 8a/9	[=1]
g.-(d)erüm 8a/10	gök <i>Yeryüzünün üzerini kubbe gibi kaplayan boşluk, sema.</i>
g.-mekde 37a/2	g.+den 17a/10, 32a/15
<i>2. Kaybolmak, ortadan kalkmak.</i>	[=2]
g.-di 47b/12	gökçek <i>Güzel.</i>
g.-dügini 19b/8	g. 28b/10, 31b/8
g.-mese 27b/9	[=2]
g.-(d)üp 15b/5	gölge <i>Güneş ışınlarından korunulacak yer.</i>
<i>3. Seçip o doğrultuda ilerlemek.</i>	g. 37a/15
g.-dügin 19b/11	[=1]
[=12]	gönül <i>İyi ve kötü bütün duyguların kaynağı kabul edilen kalbin manevi tarafı.</i>
giydür- <i>Giyimini sağlamak.</i>	
g.-üp 9a/13	
[=1]	

g.+i (gönlü) 25a/6, 42b/3

g.+ün (gönlü) 9a/3

g.+üni (gönlü) 32a/3

[=4]

gör- *1. Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak.*

g.-di 7b/6

g.-di 48a/9

g.-düğüne 48a/10

g.-icek 7b/15

g.-ine 39a/4

g.-inen 44b/13, 44b/15

g.-meye 27b/9, 48b/9

g.-mezmişün 30b/2

g.-se 20a/3

g.-ür 44a/8, 44b/11, 44b/11

g.-ürler 44a/8

g.-ürsün 44b/10

2. Bakmak.

g.-ün 7b/5

3. Değerlendirmek, öyle kabul etmek.

g.-diler 34a/9

g.-düklerinün 6a/9, 34a/1, 34a/13

g.-ürler 18b/13, 34b/3

g.-üp 34a/5, 34a/7, 34b/12, 35b/6

4. Yaşamak.

g.-düğü 6a/10, 36a/2

g.-ür 34b/14

5. Anlamak.

g. 44b/12

g.-esün 48b/8

g.-ür 19b/5, 36a/1

g.-ürsün 21b/3

g.-mek g. 28b/11

g.-mez 22b/2, 22b/3

g.-esün 32a/6

6. Yapmak.

g.-ür 19b/15, 41b/4

7. Bir şeyin karşılığını almak.

g.-ür 20a/7

8. Maruz kalmak.

g.-dün 23a/10

g.-meye 48b/9

g.-ür 46a/8

9. Bulmak, karşılaşmak.

g.-ür 46a/8, 46b/11

[=46]	<i>2. Bakış açısı.</i>
görüş- <i>Birbirini görmek.</i>	g.+ile 6b/11, 46a/8
g.-diler 7b/12	g.+iyle 25b/2, 46b/11
g.-medi 7b/12	g.+le 7b/8
[=2]	[=9]
göster- <i>Bir hâli bir niteliği ortaya koymak.</i>	gözet- <i>1. Aramak.</i>
g.-üp 4b/3	g.-dün 23a/8
[=1]	<i>2. Dikkat etmek, önem vermek.</i>
götür- <i>1. Onunla beraber gitmek.</i>	g.-mez 31a/2
g.-diler 7b/7	[=2]
<i>2. Sevketmek.</i>	gözle- <i>Önem vermek.</i>
g.-ür 42a/3	g. 46a/14
[=2]	g.-me 46a/15
göyün-/göynü- <i>1. Olgunlaşmak.</i>	[=2]
g.-r 41a/11	gudürân <i>Ar. Sel ile ortaya çıkan su birikintileri.</i>
<i>2. Yanmak.</i>	ğ. 15a/4, 15a/5
g.-ür (göynilür) 19b/6	[=2]
[=2]	gulām <i>Ar. Köle.</i>
göz <i>1. Görme organı.</i>	ğ. 29b/15
g.+i 25a/6	[=1]
g.+lerin 1a/11	ğusl <i>Ar. Yıkanma.</i>
g.+lerün 44b/11	ğ.+ında 30b/6
g.+ün 18b/15	[=1]

gūş *Far. Kulak.*

g.ed- *Dinlemek.* 35b/2

[=1]

gūyā *Far. Sanki.*

g. 30b/13, 49a/13

[=2]

gūyā *Far. Söyleyen.*

g. 1b/4, 1b/13

[=2]

ğuyūbu'l-cesed *Ar. Bedenlerin gaybı, bilinmeyenı.*

g.+i 30a/8

[=1]

gūher *Far. 1. Bir şeyin özü.*

g. 29a/1

2. *Cevher.*

g.+çün 4a/4

g.+dür 29a/3

g.+dürür 32a/10

[=4]

gūl *Far. Gül ağacının çiçeği.*

g.+leridür 24b/13, 38b/15

[=2]

gūlistān *Far. Gül bahçesi.*

g.-ı hākīkat 3a/12

[=1]

gūlşen *Far. Gül bahçesi.*

g.+in 28b/15, 41b/1

[=2]

gūlzār *Far. Gül bahçesi.*

g.-ı risālet 3b/5

g.-ı na^çīm 24b/15

g.+ıdı 41a/2

g.+ına 29a/11, 33b/8

[=5]

gūmān *Far. Şüphe.*

g. 10b/9, 21b/6, 44b/7

[=3]

gūn 1. *Güneş.*

g. 12b/14, 12b/14

2. *24 saatlik süre.*

g.+de 15b/2, 38b/11

3. *Zaman.*

g.+de 9b/10

[=5]

gūndüz *Güneşin doğuşuyla batışı arasındaki süre.*

g. 20a/15, 20b/1

g.+de 30b/9
[=3]
güneş *Işık ve ısı veren gök cismi.*
g.+densin 20a/15
[=1]
güzāf *Far. Boş, anlamsız söz.*
g. 2a/6
[=1]
güzer *Far. Geçme, geçiş.*
g. 19a/11
g. eyle- *Geçmek.* 23a/5, 38b/14,
46a/11
g. kı1- *Geçmek.* 30a/5, 32b/7,
41b/3
[=7]
-H-
ḥāb *Far. Uyku.*
ḥ.-1 ğaflet 21b/14
[=1]
habbe *Ar. Tahıl tanesi.*
ḥ.+si 40b/8
[=1]
haber *Ar. Bir olgu veya olay üzerine
sahip olunan bilgi.*

ḥ.aç- 5b/10, 11a/1
ḥ.vir- *Bir şey hakkında bilgi
vermek.* 16b/3, 17a/14, 17a/15, 18a/15,
19a/14, 20b/9, 22a/3, 23b/3, 25a/3,
26b/4, 28a/14, 29a/14, 30a/10, 34a/5,
35b/9, 39a/12, 41b/9, 43a/12, 44a/1,
49a/14, 45a/5, 46b/8, 49a/6
[=26]
habīb *Ar. "Allahın sevgilisi" anlamında
Hz. Muhammed.*
ḥ.-i hūdā 3b/6
[=1]
habīs *Ar. Kötü, alçak.*
ḥ. 26b/13
ḥ.+leri 26b/13
[=2]
hablū'l-metīn *Ar. Çok sağlam ip.*
ḥ. 3b/14
[=1]
habs *Ar. Bir yere kapatma.*
ḥ.+iyledür 49b/4
[=1]
hacāt *Ar. Hacetler, ihtiyaçlar.*
ḥ. 4b/1
[=1]

h̄acet *Ar. Gerek duyulan şey, ihtiyaç.*

h̄. 8a/3, 36b/4

h̄.+i 36b/3

h̄.+in 1a/9

h̄.ol- 38b/2

[=5]

h̄add *Ar. Sınır.*

h̄. 2a/3

h̄.+den 8a/4, 8a/6

[=3]

h̄adis̄ *Ar. Meydana çıkan.*

h̄.ol- 14a/10, 14a/12, 14b/2,
36a/5

[=4]

h̄āfız *Ar. Koruyan.*

h̄. 5a/5

[=1]

h̄afī *Ar. Gizli.*

h̄. 47b/3

[=1]

h̄afif *Ar. 1. Ağırlığı az olan.*

h̄. 23a/11

2. Etkisi az olan.

h̄. 29a/3

h̄.+dür 12b/9

[=3]

h̄ā'il *Ar. Engel.*

h̄.ol- *Engellemek.* 31a/8

[=1]

h̄akk *Ar. 1. Allah.*

h̄. 1b/9, 2a/3, 4a/7, 5a/4, 7a/4,
10b/11, 10b/12, 18a/9, 20b/1, 30b/12,
32a/3, 33a/8, 33b/5, 33b/7, 35a/3, 39a/3,
44b/3, 44b/11, 44b/13

h̄.+a 16b/9, 21b/13, 22b/14,
23a/10, 23a/13, 23a/15, 23a/3, 24b/5,
26a/15, 27b/12, 27b/15, 29a/10, 29b/13,
30a/7, 32a/1, 33b/12, 33b/6, 33b/9,
35a/12, 38b/5, 41b/5, 43a/1, 43a/3,
43a/7, 44b/14, 45a/1, 48b/15

h̄.+da 6b/15

h̄.+dan 10b/13, 10b/14, 20b/3,
23a/7, 24b/2, 26a/7, 27b/13, 33a/6,
33b/5, 37a/3, 39a/6, 39a/8

h̄+dur 27b/8

h̄.+dururlar 33b/3

h̄.+ı 9b/4, 32a/8, 32a/8, 24a/11,
29a/7, 29b/12, 32a/7, 32a/8, 33b/13,
39a/8, 42b/14, 42b/15, 44b/6, 46a/14

h̄.+ın 35a/2

h̄.+la 21b/12, 48b/7

h.+uŋ 1b/15, 15b/8, 18b/15,
23a/2, 26a/5, 26a/11, 26a/12, 29b/12,
34b/15, 35a/4, 39a/4, 39a/12, 46b/1

2. Doğru, gerçek.

h.+dur 18b/10

h.+ı 32a/8

[=92]

hāk *Far. Toprak.*

h. 30a/6, 41a/1

h.-i beşer 1b/13

h.-i pāy 5a/11

h.-i şaḳīl 29a/1

h.+a 30a/4

h.+i 39a/13

h.+ile 32a/4

[=8]

hākān *Far. Hükümdar.*

h.-ı bī-bedel 7a/4

[=1]

hākāyık *Ar. Hakikatler, gerçekler.*

h.+dur 6b/13

h.+ın 44a/3

h.+ından 25b/3

h.+ını 25b/2, 40a/3

h.+uŋ 4a/12

[=6]

hākīkat *Ar. Gerçek.*

h. 3a/13, 6b/11, 8b/7, 43a/1

h.-i hāl 32b/14

h.+de 10b/4, 30b/1

h.+ine 38a/6

h.+ini 33a/15, 44b/2

[=10]

hākīkī *Ar. İnkâr edilemeyecek biçimde
var olan, gerçek.*

h. 25b/2, 47b/2

[=2]

hākīm *Ar. Hükmeden, egemen.*

h.ol- *Hükmetmek.* 17b/11

[=1]

hākīr *Ar. Değersiz.*

h. 6b/15

h.+üŋ 5a/6

[=2]

hākında *Hususunda, ona dair.*

h.+ında 21a/13, 30b/12, 39b/14

[=3]

hāl *Ar. 1. Bir şeyin bulunduğu durum.*

h. 10a/9, 32a/14, 39b/3, 40b/1,
41b/9, 47b/14

h.-i hayāt 7a/5

h.+e 39b/1

h.+i 20a/9, 21b/4, 22a/15, 22b/1,
22b/2, 42b/2

h.+ine 19b/15, 34b/11

h.+ini 20a/8, 31b/1, 46a/2

h.+iyle 22a/15

h.+lerden 19b/11

h.+leri 12a/6, 28a/9, 34b/3

h.+lerin 46a/4

h.+lerinden 22b/6

*2. Allah'ın lutfuyla kalbe gelen
anlam.*

h. 1b/4, 30b/15, 41b/9

h.+den 32b/15, 34b/10

h.+e 41b/6

h.+ıla 6a/12

3. Zaman.

h.+de 9b/2, 20a/3, 26b/4

h.+inde 19b/5, 19b/6, 19b/6

4. Tutum, davranış.

h.+i 38b/12, 48a/9

h.+ine 48a/10

5. Güç, takat.

h.+üm 5a/8

[=42]

hāl Ar. *Çıkarılma.*

h. ol- 12a/8

[=1]

hālā Ar. *Bu zamana kadar, halen, henüz.*

h. 38a/7

[=1]

halel Ar. *Bozukluk.*

h. 19a/3, 48b/10

[=2]

hālālet Ar. *Yakınlık.*

h.+inde 14b/4

[=1]

hālāş Ar. *Kurtuluş.*

h. 47a/10

h.ed- *Kurtarmak.* 25a/11

h.eyle- *Kurtarmak.* 24b/5

h.ol- *Kurtulmak.* 46a/9

[=4]

hālāyık Ar. *İnsanlar.*

h. 4a/7	h.+ını 19b/13
[=1]	h.+lansa 25b/1
hāle <i>Ar. Bir nesnenin etrafını çevreleyen daire.</i>	h.+uñ 31a/7
h. 14a/14, 14a/15, 22a/12	h.et- <i>Yaratmak.</i> 9b/10
[=3]	h.eyle- <i>Yaratmak.</i> 9b/11
	[=6]
hālīk <i>Ar. Yaratan.</i>	hall <i>Ar. Çözme.</i>
h. 18a/8	h. 17a/7
h.+a 29a/8	[=1]
h.+uñ 18a/10	hallāk <i>Ar. Yaratan, Allah.</i>
[=3]	h.-ı 'ālem 1b/9
hālī <i>Ar. Tenha.</i>	h.-ı dehr 35a/15
h. 10a/15	[=2]
h. ol- 9b/10, 19a/5, 47b/5, 48a/13	hallāl <i>Ar. Çözen.</i>
h.+durur 21b/3	h.-ı tılsım 3a/7
[=6]	[=1]
hālīfe <i>Ar. Allah'ın vekili.</i>	halvet <i>Ar. Bir hücreye kapanıp zikir ve ibadetle meşgul olma.</i>
h. 20b/3	h.+de 4b/3
[=1]	[=1]
hālīl <i>Ar. Sadık dost (Hz. İbrahim).</i>	hām <i>Far. Tabiî halde bulunan.</i>
h. 46b/13	h.+dadur 42a/11, 42b/2
[=1]	[=2]
halk <i>Ar. Yaratma.</i>	hamd <i>Ar. Şükür.</i>
h.-ı cedīd 20a/13	

h. 1a/3	ḥarāb-ābād <i>Ar.-Far. Dünya.</i>
ḥ.kıl- <i>Şükretmek.</i> 19a/9	ḥ.+ı 2b/3
[=2]	[=1]
ḥamūl <i>Ar. Çok sabırlı.</i>	ḥarāret <i>Ar. 1. Sıcaklık.</i>
ḥ.+dür 11b/10	h. 11b/8, 11b/8, 13b/15, 15b/10, 36a/14, 37a/13, 41b/15, 42a/4
[=1]	ḥ.+dür 41b/14
ḥān <i>Devlet başkanlarına verilen unvan.</i>	ḥ.+i 11b/9, 36a/7
ḥ. 48b/11	ḥ.+le 37b/4
ḥ.+dur 5a/2	ḥ.+üñ 11b/10, 37a/15
[=2]	<i>2. Susuzluk.</i>
ḥanīf <i>Ar. Allah'ın birliğine inanan kimse.</i>	ḥ+i 36b/2
ḥ. 35a/4	[=15]
[=1]	ḥarekāt <i>Ar. Hareketler.</i>
ḥannān <i>Ar. "Çok merhametli" anlamına gelen Allah'ın sıfatlarından biri.</i>	ḥ. 12a/4, 12a/4, 49b/12
ḥ. 43b/14	ḥ.-ı felek 12a/13
[=1]	[=4]
ḥār <i>Far. Diken.</i>	ḥareket <i>Ar. Bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi.</i>
ḥ. 46a/13	ḥ. 37a/11
[=1]	ḥ.+e 37b/6
ḥar <i>Ar. Sıcaklık.</i>	ḥ.+i 37a/8, 37a/8, 43b/6
ḥ.-ı hevā 13b/6	ḥ.+indür 14b/11
[=1]	ḥ. et- 37a/10

[=7]	hāşıl <i>Ar. Ortaya çıkan.</i>
hāric <i>Ar. Bir şeyin dışında kalan.</i>	h.+a 19a/5
h. ol- 41b/13	h.+uñ 24b/3
[=1]	h. ed-/et- <i>Elde etmek.</i> 8b/2, 29a/7
harim <i>Ar. Kutsal yer.</i>	h. ol- <i>Ortaya çıkmak.</i> 12a/3,
h. 1b/11, 1b/14	14b/1, 23b/9, 24a/6, 36a/11, 37a/1,
[=2]	37a/9, 37a/14
hāş <i>Ar. Bir şeye mahsus, ona özgü.</i>	[=12]
h. ol- 39a/8	hāşşa <i>Ar. Bir kimseye mahsus olan hâl.</i>
[=1]	h. 11b/2, 11b/3
haseb <i>Ar. Nitelik, özellik.</i>	[=2]
h.iyle 38b/3, 38b/4	hassās <i>Ar. Dış dünyadan gelen etkileri</i>
[=2]	<i>algılayabilen.</i>
hased <i>Ar. Kıskançlık.</i>	h.+dur 16a/3
h. 40a/2, 40a/5	[=1]
h.+den 22b/1	hāşşü'l-havāş <i>Ar. Ariflerin en seçkini.</i>
h.+idürür 39b/2	h. 24b/5
h.+inden 16b/13	[=1]
h. et- <i>Kıskanmak.</i> 46a/5	hāşāk <i>Far. Çöp.</i>
[=6]	h. 46a/13
hasf <i>Far. Yere batmak.</i>	[=1]
h. 14b/11	haşerāt <i>Ar. Böcekler.</i>
[=1]	h. 38a/12
	[=1]

ḥaşr <i>Ar. Ölülerin tekrar dirilmesi.</i>	ḥ.+dan 5a/5
ḥ. 33b/1	ḥ.+uḡda 26a/14
[=1]	[=3]
ḥaṭ <i>Ar. 1. Yazı.</i>	ḥaṭr <i>Ar. Gönül.</i>
ḥ. 28b/1	ḥ. 28b/6
2. <i>Yüzde biten tüyler.</i>	[=1]
ḥ.+ı 3b/13	ḥattā <i>Ar. Bile, dahi, üstelik.</i>
[=2]	ḥ. 31b/1, 36b/4, 43b/3, 43b/4
ḥaṭā <i>Ar. Suç, kabahat.</i>	[=4]
ḥ.+ya 43a/14	ḥātūn <i>Far. Kadın.</i>
[=1]	ḥ. 39b/11
ḥaṭar <i>Ar. Tehlike.</i>	ḥ.+laruḡ 26b/6
ḥ. 43a/2	[=2]
[=1]	ḥavāli <i>Ar. Çevre, civar.</i>
ḥātem <i>Ar. Mühür.</i>	ḥ.+sini 12b/12
ḥ.-i nigīn 3b/4	[=1]
ḥ.-i ṣānī 4b/15	ḥavāss <i>Ar. Duyular.</i>
[=2]	ḥ. 20b/13, 24a/9
ḥātemü'n-nebiyyin <i>Ar. Peygamberlerin sonuncusu (Hz. Muhammed).</i>	ḥ.+ı 37b/13
ḥ. 3a/1, 3a/15	h.+uḡ 20b/14
[=2]	[=4]
ḥāṭır <i>Ar. Gönül.</i>	ḥavāyic <i>Ar. İhtiyaçlar.</i>
ḥ. 41b/12	ḥ.+ine 40b/2

[=1]	ḥ.-ı rūhānī 21a/14
ḥāver <i>Far. Güneşin doğduğu taraf.</i>	ḥ.-ı uḥrevī 21a/14
ḥ.+i 20b/1	ḥ.+a 5b/13, 19a/12, 19a/15, 34b/12, 35b/6
[=1]	ḥ.+dan 17b/7
ḥavf <i>Ar. Korku.</i>	ḥ.+ı 18b/13, 18b/14, 18b/9, 1a/8, 20b/15, 25a/14, 33a/5, 34a/5, 34a/7
ḥ.+ından 44a/15	ḥ.+ıdurur 21a/13, 21a/14
ḥ.+ları 46a/6	ḥ.+ında 7a/5
[=2]	ḥ.+uḡ 20b/7, 20b/9, 39b/2, 5b/14
ḥāviye <i>Ar. Cehennem yedinci tabakası.</i>	ḥ. vir- <i>Canlandırmak.</i> 32a/15
ḥ. 28b/8	[=42]
[=1]	ḥayf <i>Ar. Eyvah, yazık.</i>
ḥayāl <i>Ar. Aslı olmayan, zihinde kurulan şey.</i>	ḥ. 23a/8, 24b/15
ḥ. 46b/2	[=2]
ḥ. eyle- <i>Zihinde tasarlamak.</i>	ḥayfā <i>Ar.-Far. Yazık.</i>
16a/15	ḥ. 19a/1
[=2]	[=1]
ḥayāt <i>Ar. Yaşam.</i>	ḥayr <i>Ar. İyi, faydalı.</i>
ḥ. 1a/1, 20b/11, 21a/15, 24b/10, 24b/12, 25a/8, 35b/16, 35b/2, 38b/13, 40b/15	ḥ. 7a/7, 17a/1, 17a/1, 48b/15
ḥ.-ı cesedānī 20b/11	ḥ.+dur 42b/11
ḥ.-ı dünyāvī 21a/12, 21a/13	ḥ.+ıla 6b/14
ḥ.-ı dünyevī 21a/5, 23b/13	[=6]
ḥ.-ı ebedī 21a/5, 24a/1	ḥayrān <i>Ar. Şaşkın.</i>

h.-ı ' uķül 46b/3	[=26]
[=1]	
h�y�r-endiş <i>Ar.-Far. İyilik d�Ő�nen.</i>	
h. 4b/12	h. 6a/9, 34a/1, 34a/5, 34a/6, 45a/10, 45a/9
[=1]	h.+da 11a/9
h�yret <i>Ar. ŐaŐk�nlık.</i>	h.+ı 18b/8
h.+e var- <i>ŐaŐırmak. 7a/12</i>	h.+uŋ 34a/9, 36a/6
[=1]	[=10]
h�ysiyyet <i>Ar. Şeref, itibar.</i>	h�yv�n� <i>Ar. Hayvanlar.</i>
h.+den 10a/6, 10a/7	h. 36a/1
[=2]	h.+de 34b/13
h�yv�n <i>Ar. 1. Hareket yeteneği olan, iĉg�d�leriyle hareket eden canlı.</i>	h.+den 41a/8
h. 10a/12, 13a/8, 13a/9, 16a/3, 16a/3, 28a/13, 36b/1, 36b/2, 36b/5, 36b/9, 37a/12, 37a/5, 37a/6, 37b/3	h.+ye 19a/2, 19a/3, 28a/13, 36a/1
h.+dur 15b/15	[=7]
h.+la 41b/7	h�yv�niyye <i>Ar. Hayvanlık.</i>
h.+lar 38a/12, 38a/13	h. 16a/15, 39a/12, 39a/15, 40b/10, 49b/12
h.+laruŋ 40a/13	[=5]
h.+uŋ 28a/12, 35b/6, 36b/11, 36b/6, 37b/15	h�yy <i>Ar. Canlı, hayat sahibi.</i>
<i>2. Hayat, canlılık.</i>	h. 1b/7, 29a/3, 49b/13
h.-ı �l�m 47a/9	h.-ı h�zır 1a/8
h.+uŋ 34b/12	h.+dur 9b/9
	h.+durur 20b/15, 31b/3
	h.+lar 1a/8

h. ol- 17b/8, 21b/1
[=10]

hazān *Far. Sonbahar.*
h. 24b/13, 38b/15, 41a/11
[=3]

hazer *Ar. Çekinme.*
h. et- *Çekinmek.* 40b/12
[=1]

hāzır *Ar. Bir işi yapmaya uygun vaziyette bulunan.*
h. 32b/13
h.+dur 1a/8
h.+durur 44b/8
h.+ıken 39a/1
[=4]

hāzret *Ar. Saygı ifadesi.*
h. 3a/11, 7a/14, 7b/1, 7b/13,
35b/7, 41b/8, 46b/10
h.-i hāḳ 23a/7
h.-i mevlānā 10b/15, 11a/1,
17a/14, 18a/14, 19a/13, 20b/8, 25a/2,
28a/3, 29a/13, 30a/9, 34a/3, 43a/10,
45a/4, 49a/5
h.-i muḥammed 22b/10
h.-i mustafā paşa 4a/10

h.-i şallallāhü ‘aleyhi ve sellem
22b/4
h.-i şems 17a/7, 19a/15, 25a/2,
43a/11
h.-i şems-i tebrīzī 34a/2, 35b/12
h.+e 1a/3, 33b/6
h.+i 7a/15, 7b/12, 8a/15, 8b/9,
17a/14, 17a/8, 17b/1, 18b/8, 19b/12,
20b/10, 20b/9, 22a/2, 22a/3, 22a/5,
23b/2, 23b/3, 23b/4, 25a/4, 26b/3, 26b/4,
26b/5, 28b/5, 29a/14, 29a/15, 30a/12,
32b/10, 32b/14, 32b/9, 35b/13, 35b/5,
39a/10, 39a/11, 39a/15, 41b/10, 41b/7,
42a/13, 43a/13, 45a/6, 45a/7, 46b/14,
46b/8, 49a/7
h.+inden 5a/1, 32b/9, 33a/3
h.+ine 5a/3, 5b/8, 7a/1, 28a/14,
43a/11
h.+le 7a/15, 7b/1
h.+leri 17a/15
h.+lerine 35b/5
h.+lerinüḡ 4b/8
h.+leriydi 8a/1
h.+üḡdür 21b/8
[=90]

hāz̄z *Ar. Hoşlanma, hoş gitme.*

h.-ı rūḥānī 31b/3	2. Üstelik, bir de. 6b/12, 26a/8,
[=1]	26a/13, 29a/2, 35a/5, 35a/6, 35a/9,
hebb <i>Ar. Uykudan uyanmak.</i>	43a/5, 48a/14
h.-i şaḥv 39a/5	[=17]
[=1]	hemān <i>Far. 1. Vakit geçirmeden,</i>
hedef <i>Ar. Nişan alınan yer.</i>	<i>çabucak.</i>
h. kı1- 38b/7	h. 8b/6, 20b/4, 24b/9, 32a/2,
[=1]	41a/3
hediyye <i>Ar. Armağan.</i>	2. Sadece, yalnız.
h.+ler 44a/10	h. 2a/6
[=1]	[=6]
hekīm <i>Ar. Bilge.</i>	hemçü <i>Far. Gibi.</i>
h. 31a/11	h. 38b/6, 40b/15
[=1]	[=2]
helāk <i>Ar. Yok olma.</i>	hemīn <i>Far. Ancak, sadece.</i>
h. ed-/id- <i>Yok etmek.</i> 39b/14,	h. 20a/11, 20b/3
40a/14, 40b/5	[=2]
h. ol- <i>Yok olmak.</i> 33a/4, 39b/15,	hem-nefes <i>Far. Dost.</i>
40b/1	h. 19a/8
[=6]	[=1]
hem <i>Far. 1. Birden fazla şeyin birlikte</i>	henüz <i>Far. Daha, şimdiye kadar.</i>
<i>bulunduğunu ya da birlikte yapıldığını</i>	h. 7a/15
<i>bildirir.</i>	[=1]
h. 1b/13, 1b/13, 2a/4, 2a/4, 44b/9,	hep <i>Far. Hepsî, bütün.</i>
44b/9, 47b/12, 47b/13	h. 6b/13, 17a/11

[=2]

her *Far. Hepsi, bütün.*

h. 1a/3, 1a/3, 1b/3, 1b/3, 2a/10, 2a/11, 2a/13, 2a/13, 2a/14, 2a/15, 2a/2, 2b/5, 2b/5, 3b/9, 5a/5, 6b/11, 7a/12, 10a/7, 10a/8, 10b/7, 11a/9, 12a/12, 17a/9, 18a/8, 19b/9, 21b/13, 23b/5, 24b/13, 24b/14, 29b/3, 29b/4, 29b/5, 30b/1, 31b/5, 32b/13, 32b/14, 32b/4, 35b/1, 36b/8, 37b/13, 39a/5, 42a/7, 42a/9, 42b/7, 43b/10, 43b/6, 44b/10, 44b/11, 46a/7, 46b/10, 48b/4, 49b/14

[=51]

hergiz *Far. Asla.*

h. 27b/9, 35a/10

[=2]

herkankı *Far. Herhangi, rastgele.*

h. 28b/1, 29b/1

[=2]

hesāb *Ar. Öldükten sonra sorguya çekilme.*

h. 33b/1

[=1]

hevā *Ar. Oksijen, azot, asit, su buharı ve başka gazlardan oluşan hafif gaz.*

h. 10a/11, 12b/9, 12b/9, 15a/8, 15a/8, 15b/12, 21b/1

h.-i temevvüc 13b/3

h.-i mu' tedile 13b/7

h.+da 14a/12, 14a/2, 14b/5

h.+dan 42a/11

h.+dur 13a/3, 13a/6, 13b/6, 13b/9

h.+nuḡ 15a/7

h.+ya 13b/12, 13b/14, 13b/15, 14a/14

h.+yı 15a/10

[=23]

hevāi *Ar. Havayla ilgili.*

h. 13a/15

[=1]

heves *Ar. İstek, arzu.*

h. kıl- *İstemek.* 24b/4, 32b/6

h.+lerle 17b/13

[=3]

heyākil *Ar. Cesedler, bedenler.*

h.+ini 38a/2

[=1]

hey'et *Ar. Durum, hâl.*

h.+üḡ 20a/12

[=1]

heykel *Ar. Ceset, beden.*

h.+den 22a/12	h. id- 5a/5
h.+inde 45b/5	[=3]
[=2]	hürmen <i>Far. Harman.</i>
heyülā <i>Ar. Bir şeyin aslı, cevheri.</i>	h. 26b/11
h. 12a/7, 21a/3, 28b/15, 41b/1, 45b/4, 45b/4	[=1]
h.++y1 22a/7, 22a/8	hırş <i>Ar. Açgözlülük.</i>
h.+da 43b/7	h. 35a/12
h.+dan 12a/8	[=1]
h.+durur 34b/8	hışm <i>Far. Öfke, gazap.</i>
h.+nuş 11b/8, 11b/12	h. 35a/8, 35a/11
[=13]	h.+ı 35a/8
heyülāt <i>Ar. Maddeler, varlıklar.</i>	h.+ına 35a/2
h. 12a/3	[=4]
[=1]	hışm-nāk <i>Far. Öfkeli.</i>
hezār <i>Far. Bin.</i>	h. 41b/11
h. 1a/12, 3a/3, 4a/8	[=1]
[=3]	hızr <i>Ar. Âb-ı hayâtı içip ölümsüzlüğe erdiğine inanılan peygamber, başka bir görüşe göre velî.</i>
hezārān <i>Far. Binlerce.</i>	h. 24b/10, 32b/13
h.-ı hezār 3a/3	[=2]
[=1]	hicv <i>Ar. Yerme.</i>
hıfz <i>Ar. 1. Koruma.</i>	h.+i 48a/7
h. ed-/id- 30b/7, 38a/2	[=1]
2. Ezberleme.	

hiç *Far. Kesinlikle söz konusu olmayan, asla.*

h. 2a/4, 27b/13, 32a/14, 41b/1, 45a/2

[=5]

hiçbiri *Sözü edilenlerden hiç kimse.*

h.+nde 9b/8

h.+nüñ 37a/3

[=2]

hidāyet *Ar. Doğru yolu gösterme.*

h.+dür 33a/6

[=1]

hidmet *Ar. Birinin işini görme.*

h.+e 29b/2

h. eyle- *İş görmek, çalışmak.*
29b/9

h. id- *İş görmek, çalışmak.* 7a/8

h. kı1- 46a/11

[=4]

hiffet *Ar. Hafiflik.*

h. 37a/4

[=1]

hikmet *Ar. 1. Gizli sebep.*

h. 4a/14, 6a/1, 6a/3, 18b/10, 18b/8, 19b/11, 19b/15, 22a/6, 23b/2,

24a/1, 25a/3, 25a/5, 26b/1, 26b/4, 27b/1, 36b/14, 40a/2

h.+de 18a/3

h.+dür 18b/10, 23b/12, 23b/3

h.+dürür 27b/4, 28a/10, 29b/7

h.+i 46b/9

h. id- 39b/12

h. ol- 22b/13, 26a/3

2. Hakikat sırrı.

h. 19b/7, 20a/6, 26b/14, 27a/11, 27a/3, 43a/5

h.-i cemāl 2b/4

h.-i ilāhī 17b/9, 17b/12, 40b/4, 40b/12

h.-i maḥẓ 23a/2

h.+i 19b/2, 26a/5

h.+ine 17b/15, 2a/4

h.+lerinden 23a/2

h.+üñ 2b/3

[=46]

hikmet-āmiz *Ar.-Far. Hikmetli.*

h. 5a/13

[=1]

hikmetü'l-mevt *Ar. Ölümün hikmeti, sebebi.*

h. 23b/1	h. 10b/13
[=1]	[=1]
h̄ilʿat <i>Ar. Hükümdarlık alameti.</i>	h̄izmet <i>Ar. Birinin işini görme.</i>
h̄.-ı h̄āşıla 19a/5	h̄.+de 5a/11
h̄.+lar 25b/13	[=1]
[=2]	h̄ōcā <i>Far. Öğretmen.</i>
h̄ilkat <i>Ar. Yaratılış.</i>	h̄. 3b/9
h̄.+ı 23b/12	[=1]
[=1]	h̄od <i>Far. Kendi.</i>
h̄ilm <i>Ar. Yumuşak huyluluk.</i>	h̄. 8a/1, 10a/3, 10a/4, 10b/2, 34b/14, 39b/13
h̄.-i h̄ikmet 43a/5	[=6]
h̄.+ile 43a/6	h̄oḳḳa <i>Ar. Kutu.</i>
[=2]	h̄.+dur 4a/4
h̄immet <i>Ar. Yardım.</i>	[=1]
h̄.+i 31b/7	h̄ōr <i>Far. Değersiz.</i>
h̄.+in 31a/15	h̄. 29a/1
h̄. et- 5a/8	[=1]
[=3]	h̄ōş <i>Far. Güzel, iyi.</i>
h̄iss <i>Ar. Beş duyu ile idrak etme.</i>	h̄. 1b/11, 17a/8, 33b/12
h̄. 49b/12	h̄.+dur 25a/12
h̄.+iyledür 37b/12	[=4]
[=2]	h̄ōş-nihād <i>Far. İyi huylu.</i>
h̄iṭāb <i>Ar. Birine seslenme.</i>	h̄. 5a/4

[=1]	hulūl <i>Ar. Nüfuz etme.</i>
hū <i>Ar. Allah.</i>	h. ed- <i>Nüfuz etmek. 42a/12</i>
h. 1b/15, 1b/15, 1b/15	[=1]
[=3]	hūn <i>Far. Kan.</i>
hūb <i>Far. Güzel.</i>	h. 29a/2
h. 8a/14	h.-ı rahmet 17a/10
[=1]	[=2]
hubbü'l-vaṭan <i>Ar. Vatan sevgisi.</i>	hūrī <i>Ar. Cennet kıızı.</i>
h. 26a/14	h.+ler 44a/6
[=1]	[=1]
hucub <i>Ar. Perdeler.</i>	hurūc <i>Ar. Çıkma.</i>
h.-ı māverā 12b/6	h. 21b/10
[=1]	[=1]
hudā <i>Far. Allah.</i>	hussādcı <i>Ar. Kıskanç kimseler.</i>
h. 3b/6, 24a/11, 35a/2	h. 37b/13
h.+dur 46a/7	[=1]
[=4]	huşūş <i>Ar. Konu.</i>
hulḳ <i>Ar. Yaratılış, huylu.</i>	h.+ında 11a/2, 39a/11
h.+ı 31b/8, 32a/2	[=2]
[=2]	hūy <i>Far. Yaratılış.</i>
hulḳlu <i>Huylu.</i>	h.-ı melek 20b/6, 30a/5
h. 31a/12	h.+ın 19a/11
[=1]	[=3]

ḥuzā *Far. Allah.*

ḥ. 4a/2, 5a/5, 24b/7

[=1]

ḥuzāvendā *Far. Ey Allah'ım!*

ḥ. 2b/14

[=1]

ḥuzūr *Ar. Makam, kat.*

ḥ.+ında 7a/8, 7a/10

[=2]

ḥükemā *Ar. Bilginler.*

ḥ. 9a/3, 28a/19, 49b/5

ḥ.+durur 28a/19

ḥ.+ya 40b/2

[=5]

ḥüküm *Ar. 1. Karar, yargı.*

ḥ.-i muṭā^c 2a/5

ḥ.+i 24a/5, 25b/14, 37a/11, 48a/2

ḥ. eyle- *Karar vermek, yargıda*

bulunmak. 49a/12

2. Hakimiyet.

ḥ.+i 27a/7, 36b/2

ḥ. eyle- *Hakimiyet kurmak.*

17b/14

[=9]

ḥülāşa *Ar. Öz.*

ḥ.-i mevcūdāt 3a/4

[=1]

hümām *Ar. Gayreti çok olan kimse.*

h. 6b/13, 43a/8

[=2]

hüner *Far. Maharet, kabiliyet.*

h. 38b/14

[=1]

ḥüsn *Ar. Güzellik.*

ḥ. 4b/11

ḥ.-i luṭf 5a/9

ḥ.+i 19b/8

ḥ.+ine 37b/9

[=4]

ḥüsnā *Ar. Çok güzel.*

ḥ.+sın 43b/14

[=1]

ḥüzāvendigār *Far. Hükümdar, efendi.*

ḥ. 8b/8, 35b/5

[=2]

ḥüzāyā *Far. Ey Allahım!*

ḥ. 2b/8

[=1]

hüzün Ar. *Üzüntü, keder.*

h. 35b/4, 35b/9, 38a/9, 42a/2,
42a/5

h.dür 16b/15

h.+leri 46a/6

[=7]

-I-

ıraq *Uzak.*

ı. ol- 33b/5

[=1]

ıрмаğ *Denize dökülen akarsu.*

ı.+ (ğ)a 46a/7

ı.+lar 44a/5

ı.+laruñ 14b/8, 15b/1, 15b/4,
15b/7

[=5]

ıslāh Ar. *İyileştirme, düzeltme.*

ı.ed- *İyileştirmek, düzeltmek.*

38a/11

[=1]

ıssı *Sıcaklık.*

ı.+dan 37b/5

ı.+ya 37b/6

[=2]

ıtlāk Ar. *Adlandırma.*

ı.olun- *Adlandırılmak.* 49b/10

[=1]

-İ-

ı- *Cevheri ek fiil.*

ı.-dügin 18b/8, 23b/2, 43b/14,
43b/6

ı.-dügine 21b/2

ı.-miş 23a/2, 23a/9, 38b/3, 38b/4

[=9]

ı'āde Ar. *Alınan şeyi geri verme.*

ı. eyle- *Geri vermek.* 43b/10

[=1]

ı'ibādet Ar. *Allah'a yaklaşmak ve O'nun rızasını kazanmak için yapılan davranışlar, hareketler.*

ı' i. kı1- 30b/10, 33b/12

[=2]

ı'ibāret Ar. *-dAn oluşmuş, başka bir şey değil.*

ı' i.+dür 8b/15, 9a/2

[=2]

ı'ibāret Ar. *İbareler, ifadeler.*

ı' i.+de 4b/13

[=1]	[=2]
ibrāhīm <i>Ar. İbrahim peygamber.</i>	iç 1. <i>Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı.</i>
i. 27b/1	i.+i 18a/10, 41a/12
i.-i ḥalīl 46b/13	i.+inde 18a/10, 19b/10, 24a/2, 27b/6, 30a/15, 30a/15, 35a/6, 35a/6, 41a/6, 42b/6, 44a/4, 44a/6, 45a/14
[=2]	i.+indedür 42b/11
‘ ibret <i>Ar. Bir olaydan çıkarılan ders.</i>	i.+indeki 14b/15
‘i. 25b/2	i.+indesin 48b/11
‘i. i al- 26a/5	[=18]
[=2]	iç- <i>Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.</i>
‘ ibret-engīz <i>Ar.-Far. İbret verici.</i>	i.-di 47b/9
‘i. 5a/13	i.-dügi 36b/5
[=1]	i.-erler 44a/13
ibtidā <i>Ar. Başlama.</i>	i.-esün 35b/16
i. 1a/7	i.-sen 24b/10
i.-i kitāb 5b/1	[=5]
i. kı1- <i>Başlamak.</i> 34b/5, 34b/10	içerü <i>İç kısım.</i>
[=4]	i. 7b/6
icāb <i>Ar. Gerek, lüzum.</i>	i. gir- 7b/8
ī. et- <i>Gerekmek.</i> 45b/13	[=2]
[=1]	içre <i>İçinde, arasında.</i>
icād <i>Ar. Yeni bir şey bulma.</i>	i. 4a/2, 8b/4, 39a/3, 40b/15, 46a/13, 46b/6, 48b/10
ī. ed- <i>Yeni bir şey meydana getirmek.</i> 35a/15	
i. ol- 42a/12	

i.+dür 46b/3	[=3]
[=8]	idrāk Ar. Anlayışla ilgili.
içün 1. <i>Amacıyla, maksadıyla.</i>	i. 29a/3
i. 18a/2, 18a/3, 24a/8, 29b/6, 48b/3	[=1]
i.+dür 22a/7	idügin <i>Olduğu.</i>
2. <i>-e ayrılmış, -e özgü.</i>	i. 6a/1
i. 19b/14, 31b/10, 31b/11	[=1]
i.+dür 31b/6	ifrāt Ar. <i>Aşırı gitme, ölçüyü aşma.</i>
3. <i>Hakkında.</i>	i. 37a/11
i.+dür 8b/12	i.+da 37b/1
[=11]	[=2]
id- <i>Yapmak.</i>	iḥāta Ar. <i>Bir şeyin etrafını çevirme, kuşatma.</i>
i.-e 19a/11, 33b/7	i. et-/ed- 10b/10, 15a/10
i.-erler 45b/15	i. kı1- 12b/12, 15a/9
i.-erüz 36a/6	[=4]
i.-esün 38b/8, 48b/15	iḥdās Ar. <i>Yeni bir şey ortaya koyma, ortaya çıkarma.</i>
i.-incek 28b/8	i. eyle- 38a/8
i-üp 22a/9	[=1]
[=8]	iḥrāk Ar. <i>Yakma.</i>
idrāk Ar. <i>Anlama yeteneği, anlayış.</i>	i. ed- 36a/10
i. 18a/12	[=1]
i.-i şamīm 2a/2	iḥticāc Ar. <i>Delil gösterme.</i>
i.+1 41a/3	

id- 18b/11	i. id- Seçmek, tercih etmek. 5a/13
[=1]	[=3]
iẖtikāk Ar. Sürtünme.	iẖyā Ar. Diri olma.
i.+ından 14a/6	i.+dadururlar 44a/12
[=1]	[=1]
iẖtilāf Ar. Ayrılık, anlaşmazlık.	iḵāb Ar. Azap, eziyet.
i. 2a/10	‘i. 16b/14, 16b/14
i.-ı ecnās 49b/3	[=2]
i.+ları 9a/4	iki Birden sonra üçten önce gelen sayı.
i. kı1- 8b/11	i. 2b/3, 34a/7, 35b/14, 42b/10,
[=4]	45b/11
iẖtilāfāt Ar. Anlaşmazlıklar.	i.+si 17a/6, 42b/10
i.+uñ 8b/12	i.+sinüñ 42b/10
[=1]	[=8]
iẖtişāş Ar. Belli bir hususta derinleşme, uzmanlaşma.	iḵrām Ar. Bağış, ihsan.
i. bul- 49b/1	i. 24a/4
[=1]	[=1]
iẖtiyāc Ar. Gereği duyulan şey.	iḵrār Ar. Kabul etme.
i. eyle- 43b/12	i. ed-/id- 10a/1, 18b/12, 44b/1,
[=1]	44b/8
	[=4]
iẖtiyār Ar. Seçme, tercih etme.	iḵtifā Ar. Önündeki örneğe uyma, arkasından gitme.
i. 16a/8	i. kı1- 18a/2
i.+ıyla 16a/7	

[=1]	[=6]
ilā <i>Ar. -e kadar, -e değin.</i>	ilet- <i>Ulaştırmak.</i>
i. 4a/11	i.-en 32a/12
[=1]	i.-üp 5a/10
ilāh <i>Ar. Allah, Tanrı.</i>	[=2]
i. 21b/9	illā <i>Ar. Ne olursa olsun, mutlaka.</i>
[=1]	i. 7b/13, 9a/15, 23b/11, 24a/14,
ilāhī <i>Ar. Ey benim Allah'ım.</i>	24a/15, 25b/8, 27b/1, 28b/2, 38a/12,
i. 2a/9, 2a/12, 2a/15	39b/1, 40a/2, 40a/5, 45b/11, 47a/14,
[=3]	47a/14
ilāhī <i>Ar. Allah.</i>	[=15]
i.+çün 29b/5	illāki <i>Ar. Mutlaka.</i>
i.+ye 17b/9, 17b/12, 29b/8	i. 7b/12, 23b/12
[=4]	[=2]
ilāhiyye <i>Ar. Allah.</i>	‘illet <i>Ar. Hastalık.</i>
i. 29b/6, 40b/12, 40b/5	‘i. 34a/7, 34b/1
[=3]	‘i.-i ūlā 17b/3, 17b/3
ilduz <i>Işıklı gök cisimlerinden herbiri.</i>	‘i.+dürür 34a/11
i.+laruğ 13b/10	‘i.+i 15b/2, 15b/7, 34a/10
[=1]	[=8]
ile <i>İki kelimeyi birbirine bağlayan sözcük.</i>	‘ilm <i>Ar. Bilme, biliş.</i>
i. 5b/15, 6a/11, 8a/2, 30a/3,	i. 8a/8, 16a/10, 16a/11, 1b/8,
33a/7, 39a/9	24a/7, 24a/8, 30b/9, 33a/4, 33a/6, 43a/5,
	43a/6, 46b/2
	‘i-i ebed 33a/13

‘i-i şerîf 33a/5	îmān <i>Ar. Allah’a inanma.</i>
‘i.-i meşâyih 5a/13	î. 16b/2, 30a/1, 42b/13
‘i.+dür 9a/11	î.+durur 42b/12
‘i.+ine 2a/3, 35b/7	[=4]
‘i.+le 7b/15	imdi <i>Şimdi.</i>
‘i.+ledür 33a/5	i. 8b/7, 9b/5, 19a/8, 21b/13, 33b/9
‘i.+leri 9a/10	[=5]
‘i.+üj 49b/7	
[=22]	imtiḥān <i>Ar. Sınama, deneme.</i>
‘ilme’l-yaḳīn <i>Ar. Bir şeyi kesin ve şüphesiz bir şekilde bilme.</i>	i.+a çek- <i>Sınav yapmak.</i> 5b/9, 10b/15
‘i. 39a/4, 43a/1	i. ed- 11a/4
[=2]	i. kıl- 7b/15
imām-ı gāzālī <i>Ar. Büyük Selçuklu Devlet’i âlimi.</i>	[=4]
i. 5a/14	imtinā’ <i>Ar. Çekinme.</i>
[=1]	i. et- <i>Çekinmek.</i> 40b/13
imāmü’l-kıbleteyn <i>Ar. İki kiblenin imamı.</i>	i. eyle- <i>Çekinmek.</i> 36b/6
i. 3a/1, 22b/3	[=2]
[=2]	imtişāl <i>Ar. Örnek gösterme.</i>
imāmü’l-mürselīn <i>Ar. Peygamberlerin önderi Hz. Muhammed.</i>	i. göster- 4b/3
i. 3b/2	[=1]
[=1]	in- <i>Bulunduğu yerden aşağıya doğru gelmek.</i>
	i.-di 45b/4

i.-dün 30a/3	in‘ikās <i>Ar. Bir yere çarpıp geri dönme, yansıma.</i>
i.-er 14b/4, 25b/12	
i.-meyince 25b/12	i.-ı şems 13b/11, 13b/12, 14a/15
[=5]	[=3]
inan- <i>Bir şeyi doğru olarak kabul etmek.</i>	inkār <i>Ar. Kabul etmeme.</i>
i. 6b/10	i. ed-/et- 43b/15, 44a/15
[=1]	i. eyle 16b/9, 43b/7
‘ināyet <i>Ar. İyilik.</i>	[=4]
‘i.-i rabbānī 17b/9, 36b/14, 40b/5	inḳıyād <i>Ar. Boyun eğme.</i>
‘i.+in 31b/1	i.+dur 6b/15
‘i.+ün 2b/6	i.id- 16b/10
[=5]	[=2]
incit- <i>Zedelemek, zarar vermek.</i>	inṣāf <i>Ar. Adaletle hareket etme.</i>
i.-(d)ür 48a/14	i.et- 21b/13
[=1]	[=1]
indür- <i>Yukarıdan aşağıya doğru gelmesini, inmesini sağlamak.</i>	insān <i>Ar. Kişi, şahıs, ademoğlu.</i>
i.-meziken 30a/4	i. 8b/13, 8b/15, 9a/1, 9a/14, 9a/2,
i.-üp 32a/15	13a/11, 13a/12, 28a/15, 31b/5, 38a/14,
[=3]	40a/10, 41a/4, 43b/4, 47b/4
infi‘āl <i>Ar. Gücenme.</i>	i.-ı fāzıl 8b/10
i. çek- 8a/7	i.-ı kāmīl 18b/6
[=1]	i.-ı vāḥid 49b/5, 49b/7, 49b/8
	i.+durur 28a/12
	i.+ıken 38b/9

i.+ıla 6b/1
i.+uñ 8b/11, 9a/3, 11a/9, 35b/5,
48a/12

[=27]

insānī *Ar. İnsana ait.*

i. 9b/5, 10b/10, 20b/2, 22a/9,
32b/15, 40a/3

i.+çün 41a/7

i.+den 26b/1

i.+nüñ 40a/1, 42b/11

i.+ye 28a/14

[=11]

insāniyye *Ar. İnsana ait.*

i.+den 6a/3

[=1]

intihā' *Ar. Son bulma.*

i. 1a/7

[=1]

intiḥāb *Ar. Seçme.*

i.kıl- 5a/15

[=1]

intikāl *Ar. Bir yerden başka bir yere geçme.*

i. et- 20a/4, 22a/15, 40b/11

i. eyle- 22a/12

[=4]

intikām *Ar. Öç alma.*

i. 41b/15

i. al- 41b/12, 41b/12

i. et- 42a/1

i.+uñ 41b/14

[=5]

intikāş *Ar. Yansıma.*

i.+ı 15b/5

[=1]

ir- *Belli bir noktaya varmak, erişmek.*

i. 27b/15

i.-er 39a/7, 39a/7

i.-esün 20b/5, 48b/7

i.-iş 26a/14

i.-medin 41a/11

i.-mekle 23a/14

i.-mege 30a/7, 32b/6

i.-meye 26a/8

i.-mez 38b/15, 48b/9

i.-se 24a/10, 26a/1

[=15]

irādet *Ar. İrade.*

i. 8a/13, 16a/4, 16a/4

[=3]

i' rāz *Ar. Yüz çevirme.*

i. et- 34a/8

i. eyle- 39b/9

[=2]

'irfān *Ar. Anlayış, bilme.*

'i. 8b/10, 32a/9

'i.+a 8b/7

'i.+dur 4b/15

'i.+ında 9b/3

'i.+ını 32a/7

[=6]

iriş- *Varmak, ulaşmak.*

i. 19a/9

i.-esin 19a/9

i.-ir 28b/13

i.-mese 40a/15

i.-mez 24b/13

i.-se 41b/15

[=6]

'isā *Ar. Kendisine İncil inen peygamber.*

'i. 1b/13, 6b/12. 20b/6

[=3]

islām *Ar. Hz. Muhammed tarafından bildirilen din.*

i. 16b/4, 16b/4

i.+a 4a/8

[=3]

ism *Ar. Varlıkları birbirinden ayırmaya yarayan kelime, ad.*

i.-i celāl 35a/5

i.+i 35a/4

i.+hü 23a/1

i.+idür 35a/4

i.+inde 35a/5

i.+ler 49b/10

[=6]

işneyn *Ar. İki.*

i.+den 17b/4

[=1]

işr *Ar. İz.*

i.+dür 29b/15

[=1]

issi *Sıcaklık.*

i. 37a/7, 37a/12, 37a/14

i.+de 37a/12	i. 49b/4
i.+den 30b/7	i. et- 20b/12, 20b/14
[=5]	i.+in 20b/13
iste- <i>İstek duymak, arzulamak.</i>	i.+ini 20b/14
i. 24b/12, 46b/4	[=5]
i.-di 11a/3	istirāhat <i>Ar. Dinlenme.</i>
i.-düm 5a/9	i. bul- 37b/4
i.-mekle 2b/7	[=1]
i.-mezinced 2b/7	‘iṣyān <i>Ar. Karşı gelme.</i>
i.-r 31a/14, 31a/2, 38b/7, 41a/10, 41a/14, 6b/15	‘i.+dan 44b/4
i.-riseṅ 38b/14	[=1]
i.-rseṅ 33b/5	iṣ <i>Bir maksatla yapılan çalışma.</i>
i.-ye 38b/13	i.+e 48b/15
i.-yu 28b/15	i.+i 24b/9, 38b/11
[=16]	i.+ün 31a/2, 32a/13
isti‘āde <i>Ar. İade etmesini isteme.</i>	[=5]
i. kı1- 46a/9	iṣāret <i>Ar. Bir şeyin üzerine dikkat çekme, gösterme.</i>
[=1]	i. eyle- 45a/12
istimā‘ <i>Ar. Kulak verme, dinleme.</i>	i. kı1- 11a/8, 16a/5
i.+ında 48a/8	i. ol- 11a/14
i. eyle- 39a/2	[=4]
[=2]	iṣbu <i>İşte bu.</i>
isti‘māl <i>Ar. Kullanma.</i>	

i. 8a/6, 19a/5, 20b/1, 21b/6,
23a/6, 30a/4, 30a/6, 32a/3, 41a/1, 41a/5

[=10]

işit-/işid- *Duymak.*

i.-di 48a/5, 48a/6

i.-dün 30a/2

i.-e 34a/3

i.-mekle 37b/10

i.-se 43b/7

i.-seler 43b/8, 43b/15, 44a/4,
44a/7

i.- (d)ürse 6b/12

i.- (d)üp 48b/14

[=12]

işle- *Yapmak.*

i.-di 47b/14

i.-dise 45a/14

i.-mege 40a/13

i.-mekden 10b/5, 16a/10

i.-mekdür 17a/3

i.-meklik 16a/7

i.-se 49b/11, 49b/15

i.-ye 17a/2

i.-yem 33b/9

[=11]

işrāk *Ar. Işıklandırma, parlatma.*

i.+ı 21b/2

i. et- 20a/5

[=2]

iştihā *Ar. Yeme isteği.*

i.+ları 38a/12, 38a/13

i. kııl- 38b/1

[=3]

it-/id- *Yapmak.*

i.-di 17a/7, 3b/12

i.-dün 2b/5, 39a/5

i.-e 6b/12, 29a/8

i.-me 2b/9

[=7]

iṭā'at *Ar. Emre uyma.*

i. it- 16b/6

[=1]

i'tibār *Ar. Saygı gösterme.*

i.+la 49a/11, 49b/2, 49b/10

i. et- 7b/9

i. eyle- 48a/13

i. kııl- 19a/13, 5b/14, 7b/14,
19a/15

[=9]	ittikā' Ar. <i>Sakinma, çekinme.</i>
i'tidāl Ar. <i>Aşırı olmama, ölçülülük.</i>	i.+ya 24b/6
i.+den 37a/12, 37a/14, 37b/2,	[=1]
37b/5	ittişāl Ar. <i>Bitişme, ulaşma.</i>
i.+e 38a/1	i. et- 29a/9, 32b/1, 41a/9
i.+inden 36a/2, 38a/1	[=3]
i.+le 37b/13	ivāz Ar. <i>Bedel, karşılık.</i>
[=8]	‘i. ol- 36a/13
i'tikād Ar. <i>İnanma.</i>	[=1]
i. 16a/13, 16a/13	iy Ey, seslenme sözü.
i.-ı ‘azīz 4b/9	i. 21b/14, 26a/6, 32a/14, 33b/11,
i.+ı 25b/1	34a/4, 41a/1, 41a/15, 6b/13
i.+ını 48b/3	[=8]
i. ed- 48b/3	iyle- <i>Yapmak.</i>
i. eyle- 44a/1	i.-se 33a/13
[=7]	[=1]
i'timād Ar. <i>Güvenme.</i>	izām Ar. <i>Büyükler, seçkinler.</i>
i. 24b/8	‘i. 29a/2
i.-ı muvaḥḥid 6b/4	‘i.+lar 19b/4
i.-ı muḳallid 6b/4	‘i.+dan 8b/13, 9b/7
[=3]	[=4]
iṭnān Ar. <i>Çinlatmak.</i>	izhār Ar. <i>Açığa çıkarma, gösterme.</i>
i.+a 8a/5	i.-ı kār-sāzlıg 2b/1
[=1]	i. et- 22a/10

i. eyle- 31a/3	ķabīh <i>Ar. Kötü.</i>
[=3]	ķ.+dürür 47b/8
izn <i>Ar. Bir şeyi yapmak için verilen serbestlik.</i>	[=1]
i.+i 15a/7, 18a/6	ķabīha <i>Ar. Çirkin davranış.</i>
[=2]	ķ. 6b/3
‘izz <i>Ar. Yücelik.</i>	[=1]
‘i. 20a/10, 46b/5	ķābil <i>Ar. 1. Olabilir, mümkün.</i>
‘i.+e 4b/8	ķ. 32a/9
[=3]	<i>2. Kabul eden.</i>
‘izzet <i>Ar. Hürmet, saygı.</i>	ķ. ol- 9b/3, 17b/8, 29a/10, 32b/5,
‘i. 33a/4	43a/7
‘i.+i 18a/10	[=6]
‘i.+inden 18a/11	ķabīle <i>Ar. Aynı soydan gelen topluluk.</i>
‘i.+ine 2a/4	ķ.+sine 29b/4
‘i.+le 4b/9	[=1]
‘i.+ünçün 2b/3	ķabūl <i>Ar. Rız olmak.</i>
‘i. kııl- 17a/8	ķ.-i tām 17b/10
[=7]	ķ. et-/it- 12a/7, 16a/8
-J-	[=3]
jeng <i>Far. Pas, küf.</i>	ķaçan <i>Ne zaman, ne vakit.</i>
j.-i şehvet 27b/11	ķ. 8b/8, 9b/13, 11a/1, 17a/13,
[=1]	18b/1, 19b/1, 19b/8, 19b/12, 22a/9,
-K-	22b/7, 23b/12, 24a/3, 24a/5, 24a/8,
	25a/14, 26a/1, 27a/6, 27a/7, 30a/13,
	32b/10, 35b/5, 36a/14, 36a/7, 36b/11,

37a/4, 37a/13, 37a/8, 37b/1, 37b/14,
39a/10, 39a/15, 40a/11, 41b/7, 42a/2,
42a/4, 42a/8, 42b/3, 43a/15, 43b/13,
44a/3, 46a/2, 46b/2, 48a/12, 49b/11,
49b/14

[=45]

ķadar *Ar. Ölçüde, derecede.*

ķ. 2a/13, 2a/13, 2a/13, 2a/14,
7b/15

[=5]

ķadem *Ar. Ayak.*

ķ.-i pāk-zāt 46a/14

ķ. bas- 4a/3, 7b/1, 8b/2, 8b/7

[=5]

ķadīm *Ar. Başlangıcı olmayan, ezeli.*

ķ. 1b/7

ķ.+de 25b/8

ķ.+inde 21a/7, 22b/9, 33a/8,
40a/6, 42b/4

ķ.+indeki 22a/13

[=8]

ķādīr *Ar. 1. Yapabilme gücüne sahip.*

ķ. 32b/14, 38a/6

ķ. ol- 5b/7, 10b/5, 10b/6, 10b/6,
32b/12, 39b/4, 40a/4, 40a/13, 42a/1,
42a/5

2. “İstedigini yapma gücüne
sahip” anlamında Allah’ın isimlerinden
biri.

ķ. 1b/7

ķ.+dür 1a/9

[=14]

ķāf *Ar. Yeryüzünü çevrelediğine
inanılan dağ.*

ķ.-ı ceberüt 3a/13

[=1]

ķafes *Far. Beden.*

ķ. 26a/7, 26a/15, 28b/13, 32b/6,
41a/15, 41b/5

ķ.+den 41a/14

ķ.+dür 21b/7

[=8]

ķāfir *Ar. Allah’ın varlığını inkar eden.*

k. 6a/13, 30b/14, 43a/10, 43a/12,
44b/7

k.+dür 30a/1, 43a/1

k.+dürür 30b/13, 44b/8

k.+ken 42b/14

k.+ler 30b/12

k.+lerdür 47b/2

k.+leri 42b/9, 43b/9

[=14]	ḳāim <i>Ar. Bir şeyin yerini tutan.</i>
ḳāh <i>Far. Bazen.</i>	ḳ.+dür 10b/1
k. 10a/11, 10a/11, 23a/10, 23a/10	ḳ. ol- 4b/9, 10a/14, 10b/2, 10b/2, 10b/2, 10b/3, 23a/15
[=4]	[=8]
ḳahhār <i>Ar. “Kendisine karşı gelenleri kahreden” anlamında Allah’ın isimlerinden biri.</i>	ḳāināt <i>Ar. Evren.</i>
ḳ. 35a/4	k. 3a/4, 15b/14, 44b/6
[=1]	k.-ı fāsīd 18b/4
ḳāhir <i>Ar. 1. Kahreden, yok eden.</i>	k.+ı 18a/1
ḳ. 35a/5	k.+uḡ 34a/11
ḳ.+dur 35a/1	[=6]
ḳ.+lerüḡ 1a/10	ḳal- <i>1. Bulunduğu yerden başka bir yere gitmemek, gidememek.</i>
ḳ. ol- 41b/11	ḳ.-mayasun 20b/5
[=4]	ḳ.-ur 21b/6, 28b/3
ḳāhillik <i>Yetişkinlik.</i>	<i>2. Bulunmamak.</i>
k. 39b/14	ḳ.-maz 5a/8
k. ed- 40a/15	ḳ.-up 21a/6
[=2]	ḳ.-ur 40a/12
ḳahr <i>Ar. Perişan etme.</i>	ḳ.-urlar 42b/6
ḳ. 35a/2, 35a/3, 35a/6, 35a/6	<i>3. Ölmek.</i>
ḳ.+ı 35a/15, 35a/5	ḳ.-duḡ 30a/6
ḳ.+ında 35a/15	[=8]
[=7]	ḳalan <i>Artan.</i>

ķ.+ı 35b/15	ķ. 6a/13, 13b/6, 18b/4, 45a/3, 45a/5, 45a/7, 45b/2
[=1]	
ķalb <i>Ar. Gönül.</i>	ķ.+üğ 13b/10
ķ.+i 16a/13	[=8]
ķ.+üğ 39a/3, 41b/14	ķāmil <i>Ar. Olgun.</i>
ķ.+üği 23a/15, 32a/5	k. 4b/15, 5a/2, 7a/5, 8b/9, 9b/3, 32a/9, 32b/13, 34b/14, 35b/1, 41a/3, 43a/8
ķ.+üğüğ 44b/5	
[=6]	k.+dür 8b/10
ķāle <i>Ar. Söyledi ki, buyurdu ki.</i>	k.+iseğ 27b/10, 28a/1
ķ. 42a/14	k.+üğ 18b/6
[=1]	k. ol- 18a/1, 22a/10, 23b/13, 23b/15, 24a/7, 24b/2, 26a/1, 28b/12, 29a/10, 32b/2, 32b/5, 39a/14, 39b/9
ķālellāhü <i>Ar. Allah buyurdu ki.</i>	[=28]
ķ. 3b/10	ķāmilān <i>Ar. Olgunlar.</i>
[=1]	k. 8b/5
ķalem <i>Ar. 1. Yazı yazmaya yarayan alet.</i>	k.-ı pür-hüner 5a/3
ķ. 24a/7	[=2]
2. Yazar.	ķām-kār <i>Far. İsteğine kavuşmuş.</i>
ķ.+üğ 6b/7	k. 38b/12
[=2]	[=1]
ķalk- <i>Oturma durumundan dik duruma gelmek.</i>	ķām-rān <i>Far. İsteğine ermiş.</i>
ķ.-up 7b/11	k. 6b/10
[=1]	k.+dur 4b/14
ķamer <i>Ar. Ay.</i>	

[=2]	ķ. 8a/9, 9b/7, 23a/6, 30a/2, 32a/13
ķamu <i>Bütün, hep.</i>	
ķ. 17a/11, 44b/10, 44b/13	[=5]
[=3]	ķandur- <i>Razı etmek, inandırmak.</i>
ķan <i>Vücuttaki hayatı sıvı.</i>	ķ.-a 39b/7
ķ. 30b/2, 43b/10	ķ.-maķlıķdur 38a/10
ķ.+dan 8b/13, 43b/5	ķ.-ur 40b/8
ķ.+dur 15b/13	[=3]
ķ.+uņ 36b/10	ķangı <i>Hangi.</i>
[=6]	ķ. 40b/3
ķān <i>Far. Maden ocağı.</i>	[=1]
k.-ı kerem 4b/13, 5a/1	ķan- <i>Doymak.</i>
k.-ı řafā 4a/10	ķ.-maķlı(ğ)a 37b/7
k.-ı saĥā 4b/5	ķ.+maķlıķdan 37b/7
[=4]	[=2]
ķanā'at <i>Ar. Elindekine rāzı olma, elindekiyle yetinme.</i>	ķap <i>Kabuk.</i>
ķ. 8a/12	ķ.+(b)ından 26b/11
[=1]	[=1]
ķanda <i>Nerede?</i>	ķapu <i>Bir yere girip çıkarken geçilen yer.</i>
ķ. 8a/9, 33a/1, 34b/2	ķ.+larıdur 45b/5
ķ.+yıduņ 23a/14	ķ.+sına 25b/12, 28b/7
[=4]	[=3]
ķandan <i>Nereden?</i>	ķar <i>Havadaki su buharının donmasıyla oluşan beyaz taneler.</i>

ķ. 14b/3, 14b/3	[=3]
[=2]	ķāsım <i>Ar. Böl̄en, ayıran.</i>
ķa‘r <i>Ar. Dip.</i>	ķ. 1b/9
ķ.+ında 16a/1, 45b/4	ķ.-ı rüy 1b/9
[=2]	[=2]
ķār <i>Far. Fayda.</i>	ķāşı <i>Ar. Duygusuz, katı.</i>
k.+uıı 32b/2	ķ. 2b/1
[=1]	[=1]
ķārār <i>Ar. 1. Değişmez olma, istikrar.</i>	ķaşır <i>Ar. Kısa.</i>
ķ. et- 29a/8	ķ.+dür 42b/6
2. Ölçü.	[=1]
ķ.+ına 15b/5	ķaşr <i>Ar. Köş̄k.</i>
[=2]	ķ.-ı müseddes 1b/11
ķār-sāz <i>Far. İş̄ yapan.</i>	[=1]
k.+sun 2a/14	ķaşür <i>Ar. Köş̄kler.</i>
[=1]	ķ.+lar 44a/5, 44a/5
ķār-sāzlık <i>İş̄ yapma.</i>	ķ.+ları 44a/5
k.+uıı 2b/1	[=3]
[=1]	ķaş <i>Gözlerin üzerinde bulunan kısa kıllar.</i>
ķaşd <i>Ar. Niyet, amaç.</i>	ķ.+ı 4a/6
ķ.+ıla 8a/2	[=1]
ķ. et- 34a/2	ķāşif <i>Ar. Keş̄feden kimse.</i>
ķ. kı1- 19a/9	k. 3a/7

[=1]	ķ.-i baħr 1b/3
ķat <i>Makam, huzur.</i>	ķ.+si 20a/15
ķ.+ına 25b/12	[=4]
ķ.+uņda 32a/4	ķaved <i>Ar. Kısas olarak öldüreni öldürme.</i>
[=42]	ķ. et- 42a/3, 42a/5
ķatʿ <i>Ar. İlerleme.</i>	[=2]
ķ. eyle- 25a/15	ķavî <i>Ar. Güçlü.</i>
ķ. id- 23a/8	ķ. ķıl- 49a/9
[=2]	[=1]
ķatʿ ā <i>Ar. Asla.</i>	ķāvil <i>Ar. Söz.</i>
ķ. 1a/7	ķ. 18b/3
[=1]	[=1]
ķatı <i>Çok, pek.</i>	ķavl <i>Ar. Söz.</i>
ķ. 34b/13, 37a/4	ķ.-i teʿ ālā 22a/13
[=2]	ķ.+ıla 27a/15, 47a/7
ķātıʿ <i>Ar. Son veren.</i>	ķ.+ıyla 44b/3
ķ.+dur 1a/4	ķ.+i 18b/11, 43b/12
[=1]	ķ.+inüņ 18b/12, 43b/13
ķātil <i>Ar. Bir canlıyı öldüren kimse.</i>	ķ.+la 49a/13
ķ.+i 42a/3, 42a/4	[=9]
[=2]	ķavle <i>Ar. Buyurdu, söyledi.</i>
ķatre <i>Ar. Damla.</i>	ķ. 21a/10, 21a/11, 21a/11, 21a/7,
ķ. 19a/7, 39a/7	21a/8, 22a/13, 22b/9, 25b/14, 26b/16,
	26b/7, 27a/11, 28b/3, 30b/12, 31b/12,

33a/9, 40a/7, 40a/8, 42b/4, 44a/10,
47a/15

[=20]

ķavle'1-řā'ir *Ar. şair sōyledi.*

ķ. 48a/2, 48a/11

[=2]

ķavs *Ar. Yay biķiminde.*

ķ.-ı ķuzah *Gōkkuřađı.* 14b/1,
14b/2

[=2]

ķayd *Ar. Bağ.*

ķ. ol- 41a/2

[=1]

ķayna- *Dalgalanmak.*

ķ.-yup 15b/4

[=1]

ķayyūm *Ar. "Bütün mahlukatı yaratıp
varlığını devam ettiren" anlamında
Allah'ın isimlerinden biridir.*

ķ. 1a/9, 1b/7

[=2]

ķāzūrat *Ar. Dıřktı.*

ķ.+uņ 30b/1

[=1]

ķebīr *Ar. Büyūk.*

k.+ūņ 4b/4

[=1]

ķebūd *Far. Mavi.*

k. 1b/14

[=1]

ķec *Far. Eğri.*

k. 1b/14

[=1]

ķelām *Ar. Sōz.*

k. 6b/13, 8a/5, 8b/5

k.-ı ķadīm 21a/7, 22a/13, 22b/9,
25b/8, 33a/8, 40a/6, 42b/4

k.-ı mucīd 31b/11

[=11]

ķem *Far. Eksik.*

k. 43a/6

[=1]

ķemāl *Ar. Olgunluk.*

k. 4a/2, 4b/1, 11a/4, 18a/9, 19b/7,
23b/14, 28b/12, 29a/9, 30a/11, 32a/14,
32b/1, 32b/3, 33b/10, 34a/3, 34a/4,
41a/12, 41a/14, 41a/9

k.-i bī-niyāzlıđ 2a/14

k.-i ma' delet 2b/4

k.-i ma' rifet 9b/6

k.+dedür 19b/6
k.+e 39b/1, 39b/15, 39b/15,
40a/1

k.+i 29a/10, 41a/10, 42b/15

k.+ini 32b/11

k.+üñ 39b/13

k. bul- 19a/2, 41a/12

[=32]

kemālāt *Ar. Olgunluklar.*

k. 4a/2

k.+ına 11a/3

[=2]

kemīne *Far. Aciz.*

k.+ye 5a/8

[=1]

kendi *Kişinin öz varlığı.*

k.+ye 37b/14

[=1]

kendözü *Kendi varlığı.*

k.+nden 21b/14

[=1]

kendü *Kişinin öz varlığı.*

k. 9a/11, 9a/13, 9a/13, 9a/14,
9b/5, 23a/5, 31a/1, 31a/1, 31b/1, 32a/6,
32a/8, 32a/9, 46a/8, 46b/11

k.+de 36b/11

k.+den 17b/11, 33b/10

k.+lerni 26b/16

k.+n 32a/6

k.+ne 21b/14

k.+ni 27b/10, 27b/14, 30b/14

k.+nüñ 43b/3

k.+ye 39b/4

k.+yi 43b/4, 7b/2

[=27]

kendülik *Kişinin kendi hâli.*

k.+den 27b/10

[=1]

kerāhiyyet *Ar. İğrenme.*

k. 16a/9

k. bul- 47b/10

[=2]

kerāmet *Ar. Olağanüstü durum.*

k. 27b/5

k.+ler 25b/13

[=2]

kerem *Ar. Cömertlik.*

k. 4b/13, 5a/1, 34b/14

[=3]

kerih *Ar. Tiksindirici.*

k. gör- 6a/9, 18b/13, 18b/9,
34a/1, 34a/5, 34a/6, 34a/9, 34a/10,
34a/13, 34b/3, 34b/12, 35b/6

[=12]

kerim *Ar. 1. "Lutfu ve ihsanı çok"
anlamında Allah'ın isimlerinden biri.*

k.+e 2b/10

2. *Büyük.*

k.+inde 33a/9

[=2]

kes- *Öldürmek.*

k.-üp 1a/11

[=1]

kesb *Ar. Kazanma.*

k. 32a/14

k.-i kemâl 29a/9, 32b/1, 41a/9

k.ed-/id- 27a/6, 29a/10, 32b/2,
32a/14, 33b/10, 41a/10, 46b/2

[=11]

keşif *Ar. Şeffâf olmayan.*

k. 30a/15

k.+de 30b/3

k.+dürür 30b/1

[=3]

keşret *Ar. Allah'ın tecellisi ile meydana
gelmiş çokluk.*

k. 2a/1

[=1]

keşf *Ar. Varlığı bilinmeyen bir şeyi
ortaya çıkarma.*

k.+i 46b/4

k. id- 26b/13

k. ol- 26b/13, 33b/13, 39a/3

[=5]

ketm *Ar. Saklama.*

k. eyle- 31a/3

[=1]

kevâkib *Ar. Yıldızlar.*

k. 10a/10, 12b/2, 12b/2

k.+e 18b/3

k.+ine 18a/6

k.+üñ 21b/2

[=6]

kevkebe *Ar. İhtişam, gösteriş.*

k. 3a/15

[=1]

kevn *Ar. Var olma.*

k. 12a/7, 18a/10, 24b/8, 37a/2,
38b/10, 45a/8, 45b/5, 45b/10, 45b/9

k.+dür 12a/5

k.+i 18a/9, 23b/6

k.+ine 24b/8

k. ol- 23b/8

[=14]

kevneyn *Ar. İki âlem.*

k. 3a/1

[=1]

key *Far. Ne zaman, ne vakit.*

k. 2a/5

[=1]

keyf *Ar. Rahatlık, huzur.*

k.+ile 2a/5

[=1]

keyfiyet *Ar. Nitelik.*

k.-i tarîk 6a/2

k.+i 19b/4, 25a/2, 28a/15, 33a/1

k.+in 6a/5, 19b/14, 28a/13

k.+inden 48b/1

k.+ini 36a/6

[=10]

keyfiyyât *Ar. Hâller.*

k.+ıdur 12a/1

[=1]

kez *Defâ, kere.*

k. 42b/8

k.+inde 7b/2

[=2]

ķıl- *Etmek, eylemek, yapmak.*

ķ.-a 35b/1, 41b/3, 48a/7

ķ.-dı 4a/2, 45b/4

ķ.-duķsa 2b/6

ķ.-ınan 19b/14

ķ.-ma 33b/11, 48b/13

ķ.-maķlık 17b/11

ķ.-masun 43a/3

ķ.-maya 12b/6, 39a/6, 39a/6

ķ.-sa 25a/12

ķ.-sun 5a/4

ķ.-u 33a/6

ķ.-up 24b/7, 47a/15

ķ.-ur 1b/11, 35a/13, 37a/12

[=22]

kılc *Kın içinde taşınan uzun, kesici alet.*

ķ. 44a/15

[=1]

kısmet *Ar. Allah'ın kişiye uygun gördüğü yaşama biçimi.*

ķ. 24a/12

[=1]

kışsa *Ar. İbretli hikaye.*

ķ.+sı 45a/14

[=1]

kışr *Ar. Kabuk.*

ķ. 41a/6

ķ.+a 32b/2, 41a/6, 41a/10

ķ.+dur 41a/5

[=5]

kıyāmet *Ar. 1. Semavî dinlerin ortak inanışına göre dünyanın sonu.*

ķ. 5a/4, 33b/1

2. *Son.*

ķ.-i devlet 4b/8

[=3]

kıyās *Ar. 1. Denklik.*

ķ. 2a/3

2. *Karşılaştırma.*

ķ. 37b/8, 42a/6, 48a/2

ķ.+ı 40a/13

[=5]

ki *Far. İki cümleyi birbirine bağlayan sözcük.*

k. 2a/10, 2a/15, 2a/9, 2b/8, 4a/12, 4a/14, 4a/8, 4b/8, 4b/9, 4b/9, 5a/6, 5a/8, 5b/2, 6a/4, 6b/15, 7a/10, 7a/13, 7a/3, 7a/5, 7a/8, 7b/13, 7b/13, 7b/14, 7b/15, 7b/4, 7b/6, 8a/14, 8a/2, 8b/10, 8b/2, 8b/4, 8b/5, 8b/5, 8b/8, 8b/9, 9b/1, 9b/1, 9b/2, 9b/3, 9b/6, 9b/9, 10a/5, 10a/7, 10a/8, 10a/9, 10b/11, 10b/3, 10b/7, 11a/1, 11a/10, 11a/11, 11a/12, 11a/12, 11a/14, 11a/3, 11a/5, 11a/8, 11b/1, 11b/1, 11b/10, 11b/11, 11b/11, 11b/13, 11b/14, 11b/14, 11b/15, 11b/15, 11b/2, 11b/3, 11b/4, 11b/4, 11b/5, 11b/6, 11b/7, 11b/8, 11b/8, 11b/9, 12a/11, 12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/14, 12a/14, 12a/15, 12a/15, 12a/2, 12a/2, 12a/4, 12a/4, 12b/1, 12b/11, 12b/11, 12b/12, 12b/2, 12b/4, 12b/4, 12b/4, 12b/5, 12b/6, 12b/7, 12b/7, 12b/9, 12b/9, 13a/10, 13a/11, 13a/12, 13a/12, 13a/13, 13a/13, 13a/14, 13a/3, 13a/4, 13a/6, 13b/1, 13b/10, 13b/11, 13b/11, 13b/13, 13b/13, 13b/14, 13b/4, 13b/4, 13b/6, 13b/6, 13b/7, 13b/8, 13b/8, 13b/9, 14a/1, 14a/11, 14a/14, 14a/2, 14a/4, 14a/6, 14a/8, 14a/9, 14b/1, 14b/10, 14b/12, 14b/13, 14b/15, 14b/15,

14b/2, 14b/3, 14b/3, 14b/4, 14b/5, 14b/5,
14b/6, 14b/6, 14b/8, 14b/8, 15a/1,
15a/11, 15a/14, 15a/15, 15a/4, 15a/4,
15a/5, 15a/6, 15a/8, 15a/8, 15a/9, 15b/1,
15b/10, 15b/10, 15b/11, 15b/13, 15b/14,
15b/14, 15b/15, 15b/15, 15b/6, 16a/10,
16a/10, 16a/11, 16a/13, 16a/14, 16a/14,
16a/2, 16a/2, 16a/4, 16a/6, 16a/6, 16a/8,
16b/1, 16b/10, 16b/11, 16b/11, 16b/12,
16b/2, 16b/4, 16b/4, 16b/5, 16b/5, 16b/6,
16b/7, 16b/7, 16b/8, 16b/9, 16b/9, 17a/1,
17a/13, 17a/15, 17a/4, 17a/9, 17b/3,
17b/4, 18a/15, 18a/15, 18b/1, 18b/11,
18b/8, 18b/9, 19a/14, 19a/3, 19b/1,
19b/1, 19b/12, 19b/15, 1a/11, 1a/3, 1a/5,
1a/7, 1a/8, 1a/8, 1a/9, 1a/9, 1b/3, 1b/4,
20a/15, 20a/15, 20b/11, 20b/2, 20b/9,
20b/9, 21a/15, 21b/3, 21b/3, 22a/3,
22a/5, 23a/11, 23a/11, 23a/11, 23b/5,
24a/2, 24b/2, 25a/3, 25a/6, 25b/13,
26a/1, 26a/10, 26b/2, 26b/4, 26b/6,
27b/14, 27b/14, 27b/7, 28a/16, 28a/16,
28b/6, 28b/8, 29a/14, 29a/14, 29b/1,
29b/14, 29b/2, 29b/3, 29b/4, 29b/5,
30a/10, 30a/11, 30a/13, 30b/2, 31a/11,
31b/2, 32b/10, 32b/14, 33a/13, 33a/3,
33a/5, 33a/9, 33b/2, 33b/3, 33b/3, 33b/5,
33b/6, 34a/5, 34a/6, 34b/13, 34b/4,
35a/13, 35a/14, 35a/2, 35b/10, 35b/13,
35b/16, 35b/5, 35b/8, 35b/9, 36b/1,
37a/8, 37b/14, 38b/10, 39a/10, 39a/12,
39a/12, 39a/14, 39a/8, 39b/13, 39b/4,

3a/5, 40a/1, 40a/6, 40a/8, 40b/2, 40b/6,
41a/7, 41b/10, 41b/11, 41b/7, 41b/9,
43a/12, 43a/13, 43a/4, 43a/8, 43b/3,
44b/10, 44b/14, 44b/6, 45a/1, 45a/13,
45a/4, 45a/5, 46a/14, 46b/3, 46b/8,
47a/10, 47a/11, 48b/10, 48b/11, 48b/11,
48b/4, 48b/8, 48b/9, 49a/1, 49a/1, 49a/6

[=348]

kibār *Ar. Büyük ve seçkin kimseler.*

k. 5a/14

k.+dan 7a/8

k.+ı 7a/7

[=3]

kifāyet *Ar. Elverme, yetiştirme, kâfi olma.*

k. et- 38b/3

[=1]

kil *Far. Yumuşak toprak.*

k.+den 24b/5

k.+dür 24b/3

k.+e 20b/5, 23a/6, 24b/4, 30a/3

k.+üç 19a/10

[=7]

ķillet *Ar. Azlık.*

ķ.-ı ğam 40b/14

k.+le 2a/1

[=2]

kim *Far. İki cümleyi birbirine bağlayan sözcük.*

k. 2a/1, 2a/6, 2a/6, 2a/7, 2b/12, 2b/12, 2b/13, 2b/8, 5a/2, 5a/9, 5b/7, 6b/10, 6b/13, 8a/10, 8a/12, 8a/7, 8a/9, 8b/13, 8b/13, 8b/14, 8b/3, 8b/6, 8b/9, 9a/1, 9a/1, 9a/10, 9a/14, 9a/4, 9a/6, 9b/15, 9b/7, 10a/12, 10a/15, 10b/4, 10b/9, 11a/10, 11a/10, 11a/12, 11a/13, 11a/14, 11a/14, 11a/5, 11a/7, 11a/7, 11a/8, 11b/1, 11b/3, 11b/6, 12a/1, 12a/7, 12b/11, 12b/13, 12b/2, 12b/6, 12b/7, 13a/10, 13a/10, 13a/14, 13a/15, 13a/2, 13a/2, 13a/3, 13a/5, 13a/5, 13a/6, 13a/7, 13a/7, 13a/7, 13a/8, 13a/9, 13a/9, 13b/1, 13b/1, 13b/13, 13b/15, 13b/2, 13b/3, 13b/7, 14a/1, 14a/11, 14a/11, 14a/12, 14a/13, 14a/15, 14a/15, 14a/2, 14a/3, 14a/5, 14a/5, 14a/7, 14a/9, 14b/1, 14b/10, 14b/11, 14b/13, 14b/3, 15a/1, 15a/10, 15a/14, 15a/2, 15a/3, 15a/3, 15a/5, 15a/6, 15a/9, 15b/1, 15b/13, 15b/3, 15b/8, 15b/8, 15b/9, 15b/9, 16a/12, 16a/15, 16a/3, 16a/4, 16a/5, 16a/8, 16a/9, 16a/9, 16b/1, 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/14, 16b/15, 16b/2, 16b/3, 16b/8, 17a/1, 17a/1, 17a/2, 17a/2, 17a/4, 17b/12, 17b/14, 17b/2, 17b/4, 18a/4, 18a/8, 18b/1, 18b/7, 19a/11, 19a/14, 19a/9, 19b/5, 19b/7, 1a/6, 20a/4, 20a/7, 20a/8, 20b/10, 21a/14, 22a/3,

22a/5, 22a/7, 22b/4, 22b/7, 22b/9, 23a/2, 23b/3, 23b/3, 23b/4, 23b/5, 23b/6, 24a/8, 24b/12, 25a/2, 25a/5, 25a/6, 25b/10, 25b/10, 25b/14, 25b/9, 26a/10, 26a/9, 26b/11, 26b/3, 26b/5, 27a/1, 27a/14, 27a/15, 27a/4, 27a/5, 27b/14, 27b/5, 28a/11, 28a/14, 28b/1, 28b/2, 28b/6, 29a/9, 29b/1, 29b/14, 29b/4, 29b/5, 29b/7, 29b/9, 30a/13, 30a/15, 30b/14, 30b/14, 30b/14, 30b/15, 31a/10, 31b/4, 31b/5, 32a/14, 33a/10, 33a/15, 33a/5, 33b/11, 33b/12, 33b/14, 34a/10, 34a/13, 34a/14, 34a/4, 34a/6, 34a/7, 34b/11, 34b/2, 34b/6, 35a/13, 35b/13, 35b/15, 35b/16, 36a/12, 36a/12, 36a/3, 36a/5, 36a/6, 36b/10, 36b/15, 36b/9, 37a/1, 37a/11, 37a/12, 37a/13, 37a/2, 37a/6, 37a/7, 37b/12, 37b/15, 37b/3, 37b/9, 38a/2, 38a/7, 38a/9, 38b/1, 38b/10, 38b/13, 38b/15, 39a/15, 39a/7, 39a/7, 39b/12, 39b/2, 39b/3, 39b/8, 3b/12, 3b/15, 40b/1, 40b/12, 40b/7, 41a/2, 41a/4, 41a/7, 41a/8, 41b/14, 41b/3, 41b/8, 42a/4, 42a/7, 42a/9, 42a/9, 42b/10, 42b/13, 42b/4, 42b/7, 42b/8, 43a/11, 43a/13, 43a/14, 43a/15, 43b/10, 43b/3, 43b/6, 44b/10, 44b/11, 45a/10, 45a/13, 45a/2, 45a/7, 45a/7, 45b/12, 45b/14, 45b/15, 45b/3, 45b/3, 45b/4, 46a/13, 46a/4, 46a/7, 46b/10, 46b/10, 46b/10, 46b/2, 46b/8, 47a/1, 47a/12, 47b/11, 47b/13, 47b/3, 47b/4, 47b/6,

47b/9, 48a/15, 48a/4, 48a/6, 48a/8,
49a/13, 49a/14, 49a/5, 49a/8, 49a/8,
49a/9, 49b/15, 49b/3, 49b/5, 49b/9

[=331]

kim *Herhangi bir kimse.*

k.+dendür 2a/5

k.+dür 8a/11, 8a/12

k.+e 2b/5

k.+i 2b/6

k.+sün 48b/14

[=6]

kimdügin *Kim olduğun.*

k. 7b/11, 8a/1

[=2]

kimesne *Kimse.*

k. 19b/1, 31b/9, 48a/6, 48b/9

k.+ler 47a/11, 48a/4

k.+lerdür 33b/3

[=7]

kimse *Herhangi bir kişi.*

k. 7b/5, 8b/10, 9a/11, 10b/7,
19b/13, 1a/7, 29b/3, 31a/11, 33b/10,
36a/4, 40a/12, 43b/6, 47b/11, 47b/12,
47b/13, 48a/8

k.+den 1a/8

[=17]

kir *Pislik, pasak.*

k. 30b/3

[=1]

kirm *Far. Kurt, böcek.*

k. 1b/11

[=1]

kisrā *Far. Eski İran hükümdarlarına
verilen unvan.*

k. 4a/3

[=1]

kisvet *Ar. Elbise.*

k.+in 34b/15

[=1]

kişi *Şahıs, insan, kimse.*

k. 9a/10, 9b/4, 9b/6, 25a/3, 25a/6,
31a/14, 40b/14, 46a/2, 47b/6

k.+den 31a/13

k.+lere 26b/2, 26b/2, 6a/4, 6a/4

k.+nüñ 42a/2, 8b/1

k.+ye 16b/8, 39b/11, 48a/7

[=19]

kitāb *Ar. Herhangi bir konuda yazılan
eser.*

k. 5b/1	koğ- <i>Koku yaymak.</i>
k.-ı hayât u memât 1a/1	ğ. 37b/11
k.-ı firdevsî 2a/8	[=1]
k.-ı üslûb 5b/2	konşu <i>Birbirine yakın oturan kimseler, komşu.</i>
k.-ı kerîm 33a/8	ğ.+larına 46a/5
k.+ında 19b/2, 19b/3, 47a/11	[=1]
k.+larda 8a/2	konya <i>Selçuklunun başkenti olan şehir.</i>
k.+larnuğ 44a/2	ğ. 7a/6, 7b/11
k.+uğ 43b/13	[=2]
[=11]	korğu <i>Bir tehlike karşısında hissedilen duygu.</i>
kitâbet <i>Ar. Kâtiplik.</i>	ğ.+sından 7a/4
k. 24a/8	[=1]
[=1]	koştanîniyye <i>Yun. İstanbul'un eski adı.</i>
kiyâset <i>Ar. Anlayışlılık.</i>	ğ. 4a/15
k.+de 4b/11	[=1]
[=1]	koş- <i>O hâl üzerinde kalmasına sebep olmak.</i>
ko- <i>O hâl üzerinde kalmasına sebep olmak.</i>	ğ.-ar 26b/14
ğ.-maz 31a/8	k.-ma 2b/11
ğ.-r 35a/15	[=2]
[=2]	koç- <i>Yaşlanmak.</i>
koça- <i>Yaşlanmak.</i>	k.+ine 40b/7
ğ.-mazlar 44a/12, 46a/5	[=1]
[=2]	

kömür *Siyah renkli, yanıcı madde.*

k. 43b/10

[=1]

ķubbe *Ar. Yarım küre biçiminde olan bina.*

ķ.-i vefā 3b/6

[=1]

ķuddūs *Ar. "Bütün eksik sıfatlardan münezzeħ olan" anlamında Allah'ın isimlerinden biri.*

ķ.+dur 1a/11

[=1]

ķudret *Ar. Güç.*

ķ. 16a/6

ķ.+i 18a/10

ķ.+idurur 15b/8

ķ.+in 34b/15

ķ.+ine 2a/4

ķ.+üñ 29b/8

ķ.+üñcün 2b/1

ķ. vir- 40b/12

[=8]

ķuds *Ar. Kutsallık.*

ķ. 29a/11, 29a/11, 32a/11, 32b/6,
33b/8

ķ.-i gülzār 41a/2

[=6]

ķudsī *Ar. Kutsal.*

ķ. 6b/12, 26a/9, 38b/8, 46a/11

[=4]

ķūħ *Far. Dağ.*

k.-1 şükūħ 5a/7

[=1]

ķul *Allah'ın yarattığı insan.*

ķ.+ları 1b/2, 27a/15

ķ.+um 2b/12

[=3]

ķulavuz *Rehber.*

ķ.+suz 33b/10

[=1]

ķullıķ *Kul olma durumu.*

ķ.+(ğ)ına 32a/3

[=1]

ķur' ān *Ar. Hz. Muhammed'e indirilen, İslam dininin kutsal kitabı.*

ķ. 45a/14

ķ.-1 ' azīm 22b/9

ķ.+dur 8a/13

[=3]

ķurb *Ar. Yakınlık.*

ķ.-ı haķķ 23a/3, 24b/2, 24b/5,
26a/15, 29a/10, 29a/7, 35a/12, 41b/5,
43a/3, 43a/7, 45a/1

[=11]

ķurķaķ *Bazı hayvanların yemek borusunun üzerinde bulunan organ.*

ķ.+(ķ)ınuķ 36a/6

[=1]

ķurtar- *Bir kimseyi bir tehlikeden uzaklaştırmak.*

ķ.-duķı 20a/6

[=1]

ķurtul- *Bir tehlikeden uzaklaşmak.*

ķ. 25a/12, 46a/9

ķ.-asın 28b/9, 29b/9

ķ.-dı 28a/13, 28a/15

ķ.-maķa 33a/7

ķ.-maz 31a/6

ķ.-mazsa 28b/3

ķ.-sa 30a/14

ķ.-ur 28b/1

[=11]

ķuru- *Yařlıķı kaybolarak kuru duruma gelmek.*

ķ. 26b/10, 40b/8

ķ.-r 37a/8, 40b/8

[=4]

ķuř *Yumurtlayan omurgalılarından sıcaķkanlı, gagalı, iki ayaklı, uķabilen hayvan.*

ķ. 33b/10

[=1]

ķuře *Far. Kōše.*

k.+sin 5a/12

[=1]

ķuřiř *Far. Ćalıřma, Ćabalama.*

k. 44b/15

[=1]

ķut *Baht, talih.*

ķ. ed- 32a/15

[=1]

ķuvā *Ar. Kuvvetler.*

ķ.+larından 13b/5, 16a/15

ķ.+sı 19b/9

[=3]

ķuvvet *Ar. GüĆ.*

ķ.+de 18a/3

ķ.+den 17b/14, 22a/6, 28a/13,
28a/15

ķ.+dür 13b/5, 16a/15

ķ.+i 19b/8

ķ.+inden 6a/5

ķ.+iyle 8a/8

ķ. ol- 41a/7

[=11]

ķuzah *Ar. Renk renk, yol yol ışık.*

ķ. 14b/1, 14b/2

[=2]

ķüfr *Ar. Allah'ın varlığını, birliğini ve emirlerini kabul etmeme.*

k. 16b/6, 16b/7, 43a/12, 43a/14,
44b/5

k.+den 44b/3

k.+dür 42b/12

k.+ile 6a/13

k.+le 43a/10

k.+üñ 44b/2

[=10]

ķühület *Ar. Orta yaşlılık.*

k. 26b/9

[=1]

ķükçük *ķüçük.*

k.+(g)i 40b/3

[=1]

ķül *Yanan şeylerden artan toz halindeki madde.*

k. 43b/10

[=1]

ķülāh *Far. Keçeden yapılmış dikişsiz başlık.*

k.+ı 1b/14

[=1]

ķülhan *Far. Azap veren yer.*

k. 46b/6

k.+da 24b/15, 39a/1, 48b/6

k.+ın 28b/15, 41b/1

[=6]

ķüllī *Ar. Bütün, hep, hepsi.*

k. 17a/12, 17a/15, 18a/2, 18a/4,
18a/5, 18b/1, 22a/7

k.+den 11a/4, 5b/10

k.+nüñ 18a/13, 18a/15

k.+si 2a/1, 37b/12, 38a/10,
40a/15, 42a/11, 42b/11, 42b/2, 47a/12,
47b/3, 9b/8

k.+sin 8b/12

k.+sinde 17a/6, 42a/8	[=1]
k.+sinden 11a/11	küre <i>Ar. Bir merkeze eşit uzaklıktaki noktalardan oluşan bir yüzeyin çevrelediği cisim veya şekil.</i>
k.+ye 5b/11, 16b/12, 17a/12, 17a/15, 18a/4, 18a/4	k.-i nesim 13b/9
[=31]	k.-i nım 14b/2
külliyât <i>Ar. Bir şeyin bütünü.</i>	[=2]
k. 34b/4, 34b/5	-L-
[=2]	lā-būd <i>Ar. Lazım, gerekli.</i>
kümelā <i>Ar. Kâmiller, olgunlar.</i>	l. 41a/13
k. 35b/8	l.+dürürler 40b/2
k.+nuḡ 4b/7, 5b/4, 7a/14	[=2]
[=4]	lā-cerem <i>Ar. Şüphesiz.</i>
künc <i>Far. Köşe.</i>	l. 29a/10
k.-i ḡalvet 4b/3	[=1]
[=1]	lafz <i>Ar. Söz.</i>
kün fe-kān <i>Ar. Allah ol dedi ve oldu.</i>	l.+ıla 41a/4
k. 18a/11	[=1]
[=1]	lā-ḡavle <i>Ar. Kudret ve kuvvet ancak Allah'ındır.</i>
künh <i>Ar. Bir şeyin özü.</i>	l.+yle 43a/2
k.+inde 46b/1	[=1]
k.+ünḡe 18a/12	lāḡıḡ <i>Ar. Yetişen, ulaşan.</i>
[=2]	l. 27a/15, 27b/1, 27b/6
küntü kenz <i>Ar. Gizli hazine (Allah).</i>	
k.+ünḡ 3b/13	

1. ol- 46a/2, 46b/12	1.+de 9a/5
[=5]	[=5]
lahm <i>Ar. Et.</i>	latife <i>Ar. Vesile.</i>
1. 29a/2	1.+dür 13b/15
1.+la 22a/11	[=1]
[=2]	lā-yefüt <i>Ar. Ölümsüz (Allah).</i>
lahza <i>Ar. Zamanın kısa parçası, an.</i>	1. 1b/12
1. 9b/10, 36b/7	[=1]
[=2]	lā-yemüt <i>Ar. Ölmeyen, daim olan (Allah).</i>
lājiverd <i>Far. Koyu mavi renk.</i>	1. 1b/12
1. 1b/10	[=1]
[=1]	lā-yenām <i>Ar. Uyumayan (Allah).</i>
lā-kezim <i>Ar. Öfke ve hiddetini gösteren.</i>	1. 1b/12
1. 1b/12	[=1]
[=1]	lā-yenkaṭı <i>Ar. Durmadan, aralıksız.</i>
lākin <i>Ar. Ama, fakat.</i>	1. 43b/11
1. 7a/15, 10a/1, 31a/3	[=1]
[=3]	lāyık <i>Ar. Uygun, yaraşır.</i>
lā-mekān <i>Ar. Belli bir yeri olmayan.</i>	1. 21b/13, 33b/12, 33b/6, 33b/9, 48b/15, 4a/7
1. 18a/11	1.+dur 2a/6
[=1]	1. kı1- 40b/13
laṭif <i>Ar. Ruh okşayıcı, hoş.</i>	
1. 12b/9, 29a/3, 35a/4, 35a/5	

1. ol- 8b/3, 26a/3, 29b/3, 29b/4,
29b/5, 29b/5, 29b/6

[=15]

lāzım *Ar. Gerekli.*

1. ol- 5b/3, 41a/6

[=2]

leheb *Ar. Hz. Muhammed'in amcası ve en büyük düşmanlarından biridir.*

1. 3b/15

[=1]

lemmā *Ar. O zaman.*

1. 1a/7, 20b/14

[=2]

lemmā ü lem *Ar. Toplanma zamanı.*

1.+den 2a/5

[=1]

lemyezel *Ar. Yok olmaz (Allah).*

1. 1b/7

[=1]

leş *Far. Ölü.*

1.+den 48a/7

[=1]

levn *Ar. Renk.*

1. 11b/14, 17a/6

1.+e 38b/11

[=3]

leyl *Ar. Gece.*

1. 29a/8

1.-i arz 11b/7

[=2]

lezz *Ar. Hoşa giden.*

1. 48a/6

1.+e 31a/13

[=2]

lezzāt *Ar. Lezzetler.*

1. 37b/8, 48a/4

1.-ı cürmānī ı 47a/13

1.-ı cismānī 48a/1

[=4]

lezzet *Ar. Bir şeyden alınan zevk.*

1. 6a/10, 35b/13, 35b/4, 35b/9,
36a/5, 36b/1, 36b/9, 37a/12, 38a/7,
38b/3, 39a/10, 47b/5, 48a/1, 48a/13

1.-i cismānī 35b/15, 37b/4,
37b/15

1.-i cimā^ç 37a/5

1.+den 6b/6

1.+i 36b/4, 37b/9, 41b/13

l.+in 36b/3, 46b/5	[=2]
l.+inden 47b/4	lu‘bet <i>Ar. Oyuncak.</i>
l.+ler 20a/5, 38a/3	l.+e 44b/12
l.+leri 6b/2	l.+üz 44b/12
l. bul- 36b/3, 47b/7, 47b/9	[=2]
[=31]	lu‘f <i>Ar. Cömertlik, bağış, ihsan.</i>
lezzetsüz <i>Lezzeti olmayan, tatsız.</i>	l. 4b/12
l. 47b/9	l.-ı rab 23a/13, 33b/11, 35a/8,
[=1]	48b/14
libās <i>Ar. Elbise.</i>	l.+ı 35a/8
l. 30b/10, 9a/13	l.+ında 35a/15
l.-ı fāḥire 31a/13	l.+ını 5a/9
l.+a 31b/4	l.+ınuḡ 35a/6
[=4]	l. ed- 35a/3
līk <i>Far. Lâkin.</i>	[=10]
l. 21b/6, 34b/14, 44b/13	lūbbü’l-elbāb <i>Ar. Akılların özü.</i>
[=3]	l.+dur 33b/2
līkin <i>Far. Lâkin.</i>	[=1]
l. 20a/3, 36a/4, 40b/9, 48a/10,	lügat <i>Ar. Dil.</i>
48a/7, 48a/8, 48a/9, 49a/14	l.+ında 43a/14
[=8]	[=1]
lisān <i>Ar. Dil.</i>	-M-
l.-ı ḥāl 1b/4	mā’ <i>Ar. Su.</i>
l.-ı fārisī 4a/13	m. 21b/8

[=1]	m. 36b/10
ma'ād <i>Ar. Ahiret.</i>	m.+leri 19b/14
m. 33a/13, 33b/1, 43b/2	m.+si 42b/2
[=3]	[=3]
ma'ādin <i>Ar. Madenler.</i>	mā' delet <i>Ar. Adaletli olma.</i>
m. 13a/7, 13a/7, 15b/14, 15b/15	m. 6b/9
[=4]	m.+ünçün 2b/4
ma'ārif <i>Ar. Hüner.</i>	[=2]
m. 6b/13, 46b/3	mādemki <i>Ar. Değil mi ki.</i>
m.-i ḥaḳīkī 47b/2	m. 9b/9, 31b/6, 46a/1
m.+den 5b/10, 11a/1	[=3]
m.+i 34a/2	ma' den <i>Ar. Cevher.</i>
m.+in 11a/2	m.-i vefā 4a/9
m.+lerinün 5b/5	m.+i 4b/6
[=8]	[=2]
mābeyn <i>Ar. Bir topluluk ortamı.</i>	ma' düm <i>Ar. Mevcut olmayan.</i>
m.+inde 4b/7	m.+dur 4b/8
[=1]	[=1]
ma'būd <i>Ar. Kayıtsız, şartsız kendisine kulluk edilmeye layık olan, Allah.</i>	mağfūr <i>Ar. Günahları Allah tarafından bağışlanan.</i>
m. 3b/7, 23a/9	m. 7a/3
[=2]	[=1]
mādde <i>Ar. Bir şeyi meydana getiren unsurlardan her biri.</i>	mağz <i>Far. Kabuklu meyvelerin içi.</i>
	m. 41a/5

m. ol- 41a/6	maḥcūb <i>Ar. Utanmış, sıkılmış.</i>
[=2]	m.+dur 33a/14
māh <i>Far. Ay.</i>	m.+durur 30b/14
m. 20b/1, 21b/11	[=2]
m.-1 āsumān 3a/8	maḥfi <i>Ar. Gizlenmiş, saklı.</i>
m.-1 ḳubbe 3b/6	m. 4a/12, 5b/2, 36b/9
m.-1 māh-1 rūy 3a/9	m. ol- 47b/3
m.+1 3b/12	[=4]
[=6]	maḥfūz <i>Ar. Saklanmış, gizlenmiş.</i>
mahāret <i>Ar. Ustalık, hüner.</i>	m. ol- 24a/8
m. bul- 4b/14	[=1]
[=1]	māhiyet <i>Ar. Nitelik.</i>
mā-ḥaṣal <i>Ar. Hasıl olan, ortaya çıkan sonuç.</i>	m.+i 20b/10
m. 33b/9, 35a/1, 41a/14	m.+in 5b/15, 20b/8
[=3]	m.+inde 8b/11, 9a/3
maḥbūb <i>Ar. Sevilen kimse.</i>	m.+inden 48b/1
m.+ın 38a/8	[=6]
m.+ından 38a/9	maḥlūk <i>Ar. Yaratılmış şey.</i>
[=2]	m. 37a/4, 42b/1
maḥbūs <i>Ar. Bir yere kapatılmış, hapsedilmiş.</i>	[=2]
m. 30b/1	maḥlūkāt <i>Ar. Yaratılmış olan şeyler.</i>
[=1]	m. 3b/1
	m.+1 34a/13

[=2]	[=1]
maḥmūd <i>Ar. Övülmüş, övülmeye değer, Hz. Muhammed.</i>	maḥsūsāt <i>Ar. Varlığı beş duyu ile hissedilen şeyler.</i>
m. 3b/7, 3b/7	m.+a 25b/1
[=2]	m.+uḡ 24a/9, 40a/3
maḥmūl <i>Ar. Yüklü.</i>	[=3]
m. 16b/8	maḥv <i>Ar. Yok etme.</i>
[=1]	m. 27b/10
maḥrem <i>Ar. Samimi dost, sırdaş.</i>	m. ol- <i>Yok olmak.</i> 39a/5
m.+i 19a/10	[=2]
m.+üm 8a/13	maḥz <i>Ar. Saf, hâlis.</i>
m.+üḡ 8a/11	m. 23a/2, 47a/9
[=3]	m.-ı ḥikmet 23b/2
maḥsūd <i>Ar. Kıskanılan.</i>	m. ol- 6a/4, 6a/4, 26b/2, 26b/2
m.-ı saḥbān 4b/12	[=7]
[=1]	mā'ī <i>Ar. Su ile ilgili.</i>
maḥsūs <i>Ar. Varlığı beş duyu ile hissedilen şey.</i>	m.+si 13a/11
m.+ı 37b/13	[=1]
m. ol- 9b/12, 11a/9, 11b/3	mā'il <i>Ar. İstekli, arzulu.</i>
[=4]	m. ol- 28a/1
maḥsūsa <i>Ar. Varlığı beş duyu ile hissedilen şey.</i>	[=1]
m.+durur 9a/6	mā'iyye <i>Ar. Su ile ilgili.</i>
	m. 14a/1
	m.+dür 13b/13, 14a/3

[=3]	maḫṣūd <i>Ar. Amaç, gaye.</i>
maḫāl <i>Ar. Söz.</i>	m. 23a/9, 24a/4, 32a/14, 3b/7, 49b/15
m. 1b/4	m.+a 26a/8
[=1]	m.+umuz 48b/14
maḫāle <i>Ar. Eskiden bir kitabın ayrıldığı bölümlerden her birine verilen isim.</i>	m.+ı ol- 5b/6
m. 5b/3, 8b/12	m. ol- 34b/11
m.-i ḫaḫāyık 4a/12	[=9]
m.+lerinden 5a/15	mā'ḫulāt <i>Ar. Akılla ispatlanabilir şeyler.</i>
[=4]	m.+ı 24a/9
maḫām <i>Ar. Durulacak yer, mekan.</i>	m.+uḡ 25b/3, 40a/4
m. 43a/9	[=3]
m.-ı 'uzlet 4b/3	māl <i>Ar. Bir kimsenin sahip olduğu servet, mülk.</i>
[=2]	m. 27a/6
maḫar <i>Ar. Durulan, karar kılınan yer.</i>	[=1]
m. 41b/3	mālik <i>Ar. Bir şeye sahip olan.</i>
[=1]	m. 3b/3, 44b/7
maḫbūl <i>Ar. Kabul edilen.</i>	[=2]
m.+um 2b/13	ma'lūm <i>Ar. Herkes tarafından bilinen şey.</i>
[=1]	m. 5b/6, 49b/4
maḫṣadü'l-ḫıssā <i>Ar. İbretli hikayenin amacı.</i>	m.+dur 39b/13, 5b/2
m. 24b/6	m.+umuzdur 8a/14
[=1]	

m.+uñ 16a/11	[=1]
m.+uñuz 34b/12	ma'rifet <i>Ar. Hüner, yetenek.</i>
m. ol- 23a/2, 37b/3	m. 9b/6, 17a/2, 17a/3, 29a/4,
[=9]	47a/1
ma' mür <i>Ar. Bayındır duruma getirilmiş.</i>	m.-i haqıķı 25b/2
m. ed- 2b/3	m.+i 33a/13, 6b/9
[=1]	m.+inden 21a/2
ma' nā <i>Ar. Anlam.</i>	m.+ine 24a/10
m. 46a/14	[=10]
m.+sı 18b/12	ma' ruf <i>Ar. Bilinen, belli.</i>
m.+sın 49a/14	m. ol- 35a/9
m.+sını 40a/4, 43b/13	[=1]
m.+sınuñ 44a/2	māsivā <i>Ar. Allah'dan gayrı her şey.</i>
[=6]	m.+dan 11a/4, 17a/14, 32b/11
mānend <i>Far. Benzer, gibi.</i>	[=3]
m.-i nūr 20a/14	māsivāh <i>Ar. Allah'dan gayrı her şey.</i>
[=1]	m. 44b/12
ma' nī <i>Far. Anlam.</i>	[=1]
m. 11a/11, 11a/13	maşnū' <i>Ar. Sanatla yapılmış, sanat ürünü.</i>
m.+de 35a/1	m.+larda 9b/13
[=3]	[=1]
maraz <i>Ar. Hastalık.</i>	maştūr <i>Ar. Yazılmış, çizilmiş.</i>
m.+ı 40b/3	m. 8a/3

[=1]	m. 4a/10
maṭār <i>Ar. Yağmur.</i>	[=1]
m.+um 1a/12	maẓarrat <i>Ar. Zarar.</i>
[=1]	m. 38a/5
maṭbah <i>Ar. Yemek pişirilen yer, mutfak.</i>	[=1]
m.+dan 7a/12	maẓhar <i>Ar. Bir şeyin görünür duruma geldiği yer veya kimse.</i>
[=1]	m.-i hikmet 2b/4
maṭlab <i>Ar. İstenilen, talep edilen şey.</i>	m.+dur 11b/5
m.-i a' lā 24b/6	m.+durur 44b/14
[=1]	m.+ı 20b/1, 26a/12
mā u men <i>Ar. O ve ben, ikilik.</i>	m.+ısın 18b/15
m.+den 24b/7, 33b/14, 39a/8	[=6]
[=3]	me'ād <i>Ar. Dönülecek olan yer.</i>
mā u menlik <i>Ar. İkilik.</i>	m. 16b/11, 16b/11
m. 39a/6	[=2]
[=1]	me'ānī <i>Ar. Anlamlar.</i>
māverā <i>Ar. Bir şeyin ötesinde, arkasında bulunan.</i>	m. 6b/11
m. 12b/6	[=1]
[=1]	me'āric <i>Ar. Merdivenler.</i>
mā yenbaği <i>Ar. Uygun olan şey.</i>	m.-i 'ulvī 1a/12
m. 17a/1, 17a/1, 17a/2	[=1]
[=3]	mecāl <i>Ar. Güç, kuvvet.</i>
mā yeşā' <i>Ar. Dilediği gibi.</i>	m. 46b/1

m.+üm 5a/7	[=1]
[=2]	med <i>Ar. Uzama.</i>
mecāzī <i>Ar. Gerçek olmayan ancak gerçeikle arasında benzerlik bulunan.</i>	m.+de 19b/6
m. 25b/11	[=1]
m.+den 25a/11	medār <i>Ar. Bir şeyin döneceği yer.</i>
[=2]	m.-ı erbāb 4b/1
meccānī <i>Ar. Ücretsiz.</i>	m.+ıdur 12b/15, 12b/15
m. 26a/7	[=3]
[=1]	meded <i>Ar. Yardım.</i>
meclis <i>Ar. Topluluk.</i>	m. kı1- 2b/15
m. 8b/4	[=1]
m.-i ʿ irfān 8b/7	medḥ <i>Ar. Bir kimse veya bir şeyi övme.</i>
m.+de 32b/13, 7a/14	m.-i vezir 4a/9
m.+idür 8b/2	m. ed-/id- 4a/7, 25b/14
m.+ine 8b/3	m. eyle- 42b/9, 47a/7
[=6]	[=5]
mecmaʿ <i>Ar. Kavuşma noktası.</i>	mefāşıla <i>Ar. Mafsallar, vücuttaki oynak kısımlar.</i>
m.-i ḥayr 42b/11	m.+dur 49a/11
m.-i kūşış 44b/15	[=1]
[=2]	meğār <i>Ar. Mağara.</i>
mecmuʿ <i>Ar. Bir araya getirilmiş, toplanmış.</i>	m.+ı 4a/5
m. 20b/2	[=1]
	meger <i>Far. Oysa ki, halbuki.</i>

m. 7a/5, 7a/10, 7a/13

[=3]

mehlike *Ar. İnsanın helakına sebep olacak şey.*

m.+den 38a/5

[=1]

mekān *Ar. Yer, mahal.*

m. 12a/11, 12a/11, 38b/13, 41a/15

m.+a 26a/3, 40b/11

m.+dan 12a/10, 20a/6, 20a/7, 40b/11

m.+uñ 19b/14

m.+a çık- 12a/10

[=12]

mekteb *Ar. Eğitim görülen yer, okul.*

m.+de 24a/6

m.+deki 24a/2

m.+den 24a/3, 24a/8

[=4]

me'kūlāt *Ar. Yiyecekler.*

m. 42a/10

m.-ı tayyibe 31a/13

[=2]

melāi'ke *Ar. Melekler.*

m. 13a/13, 27a/10, 28a/10, 28b/2, 44a/9, 6b/1

m.+durur 28a/19

m.+ler 25b/4, 45a/10

m.+lere 43b/9

[=10]

melbūsāt *Ar. Giysiler.*

m. 42a/11

[=1]

melek *Ar. Gözle görülüp elle tutulmayan, kendisinde yeme içme, cinsiyet farkı bulunmayan daima Allah'a ibadet etmekle vazifeli nûrânî varlıklardan her biri.*

m. 19a/11, 20b/6, 30a/5, 33b/8, 38b/9

[=5]

melek-hū *Ar.-Far. Melek huylu.*

m. 38b/8

[=1]

melekūt *Ar. Melekler âlemi.*

m. 3a/14, 24a/12, 25b/4, 26a/2, 27a/9, 29b/10

[=6]

melih Ar. *Güzel, sevimli.*

m. 49a/3

[=1]

melmūsāt Ar. *El ile temas edilenler.*

m.+a 37b/11

[=1]

memāt Ar. *Ölüm.*

m. 1a/1

[=1]

memdūd Ar. *Uzun.*

m. 28a/14

[=1]

me'men Ar. *Emniyetli yer.*

m. 21b/15, 33b/14

[=2]

men Ar. *O kimse.*

m. 17a/2

[=1]

menāfi' Ar. *Faydalar.*

m.-i a' zā 19b/2

m.+in 38a/8

[=2]

menākīb Ar. *Menkıbeler, din büyüklerinin yaşayışları ile ilgili hikayeler.*

m.+ları 8a/2

[=1]

men 'aref Ar. *"Kendini bilen Rabb'ini bilir" anlamına gelen sözün kısaltılmış hâli.*

m. 33b/13, 49a/1

[=2]

menba' Ar. *Herhangi bir şeyin ortaya çıktığı, zuhur ettiği yer.*

m.+dur 30b/1

[=1]

menba' ü'l-cūd Ar. *Cömertlik kaynağı.*

m. 4a/9, 4b/13

[=2]

menfa'at Ar. *Fayda, kâr.*

m. 38a/5

m.-i cerr 38a/3

[=2]

menhī Ar. *Yasak.*

m. ol- 16b/10

[=1]

menī *Ar. Neslin devamını sağlayan erkeklik tohumu.*

m. 36b/10, 36b/13

[=2]

menkūs *Ar. Ters dönmüş.*

m. 28a/12

[=1]

mennān *Ar. "Kullarına sınırsız nimetler veren" anlamında Allah'ın sıfatlarından biridir.*

m. 43b/14

[=1]

mensūh *Ar. Geçersiz kılınmış, hükümsüz bırakılmış.*

m. ol- 36a/9

[=1]

mensūr *Ar. Düz yazı.*

m. 3b/13

[=1]

menūchehr *Far. Pişdâdiyân sülalesinden Feridun'un torunu, İreç'in oğlu olan hükümdar.*

m.-i zamān 4b/10, 5a/2

[=2]

menzil *Ar. Varılacak yer.*

m. 23a/13, 23a/8, 26a/6

m.+e 20b/5, 23a/14, 23a/6, 24b/4

m.+iñedür 9a/3

m.+üñ 19a/10, 20b/6, 24b/3

m.+üñe 30a/7

[=12]

merāh *Ar. Yer, mekân.*

m. 41b/13

[=1]

merākī *Ar. Merak veya şüphe içinde bulunan kimse.*

m. 1b/1

[=1]

merd *Far. Güvenilir.*

m. 32b/2, 49a/3

[=2]

merhabā *Ar. Selamlaşma sözü.*

m. kı1- 7b/12

[=1]

merhūm *Ar. Allah'ın rahmetine mazhar olmuş.*

m. 7a/3

[=1]

merhūn *Ar. Bağlanmış.*

m.+durur 46a/1

[=1]

mer'î *Ar. Hükmü geçerli olan.*

m.+dür 9a/5

[=1]

merkeb *Ar. Binek.*

m. 30b/11

m. ol- 32a/11

m.+üm 8a/13

m.+üj 8a/11

[=4]

merkez *Ar. 1. Bir şeyin ortası ve en önemli kısmı kabul edilen yeri.*

m.-i arz 14a/4, 15a/11, 18a/5,
18b/3

m.-i 'âlem 18b/2

m.-i yile 13a/1

m.+i 15a/11

m.+inde 12b/13

2. Karar veren güç.

m.-i aşhâb 4b/1

[=8]

merküz *Ar. Bir yere saplanmış.*

m.+a 38a/11

m. kı1- 36b/15

[=2]

mertebe *Ar. Kademe, derece.*

m. 34b/6, 39a/14

m.-i kemâl 39b/1

m.+dür 34b/6

m.+si 17b/5

m.+sinden 17b/5, 17b/6, 34b/5

[=8]

mertebelü *Dereceli, rütbeli.*

m. 6a/3, 26b/1

[=2]

meşâbe *Ar. Derece, değer.*

m.+sindedurur 25b/11

[=1]

meşâne *Ar. İdrar torbası.*

m.+ye 36b/12

[=1]

meşel *Ar. Örnek, misal, benzer.*

m. 25b/9

m.+i 30b/8, 31a/10

[=3]

meşelâ *Ar. Örnek olarak.*

m. 40a/10	meşdūd <i>Ar. Sıkıca bağlanmış.</i>
[=1]	m. 1b/11
mesken <i>Ar. Yaşanan yer.</i>	[=1]
m. 30b/11, 33b/14	meşgūl <i>Ar. Bir işle uğraşan.</i>
m.-i müzahrefe 31a/14	m. 41b/14
m.+e 31b/4	m. ol- <i>İlgilenmek.</i> 17b/10,
m.+ün 24b/3	30b/11, 36a/8, 36a/11, 36a/15, 42a/7
[=5]	[=7]
meskenet <i>Ar. Allah karşısında acizliğini bilme.</i>	meşhūr <i>Ar. Herkesçe bilinen.</i>
m. 5a/12	m.+dur 8a/3
[=1]	[=1]
meşakḳat <i>Ar. Güçlük, zorluk.</i>	meşrūbāt <i>Ar. İçecekler.</i>
m. çek- <i>Sıkıntı içinde olmak.</i>	m.-ı lezīze 31a/13
27a/5, 40a/15	[=1]
[=2]	metā^c <i>Ar. Kazanç sağlanacak mal.</i>
meşakḳatlū <i>Güç, sıkıntılı.</i>	m.+larıyla 25a/12
m. 27a/7	m.+uḡ 25a/13
[=1]	[=2]
meşāyih <i>Ar. Şeyhler.</i>	mevālīd <i>Ar. Varlıklar.</i>
m. 33b/9	m.-i şelāşe 34b/9
m.-i kibār 5a/14, 7a/7, 7a/8	m.+dür 45b/3
m.+den 5a/13	m.+ine 18a/6, 45b/14
[=5]	[=4]
	mevālīdāt <i>Ar. Varlıklar.</i>

m. 15b/14

m.+uñ 45b/5

[=2]

mevc *Ar. Dalga.*

m. 1b/1, 1b/1

[=2]

mevcūd *Ar. Var olan, bulunan.*

m. 1a/3, 3b/7, 9b/10

m.+dur 17a/6

m.+ıla 2a/15

[=5]

mevcūdāt *Ar. Var olanlar, yaratılanlar.*

m. 1a/5, 3a/4, 3a/15, 34b/4

m.+a 12b/1, 17b/11

m.+dan 17b/5

m.+uñ 17b/2, 34a/11, 34a/7,
34b/1, 37b/9

[=12]

mevlānā *Ar. Mevlevî tarikatının kurucusu, büyük türk mutasavvıfı ve şairi.*

m. 5b/8, 7a/1, 7a/15, 7b/12,
7b/13, 8a/11, 8a/14, 8a/2, 8a/2, 8a/8,
8b/8, 8b/9, 9b/5, 10b/15, 11a/2, 18b/1,
18b/8, 19a/13, 19b/1, 19b/12, 20a/8,

20b/10, 20b/8, 21a/15, 22a/2, 22a/5,
23b/2, 23b/4, 24a/1, 25a/2, 25a/5, 25a/6,
25b/9, 26b/3, 26b/6, 28a/11, 28a/13,
28a/16, 28b/5, 29a/13, 29a/14, 29b/1,
29b/8, 30a/10, 30a/13, 31b/2, 32b/10,
32b/14, 32b/8, 34a/3, 34a/6, 35b/13,
35b/5, 35b/7, 39a/11, 39a/15, 41b/8,
43a/10, 43a/13, 45a/4, 45a/7, 46b/10,
46b/8, 49a/5, 49a/8

m.-i hâzret 7a/14

m.-i hâzret 7b/1

m.+ya 18a/14

[=68]

mevlāyī *Ar. Allah'la ilgili, Allah'a ait.*

m. 2a/9

[=1]

mevşūf *Ar. Kendisini benzerlerinden ayıran bir nitelik kazanmış.*

m. et- 35a/9

[=1]

mevt *Ar. Ölüm.*

m. 6a/1, 6a/3, 18b/7, 22b/7,
22b/7, 23a/2, 23b/11, 23b/2, 23b/3,
23b/8, 24a/1, 24a/15, 24a/15, 24b/1,
25a/3, 26b/1, 26b/10, 26b/14, 27a/10,
28a/10, 39b/10, 39b/12, 42a/4

m.+de 25a/5

m.+den 35b/2
m.+dür 22b/12
m.+e 19a/12, 19a/14, 5b/13
m.+i 6a/2, 20a/9, 21a/2, 25a/1,
25a/4, 26a/5, 34a/9, 39b/12, 42a/5
m.+idür 40b/9
m.+le 20b/11
m.+ün 5b/14, 20b/7, 20b/9
m. ol- 20b/12
[=44]

mevzi^c *Ar. Yer, mekan.*

m. 25a/9
m.+de 42b/9
m.+dur 12a/12
m.+e 46a/7
[=4]

meydān *Ar. Geniş, açık ve düz alan.*

m. 3a/14, 25b/10
[=2]

meyl *Ar. Sevgi, istek.*

m. et- 19a/8, 31a/9
[=2]

meyyit *Ar. Ölmüş kimse.*

m. 21b/2, 31a/5

m.+dürür 21a/15

m.+e 39b/5

[=4]

mezkūrāt *Ar. Zikrolunanlar.*

m.+a 17b/7

[=1]

mezra^c *Ar. Geniş arazi.*

m. 26b/6

m.+nuḡ 26b/8, 26b/8

[=3]

mi *Soru eki.*

m. 39a/13, 39a/13, 39a/14,
39a/14, 41b/1
[=5]

micmere-gerdān *Ar.-Far. Dönen tütsü kabı.*

m. 1b/9

[=1]

mi^c de *Ar. Yiyecekleri sindirmeye yarayan iç organ.*

m. 36a/15

m.+den 36a/13

m.+nüḡ 36a/8

m.+sinüḡ 36a/6

m.+ye 36a/12, 36a/14	milket <i>Ar. Mülk.</i>
[=6]	m.+inde 46a/12
mîh <i>Far. Çivi.</i>	[=1]
m.+idür 14b/14	millet <i>Ar. Aynı soydan gelen, aralarında dil, din, tarih ve kültür bağı bulunan topluluk.</i>
[=1]	m. 3b/3
mihmān <i>Far. Misafir.</i>	[=1]
m.-ı hāzret 3a/11	millî <i>Ar. Milletle ilgili olan.</i>
[=1]	m.+m 2a/4
miḥnet <i>Ar. Sıkıntı.</i>	[=1]
m.+inden 31a/15	mi' mār <i>Ar. Bir şeyi imar eden, yapan.</i>
m.+le 48b/9	m.+ı 2b/3
m.+leri 46a/2	[=1]
[=3]	min <i>Ar. Onlardan.</i>
mihr <i>Far. Sevgi.</i>	m. 20a/13
m. 21b/11, 35a/15, 35a/5, 35a/6	[=1]
[=4]	min ba' d <i>Ar. Bundan sonra.</i>
miḳdār <i>Ar. Bir şeyin ölçüsü.</i>	m. 5b/2
m. 5a/6, 36b/7	[=1]
m.+ı 32b/15, 34b/1	mine'l-esbāb <i>Ar. Sebeplerden.</i>
m.+ıdur 15a/13	m. 36a/3
m.+ından 36b/4	[=1]
m.+mıṣ 38b/3	mine'l-ḥikmet <i>Ar. Hikmetden.</i>
[=7]	

m.+e 17b/9	m. 2b/8
[=1]	2. <i>Tepkisiz kalan.</i>
mirās <i>Ar. Ölen kişiden yakınlarına kalan mal, mülk vb.</i>	m. ed- 33b/14
m.+ın 48a/6	[=2]
[=1]	mişl <i>Ar. Eş, benzer, gibi.</i>
mir 'āt <i>Ar. Ayna.</i>	m.i 6b/12
m. 11b/10	m.-i ma' düm 4b/8
m.+ı 44b/5	[=2]
[=2]	mizāc <i>Ar. Huy, yaratılış.</i>
mir 'āt-veş <i>Ar.-Far. Ayna gibi.</i>	m. 36a/2
m. 32a/5	m.-ı beden 9a/7
[=1]	m.-ı i' tidāl 37b/5
mişāl <i>Ar. Örnek.</i>	m.+a 37b/12, 38b/3
m. 48a/12	m.+ı 37a/12, 37a/13, 37a/14,
m.+i 24a/2, 25a/14, 30a/11,	37b/13, 38a/1
42a/2, 47b/6	m.+ına 38a/14
m.+in 30a/9, 6a/7	m.+ından 10a/1
m.+leri 48b/4	m.+ını 38a/11
[=9]	m.+ları 37a/7
mişālihi <i>Ar. Örneğin.</i>	[=14]
m. 30a/8	mizān <i>Ar. Mahşer günü günah ve</i>
[=1]	<i>sevapların tartılacağı manevi terazi.</i>
miskīn <i>Ar. 1. Zavallı, aciz.</i>	m. 33b/1
	[=1]

monla Ar. *Âlim, hoca.*

m. 17a/7, 17a/8

[=2]

mu'ahhir Ar. *“Dilediği durumu bir hikmetten dolayı erteleyen” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.*

m.+i 5b/5

[=1]

mu'allā Ar. *Yüksek, yüce.*

m. 3b/6

[=1]

mu'aṭṭal Ar. *Bırakılmış, terkedilmiş.*

m. 17b/10

[=1]

mu'aṭṭar Ar. *Güzel kokulu.*

m.-ı muṭahhar 3a/4

[=1]

mu'āvin Ar. *Yardım eden.*

m.+i 29b/10

[=1]

mu'āyene Ar. *Nasıl olduğunu anlamak için dikkatle inceleme.*

m. kı1 22b/8, 24a/12

[=2]

mu'āyyen Ar. *Belli, belirli.*

m.+dür 49b/5

[=1]

mu'azzeb Ar. *Acı çeken.*

m. 46a/8

[=1]

mucīd Ar. *İcat eden kimse.*

m.+inde 31b/11

[=1]

mufāraḳat Ar. *Ayrılma, ayrılık.*

m. et-/it- 6b/6, 9b/14, 16b/13, 21b/3, 22a/10, 22a/14, 22b/12, 22b/7, 23b/11, 23b/15

m. eyle- 22b/1, 22b/15, 24a/6, 26a/2, 31b/9, 38a/7, 38a/9

[=17]

mufāriḳ Ar. *Ayrılmış olan, ayrılan.*

m. ol- 22b/2

[=1]

mufaṣṣal Ar. *Ayrıntılı.*

m.+ları 49b/6

[=1]

muḥabbet Ar. *1. Sevgi.*

m. 3a/8, 34a/14

m.-i miḥnet 31a/15	m. 3a/2, 3a/5, 3b/7, 10b/12, 22b/10
m.+e 31b/9	
m. ol- 34a/10	m.+dür 3b/12
m. ed-/et- <i>Sevgi duymak.</i> 34a/8, 34a/13, 34b/12, 35b/6	[=6]
[=9]	muḥaṣṣal <i>Ar. Sözüün kıtası, özet.</i>
muḥakkaḳ <i>Ar. Doğru olduğu kesin olarak bilinen, gerçek.</i>	m. 8a/4
m. 3b/12	[=1]
[=1]	muḥātab <i>Ar. Kendisine söz söylenmek, kendisiyle konuşulmak.</i>
muḥakkaḳāne <i>Ar. Doğru bir şekilde.</i>	m. ol- 9b/12
m. 8b/9	[=1]
[=1]	muḥbir <i>Ar. Haber veren, haber ulaştırın kişi.</i>
muḥālif <i>Ar. Uymayan, aykırı, zıt.</i>	m. 16b/3
m. 2a/4	[=1]
m. ol- 6a/16, 49a/4, 49a/7, 49a/10	muḥdeṣāt <i>Ar. Sonradan yaratılmış şeyler.</i>
[=5]	m. 46a/15
muḥalled <i>Ar. Gelip geçici olmayan, kalıcı.</i>	[=1]
m. ol- 21a/6, 47a/14	muḥib <i>Ar. Sevgi duyan kişi.</i>
[=2]	m.-i inḳiyād 6b/15
muḥammed <i>Ar. Övülmeye değer olan en güzel huylara sahip kimse (Sonuncu ve en büyük olan İslām peygamberi).</i>	[=1]
	muḥiṭ <i>Ar. Çepeçevre kuşatan şey.</i>
	m. 13a/1
	m.+den 18a/5, 18b/6

m.+dür 12a/15	m. ol- 49b/4, 49b/5, 49b/6
m.+ün 15a/12, 18b/2	[=5]
[=6]	muhtelif <i>Ar. Farklı, çeşitli.</i>
muhkem <i>Ar. Anlamı kesin ve açık olan, başka türlü anlaşılmayan.</i>	m.+si 49b/10
m. 19b/2, 19b/15	[=1]
m. ol- 24a/5, 25b/1	muhyiddin ‘arabî <i>Ar. Tasavvuf ve İslam düşüncesinde önemli etkileri olan sûfî.</i>
[=4]	m. 5a/15
muhtâc <i>Ar. İhtiyaç duyan.</i>	[=1]
m. 1a/9, 31b/4, 31b/6	mu‘în <i>Ar. “Herkesin yardımcısı, herkese yardım eden” anlamında Allah’ın isimlerinden biri.</i>
m.+dur 18b/8	m. 2a/4
m.+durur 31b/5	[=1]
m.+ı 46a/11	muqaddime <i>Ar. Başlangıç.</i>
[=6]	m.-i basî‘ 49b/15
muhtaşar <i>Ar. Ayrıntılı olmayan, kısa, öz.</i>	[=1]
m. 44b/10	muqaddem <i>Ar. Eski olan.</i>
m. ol- 8a/7	m.+i 5b/5
[=2]	m. ol- 19b/9
muhtebis <i>Ar. Hapsolmuş olan.</i>	[=2]
m. ol- 14b/10, 14b/12	muqaddeme <i>Ar. Eski olan.</i>
[=2]	m.+den 34b/11
muhtelif <i>Ar. Farklı, çeşitli.</i>	[=1]
m.+e 11a/11	
m.+edür 11a/11	

muḳaddes *Ar. Kutsal olan.*

m. 3a/4

[=1]

muḳallid *Ar. Taklit eden kişi.*

m. 6b/4

[=1]

muḳārenet *Ar. Bir araya gelme, birbirine uygun olma.*

m.+ile 39b/8

[=1]

muḳārin *Ar. Bir arada bulunan, yakın olan.*

m. ol- 39b/2

[=1]

muḳarr *Ar. Biat etmiş kişi.*

m. 33a/15

[=1]

muḳarren *Ar. Yakın olmuş.*

m. 1b/8

[=1]

muḳarrer *Ar. Kararlaştırılmış.*

m. ol- 24a/8, 39b/4

[=2]

muḳavves *Ar. Kavisli, kemerli, eğri.*

m. 1b/8

[=1]

muḳīm *Ar. Bir yere yerleşen kişi.*

m. 2a/7, 24b/15, 46b/6, 48b/6

m. ol- 39a/1

[=4]

muḳtebes *Ar. Faydalanılan, alıntı.*

m. 19a/8, 26a/7

m.+sün 20b/4

[=3]

muḳtedā *Ar. Örnek alınan kişi.*

m. 3b/6

m.-yı şer^c 3b/3

[=2]

muḳtezā *Ar. Lazım olan şey.*

m.+sıdur 45b/13

[=1]

mūm *Far. Basit bir aydınlatma aracı.*

m.+a 7b/9

[=1]

mūmcugız *Küçük mum.*

m.+ı 7b/6

[=1]

munfaşıl *Ar. Bitişik olmayan, ayrılmış.*

m.+dur 49b/3

[=1]

mūnis *Ar. Cana yakın, sıcakkanlı.*

m. 43a/8

[=1]

munkatı^c *Ar. Arkası kesilen.*

m. ol- 40b/1, 45b/5

[=2]

muntazır *Ar. Bekleyen, gözleyen.*

m.+ıken 24b/15

[=1]

munzic *Ar. Olgunlaştıran.*

m. ol- 19b/6

[=1]

murād *Ar. Erişilmesi istenen istek, amaç.*

m. 8a/4, 22b/12, 29a/15, 41a/4

m.+ı 24a/6, 32a/3

m.+ın 27a/8

m.+unca 31a/1

m. eyle- *İstemek.* 6b/14, 29b/13

m. ol- 24a/5

[=11]

murāfık *Ar. Bir şeyle beraber olan.*

m.+ı 42b/2

[=1]

murğ *Far. Kuş.*

m. 32b/3

m.-ı cān 26a/6, 32b/6, 35a/14,
41a/14, 41b/5

m.-ı rūḥ 21b/7

[=7]

mūriş *Ar. Miras bırakan kimse.*

m.+nün 48a/5

[=1]

murtabiḥ *Ar. İrtibatlı, bağlı.*

m. 5b/11

m. ol- 17a/13, 17a/15, 18a/4,
22a/2, 22a/4, 22a/5, 33a/1, 40a/3

[=9]

murtażā *Ar. Beğenilmiş, seçilmiş kişi.*

m. ol- 24a/3, 29b/2

[=2]

muşaddak *Ar. Onaylanmış.*

m. 4a/2

[=1]

muşannif *Ar. Sınıflandıran.*

m.-i kitâb 2a/8	[=2]
[=1]	muṭāʿ <i>Ar. Emrine uyulan.</i>
muşavver <i>Ar. Bir şekle, bir biçime konulmuş.</i>	m. 2a/5
m.+dür 10b/8	[=1]
[=1]	muṭabbaḫ <i>Ar. Tabakalar halinde olan, katlı.</i>
muşîbet <i>Ar. İnsanın başına birdenbire gelen belâ, sıkıntı.</i>	m. 1b/10
m. 42a/2, 42a/5	[=1]
m.+leri 46a/3	muʿtâd <i>Ar. Alışkanlık haline gelmiş.</i>
[=3]	m. ol- 38a/15
muştafâ <i>Ar. Cinsi içinden en temiz, en iyisi olarak seçilmiş kişi (Hz. Muhammed).</i>	[=1]
m. 3a/2, 3a/5, 4a/10	muṭahhar <i>Ar. Temizlenmiş, arınmış.</i>
[=3]	m. 3a/4
muştafâ paşa <i>Ar. Koca Mustafa Paşa, II. Bâyezid saltanatı sonunda ve I. Selim saltanatı başında 1511-1512 döneminde sadrazamlık yapan Osmanlı devlet adamı.</i>	[=1]
m. 4b/6, 5a/1, 6b/9	muṭâlaʿa <i>Ar. Etraflıca düşünme.</i>
[=3]	m. kıl- Etraflıca düşünmek. 5b/6
mustağnî <i>Ar. İhtiyaç ve eksiklik duymayan kişi.</i>	[=1]
m. ol- 7a/9, 24a/7	muṭavvel <i>Ar. Uzun uzadıya anlatılmış, uzun.</i>
	m. 48b/13
	m. ol- 8a/4
	[=2]
	muʿteber <i>Ar. Saygı gören, saygın.</i>
	m. 6b/11

[=1]	[=1]
mu‘tedile <i>Ar. Ilık, ılıman.</i>	muvāfiq <i>Ar. Uygun.</i>
m.+dür 13b/7	m. ol- 38a/11, 38a/15, 38b/4
[=1]	[=3]
muṭī‘ <i>Ar. Uyan, tâbi olan kişi.</i>	muvaḥḥid <i>Ar. Allah’ın birliğine inanan.</i>
m. 2b/1	m. 4b/9, 6b/4, 41b/4, 46a/12
[=1]	m.+le 41b/9
muṭī‘ a <i>Ar. Uyan, tâbi olan kişi.</i>	[=5]
m. 35a/3	muzirr <i>Ar. Zarar veren.</i>
[=1]	m. ol- 38b/1
muṭlak <i>Ar. Kayıtsız, şartsız.</i>	[=1]
m. 4a/4, 17b/6, 44b/11	mūziyāt <i>Ar. İnsanı rahatsız eden küçük hayvanlar, haşerat.</i>
m.+a 17b/13	m.+dan 40b/11
m.+durur 34b/8	[=1]
[=5]	muzlim <i>Ar. 1. Karanlık.</i>
muṭlakā <i>Ar. Ne olursa olsun.</i>	m. 29a/1
m. 2a/1	2. Uğursuz.
[=1]	m.+dürür 21b/1
muṭma’inne <i>Ar. Nefsin yedi mertebesinden dördüncüsü.</i>	[=2]
m. 33b/7	muzmaḥil <i>Ar. Yok olan.</i>
[=1]	m. ol- 19b/11
muttaşif <i>Ar. Bir hâl ile nitelenmiş olan.</i>	[=1]
m. 29a/5	mübârek <i>Ar. Saygı ve hürmete lâyık.</i>

m. 4a/15	mücerred <i>Ar. Madde ve cisim hâlinde olmayan, düşüncede var olan.</i>
[=1]	
mübâriz <i>Ar. Eski savaşlarda meydana çıkaran düşmanıya dövüşen kimse.</i>	m. 4a/14, 9b/1
m.-i meydân 3a/14	m.+e 1a/12
[=1]	[=3]
mübeddel <i>Ar. Başka bir şekle konulmuş.</i>	mücevher <i>Ar. Var olan bir şeyin özü.</i>
m. ol- 12a/10	m. 21b/1, 21b/2
[=1]	[=2]
mübeyyen <i>Ar. Açıkça ortaya konan.</i>	mücmel <i>Ar. Kısaltılmış.</i>
m.+dür 12b/14	m. 18b/7
[=1]	[=1]
mübtelâ <i>Ar. Bir şeye kendini kaptırmış olan.</i>	müctebâ <i>Ar. Seçilmiş, seçkin.</i>
m.+sı ol- 21b/4	m.-yı muqtedâ 3b/6
m. ol- <i>Düşkün olmak, alışmak.</i>	[=1]
31a/12, 31b/8	müdâm <i>Ar. Devamlı, sürekli.</i>
[=3]	m. 35a/11
mücâveret <i>Ar. Komşuluk.</i>	[=1]
m.+i 21b/1	müddet <i>Ar. Bir şeyin başı ile sonu arasında geçen zaman, süre.</i>
[=1]	m. 31b/10
mücâzât <i>Ar. Ceza verme.</i>	[=1]
m. 24a/4	müeddeb <i>Ar. Edepli.</i>
[=1]	m. ol- 24a/3
	[=1]

müeddib Ar. *İlim ve edep öğreten kişi.*

m. 3a/10, 3a/11

[=2]

mü'ellif Ar. *Yazar.*

m. 22a/11, 43b/5

[=2]

müfham Ar. *Cevap veremeyecek duruma getirilmiş, susturulmuş.*

m.+uḡ 5a/7

[=1]

müfsid Ar. *Ara bozan, fitneci.*

m. ol- 39b/7

[=1]

mühimmāt Ar. *Önemli şeyler.*

m. 4b/2

[=1]

mühr Far. *Damga.*

m.-i dünyā 3b/4

[=1]

mükerrem Ar. *Saygıdeğer.*

m. 4a/9, 23a/11

[=2]

mülākī Ar. *Buluşan, kavuşan kişi.*

m. 27a/8

m. ol- *Kavuşmak, görüşmek.*
25b/6, 33a/2

[=3]

mülāzemet Ar. *Bir şeye hiç ayrılmak istemeyecek şekilde bağlanma.*

m.+e 5a/11

[=1]

mülāzım Ar. *Bir şeye veya yere devamlılık gösteren kişi.*

m. 23a/15

[=1]

mülk Ar. *Ülke, âlem, diyar.*

m. 25b/12, 44b/7, 48b/8, 48b/11

m.-i bākī 21b/7, 48b/8

m.-i bekā 48b/5

m.-i mecāzī 25a/11, 25b/11

m.-i millī 2a/4

m.-i ten 41a/9

m.+den 38b/14

m.+e 23a/5, 46a/10, 49a/1, 49a/2

m.+i 23a/4, 48b/6

m.+in 21b/9, 41b/3, 48b/7

m.+inden 8a/10, 8a/10

m.+ine 4a/3, 8a/10, 8a/10

m.+ün 25b/12

m.+ünde 2a/10

[=28]

mülzem *Ar. Bir tartışmada yenilip konuşamaz hâle getirilmiş.*

m. kı1- 8a/8

[=1]

mümellek *Ar. Mülk olarak verilmiş.*

m.+ine 3a/10

[=1]

mü'min *Ar. İman sahibi kimse, Müslüman.*

m. 34b/14, 34b/15, 41b/9,
42b/15, 46a/12

m.-i muvaḥḥid 4b/9

m.+iseḥ 41b/4

m.+lere 26b/14, 26b/4

m.+leri 42b/9

m.+üm 41b/10

m. kı1- 42b/14

[=12]

mümkin *Ar. Gerçekleşmesi imkan dahilinde olan.*

m.+den 2a/14

m.+dür 16a/6

m.ol- 9a/15, 9a/15, 17b/11,
24a/14, 24b/1, 25a/13, 25b/5, 25b/12,
26a/2, 29b/7, 34b/1, 39b/1, 39b/2, 40a/2,
42a/10, 42a/10

m.+ün 2a/11, 11a/7

[=20]

mümkinât *Ar. Gerçekleşmesi mümkün olan, olabilir şeyler.*

m. 1a/5

[=1]

mümted *Ar. Uzanmış.*

m.ol- *Uzamak.* 19b/4

[=1]

mümteni^c *Ar. Çekinen, kabul etmeye yanaşmayan.*

m.ol- *Olabilmek, gerçekleşebilmek.* 23b/9, 23b/10, 23b/10

[=3]

münā *Ar. Arzu, istek.*

m. ed- *İstemek, arzulamak.*
18b/14

[=1]

münācāt *Ar. Konusu Allah'ı övme ve ona yalvarma olan manzume.*

m. 2a/8

[=1]

münākaẓa Ar. *İki sözün anlamının birbirine zıt olması.*

m. kıl- 49a/13

[=1]

münderic Ar. *İçine konulan, içine konulmuş.*

m. 2a/7

[=1]

müneccis Ar. *Çeşitli.*

m. ol- 49a/15

[=1]

münevver Ar. *Işıklı, nurlu.*

m. 3a/4

m.+ine 39a/11

[=2]

münezzeh Ar. *Eksiklik, noksanlıktan arındırılmış olan.*

m. 2a/5, 44b/13

m.+sün 2a/14

[=3]

mümfekk Ar. *Ayrılmış, kopmuş.*

m.ol- *Ayrılmak, kopmak.* 10a/6

[=1]

mün'im Ar. *Bir kimsenin geçimini sağlayan.*

m.-i müriş 48a/5

[=1]

münkalib Ar. *Başka bir duruma veya şekle girmiş, değişmiş.*

m. ol- 20a/1, 42b/1, 45b/12

[=3]

münkir Ar. *Reddeden kişi.*

m. 3b/15

[=1]

münşak Ar. *Yarılmış, çatlamaş.*

m. 3b/12

[=1]

münşî Ar. *Bir eser meydana getiren kişi.*

m.-i dīvān 3a/9

[=1]

müntefi' Ar. *Faydalanan, yararlanan.*

m. ol- 23b/13, 24a/1

[=2]

müntefih Ar. *Şişkin.*

m. ol- *Şişmek.* 19b/10

[=1]

münteşir Ar. *Yayılmış, yaygın.*

m. ol- 19b/4

[=1]

mürekkeb *Ar. İki veya daha fazla şeyin birleşmesinden oluşan.*

m.+den 24a/7

m.+e 12a/1

m. ol- 9b/2, 9b/11

[=4]

mürevvak *Ar. Saf.*

m. 1b/10

[=1]

mürşid *Ar. Rehber, önder.*

m.+in 33b/7

m.+ini 29b/12

m.+üm 8a/13

m.+ün 8a/12

[=4]

mürtefi^c *Ar. Yükselmış, yüksek, yüce.*

m. ol- 13b/15

[=1]

mürür *Ar. Geçip gitme, bitme.*

m.-ı eyyām 38a/15

[=1]

mürüvvet *Ar. Yiğitlik, mertlik.*

m. 4a/9

[=1]

müseddes *Ar. Altı kısım veya parçadan oluşan.*

m. 1b/11

[=1]

müsellem *Ar. Verilmiş, teslim edilmiş.*

m.+dür 2a/6

[=1]

müselmān *Ar. İman etmiş kişi, Müslüman.*

m. 30a/1, 42b/14

[=2]

müstağrak *Ar. Batmış, dalmış, gark olmuş.*

m. ol- 40a/11, 43b/1

[=2]

müstağrik *Ar. Batmış, dalmış, gark olmuş.*

m. ol- 21a/3

[=1]

müstaqır *Ar. Düzenli bir şekilde devam eden.*

m.+ı 18a/11

[=1]

müstaqim *Ar. Doğru, gerçek, hak.*

m. 28a/15

[=1]	[=1]
müsteḥak <i>Ar. Hak etmiş, hak kazanmış.</i>	müşāhid <i>Ar. Gören.</i>
m. ol- 17a/5	m. ol- 9b/12
[=1]	[=1]
müstemi' <i>Ar. Dinleyen, kulak veren kişi.</i>	müşākil <i>Ar. Şekilce başkasına benzeyen kişi.</i>
m. 8b/6	m. ol- 37b/12
m.+den 6b/14	[=1]
[=2]	müşīr <i>Ar. Yol gösteren kimse.</i>
müstemir <i>Ar. Devamlı, sürekli.</i>	m. 5a/2
m. 2a/7	m.+de 4b/10
[=1]	[=2]
müste'nif <i>Ar. Davanın yeniden görülmesi için başvuran kimse.</i>	müşkil <i>Ar. Zor, güç.</i>
m. ol- 20a/5	m. 34b/13
[=1]	m.-i māsivāh 44b/12
müstenḳa' āt <i>Ar. Bataklıklar.</i>	m.+in 17a7
m.+dur 15a/14	[=3]
[=1]	müşkilāt <i>Ar. Zorluklar, güçlükler.</i>
müsterih <i>Ar. Gönül rahatlığına kavuşan, huzurlu.</i>	m. 17a/11
m.+i 20a/2	[=1]
[=1]	müşṭak <i>Ar. Şiddetle arzu eden.</i>
müşābih <i>Ar. Benzeyen.</i>	m. 48a/9
m. ol- 22a/7	m. ol- 24a/13
	[=2]

müşterek *Ar. Ortaklık.*

m. ol- 6b/1

[=1]

müte' allik *Ar. Ait, dair, ilgili.*

m. 31b/4

m. ol- 17b/3, 45a/9

[=3]

mütebā'id *Ar. Birbirinden uzaklaşan.*

m. ol- 12a/9

[=1]

mütebāyine *Ar. Birbirine uymayan, zıt.*

m.+dür 48b/2, 49a/8, 49a/11,
49a/12

[=4]

müteellim *Ar. Elemli, kederli.*

m. 47b/7, 48a/15

m. ol- 47b/10, 49a/11

[=4]

müteferriqa *Ar. Farklı.*

m. 11a/13

[=1]

müteğayyir *Ar. Bozulmak.*

m. ol- 21b/4

[=1]

mütehallik *Ar. Bir davranışı huy edinmiş.*

m. ol- 40a/5

[=1]

müteharrik *Ar. Hareket hâlinde olan.*

m.+dür 16a/3

m. kı1- 10a/13

m. ol- 10a/6, 10a/7, 10a/8, 10a/9,
10a/11

[=7]

mütehavvil *Ar. Değişip başka bir hâl almış, değişmiş.*

m. ol- 28a/11

[=1]

mütehayyir *Ar. Şaşmış, şaşırmış.*

m. kı1- 19b/11, 20a/3, 44a/1,
44a/13

m. ol- 46a/2

[=5]

mütelezziz *Ar. Tat alan.*

m. ol- 37b/14, 38a/14, 48a/15,
48a/8, 49a/10

[=5]

mü'telif *Ar. Alışan, alışık.*

m. 29a/5

[=1]	müttehîd <i>Ar. Birleşmiş, birlik olmuş.</i>
mütemas <i>Ar. Temas edilen.</i>	m. ol- 45a/12
m.+uñ 20a/1	[=1]
[=1]	müttekîn <i>Ar. Bir nesneyi aynе'l-yakîn bilen.</i>
mütemekkin <i>Ar. Bir yere yerleşmiş, yerleşik.</i>	m. 19b/2
m. 12a/12	[=1]
[=1]	müzāhir <i>Ar. Arka çıkan, destek olan.</i>
müterākim <i>Ar. Birikmiş.</i>	m. 44b/10
m. ol- 14a/2	[=1]
[=1]	müzahref <i>Ar. Sahte süs, boya ile süslenen.</i>
müterettib <i>Ar. Sıraya konmuş.</i>	m. 31a/14
m. ol- 17b/2, 17b/4	[=1]
[=2]	müzekkî <i>Ar. Saf ve temiz duruma getiren, arındıran.</i>
mütevccih <i>Ar. Yönelmiş.</i>	m. 3b/6
m. ol- 18b/2	[=1]
[=1]	müziye <i>Ar. İnciten, eziyet veren, rahat bırakmayan.</i>
mütevellid <i>Ar. Dünyaya gelen, doğan.</i>	m. 31a/14
m. ol- 9a/7, 10a/2, 10a/3, 37a/10	[=1]
[=4]	müttaķî <i>Ar. Dinin emir ve yasaklarına tam olarak uyan kişî.</i>
müttaķî <i>Ar. Dinin emir ve yasaklarına tam olarak uyan kişî.</i>	[=1]
m.+leri 26b/13	
[=1]	nā-bedīd <i>Far. Meydanda olmayan, görünmez.</i>

-N-

n. 48b/12	nāḳṣū'1-aḥvāl <i>Ar. Eksik hâller.</i>
[=1]	n. 17b/10
nādān <i>Far. Cahil, bilgisiz kişi.</i>	[=1]
n. 18a/12	nāḳṣū'1-ḥāl <i>Ar. Hâli eksik.</i>
[=1]	n.+dürür 39b/5
nāfi' <i>Ar. Faydalı, faydası olan.</i>	[=1]
n. 35a/4	naḳl <i>Ar. Bir yerden başka bir yere götürme.</i>
[=1]	n.-i şarīḥ 7a/2
nağamāt <i>Ar. Nağmeler, ezgiler.</i>	n.+e 12a/10
n. 37b/10	n.+edür 12a/6
[=1]	[=3]
nağz <i>Far. Güzel, iyi.</i>	naḳmet <i>Ar. İntikam, ceza.</i>
n. 41a/5	n.+in 35a/7
[=1]	n.+inde 35a/7
nāhī <i>Ar. Meneden, önleyen.</i>	[=2]
n.+nüḡ 16b/10	naḳs <i>Ar. Eksiklik.</i>
[=1]	n.+dan 26a/12
naḥl <i>Ar. Hurma ağacı.</i>	[=1]
n.+i 1b/11	nā-ma' dūdāt <i>Far.-Ar. Sayısızca, sınırsızca.</i>
[=1]	n. 1a/3
na'im <i>Ar. Nimete eren kimse.</i>	[=1]
n. 1b/10, 24b/15, 46b/5	nā-maḥdūd <i>Far-Ar. Sınırsızca.</i>
[=3]	

n. 1a/4	n.+si 13a/12
[=1]	[=3]
nāmūs <i>Ar. Kanun, nizam.</i>	nās <i>Ar. İnsanlar, halk.</i>
n.-ı ilāhī 29b/5	n.+lar 22b/5
n-ı ilāhiyye 29b/5, 29b/8	n.+laruñ 21a/4, 34b/2
[=3]	[=3]
nām-yāb <i>Far. Şöhret bulan.</i>	naşb <i>Ar. Dikme, saplama.</i>
n.-ı zākiyāt 3a/3	n. ol- 28b/1
[=1]	[=1]
nā-pāk <i>Far. Kirlī.</i>	nāşih <i>Ar. Nasihat eden.</i>
n. 30a/6	n.+uñ 43a/8
[=1]	[=1]
nār <i>Ar. Ateş.</i>	naşīb <i>Ar. Bir kimsenin payına düşen şey, hisse.</i>
n. 6a/12, 12b/7, 12b/7, 15b/12, 23a/10, 28a/15, 41b/11, 41b/12, 41b/14, 41b/7, 41b/9, 42a/15, 42a/8, 42a/8, 42a/9, 42b/1	n. et- <i>Kader olarak belirlenmiş olmak.</i> 2b/5
n.+dan 37b/2, 42a/11, 42a/15	[=1]
n.+dur 13a/4, 13a/5, 13a/6, 14a/5, 41b/14	na't <i>Ar. Hz. Muhammed'i övmek için yazılan manzume.</i>
n.+durur 42b/12	n.-ı resül 3a/1
n.+ı 36a/10	[=1]
[=26]	nāţka <i>Ar. Düşünüp söyleme melekesi.</i>
nāriyye <i>Ar. Ateş.</i>	n. 2a/2, 16b/1, 49b/13, 49b/9
n. 13a/15, 13b/2	n.-i basit 10b/7

n.+dur 9a/2
[=6]
naẓar *Ar. Bakış, bakma.*
n. 37b/9, 44b/10, 46a/13
n-ı elem 48a/5
n.-ı feraḥ 48a/6, 48a/10
n-ı ğam-gīn 48a/10
n.+uḡa 7b/7
n. et-/it- 6b/11, 9a/15, 23a/5
46a/10
n. eyle- 1b/14, 9b/1, 9b/1, 9b/2,
19b/1, 21b/14, 25b/2, 28b/6, 46a/8,
46b/11
n. kıl- 31a/8, 32a/4
[=24]
naẓc *Ar. Olgunluk, olma, pişme.*
n.+durur 26b/9
n. ed- 36a/14
[=2]
nāẓır *Ar. Bakan, nazar eden.*
n. ol- 8b/4
[=1]
naẓm *Ar. Vezinli, kafiyeli söz dizisi.*
n. 6b/9, 8a/5, 8b/3, 9b/2, 10b/8,
17a/6, 18a/7, 18b/14, 1b/6, 20a/9, 21b/5,

23a/2, 24b/1, 26a/4, 27b/6, 28b/11,
29b/11, 2b/7, 31b/15, 33b/4, 34b/12,
38b/4, 3b/11, 40b/13, 42b/13, 44b/4,
46a/10, 48b/4, 4b/15
[=29]
ne *Hangi şey?*
n. 2a/13, 2a/13, 2a/15, 2a/3, 2a/3,
2b/5, 2b/6, 2b/8, 3b/15, 4a/7, 5a/6, 6a/3,
6b/13, 7a/13, 8a/12, 8a/15, 8b/1, 18a/8,
18b/1, 19a/11, 19a/15, 22a/4, 23a/13,
23a/9, 24b/3, 24b/4, 24b/4, 26b/1, 26b/2,
30a/11, 30a/2, 30a/2, 30a/5, 32a/10,
32a/13, 32b/7, 34b/14, 34b/14, 35b/1,
36b/7, 36b/7, 39a/5, 41b/4, 41b/4,
43a/12, 44b/14, 45a/5, 45a/5, 46b/5
n.+dür 8a/11, 10b/10, 11a/10,
11a/12, 11a/14, 11a/5, 11a/7, 11a/8,
11b/1, 11b/11, 11b/14, 11b/15, 11b/2,
11b/4, 11b/5, 11b/6, 11b/8, 11b/9,
11b/12, 12a/11, 12a/13, 12a/14, 12a/15,
12a/2, 12a/4, 12a/6, 12b/11, 12b/12,
12b/2, 12b/4, 12b/5, 12b/7, 12b/9,
13a/10, 13a/11, 13a/13, 13a/2, 13a/3,
13a/4, 13a/5, 13a/6, 13a/7, 13a/8,
13a/14, 13b/1, 13b/10, 13b/11, 13b/13,
13b/14, 13b/2, 13b/3, 13b/4, 13b/6,
13b/7, 13b/8, 14a/1, 14a/11, 14a/12,
14a/14, 14a/2, 14a/5, 14a/6, 14a/8,
14b/1, 14b/4, 14b/10, 14b/11, 14b/13,
14b/15, 14b/3, 14b/6, 14b/8, 15a/1,
15a/11, 15a/14, 15a/15, 15a/3, 15a/5,

15a/6, 15a/8, 15a/9, 15b/10, 15b/12,
15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/2, 15b/7,
16a/1, 16a/10, 16a/11, 16a/13, 16a/14,
16a/3, 16a/4, 16a/6, 16a/8, 16a/9, 16b/1,
16b/11, 16b/12, 16b/14, 16b/2, 16b/4,
16b/5, 16b/6, 16b/7, 16b/8, 16b/9, 17a/1,
17a/2, 17a/4, 17b/1, 20b/10, 23b/4,
28a/15, 29a/15, 32a/13, 32a/14, 32b/15,
32b/15, 33a/1, 34a/6, 43a/12, 43a/4,
43b/2, 44b/15, 44b/15, 45a/6, 46b/9,
49a/7

n.+dürür 42b/15

n.+ydi 33a/2

n.+yi 44b/11

[=183]

nebāt *Ar. Bitki.*

n. 10a/12, 13a/10, 13a/10,
15b/15, 16a/1, 28a/12, 41a/8

n.-ı cismī 28a/11

n.+iken 41a/8

n.+uñ 40b/5, 40b/7, 40b/8, 40b/8

[=13]

nebātī *Ar. Bitki ile ilgili.*

n.+ye 40b/11

[=1]

nebātiyye *Ar. Bitki ile ilgili.*

n. 40b/5, 40b/7, 40b/9, 49b/11

[=4]

nebevī *Ar. Hz. Muhammed'le ilgili.*

n.+nüñ 4a/14

[=1]

nebi *Ar. Peygamber.*

n. 4a/2

n.-yi ādem 3b/9

n.+ler 28b/9

[=3]

necāt *Ar. Kurtuluş.*

n. 35b/2, 47a/10

n.+dur 33a/5

[=3]

nedēn *Ne sebepten? Niçin?*

n. 24b/14

[=1]

nef *Ar. Fayda, çıkar.*

n. 35a/10, 35a/11, 35a/9

n.+ine 48b/12

[=4]

nefer *Ar. Kişi, kimse.*

n. 7a/9

[=1]

nefes *Ar. Akciğerlere hava alıp verme.*

n. 18a/12, 21b/13, 26a/6

[=3]

nef' iyye *Ar. Faydacılık.*

n.+sinde 30b/6

[=1]

nefret *Ar. Bir şeyi veya bir kimseyi beğenmemekten ileri gelen itici duygu.*

n. et- 16a/10

[=1]

nefs *Ar. Bir kimsenin kendi öz varlığı.*

n. 6b/6, 8a/13, 8a/15, 9a/5, 9a/5, 9a/6, 9b/9, 10a/1, 10a/4, 11a/2, 11a/5, 16b/13, 16b/15, 17b/11, 17b/13, 17b/14, 17b/8, 21a/14, 21a/3, 22b/1, 22b/12, 22b/14, 22b/7, 23b/10, 24a/9, 26a/1, 27a/4, 28a/13, 28a/15, 28b/1, 29a/3, 29b/1, 29b/14, 29b/2, 30a/1, 30a/13, 30a/15, 30b/6, 30b/9, 31a/1, 31a/5, 31b/10, 31b/6, 31b/7, 32a/7, 32b/9, 39b/13, 34a/14, 34a/15, 35a/12, 38b/7, 39b/15, 39b/9, 42b/14, 43a/1, 43a/15, 43a/3, 43a/4, 46a/1, 46a/6, 48b/1, 49a/14, 49b/7, 49b/10, 49b/11

n.-i cesedānī 20b/12, 20b/12

n.-i cesed 9b/14, 38a/10

n.-i cevher 49a/13

n.-i cüz'ī 16b/11, 22a/1, 22a/3, 22a/5

n.-i cüz' iyye 31a/10, 39a/13, 39b/1

n.-i emmāre 39a/9

n.-i eşhāş 49a/11

n.-i felek 13b/4

n.-i havāss 20b/13

n.-i hayvān 41b/7

n.-i hayvānī 34b/13, 36a/1, 36a/1

n.-i hayvāniyye 16a/15, 28a/13, 39a/12, 39a/15, 40b/10

n.-i insānī 9b/5, 10b/10, 22a/9, 28a/14, 40a/1, 40a/3

n.-i insān 18b/6,

n.-i 'irfān 9b/3

n.-i işr 29b/15

n.-i küllī 5b/11, 5b/13, 16b/11, 17a/12, 17a/15, 18a/13, 18a/15, 18a/4, 18a/5, 18b/1

n.-i mevcūdāt 17b/5,

n.-i nātīka 10b/7, 16b/1, 49b/13

n.-i nebātī 40b/5

n.-i nebātiyye 40b/7, 40b/9,
40b/11, 49b/11

n.-i nevc 17b/9

n.-i rūḥānī 8b/15, 9a/1

n.+çün 24b/1

n.+de 42a/7, 9a/4

n.+den 17b/12, 38a/6, 5b/8, 7a/1

n.+dürür 34b/7

n.+e 36a/11, 40a/10, 43a/14, 9b/1

n.+edür 27b/5

n.+i 8b/1, 9a/2, 27b/11, 28a/17,
28a/18, 31b/1, 34b/12, 37b/9, 39b/7,
48b/5, 49b/8

n.+ile 10b/2

n.+in 32a/8, 32a/9, 9a/10, 9b/3,
9b/6, 9b/6

n.+inde 16a/11, 24a/7, 24a/8

n.+inden 40a/10

n.+ine 38a/1, 46b/11

n.+ini 8b/10, 9a/11, 9a/15, 9b/4,
32a/10, 33b/14, 42b/14

n.+inüñ 49b/5

n.+le 9b/11

n.+ler 25b/10, 25b/13, 45a/13,
45a/9, 45b/3

n.+leri 28a/18, 28a/19, 35b/6

n.+leridür 45a/11

n.+lerine 40a/14, 45a/12

n.+lerinüñ 40a/13

n.+lernüñ 21a/4, 28a/16

n.+lerüñ 46a/4

n.+üñ 6a/5, 6a/8, 10a/1, 20a/9,
20b/15, 20b/15, 20b/6, 21a/15, 23a/5,
23b/14, 24a/2, 24a/4, 25a/14, 25a/7,
27a/7, 28b/7, 29b/14, 30b/8, 31a/2,
31b/2, 32b/1, 32b/9, 33a/5, 38b/6,
39b/12, 39b/9, 41a/1, 42b/15, 43b/1,
46a/2, 48b/1, 49a/9

n.+üñe 21b/13, 29b/13

n.+üñi 24b/5, 27b/15, 30a/7,
32a/5, 33b/7, 44b/5

n.+üñüñ 20a/8

[=224]

nefsānī *Ar. Nefse ait istekler.*

n. 32a/3

n.+dür 20b/11

[=2]

nehār *Ar. Gündüz, gün.*

n. 11b/6, 11b/7, 29a/8

[=3]

nehārī *Ar. Gündüzle ilgili.*

n. 4a/5

[=1]

nehir *Ar. Akarsu, büyük ırmak.*

n.+lerdür 15b/9

n.+leri 15b/8

[=2]

neh̄y *Ar. Birini bir şeyden alıkoyma, yasaklama.*

n.+ile 16b/10

[=1]

nemed-pūş *Far. Keçe giyen (Derviş).*

n. 7b/9, 8b/8

n.+uñ 7b/14

[=3]

nere *Hangi yer.*

n.+den 44b/12

[=1]

neseb *Ar. Soy.*

n.-i velī 47a/11

[=1]

nesīm *Ar. Hafif hafif esen rüzgar.*

n. 1b/13, 13b/7, 13b/7

n.-i nevbahār 1b/9

n.+üñ 13b/9, 20a/4

[=6]

nesl *Ar. Bir kimsenin zürriyeti, soy.*

n. 37a/1, 40b/1

[=2]

nesne *Varlık.*

n. 9a/9, 9b/15, 10a/12, 10a/14, 10b/3, 10b/3, 16a/5, 17a/11, 21a/6, 2b/6, 31b/5, 36b/6, 40b/6, 42a/9, 43b/2, 43b/6, 44b/14, 45a/11, 45b/12

n.+den 10a/3

n.+dür 8a/12, 8a/15, 8b/1, 8b/13, 9a/1, 9b/8, 10a/13, 17a/5, 30a/11, 43a/12, 43a/14

n.+ler 6b/6, 9b/13, r22b/15, 30a/14, 31b/5, 34a/14, 45b/14

n.+lerde 44a/14

n.+lerden 39b/14, 40a/14, 40b/6

n.+lerdür 16a/2, 31b/4

n.+lere 18b/12, 30b/11, 31a/9, 43b/15, 44a/1

n.+leri 18a/3, 22b/8, 37b/15, 38a/15, 39b/4, 39b/7, 47a/12

n.+lerüñ 30b/4, 45b/13

n.+nüñ 10a/3, 10a/5, 10b/7, 16a/5, 23b/5, 48a/9

n.+ye 36a/13, 42a/9	[=1]
n.+yi 16a/7, 16b/3, 17a/3, 31a/1, 38b/1, 38b/1, 48a/9	nevm <i>Ar. Uyku.</i>
[=73]	n.+i 37a/6
neşr <i>Ar. Düz yazı.</i>	[=1]
n. 5a/6, 8a/8, 8b/8	neydügi <i>Ne olduğu.</i>
[=3]	n. 44b/2
nessâc <i>Ar. Dokumacı.</i>	[=1]
n. id- 1b/11	neydügin <i>Ne olduğun.</i>
[=1]	n. 5b/12, 6a/6, 17a/13, 18b/10, 19b/11, 1a/7, 29a/13, 35b/10, 36a/5
neşr <i>Ar. Yayma, saçma.</i>	n.+i 43b/2
n.-i şâniye 47b/4	[=10]
[=1]	neyse <i>Ne ise.</i>
nev^c <i>Ar. Cins, tür.</i>	n. 48b/15
n. 11a/12, 11a/12, 17b/9, 35b/14	[=1]
n.+dür 12a/4	neyyir <i>Ar. Parlak, nurlu.</i>
n. ed- 2b/2	n.+dür 12b/7
n. ol- 49a/15	[=1]
[=7]	nezdik <i>Far. Yakın.</i>
nevbahâr <i>Far. İlbahar.</i>	n. 23a/10
n. 1b/9	[=1]
[=1]	nışf <i>Ar. Yarı, yarım.</i>
nev^c i <i>Ar. Cinse ait.</i>	n.+ıdur 14b/2
n.+sinde 34b/1	[=1]

nışfi *Ar. Yarım ile ilgili.*

[=1]

n. 15a/13

[=1]

nice *Çok, pek çok.*

n. 8b/2, 20a/1, 20a/1, 20a/2,
21b/4, 25a/3, 27a/15, 34b/3, 41b/9,
48b/8, 49a/14, 49a/15, 49a/15

[=13]

niçün *Ne sebeple.*

n. 7b/13, 23a/7, 24b/11, 30a/3,
30a/3, 32a/11, 33a/5, 39a/1, 46b/6,
48b/6, 49b/4

[=11]

nidā' *Ar. Seslenme.*

n.+sı 2a/11

[=1]

nifāk *Ar. İnsanlar arasında anlaşmazlıktan gelen ayrılık.*

n.+dan 44b/3

[=1]

nigāh *Far. Bakış, bakma.*

n.+eyle 44b/12

[=1]

nigīn *Far. Yüzük şeklinde mühür.*

n.-i nübüvvet 3b/4

nihān *Far. Gizli, saklı.*

n. 35a/14

[=1]

nihāyet *Ar. Son, en sonunda.*

n.+i 12a/8

n.+ine 34a/15

n.+ün 12a/9

[=3]

nilgūn *Far. Çivit rengi, lacivert.*

n. 1b/10

[=1]

nīm *Far. Yarım.*

n.+de 14b/2

[=1]

ni' met *Ar. 1. Allah'ın kullarına bağıışı olan yiyecek, içecek vb.*

n.+ler 20a/5

n.+leri 25b/6

n.+in 7a/7, 27b/4

2. İyilik, lütuf, ihsan.

n. 24b/1

n.+dür 25b/7

n.+dürür 31b/10

n.+in 35a/7	26b/7, 28b/3, 30b/11, 31b/11, 31b/8,
n.+inde 35a/7	36a/10, 39b/10, 40a/6, 40b/10, 42b/3,
[=9]	44a/10, 44a/7, 44a/8, 44b/1, 45b/6,
nīrān <i>Ar. Ateş.</i>	46b/12, 46b/14, 47a/1, 47a/15, 48a/11,
n.-ı hāmide 42a/11, 42b/2	48a/2, 49b/13
[=3]	[=36]
n.+durur 47a/10	nizām <i>Ar. Düzen, usul.</i>
[=3]	n.-ı mevcūdāt 1a/5
nire <i>Hangi yer?</i>	[=1]
n.+dendür 44b/15	nizāmī <i>Ar. Kanun ve nizamla ilgili.</i>
[=1]	n. 6b/5
nişār <i>Ar. Saçma, saçılma.</i>	[=1]
n.+dur 1a/5	noḵsān <i>Ar. Eksik.</i>
[=1]	n. 12a/9, 19b/9, 37b/5
nisbet <i>Ar. Oran.</i>	n.+dur 12a/5
n. ol- 34a/14	[=4]
[=1]	noḵṭa <i>Ar. Belli bir yer.</i>
nite <i>Nasıl?</i>	n. 15a/12
n. 5b/7, 7a/2, 11a/5, 11a/8,	n.+dan 15a/12
17a/13, 19a/4, 22a/2, 25b/5, 27b/7,	[=2]
28b/15, 30a/4, 32b/10, 33a/14, 41b/3	n'ola <i>Ne ola.</i>
[=14]	n. 19a/1
nitekim <i>Gerçekten, hakikaten.</i>	[=1]
n. 19b/2, 20b/13, 21a/7, 21b/1,	nuḵūş <i>Ar. Nakışlar, resimler.</i>
22a/12, 22b/15, 22b/2, 22b/8, 23b/8,	n. 21a/1
24a/6, 25b/11, 25b/14, 25b/8, 26b/15,	

[=1]
nūr *Ar. Kalp gözüyle görülen manevî ışık.*

n. 11b/4, 11b/4, 19a/6, 20a/14,
23a/10, 23a/7, 27b/13

n.++1 26a/7, 27b/8

n.+dur 11b/6

n.+1 20a/5

n.+ıyla 31a/7

[=12]

nūrānī *Ar. Işıklı, nurlu.*

n. 29a/3

n.+de 9a/10

n.+dür 10b/7

[=3]

nūrī *Ar. Nurla ilgili.*

n. 29a/4

[=1]

nuṣḥ *Ar. Nasihat.*

n.+ın 33b/9, 43a/8

[=2]

nuṭfe *Ar. Meni, döl.*

n. 26b/7

n.+den 19b/13

n.+dürür 30b/4

n.+nüḡ 23b/6, 23b/9

[=5]

nuṭḡ *Ar. Söz, konuşma, kelam.*

n. 1b/13, 49b/12

n.-1 firdevsî 39a/2

n.+ıdur 49a/2

[=4]

nübüvvet *Ar. Peygamberlik.*

n. 3b/4, 3b/4

[=2]

nübüvvet-ḡatm *Ar. Son peygamberlik.*

n. 4a/1

[=1]

nüfūs *Ar. Ruhlar.*

n. 48b/2

n.-1 cüz'î 22a/8

n.-1 eṣḡāṣ 49a/8

n.+dan 17b/7

[=4]

nüşūr *Ar. Dağılma, yayılma.*

n. ol- 26b/9

[=1]

nüvaht *Far. Okşama.*

[=5]

n. it- 17a/8

[=1]

-O-

o *Tekil üçüncü şahsı sıfat veya zamir olarak gösteren kelime.*

o. 4a/4, 17a/12, 43b/2, 47b/12

o.+dur, 24b/6, 24b/6, 27b/12, 27b/12, 46b/2, 48b/8

[=11]

od *Ateş.*

o. 36a/7, 43b/8

o.+a 42a/10

o.+ı 42a/1

o.+ına 27b/13

o.+la 42a/9, 43b/8

[=7]

oda *Bölüm.*

o. 2b/5

[=1]

oğlan *Erkek çocuk.*

o. 24a/2, 24a/3, 39b/11

o.+larla 46a/8

o.+larnuñ 40b/2

oğlancuk *Küçük erkek çocuk.*

o.+lar 28a/16

[=1]

oğlanlık *Gençlik.*

o. 19b/5

[=1]

oku- *Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek.*

o. 20a/13

o.-rdı 24a/7

[=2]

ol *Tekil üçüncü şahsı sıfat veya zamir olarak gösteren kelime.*

o. 1a/6, 1b/12, 1b/12, 1b/15, 2a/10, 2a/13, 2a/14, 2a/9, 3a/12, 3a/13, 3a/14, 3a/14, 3a/15, 3a/6, 3b/12, 3b/2, 3b/8, 3b/9, 4a/4, 4b/4, 4b/5, 5a/2, 5a/4, 5a/6, 5b/10, 5b/9, 6b/15, 7a/14, 7a/2, 7a/4, 7b/11, 8b/12, 8b/6, 9a/12, 9b/11, 9b/15, 9b/3, 10a/14, 10a/3, 10b/12, 10b/2, 11b/10, 14b/12, 14b/2, 15a/12, 15a/2, 15a/4, 15a/5, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 17b/14, 18a/4, 18a/9, 18b/10, 18b/4, 18b/5, 18b/9, 19b/13, 19b/3, 19b/7, 20a/1, 20a/3, 20a/6, 20a/7, 20b/3, 20b/5, 21a/3, 21a/6, 21b/15, 21b/9, 22a/11, 22a/14, 22a/7, 22b/3, 22b/8,

23a/15, 23b/11, 24a/11, 24a/11, 24b/13,
25a/6, 25a/7, 25a/8, 25a/9, 25b/11,
25b/11, 25b/13, 26a/11, 26a/2, 26a/3,
26b/14, 27b/7, 30b/3, 31a/13, 31a/14,
31b/5, 31b/8, 32a/14, 32b/7, 33b/6,
34a/12, 34a/13, 34a/9, 34b/15, 34b/3,
34b/6, 35a/2, 35b/12, 36a/11, 36a/15,
36a/8, 36b/1, 36b/10, 36b/11, 36b/5,
36b/5, 36b/9, 37a/10, 37a/12, 37a/14,
37a/15, 37a/4, 37a/5, 37a/6, 37a/6,
37a/8, 37b/2, 38a/11, 38a/13, 38a/2,
38a/3, 38a/7, 38a/9, 38b/1, 39b/7, 39b/8,
40b/10, 40b/8, 40b/8, 41a/2, 41a/7,
41b/10, 41b/13, 41b/15, 41b/3, 41b/5,
42a/3, 42a/4, 42a/5, 42b/11, 42b/12,
43a/14, 43a/6, 43a/9, 43b/15, 43b/6,
43b/7, 43b/8, 43b/9, 44a/4, 44a/5,
44b/13, 44b/14, 44b/6, 45a/13, 45b/12,
45b/15, 46a/11, 46a/12, 46a/14, 46a/15,
46a/3, 46a/6, 46b/13, 46b/15, 46b/3,
46b/5, 47a/13, 47a/5, 47b/12, 47b/14,
47b/15, 47b/5, 47b/7, 48a/10, 48a/7,
48a/7, 48a/9, 49a/8, 49b/2

o.+dur 9a/4, 9b/1, 9b/1, 9b/2,
10a/15, 10a/5, 10b/4, 12b/4, 12b/6,
13a/10, 13a/12, 13a/15, 13a/7, 13a/9,
13b/1, 15a/10, 17a/1, 18b/7, 2a/7,
32a/12, 33a/10, 33a/15, 33b/12, 34a/10,
34a/7, 34b/11, 34b/2, 35a/5, 37a/13,
37a/7, 37b/12, 40a/1, 42a/9, 43a/15,
44b/10, 44b/7, 44b/9, 44b/9, 49a/9,
49b/15

o.+durur 3a/5, 33b/6, 33b/6

[=234]

ol- Meydana gelmek, gerçekleşmek.

o. 1b/4, 27b/14, 29a/6, 35a/11

o.-a 5a/6, 5b/6, 9b/3, 9b/4, 12b/5,
15a/4, 15a/6, 20a/14, 20b/6, 41a/3,
24b/15, 29b/14, 29b/14, 32a/4, 33a/11,
34b/12, 35a/11, 36a/12, 36a/14, 38b/9,
41a/8, 46b/1, 47a/1, 44b/5

o.-acagın 34b/3

o.-alar 47a/1

o.-an 16a/1, 17b/12, 18a/3, 18a/3,
18b/4, 20a/1, 20a/2, 22a/11, 24b/11,
25a/7, 25b/13, 27b/6, 28b/11, 30b/3,
31a/11, 40a/10, 42b/15, 45b/2, 46a/4

o.-anlar 36b/8

o.-anların 33a/15

o.-asın 24b/5, 26a/9, 27b/11,
28b/10, 29b/11, 29b/13, 33b/8, 38b/6,
38b/9, 42b/13, 42b/14, 48b/10

o.-asun 19a/6, 43a/8, 46b/6,
49a/3

o.-dı 5a/1, 20b/2, 21b/12, 23a/11,
24a/1, 24b/1, 27a/11, 27a/3, 35a/4,
41a/1, 41a/5, 43a/6

o.-dığundan 5b/12

o.-dılar 42b/1

o.-dın 17b/4
o.-dışa 17b/5, 17b/8, 17b/9,
39a/15
o.-duğı 10a/6, 10a/7, 18b/13,
25a/3, 26b/4, 48a/9, 49a/12
o.-duğıçün 47b/11, 47b/15
o.-duğın 31a/1, 48b/13
o.-duğınçün 47b/10
o.-duğınuğ 15b/6, 15b/7
o.-duğdan 26b/1, 6a/3
o.-duğları 22b/6, 42a/13
o.-duğ 19a/8, 23a/10, 48b/6
o.-ısardur 35a/11
o.-ma 19a/10, 27b/13
o.-maga 29b/3, 32a/9, 41a/7
o.-mağı 16a/6
o.-mağ 33b/5
o.-mağlık 24b/15
o.-mağlıkda 24a/5
o.-mağlıkdan 46a/7
o.-mağlığa 47a/14
o.-mağlığı 16a/5
o.-masa 24a/15, 25b/4, 29b/15,
34b/13, 39b/13, 40a/12
o.-maya 15a/2, 29b/15, 33a/12,
38b/13, 43a/4
o.-mayasun 46a/13
o.-mayınca 26a/13, 26a/8, 2b/6,
40b/15
o.-maz 2b/6, 24a/15, 25b/8,
27b/1, 36b/9, 38a/13, 38a/12
o.-mazlar 44a/12, 46a/5
o.-mazsa 35a/10
o.-mışdı 26a/7
o.-mışdur 20b/3
o.-mışdurur 20b/1
o.-mişken 19a/10, 24b/3
o.-sa 9b/5, 10b/1, 10b/6, 19a/1,
27a/6, 34b/14, 37b/2, 49b/13
o.-sun 3b/10, 48b/12
o.-unan 22b/8
o.-uğca 31a/15
o.-uğmaz 11a/15
o.-uğmiş 30a/15
o.-up 4a/3, 21a/4, 24b/10, 26a/1,
27a/8, 42a/2, 42b/6, 9b/6
o.-updur 41a/5
o.-ur 18a/12, 19a/3, 19a/4, 20a/2,
20b/2, 21a/4, 23a/13, 23b/11, 24a/14,

24a/15, 25b/8, 26a/12, 26b/12, 28a/10,
28b/12, 28b/14, 29a/1, 29a/4, 29a/5,
2a/6, 36b/5, 41b/2, 42a/4, 46a/7, 48a/15,
37a/14, 37a/7, 37a/8, 38a/13, 38b/10,
39a/7, 39a/7, 3b/14, 40a/5, 41a/12,
41a/13, 41a/15, 41b/12, 41b/12, 41b/2,
42a/2, 42a/5, 42a/9, 43a/5, 43a/5,
43b/10, 44b/7, 45b/12, 46b/14, 46b/15,
47b/5, 47b/5, 47b/8, 48a/10, 48a/10,
48a/6, 48a/8, 48b/14, 48b/8, 49b/1,

o.-urdu 33a/2

o.-urmu 27b/13, 30a/6

o.-ursa 3b/15

o.-ursañ 20a/14

o.-ursun 48b/12

[=240]

olunmak *Olmak fiiline konu olmak.*

o.+dur 12a/8

[=1]

on Dokuzdan sonra gelen sayı.

o. 43a/10, 45b/11

[=2]

on altıncı *On beşinciden sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 35b/3

[=1]

on beşinci *On dördüncüden sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 33b/15

[=1]

on birinci *Onuncudan sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 28a/12

[=1]

on dördüncü *On üçüncüden sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 32b/8

[=1]

on ikinci *On birinciden sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 29a/12

[=1]

on sekizinci *On yedinciden sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 41b/6

[=1]

on dokuz *On sekizden sonra gelen sayı.*

o. 45b/11

[=1]

on üçüncü *On ikinciden sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 30a/9

[=1]

on yedinci *On altıncıdan sonra gelip sıra bildiren sayı.*

o. 39a/9

[=1]

orta *İki uçtan veya bütün noktalardan aynı uzaklıkta olan yer.*

o. 7b/10

o.+sın 11b/2, 16b/2

[=3]

ot *Küçük bitki.*

o. 15a/2, 15a/4, 38a/13

o.+dan 16a/2

[=4]

otur *Bir yere yerleşmek.*

o.-dı 7b/8

o.-mışdum 4b/4

[=2]

otuz *Yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı.*

o. 5b/3, 6b/10

[=2]

-Ö-

ög- *Bir kişinin güzel yönlerini söylemek, methetmek.*

ö.-dügüne 48b/13

[=1]

ögren- *Eğitim yoluyla bilgi kazanmak.*

ö.-üp 24a/3

[=1]

öl- *Hayatı sona ermek.*

ö.-cek 22b/5

ö.-di 26a/12

ö.-dügin 48a/5

ö.-dügine 48a/5

ö.-düğinden 9a/7

ö.-dükden 19b/10, 23b/10, 25b/8, 27b/1, 47a/8, 9b/14

ö.-düklerinden 22b/6, 34b/2

ö.-düyse 40a/2

ö.-en 19a/4, 26a/10

ö.-icek 26a/10

ö.-mek 9b/14

ö.-meyi 6a/9

ö.-meyince 22b/14, 27b/4

ö.-mez 19a/4, 20a/11, 34b/15

ö.-mezler 44a/12

ö.-se 9b/13	‘ö.+üñi 48b/15
ö.-üp 25b/7, 19b/9	[=8]
ö.-ür 20a/11, 26a/10, 27b/7, 34b/14	öñdin Önce.
ö.-ürler 43b/2	ö. 18a/1, 28b/7, 33a/1, 39b/15, 39b/3, 40b/1
ö.-ürseñ 28b/8	[=6]
[=33]	ört- Gizlemek.
öldür- <i>Bir canlının hayatına son vermek.</i>	ö.-er 43b/1
ö.-seler 42a/3	ö.-mekdür 16b/7
[=1]	[=2]
ölüm <i>Bir canlının hayatî fonksiyonlarının sona ermesi.</i>	ötürî -den dolayı.
ö. 18b/10, 18b/14, 19a/1, 22b/13, 25a/9, 25b/4, 26a/3, 26b/4, 27a/3, 27b/1, 27b/4, 29b/7	ö. 42a/13
ö.+i 18b/13, 26b/15, 27a/15, 27a/3, 34a/1, 34a/5, 34a/6, 34b/3, 34b/12, 35b/6, 42a/7, 47a/8	[=1]
ö.+inde 10a/4	öyle O şekilde, o biçimde.
[=25]	ö. 16a/5
‘ömr <i>Ar. Yaşam süresi.</i>	[=1]
‘ö. 26a/1	öz <i>Bir kimsenin manevî varlığı.</i>
‘ö.+e 4a/10, 4a/11, 4b/6, 24b/10	ö.+üñ 18b/15, 35a/9, 35a/9
‘ö.+inüñ 25b/3	[=3]
‘ö.+ümi 5a/10	özge <i>Başka, gayrı.</i>
	ö. 10b/14, 17a/11
	[=2]
	-P-
	pā <i>Far. Ayak.</i>

p. 19a/6

[=1]

pādişāh *Far. Büyük hükümdar.*

p. 21b/9, 48b/12

p.+dı 7a/5

p.+sun 2a/9

p.+uñ 4b/2

[=5]

pādişāhlık *Padişah olma durumu.*

p. 2a/6

[=1]

pāk *Far. Temiz.*

p. 4b/9, 21b/15, 23a/15, 27b/9,
29a/3, 30a/6, 40b/15, 41a/1, 41a/8,
44b/5, 46a/14

p.-i zāt 17a/11

p.+dur 27b/8

p.+ı 27b/12

p.+i 2a/3

p. kı1- 27b/11, 32a/5

p. ol- 22a/9, 27b/12, 27b/12

[=20]

pāk-zāt *Far.-Ar. Temiz kişi.*

p. 20b/2

p. ed- 40b/15

[=e]

paşa *Osmanlı Devleti'nde yüksek rütbeli sivil memurlara verilen resmî unvan.*

p. 4a/10, 4b/7

p.+durur 5a/1

p.+nuñ 4b/6, 6b/9

[=5]

pāy *Far. Ayak.*

p.+ına 5a/11

[=1]

pend *Far. Öğüt, nasihat.*

p. 48b/14

p.-i şaḥīh 49a/2

p.+ine 48b/4

[=3]

per *Far. Kanat.*

p. 32b/3, 32b/4, 32b/7, 41a/13

p.-i cibrīl 4a/5

[=5]

perde *Far. Kulun Allah'la alışverişine ve rabitasına engel olan düşünce, duygu vb.*

p.+de 46a/14

[=1]

perdedār *Far. Perde tutan.*

p.+ıdur 4a/5

[=1]

perrān *Far. Uçan, uçucu.*

p. 41a/13

[=1]

pervāz *Far. Uçma, uçuş.*

p. 26a/14

[=1]

pes *Far. Şu halde, öyleyse, şimdi.*

p. 6b/10, 7b/10, 8b/1, 9b/7,
10a/12, 10b/3, 10b/5, 11a/5, 12b/14,
18a/4, 19b/12, 20a/7, 20b/4, 22a/14,
22b/13, 22b/7, 23a/2, 23a/3, 23a/9,
23a/9, 24a/1, 24b/1, 24b/8, 24b/9, 25b/7,
26a/3, 26b/14, 27a/1, 27a/10, 27a/3,
27b/15, 27b/4, 28a/10, 28a/12, 29b/7,
30a/14, 30b/4, 32b/14, 34a/12, 36a/6,
36b/2, 37b/3, 38b/12, 38b/2, 40b/15,
40b/4, 43b/6, 46a/1

[=48]

pesendīdehā *Far. Seçilmiş.*

p.-y1 haq 33b/3

[=1]

peygamber *Far. Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kişi, nebi, resul.*

p. 27b/1

[=1]

pinhān *Far. Gizli.*

p. 35a/6

[=1]

pīr *Far. Bir tarikat kurucusu.*

p. 10b/12

p.-i 'aziz 35b/12

p.+e 17a/10

[=3]

pīrān *Far. Pirlar.*

p.+uη 2a/2

[=1]

pīrlık *Yaşlılık.*

p. 19b/6, 19b/8, 26b/9

p.+(ğ)e 26a/1

p.+(ğ)ine 25b/4

[=5]

pūşide *Far. Örtülü.*

p. ol- 4a/12, 36b/9

[=2]

püf *Dudakları hafifçe büzerek dışarıya üflenen nefesin sesi.*

p. di- 7b/9

[=1]

pür *Far. Dolu.*

p. 34b/14, 38b/14

[=2]

pür-ḡün *Far. Kan dolu.*

p. 1b/10

[=1]

pür-hüner *Far. Hünerli.*

p. 5a/3, 21b/14

[=2]

-R-

rabb *Ar. Yaratıcı, Allah.*

r. 2b/9, 23a/13, 33b/11, 35a/8,
48b/14

r.+e 16b/6

r.+ümün 10b/13

r.+ün 29b/14

[=8]

rabbānī *Ar. İlâhî, Allah'la ilgili.*

r.+ye 17b/9

[=1]

rabbāniyye *Ar. İlâhî, Allah'la ilgili.*

r. 36b/14, 40b/5

[=2]

rabbe'l-‘âlemîn *Ar. Âlemin yaratıcısı.*

r. 44a/8, 44a/8, 44b/4

[=3]

rabbî *Ar. Allah'a ait.*

r. 10b/13

[=1]

ra‘d *Ar. Gök gürültüsü.*

r. 14a/6, 14a/7

[=2]

raḡiya'l-lāhü ‘anh *Ar. Din büyüklerinden bahsederken “Allah razı olsun” anlamında kullanılan dua cümlesi.*

r. 8a/15

[=1]

rāḡib *Ar. İstekli, isteyen kişi.*

r. 46a/7

r. ol- 6a/15, 34a/15, 46b/7, 46b/9,
47a/13, 47a/14, 49a/2

[=8]

rāh *Far. Yol.*

r. 23a/8

r.+ı 29a/11
[=2]
rāḥat Ar. *Üzüntüsüz, sıkıntısız olma durumu, huzur.*

r. 6a/10, 31b/10, 33a/6, 35b/10, 35b/4, 37a/6, 46b/5, 47b/13, 48b/9

r.+dan 48a/13

r.+dur 16b/13

r. bul- 36b/1

r. ol- 37a/5

[=12]

rāḥatlık Rahat olma durumu.

r. 31b/7

r.+dur 35b/15

[=2]

raḥīm Ar. *“Merhamet eden” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.*

r. 43b/14

[=1]

raḥm Ar. *Merhamet.*

r. it- 2b/11

raḥm Ar. *Memelilerde yavrunun içinde olduğu ve doğuncaya kadar büyüyüp geliştiği ana karnındaki organ.*

r.+dağı 20a/9, 22a/15

r.+de 20a/1, 23b/12

r.+ün 19b/13

[=5]

rahmān Ar. *“Merhamet eden, nimet veren” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.*

r. 21b/9, 44a/6

[=2]

rahmāni’r-raḥīm Ar. *Merhametli olan Allah.*

r. 1b/7

[=1]

rahmet Ar. *Allah’ın yarattıklarına olan merhameti.*

r. 17a/10, 24b/1, 27a/11, 31b/10, 47b/11

r.-i maḥz 6a/4

r.-i ḥaqq 29b/12, 29b/13, 33b/5

r.+dür 25b/7, 26b/14

r.+i 26b/2, 29b/11, 39a/12

r.+midür 26b/5

r. id- 24b/7

r. ol- 17a/10, 35a/1

[=18]

raḥmetullāh *Ar. Allah'ın rahmeti, merhameti.*

r. 7a/10

[=1]

raḥmetu'l-lāh 'aleyh *Ar. "Allah'ın merhameti üzerine olsun" anlamına gelen dua cümlesidir.*

r. 8a/1, 17b/1, 43a/13

[=3]

ra'ib *Ar. Korku.*

r. 39a/3

[=1]

rāst-rāh *Far. Doğru yol.*

r. 43a/3

[=1]

raṭb *Ar. Yaş, ıslak.*

r.+dur 14a/13

[=1]

ra'ūf *Ar. "Çok esirgeyen" anlamında Allah'ın isimlerinden biri.*

r. 43b/14

[=1]

ravza *Ar. Bahçe.*

r.-i muḳaddes 3a/4

[=1]

rāy *Far. Fikir, düşünce.*

r.-ı şaḥīḥ 25b/1

r.-ı tedbīr 4b/10

r.+ına 49a/13

r.+ını 49a/9

[=4]

rāyiḥa *Ar. Koku.*

r. 11b/15, 12a/1

r.+sı 47b/10, 47b/8

[=4]

rāzı *Ar. Hoşnut olan.*

r. 5a/1

r.ol- *Hoşnut olmak. 35a/2*

[=2]

rebi'ü'l-evvel *Ar. Arabî ayların üçüncüsü.*

r. 4a/15

[=1]

red *Ar. Kabul etmeme.*

r. 2b/13

r. eyle- 12b/8, 37b/13

r. kııl- 29b/12

r. ol- 38a/1

[=5]

ref *Ar. Yüceltme.*

[=1]

r.+i 4a/1

[=1]

rehā *Far. Kurtuluş.*

r. 43a/2

[=1]

rengin *Far. Parlak renkli.*

r. 1b/10

[=1]

renk *Far. Şekil, görünüş.*

r.+lerle 17b/14

[=1]

re's *Ar. Uç, tepe.*

r. 4a/3

[=1]

resül *Ar. Peygamber.*

r. 10b/12, 22b/3, 3b/12, 42a/13,
46b/14

r.-i kevneyn i 3a/1

r.-ı ma' büd 3b/7

[=7]

resülullāh *Ar. Allah'ın elçisi (Hz. Muhammed).*

r. 42a/14

revā *Far. Layık, uygun.*

r.+mı 23a/7

[=1]

revān *Far. 1. Yürüyen, giden.*

r. 26a/6, 28b/13

2. Akıcı ifade.

r. 8b/6

[=3]

revāyih *Ar. Güzel kokular.*

r.-i tayyibe 37b/10

[=1]

revnaḳ *Ar. Parlaklık.*

r. 4a/1, 4a/8

[=2]

reyhān *Ar. Güzel koku.*

r. 47a/9

[=1]

rezālet *Ar. Rezillik, kepezelik.*

r. 43a/4

[=1]

rezzāk *Ar. "Rızıklandırın" anlamında Allah'ın isimlerinden biridir.*

r.-ı ādem 1b/9

[=1]
rıf̣ Ar. *Huy ve hareketlerde yumuşaklık.*

r.+ıla 14b/4

[=1]

rızā Ar. *Hoşnut ve memnun olma durumu.*

r. 35a/2

r. vir- rızā 35a/2

[=2]

rıẓk Ar. *Allah tarafından herkese takdir edilen nimet.*

r. 30b/15

r.+ıdur 35b/2

[=2]

riḅh Ar. *Ticaretten elde edilen kâr, kazanç.*

r. 25a/10

r.+i 25a/13

[=2]

ricā Ar. *Dilek, istek.*

r. et- 47b/15

[=1]

rif̣ at Ar. *Yücelik.*

r. 4b/2

[=1]

rif̣ atühü Ar. *Onun yüceliği.*

r. 4a/11

[=1]

rîh Ar. *Rüzgar, meltem.*

r. 14a/10

r.+üh 14b/11, 14b/12

[=3]

risāl Ar. *Genellikle belli bir konuda yazılmış küçük kitap.*

r. 8a/6

[=1]

risāle Ar. *Genellikle belli bir konuda yazılmış küçük kitap.*

r. 6b/10, 8a/4

r.-i dekāyık 4a/12

r.+dür 6b/13

r.+lerinden 5a/14

r.+nüh 5b/2

r.+yi 5a/13

[=7]

risālet Ar. *İnsanları dine davet etme işi, peygamberlik.*

r. 3b/5, 4a/1

[=2]	r. eyle- 38b/5
rişte <i>Far. İplik.</i>	[=7]
r.+si 21b/12	rūh <i>Ar. İnsan ve hayvanda vücudu canlı kılan hayat cevheri, can.</i>
[=1]	r. 19a/4, 19a/4, 19a/5, 21b/7, 23a/7, 24b/2, 26a/13, 27b/9, 32b/5, 41a/5
rivāyet <i>Ar. Bir haberi, söz veya olayı nakletme, anlatma.</i>	r.-ı a ^c zam 27b/11
r. 33a/12	r.-ı envār 26a/8
r.-i şahīh 7a/2	r.-ı hayvānī 41a/8
r. id- 7a/8	r.-ı insānī 20b/2
[=3]	r.-ı kudsī 6b/12, 26a/9, 38b/8
riyāh <i>Ar. Rüzgarlar.</i>	r.-ı münevver 39a/11
r. 13b/2	r.-ı pāk 21b/15, 27b/8
[=1]	r.-ı reyhān 47a/9
riyāzāt <i>Ar. Az yiyip içme, az uyuma, çok ibadet etme, nefsin arzuladığı şeylerin aksini yapma yoluyla nefsi terbiye etme, ahlakı güzelleştirme.</i>	r.+a 10b/12, 24b/15, 29b/15
r. 24a/10	r.+ı 10b/11
[=1]	r.+ına 10b/14
riyāzet <i>Ar. Az yiyip içme, az uyuma, çok ibadet etme, nefsin arzuladığı şeylerin aksini yapma yoluyla nefsi terbiye etme, ahlakı güzelleştirme.</i>	r.+uḡ 20a/14, 26a/10, 26a/12
r. 22a/6, 38b/6, 43a/5, 46b/4	r.+uḡa 41a/2
r.+le 30a/1, 46b/4	r.+uḡıdı 26a/7
	[=31]
	rūhān <i>Ar. Ruhlar.</i>
	r.+ıla 43a/8
	[=1]

rūḥānī *Ar. Ruhla ilgili.*

[=4]

r. 47b/5

rūy *Far. Yüz, çehre.*

r.+de 9a/9

r. 1b/9

r.+den 21a/14, 43b/6

r.-ı cānān 3a/9

r.+dür 9a/5, 11a/6, 19a/4, 31b/3,
31b/3, 35b/14

[=2]

r.+dürür 29a/4

rūzī *Far. Nasip.*

r. 25a/12, 35b/1, 46b/1

r.+ler 48a/4

[=3]

r.+ye 17a/6, 19a/2, 19a/3

rūcu' *Ar. Dönme, geri dönme.*

[=15]

r. ed-/et-/it- 13b/14, 15b/4,

rūḥ-perver *Ar.-Far. Ruhlu besleyen.*

16b/12, 18b/6, 22b/14

r. 21b/8

r. eyle- 20b/4, 21b/4, 21b/15

[=1]

r.+ı kıl 26a/13

rumūz *Ar. İşaret.*

r. kıl- 13b/12, 14a/4

r.+larını 44a/3

[=11]

[=1]

rütbe *Ar. Derece, sıra.*

rutübāt *Ar. Rutubetler.*

r.+den 46b/12

r. 20a/1, 20a/2

[=1]

r.+a 36a/8

-S-

r.+ı 36a/9, 37a/7, 40b/8

sa' ādet *Ar. Mutluluk.*

[=6]

s. 3b/3

rutūbet *Ar. Havada ve cisimlerde olan su buharı.*

[=1]

r. 11b/11, 15b/11, 37a/9, 40b/7

şabāḥat *Ar. Güzellik, tazelik.*

ş.+de 4b/11

[=1]	s.+1 3b/14, 4a/6
sābıku'l- hayrāt <i>Ar. Ümmetin içinde hayırda önde olanlar.</i>	[=2]
s. 25b/13	şad <i>Far. Yüz sayısı.</i>
s.+dururlar 25b/10	ş. 3a/3, 3b/8, 3b/8
[=2]	[=3]
şabī <i>Ar. Ergenlik çağına gelmemiş olan erkek çocuk.</i>	sa' d <i>Ar. Kutluluk.</i>
ş.+nüñ 24a/6	s.-1 kemāl 4b/1
[=1]	[=1]
sābiḥ <i>Ar. Hoşa giden.</i>	şadā <i>Far. Ses.</i>
s. 1b/2	ş.+sı 2a/11
s. ol- 1b/2	[=1]
[=2]	şadr <i>Ar. Baş, başkan.</i>
şābir <i>Ar. Sabreden.</i>	ş.-1 dīn 3b/2
ş. 41b/11	ş.-1 şuffe 3b/5
[=1]	[=2]
şabūḥ <i>Ar. Sabahlar.</i>	şaf <i>Ar. Cemaatle namaz kılmak için yan yana dizilmek suretiyle oluşan sıralardan her biri.</i>
ş.+ları 1b/2	ş. kı1- 47a/11
[=1]	[=1]
şabūr <i>Ar. Sabrı çok olan.</i>	şafā <i>Ar. Huzur, rahat.</i>
ş. 21a/1	ş. 3b/6, 4a/10
[=1]	[=2]
saç <i>Başı kaplayan kıllar.</i>	şaffetü'l-cennet <i>Ar. Cennetin temizliği.</i>

ş. 35b/1

[=1]

sāfilin *Ar. Aşağı kimseler.*

s.+de 28b/3

[=1]

şafra *Ar. Eskiden beden yapısının esasını oluşturduğu düşünülen dört unsurdan biri.*

ş. 15b/13

ş.+durur 29a/2

[=2]

şafvet *Ar. Temizlik, arılık.*

ş. 3a/6

[=1]

sağış *Sayı.*

s.+ını 36a/4

[=1]

saḥā *Ar. Cömertlik.*

s.+nuḡ 4b/5

[=1]

saḥbān *Ar. Hitabeti, fesahat ve belagati ile meşhur Cahiliye Dönemi şairi.*

s.+dur 4b/12

[=1]

şāhib *Ar. Bir şeyin mülkiyetine ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kişi.*

ş.-i şafvet 3a/6

ş.-i ḥāl 30b/15

ş.-i idrāk 29a/4

ş.-i kemāl 8a/6, 10b/11, 34a/4, 39b/12

[=7]

şāhibü'l-ḥulḳ *Ar. Yaratılış sahibi.*

ş. 3b/2

[=1]

şāḥiḥ *Ar. Gerçek.*

s. 7a/2, 25b/1, 49a/2

[=3]

sāḥil *Ar. Deniz kenarı.*

s.+idür 25a/9

[=1]

saḥn *Ar. Orta yer, meydan.*

s.+1 1b/10

[=1]

şāḥv *Ar. Allah sevgisinden doğan vecd ve istiğrakla kendinden geçtikten sonra his ve şuur haline dönüş, iyiyi kötüden, faydalıyı zararlıdan ayıracak ve hepsini*

*Allah'tan bilip hoşnut olacak seviyede
bir şuura kavuşma.*

ş. 27b/10, 39a/5

[=2]

sa'îd *Ar. Kutlu, uğurlu.*

s. 7a/3

[=1]

şâ'ika *Ar. Yıldırım.*

ş. 14a/8, 14a/9

[=2]

şâim *Ar. Oruç tutan kişi.*

ş. 23a/15

ş. ol- 29b/14

[=2]

sâ'ir *Ar. Başka, diğer, öbür.*

s. 11a/9, 37b/8, 40a/13, 42a/6,
42a/6, 48a/1

[=6]

sakın *Bir davranışın yapılmaması için
söylenen uyarı sözü.*

s. 8b/5, 19a/10, 33b/5, 35a/13,
35a/14

[=5]

şakîl *Ar. Ağır olan.*

ş. 23a/11, 24a/14, 26a/3, 29a/1

ş.+ol 14a/4

[=5]

sâkin *Ar. 1. Dingin, durgun.*

s. kı1- 10a/13

s. ol- 10a/10, 10a/11, 10a/5,
10a/8, 10a/8, 37a/8

2. Acısı dinmiş.

s. ol- 36a/15

3. Sönmek.

s. ol- 42a/1, 42a/4

4. Bir yerde oturan.

s.-i serây 3b/3

[=11]

şakla- *Gizlemek.*

ş.-mağa 38a/3

ş.-mazdı 39b/15

ş.-r 30b/8

ş.-sun 44b/4

ş.-ya 39b/8

[=5]

sal- *Koymak, atmak.*

s.-ar 26b/13

[=1]

şalah Ar. *Dinin yasakladığı şeylerden kaçınma.*

ş. 3a/3

ş.+1dur 33a/7

[=2]

şalāhiyyet Ar. *Yetki.*

ş. 6b/9

[=1]

şalavāt Ar. *Hz. Muhammed' ve onun soyundan gelenlere edilen dua.*

ş. 3a/3, 3b/8

[=2]

şālih Ar. *1. Uygun, yarar.*

ş. 24b/7

2. Dinin emrettiği gibi davranan

kimse.

ş. 27a/15

ş.+ler 28b/9

ş.+lere 27b/6

[=4]

şāliha Ar. *Uygun, yarar.*

ş. 25a/14, 25a/7, 28b/8, 40a/5

ş.+sı 29b/7

[=5]

sālikāne Ar. *Bir yola girmiş kimselere, saliklere yakıştır.*

s. 4b/4

[=1]

sālim Ar. *Sağlam.*

s. 25a/12

[=1]

şālişe Ar. *Bir saniyenin altmışta biri.*

ş. 43b/10

[=1]

şalla'l-lahü 'aleyhi ve sellem Ar. *Allah'ın salatu ve selamı onun üzerine olsun.*

ş. 3a/2, 3a/5, , 4a/14, 22b/4, 22b/11, 42a/13, 42a/14, 46b/14

[=6]

saltanat Ar. *Hükümdarlık.*

s. 4b/2

[=1]

şaman *Tarlardan harman yerine getirilen ekin.*

ş.+1 26b/11

[=1]

şamim Ar. *En temel kısım, öz.*

ş. 2a/2

[=1]

şân *Ün, şöhret.*

s. 41a/2

s.+ındadur 5b/15

[=2]

şan- *Öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.*

ş.-ıcak 32b/6

ş.-ma 26a/10, 26a/5, 29a/6,
32a/10, 44b/14

ş.-mağıl 23a/4

ş.-man 45a/2

[=8]

şaņa *Sen zamirinin yönelme hali.*

s. 2b/8, 2b/14, 8b/5, 23a/4,
24b/14, 32a/11, 33b/13, 33b/7, 35a/11,
35a/13, 35a/8, 46b/1, 48b/11

[=13]

şan^c at *Ar. El emeğine dayanan iş, zanaat.*

ş. 19b/15, 40a/13

ş.+lar 17b/15

ş.+larnuğ 27a/6

ş.+uğ 27a/5

[=5]

şanduk *Ar. Saklanmak istenen şeylerin konulduğu dört köşeli, kapaklı eşya.*

ş.+a 43b/9

ş.+dur 43b/8

[=2]

şanem *Ar. Put.*

ş.+e 30b/12, 30b/9

[=2]

şāni^c *Ar. Yapan kimse, yapıcı.*

ş. 20a/12

ş.+e 46a/13

ş.+i 6b/5

ş.+ler 27a/5

ş.+üñ 6b/5

ş. ol- 9b/13

[=6]

şānī *Ar. İkinci.*

ş. 4b/15

[=1]

şāniye *Ar. Bir dakikanın altmışta biri.*

ş. 42b/8, 43b/10

ş.+durur 47b/4

[=3]

şarf Ar. Bir şeyi bir işte kullanma, o yolda harcama.

ş. eyle- 31b/1

ş. id- 48b/15

[=2]

şarın- Üzerine dolamak.

ş.-up 1b/14

[=1]

şarîh Ar. Açık, belirgin.

ş.+dür 7a/3

[=1]

şarîm Ar. En keskin.

ş. 2a/5

[=1]

şaru Altın rengi, kükürt rengi.

ş. 30b/3

[=1]

saḥ Ar. Bir şeyin dışta olan tarafı, dış yüzü.

s. 28a/14

s.+ında 14a/15

[=2]

sāḥi' Ar. Yükselere çıkan, yükselen.

s.+dur 1a/6

[=1]

saḥvet Ar. Karşı konulmaz derecede zorlu ve ezici kuvvet.

s.-i celâl 2b/5

[=1]

şavāb Ar. Doğruluk.

ş.+dur 19b/7

[=1]

sāve Ar. İşaret.

s. 28b/15

[=1]

şavm Ar. Oruç.

ş. tut- 38b/5

[=1]

sa'y Ar. Çalışma, çalışıp çabalama.

s.+la 2b/6

[=1]

şayd Ar. Av.

ş. ol- 35a/12, 35a/14

[=2]

sāyebān Far. Gölgelek.

s.+1 4a/5

[=1]

sayıl- *Saymak suretiyle kaç tane olduğunu belirlemek.*

s.-maz 46a/1

[=1]

şayru *Hasta.*

ş. 44a/12

ş.+ya 38b/1

[=2]

şāzende *Far. Çalgıcı.*

s.-yi çarḫ 1b/8

[=1]

şāz-kār *Far. Uygun.*

s.+suḡ 2a/13

[=1]

seb'a *Ar. Yedi.*

s.-i seyyāre 45b/9, 45b/10,
45b/12

[=3]

şebāt *Ar. Kararından ve sözünden dönmeme.*

ş. 24b/10, 24b/12, 38b/13

ş.+ı 24b/9, 38b/12

ş.+ıla 24b/11

ş.+ınuḡ 12b/3

ş. kııl- 32a/15

[=8]

sebeb *Ar. Bir şeyin olmasına yol açan şey, durum ya da kimse.*

s. 23a/13, 32a/7, 34a/5

s.+den 18a/4, 18b/9, 21a/4,
21a/6, 22b/3, 24b/4, 26b/15, 34a/12,
34a/9, 34b/3, 40b/10, 48a/15

s.+dendür 49b/6

s.+dür 33a/7, 34a/11

s.+i 15b/7, 18b/7, 34a/1, 35b/7,
37a/7, 6a/10, 6a/9

s.+inden 43b/15, 43b/3

s.+iyle 12b/13, 22a/6

s.+iyledurur 21b/2

s.+iyledür 38b/1

s. ol- 18b/5, 40b/1

[=33]

sebz *Far. Yeşil.*

s.-i mürevvaḡ 1b/10

[=1]

seç- *Benzerleri içinde en elverişlisi kabul edip ayırmak.*

s.-meyen 32a/8

[=1]

sefer <i>Ar. Yolculuk.</i>	[=1]
s.+den 23a/9	seksen ikinci <i>Seksen birinciden sonra gelen ve sıra bildiren sayı.</i>
s.+e 8a/11	s. 4b/5
[=2]	[=1]
seḫāb <i>Ar. Bulut.</i>	selām <i>Ar. Bir kimseye veya bir topluluğa sevgi ve nezaket göstermek, sağlık dilemek için söylenen söz.</i>
s. 14a/9, 14b/5	s. vir- 7b/7
s.+uḡ 14a/7	[=1]
[=3]	selāṣe <i>Ar. Üç.</i>
seḫāvet <i>Ar. Cömertlik.</i>	s.+dürür 34b/9
s. 4a/10	[=1]
[=1]	selçuk <i>Selçuklu Devleti.</i>
seḫer <i>Ar. Tanyerinin ağarmasından biraz önceki zaman.</i>	s.-1 ‘ aẓīm 7a/4
s. 1b/15	[=1]
[=1]	selīm <i>Ar. Maddi ve manevi kusuru, eksikliği olmayan.</i>
sekerāt <i>Ar. Ölüm anı sarhoşluğu.</i>	s. 1b/15, 2a/6
s.-1 mevt 22b/7	[=2]
[=1]	sem^c <i>Ar. Söz dinleme.</i>
sekiz <i>Yediden sonra gelen sayı.</i>	s.+in 48b/4
s. 4a/4	[=1]
[=1]	
sekizinci <i>Yedinciden sonra gelen ve sıra bildiren sayı.</i>	
s. 23b/1	

semā^c *Ar. Mevlevî dervişlerinin belli bir usule göre ayakta ve kolları iki yana açılmış şekilde dönmeleri.*

s. ed- 1b/14

[=1]

semavāt *Ar. Gökler, gök katları.*

s.-ı ^culyā 1b/1

s.+a 24a/12, 25b/4, 26a/2,
27a/10, 29b/10

s.+dağı 45a/8

s.+dan 29b/11

s.+uñ 2b/2

[=9]

semāvī *Ar. Göğe ait.*

s. 9b/9

[=1]

şemer *Ar. Meyve, yemiş.*

ş. 41a/11

[=1]

şemerāt *Ar. Meyveler.*

ş.+ı 23b/6, 23b/9

[=2]

semk *Ar. Bir şeyin içi.*

s.+inden 14b/5

[=1]

sen *Teklik ikinci şahıs.*

s. 2a/9, 2a/10, 2b/10, 2b/7, 19a/8,
20b/4, 21b/13, 23a/4, 26a/14, 26a/5,
26a/9, 26a/15, 27b/15, 28b/6, 29b/11,
29b/12, 30a/4, 30a/4, 32a/14, 32a/4,
32a/5, 32b/1, 33b/12, 33b/13, 43a/7,
44b/11, 46b/2, 48a/12, 48b/12, 48b/14

s.+de 21b/12

s.+den 27b/9, 35a/2, 39a/4,
39a/5, 39a/5

s.+i 32a/15, 33b/12, 33b/6,
48b/14

s.+üñ 2b/14, 24a/11, 29b/8

s.+üñçün 21b/10, 21b/10, 21b/11

s.+üñdür 2b/5, 2b/6

[=48]

şenā³ *Ar. Övme.*

ş.-i nā-maḥdūd 1a/4

[=1]

sene *Ar. Yıl.*

s.+nüñ 4a/15

[=1]

seniyyāt *Ar. Yükseklik.*

s.+dur 14b/14

[=1]	s.-i enbiyā 3b/6
ser <i>Far. Baş.</i>	[=1]
s. 19a/6	setr <i>Ar. Gizleme, örtme.</i>
[=1]	s. et- 30b/7
serāy <i>Far. Saray.</i>	[=1]
s.-i siyādet 3b/3	sev- <i>Bir şey veya kimseye sevgi duyma.</i>
[=1]	s.-düklerinde 34a/7
seri'ü'l-ḥareke <i>Ar. Hareketli.</i>	s.-düklerine 34a/5
s.+dür 12b/10	s.-e 41b/1
[=1]	s.-er 37b/14
sermāye <i>Far. 1. Değer.</i>	s.-erler 18b/13, 18b/9
s.+dür 21b/11	s.-mesün 39b/11
2. <i>Bir ticari işe konan para ve paraya çevrilebilir malların tümü, anamal.</i>	s.-mezdi 7b/14
s.+si 25a/8	s.-sün 39b/10
[=2]	[=9]
ser-nigūn <i>Far. Ters dönmüş, baş aşağı.</i>	şevāb <i>Ar. İyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükafat.</i>
s. 29b/14	ş. 16b/12, 16b/13, 20a/7, 29b/7, 35a/3, 8b/2
[=1]	ş.-ı cemīl 47b/14
serv <i>Far. İnce, uzun ağaç.</i>	ş.+1 47b/15
s.-i çemen 3b/5	[=8]
[=1]	
server <i>Far. Bir topluluğun en ileri geleni.</i>	

sevdā *Ar. Eskiden beden yapısının esasını oluşturduğu düşünülen dört unsurdan biri.*

s. 15b/13, 29a/2

[=2]

seyelān *Ar. Akma, akıntı.*

s. et- 11b/12

s.+dur 13b/3

[=2]

se'yis *Ar. At bakımı ile görevli olan kişi.*

s. 29b/3

[=1]

seyl *Ar. Sel.*

s. 14b/6, 14b/7

s.+lerün 14b/9

[=3]

seyl-āb *Ar.-Far. Sel suyu, taşkın.*

s.+dadurur 36b/7

[=1]

seyr *Ar. Bir şeyi gözle takip etme, bakma.*

s.+leri 45b/11

s. ed- 21b/10

s. kı1- 25a/15

[=3]

seyrān *Ar. Gezip dolaşma.*

s. ed- 32b/4

[=1]

seyrān-geh *Ar.-Far. Gezinti yeri.*

s.+i 28b/14, 41b/2

[=2]

seyyāh *Ar. Seyahat eden.*

s.-ı bādiye 3a/11

[=1]

seyyāl *Ar. Akan, akıcı.*

s.+dür 12b/10

[=1]

seyyāle *Ar. Hava su gibi akıcı olan şey.*

s.+dür 12b/11

[=1]

seyyāre *Ar. Gezegen.*

s.+nüñ 45b/10, 45b/13, 45b/9

[=3]

seyyid *Ar. Efendi, önder.*

s.-i kâināt 3a/4

s.+i 2a/9

[=2]

seyyidü's-şakaleyn Ar. *İnsanların ve cinlerin efendisi.*

s. 3a/1, 22b/3

[=2]

seyyi'e Ar. *Kötü, fena.*

s. 6b/3

[=1]

sezā Far. *Layık, uygun.*

s. 29b/13

[=1]

sezā-vār Far. *Layık olan.*

s.+dur 1a/3

[=1]

şiddik Ar. *Özü sözü doğru olan, asla yalan söylemeyen, sözünün eri.*

ş. 27a/11

ş.+lar 28b/9

[=2]

şiddik-veş Ar.-Far. *Sadıklar gibi.*

ş. 32a/1

[=1]

şidk Ar. *Doğruluk.*

ş. 3a/8

ş.-1 fütüvvet 3b/5

[=2]

şifat Ar. *Bir kimse veya şeyin sahip olduğu nitelik.*

ş. 29a/4

ş.-1 mübeddel 12a/10

ş.+dur 11a/10, 11a/12, 11b/1, 11b/3

ş.+1 19b/2, 2a/12

ş.+ını 44a/2

ş.+ların 44a/3

[=10]

şifāt Ar. *Sıfatlar.*

ş. 20b/2, 27b/9, 41a/8

ş.+ların 44a/13

ş.+larını 43b/7

[=5]

şığ- *Bir şeyin sınırları içine girebilmek.*

ş.-mağ 41a/6

[=1]

şihhat Ar. *Sağlık.*

ş.+ine 10a/5, 38a/6

ş. bul- 40b/4

[=3]

şın- *Kırılmak.*

ş.-ıncak 41b/5	s.+ın 35b/1
[=1]	s.+ları 26b/12
şınā^ç at <i>Ar. Zanaat, meslek.</i>	[=9]
ş. 27a/4	şıyānet <i>Ar. Koruma.</i>
ş.+a 40a/4	ş. et- 38a/10
[=2]	[=1]
şınā^ç ī <i>Ar. Sanatkarlıkla ilgili olan.</i>	sibā^ç <i>Ar. Yırtıcı hayvanlar.</i>
ş.+den 46a/13	s. 38b/7
[=1]	[=1]
şırāt <i>Ar. İslam inanişına göre ahirette cehennem üzerinde kurulacak olan, müminlerin üzerinden kolayca geçerek cennete gireceklerine, kafirlerin ise üzerinden cehenneme düşeceklerine inanılan köprü.</i>	siccīn <i>Ar. Cehennemde bir vadinin adı.</i>
ş. 33b/1	s. 2b/9
ş.+dan 30a/13	[=1]
ş+durur 28a/12, 28a/14, 28a/15	sikke <i>Ar. Madenî para.</i>
[=5]	s.-i sa ^ç ādet 3b/3
sırr <i>Ar. Gizli tutulan şey.</i>	[=1]
s. 36b/8	şiklet <i>Ar. Ağırılık.</i>
s.-1 eşyā ^ç 39a/2	ş. 36b/11, 36b/12, 36b/13, 37a/11
s.-1 men ^ç aref 49a/1	ş.+den 37a/4
s.+1 3b/13, 33b/13, 41a/5	[=5]
s.+ıdur 33b/3	şimurğ <i>Far. Kaf Dağı'nın arkasında yaşadığına inanılan efsanevi kuş.</i>
	s.-1 kâf 3a/13
	[=1]
	sin- <i>Hazmedilmek.</i>

s.-inceye 36b/6	[=1]
[=1]	siyādet <i>Ar. Efendilik, beylik.</i>
siñir <i>Duyulardan ve hareketlerden gelen uyarıları organlardan beyne ileten beyazımsı teller.</i>	s. 3b/3
	[=1]
	siyāset <i>Ar. Amacına ulaşmak için şartların gerektirdiği gibi davranma.</i>
s.+lerden 8b/14, 9b/7	s. 22a/8
s.+leri 36a/9, 37a/10	s.+de 29b/2
s.+lerinüñ 37a/7	s.+den 29a/13, 29a/15, 6a/6
s.+lerüñ 19b/4	s.+ine 29b/8
[=6]	s.-edicişidür 29b/1
sipihir <i>Far. Gök, sema.</i>	s. eyle- 29b/3, 29b/4, 29b/4, 29b/5, 29b/6
s.+e 1b/14	[=12]
[=1]	siz <i>Çokluk ikinci şahıs.</i>
sirāyet <i>Ar. Geçme, bulaşma.</i>	s.+i 44b/3
s. 18a/15	[=1]
s. et-/ed- 5b/13, 18a/14	şoñbet <i>Ar. İki veya daha çok kimse arasında karşılıklı olarak dostça yapılan konuşma.</i>
s. eyle- 13b/5, 17b/13, 18a/7, 18b/3	ş.+i 31a/15
[=7]	ş.+ini 36b/8
sīret <i>Ar. Bir kimsenin ahlakı dışı akseden davranışı.</i>	ş. et- 7a/11
s.-i ‘ādile 25a/15, 29b/3	[=3]
[=2]	
sitāre <i>Far. Yıldız.</i>	
s.-i āsumān 3a/10	

şon *Ondan sonrası veya başkası olmayan, onunla nihayet bulan.*

ş.+ın 31a/2

[=1]

şonlu *Sonu olan, ölümlü.*

ş.+dur 40b/3, 40b/3, 40b/3, 40b/4

[=4]

şonra *İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda.*

ş. 6a/3, 6b/6, 9a/8, 9b/14, 14b/6, 16b/13, 16b/15, 19b/10, 21b/3, 22a/11, 22a/15, 23b/10, 23b/11, 23b/13, 23b/15, 23b/9, 24a/10, 25b/8, 26b/1, 27a/8, 27b/1, 34b/2, 35b/8, 39a/5

ş.+ğı 22b/6, 30a/14, 47a/8

[=27]

şor- *Soru yönelterek bilgi istemek.*

ş.-dı 8a/14

[=1]

şovu- *Yavaş yavaş ısını, sıcaklığını kaybetmek.*

ş.-sa 37a/9

[=1]

şovuk *Isısı düşük olan.*

ş. 37a/15

ş.+da 37a/13

ş.+dan 30b/7, 37b/6

ş.+(ğ)a 37b/5

ş.+sa 40a/12

[=6]

söyle- *Anlatmak istediği şeyi sözle bildirmek.*

s.-me 8b/5

[=1]

söylen- *Sözle anlatılmak.*

s.-üp 5b/4

[=1]

söyün- *Sönmek.*

s.-dügine 7a/12

s.-ür 36b/1, 42a/1

[=3]

söz *Ağızdan çıkan bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.*

s. 8a/4, 8a/7, 8b/6, 9a/8, 10b/9, 17a/10, 17a/10, 44b/10, 48b/13

s.+den 17a/11

s.+dür 17a/9, 18b/7

s.+i 20a/13, 27b/8, 33b/11

s.+iledür 17a/9

s.+in 43a/7

s.+inde 45a/2

s.+ini 45a/1, 49a/3

s.+le 17a/11

s.+lerinden 8b/7

s.+ü 8b/4

s.+üm 33b/11

s.+üğ 35b/1

s. aç- *Bahsetmek.* 32b/15

s. id- 48a/7

[=27]

şu *Kokusu ve tadı olmayan şeffâf, sıvı madde.*

ş. 10a/11, 12b/11, 12b/11, 15a/2, 15a/4, 15b/12, 30b/3, 47b/9

ş.+dan 42a/12

ş.+dur 13a/3, 13a/4

ş.+lar 15a/5, 15b/9

ş.+lardur 14b/7

ş.+ları 15b/6

ş.+yı 15a/14, 15b/1, 15b/3, 15b/4

ş.+yınığ 15b/5

ş.+yla 13a/2

[=21]

su'âl *Ar. Soru.*

s. 11a/1, 34a/4, 9a/12

s.+e 11a/2

s.+i 5b/6

s.+inde 5b/4

s.+üğ 32b/14

s. et-/ed-/it-/id- 5b/10, 7a/1, 8b/8, 9b/12, 11a/10, 11a/12, 11a/13, 11a/15, 11a/5, 11a/5, 11a/7, 11a/8, 11b/11, 11b/13, 11b/14, 11b/15, 11b/9, 11b/2, 11b/4, 11b/5, 11b/6, 11b/7, 12a/11, 12a/12, 12a/14, 12a/15, 12a/2, 12a/3, 12a/7, 12b/10, 12b/12, 12b/2, 12b/3, 12b/5, 12b/7, 12b/8, 13a/2, 13b/4, 13a/10, 13a/11, 13a/13, 13a/14, 13a/3, 13a/5, 13a/6, 13a/7, 13a/8, 13b/1, 13b/11, 13b/13, 13b/14, 13b/2, 13b/5, 13b/7, 13b/8, 13b/9, 14a/10, 14a/12, 14a/14, 14a/2, 14a/4, 14a/6, 14a/8, 14b/1, 14b/11, 14b/13, 14b/15, 14b/3, 14b/4, 14b/6, 14b/7, 14b/9, 14a/1, 15a/1, 15b/12, 16a/1, 16a/4, 16a/7, 15a/10, 15a/13, 15a/15, 15a/3, 15a/4, 15a/6, 15a/8, 15a/9, 15b/1, 15b/10, 15b/11, 15b/14, 15b/15, 15b/6, 16a/10, 16a/11, 16a/12, 16a/14, 16a/2, 16a/6, 16a/9, 16b/1, 16b/11, 16b/12, 16b/14, 16b/2, 16b/4, 16b/5, 16b/6, 16b/7, 16b/8, 16b/9, 17a/4, 20b/8, 17a/1, 17a/15, 17a/2,

22a/3, 26b/3, 29a/14, 32b/9, 33a/3,
34a/3, 39a/12, 45a/4

s. kı1- 5b/8, 8a/9, 18a/14, 19a/13,
23b/2, 25a/2, 28a/14, 30a/10, 32b/11,
34a/4, 35b/8, 41b/8, 43a/11, 46b/8, 49a/5

[=145]

şubḥ *Ar. Sabah.*

ş. 38b/11

[=1]

şuffe *Ar. Tekke, zaviye gibi yerlerde
sütunlarla ayrılmış olan oturma yeri.*

ş.-i şafâ 3b/5

[=1]

sultân *Ar. Hükümdar.*

s. 2a/6, 48b/10, 7a/3

s.-ı 'âlem 1b/12

s.-ı vilâyet 7b/10

s.+a 46a/11

s.+sun 2a/10

[=7]

şun'î *Ar. Doğal olmayan, yapay.*

ş. 18a/9

[=1]

şüret *Ar. Tarz, yol, şekil.*

ş. 12a/2, 12a/2, 14a/11, 16a/12,
19a/1, 26a/13, 26a/8

ş.-i cismânî 17a/5

ş.-i ḥayvânî 19a/2, 19a/3

ş.-i rûḥânî 17a/6

ş.+den 17b/7, 19a/5

ş.+dür 11a/6, 14a/9

ş.+i 10b/8, 23b/12, 23b/14,
28a/12, 28a/13, 28a/15

ş.+idurur 28b/2

ş.+idür 16a/11

ş.+inden 26a/11

ş.+lerinden 11a/6

ş.+lerle 17b/13

ş.+üş 20a/12

[=27]

şüretâ *Ar. Dış görünüşe göre.*

ş. 35a/1

[=1]

şusa- *Su içme ihtiyacı duymak.*

ş.-mazlar 44a/13, 46a/5

[=2]

susmâr *Far. Kertenkele.*

s. 3b/15

[=1]
şusuz *Suyu bulunmayan veya az olan.*

ş. 36b/2, 47b/8, 47b/9

[=3]
şusuzluk *Susuz olma, susuz kalma durumu.*

ş. 38b/2

ş.+dan 30b/8, 37b/7

ş.(ğ)a 37b/7

[=4]
şuver *Ar. Suretler, şekiller.*

ş. 11a/13, 11a/15, 46a/14

ş.-i ʿaqliyye 9a/10

ş.-i heyūlā 12a/8

ş.-i muhtelif 11a/11, 11a/11

ş.-i müteferrika 11a/13

ş.+ini 12a/7

[=9]
sübbüh *Ar. “Her türlü kusurdan, noksandan, beşeri nitelik ve zaaflardan uzak” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.*

s. 1a/11

[=1]

sübhān *Ar. “Her türlü kusurdan, noksandan, beşeri nitelik ve zaaflardan uzak” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.*

s.-ı aʿ zam 1b/12

[=1]

süfl *Ar. Alçaklık.*

s.+den 32a/12, 32b/5

[=2]

süflī *Ar. Bir yere veya bir şeye göre aşağıda, alçakta bulunan.*

s. 27b/7, 30a/4, 38b/14, 39a/1, 41b/3, 46a/10, 49a/2

s.+den 19a/9, 46b/3

s.+e 32a/12

s.+ken 28b/14

s.+ye 23a/8, 28a/1

[=13]

süheyl *Ar. Güney yarımkürede yer alan büyük ve parlak yıldız.*

s.+üñ 12b/15

[=1]

sükün *Ar. Durma, hareketsiz kalma, durgunluk.*

s. 23a/12

s.+dan 37a/9, 37b/6
s.+1 37a/6
[=4]
süleymān *Ar. Hz. Davut'un oğlu, İsrailoğullarına gönderilen hükümdar, peygamber.*
s. 48b/12
[=1]
süleymān-nāme *Ar.-Far. Firdevsî-i Rûmî'nin II. Bayezid adına yazdığı eseri.*
s.-i kebîr 4b/4
[=1]
sülûk *Ar. Bir yola girme.*
s.+1 6b/8
[=1]
sümük *Burun boşluklarından gelen yapışkan sıvı.*
s.+i 30b/2
[=1]
sünbül *Far. Güzel kokulu çiçekler açan mor renkli süs bitkisi.*
s. 3b/14
[=1]
sünnet *Ar. Hz. Muhammed'in Müslümanlarca uyulması gereken*

sözleriyle örnek iş ve davranışlarının tamamı.

s.+de 17a/3, 17a/3

[=2]

süngük *Kemik.*

s.+den 26a/6, 41a/15

[=2]

sür- *Değdirmek, dokundurmak.*

s.-düğümce 5a/12

[=1]

sür'at *Ar. Çabukluk, hızlılık.*

s.+1 18a/11

[=1]

sürür *Ar. Sevinç.*

s. 35b/4, 35b/9, 38a/7

s.+da 46a/5

s.+ın 44a/4

[=5]

-Ş-

şād *Far. Sevinçli.*

ş.+1 40b/14

[=1]

şāfi *Ar. Şifa veren.*

ş. 39a/11

[=1]	şākirān <i>Ar. Şükreden kişiler.</i>
şāh <i>Far. Padişah.</i>	ş.+dan 5a/3
ş. 2b/12, 7a/8, 7b/7	[=1]
ş.+uñ 4a/4, 7a/10	şām <i>Far. Akşam.</i>
[=5]	ş. 38b/11
şāhid <i>Ar. Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kişi.</i>	[=1]
ş.+dürür 2a/1, 44b/6	şān <i>Ar. Ün, şöhret.</i>
ş.+i 7a/4	ş.+ında 4a/1
[=3]	[=1]
şāhlık <i>Şah olma durumu.</i>	şānühü <i>Ar. Onun şanı.</i>
ş.+(ğ) uña 2a/9	ş. 1b/6
[=1]	[=1]
şahş <i>Ar. Kimse, kişi.</i>	şarāb <i>Ar. Özellikle üzüm suyunun belli usullerde mayalandırılmasından elde edilen içki.</i>
ş. 11a/14, 11a/14, 49a/15, 9b/5	ş.+a 38b/2
ş.-ı vāhıde 49b/13	[=1]
ş.+ına 11a/9	şark <i>Ar. Doğu.</i>
[=6]	ş. 12b/14
şak <i>Ar. Yarma, yarıлма.</i>	[=1]
ş. 4a/3	şaş- <i>Ne yapacağını bilemez duruma gelmek.</i>
[=1]	ş.-ar 10b/10
şākir <i>Ar. Şükreden kişi.</i>	[=1]
ş. 41b/12	
[=1]	

şebēh Ar. *Benzeme, benzeyiş.*

ş. 2a/3

[=1]

şebīh Ar. *Benzer.*

ş. 2a/7

[=1]

şecer Ar. *Ağaç.*

ş.+de 41a/11

[=1]

şedā'id Ar. *Eziyetli, zahmetli, sıkıntılı durumlar.*

ş. 18b/14

ş.+ler 45b/15

[=2]

şefā'at Ar. *Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin kulların suçlarının bağışlanması için Allah katında aracılık etmeleri.*

ş.+1 29b/9

[=1]

şeffāf Ar. *Berrak.*

ş. 12b/5, 12b/6

ş.+dur 12a/15, 12b/10

[=4]

şefi'ü'l- müzribin Ar. *Günahkarların şefaatchisi.*

ş. 3a/1

[=1]

şefkat Ar. *Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.*

ş. 38a/8

[=1]

şehādet Ar. *Görülen ve bilinen bir durum hakkında şahitlik etme.*

ş.+de 20b/3

[=1]

şehbāz Far. *Doğan.*

ş.-1 'ākīl 2a/2

[=1]

şehensāh Far. *Şahlar şahı.*

ş.+uḡ 4b/2

[=1]

shevāt Ar. *Şehvetler, nefsin aşırı istekleri.*

ş. 42a/6, 42a/6

ş.+1 31a/14

ş.-1 cismānī 21a/3

[=4]

şehid *Ar. Allah yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kişi.*

ş. 7a/3

ş.+ler 28b/9

[=2]

şehr *Far. Merkezi yerleşim yeri.*

ş. 25a/10, 29b/4

ş.+de 31a/12

ş.+e 7b/2

ş.+inde 4b/1, 7a/6

ş.+ine 25a/13

[=7]

şehvānī *Ar. Şehvetle ilgili.*

ş. 38a/11, 47a/13

[=2]

şehvāniyye *Ar. Şehvetle ilgili.*

ş. 49b/8

[=1]

şehvet *Ar. Ölçüyü aşan, şiddetli, nefsin hoşuna giden arzu.*

ş. 35a/11, 38b/3, 48b/5

ş.+den 27b/11

ş.+i 36b/14, 42a/3

ş.+idür 41b/15

ş.+ile 35a/9

[=8]

şek *Ar. Şüphe.*

ş. 10a/4

ş. ed-/id- 19b/12, 44a/1 44a/14

ş. ol- 9b/8

[=5]

şeker-ḥāy *Far. Tatlı sözlü kişi.*

ş. 3a/5

[=1]

şekl *Ar. Dış görünüş.*

ş. 17a/5

ş.+le 17b/13

ş.+leri 49b/6

[=3]

şeksüz *Şüphesiz.*

ş. 20b/2, 41a/12

[=2]

şem^c *Ar. Mum.*

ş. 27b/13

ş.+le 7b/10

ş.+leri 7a/11, 7a/12, 7b/3

[=5]

şemle *Ar. Sarık.*

ş.+sini 1b/14

[=1]

şems *Ar. Güneş.*

ş. 1b/14, 13b/11, 13b/12, 20b/1

ş.-i cihān 17a/7

ş.-i tābān 19a/7

ş.+den 14a/15, 37b/2

ş.+üñ 11b/7, 13b/10, 13b/12,
21b/2, 31a/7

[=13]

şems *Ar. 13. yüzyılda yaşamış
mutasavvıf.*

ş. 7b/1, 17a/15, 19a/15, 20b/9,
20b/10, 22a/3, 30a/10, 43a/11

ş.+den 30a/10

ş.+i 8a/8, 11a/4

ş.+üñ 32b/12

[=12]

şemseddin-i tebrizi *Ar. 13. yüzyılda
yaşamış mutasavvıf.*

ş. 5b/8

[=1]

şems-i tebriz *Ar. 13. yüzyılda yaşamış
mutasavvıf.*

ş. 17a/13, 17b/1, 18a/15, 19a/14,
23b/3, 25a/3, 26b/4, 39a/10, 43a/12,
45a/6, 46b/8, 46b/9, 49a/6, 49a/7

ş.+den 26b/3

ş.+üñ 11a/2, 32b/10

[=16]

şems-i tebrizi *Ar. 13. yüzyılda yaşamış
mutasavvıf.*

ş. 7a/1, 7a/15, 8a/1, 25a/4, 26b/5,
28a/14, 28a/14, 29a/14, 29a/15, 32b/9,
33a/3, 34a/4, 35b/12, 35b/5, 41b/10,
41b/7, 41b/8, 43a/11, 45a/4

ş.+den 34a/2

[=20]

şems tebriz *Ar. 13. yüzyılda yaşamış
mutasavvıf.*

ş.+i 10b/15

[=1]

şems tebrizi *Ar. 13. yüzyılda yaşamış
mutasavvıf.*

ş. 30a/12

[=1]

şem^c-veş *Ar.-Far. Mum gibi.*

ş. 19a/6, 20a/14

[=2]

şer^c *Ar. İslam şeriati.*

ş.-i millet 3b/3

[=1]

şeref *Ar. Onur, haysiyet.*

ş. 33b/13

[=1]

şerh *Ar. Açıklama.*

ş.+i 38b/2

ş. ed- 18b/7, 35b/11

ş. ol- 8a/6

[=4]

şer'î *Ar. Şeriata uygun.*

ş.+dür 33a/4

[=1]

şerî'at *Ar. İslam hukuku.*

ş.+da 17a/3, 17a/4

[=2]

şerîf *Ar. Şerefli.*

ş. 26a/3, 33a/5

ş.-i 'ilm 9a/11

ş.+dür 31a/10

ş.+i 28a/12

[=5]

şeş *Far. Altı.*

ş. 32b/7

[=1]

şey' *Ar. Söz, olay, iş, durum, madde, eşya vb. yerine kullanılan belirsiz kelime.*

ş. 11b/3

ş.+de 44b/13

ş.+dendür 44b/13

ş.+i 16a/12

ş.+in 16a/13

ş.+ün 12a/8

[=6]

şeyh *Ar. Hoca.*

ş. 5a/14, 5a/15

[=2]

şeytân *Ar. Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan varlık.*

ş. 13b/1, 13b/1

ş.+durur 31a/4

[=3]

şiddet *Ar. Zorluk, sıkıntı.*

ş. 20a/3

[=1]

şimâl *Ar. Kuzey.*

ş. 12b/15	[=48]
[=1]	şöyle <i>Şuna benzer, şunun gibi.</i>
şimdiki <i>İçinde bulunulan zamanda olan.</i>	ş. 5b/7
ş. 4b/6	[=1]
[=1]	şu <i>Çok uzakta olmayan şeyi işaret yoluyla belirtir.</i>
şināhten <i>Far. Bilmek.</i>	ş. 43b/3
ş. 9b/5	[=1]
[=1]	şu' ā' <i>Ar. Işın.</i>
şinev <i>Far. Dinle.</i>	ş. 13b/10, 13b/14
ş. 2b/12, 2b/12, 2b/13	ş.+ınuş 11b/14
[=3]	[=3]
şirk <i>Ar. Allah'a ortak koşmak.</i>	şu' le <i>Ar. Alev.</i>
ş. 16b/7	ş.+lense 42b/3
ş.+den 44b/5	[=1]
[=2]	şühūd <i>Ar. Şahitler.</i>
şol <i>Şu, o.</i>	ş.+ı 3b/15
ş. 10b/6, 10b/7, 11a/11, 16a/2,	[=1]
18a/4, 1a/5, 20a/8, 21b/3, 22a/15, 22b/7,	şühūr <i>Ar. Aylar.</i>
24a/2, 25b/10, 26b/10, 30a/15, 30b/9,	ş. 4a/15
31a/11, 31a/5, 31a/7, 31b/4, 34a/14,	ş.+ında 4a/15
34b/6, 35b/15, 36a/7, 36b/12, 36b/12,	[=2]
37b/9, 38a/11, 38a/12, 38a/8, 39b/2,	şükür <i>Ar. Verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme.</i>
40b/5, 40b/6, 41b/14, 43b/4, 45a/12,	
45b/12, 45b/13, 47a/10, 47a/11, 47b/11,	
47b/13, 47b/6, 47b/8, 48a/15, 48a/4,	
48a/6, 48a/8, 49a/11	

ş.+ile 46b/1 [=47]

ş.+inün 5a/10

ta'ab *Ar. Sıkıntı.*

ş. kı1- 23a/14

t. 6a/10

[=3]

[=1]

şükūh *Far. Ululuk.*

ta'allūm *Ar. Ders alarak öğrenme.*

ş.+ından 5a/7

t.+ini 30b/9

[=1]

[=1]

şūrb *Ar. İçme.*

ta'am *Ar. Yemek.*

ş. 30b/10, 36b/3

ţ.+a 38b/2

ş.+dan 36b/5

ţ.+ı 47b/7

ş.+e 31b/3

ţ.+lar 47b/6

[=4]

[=3]

şūrūr *Ar. Kötülükler.*

ta'āmlan- *Yemek vermek.*

ş.-ı nār 42b/12

ţ.-durup 9a/12

[=1]

[=1]

-T-

tā'at *Ar. Allah'ın emirlerine uyma.*

tā *Far. Dek, değin, kadar.*

ţ. 16b/10, 16b/9, 23a/14, 29a/8

t. 4b/8, 5a/4, 8a/7, 8b/3, 8b/5, 9b/3, 17b/14, 18a/2, 18b/3, 19a/11, 22a/7, 24b/2, 24b/7, 26a/13, 27b/14, 29a/9, 29b/13, 29b/7, 29b/9, 2b/8, 32a/4, 32a/6, 33b/8, 34a/13, 34b/10, 34b/5, 35a/2, 36a/12, 36a/5, 36b/15, 36b/3, 36b/5, 38a/2, 38b/6, 38b/9, 39b/8, 40b/3, 40b/4, 40b/4, 41a/7, 43a/3, 43a/8, 45a/1, 46b/1, 48b/11, 49a/1, 49a/3

ţ.-ı hāḳḳ 23a/15

ţ.+ıla 43a/5

ţ. et-/id- 2b/8, 23a/9, 23a/13, 29b/14, 43a/1

ţ. eyle- 21b/13, 30a/7, 38b/5

ţ. kı1- 48b/15

[=15]

ṭabʿ *Ar. Huy, yaratılış.*

ṭ. 33b/8

ṭ.+a 38b/4

ṭ.+ına 38a/11

ṭ.+ınuṣ 36a/2

[=4]

tāb-nāk *Far. Parlak.*

t. 27b/11

t. kı1- 32a/5

[=1]

ṭabaqa *Ar. Katman.*

ṭ+dur 45b/1

[=1]

ṭabaqāt *Ar. Tabakalar, katlar.*

ṭ.-1 insānī 26b/1

[=1]

tābān *Far. Parlak, ışıklı.*

t. 19a/7, 39a/7

[=2]

ṭabāyiʿ *Ar. Yaratılışlar, huylar.*

ṭ.-i erbaʿ 15b/10

[=1]

tābiʿ *Ar. Birine veya bir şeye uyan, onun arkasından giden.*

t.+dür 31b/7

[=1]

ṭabiʿat *Ar. Bir varlığın tabii özelliklerinin tümü.*

ṭ. 13b/4, 13b/4, 16a/9, 36b/11

ṭ.-1 felekiyye 13a/13

ṭ.+da 37b/13

ṭ.+daki 36b/3, 37a/4

ṭ.+durur 34b/8

ṭ.+ına 38a/14, 20a/4

ṭ.+ında 34a/8, 34a/9

[=13]

ṭabiʿi *Ar. Olağan, normal.*

ṭ. gel- 39b/10

[=1]

taʿbīr *Ar. Bir anlam ifade eden söz.*

t. id- 5a/9

t. ol- 11a/12

[=2]

tābnāk *Far. Parlak, ışıltılı.*

t. 32a/5, 44b/5

[=2]

tācīr *Ar. Ticaretle uğraşan kimse.*

t.+ler 25a/10

t.+lere 25a/11	[=1]
t.+lerüñ 25a/8	ṭāhā Ar. <i>Kuran'ın yirmi birinci suresi.</i>
[=3]	ṭ.+durur 4a/6
tafşil Ar. <i>Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama.</i>	[=1]
t.+i 19b/5	taḥarrüz Ar. <i>Sakinma, korkma.</i>
t.+le 8a/3	t. et- 38a/5
[=2]	[=1]
tağ Yer kabuğundaki çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlara sahip kaya kütlesi.	ṭāhir Ar. <i>Temiz.</i>
ṭ.+da 1b/15	ṭ.+dür 11b/4
ṭ+lardan 14b/8	[=1]
[=2]	taḥiyyāt Ar. <i>“Allah ömürler versin” anlamındaki dua.</i>
tağayyür Ar. <i>Değişme.</i>	t. 4a/8
t.+le 29a/5	[=1]
t. ol- 19b/8	taḥkik Ar. <i>Hakikati anlayıp bilme.</i>
[=2]	t. 3b/13, 32b/13
tağyir Ar. <i>Değiştirme.</i>	[=2]
t. 12a/9	taḥrik Ar. <i>Duyuları harekete geçirme.</i>
t.+dür 12a/6	t.+le 17b/13
[=2]	[=1]
tağla- Vücuda kızgın demirle damga vurmak.	taḥşil Ar. <i>Öğrenme.</i>
ṭ.-mışdur 1a/11	t. id- 41a/3
	[=1]
	taḥsîn Ar. <i>Takdir etme, övme.</i>

t. 6b/12
t. id- 8b/6
t. kı1- 11a/3, 17a/14, 17a/8,
35b/7, 39a/12
[=7]

taht *Far. Hükümdarlık makamı.*

t.+1 4a/4
t.+ında 17b/2, 18b/4, 45b/2
t.+ındaki 45a/3, 45a/5, 45a/7,
6a/13
[=8]

tahta *Far. Okullarda üzerine yazı yazılan levha.*

t. 24a/6
[=1]

tā'ife *Ar. İnsan topluluğu, cemaat.*

ṭ. 9a/8, 43b/7
[=2]

tāk *Ar. Kubbe.*

ṭ. 3a/7
ṭ.-ı muḳarren 1b/8
ṭ.-ı meleküt 3a/14
ṭ.-i kisrā 4a/3
[=4]

taḳāt *Ar. Güç, kuvvet.*

ṭ. 5a/9
ṭ.-ı insāniyye 6a/3
[=2]

taḳdīr *Ar. Değerini belirleme.*

t. 2b/5
t.+ce 25a/3
t.+e 1b/2
[=3]

taḳlīd *Ar. Birine ya da bir şeye benzemeye çalışma.*

t. 33a/14, 33a/15
t. ol- 33a/12
[=3]

taḳrīr *Ar. Sözle anlatma.*

t. 5a/8
[=1]

tāl *Ar. "Uzun olsun" anlamındaki dua.*

ṭ.-i beḳā 4b/15, 6b/9
[=2]

ṭalak *Ar. Nikahlı eşi boşama.*

ṭ. 32a/1, 39b/11
[=2]

ṭaleb Ar. *İsteme, dileme.*

[=24]

ṭ. et- 34a/14

ṭ. eyle- 14a/8, 37a/15, 37b/3,
46a/9

ṭ. kı1- 19a/7, 19a/7, 32a/7, 33a/4,
36a/12, 48b/7

[=11]

ṭālib Ar. *İsteyen, talep eden.*

ṭ. 46b/7, 6a/15

ṭ. ol- 39a/14, 49a/1

[=4]

tām Ar. *Eksiği olmayan.*

t. 32b/2

t.+1a 17b/10

[=2]

tamām Ar. *Eksiği olmayan, bütün.*

t. 2a/15, 4b/14, 5b/3, 29b/15,
38b/11, 39b/1, 41a/3, 41a/6

t.+1 39a/13

t. ed- 36b/3

t. eyle- 27a/8

t. kı1- 24a/10

t. ol- 17b/14, 22a/7, 22a/8,
23b/12, 23b/14, 24a/4, 34a/15 39b/3,
39b/8, 40a/1, 40a/15 41a/10

ṭamar *Canlı varlıkların kan dolaşımını
sağlayan kanal.*

ṭ.+lardan 8b/14, 9b/7

ṭ.+laruḡ 19b/5

[=3]

ṭamla *Bir sıvının yuvarlak şeklindeki
küçük parçası.*

ṭ.+dur 14b/3

ṭ.+lardan 14b/5

[=2]

ṭa‘n Ar. *Yerme, ayıplama.*

ṭ. et- 8b/5

[=1]

ṭanzīf Ar. *Temizleme.*

t.+inde 30b/6

[=1]

ṭap- *Tanrı olarak kabul etmek.*

t.-anlar 30b/9

t.-arlar 30b/12

[=2]

ṭaraf Ar. *Yön, cihet.*

ṭ.+a 37b/5

ṭ.+dur 12b/14, 12b/15

[=3]	t. eyle- 27b/8
ta'rif <i>Ar. Tanım.</i>	t. kı1- 32b/12
t. ed- 12b/8	[=3]
[=1]	taşfiye <i>Ar. Temiz duruma getirme.</i>
tāriḥ <i>Ar. Geçmişteki bir konuyu işleyen anlatı.</i>	t.+yle 32a/5
t.-i a' zām 4b/4	[=1]
[=1]	taş <i>Yeryüzünün sertleşmiş tabakalarında bulunan, renginin içindeki maden, tuz ve oksitten alan cisim.</i>
ṭarīḳ <i>Ar. Yol.</i>	t. 7b/8
t.+i 6a/2	[=1]
t.+in 25a/2	taşra <i>Dışarı.</i>
t.+le 24a/9	t. 7b/5
[=2]	t. çık- 7b/5
taşavvuf <i>Ar. Allah'ın niteliğini, evrenin oluşumunu varlık birliği anlayışıyla açıklayan akım.</i>	[=2]
t.+dan 32b/15	ṭatlu <i>Şeker tadında olan, ağza hoş gelen.</i>
[=1]	t. 15b/7, 15b/9
taşavvur <i>Ar. Zihinde şekillendirme.</i>	[=2]
t. ed-/et- 16a/12, 44a/6	ṭāus-veş <i>Far. Tavus kuşu gibi.</i>
t. eyle- 40a/4, 43b/8	t. 32b/4
[=4]	[=1]
taşdik <i>Ar. Gerçek olduğunu söyleme, doğrulama.</i>	ṭavīl <i>Ar. Uzun.</i>
t. et- 16b/3	t. 43b/4
	t.+dür 38b/2, 42b/6

[=3]	te‘āl Ar. “Şanı yüce olsun” anlamında Allah.
ta‘yīb Ar. <i>Ayıplama.</i>	t. 10b/11, 18a/9
t. id- 26b/16	[=2]
[=1]	te‘ālā Ar. “Şanı yüce olsun” anlamında Allah.
ta‘yīn Ar. <i>Belirli duruma getirme.</i>	t. 3b/10, 4a/10, 5a/4, 9b/10,
t. 5b/5	15a/7, 17b/15, 17b/3, 18a/1, 1b/6,
[=1]	21a/10, 21a/11, 21a/11, 21a/7, 21a/7,
ṭayyīb Ar. <i>İyi, güzel, hoş.</i>	21a/8, 22a/12, 22a/13, 22a/13, 22b/14,
ṭ.+den 26b/13	22b/9, 22b/9, 23a/1, 25a/11, 25b/11,
[=1]	25b/14, 25b/14, 25b/8, 26b/13, 26b/15,
ṭayyibe Ar. <i>İyi, güzel, hoş.</i>	26b/16, 26b/7, 26b/7, 28b/3, 28b/3,
ṭ. 31a/13	30b/12, 30b/12, 31b/11, 31b/12, 33a/8,
ṭ.+leri 37b/10	33a/9, 34a/10, 34a/12, 40a/6, 40a/7,
[=2]	40a/8, 42b/3, 42b/4, 42b/9, 43b/9,
tāze Far. <i>Yeni, körpe.</i>	44a/10, 44a/7, 44a/9, 44b/1, 44b/3,
t. 24b/13, 38b/15	45b/6, 46a/9, 47a/1, 47a/11, 47a/15,
[=2]	47a/15, 47a/6
ta‘zīm Ar. <i>Saygı gösterme, hürmet etme.</i>	t.+dan 24b/1, 27a/11, 30b/14,
t. id- 4a/7	36a/4
[=1]	t.+dur 34b/7
te‘ab Ar. <i>Yorgunluk.</i>	t.+nuñ 18a/6, 18b/10, 18b/12,
t. 35b/4, 35b/10	43b/13, 44b/3, 45a/11
[=2]	t.+ya 25b/6, 25b/7, 30b/10
	[=75]
	te‘allüm Ar. <i>Ders olarak öğrenme, belleme.</i>

t. 22a/8	[=1]
[=1]	tedbîr <i>Ar. İdare etme, yönetme.</i>
tebâh <i>Far. Yıkılma.</i>	t. 2b/6
t. kı1- 43a/2	t.-i te ^ç allüm 22a/8
[=1]	t.+inde 4b/10
tebârek <i>Ar. Kötülükten, kusurdan tenzih edilmiş.</i>	[=3]
t. 31b/11, 33a/8	tedennî <i>Ar. Gerileme.</i>
[=2]	t. ol- 34b/5
tebdîl <i>Ar. Değiştirme.</i>	[=1]
t. ol- 20a/12	te'dîb <i>Ar. Terbiye etme.</i>
[=1]	t. id- 27b/15
tebeddül <i>Ar. Başka şekle girme, değişme.</i>	[=1]
t.+dür 24b/9, 38b/11	te'emmül <i>Ar. Etraflıca düşünme.</i>
[=2]	t. et- 37b/15
tebevvel <i>Ar. İdrarını yapma.</i>	[=1]
t. 44a/13	teftîş <i>Ar. İnceleyip araştırma.</i>
[=1]	t. ed- 48b/2
tecâvüz <i>Ar. Saldırma.</i>	[=1]
t. eyle- 28a/13	tekârüb <i>Ar. Birbirine yakın gelmek.</i>
[=1]	t.+idür 12a/9
tecellî <i>Ar. Görünme, görünür olma.</i>	[=1]
t. id- 39a/4	teğayyüt <i>Ar. Büyük def-i hâcet.</i>
	t. 44a/13

[=1]	[=1]
taḥallül <i>Ar. Bir şeyin cüzlerini birbirinden ayırma.</i>	temekkün <i>Ar. Yerleşme, mekan tutma.</i>
t. ed- 12a/1	t. ed- 12a/12
[=1]	[=1]
tehī <i>Far. Boş.</i>	temennā <i>Ar. Arzu, istek, temenni.</i>
t. 5a/12	t. ed-/et-/id-/it- 21a/7, 26b/15, 27a/3, 27a/15, 47a/8, 47a/15
[=1]	t. eyle- 47a/14
tekmīl <i>Ar. Tamamlama, bitirme.</i>	[=7]
t.-i kitāb 5b/2	temennī <i>Ar. İstek, dilek.</i>
[=1]	t.+kılur 46b/12
tekvīn <i>Ar. Yaratma, var etme.</i>	[=1]
t.+ine 11a/7, 16a/5, 34a/11	temevvüc <i>Ar. Dalgalanma.</i>
[=3]	t.+dür 13b/3
telezzüz <i>Ar. Zevk alma, hoşlanma.</i>	[=1]
t.+dedürürler 46a/6	temeyyüz <i>Ar. Benzerleri arasında seçilir duruma gelmek.</i>
[=1]	t.+dür 11a/9, 4b/9
teʿlīf <i>Ar. Eser yazma.</i>	t. eyle- 16b/2
t.+inüñ 19b/3	t. ol- 11a/15
t. it- 5a/14	[=4]
t. ol- 5b/4	ten <i>Far. Vücut, beden.</i>
[=3]	t. 19a/6, 20a/11, 20a/14, 21b/6, 21b/7, 26a/10, 26a/7, 31b/6, 32a/11, 32b/6, 34b/15, 41a/5
temāsük <i>Ar. Yapışkanlık.</i>	
t.+idür 11b/13	

t.+de 28b/12, 32b/5, 41a/14,
41a/9

t.+den 26a/12, 32b/2, 41a/10

t.+dür 19a/4, 26a/10

[=21]

tenāsül *Ar. Birbirinden doğarak üreme.*

t. 34a/14, 36b/15

[=2]

terakķī *Ar. İlerleme, gelişme.*

t. ed- 34b/10

[=1]

terbiyye *Ar. Ölçülü davranış biçimi.*

t. 13b/2

[=1]

tercüme *Ar. Bir metni başka bir dile çevirme.*

t. ol- 4a/13, 5b/1

[=2]

terk *Ar. Bırakma.*

t.+in 21b/9

t.+ine 10b/6

t. ed-/id-/it- 10b/4, 10b/5, 20b/13,
20b/14, 21b/15, 24a/15, 24a/14, 24b/2,
26a/15, 29a/7, 31b/9, 34b/15, 35a/8,
38b/10, 46a/15, 48b/6

t. eyle- 26a/9, 27a/6, 30b/10,
32a/3

[=22]

terķīb *Ar. Birkaç şey birleşip yeni bir şey meydana getirme.*

t.+i 19b/7

t.+ine 19b/1

t.+ini 29a/6

t.+inüñ 19b/3

t. ol- 8b/14, 9b/8

[=6]

tertīb *Ar. Düzenleme.*

t.-i mümkināt 1a/5

t.+ini 29a/6

[=2]

teşādüm *Ar. Birbirine çarpma, çarpışma.*

t. et- 12a/3

[=1]

tesbīh *Ar. Allah'ın kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme.*

t.+de 1b/1

t. id- 1b/15

[=2]

tesellī *Ar. Acısını unutturmaya çalışma.*

t. kı1- 31b/9	tevfik Ar. Allah'ın yardımı.
[=1]	t.-i hâk 48b/7
teslîm Ar. İtaat, boyun eğme.	[=1]
t.+dür 16b/4	tevḥîd Ar. Allah'ın birliğine inanma.
[=1]	t. 1b/6
tesmiye Ar. Ad koyma, isimlendirme.	t.+çün 1b/3
t. ed- 37a/5, 49b/11	t.+ine 2a/1
[=2]	[=3]
teşbîh Ar. Benzetme.	te`vîl Ar. Bir söz veya davranışa
t. it- 17b/15	<i>bilinenden farklı bir anlam verme,</i>
[=1]	<i>yorumlama.</i>
teşhîş Ar. Ne olduğunu anlama.	t.+in 43b/13
t. ed-/et- 6a/2, 25a/1, 25a/4	t.+ini 44a/2
[=3]	[=2]
teşrîḥ Ar. Bir meseleyi inceleyip	tez Ar. Çabuk, süratli.
<i>açıklama.</i>	t. 46a/7
t. 19b/2	[=1]
[=1]	tezyîn Ar. Süsleme.
tevālüd Ar. Doğurma.	t. 5b/5
t. 34a/14	[=1]
[=1]	tıbb Ar. Tabiplik ilmi.
tevellüd Ar. Doğma.	ṭ. 36b/8
t. 36b/15	[=1]
[=1]	ṭıfl Ar. Küçük çocuk.

<p>ṭ. 23b/9</p> <p>[=1]</p> <p>ṭılsım <i>Ar. Sihir.</i></p> <p>ṭ. 3a/7</p> <p>[=1]</p> <p>ṭıybu'r-rāyiḥa <i>Ar. Güzel koku.</i></p> <p>ṭ. 47b/6</p> <p>[=1]</p> <p>ticāret <i>Ar. Kazanç elde etmek için yapılan alışveriş.</i></p> <p>t. 25a/13</p> <p>t.+e 25a/10</p> <p>[=2]</p> <p>ṭiğ <i>Far. Kılıç.</i></p> <p>t.-i lā-ḥavle 43a/2</p> <p>t.+ıla 1a/10</p> <p>[=2]</p> <p>ṭīn <i>Ar. Çamur, balçık.</i></p> <p>ṭ.+üñ 21b/8</p> <p>[=1]</p> <p>tis'a 'aşer <i>Ar. On dokuz.</i></p> <p>t. 45b/9</p> <p>[=1]</p> <p>tīre <i>Far. Karanlık.</i></p>	<p>t. 3b/15</p> <p>[=1]</p> <p>tīz-rek <i>Far. Çabuk.</i></p> <p>t. 29a/7</p> <p>[=1]</p> <p>ṭobraḳ/ṭopraḳ <i>Yer kabuğunun üzerini kaplayan çürümüş organik maddelerden ve kütle kırıntılarında oluşan canlıların yaşamasına elverişli kısmı.</i></p> <p>ṭ. 19b/10, 27b/5</p> <p>ṭ.+dan 42a/12</p> <p>ṭ.+dur 13a/2, 15b/12</p> <p>[=5]</p> <p>ṭoğ- <i>1. Dünyaya gelmek.</i></p> <p>ṭ.-ar 20a/10</p> <p>ṭ.-duḳdan 23b/13</p> <p>ṭ.-duğı 20a/10</p> <p>ṭ.-up 23b/10</p> <p><i>2. Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek.</i></p> <p>ṭ.-duğı 12b/14 15b/3</p> <p>[=6]</p> <p>ṭoğru <i>Hak ölçülerine uygun olan şey, gerçek.</i></p> <p>ṭ. 19b/12</p>
---	--

[=1]

tohm *Far. Bitkilerde dölllenme sonunda çiçekten sonra oluşan ve toprağa gömülünce kendisinden bitki üreyen tane.*

t.+1 26b/8

[=1]

toķu- *Bir tezgahta atkı ve çözgü ipliklerini birbiri arasından geçirip sıkıştırmak suretiyle kumaş, halı, bez vb. meydana getirmek.*

ķ.-r 1b/11

[=1]

toķluk *Tok olma durumu.*

ķ.+(ğ)a 37b/6

ķ.+dan 37b/7

[=2]

toķuz *Sekizden sonra gelen sayı.*

ķ. 4a/14, 34b/6, 34b/6

[=3]

toķuzuncı *Sekizinciden sonra gelen ve sıra bildiren sayı.*

ķ. 25a/1, 43a/10

[=2]

to1- *Kalabalık duruma gelmek.*

ķ.-up 45b/5

[=1]

to1u *Havanın üst tabakalarındaki su zerrelerinin soğuktan donmasıyla oluşan ve yere buz halinde düşen iri, yuvarlak yağmur tanesi.*

ķ. 14b/4, 14b/5

[=2]

to1u *Bir yerde bahsedilen şeyin çok olduğunu anlatır.*

ķ.+dur 18a/10, 38b/10, 43b/8

ķ. ol- 40a/2

[=4]

to1un- *Batmak.*

ķ.-duğı 15b/5

[=1]

to1on- *Hava sıcaklığının sıfırın altına düşmesi sonucunda suyun buz tutması.*

ķ.-ar 14b/6

[=1]

to1to1u *Çok dolu, tamamen dolu.*

ķ. 44b/8

[=1]

to1oy- *Açlık duygusu gidinceye kadar yemek, tok hale gelmek.*

t. 15b/9, 15b/9

[=2]

tühaf *Ar. Hediyeler.*

t. 4a/8

t.-ı taḥiyyāt 3a/3

[=2]

tükürük *Tükürük bezlerinden ağıza akan salğı.*

t. 30b/2

[=1]

türāb *Ar. Toprak.*

t.+a 21b/4, 31a/6

t.+dur 13a/5

[=3]

türābī *Ar. Toprakla ilgili.*

t.+si 13a/8

[=1]

türkī *Türkçe.*

t.+ye 4a/13, 5a/15

[=2]

-U-

u *İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ve.*

u. 1a/1, 1a/11, 1b/10, 1b/12, 1b/12, 2b/12, 2b/13, 3b/15, 4a/8, 4a/9, 4a/9, 4b/12, 5b/6, 6a/10, 8a/7, 8b/10, 18a/10, 19a/10, 19a/6, 20b/5, 21b/11, 23a/10, 23a/6, 24b/3, 24b/5, 24b/6, 27b/13, 29a/1, 29a/2, 29a/3, 29b/10, 29b/15, 33b/1, 33b/1, 35a/10, 35a/11, 35a/11, 35a/2, 35a/3, 35a/8, 37b/8, 38b/11, 38b/9, 42b/15, 44b/4, 44b/8, 45a/10, 46a/13, 47a/10, 47a/9, 47a/9, 47a/9

[=52]

ucından *Yüzünden.*

u. 35a/12

[=1]

uç- *Havada yol almak.*

u.ma(ğ)a 32b/5

u.-ar 32b/6, 41b/5

u.-mayınca 26a/6

u.-uben 33b/10

u.-up 32b/3

[=6]

uçmak *Cennet.*

u.+dan 45b/3

[=1]

ufk *Ar. Gökyüzünün yerle birleşmiş gibi görüldüğü yer.*

u.-ı muhîṭ 13a/1

[=1]

uḥrevî *Ar. Ahirete ait.*

u. 21a/14

[=1]

uḥreviyye *Ar. Ahirete ait.*

u. 47b/3

[=1]

‘uḳalā *Ar. Akıllı kimseler.*

‘u. 35b/9

‘u.+nuḡ 18b/9, 28a/17, 9b/15

[=4]

‘uḳūl *Ar. Akıllar.*

u. 46b/3

[=1]

ūlā *Ar. Birinci, ilk.*

ū. 17b/3

ū.lasına 17b/3

[=2]

‘ulemā *Ar. Âlimler, bilginler.*

‘u. 8b/2, 8b/11, 33a/10, 49b/5

‘u.+dan 4a/11, 5b/2

‘u.+nuḡ 4b/7, 7a/14, 28a/17, 28a/18

[=10]

ulu *Çok üstün niteliklere sahip, çok büyük.*

u. 15b/6

[=1]

‘ulūm *Ar. İlimler.*

‘u. 33a/3

[=1]

‘ulv *Ar. Büyüklük, yücelik.*

‘u.+e 32b/5

[=1]

‘ulvî *Ar. Yüce, yüksek.*

‘u. 1a/12, 27b/7, 49a/1

‘u.+de 39a/1

‘u.+den 23a/8, 32a/12

‘u.+deyken 30a/3

‘u.+ye 19a/9, 28a/1, 32a/12, 38b/14, 41b/3, 46a/11, 46b/3

‘u.+yiken 23a/6

[=15]

‘ulyā *Ar. Çok yüksek.*

‘u.+da 1b/1

[=1]	unut- <i>Aklında kalmamak.</i>
um- <i>Ümit etmek.</i>	u. 39a/8
u.-ar 47b/15	u.-durur 31a/9
[=1]	u.-mişdur 31b/1
‘ umk <i>Ar. Derinlik.</i>	[=3]
‘u.+ı 12b/5, 45a/13	ur- <i>1. Etmek, yapmak.</i>
[=2]	u. 21b/9
‘ ummān <i>Ar. Çok büyük, engin deniz.</i>	<i>2. Ekleme, katmak.</i>
‘u. 19a/7, 20a/15, 39a/7	u.-up 26a/14
[=3]	3. Bürünmek.
umūr <i>Ar. İşler.</i>	u. 1b/14
u. 24a/10	[=3]
u.-ı cismānī 44a/4	‘ urūc <i>Ar. Yükselme.</i>
u.-ı cüz’iyye 5b/15, 39a/10, 39a/13, 39a/15, 41b/7	‘u. ed-/id- 24a/13, 24a/15, 24b/1, 25b/4, 26a/2, 27a/10, 29b/6, 29b/10
u.- cüz’i 6a/11	[=7]
u.-ı rūḥānī 9a/9, 43b/6	‘ uryān <i>Ar. Çıplak.</i>
u.-ı uḥrevī	‘u. ol- 9a/13
47b/3 u.+ları 24a/11	[=1]
[=12]	uṣūl <i>Ar. Yöntem.</i>
‘ unşur <i>Ar. Öge, eleman.</i>	u. 10b/12
‘u.-ı fesād 38b/10	[=1]
‘u.+durur 24b/8	ušan- <i>Bıkmak.</i>
[=2]	u.-uben 28b/13

[=1]	<i>uyarıları geçici olarak idrak edememesi durumu.</i>
uvacuk <i>Ufacık, küçük.</i>	u. 20b/13, 20b/14
u. 14b/3	u.+da 22b/5
[=1]	u.+dadururlar 22b/5
uy- <i>Bir şeye tâbi olmak.</i>	u.+ya 40a/11
u. 33b/6	[=5]
u.-sun 33b/7	uyu- <i>Uyku halinde olmak.</i>
[=2]	u.-sa 40a/11
uyan- <i>Hakikati görmek.</i>	[=1]
u. 21b/14	uzak <i>Arada çok mesafe bulunan, uzun sürede gidilebilen.</i>
u.-urlar 22b/5	u. 8a/11
[=2]	[=1]
uyanık <i>Gafil olmayan.</i>	‘uzlet <i>Ar. Bir köşeye çekilip toplumdun uzak, yalnız başına yaşama.</i>
u.+lardur 25a/6	‘u.+de 4b/3
[=1]	[=1]
uyar- <i>Uyandırmak.</i>	‘uzv <i>Ar. Organ.</i>
u.-cak 40a/12	‘u. 47b/12
[=1]	‘u.+ında 47b/11
uyarıl- <i>Harekete geçirmek.</i>	‘u.+ınıu 47b/12
u-mağdur 14b/12	[=3]
[=1]	
uyhu/uyku <i>Organizmanın dinlenmesi için vücuttan ve dış dünyadan gelen</i>	

-Ü-

ü *İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ve.*

ü. 2a/7, 2b/15, 3b/2, 3b/7, 3b/14, 4b/11, 5a/13, 6a/10, 6a/10, 6a/16, 7a/3, 7a/5, 17a7, 18a/12, 19a/1, 19b/15, 1b/8, 22a/7, 24a/8, 24b/8, 26a/13, 26a/8, 27b/9, 29a/1, 29a/2, 29a/2, 29a/3, 29a/8, 29a/9, 30b/10, 30b/10, 30b/11, 30b/11, 30b/2, 30b/6, 31b/3, 32b/3, 32b/7, 33a/4, 33a/6, 33b/1, 34b/14, 35a/10, 35a/4, 35a/5, 35a/9, 36b/3, 37a/2, 38b/10, 41a/13, 41a/4, 41a/8, 43a/6, 43a/6, 43b/10, 43b/4, 43b/5, 44a/4, 44b/5, 45a/8, 45b/10, 45b/9, 46b/2, 46b/5, 47b/13, 48a/1, 48a/14, 48a/4, 48a/4, 48b/8, 49a/4, 49a/4, 49a/6, 49a/6

[=74]

ücret *Ar. Bir hizmet ve emek karşılığında ödenen para.*

ü.+i 17a/4

[=1]

üç *İkiden sonra gelen sayı.*

ü. 8b/12, 9a/15, 9a/3, 9a/4, 15a/13, 49b/8

ü.+i 45b/3

[=7]

üçüncü *İkinciden sonra gelen ve sıra ifade eden sayı.*

ü. 9b/2, 17a/12

[=2]

üli'l-aḥar *Ar. Gayri kimseler.*

ü. 33b/6

[=1]

ümem *Ar. Ümmetler.*

ü. 5a/1

[=1]

ümerā *Ar. Emirler.*

ü.+nuḡ 4b/7

[=1]

ümid *Far. Beklenti, umut.*

ü.+dür 28b/8

ü.+üm 2b/10

[=2]

ümmet *Ar. Bir peygambere iman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tâbi olanların meydana getirdiği topluluk.*

ü.+lerden 26b/12

[=1]

ümmühāt *Ar. Doğuranlar.*

ü.+dur 45b/3

[=1]

üslüb *Ar. Yol, tarz.*

ü.+ı 5b/2

[=20]

[=1]

üstinde *Bir şeyin yukarıya bakan yüzünde olma durumu.*

ü.+ki 13b/9

[=1]

üzerinde *Bir şeyin yukarıya bakan yüzünde olma durumu.*

ü. 31a/5

ü.+ki 47a/5

[=1]

üzerine *1. Dair.*

ü. 5b/4, 19b/4, 28a/14

ü.+dür 37b/8,

2. Üstüne.

ü. 9b/11, 16a/14, 31a/6, 31a/8,
42b/1, 42b/3

3. -e göre.

ü. 33a/11, 33a/12, 33a/12, 38a/15

ü.+dür 37b/8, 40a/14, 42a/6,
48a/2

ü.+dürür 35b/14

ü.+sin 28b/6

4. -den sonra.

ü. 48a/12

üzre *1. Hakkında.*

ü. 47a/11

2. -e göre.

ü. 9a/15, 25b/1

[=3]

-V-

vācib *Ar. Yapılması gerekli olan, terkedilmesi caiz olmayan husus.*

v.+dür 10a/7, 10a/8

v. kı1- 17b/12

[=3]

va' de *Ar. Bir işin yapılması için tanınan zaman.*

v. 22b/8

v. kı1- 22b/15

[=2]

vāḥ *Ar. Vaha.*

v.-ı mücerrede 1a/12

[=1]

vaḥdāniyyet *Ar. Allah'ın tek oluşu.*

v.-i zāt 1a/6

[=1]

vāḥid *Ar. Tek.*

v. 11a/13, 1b/3, 1b/7	v.+in 17b/4
v.+dür 2a/1	v.+inde 18b/14, 37a/6
v.+dürür 44b/6	[=39]
v.+e 14a/10, 17b/4, 49b/10, 49b/13	vaktā ki <i>Ar.-Far. Ne vakit ki.</i>
v.+le 11a/11	v. 17b/2
v.+ün 49b/5, 49b/7, 49b/8	[=1]
[=13]	var <i>Mevcut olan şey.</i>
vāhīde <i>Ar. Tek.</i>	v. 6b/11, 7b/6, 8a/15, 19a/11, 27b/10, 2a/3, 30a/1, 32a/1, 3b/15, 41b/4, 43a/2, 44a/4, 44a/5, 44a/5, 44a/6, 48a/7, 48a/9, 48b/7
v.+si 49b/7	v.+dı 47b/11
[=1]	v.+duğıdur 15b/5
vākıf <i>Ar. Bilici, bilen.</i>	v.+duğını 43b/5
v. ol- 10b/12	v.+dur 20a/13, 21b/12, 23b/5, 23b/6, 2b/10, 30b/4, 34a/7, 34a/8, 34a/8, 42a/8, 42b/10, 45a/13, 49b/7, 49b/8
[=1]	v.+durur 26a/5, 44b/14
vakt <i>Ar. Zaman.</i>	v.+ıdı 7a/9
v. 9b/15, 14b/12, 15b/3, 15b/5, 18b/14, 18b/5, 18b/6, 19b/7, 22b/8, 36a/1, 36a/2, 36a/11, 36b/1, 36b/11, 36b/5, 37a/10, 37a/11, 37a/14, 37a/7, 37a/8, 37b/2, 38a/10, 38a/8, 38a/9, 40b/9, 42a/13, 46b/13, 46b/15, 47b/13, 48a/14, 48a/4	v.+ıken 24b/14, 46b/5, 48b/5
v.-i yenbağı 17a/1	v.+ısa 26a/14, 27b/10
v.+de 38a/7	v.+mı 7b/5
v.+i 20a/4, 45a/13, 45b/3	v.+mıdı 10b/14
	v.+sa 44b/14
	v. eyle- 44b/5

v. ol- 26a/9	v.+ında 15a/7, 15a/11
[=48]	[=2]
var- <i>Ulaşmak.</i>	vaşf <i>Ar. Bir kimse veya şeyin taşıdığı nitelik, sıfat.</i>
v. 30a/7, 46a/12	v.+ı 2a/3
v.-a 19a/7, 19a/7	v. ed- 47a/2
v.-acakların 34b/2	v. kı1- 38a/6
v.-an 43b/4	[=3]
v.-dukları 25a/10	vāşıl <i>Ar. Ulaşan, erişen.</i>
v.-duğumca 5a/11	v. ol- 22b/15, 24a/13, 25b/5,
v.-ınca 15a/12	25b/8, 26a/11, 28b/9, 46b/12
v.-incaya 18a/5, 18b/3, 34b/11	[=7]
v.-maga 5a/12	vāşıta <i>Ar. Aracı.</i>
v.-sa 6b/13	v.+sıyla 40a/2, 40a/5
v.-up 7a/12, 7a/13	[=2]
v.-ur 8a/5	vāsi' a <i>Ar. Geniş.</i>
v.-urlar 37a/2, 37a/2	v. 32b/11
[=19]	[=1]
varlık <i>Yaratılmış şeylerin tamamı.</i>	vāsi' aten <i>Ar. Genişçe.</i>
v. 27b/12, 27b/14, 39a/6	v. 7a/10
v.+(ğ) ı 26a/9	[=1]
v.+(ğ) in 29a/7	vaṭan <i>Ar. Bir insanın yaşadığı yer.</i>
[=5]	v. 21b/15, 24b/14, 32a/11, 41a/2
vasaṭ <i>Ar. Orta.</i>	[=4]

vaz' *Ar. Koyma.*

v.+la 20a/5

v. et- 37a/11

[=2]

ve *Ar. İki kelime, kelime grubu veya cümleyi birbirine bağlar.*

v. 1a/11, 1a/12, 1a/3, 1a/4, 1a/5, 1a/7, 1b/1, 1b/2, 1b/3, 1b/3, 1b/4, 1b/7, 2a/10, 2a/12, 2a/12, 2a/13, 2a/15, 2b/1, 2b/1, 2b/2, 2b/2, 2b/2, 2b/3, 2b/3, 2b/4, 2b/5, 3a/1, 3a/10, 3a/2, 3a/4, 3a/5, 3a/6, 3b/3, 3b/5, 3b/5, 3b/9, 3b/9, 3b/9, 3b/9, 4a/10, 4a/10, 4a/11, 4a/12, 4a/12, 4a/13, 4a/14, 4b/11, 4b/12, 4b/13, 4b/13, 4b/13, 4b/15, 4b/2, 4b/9, 5a/10, 5a/11, 5a/14, 5a/15, 5a/6, 5a/7, 5a/8, 5a/9, 5b/1, 5b/13, 5b/14, 5b/14, 5b/4, 5b/5, 5b/5, 5b/5, 5b/6, 5b/7, 6a/14, 6a/15, 6a/16, 6a/4, 6a/7, 6b/3, 6b/4, 6b/5, 6b/6, 6b/7, 6b/7, 6b/9, 6b/9, 7a/2, 7a/3, 7a/3, 7a/5, 7a/8, 7b/13, 8a/11, 8a/11, 8a/12, 8a/13, 8a/13, 8a/13, 8a/13, 8a/15, 8a/3, 8a/9, 8b/10, 8b/10, 8b/11, 8b/13, 8b/13, 8b/14, 8b/14, 8b/14, 8b/15, 8b/15, 8b/2, 8b/2, 9a/1, 9a/10, 9a/13, 9a/14, 9a/14, 9a/2, 9a/5, 9a/6, 9a/7, 9a/9, 9b/1, 9b/11, 9b/12, 9b/15, 9b/2, 9b/7, 9b/7, 9b/7, 9b/7, 9b/8, 10a/10, 10a/10, 10a/10, 10a/11, 10a/11, 10a/11, 10a/12, 10a/12, 10a/13, 10a/14, 10a/15, 10a/7, 10a/8, 10b/4, 11a/1,

11a/10, 11a/13, 11a/15, 11a/3, 11a/4, 11a/6, 11a/7, 11a/9, 11b/11, 11b/12, 11b/13, 11b/15, 11b/2, 11b/4, 11b/5, 11b/5, 11b/6, 11b/7, 11b/9, 12a/10, 12a/11, 12a/12, 12a/14, 12a/15, 12a/2, 12a/5, 12a/5, 12a/5, 12a/6, 12a/6, 12a/6, 12a/7, 12a/8, 12a/9, 12a/9, 12b/10, 12b/10, 12b/10, 12b/12, 12b/14, 12b/15, 12b/15, 12b/2, 12b/3, 12b/5, 12b/5, 12b/5, 12b/6, 12b/8, 12b/9, 13a/1, 13a/1, 13a/1, 13a/11, 13a/13, 13a/14, 13a/15, 13a/15, 13a/3, 13a/3, 13a/4, 13a/4, 13a/4, 13a/5, 13a/6, 13a/6, 13a/7, 13a/8, 13a/9, 13b/10, 13b/10, 13b/11, 13b/13, 13b/14, 13b/2, 13b/2, 13b/3, 13b/3, 13b/5, 13b/7, 13b/8, 13b/9, 14a/1, 14a/10, 14a/12, 14a/14, 14a/2, 14a/2, 14a/4, 14a/4, 14a/6, 14a/7, 14a/8, 14b/1, 14b/11, 14b/13, 14b/14, 14b/14, 14b/14, 14b/15, 14b/2, 14b/4, 14b/6, 14b/7, 14b/9, 14b/9, 15a/1, 15a/10, 15a/13, 15a/13, 15a/15, 15a/2, 15a/2, 15a/3, 15a/3, 15a/4, 15a/4, 15a/6, 15a/7, 15a/9, 15b/1, 15b/10, 15b/11, 15b/11, 15b/11, 15b/11, 15b/11, 15b/12, 15b/12, 15b/12, 15b/12, 15b/12, 15b/13, 15b/13, 15b/13, 15b/14, 15b/14, 15b/15, 15b/15, 15b/15, 15b/2, 15b/4, 15b/5, 15b/6, 15b/7, 15b/7, 15b/8, 15b/9, 16a/1, 16a/10, 16a/11, 16a/12, 16a/14, 16a/15, 16a/2, 16a/2, 16a/4, 16a/6, 16a/6, 16a/7, 16a/9, 16b/11, 16b/12, 16b/14, 16b/15, 16b/15, 16b/2, 16b/3,

16b/5, 16b/6, 16b/7, 16b/8, 16b/9, 17a/2,
17a/3, 17a/4, 17a/4, 17a/5, 17b/10,
17b/10, 17b/11, 17b/13, 17b/13, 17b/13,
17b/14, 17b/14, 17b/15, 17b/3, 17b/5,
17b/6, 17b/6, 17b/7, 17b/7, 17b/7, 17b/8,
17b/8, 17b/9, 18a/3, 18a/6, 18a/6,
18b/10, 18b/14, 18b/3, 18b/3, 19a/12,
19a/15, 19b/10, 19b/10, 19b/13, 19b/13,
19b/14, 19b/2, 19b/2, 19b/3, 19b/3,
19b/4, 19b/6, 19b/6, 19b/6, 19b/7, 19b/7,
19b/8, 19b/9, 19b/9, 20a/1, 20a/2, 20a/2,
20a/2, 20a/3, 20a/4, 20a/4, 20a/5, 20a/6,
20a/7, 20a/7, 20b/11, 20b/12, 20b/12,
20b/15, 20b/7, 20b/8, 20b/9, 20b/9,
21a/1, 21a/1, 21a/10, 21a/10, 21a/11,
21a/12, 21a/15, 21a/15, 21a/2, 21a/3,
21a/5, 21a/6, 21a/8, 21b/4, 21b/8,
22a/11, 22a/11, 22a/8, 22b/10, 22b/13,
22b/14, 22b/3, 22b/9, 23a/12, 23b/12,
23b/14, 23b/14, 23b/15, 23b/5, 23b/6,
23b/7, 23b/8, 24a/4, 24a/7, 24a/9, 24b/1,
24b/7, 25a/10, 25a/11, 25a/13, 25a/15,
25a/15, 25a/6, 25a/7, 25a/7, 25a/8,
25a/9, 25b/1, 25b/1, 25b/10, 25b/11,
25b/13, 25b/2, 25b/3, 25b/3, 25b/3,
25b/4, 25b/6, 25b/7, 25b/9, 26a/1,
26b/10, 26b/10, 26b/12, 26b/14, 26b/14,
26b/2, 26b/5, 26b/7, 26b/8, 26b/8, 26b/9,
27a/11, 27a/3, 27a/4, 27a/6, 27b/1,
28a/13, 28a/15, 28a/17, 28a/17, 28a/17,
28a/18, 28a/18, 28a/19, 28a/19, 28b/2,
28b/9, 28b/9, 28b/9, 29a/15, 29a/3,

29b/1, 29b/10, 29b/10, 29b/11, 29b/2,
29b/3, 29b/3, 29b/5, 30a/11, 30a/13,
30a/8, 30a/9, 30b/11, 30b/13, 30b/14,
30b/15, 30b/15, 30b/2, 30b/2, 30b/2,
30b/3, 30b/3, 30b/3, 30b/4, 30b/6, 30b/7,
30b/7, 30b/8, 30b/8, 30b/9, 30b/9, 31a/9,
31a/1, 31a/10, 31a/12, 31a/13, 31a/13,
31a/14, 31a/15, 31a/2, 31a/3, 31a/4,
31a/4, 31a/6, 31b/10, 31b/11, 31b/11,
31b/2, 31b/4, 31b/4, 31b/5, 31b/9, 31b/9,
32b/13, 32b/15, 32b/9, 33a/1, 33a/1,
33a/11, 33a/12, 33a/12, 33a/13, 33a/13,
33a/14, 33a/14, 33a/2, 33a/4, 33a/6,
33a/7, 33a/7, 33a/8, 33a/8, 33b/1, 33b/1,
33b/1, 33b/1, 33b/2, 33b/2, 33b/8, 34a/1,
34a/11, 34a/12, 34a/13, 34a/14, 34a/14,
34a/15, 34a/15, 34a/8, 34a/9, 34b/1,
34b/10, 34b/2, 34b/4, 34b/4, 34b/6,
34b/9, 35b/10, 35b/10, 35b/14, 35b/15,
35b/4, 35b/4, 35b/4, 35b/4, 35b/4, 35b/4,
35b/6, 35b/8, 35b/9, 35b/9, 35b/9, 35b/9,
35b/9, 36a/13, 36a/5, 36a/6, 36a/9,
36b/12, 36b/14, 36b/15, 36b/5, 36b/5,
36b/9, 37a/11, 37a/13, 37a/15, 37a/15,
37a/15, 37a/3, 37a/5, 37a/6, 37a/9,
37b/14, 37b/15, 37b/2, 37b/4, 37b/4,
37b/6, 37b/6, 38a/13, 38a/13, 38a/14,
38a/14, 38a/14, 38a/15, 38a/2, 38a/3,
38a/5, 38a/6, 38a/7, 38a/8, 38a/8, 38a/9,
38b/2, 38b/2, 38b/2, 38b/3, 38b/3, 38b/4,
39a/10, 39a/10, 39a/10, 39a/13, 39b/1,
39b/13, 39b/5, 39b/7, 39b/8, 40a/1,

40a/10, 40a/11, 40a/12, 40a/12, 40a/13,
40a/15, 40a/4, 40a/4, 40a/4, 40a/5,
40a/6, 40a/6, 40a/8, 40b/13, 40b/3,
40b/4, 40b/5, 40b/6, 40b/7, 40b/7, 40b/7,
41b/11, 41b/12, 41b/12, 41b/12, 41b/12,
41b/14, 41b/6, 41b/9, 42a/1, 42a/1,
42a/11, 42a/11, 42a/12, 42a/12, 42a/2,
42a/4, 42b/1, 42b/11, 42b/12, 42b/12,
42b/2, 43a/12, 43a/15, 43b/10, 43b/10,
43b/13, 43b/15, 43b/2, 44a/10, 44a/12,
44a/12, 44a/12, 44a/12, 44a/13, 44a/13,
44a/14, 44a/2, 44a/2, 44a/2, 44a/3,
44a/3, 44a/3, 44a/4, 44a/5, 44a/5, 44a/6,
44a/9, 44b/2, 44b/3, 44b/3, 44b/4,
45a/10, 45a/13, 45a/13, 45a/15, 45a/4,
45a/5, 45a/5, 45a/8, 45a/9, 45b/1,
45b/13, 45b/15, 45b/15, 45b/15, 45b/15,
45b/15, 45b/3, 45b/3, 45b/5, 45b/6,
45b/8, 45b/8, 46a/12, 46a/2, 46a/3,
46a/3, 46a/3, 46a/3, 46a/4, 46a/5, 46a/5,
46a/5, 46a/5, 46a/6, 46a/6, 46a/6, 46a/6,
46a/7, 46a/7, 46b/13, 46b/7, 46b/9,
47a/10, 47a/10, 47a/10, 47a/11, 47a/13,
47a/13, 47a/13, 47a/13, 47b/13, 47b/13,
47b/2, 47b/4, 47b/4, 47b/7, 47b/8, 47b/8,
48a/1, 48a/13, 48a/13, 48a/14, 48a/6,
48a/6, 48a/8, 48b/1, 48b/1, 49a/10,
49a/10, 49a/15, 49a/15, 49a/9, 49b/1,
49b/1, 49b/1, 49b/11, 49b/12, 49b/12,
49b/12, 49b/13, 49b/14, 49b/14, 49b/2,
49b/3, 49b/3, 49b/4, 49b/5, 49b/5, 49b/6,
49b/7, 49b/8, 49b/9

[=815]

vebāl *Ar. Günah doğuracak ağır sorumluk.*

v. 28b/12, 41a/12

[=2]

vecaʿ *Ar. Ağrı.*

v.+ı 47b/12

[=1]

vech *Ar. Sebep.*

v. 9a/4, 9a/15

v.+i 9a/3

v.+ile 39a/11

v.+le 8b/8, 11a/2, 30b/13,
30b/15, 30b/8, 31a/9, 31a/4, 31a/5,
31a/6, 32b/11

v.+ledür 18b/1, 19a/15, 9a/4

[=17]

vechi'l-aḥsen *Ar. En güzel tarz.*

v. 49b/15

[=1]

ve'd-ḍuḥā *Ar. Kuran'ın doksan üçüncü suresi.*

v.+dur 4a/6

[=1]

vedūd *Ar. “Kullarını çok seven, onlara lutuflar veren” anlamında Allah’ın isimlerinden biridir.*

v. 43b/14

[=1]

vefā *Ar. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.*

v. 3b/6, 4a/9

v.+nuḡ 4b/6

[=3]

vehm *Ar. Kuruntu.*

v. 11a/8, 16a/14, 16a/15, 16a/5,
46b/2

[=5]

velākin *Ar. Lakin, fakat.*

v. 7a/12, 8a/14

[=2]

ve’l-eczā’ *Ar. Parçalar arasında.*

v. 4a/11

[=1]

veled *Ar. Çocuk.*

v. 20a/10

v.+üḡ 40b/3

[=2]

ve’l-ḡufrān *Ar. Allah onu affetsin.*

v. 7b/2, 25a/5, 45a/6

[=3]

velī *Far. Çünkü.*

v. 2b/10, 4b/5, 20a/11, 29a/3,
35a/3, 41a/1

[=6]

velī *Ar. Allah’ın sevgili kulu.*

v. 47a/11

v.+lerüḡ 27a/1

[=2]

ve’l-iḡsān *Ar. Lutuf sahibi.*

v.+dur 4b/13

[=1]

ve’l-kerem *Ar. Cömertlik sahibi.*

v. 4a/9

[=1]

ve’l-leyl *Ar. Gece.*

v. 4a/6

[=1]

ve’l-rızvān *Ar. Allah ondan razı olsun.*

v. 35b/12

[=1]

verā *Ar. Arka, art.*

v. 49a/4, 49a/6

v.+y1 6a/16, 49a/10	v.-i a' zam 4a/9, 5a/7
[=4]	v.+dür 4b/12
vera' <i>Ar. Takva sahibi.</i>	[=4]
v. 33a/11	vilâdet <i>Ar. Dünyaya gelme.</i>
[=1]	v.+den 23b/9
vesâ'ir <i>Ar. Bunun gibi.</i>	v.+i 20a/9, 23b/7
v. 21b/2	v.+içün 39b/11
[=1]	v.+idurur 23b/7
vesîle <i>Ar. Sebep.</i>	v.+idür 39b/12
v. 36b/15	[=6]
[=1]	vilâyet <i>Ar. İl.</i>
vesvese <i>Ar. Kuruntu, şüphes.</i>	v.-i konya 7b/11
v. kı1- 31a/4	v.+e 7b/1
[=1]	v.+i 7b/4
veyâ <i>Ar.-Far. Ya da.</i>	v.+in 7b/15
v. 19a/14, 37b/7, 39a/14, 42b/6	v.+inden 7b/3
[=4]	[=5]
veyâhüd <i>Ar.-Far. Veya.</i>	vir- <i>1. Bırakmak.</i>
v. 2b/12, 37b/10, 37b/10, 37b/11, 38a/15, 38a/9, 39a/13	v. 32a/1
[=7]	<i>2. Bağışlamak.</i>
vezîr <i>Ar. En yüksek rütbeli devlet memuru.</i>	v.-di 35a/8
v. 5a/2	v.-e 21b/9
	v.-me 29b/13

v.-ürler 45a/9

v.-üp 39a/3

v.-ür 35a/3, 39b/5, 39b/5

3. Bildirmek.

v.-diyse 39a/11

v.-dügi 5b/11

v.-dügin 30b/15

[=12]

vuşül *Ar. Ulaşma.*

v. 46b/4

v. bul- 46b/4

[=2]

vü *İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ve.*

v. 2b/1, 3b/4, 17a/8, 21b/11,
24a/6, 29a/2, 35a/15

[=7]

vücüd *Ar. Beden.*

v. 1a/4, 9a/8

v.-ı maḥẓ 47a/9

v.+a 23b/5, 23b/6, 34a/11, 42b/8

v.+dur 32b/13

v.+ı 43b/3

v.+ına 1a/4

v.+ına 10a/1

v.+ından 9b/6

2. Var olmak.

v.+a gel- 18b/5, 19b/13, 19b/14,
23b/5, 23b/8 34a/11, 42b/8

v.+a getir- 18a/2

[=17]

vüs' at *Ar. Genişlik, bolluk.*

v.+ı 45a/8

[=1]

vüzerā *Ar. Vezirler.*

v.+dur 4a/11

v.+nuḡ 4b/7, 6b/7

[=3]

-Y-

yā *Ey!*

y. 2b/11, 2b/13, 2b/13, 2b/15,
2b/9, 2b/9, 8b/9, 9b/5, 10a/6, 17a/15,
18a/15, 18b/1, 18b/8, 19a/14, 19b/1,
19b/12, 1b/15, 20a/8, 20b/10, 20b/9,
21a/15, 22a/3, 22a/5, 23b/3, 23b/4,
24a/1, 25a/2, 25a/5, 25a/6, 25b/9, 26a/1,
26b/4, 26b/6, 28a/11, 28a/14, 28a/16,
28b/5, 29a/14, 29b/1, 29b/8, 30a/10,
30a/13, 31b/2, 34a/4, 34a/6, 35a/4,
35b/13, 35b/8, 35b/8, 37b/6, 37b/7,

39a/15, 41b/8, 43a/11, 43a/13, 44b/15,
44b/4, 45a/4, 45a/7, 46b/10, 46b/8,
47b/11, 47b/5, 49a/6, 49a/8

[=65]

ya ya da.

y. 2b/12

[=1]

yād *Far. Anma.*

y. 6b/14

[=1]

yağ *Vücudun atılması gereken amonyak,
üre vb. maddelerini içine alarak deriden
sızan madde.*

y.+ınuñ 36b/2

[=1]

yağ- *Gökten yere düşmek.*

y.-duğından 14b/7

[=1]

yağmur *Atmosferdeki su buharının
yoğunlaşması sonucu yeryüzüne
damlalar halinde düşen su.*

y. 14a/2, 14a/3, 14b/7, 14a/14

y.+laruñ 15b/7

[=5]

yağ- *Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.*

y.-ar 36a/11

y.-dılar 7a/12

[=2]

yağın *Arada az mesafe bulunan.*

y. ol- 28b/7, 42a/10

[=2]

yağın *Ar. Bir şeyi şüphesiz olarak bilme.*

y. 20a/11, 22b/11, 33a/11, 33b/5,
39a/4, 39a/4, 42b/15, 46a/15

[=8]

yağ *Taraf.*

y.+a 14a/4, 18b/6, 32b/4

y.+ındağı 40a/11

[=4]

yan- *Isı ve ışık verir duruma gelmek.*

y. 27b/13

y.-an 36a/7, 7b/10

y.-ar 43b/10, 43b/11, 43b/9

y.-mağ 42a/10

y.-ması 42a/9

y.-mayınca 27b/13

y.-sa 40a/12

[=10]

yaňak *Yüzün kulak, göz, şakak burun ve çene arasında kalan kısmı.*

y.+(ğ)ı 3b/14

[=1]

yaňık *Yanmış.*

y.+lar 36a/15

[=1]

ya‘nī *Ar. Şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki.*

y. 4b/6, 13b/3, 16b/7, 17a/12, 18a/13, 19a/12, 20b/7, 22a/1, 22b/5, 23b/1, 23b/6, 23b/8, 25a/1, 26b/6, 28a/12, 29a/12, 30a/8, 32b/8, 33b/15, 35b/12, 35b/3, 38b/3, 39a/9, 39b/11, 41b/6, 42a/15, 42b/5, 42b/7, 43a/10, 45a/3, 49a/4

[=31]

yap- *Gerçekleştirmek, meydana getirmek.*

y.-ar 1b/11

[=1]

yapış- *Ayrılmayacak şekilde tutunup kalmak.*

y.-mağ 37b/11

[=1]

yapucı *Yapan, ortaya koyan kişi.*

y. 49b/14

[=1]

yār *Far. Dost, sevgili.*

y. 26a/9, 32a/14

[=2]

yara- *Faydalı olmak.*

y.-maz 31a/8

[=1]

yaramaz *Yararlı olmayan.*

y. 31a/12, 48a/10, 48a/9

[=3]

yārān *Far. Dostlar.*

y.+lardan 31b/2

[=1]

yarat- *Yoktan var etmek.*

y.-dı 15b/8, 15b/9, 18a/8, 18a/9

y.-duğın 30b/14

y.-mazdan 18a/1

y.-(d)ursun 2b/1

[=7]

yārлік *Dostluk.*

y. 27b/12

[=1]

yāsīn *Ar. Kuran'ın otuz altıncı suresi.*

y. 4a/6

[=1]

yaşa- *Sağ olmak, hayat bulmak.*

y.-r 19a/11

[=1]

yat- *Boylu boyunca uzanmak.*

y.-an 31a/5

[=1]

yāvı *Far. Kayıp.*

y. kı1- 38a/9

[=1]

yavrı *Çok küçük yaşta olan.*

y. 41a/12

[=1]

yaz- *Yazıya geçirmek.*

y.-ar 24a/7

[=1]

ye- *Yenecek bir şeyle karnını doyurmak.*

y.-dügin 19b/10

y.-dügine 48a/6

y.-mez 27b/4

y.-mezler 46a/4

y.-r 38b/1, 38b/7

y.-rler 44a/13

y.-yen 38a/12, 38a/13, 38a/13

y.-yüp 36b/5

[=11]

yedi *Altı sayısından sonra gelen.*

y. 45b/1, 45b/2

[=2]

yedinci *Altıncıdan sonra gelen ve sıra bildiren sayı.*

y. 22a/1

[=1]

yeksân *Far. Aynı seviyede.*

y. ol- 48b/11

[=1]

yele *Tepenin en doruk noktası.*

y.+sidür 13a/1, 13a/1

[=2]

yeliklen- *Çakmak.*

y.-ür 14a/6

[=1]

yelkelen- *Tutuşmak.*

y.-üp 43b/8

[=1]

yemek *Yiyecek.*

y.+(ğ)e 38a/12, 38a/13

y.+den 38a/14

[=3]

yemeklik *Yeme işi.*

y.+de 47b/7

[=1]

yemiş *Meyve.*

y.+leri 44a/5

[=1]

yer- *Kötülük.*

y.-mez 18b/13

[=1]

yeryüzi/yiryüzi *Dünya.*

y.+nde 14b/14, 15a/14, 32b/4

y.+nden 14a/13

[=4]

yesserallāhü *Ar. Kolaylık sağlayan.*

y. 4a/10

[=1]

yeşā' *Ar. Dilemek.*

y. 4a/10

[=1]

yetiş- *Ulaşmak.*

y.-en 20a/3

y.-mek 39b/1

y.-mekligi 40a/1

y.-mese 39b/14

y.-mesün 40b/12

y.-mez 39a/14

y.-mezden 39b/15

y.-mezdi 40a/1

y.-se 18b/5, 22a/10, 25b/4,
36a/14, 42a/8

y.-ür 23b/5, 23b/6, 34a/15,
39a/14, 43b/3, 45a/10, 45b/14

[=20]

yetmiş iki *Yetmiş birden sonra gelen sayı.*

y. 7a/9

[=1]

yevm'ül-ḥaşr *Ar. Ahiret günü.*

y. 4a/11

[=1]

yıkıcı *Yıkan.*

y. 41b/12

[=1]

yıkıl- *Parçalanıp dağılmak.*

y.-dı 4a/3

[=1]

yıl *Sene.*

y.+ındadır 13b/6

[=1]

yidi *Altıdan sonra gelen sayı, yedi.*

y. 4a/4

[=1]

yigirmi iki *Yirmi iki sayısı.*

y. 15a/12

[=1]

yigirmi ikinci *Yirmi birinciden sonra gelen ve sıra bildiren sayı.*

y. 49a/4

[=1]

yigirminci *On dokuzuncudan sonra gelen ve sıra bildiren sözcük.*

y. 45a/3

[=1]

yigitlik *Gençlik.*

y. 19b/6, 26b/8

[=2]

yigrek *Daha üstün.*

y. kı1- 20a/12

[=1]

yil/yel *Esinti, rüzgar.*

y. 13b/3, 38b/6, 48b/12

y.+indedür 13b/8

y.+ler 13b/3

y.+lere 14b/14

y.+ünj 14a/7

[=7]

yine *Bir daha, tekrar.*

y. 7a/12, 8a/10, 8a/14, 11a/12, 11a/15, 11a/4, 11b/12, 11b/15, 11b/4, 11b/6, 11b/9, 12a/11, 12a/14, 12a/3, 12b/12, 12b/2, 12b/5, 12b/8, 13a/13, 13a/3, 13a/4, 13a/7, 13a/9, 13b/11, 13b/14, 13b/2, 13b/5, 13b/8, 14a/10, 14a/14, 14a/2, 14a/6, 14b/13, 14b/2, 14b/6, 14b/9, 15a/1, 15a/10, 15a/15, 15a/4, 15a/7, 15b/11, 15b/14, 15b/6, 16a/1, 16a/10, 16a/12, 16a/15, 16a/4, 16a/7, 16b/11, 16b/15, 16b/3, 16b/6, 16b/8, 19a/13, 20a/11, 20b/8, 22a/3, 23b/2, 25a/2, 26b/3, 28a/13, 29a/14, 30a/10, 32a/12, 35b/8, 39a/12, 41b/8, 43a/11, 45a/4, 46b/8, 49a/5

[=73]

yir/yer *Mahal.*

y. 10a/10, 14b/12, 19b/14,
24b/12, 32a/6, 38a/15

y.+de 7b/10, 17a/10, 32a/11,
39a/6, 40a/8

y.+e 14b/4, 15a/2, 15a/4, 15a/5,
17a/10, 30a/2, 30a/2, 32a/13, 41a/11,
45b/4

y.+ince 18a/8

y.+inden 7b/11

y.+ine 42a/5

y.+ler 37a/15

y.+li 18a/8

y.+üm 2b/9

y.+üğ 10a/10, 14b/10, 14b/13,
15a/12, 15a/8, 16a/1

y. kı1- 19b/14

[=34]

yit- *Kaybolmak.*

y.-dükce 5a/9

y.-mekde 37a/2

y.-mezse 29b/8

[=3]

yitür- *Kaybetmek.*

y. 27b/14

[=1]

yohsul/yoksul *Fakir.*

y. 46a/5

y.+um 2b/12

[=2]

yok *Olmamak.*

y. 2a/10, 2a/4, 2a/4, 2a/9, 17a/11,
19a/1, 1a/7, 22b/14, 24b/11, 43a/2,
46a/11, 46a/12, 46a/6, 46b/1

y.+dur 9a/10, 9a/8, 10a/4, 10b/1,
10b/9, 21b/6, 24b/8, 24b/9, 31b/10,
37a/1, 38b/12, 45a/2

y.+durur 37a/3

y.+duğına 10b/3

y.+mış 24b/12

y.+mı 7b/5

[=28]

yol 1. *Usul, tarz.*

y. 33b/8, 41a/7

y.+a 9a/14

y.+dan 19b/12

y.+uğ 23a/11

2. *Bir şeye ulaşmak için takip
edilen seyir.*

y.+ında 33a/11

[=6]

yoldaşlık Yoldaş olma durumu.

y.+dur 28b/10

y.+(ğ)ı 28b/10

[=2]

yurd *Vatan.*

y.+ına 24a/11

[=1]

yūsuf *Ar. Hz. Yakup'un oğlu, İsrailoğullarına gönderilen bir peygamber.*

y. 46b/13

y.-ı şiddik 27a/11, 32a/1

[=3]

yübüset *Ar. Kuru.*

y. 11b/12

y.+dür 15b/11

[=2]

yük *Taşınan şey.*

y.+üğ 37a/11

[=1]

yüklen- *Taşımak üzere almak.*

y.-ür 42b/3

[=1]

yürü- *İlerlemek.*

y.-r 27b/12

y.me(ğ)e 40a/12

[=2]

yüz *Surat.*

y. 5a/11

y.+i 3b/13, 4a/6, 31b/8, 39a/4

y.+den 7b/15

y.+in 30a/6

y.+ine 7a/13, 32a/2

[=9]

yüz *Doksan dokuzdan sonra gelen sayı.*

y. 4a/15, 38b/11

[=2]

-Z-

zafer *Ar. Başarılı sonuç*

z. 35a/10

[=1]

zāhir *Ar. Meydanda olan, görünen.*

z. 5b/6, 7b/15, 46a/8

z.+dür 1a/7

z.+dürür 35a/14

z.+ine 15a/12

z. ol- 18a/2, 18a/9, 20a/6, 45b/10, 45b/11, 49a/9

[=12]	zamān <i>Ar. 1. Bir işine veya bir oluşun geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.</i>
zaḥmet <i>Ar. Sıkıntı.</i>	z. 12a/13, 12a/13, 24b/13, 37a/5, 37b/1
z. 40b/7	
z.+dür 40b/6	
z.+i 47b/15	<i>2. Devir, dönem, çağ.</i>
z.+lerdürür 36a/3	z. 5a/2
[=4]	z.+dur 4b/10
zaḥmetlü <i>Sıkıntılı, zor.</i>	[=7]
z. 47b/14	zann <i>Ar. Gerçeği bilmeden ihtimal üzerine hüküm verme.</i>
[=1]	z.+ıla 44b/7
zaḥmetsüz <i>Sıkıntısız, kolay.</i>	z. ed-/et-/id-/it- <i>Sanmak.</i> 10a/2, 10a/2, 26b/16
z.+in 5b/7	z. eyle- <i>Sanmak.</i> 10b/7, 43b/11, 43b/4, 44b/7, 49b/9
[=1]	[=8]
za‘if <i>Ar. Gücsüz, kuvvetsiz.</i>	zarar <i>Ar. Kötü sonuç.</i>
z. 37a/8	z. 35a/10
[=1]	[=1]
zāil <i>Ar. Sona eren.</i>	zarb <i>Ar. Çarpma.</i>
z. eyle- 48b/3	z. 35a/10, 35a/11
z. ol- 36a/1, 36b/3, 39a/5, 48a/14	[=2]
[=5]	zarüret <i>Ar. Zorunluluk.</i>
zākirān <i>Ar. Zikredenler.</i>	z. 38a/12
z.+uḡ 5a/3	
[=1]	

[=1]	zebān <i>Far. Dil.</i>
zāt <i>Ar. Kişi, şahıs.</i>	z.-1 türki 4a/13
z. 17a/11, 27b/9, 40b/15, 46a/14	[=1]
z.-1 pāk 2a/3, 41a/1	zebed <i>Ar. Köpük.</i>
z.+ına 1a/6	z. 13a/3
z.+ında 11b/5	[=1]
z.+ınuñ 21a/2, 43b/1	zebūn <i>Far. Güçsüz, zayıf.</i>
[=10]	z. 29a/2
zātī <i>Ar. Kişiye özel.</i>	[=1]
z.+dür 20b/15	zelīl <i>Ar. Hor görülen, hakir.</i>
[=1]	z. 23a/11, 29a/1
zātihi <i>Ar. Kendisi.</i>	[=2]
z. 49b/2	zelzele <i>Ar. Deprem.</i>
[=1]	z. 14b/10, 14b/10
zav³ <i>Ar. Işık.</i>	[=2]
z.+ıdur 11b/7	zem <i>Ar. Kötülüğünü söyleme.</i>
[=1]	z. eyle- 42b/9
zāyi⁴ <i>Ar. Ziyân olmuş.</i>	z. id- 18b/14
z. ol- 25b/6	[=2]
[=1]	zemherīr <i>Ar. Şiddetli soğuk.</i>
zayyık <i>Ar. Dar.</i>	z. 13b/8, 13b/9
z. 20a/6	[=2]
[=1]	zer <i>Far. Altın.</i>

z. 32a/4	ż.+1 37a/15
[=1]	ż.+ıdur 42b/12
zer-nigār <i>Far. Altınla işlenmiş.</i>	ż.+ın 37b/3
z. 1b/11	ż.+larıdur 35b/11
[=1]	[=4]
zerre <i>Ar. Çok küçük parçacık.</i>	zıll <i>Ar. Gölge.</i>
z. 2a/3, 19a/7, 20a/14, 39a/7	z.+ıdur 11b/7
z.-i mevcūd 1a/3	[=1]
z.-i berr 1b/3	zıkr <i>Ar. İsmi söyleme, anma.</i>
z.+nüñ 2a/10	z. 46b/1
z.+si 20a/15	z.+i 8a/3
[=8]	z.+inde 2a/2
zewāhir <i>Ar. Dış görünüş.</i>	z.+ünle 2b/14
z.+ler 1a/12	z. ed-/et- 34a/2, 36a/5, 37b/3,
[=1]	37b/14
zewāl <i>Ar. Bozulma, alçalma.</i>	z. eyle- 48a/15, 48b/1, 48b/4
z. 2a/9	z.+in kııl- 1b/15
z. ir- 19a/2	z. ol- 6a/4, 8a/3, 19b/5, 26b/3,
[=2]	45a/14
zewāt <i>Ar. Zatlar, saygıdeğer kimseler.</i>	[=17]
z. 12a/1	zincir <i>Far. Birbiriyle iç içe geçmiş halkalardan oluşan bağ.</i>
[=1]	z.+ile 1a/10
zıdd <i>Ar. Bir şeyin tersi, karşıtı.</i>	[=1]

zindān *Far. Hükümlülerin konulduğu yer.*

z. 28b/12, 46b/14

z.+ından 28b/8

[=3]

zinde *Far. Diri, canlı.*

z.+yem 2b/14

[=1]

zīnet *Ar. Süs.*

z.-i dünyā 23a/4, 32a/4

z.+i 17a/9, 17a/9

[=4]

zīrā *Far. Çünkü, şundan dolayı.*

z. 8b/13, 9a/11, 9a/12, 9b/14, 10a/14, 10a/3, 10b/1, 10b/4, 10b/5, 18a/1, 20a/9, 20b/15, 21b/3, 22b/14, 23b/9, 24a/4, 25a/14, 25b/7, 26a/3, 27a/15, 27b/4, 27b/5, 28b/6, 30b/1, 30b/1, 30b/2, 30b/9, 31a/4, 31a/7, 33a/13, 33a/3, 33a/8, 33b/2, 36b/6, 36b/8, 37a/1, 37a/11, 39b/12, 39b/3, 39b/5, 40a/3, 40b/12, 41b/14, 42a/5, 42a/6, 42b/10, 42b/2, 44a/2, 45b/10, 45b/2, 47a/8, 47b/7, 47b/8, 48a/13, 49b/11, 49b/2

[=56]

zişt *Far. Çirkin.*

z. 47b/10

[=1]

ziyā' *Ar. Işık.*

z.+sı 21b/1

[=1]

ziyād *Ar. Artma, fazlalık.*

z. 5a/4

[=1]

ziyāde *Ar. Fazla, çok.*

z. 12a/8, 42b/10

z.+dür 12a/5

z.+ye 37b/5

z. ol- 7b/4, 36b/4, 37a/13

[=7]

ziyādelik *Ziyade, fazla olma durumu.*

z.+(g)i 15a/15

[=1]

ziyāfet *Ar. Misafir davet edip yedirip içirme.*

z. 7a/7

[=1]

zuhūr *Ar. Meydana çıkma, görünme.*

z.+a 18a/3

[=1]

ẓulm *Ar. Eziyet, cefâ.*

ẓ. 46a/12

[=1]

ẓulmānī *Ar. Karanlık, karanlıkla ilgili.*

ẓ.+dür 31a/8

[=1]

ẓulmet *Ar. Karanlık.*

ẓ. 11b/5, 23a/10

ẓ.+e 23a/7

ẓ.+inden 33a/6

[=4]

zūleyhā *Ar. Hz. Yusuf'un kıssasında yer alan, aralarında geçen çeşitli olaylardan sonra onun eşi olan kadın.*

z.+yı 32a/1

[=1]

zümre *Ar. Topluluk.*

z.+sine 25b/5, 27a/10

[=2]

zürriyāt *Ar. Nesiller, soylar.*

z.+ına 33a/13

[=1]

SONUÇ

Kitâb-ı Hayât u Memât, 16. yüzyılın başlarında Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiş dinî, tasavvufî ve ahlâkî nitelikte mensur-manzum bir eserdir. Mevlânâ ve Şems arasındaki diyaloglardan oluşan eserde nefis, tevhid, hayat, ölüm, elem ve rahat gibi tasavvuf literatürüne ilişkin çok sayıda unsur yer almaktadır. Bunun yanında bulut, dolu, buhar, duman, dağ ve zelzele gibi doğaya ilişkin unsurlar soru-cevap şeklinde açıklanmıştır. Bunlar bize dönemin dinî, tasavvufî ve ahlâkî nitelikli eserlerinde işlenen konularla ilgili bilgiler vermektedir.

Ayrıca eserde Firdevsî'nin edebî kişiliğine ilişkin bilgiler de bulunmaktadır. Kaynaklarda Firdevsî'nin nesirde üretken, nazımda ise yetersiz olduğu söylenmektedir. Çalışmamızın konusu olan metinde yer alan şiirler incelendiğinde vezin hususunda çok sayıda hata yapıldığı tespit edilmiştir. Bu durum kaynaklarda yer alan bilgileri kanıtlar niteliktedir.

Kitâb-ı Hayât u Memât üzerine yaptığımız dil incelemesi sonucunda eserin Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerini yansıttığı tespit edilmiştir. Bunlar atlu (< atlığ), ayru (<ayrığ) ve kapu (<kapığ) gibi örneklerde görüldüğü üzere yuvarlaklaşma; geç- (<keç-), gemi (<kemi), göz (<köz), dağı (<tağı) ve dürlü (<türlüğ) gibi örneklerde görüldüğü üzere ötümlüleşme; kamu (<kamuğ), getir- (<keltür-), otur- (<oltur-), tatlu (<tatlığ) ve ayru (<adıığ) örneklerinde görüldüğü üzere erime; ol- (<bol-) fiilinde görüldüğü üzere yutulma vb. şeklindedir. Metinde ayrıca önlük-artlık uyumu, ünlü yutulması, birleşme, ikizleşme, sızıcılaşma ve hece tekleşmesi örnekleri de tespit edilmiştir. korhu, uyhu ve yohsul gibi kelimelerde Azerbaycan Türkçesinin özellikleri görülmektedir.

Ayrıca eserde dikkati çeken diğer bir ses hadisesi “aşırı patlayıcılaşma”dır. Aşırı patlayıcılaşma hadisesi metnimizde kelime başı “t” sesinde karşımıza çıkmaktadır. doğuşdığından (دوقشددغندن), duta (دوته) gibi örneklerde görüldüğü üzere Eski Anadolu Türkçesinde kelime başı “t” sesi ötümlüleşmiştir. Ancak tağda (طغه), tağlamışdur (طغلمیشدر), tokuz (طقوز), tolu (طولو) örneklerinde görüldüğü gibi kelime başı “t” sesi ötümlüleşmeye direnerek aşırı patlayıcılaşmış ve (ط) harfiyle yazılmıştır.

Yaptığımız dizin ve bağlama dayalı sözlük çalışmasında kelimelerin zaman içinde uğradığı anlam değişmelerini tespit ettik. Örneğin “yemiş” kelimesi metnimizde “meyve” anlamında kullanılırken günümüzde bu kelime anlam değişmesine uğrayarak “çerez,

atıştırmalık, incir” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Aynı durum “hayvan” kelimesi için de geçerlidir. Bu kelime metnimizde tüm canlıları kapsayacak bir anlamda kullanılırken günümüzde daralarak “insan ve bitki dışındaki canlılar” anlamında kullanılmaktadır. Metnimizde “kişi” anlamında kullanılan “er” kelimesi de günümüzde anlam daralmasına uğrayıp “erkek, asker” gibi anlamlarda kullanılmaktadır. “Merkeb” kelimesi bugün “eşek” anlamında kullanılırken metnimizde daha geniş bir anlama sahip olup “binek” manasında kullanılmıştır. Metnimizde bulunan “ukalâ” kelimesinde de anlam değişmesi yaşanmıştır. Eserde “akıllı kimseler” anlamında kullanılırken günümüzde “kendini akıllı ve bilgili sanan” anlamında yer almaktadır. “Sabî” kelimesi metnimizde “erkek çocuk” manasında geçmektedir. Günümüzde ise bu sözcüğün anlamı hem kız hem erkek çocuklarını karşılayacak şekilde genişlemiştir.

Sözlük çalışmamızı hazırlarken aynı kelimenin farklı anlamlardaki kullanımına da yer vermeye gayret ettik. Böylece metnimizin söz varlığının zenginliğini ortaya koymayı amaçladık. Örneğin “çık-” fiili metnimizde “bir yerden dışarıya doğru gitmek”, “ayrılmak”, “dışarı akmak, fıskırmak”, “daha önce yokken ortada görülmeye başlamak”, “tamamlamak, bitirmek”, “vazgeçmek, başka bir halde bulunmak” ve “aşmak” şeklinde yedi farklı anlamda kullanılmıştır. Bu durum Türkçenin zenginliğini göstermesi bakımından da önemlidir.

Ayrıca sözlük kısmında “baş kaldırmak, elinden gelmek, elini çekmek” gibi deyimler ilgili maddenin sonunda deyimde kazandıkları anlamlarıyla da verilmiştir.

Metnimizi söz varlığı bakımından incelediğimizde 1743 Arapça, 529 Türkçe ve 347 Farsça kelimenin madde başı olduğu tespit edilmiştir. Yabancı kelimelerin çokluğu artık Klasik Osmanlı Türkçesine geçilmeye başlandığını kanıtlar niteliktedir. Yaptığımız dizin ve sözlük çalışması dönemin dinî, tasavvufî ve ahlâkî eserlerinin söz varlığını göstermesi bakımından da önemlidir.

Eser üzerine yaptığımız muhteva, imlâ ve dil incelemesi; transkripsiyonlu metin, dizin ve sözlük çalışması ile saha araştırmalarına katkı sağlamayı ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ALTUNTAŞ, Halil-ŞAHİN, Muzaffer, *Kur'an-ı Kerim Meali*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2011.

ERCİLASUN, A. Bican, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yay., Ankara 2014.

ŞAHİN, Hatice, *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yay., Ankara 2003.

TİMURTAŞ, Faruk K., *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yay., İstanbul 1994.

TİMURTAŞ, Faruk K., *Osmanlı Türkçesi Grameri*, C. III, Alfa Yay., İstanbul 2011.

Sözlükler

AKYALÇIN, Necmi, *Türkçe İnkilemeler Sözlüğü*, Anı Yay., Ankara 2007.

AYVERDİ, İlhan, *Kubbealtı Lugatı-Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, C. I-II-III, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 2016.

BAYTOP, Turhan, *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2015.

CEBECİOĞLU, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ağaç Kitabevi Yay., İstanbul 2009.

Dini Kavramlar Sözlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2006.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2011.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2013.

EREN, Hasan, *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Bulak Neşriyat, Ankara 1999.

GÜLENSOY, Tuncer, *Türkiye Türkçesinde Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2011.

KADRİ, Hüseyin Kazım, *Türk Lügatı-Türk Dillerinin İştikakı ve Edebî Lügatları (4 Cilt)*, Devlet Matbaası, İstanbul 1927.

- KANAR, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yay., İstanbul 2015.
- KARAAĞAÇ, Günay, *Türkçe Verintiler Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2008.
- MUTÇALI, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yay., İstanbul 2019.
- ONAY, Ahmet Talat, *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü*, Kurgan Edebiyat Yay., Ankara 2014.
- PALA, İskender, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yay., İstanbul 2012.
- SANIR, Ferruh, *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*, Gazi Kitabevi, Ankara 2000.
- Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Kapı Yay., İstanbul 2011.
- Tarama Sözlüğü 1-8*, TDK Yay., Ankara 2019.
- Türkçe Sözlük*, TDK Yay., Ankara 2011.
- Türkiye'de Halk Ağzlarından Derleme Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 2009.
- ULUDAĞ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Kabalcı Yay., İstanbul 2016.

Sürelî Yayınlar

- ARAT, Reşit Rahmeti, Türkçe Metinlere e/i Meselesine Dâir, *Makaleler*, C. I, Haz: Osman Fikri Sertkaya, Ankara 1987, s. 338-339.
- BİLGİN, Azmi, Türk Tasavvuf Edebiyatı Literatürü, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, S. 10/5, 2007, s. 334-335.
- CEYLAN YILMAZ, Emine, Ana Türkçede Kapalı e Ünlüsü, *Türk Dilleri Araştırmaları*, Ankara 1991, s. 151-165
- EMRE, Ahmet Cevat, Türçede Bulanık e (é) Fonemi, *Türk Dili-Belleten*, C. III (Mart) 6-7, 1946, s. 487-497.
- ERGÜZEL, Mehmet Mehdi-AYDIN, Ayşe, Eski Anadolu Türkçesinde Yapım Ekleriyle Türkçeleşen Arapça, Farsça Kelimelerin İmlâsı ve İbn-i Âdil Melhamesi'nden Yansımalar, *Uluslararası Eski Anadolu Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 2010, s.157.

FOY, K., Azerbajganische Studien mit einer Charakteristik des Sdtrkischen, MSOS VI: 126-193; MSOS VII, 1903-1904, s.197-265.

KORKMAZ, Zeynep, Eski Anadolu Türkçesinin Türk Dilindeki Yeri, *Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı*, Kanyılmaz Matbaası, İzmir 2005, s. 471-473.

KÖKSAL, M. Fatih, Metin Neşrinin Ana Esasları, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S. 31, Ankara 2012, s. 181.

NMETH, Gyula, Zur kenntnis des geschlossenen e im Türkischen, *Krsi Csoma-Archivum*, C. I, 1939, s. 515-531.

TURAN, Zikri, Orta Türkçe Metinlerinde Kelime Başı nszlerinde Ařırđ Patlayıcđlařma Var Mıydđ?, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 30 (0): 554.

Diğer Yayınlar

AYDIN, Ayşe, Kitb-ı Usl'l-Melheme Ebr Hce İbn-i dil (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler), T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya 2011.

ÇALIşKAN ATASOY, Fatma, Firdevs-i Tavl'in Kitb-ı Hayt  Memt Adlı Eseri: Tahlil ve Metin, T.C. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Tarih Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019.

BÜYÜKKARCI YILMAZ, Fatma, Firdevs, şerefeddn Ms, Uzun Firdevs, Firdevs-i Rm, Firdevs-i Tavl, Türk Firdevs, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://www.turkedebiyatıisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=236> (ET: 12.02.2020).

KÖPRÜLÜ, Orhan F., Firdevs, Uzun, *İslm Ansiklopedisi*, TDV Yayınları, İstanbul, C. 13, 1996, s. 127-129.

TIPKIBASIM

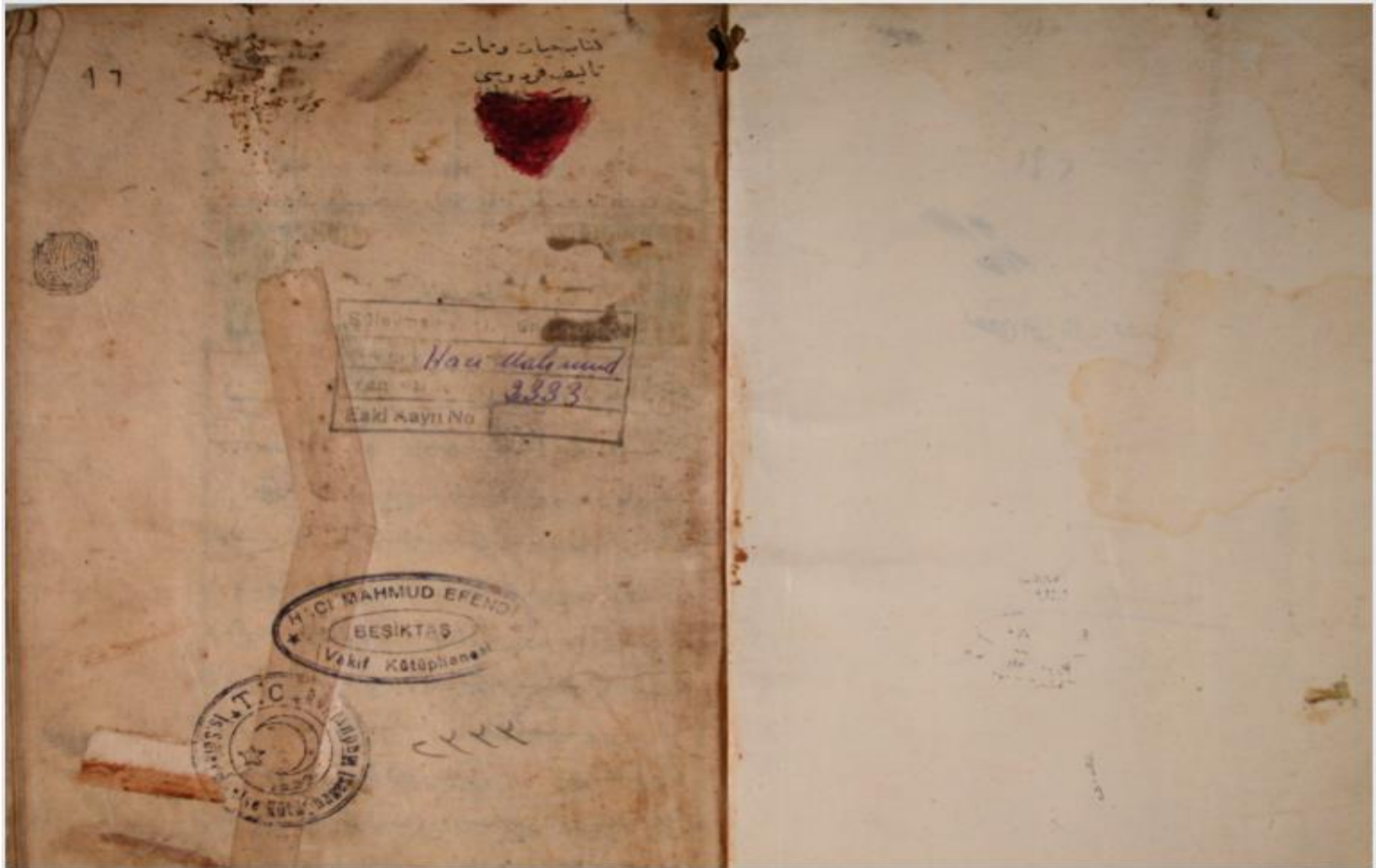
۷۹۱

۷۹۱

معه افزونگی دور بر کتاب

کتاب

۷۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 حمد نامتدبره انصافه سزاوارست که هرگز در موجودات و غیره
 داین وجود آنکه بلایب وجوده دلیل ماطع و در تمام اعمده
 شویف جانه نظار که فریب ممکنات و تمام موجودات
 اول جناب و هدایت دانند بیضای ساطع در اول و دوم
 اکا ابتدا که اولیوم قطع اینها میقت و ظاهره که کند
 باطن و که کند و کفر می حاضر که جمع می حیایب اندک
 قیوم قادر که جمله محتاج حاجت اندک و در تمام جناب که **انما حسنا و انما**
انکار نظیر به جناب که برین بکند و **نظایر** تیغید ظاهره است
 حاین طایفه که درین کسب مطلق بر سر جمع و تدویف و که او بکوت
 هرگز در تمام جاسله در ظاهره و باقی هرگز در ساری معلوم و مفا بر م

با ۲ درای سوات ملیا و شرح موج و شرح طوبی و شرح
 ساج و جهان تقدیرین ساج اولیوم صبر و سیر **سیر** و سیر
تقدیر بر واحد و واحد که ترصد و چون سر در تمام سیر
 یسارت حال و در اولت سفاک اهل لیله بسبب کربان در این ایام
 اولیوم و در اولت سفاک **انما حسنا و انما** **انکار**

نوشته بر این شبانه

انما و بعد از این که تویم تا در تمام	خیا این چنین که تمام در تمام
داین طایفه که در تمام	سازند هر چه مقوس بر تمام
خلاق عالم هر که در تمام	در این آن ما هر یک در تمام
افلاک و کون در تمام	عبر این سیر هر یک در تمام
ساج او که در تمام	تا در تمام هر یک در تمام
سبحان الله و غیره که در تمام	سلطان عالمی در تمام
نمونه خطی که در تمام	همه در تمام هر یک در تمام
کسب که در تمام	هر یک در تمام هر یک در تمام
سبحان الله و غیره که در تمام	موجود در تمام هر یک در تمام

بشدت کثرت کسوف یا هذمه زهر فوسیه
ذکرند و ذکرند بنادب البند و ذکرند
شخصی بخرید بر لند به انبیا حد
بوف بکنند بیج مخالف قدر بید هم بین
کنیده کم در ستره بر خطب جماری
سلطان اولی کم در شاه بن اکران
اولی و زمان در هیچ آرازی کتک

کم مطلقا بر لیسله و بعد در تظلم
و کینه و خشم بیان ما در کتک اولی
مذلت باکی طه و از ذره ششم
برون بخت بجه هم نما باکی کتک ششم
نماق کم و در بر کتک مطلق کتک ششم
که غیره اولی کتک ششم در سلیم
آه کتک اندام سحر اولی کتک ششم

انوار الیقات مصنفه کتاب فرود صحیح ضاعفانده

الهی سیدی و روحی سحر اولی با در شاه بن کتک ششم کتک ششم
و سن اولی سلطان بن کتک ششم کتک ششم کتک ششم
صدرا بجه **تله الهم بالله الملك** ترممکک **بدا بجه کل شیء باله**
و بدلائل آیین **الکرامه ردا** و با کتک ششم **لا بوجی ارجی و مالک الی**
عزیز قدر سحر کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
و کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم

مطبخ و عاصی و انوار صبح برادر سحر انهار کار سحر انوار کتک ششم
و بر جسد سحر انوار کتک ششم کتک ششم کتک ششم
و کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کمال بند سحر کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
آلت سحر کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
استحکامه بولغز سن ششم ششم

کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم
کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم	کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم کتک ششم

رسالت رخصی ایمن بر روی زمین	بقوت عظم افک شایند کلیدی
کالیچن بی کلیدی مضد	خدا جمع ایمن بخله کار است
پنلیدی طاق کبری سرائی است	تدم با صدق عالم بلکه احمد
سکون جنت او شایند خیر مطلق	بروی خفه در انداز او که چون
مغاری پر زده دارید بر زمین	نباری سبایین بر جبریل
قاریچین سبب طه در بر ایچ	بجی السیلین بری والفتی در
ایچین بری تعظیم بر ایچ	ند مفع ایده خلاق آکا اوت
کیزی بری برین اسلامه چور	تزاز خف و نجات آله آتک

در بری و در بر ایچم و در بر ایچم منبع الجود و الکرم تعویذ طاره
 و کان صفای سخاوت حضرت مصطفی پاشا بسلا نایب اوانه منافی
 مسر و اندر دولت و فرا در نعمت الجبرم لیکه بالجزا بعد علان
 محنی و فضلادون بر سیدن اولیه کبری من مقاله حقا بک و بر رساله
 و قایبک لسان فارسیدن نراین ترکیه ترجمه اولدوغنده جهت
 باوکت و حکمت برده کبر جبریت نبوتک صلی الله علیه و سلم
 در شهر بر سندن مبارک رسع الاولی شهرین و قطنه

شهرین انما یخصی جادک آختر بعد کمال تدلیله باب حاجات
 اصحاب تم ترش اوشلک جسد سلطنت و امان بخت
 ابرو دولت افره امینال کونستاب کچ خلوت مقام عزت
 سالیگانه دیز جوک او شمشیرم سلیمان نامه کبرک اولک تاریخ اعلم
 دلیذیرش کس ایچین جلدین بر می شدم و فی اول کان طاعت
 معذرت جوید و مالک بنو مصطفی پاشا مالک اذک اجمه شکر
 عیون ملک شکر ملک کول ملک اولک وزیر ملک ما بیدار
 حضرت ملک درام عتد مند صدوم و کبر انقیامت دولت درام
 و سزده قام اوله کک پاک اعتقاد غریبوس بر خدا حدت
 قاری تدبیرین آصف و درین نکوشیرین منو هم سر زرات
 فرار ستن و کیا سندن و نظیر حسین و صبا حدت بی بد
 وزیر بریز و لطف و فصاحت محو و سخبات در خیل بر
 کار کرم و منبع الجود و الاضیان در و اید سندن و صبارت
 تمام مهارت بولش و کل اندر فصلت عالم افاق طبع
 خام تانی و ذانای کایک و در طالع بقاء **شکر**

مصلفا باشا ودر كان كرم
 فانه اصفا ولسه
 شاكر اندك يارين پنهان
 حوقباني دولين فلورن زياد
 ذاعي وزيروعي وراكا دها
 سرور وزي حقيقك وداي فقيرك نه فقداي اوله كه اوله
 وزير اعظمك و امير نظامك كچه كون سكو صندن جرابه جمال
 و عرض صند حاله قلمك آتوك بروكيني اندوكي عالي همي قدره
 و قاطعني نصيبون بكم اقا طاقت يندكجه اسبه وكم كم آتوك
 شكرك اقا سندن و مقام قوتونك و حاسنه باقي حرمي اعظم
 خدمته و قد و قلمك اسكنه ملاذمه و آرد و عجب خاك باينه بوسه
 سوزد كچه قاي عاوت تهي و از عهده تازار و بيه ميكت كونه سين
 اخيرا و اوين علم شاهي عذون بوجك اميد و عبرت اكثير رساله
 تا ليف اندم مشايخ جهان رساله لرديك اتمام خراي و شيخ
 محي الدين خراب و شيخ عطار مقاله لرديك انتخاب يلورن تركيد

توجه اولدي در بيان ابتدا و ختم و فقه و تاراب

من بعد خداون مجنون و كلن كمي كذا ليك و سلوي سلو و روي رساله
 فقه و تاراب لازم اولد و عجب اجلدنت بو مقامه و عجب تمام اوقار تاراب
 او زير من سويلورن تا ليفك و لنديك كمال توك سوال سندن و جوا بندن
 مسا و لنديك اولدي و آخري و عذبي و بو عجب فصله تبين و باله زيرين
 معلوم و ظاهر اولد و مطالعه قاون مقصود و يلدون سوالدي
 و جواي كرسن بولمنه قان اولد و الله سون ايدكم **الفصل الاول**
 مولانا سمن الدين ترمذي حضرت مدني سون سوالدي يلورن
 اولدي عجب جواب ويز و عجب بيانه و **الفصل الثاني** امتحان و كونا
 معارف و خبر اجوبه شيا و كلدن سوال ارونك و لدني جواب
 و ردكي بيانه و **الفصل الثالث** نفس كلي جسم كلي و شرط
 اولد و سندن عرض اصلي نيه كون بلورن **الفصل الرابع**
 نفس كلي سر ايت ندونك بلورن **الفصل الخامس** موت و حيات
 اعيان و قلبي بلورن **الفصل السادس** منزلت و حياتك و حكمت
 تا جيتون و لدني **الفصل السابع** امور عجب ايدن نفس اماره و طهارت

الفصل الاول مولانا حسن خبری حضرت عترة نفوس سوان
 اولاد او اهل حق و اولاد ویردگی بیاند در **ت** روایت صحیح و نقل
 صحیح و کثیر معلوم و منفرد و بی بدیل سلطان عالم الذین
 اولاد خاقان بی بدیل آل سلجوق عظیم شاهیدی حق و حقیقت
 اکامه عادل و کامل پادشاه ویدی مکرکه اولاد خال جوانان و
 ایام دولتند و توبه شهرت اهل حق ثابت جوانان مترادف کجسی
 مشایخ کبار و دهرت افواج نوبت بیورب خبر و عالمین المجهول ضیانت
 و غنیمت از زید ریاضت از کثیر مشایخ کبار و دن شاه حضور
 بشریک نفس اماره و اربوبی جلد سندان بری **فصل** **چهارم** **سلطان**
 و عترة ال و اربعة مکرکه بی همة کجسی شاهک حضور دن از لاجل
 محبت او کن جمع کن شملری بی سبب جریه اولاد اقادنی
 و ارب و بلخند بند بقدام و اکمن شملری سو بیکه مهر بر جریه
 و ارب بوز خلاصه در دیوب بر بزرگ بوزینه بقدام کمر کتبه
 مولانا حضرت دینی اول مجلس بلیدی علی انک افضالی و اولاد
 اکلیل دی کدر حسن زعفرانی حضرت مولانا حضرت کتبه کلون بوزینه

و اربعة قدم باصوب شمس حضرت بیکه بلشمت دی مولانا حضرت طیاره
 و الفغان باش قلدر بری ابدی بوشهر بر کنزنا از کلبه کندی
 بلخ بکون شملری جریه قلدر دیوب جمع کنزک و کتبه آتوک
 و اکتی بزاده اولاد علامت در اکالی است از دیوب اولاد کتبه
 کور کتبه کتبه و اربوبی بونی و بیخه اندون بری طیاره جویوب
 کور بیکه سر دیوب طور سلطنت بر بوشهر و ارب و دهرت اولاد
 کتبه و کتبه که بوزاب در دیوب شاه نظره کتبه دیوب سلام و بری
 از کتبه اچر و کتبه طیاره کتبه انور دیوب بوزینه کتبه بوزینه
 در دیوبه اصیبار قلدر اندون فد بوش شاه کتبه کتبه بوزینه
 جریه کتبه کتبه جمع او بر بوزینه بن شملره بله جریه اولاد **بزرگ**
سلطان ولایت قزلبه اول اربوبی کتبه و کتبه بلدی بزدن قلقوب
 مریجا قلدی اندون جلد اول کتبه کتبه کتبه کتبه مولانا حضرت کتبه
 بچون اکون کتبه کتبه مولانا حضرت عالمی و اکتبه و زوزینه اهل
 بهت در دیوب بوزینه اصیبار نظریه اکتبه بوزینه کتبه کتبه
 طیاره بوزینه بوزینه و کتبه کتبه کتبه کتبه کتبه کتبه کتبه کتبه

ايندولر گيم انسان برنده در کم جسد جسماني و نفس روحانيدت
 جبارند و در پيشه و به طبعي ايندولر انسان نفس بلطفه در جسد اكا
 بز که کلام منزلتند و در مدلسر اوج و جوي حکما انسانک تا هفتند
 و شکر و نيت و ذمي اخلاق فلزي اوج و جهله در **در اوج** اوله گيم
 نفس هم لطيفه و غم و غم و در در و بعضا ايندولر نفس روحانيدت
 غير محسوسه در پيدالوت باقی تلور و بعضا ايندولر کم نفس
 مزاج بدنند و اخلاط جسدن شکر اولد و بعضا بر عرض در **در اوج**
 صکر باطل اولد جسم سوزا کا وجود پوقه در دل برها ايندولر
 اعراضدن غيبي شکر بلور الودک امور روحانيدت و جواهر
 نورانيدت و صور عقليدن طلزي بوق در بکک کم کشي نفس بلکک
 شريف اولور در برابر کس غيبي بلکک و حواس تلور کندی و غيبي
 ملک خاتمه چکيت در در برابر اول سوال غيبي طعام کند و رب
 کند و اوج اولق و غيبي لباس کيد و رب کند و عريان اولق کيوت و در
 و غيبي بوقه ذلک بلور کيد و خال اولق کيد و بکک کم اول
 نفس بلکک ممکن و بلور اوج و جبهه اولد و نظر تکمل ککله ممکن اولد

تدبير اوله بکک جسد اولد و نظر بلور و **در اوج** اولد بکک جسد و نفس
 الجيه **در اوج** اولد بکک جسد مرکب اولد و حاله نظر بلور **تدبير**
 تا کي نفس بلکک تا بلور اولد | نفس و فائتدن اولد تا بلور اولد
 نفس بلور کشي بر صقي | بلور بلهم اشک خا حيل اولد
در پيدالوت نفس بلور اولد بلور اوله يا سوزا نا و ککله شخص کيد و
 وجود بدن با خيل و ايب نفس بلور تا کمال معرفت بود بکک کشي نفس بلور
 پيدلور بکک جسد ابدت و قائدن و عظام دن و طهر لرون و ککله
 تکميل و طهر بلورند و در بوزک کلي بر جسد روح برزق شک اولد و خا نا
 نفس بر ما وي جوهر روح و در بوزا نه عالم و در بالطلع نقاله و در اوج کم
 موجود بر عظمه جولان دن خالي اولد باري تعالي خلق اتوري کک کشدن
 اولد او نرودنه خلق بلور و خا نا اولد و جسدن مرکب اولد دن
 بوشاهد اولد و محسوس اولد و نما طب اولد سوال اولد
 جوب و رب مصنوع لرون صايع اولد و بقر اولد بوشدن لرون
 اولد ککدن صکر باطل اولد بزر بزا اولد و جسدن مفارقت اولد دن
 غير بوشدن و ککله اولد و ککله جسدن باطل اولد **در اوج** ککله ممکن اولد

الشری انفسک و موجوده اقرار او در هر کون لغت صدک میزاجت
 متولد او شد در بدو خلق او را تا امر انزلت اندر کله ی کف و کله در
 زیرا برینندون متولد اولاد او را که نه تک جوهر بود جسم و جسم در
 جسم اولی که شد بدو نفس خود جسم و کله در جسم که عرض اولی که
 در کله در بود و بدین سبب که متعنه دلیل و کله در کله در جسم ساکن
 اولی یا متحرک اولی که متعنه اولی که جسم اولی که حیثیت بدن
 و اگر جسم اولی که حیثیت بدن متحرک اولی که واجب در کله در جسم
 متحرک اولی که ساکن اولی که واجب در کله در جسم ساکن اولی که
 حال بود که امر بود کله در بلکه بعضی اجسام و یا متحرک اولی
 افلاک و کواکب کبی و بعضی ساکن اولی که کبی و کواکب اجزای کبی
 و بعضی کواکب ساکن اولی که کواکب متحرک اولی که کواکب و کواکب
 و حیوان کبی و نبات کبی پس بویستند و ذات اولی که بود نوری
 ساکن قلب و متحرک فلان بود نوری که نوری که نوری که نوری که
 اولی که جسم و کله در و عرض و کله در زیرا عرض و کله در تا کله در
 جسم نوری که انفس در و نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که

نفسی بود در زیرا عرض فاعلیه تا کله در کله در کله در کله در
 آن کله در تا کله در کله در کله در کله در تا کله در کله در کله در
 اولی که کله در کله در کله در تا کله در کله در کله در کله در
 بیان اولی که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که
 تا در کله در کله در کله در کله در کله در کله در کله در کله در
 نفسی اولی که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که
 کبی که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که
 متحرک اولی که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که نوری که

سوز بود در کیم ابدیم آبیان	افضل است با هر بود کما
نفس انسانی نوری که نوری که	تا نوری که نوری که نوری که
در کیم نوری که نوری که نوری که	کله در کله در کله در کله در
نوری که نوری که نوری که نوری که	نوری که نوری که نوری که نوری که
امر نوری که نوری که نوری که نوری که	نوری که نوری که نوری که نوری که
نوری که نوری که نوری که نوری که	نوری که نوری که نوری که نوری که
نوری که نوری که نوری که نوری که	نوری که نوری که نوری که نوری که

الفصل فی تالیف حضرت مولانا محمد تهریزی انشاء الله تعالی

رافت محیط بیسوی و بر و استقل از خاک مرکن یسویه در **و دخی**
 سؤال اندی که بچق در جوابت و بر دی که کسوی کسطنبر ا قدر
و دخی سؤال اندی که زید ندره جوابت و مردی که صورت و روح او
و دخی ایندی بخار ندره جوابت و زید دی که صورت و نار و روحیت
 سؤال اندی که دغان ندره جوابت و زید که تازید و قرآبت د
و دخی سؤال اندی که برقا ندره جوابت و مردی که نار و روح او
و دخی سؤال اندی که معادن ندره جوابت و زید که کرم معادن اولد که
 اجزاء ترا بی غالب اولد **و دخی** سؤال اندی که حیوان ندر
 جوابت و زید که حیوان اولد که اجزاء ترا بی غالب اولد **و دخی**
 سؤال اندی که نبات ندره جوابت و مردی که نبات اولد که
 اجزاء ترا بی غالب اولد **و دخی** سؤال اندی که انسان ندر
 جوابت و بر دی که انسان اولد که اجزاء ترا بی غالب اولد
و دخی سؤال اندی که ماوی که ندره جوابت و بر دی که اندک طبیعت
 تملکیت غالب اولد **و دخی** سؤال اندی که جن ندره جوابت و بر دی که
 جن اولد که اجزاء ترا بی غالب اولد **و دخی**

سؤال اندی که کسیر شیطان ندره جوابت و مردی که شیطان اولد که
 اجزاء ترا بی غالب اولد **و دخی** سؤال اندی که برقا ندره
 یعنی بلور ندره جوابت و زید که کسوی کسطنبر ا قدر
 سؤال اندی که طبیعت ندره جوابت و زید که طبیعت نفس
 فلک ندره جوابت و زید که کسوی کسطنبر ا قدر **و دخی** سؤال
 اندی که اثر ندره جوابت و بر دی که اثر بر جان اولد که قریبند و
و دخی سؤال اندی که نسیم ندره جوابت و بر دی که نسیم هوای مستند
 ارض است **و دخی** سؤال اندی که زهر ندره جوابت و بر دی که
 زهر که زهر است **و دخی** سؤال اندی که هوا ندره جوابت و بر دی که
 شعاع ندره جوابت و زید که شمس و قمر و اجزاء ندره جوابت
و دخی سؤال اندی که انکار ندره جوابت و بر دی که
 انکار ندره جوابت و زید که رضدک سولایه سر جوع ندره جوابت
و دخی سؤال اندی که عجز ندره جوابت و زید که عجز اجزاء ماوی که
 شعاع ندره جوابت و زید که جوع اندره جوابت **و دخی** سؤال اندی که دغان ندره جوابت
 و زید که دغان اجزاء ارضیه لطیفه در هوا به حرارت بر سر شعاع

الطه لكونه **وحيث** سؤالي في ذلك بغير جواب ويزيد في
 بزيه ويولد فيك بين ويزيد كما أنه صولوا في سنة واوشت بتمهيد **وحيث**
 سؤالي انديكي اجام ويطايع ندر جواب ويزيد في اجام ويطايع
 ويزيد فيك ويزيد فيك ان من صولوا في سنة **وحيث** سؤالي انديكي عدل
 ندر جواب ويزيد فيك في سنة من ويزيد فيك ان من صولوا في
 جميع اول **وحيث** سؤالي انديكي ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من
 برجم كمن بغير ضمانك وبتفنيك باوي ضمان ارضي من لست **وحيث**
 سؤالي انديكي صولوا ندر جواب ويزيد فيك ان من صولوا جميع جواندن
 اخاطة قلوبهم **وحيث** سؤالي انديكي ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من
 اولد وراي جميع جواندن اخاطة او در سر **وحيث** سؤالي انديكي ان من
 ارضك كمن ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من
 بزيه اوله فيك دن برك ظاهريه ندر واسبغ بيطك بكم اكي
 بزيه كمن وجميع بواكي ويزيد فيك ان من بغير بقدر اي **وحيث** سؤالي
 انديكي بخار ندر جواب ويزيد فيك بيزيد من مستغنا ندر صوي
 جميع اوبه ويزيد فيك سؤالي انديكي وكره في ندر وكره ندر جواب

ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 فارمك فيك بيزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 ارضي وبقينا انون كما في صولوا ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 وانشاسي اي صولوا في سنة من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
وحيث سؤالي انديكي ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 تبجي ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 طهر ندر و طهار با ندر اي ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
وحيث سؤالي انديكي طبايع اربعة ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 اربعة ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 انديكي كذا جلاط اربعة ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
وحيث سؤالي انديكي ان من ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب
 ونبات وبقينا انون كما في صولوا ندر جواب ويزيد فيك ان من ندر جواب

ببرك تعزيت اولادك بجملة من **ويجوز** سؤال اندكيه ثبات ندر جوابي
 و هرديكي شول اونك و اعطيت برت سندر **ويجوز** سؤال اندكيه
 جوان ندر جوابي و هرديكي كه خيولت بر جسم سخا و حاشا
ويجوز سؤال اندكيه كه از او ش ندر جوابي و هرديكي كه ارادت
 و نعم بر او بر سندر نك كويته اشارت فلقد س ابله سندر كه اولغنا
 و خبره اولغنا مكنه **ويجوز** سؤال اندكيه قدرت ندر جوابي و هرديكي
 بر سندر اختيار بيله اشك لك لندك كلامك و **ويجوز** سؤال
 اندكيه اجناس ندر جوابي و هرديكي كه اجدهم غيب قبول اتمكدر
ويجوز سؤال اندكيه كه كرا هيت ندر جوابي و هرديكي كه طبيعت آفت
 السلطنت لغت فلكه **ويجوز** سؤال اندكيه حيله ندر جوابي و هرديكي
 حيله فالملك نك مساويك صور ندر **ويجوز** سؤال اندكيه جهل ندر
 جوابي و هرديكي كه شي غير صورت بيله لغت ندر **ويجوز** سؤال
 اندكيه ارضت ندر جوابي و هرديكي كه اخلاق اولغنا بر سندر
 او ندر ندر بطور **ويجوز** سؤال اندكيه و هم ندر جوابي و هرديكي
 و هم لغت حيا ندر ندر ندر بر سندر **ويجوز** سؤال اندكيه و **ويجوز**

سؤال اندكيه كه نكدر جوابي و هرديكي كه فكر ندر نادر ندر
 بر سندر **ويجوز** سؤال اندكيه او ندر سندر ندر **ويجوز** سؤال اندكيه ايمان
 جوابي و هرديكي كه ندر ندر و هرديكي كه ندر ندر **ويجوز** سؤال
 سؤال اندكيه اسلام ندر جوابي و هرديكي كه اسلام ندر جوابي
 اعتراض **ويجوز** سؤال اندكيه و ندر جوابي و هرديكي كه
 و ندر جهات بر سندر لطافت اتمكدر **ويجوز** سؤال اندكيه كه ندر جوابي
 و هرديكي كه ندر ندر و هرديكي كه ندر ندر **ويجوز** سؤال اندكيه كه سندر
 جوابي و هرديكي كه ندر ندر و هرديكي كه ندر ندر **ويجوز** سؤال
 جوابي و هرديكي كه ندر ندر **ويجوز** سؤال اندكيه كه طاعت ندر جوابي
 و هرديكي كه طاعت اولك مره انبيا و ائمه ندر ندر ندر ندر ندر
ويجوز سؤال اندكيه معاذ ندر جوابي و هرديكي كه مسا و ندر ندر ندر
 كليز بر جمع اتمكدر **ويجوز** سؤال اندكيه كه ندر ندر جوابي و هرديكي
 ندر ندر راحت و هرديكي كه ندر ندر ندر ندر ندر ندر ندر
 ندر ندر **ويجوز** سؤال اندكيه كه حساب ندر جوابي و هرديكي كه حساب اول
 الام و اول حزن و هرديكي كه ندر ندر ندر ندر ندر ندر ندر **ويجوز**

سؤال تری کم خبر ندر جو آب و روی کز خبر بر اولد کریم ما بنی وقت
سواصل ما بنی اسئلہ **تقدیمی** سؤال تری کم معرفت ندر جو آب و روی کم
مهورت سندن و نیر سندن عادت جاری اولدی ندر، اشک و سندن
و نیر سندن **رویی** سؤال تری که احبرک اهری ندر جو آب و روی کم
قال علی بن ابراهیم و اولدی ندر و سندن شکل رب و صورت جسمانی
در لرون و بر صورت روحانی و در بر بر اکیس کلی سندن موجود **نظیر**

اولدی و بیوت حضرت مکی جان	ای تری منالوت کلون کارک بیان
قلدی تخمین که مناد حضرت	خوش مزاجت ای تری و قلدی خبر
یک سوز و مرز بنی هر آدر کت	سوزله و سوز بنی بو خاندان
چون که رحمت کلدی سوز که کادک	خون رحمت اولدی بر سوز بر
سوزله سینه دی قریب و کادک	سوزدن او ترکده یوقا یی پاک

الفصل الثالث یعنی و چینی و فصل تری کلی جسم کلیه
منزله اولد سندن عرف نیر و کیمت بلدی **نیت** چرخ کز خبر تری
حضرت عالم ما سوزدن خبر و رویه حضرت مولانا محبت قلوب
رویی سؤال اندکی یا علی حضرت تری خبر و رویه کلی جسم کلیه

اولد سندن حضرت ندر و بجای سندن تری بر حضرت رفته الی علیه **جواب**
بر ربک بتدی کم و فی کز موجودات بعضی بعضی ندر سرتب
اولدی زعلت اولدی سینه سملون اولدی ایله جلت و لی کز بار یقینانی
جمل جلوه عدوا نمیدن اولد کی و اجد مثنیا اولدی کج و فتن کز
نفس موجودات بر سی اولدی و مرتبه سی جمل نقل مزین سندن
دوخت اولدی و جسم مطلق مرتبه سندن اعلی اولدی و جسم اشکال
و صورتون و نفوسون و سیاتون فارغ اواب بالطبع و مذکور است
قال اولدی و انفس بالذات جمل اولدی و بالحق علامه اولدی و
بالطبع فعاله اولدی حکمت آینه و جنات زانیه نفس منبع حلاله
سغول اولدی و طبع قلمانی و جسم قبول نایه معطل و ناقص الی
مملون و لایه و ندر کندی و نایه موجوداته حاکم اولدی مکان اولدی
نقدن چلی اولدن عقول فکال و سحر کت لقبه واجب اولدی کم
نفس جسم مطلق برایشا علیه سحر کله و سبکله و سوزله و سوزله
در کله حکم ایله نایم بوندون بشره بر جسم تام اولدی و ندر اولدی
صنله چقر و عنی صنعتله بشره و باری سنا حکمته شیشه اندر کی و نیر

کامک ولا فیرا بارینسانی کابنائی تفرقت و کزینت یلادی کند
 اکنتا قدری عدوت و جود کوزرین کفری ضرب زله غایب کوزرین
 و حکمت قوت اولاد اولاد نسته لرین طهرین کوزرین اوج
پس اول سبب نفس کل جسم کلیه مرتبط اولادی سول جسم کلیه کم
 جمله و عالم در فلک محیط دن مرکز انقضه و اربعه دکت انفس کلیه
 بولک جمع افلاک و کواکب و موالذ و ارکانه باری تعالی تک اذین
 بولک سرائت اهل قوس **تفسیر**

سرایت کم یا سرتی خاویز کان	سرایت کم یا سرتی خاویز کان
صنعی نما و اینچون بر کمال	عالم کونین بر تدبیر اول قوس
کون اچدن خالک جوق غریب	عرش و فرش ابعی طوور در قوس
مستقری عزتیک لا مکاه	سرتی فرما تانک و کوزرین کان
عقل اولر کهنه آکمل اولان سرت	همه و اولرک از اقا کوزرین

الفصل فی تفسیر بعضی در تفسیر بعضی
 سرائت ندکون بلذت سرائت اندن حضرت مولانا یزید **سوائف**
 بولک تیدیکه یا سرتی هر بر خبر و کوزرین کوزرین کوزرین سرائت

نه و عقیده در **سوائف** و سبب ایدی کم یا مولانا یزید کوزرین کوزرین
 محیط اهل سبب فیض الکریم مرکز عالمندک بکام توجه اوله افلاک
 و کواکب و عناصر بر بیه از قان لا سرائت ایله نامرکز ارضه و
 ذکرت اولرک نای جمع اوله فلک فرخند اولان کاینات فاسد تک
 و جود کلیه سبب اولر **آندن** وقت فصای غایتنه پیشه اولر
 وقت فلک محیطدن یکا کوزرین جمع اولر **سوائف** نفس انسانی کابلاک
 سبب اولدر بر بر بخت کوزرین کم شرح انک لکه و موت
 حکمت در کون بیان اشکالک محتاجه یا مولانا حضرت بلکل جمع جزا
 کوزرین کوزرین حیاتی سوزرین اولر سبب دن عقلا ندکوهی لیدر لک
 الوم حقدن و حکمت تدن اولر حکمت نیدر کیت بلزیر باری تعالی ک
 جلاله خلق الموت **والحیوة** در دوی فوی ایتجاج اولر
 باری تعالی تک قولیک متناهی بلزین بوسنده از ارادرت
 حیاتی سوزرین اقلیم کوزرین کوزرین کوزرین لری بر من اولدی
 وقت حیاتی دم اولر و شکر ایدر قنندن الوم سا اولر **سوائف**
 چو کوزرین حدک نظری سن ارج کوزرین **عقلک یا شار و رب و سرائت کوزرین**

لولا جسم ومورثا ولما كثر عدم
صورت جواريا نياما زمة زوال
صورت جواريا نياما زمة زوال
وضع الملك تدهرا لولن فباين دن
اشبه صورتك اولم جواريا رح
تنوعا نندك كسد ورا اولم سين
قاره ذرة شيرت بان قل طلب
هو كه سنده اندرون اولم نند
حمد فل كم اير شارسن علويه
فرقا ناولك اولم شيك سنلاك
قاره نلاك خويستون من اش

بوقت اولم خيفار من چك عم
جان كنور روجا نيه بولر كمال
بلكور روجا نيه اولم بدن
وضع باين نيه اولم روجا نيه
خلعت چا صيلا اجيله اكا فوج
شموش زباوسر بولر اولم
قاره قطره عرقان قوت ملكيه
اصلا كه سلك بكار مدي صنف
قصه ناز سليلدن ايرت اولم
مخويج اولم سيقين آب و نلاك
نند فلكدن بدن تا كم كدرن

الفصل الثاني في بيان

اعتبار قلوبنا بلور بر اندان حضرت مولانا نايه سوان قلوب
ايشدي كم يا سمس تبريز ويا اساليت عزيز خبري نيريزه كه موته
وحيا نده احتبان قلوبن نده ويزه دوز حضرت شمس جواريا

ايشدي كه يا مولانا بلكور كه عاقله كسبه چمن اهر جسدك تركيبه نظر
ايسه متقن حكمتي و حكم صفتي كه قلم نيه كم شرح كتابك و مافع
اعضا كتابك بوزن تاه ليفتك عجايب و تريكيبك فراسي و اولم
عظام لرا و ريزه متداولن بكارك كيندي و اولم نده سنس اولم
طهر لرك تفصيلي و كدر ندر كور كم اوغلا نون خاليدت ايرت فلندن
فريكيت برت خالندن من و كالك در و پير كاطالند منفع اولم كين بولر
اول وقت بلور كم انوك تركيبه خايند كال و حكمت و صواب اولم نندن
چمن برك نياست فكر نيه وقت كندوا كين و ح و توبه اولم و حوي
و هر نواسي نفعسان بولر نده و اولم جمع اجزايي متقدم اولم
قاند كدرن فكره منفع اولم بيدر و كن و طبراق اجند جواريا
مضمحل اولم كند و كينست بوغلا نرون يكات نيد و كينست طبع نغيزه
قور رشك اولم و طبري بولر ندر ندر **بسم الله الرحمن الرحيم** بلكور چمن
عاقله كه سركه روجا خلقي و جين نطفه دن وجود كلكن و اولم
وجود كلكي مكانك كيندي و انده جنبه اچون بر نلان مازوليك
نكر قل خايند كم و حكم صنف كور بولر ندر و خاليدت و ح و توبه كين

و جسد بخد منقلب و اول جنینه متماثل اولاد شوایب بخد
 سیر می آید و لرزانند اولادش و شوایب و دم بخد اقسا و ماسه
 اول عالمت پیشین شدت و بعد در کورمه عقلی بخد تلور لیکن
 و آنچه کم جنین بر عالمت فسخند و سبک طبیعت انتقال اندوکیه بر عالم
 نوری ازک اشرف اندوکیه و ضعیف مستان اولاد نمتلور و لذت
 و اولاد ضعیف میکانند آینه نور زرد و بی نهایت سلسله خایتد حکمت
 و شوایب کورس و بلور که اولاد میکانند جفت اگا افضل **در بیان**
 یا مولانا ابله که کدر کیم ابله من نفسک و جسدک حال بی شول جنین
 روح بی حالی که کدر زبد جسدک موی نفسک و لایق که کدر **سفر**

آه سندان طوفانی که بی و کس	جان و فی ابله طوفانی جسد
کسجه التورقن جان سیرین اکلین	جان و فی ابله جان ندر همین
غم و کله تیریل و لمر سده صورتک	و آنچه یکرک تیرله صنایع حیثک
کلوت فردوسک سوز برید	و از درایت او قبضه خلق جدید
من و خاندون و لمر سک ذوق دله	منع و شرم و عفت اولاد مانند نور
برگشدهک من که کون ندر زنده	بند کزهدن سیر کیم جان قطره بی

ایش بر کندز ماه شمشیر خاوری
 روح این اندن اولاد اولاد
 خدند او یکش در خلیفه اولاد بین
 سندن اندن مقنبت حسن و کمال
 جسد داده کوزایر من اولاد خلیفه
 نفسک اگر دو تنه خوی ملک

بخلی از فیله ز روح منظر بی	بخلی از فیله ز روح منظر بی
که اولد کسز مجموع جمله صفت	که اولد کسز مجموع جمله صفت
تایم خیب شهر اردن عین	تایم خیب شهر اردن عین
آضلکه ایلد روحی پیش همان	آضلکه ایلد روحی پیش همان
بله پیش برند فایف آب و کله	بله پیش برند فایف آب و کله
سز لک عیسی کوی اولاد ملک	سز لک عیسی کوی اولاد ملک

الفصل در بیان بقی التبیح فی فصل من انک و حیاتک
 و جسمک تا بنین بلد در سر اندن حضرت عزلا نایله **سؤالات**
 اندی که یا شمس حضرت خبر بر بکا که موتک و حیاتک و جسمک
 ما جنی ندر و جسدک حضرت شمس **جواب** در رب ایندی که یا مولانا
 که کک من تله حیات جسدانیدر و غیا نیدر حیات جسدانی
 و نفس جسدانی استعمال انکلاک و بر و موت اولد نفس جسدانیک
 استعمال انک لکدر و او یق و اولد استعمالی ترک انک لکدر **سؤالات**
 نفسک حیاتی و ایدر زبرد انک جوهری بالفیول حی و درک و بالحق

Handwritten marginal note in the left margin.

فلا تفرق بين الطبع اجسامك وفتوتك وصبرك فعالة ودر
 ترا نورك موقد جوهريه جاسد اولوب فانك معرفتدون عالمك وفتوتك
 واولفتت شوات جسمانية غرقه اولوب هيواد بخته يستغرق اولوب
 سبتدون حار اولوب ناسرك الكوي نفسكك جوهريه جاسد اولوب
 اولوب كوز بخت وفتيات ابدية دن خافل ولدتلي بخت حيات دن بوي دن
 غير يساند بلز اولوب سبتدون دنيا دن باقي اولوب مخلا اولوب
 نمنا اولوب نك نك باري نفساني كلامه قديمتن بوي **قوله**
 يملون من الحيوة الدنيا وهم من الآخرة هم خائفون **وقه**
 رضوا بالجنه الدنيا والماوايها والذين هم عن آياتنا قاتلون
وقه قوله تعالى يريدون عرض الدنيا واعتبروا بالآخرة **وقه**
 قوله تعالى والآخرة خير وانما قوله تعالى وان الذاد
 الآخرة هو الجوهان لو كانوا يملون **وقه** في الجوه حيات دنياوي
 وبي برك خفتن ابات جوهدر حيات دنياوي جسدك حيات دنياوي
 حيات دوجان دن خافل اولوب حيات دنياوي كم نفس جياتي دور
اولوب جسد نيتك وفتوتك اكا مارض دره وفتوتك

اكا جوهدر برك برك جياتي دنياوي حيات دنياوي
 فتوتك وفتوتك اكا اشراق سببك دنياوي جسد بخت دنياوي
 اولوب فتوتك مفاضتند وفتوتك حيات دنياوي دور دنياوي
 بخت دنياوي ناسد اولوب وفتوتك اولوب اولوب حيات دنياوي

نظم

كجهت ناي اولوب قدر كمان	بيديك ناي قال اكا اولوب جان
نفسه جوهريه فرغ وفتوتك	طاعتك بخت اكا آهلت فتوتك
حفتك بخت جوهريه عالم جوهريه	نار اولوب نيتك فرغ بخت جوهريه
ناب عالم نك نك اولوب با دشتا	اولوب نيتك نك نك دخت دخت اكا
جوتك بختك سرام اولوب بختك	جوتك بختك دور اولوب اولوب
جان اولوب بختك بختك دنياوي	بختك بختك نك نك دنياوي
جسد سبتك سبتك واردر سبتك	او حفته اولوب اولوب اولوب
فتوتك انصاف سبتك سبتك	حفتك اولوب طاعتك اولوب
فتوتك غفلت دن اولوب بختك	كندو نك نك كندو نك نك
اصلك اولوب بختك اولوب	دور بختك اولوب اولوب

الفصل السابع بیتی بدیعی فصلی در جنین
 بره جسد جنین مرتبط اولاد و غایت و در سر **نقطه** اندک مولد نا حضرت
 بنه سوالک بدوی است ایجاب که یا حضرت حضرت با حضرت و بر که نفس جنین
 جسد جنین مرتبط اولاد و جنین سر جسد و در روی جسد **جواب** و در رب
 ایستدیک یا مولد نا حضرت بیکل کم نفس جنین جسم جنین مرتبط اولاد
 و یا حضرت تبیین جسد جنین کی حکمت غیاضات فرودت فله کلون
 اجودر تا کیم بیولای جنین تمام اولاد و جنین کله مشاه اولاد اولاد
 بیولای جنین تمام اولاد و جنین نفس جنین پیسیاست و تدبیر علم
 اولاد خلایف جسد بنه پاك اولاد قدری نفس انسان غایت
 پیشه نضایک اطهار انکلاک برله کابل اولاد جسد و در غایت
 اندکون مسکه اولاد طهاره و در بده و اخلاط اربعه مؤلف اولاد
 هیکلون اشرفی طهاره و در انتقال اولاد که لته تعالی خلق همه
 بیور کلام قدیمند کله **فصل هجدهم** و شیکم فیماله بطون **فصل نهم**
 ثم ان یسوی النصاره و الاخره **پس** اولاد جسد و در غایت که کون
 صکن انتقال تدویک خالی شول جسد و در کون خالیده بیولای

کذلک خالی کبدت نفس اولاد جسد و در غایت ابلدیک جسد و
 مغایرت اولاد و جنین کون من بنه که جنین بیولای و کیت خالی و بیولای
 کلیه که کون من اولاد جسد سید القلیون و امام القلیون رسول
 حضرت صلی الله علیه و سلم **بیور و کیم** الناس من نساء فاداما فواله
یعنی تا از من ایستد و در و در من اما اولاد کون او یا از من او یا از من
 او کون تدویک اولاد کون من صکن منی حال کون من خالی و در تدویک
پس نخست کرات موت کله شول موت کم نفس جسد و در غایت
 انکلاک و در اولاد و در اولاد انسان لته تدویک معاینه تدویک کیم
 الله تعالی کلام قدیمند و قرآن عظیمند **بیور و کیم** **فصل دهم**
 فکشفنا عنک غطاءک فبهضک ایوم حدید و در غایت حضرت محمد
 صلی الله علیه و سلم و اعد به کیم حقیقی یا کیم لیتین و در غایت
 و در کون من مراد موت و در جسد و در غایت انکون کون
و در غایت کل نفس ذائقة الموت ثم الینار جهنم و در غایت **پس** اولاد کیم
 اولاد بیولای جنین اولاد و جنین کون من اولاد کون من اولاد کون من
 و در غایت اولاد کون من اولاد کون من اولاد کون من اولاد کون من

باري تعالى عز وجل يا ايها النفس المطمئنة ارجعي ايلي سر يا صديقة
 مرفقة ودي بين معلوم اولدي كم موت حكمت بحقول مشركه كلان دن
 جان جسدون او ايجه دورين
 نزهت دنيا پسن الدهن اول
 عاقبتك كند و نوسوك ايت نطقه
 اكلمه قندك كلارك اشهر منزله
 حضرت حقدون بخت مومع اولم
 قطع اربب منترك كوز توك بركه
 بن سفرون بخت مقصود بخت
 كاه ظلمت كاه كوز نك نار و نوز
 كه خفيق اولدي نور ملك ايجي تيب
 كه سكوت و كاه كردش يلدك
 بو بجه منترك لدر حركه نه سيب
 بو نك اول قند بيدك مكدون
 قلبك ياك ايلد و ايم صايم اول

قريب حقد بو بس زنت رس
 فاني ملكي ساكه باقي صغيل
 باقي ملكه فانيون ايله كدر
 جلور ديك و وشه كك اب و ركلمه
 ظلمه و شك رواي اول نور
 علويدن يغلي بيشرك حيفك
 طاعت ايدوب بو بس مهور
 كاه بجه ن و ديك اولدك كاه و كاه
 كه نيز اولدك مكرم كه ذليل
 كه فراقت كاه جنبش ايلدك
 حقه طاعتك نك اول لطيف رجب
 شخيره ازن ناكه ايله قانوك مكرت
 طاعت حقه ملازم قاييم اول

الفصل في ثمانية من حكم الموت يعني سكر بخير نصرت
 موت محض حكمت و حكمت بلور در اندن بجه موز ناچه كوي سوال
 فلو بك تدب كم يا شمس تبريز صدمت حبه و بركه كاكيم موت و حكمت
 و و كلارك اصلي در **جواب** در بخت ايتد بكم يا مولانا حضرت
 بلكه كه بتر و جود كلن مننه كلك قلب و اخير و امدركه اكايشتر
 و غايبك مزاي و ارن در بكم اكايشتر **جواب** لطفك كوي بوفع جود
 كلور ديك قلب در و غايبك و اولدك دن و نوز و لاديت و حقي اخلين
 كوز اولدك در بختي و جود كلدك زود و موت اولدك غايبك و سر بته كم
 لطفكك فراقت اولدك دن صكره تا اصل اولدك نيز اولدك منع
 اولدك طوفان اولدك كلك منع اولدك نرس و حقي اخلين منع اولدك
 لادك جسدون مفارقتك صكره اولدك اولدك موت و كلدك
 لادك حكمت در بجه جنيدك رحمن صبري تمام اولدك و خلقتي
 كايون اولدك طوفان صكره حيات دن باوي بتر ليد شمع اولدك
 اخلين بختك و حقي جسدون صبري تمام اولدك و مضا بتر كال
 بتر ليد تا اصل و كايون اولدك جسدون مفارقتك صكره اولدك

حياتنا بديهي بمرارة منتفخ اوله **پس** موت جلت ولدي يا مولانا
 بله كلك بعقبك جسدا چند شئي شوك مكتوب كي او خلاق كبر
 بقر اعماروت او كغزب مؤزب اولويت مرغبي اوله مکت بدت
 زيرا مقصود تام اولدي جهاز استفاكرام باق قلدي تنك صدمه
 حكوي بخلين درسه بقر اوله اوله كيت مراد الوب حكم اوله
 اندر مفارقت اير نوكه صهي كك مكتوب مراديب حاصل اوله نكته
 تلم وركبت منتفخ اوله كامله باب يلته او قوروي نكته علم
 محفوظ اولون پهنست بكم علم و نجات نكته مراد اوله مکت
 چتر نكته حواس بقره نكته نكته مرفق و فكر بقره مقوله
 تمام نكته نكته رياضت برله امور غيبية نكته نكته
 اوله امور نكته نكته نكته اوله اوله سن هذا مراد نكته
 اهل لرب بصيرت صهي برله نكته نكته نكته ملكوت سماوات
 انلا كه واصل نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 اكا بقره نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 آين نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته

انت عوج اناك مكال اوله زير بس موت لك تارون نكته نكته نكته نكته
 جنبه نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 عرش عاليك و شك كن سنه نكته نكته نكته نكته نكته
 نه مور نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 زير نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 جان و عقده مقصد و احصا اوله نكته نكته نكته نكته نكته
 ما و نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 عالم عنصره نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 چون بتدراشي دريم نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 خضر اوله نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 خاقل اوله نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 چون نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 كه اوله نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 بوندن نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته
 شکر كن نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته نكته

الفصل السابع يعني بلوغ من نحو فصل يعني بلوغ من نحو فصل
 انك لا يكون في بلوغه بعد حضرتت مولاك ناسواك قلبك بتدي كم يا حضرتت
 مشد تيريز غير ودر بجا كوت موت حكمت اولدو هي تقدير چه كشي جنه
 شخصي اولدو بله موت در بجاك مشد تيريزي حضرتت عليه الرحمه
 والنعمة **جواب** ورتب بتدي كم يا مولد ناموتن حكمت چه قدر
 اولدو شي فتم ادرنا كم كوكلي وكم زيبا ويا نقدور يا مولد نايكل كم
 جسد بركي ودر فانس كشي كدر واهال صابحه اولدو كيد اولدو
 تاجرلك سر بايو كدر ودر نيا كدر كدر واياح حيق اولدو كدر
 كچه جك موضع كدر الموم وكرت ساحلي فتر ودار الازفة اول
 تاجر ودار وقلري شهر كدر ودر جنت تاجر اولدو كدر ربيع كدر
 ودر نغاي ملك مجاز بدن خلاص اروب تاجرلك وكرت
 ساعلم يلسالم قور تلق موزي ثلثه خايث جوشد افاكردن
 چون تجارت شهرت كركم ممكن اولدو وعاك ربي قوت اولدو
 نفسك جسد عثالي بخاين ودر **زيرك** چون ايام حيات احوال
 بزيه قطع الميه ودرت عادل برله سدرت واخلد وجملة بزيه

خلفند ودر اي صحيح او زره احيقا ودي حكم اولدو ودر حسا ته
 غيرت كوزيله نظر بلسه معرفت حقيقي بله انك حياتي بلسه
 ودر عقول انك خايقتن حك ايله ودر ك آخيره ودر دنك
 برلكه بلسه الموم اولدو سلكوت سماواته جمع انك ودر ايكه
 روزه سسته واخلد اولدو جنه واصل اولدو نده مكان اولدو آخيره
 نوتري ضائع اولدو وانه تعالي يه ملاوفي اولدو اندن فوت اولدو
پس اولدو فوت اولدو عين نوتري ودر جنت در اباري تعالي يه
 واصل اولدو اولدو اولدو كدر اولدو نده كم لته تعالي كلام
 بوزر كم **كل نفس ذابته الموت ثم اليها يرجعون** ودر مثل ودر اموالنا
 بوزر كم بود نيا بر ميدان كدر ودر اولدو نغاي ملك مجازي شاه سنده ودر نغاي كم اول
 كجن انو ملكك قوس سنده كلمه آتندن انرا انجيه ملك فانه كركم ممكن
 خدمت ودر كرامت اولدو فوت اولدو اولدو سايه الحيرت اولدو نغاي
 حكلي انجلين ودر نغاي كم لته نغاي موع اروب ادر كم **قوله تعالي**
 انهم يسارعون في الخيرات ويدر نغاي ودر نغاي ودر نغاي ودر نغاي

چون که عظیم اولاد و جدی که از سبقتن اجاز اولاد کبارک و اولاد
اکر اولاد بدون مفارقت ایله مکتوبت سناواته عرض اولاد کبارک
اولاد زیدل بوغبلد حیدر اولاد علی شریعت مکاتبات اولاد اولاد اولاد

نظم

توفیق صافند سن عیبشال جنبه	کبر انده وارد در رحمت چون حکمی
ای سکلدن بر نفس در مرغ جان	اوپه ایخجه بویون منیرل روان
نور جفدن روی کیدی مقبوس	ارده اولشدی جمایی تر نفس
چشم صورت او بیخجه بر صوم	رفع انوار از سینه معصوم
قرابلی ترک ایله کیم وار اولسن	دعوی قدیمی سزاوار اولسن
تندر اولن صافند کم رو کمال کن	ترک اولجاک بیکر جان باقی قلوز
صورتندن چون کعبان باقی قلا	اول حکمک نزاره ناول اولاد
چون کیم رو چک و لدی جدر نظار	چفته تندن نقصدن اولدر بری
چشم و صورتش اولیخجه تا حد ام	اصیلند فلک رجویی رفیع تم
خاله کده وار صد حبه الوطن	جانا پروان اورب ایرش اولکان
چون سخی اندک زدن بویون	ترک اولدوب اولدوب اولدوب

الفصل العاشر موت حکم اولدقن سکر انا ملقا انشا الله
کیشلوق رحمت محض اولدوقن سکر کیشلوق عذاب محض اولدوقن کیم اندک ذکره
ذکر اولدوقن حضرت معن اولدوقن سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
یا سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
قاولیا لرحمت ممد و کلمه سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
یا مولانا بکمال کبر دنیا مزجه کبر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
مزرحمک غمی کبیر قاولاد مزرحمک کبری کبیر قی بکمال یا می
شکر اولدوب ارفق کبیر ق کولت ایام بفرج دهر قی بر لایک
آیام اول کین قورم کبیر ق موت سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
جز سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
علف اولد قآخرند قی جمیع استلردن اندک جمیع اولدر سکر سکر
کشت اولد لسه شالی جنبه طیب کشت ق جنبه سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر
جده قور **پس** موت مؤمنیلک قاولیا کن حکمت و رحمت اولد
سبیدن اولیا لک الوی تبار اولدقن نتم کیم الله تبار اولدقن
کند اولدقن اولیا وین نتم تبار اولدقن سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر سکر

تدايا ايها الذين صادفوا ان زعم ائمة اهل البيت وديار المسير
 فضل الميرت ان كنتم صادقين **بين** بورد كرات البلدي كيم ويدك
 قلنا يتي الرمي ثنا الملك **بدر** الرمي حكمت ولدي **بدر**
 بل كل كيم ينسوا فاصول كبد جسد كرات كبد وصدور كرات
 صفتك الشري كبد صانع لوجه دار كيم عدل شقت بكونك
 مال كيب اطراف كيم غيرة كيم و كجاف و صفتك كرات كرات
 شقتك عدل صانع اول نفسك كيم كيم كيم كيم كيم كيم كيم
 ملاقي اولوب مرادون القعدن صكت اجريت زود غلام ايم
 جسدون ميفي **ولس** اكر اذن جسدك ائمة كرات
 عدل كيم اودب ملائمة زمره سنه واخل وفتن **بدر**
 الله تعالى دن حكمت ورحمت اولدي يوسف صدوق ائمة **بدر**
 ورت قد آتيني من الملك وعلمتي من ناول الاحايت فاطم
 التمرات والارض تحت ورك في الدنيا والآخرة تو قاسما
 والحقني بالصالحين **دوي** كرك كيم قرفيخ دوي كيم
 نواميد الوحي **بدر** ائمة زير ائمة كيم صاحب وائمة راح

اذبح اولادك الا اولادك من صكتك ائمة حكمت وديار ائمة
 عليه الصلوة والسلام والذري بيني ثم عيني والذري طمع ان يذرك
 خطبتني يوم الدين **رب** صلي حكما والحقني بالصلوة واصلي
بدر جسدك المقيم بئسك ائمة حكمت زير او ليخجرت
 بكل كيم بوكر ايت نفسه در جسدك كلاتر ذير اجسد طبراق
 اجسدن جوهر صليح لمن لا يحق اولاد عدل **بدر**

بجسدك زير بيتي سيفي كيم	جان نة اول كيم اول كيم
نور جسدك روح باك در عبيدك	سوزي تصديق ايمه دكله في بيتك
كشمة سندن جسدك بوصفات	روح كور نهايس هر كن باك ذات
كاملتك وارسة جفلكم وحي	كندو كلات كندوكي وارا ايمه
كرك شيرت دن قلنك صوليك	روح اعظم كيم اولاسن تاباك
باك اولاد باكي بولن وار لوان	باك اول حقه در بار لوان
شمع باغايه صبح اولدي من	عشق ايمه بانه حقدون اولدي
كندوكي بيزك وار لوان	ماين اول كيم تا كيم باق اولين
بسر كرك نوسوكي تا زير ائمة	حصه ايمه من جو كيم بوندك كيم

کمالیست با ایل و کوه سیفلیه **عاقبتک جهنم را که از مخلوق**
الفعل المبادی عشر یعنی او را بر پنج قبیل
نفس تو در آن فعل جفتلغنت که فایزین بلد و بر حضرت مولانا
شهرت بر بزرگ حضرت **سوال** قلوب ایتدی که خبر و بر کجا باشد
تبریز نفس تو در آن فعل جفتلغنت که فایزین **در جواب** و در
ایتدی که یا مولانا بلکال که او غایتقدر نفس از یک عقلی بالقوه در
و بالبلک بالفعال در و عقول از نفس بالقوه قاده در و حال که
نفسی بالفعال قاده در و عقول از نفسی بالقوه فلا سف در و کوه که
نفسی بالفعال حکما در و اختیار حکما بالقوه ملائکه در و عقلی
جند در آن ابرسه بالفعال ملائکه اولی پس بر حق حکمت در
یا مولانا بلکال ارکان از اینک جسم لری نبات جسمه متحول اولی
حیوانک شریف انسان در بر پر نبات صورتی منکوس صراط در
نفس حیوانیه اندون تجاوند ایلوس و بر تله ای و حیوان صورتی
سطح او زیند عمد و صراط در بر نفس نباتیه اندون کجوس
قرن تله ای و انسان صورتی مستقیم صراط در جند نار اولی

خط کوی منقلب و تشریح در هر شقی نفسی که اندون کجه جهنم در قرن تله
جنت داخل اولی ایله جنت که ملائکه صورتی در تله اولی اگر اندون
قرن تله سیه اسفل تا ایلیند قله نده که لته تله ای بیور سر **نور**
لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم اردناه اسفل سافلیت
الذ الذین آمنوا و عملوا الصالحات فلهم اجر عظیم یؤمنون **یا مولانا** حضرت
برای بد سن نظر ایله که فکر قل که غایت خط او زیند سن زینا
جنت که بر سن یقین اولدی اگر نفسک جند کن ایر لند و ایله
احوال صلحه بر له از قاید جنت و لریک میدر که ها و سوز لند
قرن تله جنت و اصل اولی سن صد تقبل و بی لری و صلح شریک
بر له اولی سن انارک یولدا شلیغی فایزید که کجک یولدا شلیغی
حاصل اولی سن جند ای کوزیک کرک **نظر**

تین جان کامل لوب بولسه کمال	بوجه نندان اولی کاه و ایل
بر نفس او شایر جیفیه جان	ایر شرف و در باغیذ دولت
بوجه سه سفلی کون سیران کوی	عالم اولی اولی اولی کوی
استو فرود اولی کلش ن	نیت سار و بر هیول کلف ن

بجهت در هر کس خاکی تفصیل
 بلغم و صفاد بر سر او و خون
 نفس که در ریه و ریه است و لطیف
 صاحب ادراک اولی الامر معرفت
 چون که اجزای او در کل جان متوقف
 مانند اول انوار یونان ترکیب
 جان جسد و از اینها قایم تر
 جان جسد و از اینها قایم تر
 چنانچه جان آنکه یونان اندکی قرار
 چون کالی کتب ادویجات مل او
 نفس کلان به نوله را می بس

الفصل الثاني فی بیان احوال سیاست یعنی اولی
 آنچه تفصیل سیاست در غرض مدوکت بل در هر حضرت مولانا
بند اول اندی که با مولانا حسن تر بودی حضرتی خبر و بر کمال
 سیاست در هر او در هر حضرتی و بی **جواب**

در این ابتدای کلمه یا مولانا بکمال که نفس جسدک سیاست و چه در هر
 قنق نفیس که جسدک سیاستن که یکی مرتضا اولاد اهل و
 و خلافت کسین اولاد لابن اولاد و هر یک که سیرت عادل بر اهل سیاست
 قید سیاست ایچکه لابن اولاد هر یک که بر نهاد اهل سیاست ایچکه
 لایق اولاد ناموس ایچون سیاست ایچکه لابن اولاد هر یک که ناموس
 آتیه ایچون سیاست ایچکه لابن اولاد عالم افلاک در و ج افلاک کا
 ممکن اولاد تا که اندر احوال صایحه سی برله و اب بولده بیرون که
 یا مولانا اگر سنک ناموس بر اهل سیاست قدر تک بقدره با و می اولاد اهل
 اهل خدمت ایچکه تا که انک اهلنک شفا صبی برله چندین مرتبه
 و انک مساوی حق برله مکتوبت و مولانا در و ج اولاد سنک و اللهاک
 و حق برله چندین و اخل اولاد سنک و تن و یکی اهل مولانا در و ج **نظم**

در حق حق و کرمک سنک بند	أهل حقا و کرمک سنک بند
نفس که هر چه مراد ایله جزا	رحمت حقا و کرمک سنک بند
صایم اولاد که انان نفس اولاد	طاعت کرمک نفس اولاد
نفس اولاد که انان نفس اولاد	عقل هر چه مراد ایله چاکر اولاد

نفس که از در سلطان سبک کرد	و زریا چشمت از اهل بیان پاک کرد
اکلیه تمدن کلب سن بر پسن	نداشتندک طوبی خاک ندو بر پسن
علو و بکن نجات اندک اسفله	دی بخت کلدک بر آب سله
باشک اندر بازگن افلا که سن	نجد و شدک اشو سفلو خاک سن
عاقبتک طوبی ب خوی خاک	عروش کلدن کدر نعل ند خاک
جا هلیک قلدک اشو خاک آرا	باک اولدی بر برین پاک آرا
حقه طاعت بلویب نفس کلدن	سنز کله ار کله وارین کله

الفصل الثالث عشر فی غیب الجسد و هیاله تعریفی
 یوازون او غیبی عقل جسدک عینی و مثالی بلدر در حضرت
 مولانا محمد زین **سور کف** قلوب ابدی کبر یا محمد خیر و
 بکا که جسدک عینی و مثالی ندمنه در و کلیه لوم کمال بند کله
 جسدنا کلیه لوم دیجک شمشیر بر روی حضرت **جواب** و برین
 ابدی کم یا مولانا بلکلی کبر چو نفس صراطی کجه و آنک آفندند
 نور بله اذن صکره عی نشه لرا کا آسان و ان پس جسدک
 عیندن می کیم نفس ل نورک ایچند شول کشف ایچند جسدک عیندن

عین س کبر زریا بر جسد حقیقت کشف در زریا متنازه و نیک سبک
 زریا کو هر مزوس کبر بول و خایط و بر و برن سوکپ و ترک و فان
 و صان و صون و کبر جیمسی بو جسدن چقر و اول کشف اولان
 سن لک جیمسی برن و انزور پسن برنک اولی نطفه و زریا
 آخری جیفه در سر و قدر در و بر اکی حالک او اسن حذرله عاق
 نفس و ایما برنک نطفیدن و سفله و نطفه سنن و عیب لرین
 ستر اسنن و نرا آفندون حفظ ادر ایتم و صوفدن و آفندن
 و صومر لعدن صقل و بر و جمله دخی نفسک جسدک مثالی
 کجه و کندن زده سول نطفه کینک کیدن زریا نفس علم تعلیق و اده
 تعالی به عبادت تعلقن نرا ایچندر اکل و شرب و لباس
 و مسکن و مرکب کبی بونل بکن زسن لک مشغول اولشدر ندم
 بوز کافر لر صنه طهرین بونلک حقدن خوقالی بیور **سور اوله تعالی**
 افرابت سن آفندن آفنده صراه **در بر جمله** و خجسد کو بار کافر
 ایله کافر کم لک تسلی دن مجربدر کدوی کیم یار اندغش و کیم
 نرفق و بر و دیکین بلن و بر و جمله دخی جسدک عینی و مثالی

نفسی که در آرزو و سینه دعوت ایام و جمعی بنده کند و در اینجا اولی
 است و جهت جاهل که در کم اشرف صوکن کوزن نفس
 دشمنی در سر لکن و در سنی انظار ایام و عد او تن کتم ایام و
 بر وجهی که در شیطانیان در زیر آنچه و سوسه قلم **وین**
 و جمله و می شود همان او ز برین بتان نیت که در نفس آید که
 او ز برین کت و رش و در تمامه و در نسیجه قورن **وین** و جمله و می
 شول شک نور به خلق ار اسنک کی بولت که در زیر اجس
 آخلای طیب قلای نیدر عقل او ز برین عایل اول نظر لغنه قوا ز یا
 سنده لریل اتدور بر اجلی او نندور بر و بر وجهی که و می
 بونفس چون بید نک مثالی بویله در کم بر وجهی که در برین
 او ز عالم غیب در بر شول بر حکیم که کبدر که بر غیبیاق
 شهره بر طاهر و جاهل یا از خلق او عزت عشقند بتان او
 قریباً اول کسیدن ماکولات طینه و مشروبات لذیذ و لباس
 فاجزه و مسکن مذخوفه و شروبات مؤذنه استرا و لکشی و می
 انوار محبت محنتدن و صحبتی با سندن جمعی همش و اولی

صایق آنک امره صرف باشد حتی کند و نفسی خالی و نفس
 و بیده یون و کی یاد اندون آبرش در با مولانا بککک نفس جوهری
 جوهر روحانیدر عالمی جز روحانیدر بذات جمعی در کلمه و شهادت
 و لباس و مسکن شول کم جسد متعلق بنده لری و کا محتاج دکلا
 و عرفند که بود دنیا امر لردن انسان کا محتاج در اولی سندن
 تن ایچوندر جان کا محتاج دکلا را دام که نفس و جسد له طو
 اکثر عتیقه جت ز امره تابع در نفس جسدن آبر لینه سراح خلق لری
 نتم کم اول بری کویک خلقی جو کبر عن ترک عشقند بتان اول
 کسند اندن مفادقت بلججه و عشقنی ترک ایمنه و محبت سنی
 تلججه سراحیت یقدر پس بوزت همت و لغت در بر نفس ایچون
 و نوار در جت ایچون نتم کم الله تبارک و تعالی کلام مجیدند
قره نالی الموده الذی اذعب عن الیون ان ربنا الغفور
 شکور الذی احلتا دار المقامه من فضله لا یستاینها انفس
 ولا یستاینها القلوب والذین کفروا لهم نار جهنم لا یغنی عنهم
 نعم قوا و لا یخفف عنهم من عکذابها کذلک تجزی کل کفر **وین**

بودند صدیق و دشمن از حد باقی
خلق هر که کنش عورت بکر ز جهان
اشب و نسیان مرادی ایله ترک
زیلت دنیا به قلم سز نفوس
تصنیله نسیان کنی من پاک قال
کند و کندک تا کما سن آشکار
نفس صفا نسیانی قیل اول طلب
کند و نسیان بلیان بلز حقی
کند و نسیان بلین کانیل کل
بلین نسیانی نه کو هر دو سر
قدیر با فیکر سکا اول وطن
قلوبتون بلکم کتر دی سفلیه
بروند کلکدن ندر آشکار اشک
بیج بلین ندر ای بار حال
سببی کو کندن اندر سب قیلن آ

بوز نهضاییم سانه ویرطلاق
بوز نهض بقا اربیک دون جان
کو کلکی حق قول لفینه ایله برک
تا فکدن بر اول خاکیده زر
ملیکی مرآت و ش تا بانک قل
بله سن بوز بر کل دارالقرارد
حقی بلما که بود در اکلاد سب
حقی بله سچین باطل حقی
أصل عرفان اولغه تا بل کل
کودن آحق حسا آبی صا آرد
جانده بیخون مرکب اولدی برین
سفلدن لنت بین اولدر حلقه
کالینک قندف ندر بین کبد
مقصود اولکم کسب اولدی کل
آدمی قوت اولوب ویرطلاق

جز آنکه چون اندر نسیانک تفک
کسب اول کل اولر سر مقام
مرغ جو کمر بیضی بوز کل
بر بوز نهض مر بکاسیر اولدر
روح واجبی ندر چون کمال اول
مرغ جان اولر بیخون ندر قندف
شش حسنتدن بولین اولر باله

کدر آیلیا سز ندر سز کسب کل
نشسته ندر حقی کارک بی کلوم
چیرا ندر اولر جنبه آجب بر اوله
بر اولر طواوس و ش هر اولدر
سغیر لادن خلون آجب ندر اولدر
ندر با غیبه آرمکه قیل هر ص
نه فلکدن عالیه قیل کدر

الفرد کما لا یغنی عن نفسه فی الدنیا
حضرتی شمس تبریزی حضرتند ن نفس به نفسک احوالین سؤال
اندون کی بیانده در ننه چسکه مراد ناصرف شمس تبریز کل
رقت ناصفته بود جمله کالنی بلوب ماساودن سؤال قلوب
شک و حقی جوابده قادر اولدر عن بلجک تصدیق و بلوب
تحقیق اولدی که بر کایل و خوف و سر خضه کعب هر مجلس حاضر
هر سو آلت جوابده تا ویر سز اولر ناصرف و لدری که حقیقت
حالین تصدیق ندر سوزا جواب نفس انسانی ندر و مقدار

وچندك كه فتيحي ندر و جد مرتبه اول و زودت و كذبت متنوع
 اول و زودت و جدله ملكي اولد و چندتن عرض نيزدي و يوب
 سوال افك و لذي شمر بزرگي حضرتند نيز كيه علوم جود
 ذكويي شريف در و علم ملك لك عزت و طلب تعلق معارك
 اولفقدن نجا ندر بچون كيه نشك حياتي حله و كيم علم شريف
 نقل برداشت و علم ملك كيه چقدن جهرايت در و جهالت ملتند
 قره نغز سبب در و دين و نياد صلاح و سر و باور اولد بلك
 دخي بر دكدر نيز بر اخ تبارك و تعالي كلام تدوين و كتاب
 كويندن بيور كيه **قوله** قل هل يستوي الذين
 يعلمون و الذين لا يعلمون افضل حكما اولد كيم و دين
 بولندن افضل و ربح اوله و لغزت امرين يعين او زودن
 و بصيرت او زودن اولد تقليد و روايت او زودن اوليه
 نيز كيه آخرت و معرفت معاد و علم ابد ايليه و ذريه
 تجريب و زودن بصارت و تقليد اهلندن خاب و درق
 اسال تقليد اولد كيم آخرت امرين معر اولد ندر كه حقيقتي

آكلت و بيوت و قياست و مشرو حساب و ميزانست و صراط و معاد
 و اولد بچي خياجي بلك نيز كيه بوسلم لب الالباب بدم و اولياء اللهك
 نيزي و اولد اولياء الله كيه سندهن هاي حقد رزلد بلك ندر كيه
اخلاص و اخلاصه ذكر القار نقل

دعت حق اولد استر سار صفيين	اهل چقدن ابرغ اولد كيه ستمين
اهل حقه اولد كيه اولد اولد اولد	حضرت ملا بن سخي اولد اولد سر
دو تنوب حق مرشد بن و بيك	مدينه ايدن نفسوي سكا
ناملك طبع و فرشته اولد سن	قدوس كلان ايند ايج يول اولد سين
حده ليقن الشليم و زير سل حله	طولت مشايخ نفعن امدري حاصل
نور شرف و زودن اوچون كيه	كسه كندون كال كيت ايدون
سوزي جوع اندوكي نلمعج	كم كره كور و سوزم اي لطف ربه
جهنم اولد كيم سخي سوكي	حده ليقن خوش جبارت نيل سين
چون سكا كنه لايته بچون عرفت	حقي بولقدن بولا سين سين شرف
ما و سندن كيم كچه امن بن كن	نفسه نوي شكين اوزن مكن بولد

الفصل في الغايبه يعني بولون بچون كيه

صورتا كچه قهر در بوا جمل
قهر در حشمتك و بر كل رضا
حق طبعه لطف اوب و بر ثواب
بني كچه حقل اسمي در نافع و لطيف
فا حلا لدر قهر ي آجوت اسم جلاله
لطفك لبعده پنهان قهر انوك
نعمتد كز لدر نقتت
لطفي بويدي سكا حشم و غضب
شون تباله اندي هم موصوف لطفك
ضرب و نفع اوله سه اكر نفع خور
حشم و شهوت اوله در ساكه دام
هر او جسدن صيدا اوله و اميله
كي مغبنت الداسون و اميله و زين
دانسي ظاهر در داي نهان
عالم ايجاد ادن خلوق و صر

منيد آنا مرحت اوله ما حصل
تا كبر سندن را حني اوله اول خدا
فا حيه قيل و في قهر و خذاب
داغي قهار اوله ي اسمي اجنه
تم لطيف استند و جعفر و جمال
قهر اجنه كز لدر هم مري انوك
نقتت اندي بويدي نعت
حشمي ترك اديوب بولفين لطفه
نفع و جتن بيله اوله موصوف لطفك
بويدي سوز در كچه كچه لطفك
ضرب و نفع اوله دام اوله دانده
قهر جفته بولنا نعت دست و دست
كم و كچه ندر و انه قيل ساكه ري
كي سفين صيدا اوله بويدي جان
قهر ي قهر لطفند و قهر نعت ممر

سره كامل و سرك سرتن بيله
صفت اجنت اكا و موي قلاك
كوش ادن آين بولر موند عجات
الفصل الثاني عشر يعني اوز النجوي فضل
لذت و الم و فرح و غم و سرور و وزن و مراحت و تقويت اندك
بخي كچه نس بيري حضرت مولانا خداوندگار حضرت لدر بنده انا
و حيو انك لطفك الوي كز لدر كز ب حيا ته حجت اندك لدر نيك
سببي بيانتد در مولانا حضرت عيذ تحت بين قلوب اديوب
اندك دن صكت يذ **سوال** قلوب بندي كذا يا اكل كلوا و يا اقل
عقله خبر و بر بجا كچه لذت و الم و فرح و غم و سرور و جلاله
و مراحت و تقويت و كن بيان اده سكه بوندر بويدي برك
صند لويور جمله سينا اصل ابر له شرح اديوب عيان قلا و سني
ديك حضرت نس بيري يعني اوله بويدي عيذ الرحمه و الو
بجواب در با بندي كيم با مولانا حضرت بلكل كچه لذت
و الم اكي نوع او رزنده و سر **بويدي** جسامي **بويدي** روحاني
و قلا و ن و حيا انجيلت در را تا لذت جسامي شول و احلقه

فانواعه فاعلات و اعلا
كز و بويدي كچه نس بيري

له زایل اولدی وقت نفس حیوانی کور اولم نفس حیوانی
 از طبیعتیک اغتدالندن مزاج چند دخی وقت کور دکی
 زهت لور در سبب سزا لاسباب اما بلك کرک کم آنوک
 اسباب چند در ساغشی ته تعالی دن عزی کسه بلن بکن
 بعضی ذکر اولوم تا کیم الم لذت نید دکی و حادث اولد
 کینتی بله پسر ایله کیم حیوانانک معنی و سنک و نور
 صفتک حرارتی شول نیتله نیان اولد کیدر پنجه غدا
 ذو کشته سیدک تک چرندکی رطوبت شغول اولد اولک
 رطوبت دخی دوی کدر و انده منوح اولون سکر لویس
 احراق اولمته کچرا ناک ناربی باغی و کجک نیلند
 شغول اولوب فیتی دخی بقرن اول وقت الم حاصل
 اولد کیم جسدی غدا طلب تلفد بشدر تا کیم سدیه بدل اولد
 و سدیه دن نانی اولب نسبه عوض اولوب بدل
 اولد پنجه سدیه بدیشسه حرارت آبی نفع اولد
 شغول اولسا اول سدیه چرندکی یاکسه لور ساکن اولوب

سوز حیوان اول وقت راحت بولر کله اکا لذت دیوار اولد
 سوز بنک دخی حکمی کور دکی بولر اغلیت در پر حیوان اکل
 و شرب لذت بولندن زایل اولم تا طبیعت کی حاجتی تمام
 اولد و کین حقی اگر حاجت مندان نون نریزه اولسه لذت الم
 اولد اول وقت حیوان اکلدن و شربدن تا اول بیوس و اچو ک
 شته جسدک اطرافه سکجه دکن امتناع یار نیرل حیوانک
 برین و ایما سبالوین در برنده برنظره و نه بر معناد و در سزا
 اما بز و بدکرت صحبتی تب اقل اولد نل بلور نیرا هر
 معنی و پر شید اولم اما اول لذت کم حیوان آبی جاعدن
 بولر اول ما د که اکا معنی دیو آد قوریل فاند زیده سوز
 پنجه حیوانک بدنن چرخ طبیعت اول وقت کندون شدت
 شول مشایه بولر جمع اولدی کبی شدت بولدی کبی و شول
 بزرستله فایط جمع اولدی کبی شدت بولدی غلیبن سنی دخی
 انجلین در حکمت و عنایت ربانیه شویان ادا کاکر جلندن
 مرکوز قلدی تا کم و سبل جمع اولد اگندن نوالد و تناسک

ساقی اولی اسفل باقی نماند زیرا اشخاص باقی متعلق بود قدر بلکود اینها
 کون و فساد و در لرز کلون و کون کند. بنوب بزرگه و در لرز
 فساد حقدن غیر می فاشید در بیخ برینک بقای می بود در **و حی**
 تخم مخلوق بدن شدن قتی جنسه اول طبیعتده که نقلتدن خفت بول
 اول نمان حیوان راحت اولوراکا لذت جماع دیو تشبیه ادر **و نما**
 اول راحت که حیوان افی سکونی و نوبی وقتند. بولور انوک اول
 وقت سببی اولدر که بدنک مزاجی اشی اولور سکون برینک **و طوا**
 نور اول وقت حرکتی منعیفا اولور چنگه حرکتی ساکن اولایدی
 سوو کسه سکوندن برودت حاصل اولسه برودتدن تطوین
 متولد اولسه سکون اول وقت بو شونور حرکت انک لذت انسان اولور
 بوکن وضع اندوکی وقت حکمی انجلین در دنیا حرکت و نعلت که افراط
 مزاجی اشی علور اعتدال دن جقار رانما اول لذت که حیوانی افی اشید
 و صوفده بولور اولدر که حرارت تخم زیادده اولسه بدنک مزاجی
 اشی اولور مزاجی اعتدال دن جقار اول وقت اکا الر حاصل اولور
 و اول حرارتک مندی برودت و کون کسه و صوفی بزرگ طلب اشید

تخم بر زمان طور کسه جوق طور معتدل دن بدنک برودی افراطده
 اولسه اعتدال دن جقار کسه اول وقت شمسدن و بار دن برودتک
 ضة ن طلب اشید **بزرگ** اند و کمزردن معلوم اولدی که حیوان
 دیغا فرح اولی استراحت بولر مشگاه حرارتله و کاه برودتله و لذت
 جنمائی مزاج اعتدال دن بر طرفه زیادیه نقصان اشیدن سوو
 و صوقدن استیه سکوندن حرکتک و اجبقتدن طوقلوقه یا
 طوقلقدن آجلفه و یا سوئر لوقدن قهملغه یا قهققدن شو لغیه
 جققلقدن سائر لذات و آلام جنمائی دخی بو قیاس و زرنه دن
 بونک بیانی نفس شول لذتی که موجوداتک حسنه بر نظر برله
 بولور و یا خود لغات اشتمکله بولور و یا خود رواج طبیعت
 قورق برله بولور و یا خود ملوساته چشمق برله بولور انک
 کلی مزاجیه مشاکل اولدی حسیله در بونک بیانی اولدر که
 هر محسوس حس اشید اعتدال الله رذایل مزاجی طبیعتده حواسی
 آنکله مستلذد اولور و افی سور کند بر جز میاد بر چنگه بر ذکر آمد
 نشدی تا مثل اشک بولور سنکه المر حسیائی و لذت جنمائی حیوان

نفسه مزاجی اعتدالندن جتوب کمر واعتداله رد اولمعلق برله
 عارض اولور مشر تا کمر اول لمر اناک جسد فی حفظ ادب و هیاکلی
 عارض اولان افتدن سقلغه دعوت داده و اول لذت لانی منفعت
 جز آنکه و مضرت دفع آنکه قندوره زیرا اجسام مبتکر کیدن
 مضرت دفع آنکه و منفعت جز آنکه و اشیاء مهملکه دن شخر آنکه
 تا در دکلدر بزد دگر حقیقت و وصف قلدر غمزه حقیقتنه نفسدن
 مقارقت یلد و کی وقتد خالی دلالت ایلمر اما اول لذت و سرور
 سنا فین و مجبورین بولدغی وقت بلورانی شفقت احدک ایلمر و شول غم
 و حزن که اول مجبوریندن مقارقت یلدکی وقت و یا خود یا وی قلدغی
 وقت عارض اولور اناک کلشی نفس جسد میسانت آنکه قدر مقلقدر و اما
 شهورانی هر کوزه اول شول طبیعتنه موافق اولیب مزاجی اصلاح اولندر
 بوناک بیانی شول تدبیر حیوان لر حشرات بیکه اشتها لری اولمز لضرورت
 برله اولور و اولوت بین و دانه بین حیوانات بیکه اشتها لری اولمز
 وانی هر صندن مثلذ فاولمز لر و انجلیین انسان دخی طبیعتنه و مزاجنه
 موافق اولان نسه لری بر و یا خود مرور ایام و اوقات اوزر نه مقاد

اولان نسه بیری اما اول صبر و به مفر اولان نسه اشتها خلق سبیله در کمر
 اولکه شرح طویله در سن خلق و صور شوق و طعامه و شرابه حاجت اولدی
 مقدارش و لذت کفایت امد و کی سبیله اش و شهرت یعنی آرزو مستأ
 و طبیعت موافق اولدی و غی سبیله اش **نظر**

ارک رک دایم ریاضت ایلیه	صوم طویله حقه طاعت ایلیه
سوله اماره نفسک مصوبیل	جک ریاضت تا اولاشن جبریل
چون بهمه نفس بر طویله علف	چون سیبغ اسز قله بامک هند
جهادیت آنی ملک حوای بدین	روح قدسی کبک بوندن کیدین
جهادیت ساینکن اولاسن ملک	تا اولاجولکنک عرش و قلات
نافی ترکیات که اولور کون و قضا	کر طولور در عالم عنصر فضا
چون نبد لدر جهان اشی تمام	کنده بوز بیک لونه کمر بر شام
چون جهان عالی دکلدر بر قرار	بس شایق بو قدر اناک کامکار
بر مکان کما اولیه آندنه نبات	عاقل آفدن استیبه باقی نبات
باقی در لک استر سسک رهسز	سغلی ملکدن ملویه ایله گذر
کربینه ارغزانک یا دخران	کلدر نازه آدیدر حیان

حائز بكن علويده دار النعيم
نطق بمراد وسلك ابلة استماع
قبلك لجره قابض اولو بجزع رعب
چون بختی اید حتمك بوزی بعین
زایل اوله سكر سندن هب سكر
آده برده ما ومن لك قلبه
قطره كمر در بابیه ابرر عمان اولو
ما و سندن كج كه حقی بوله سن

سغلی كهنده بخون اولد و لك
سراشی فی اكلیا سن بی نراع
كشفا ولا اسرار حق و شك و
سكورنه سندن بعین علو البعین
هرنه كه اندك اوله سندن جمله
حقدن ابر و سندن و اولو قلبیه
ذره كمر نوازه ابرر نمایان اولو
حقدن ابر و سن اونت شامله

الفصل السابع عشر یعنی اون بدیخی فصل قبل نامه ایله
امور جزئیته بیاند. **در بجن که شمرت برتر حضرت لذت والود فرح و غیر**
حقصند بر وجهله جواب شافی و زدیسه مولا حاضر فر فرح منور
حقك در محتملین قلوبینه **سوال** آدیكه خبر و بزبكا كه نفعی بویانه
امور جزئیته نك ننادن دفع ادری و با خود اتمز می و نضر جزئیته تمام نك
طالب اولدی بزله كامل اولو ب مرتبه بشوری و یا بیشتر **جواب** و در كه
بامولانا حاضر فی بلصكی كه نفس حیوانینه بجن امور جزئیته دن اولدیك

نفس جزئیته تمام حاله و مرتبه كماله بشركمكن اولو از اجسمه جزئیته
مقارن اولو برله ممكن اولو رشول جسم جزئیته كمر حیانهك سكدی در در
سال بودر كمر اجساده تمام اولو دن اوكدون آفت عارض اولو زبكا
منقر اولو سدر كه كشد و به فساد اذن نسلری دفع انكه فاذن اولماز
زیر اجندك جهری عاجز در جاهله و در و منته و در ناصر الحاله
لیكن مكنت الهیه نفسه بكن با بیلیون آلام و واجاع الحاق ایلدی تا كمر
اولا در نفس اولان نسلری دفع اتمكده نفسی خنده و غبار من
اولان آفتلردن سفلیه تا كمر حید تمام اولو اول جسد مقارنینه
نفسك ایا می كامل اولانیدن كمر كه نفس لسون كمر كه ایا ادر ابر من
ایلیون اكا موت بیسی كلور نسا كمر كه جنن دله سوسون كمر كه
سوسون ولاد بچون خلق یعنی اوغان اعز می خانون كینه عارض اولو
زیرا كمر حیدك موقی نفسك ولادق در موت نكنت ادوكی صاحب
كلك خود می بلومدر **و در می** بلكل كه اگر نفس سدا بیلیون المسه
بشمسه جسد حقنده كامل لك ایلدی هلاك ادر جسته كز دن
آنی سقلردی كماله بشردن اوكدن علامه اولو نضر حق كماله

بشهری بولک بیانی اولدی که نفس انسانک تمام اولقلقی و کماله بشهرک
 لکی ممکن اولدی ایبو سکت انا ریله طوا اولان سمد واسطه سینه اولسه
 بشرک جسده مرتبط اولدی ذیرا نفس انسانی محسوساتک حقایق بلز
 و معتقولاتک معناسنی تصور ایلز و عمل ساعسه قادر اولز و اخلاقی جمیله
 بزله و اعمال سلطه بوله متعلق اولمازا ایبو سکت واسطه سیله اولوز
 نشا که باری تعالی عزوجل کلامه قدیمنده و قویان خطیفنده بیورز که
قوله تعالی والله آخر حکم من بطون انما تکمل لا یعملون شیئا و
جعل لکم السمع و الابصار و برزیزه دخی بیورز که **قوله تعالی**
 فلما بلغ اشده واستوی آتیناه حکما و جملا و کذلک نخرج **المحسنین**
 اگر نفس جسده دن و نفسدن اولان اشیا دن اولحق اولسه انسان مثلا
 بجن ایوبه او یغویه مستغرق اولسه انذنا الخ و یا غنی چکه یاندرغی اوده
 سوقه یانه و آتی او یاریق کسه اولسه السوز و یا قسوز قالور بوری بکه
 و صنعت اشلیکه قادر اولدی سایر حیوانلرک دخی نفسدن کتیبای بولک
 اولدنه دراکر انلرک دخی نفسلرجه جسده دن هلاک ایدن سنه لردن کله
 ارشیه کاهل لک ادردی شفتت چکوبانی بسوزدی و کلپی تمام اولردن

اولدن هلاک اولدی نسل منقطع اولغنه سببا اولدی سال بود که
 انلر ادر او غلاملر نلرک حواججه لایددر لر بعض حکایه ایشدی لکه
 قنغی ولدک سوکلور ددر کولجوق سوکلور ناسیونجه و بر بعضی سوکلور
 تامسخت بولینجه و غیابت دخی سوکلور ناکلیضیه دک ددی بس حکمت
 الهیه و عنایت ربانیه نفس نباتیه شول نباتاتک جسدی هلاک ادر
 سنه لردن عارض اولان سنه که المدر و زحمت دسالحاق ایلدی شول
 المروز حمت که نفس نباتیه نباتاتک کورکته و داللزته و مطویات جذباتک
 فسددر اگر اول مطویات جذباتیه نباتاتک جنس قورر اول فورع نباتاتک
 موقی در لیکن غذای فوت اولدغی وقت نفس نباتیه المراض اولماز
 نشا که نفس حیوانیه غذای فوت اولجق المراض اولدی اول سبب دن
 بزده کاندن برده کناه اسفال انکله و موزد باندن نفس نباتیه الم
 ینشما سون دبو حذر انما لکه قدرت و رملدی زینا که حکمت الهیه
 اکا المصلقلقی والمدن امتناع انما لکی لایق قلدی **نظم**
 دنیا به کلن کچی چکر الم شادی بولمز چکیمنه ظن عمر
 هموار بوس اولینجه پاک ذات جنت اجره ایدی بولمز نباتات

کبری ایشو جیک اولدی اسل ناک	تسک اکلہ ولای ذات پالش
دومکه کوفید اولسدر بونده سن	قدس کلزاریدی انا اول و طین
بونده بغلندی که اوله کالم نام	در لودا کی ایدہ تحصیل اول نام
جسم و جان برکله کر بولدی طرد	ولده انسان لفظله اوندی آد
خشد در تن روح اولسدر انا مغز	ایشو تری فکرات اکلہ که اولدی
نشر چنده منفر اولضه آخر تمام	قشره منجی لازم اولور بی کلام
آدمیه تا که فوت اوله اول	کر بولا انسان خون اولما نه بول
کر نباشکی بوله جسم و نبات	روح حیوانیدن اوله بالک صفات
جسمه جان امد و کی بودر انقلا	ملک تنده ایندی کب کاف
جون کالی کسار ب اوله تمام	قشره شدن جقق استری کلرام
جون شجره و سینین کویسدر شمر	ارمیدن باد خزان بیره دوسر
بیشه بولسدر بوری حکم آل	بیشه اجمی شکر اولور اکا و آب
بیشه دن لابند جعفر پزان اولر	بر بانی اجوبین جولان قتلور
مرغ چانده بولمق تنده کمال	چقق استر بوقصدن ما سوال
ای سوکلدن بوقصدن متجربان	عاله ارواح اولور اکا مکان

جان دلر کن جنت اعلای کلشن	هیج سووی بو میولا کلشن
جون جنک جنت اولور سیر انکی	عاله ارواح اولور جولانکی
سغلی ملکن یته قیله اول مفر	چهدی بوکه علویه قیله کدر
کر موخید مومینسک چکمه غم	نه اله وار جانہ نه کورر اله
مرغ جان اوچر سنجنی بوققص	قرب حقہ بولر اولدم دست رس

الفصل الثامن عشر یعنی اون سکر نخی فصل اهل حاله و
 و اهل نار بیاننده در تهن که نفس حیوانله امور جزئیته شمس تبریز حضرت
 بیان اقدیسه حضرت مولانا یثیه **سؤال** قلوب ایتدی کر یا شمس تبریز
 جهان تاب بطور و بر بکا که اهل حال مؤمن بومخد له اهل نار بجه فرق
 اولنه که اولدی منی مومنه دیوب دعوا قلا دیجک شمس تبریز حضرت
جواب و رب ایتدی که اهل نار خشتناک و قاهر اولور اهل جنت منابر
 و مشاکر اولور **و دخی** اهل نار انتقام الی و خاطر یقی اولور و انتقام
 آغله لذتی اولدی بخاری من المدن مراح خارج اولوق درر بونک بیسک
 زیرا غضبنا در و حرارت قدر قلبک جرمه مشغول شول ناز که انتقام
 شعوق در غضبک اناری در اکر اکا انتقام ارشکه اول حرارت

ساکن اولور و اودی سوینز واکرا انتقام اتمصه قادر اولسه غضب
خرن و غیر اولب مصیبت اولوز بونک مثالی تهن بزکشک افر باسندن
برینخی اللد سکر اول قانلی قود اتمک لکک شهوتی اقی غضبه کسور
تهن که قانلی دبلسه اول حرارت ساکن اولور واکرا اقباسنی موت
دبلسه اول حزن مصیبت اولوز کرامتی سیرنه قود اتمک قادر
اولمز سابر شهوات دخی بو قیاس وزرنه در زیر اسابر شهوات دخی
سرا ندر جسد مشغول اولر نمده اولک المی بولور بلکل که جسد
کلمسند بالقوة نار و ارد تهن اکا بال فعل نار پیش سه بال فعل
نار اولر بوسنیسه دلیل اولدر که هر نشه که اتمک اولده جنسی
مکن اوله اوده یا قسن اولما یجه نتم مکن اولمز نار کولات
و بلوسات کلی کر و اجلین بنزاق خامده در نار دن وهوادن
و مسودن و بلز افدن ایجاد اولمشدر که وایلاز معلول در قافی
اولد قلی وقت بوا جلدن اونری رسول حضرت صلی الله علیه و آله
بیوردی **قال رسول الله صلی الله علیه و آله** اهل النار من النار
حلغوا ومن النار یا کلون و علی النار یقبلون یعنی نار اهل نار دن

مخلوق اولدر و نار اوزرنه کر و منقلب اولور اودی جسد وک
دخی سالی بویله در زیر امر افقی و ماده سی دخی کلیسی نیران خامده در
تهن شعله لسه کولکی اوزرنه بیکلنور نیت که ناری تعالی جل جلاله
کلام قدیمده بیوردی که **قوله تعالی** نار الله الموقدة الی تطلیع
علی الافئدة انما علیها مؤصدة فعمد ممددة یعنی عهد ممددة
اهل بلو یلدر و با اجل قصیدر رانک اچنده لایشین اولب قلوب
لا یدونون برقا و لا شرا یا کلما نطقتم ببلود هر معنی هر بار که
جسد لچورد ثانیسا برکز کر و وجود کلوز آخرنده بلکل که
الله تعالی کثر موضعده مؤمنلری مدخ ایلدی کافر لری ذم ایلدی
زیرا کسی دخی کی جلت در که اکتشک آر سنده زیاده بعد و ادر
برخی مع خیر در و فضایل انسانی کتشی انک اچنده در اول
ایمان در و بریحی انک ضد بیدر اول کفر در و شرور ناردر
نفا
جهد قیل که اهل ایمان اوله من
نفس کافر کن مسلمان اوله من
نفسی مؤمن قلن بولور حقی
مومن اولان فرق ادر باطل و
نور در نفسک کالی اکلہ یقین

فیها

طاعت نکرد رحمة علماء الیقین
 دفعن اتمرتک خطر و ربوقها
 توب حقه بانو لامن راش راه
 که اولیه اهل بذالت نفسی
 علم حله حرکت او لوز دکلیه
 جنسی بش اولدی اکلته پیش و کر
 قرب حقه اریسه قابل اول
 تا که موستو اوله من روحا مله
 جنت فر دوس دیسور اول مقام
الفصل الثانی عشر
 یعنی اون ملقوز یعنی فضل کفر لکه کفر بیا ننده در حضرت مولا نا
 شمر تبریز حضرتینه بنه **سؤال** قلوبا بندیکم یا حضرت شمس
 جنر و ربکا که کفر نمانسند و کافرند در بیجاک آندن شمس تبریز
 حضرتی رحمة الله علیه **جواب** ورب ایشدیکه یا مولانا بلکل که
 کفر دیو عرب لغتند خطایه در لرا اول بز نشنه در کفر نمانه حید
 جنتندن عارض اولور و بنولک بیانی اولدر که نفس تجن حجاته

استغرق اوله جهالت نفسک ذاتک امری اور متوجوهی
 بلز لرا اولور لرا اولی بند و کنی او قدر و معیاد امرندن دخی نشنه
 المزحی جهالتی سببتن شوکه بشور که جسدندن یغزی کند و نک وجود
 و اردن بلز متی کند وی چند نظمن ایله فکر نک اکثر نده انسان سولطریل و
 و عیو الله فندن موکف جسد در در بر جسد له بز جوهر و دخی بو جسد نک
 سرکتی اول جوهر ادر و کن بلز بر سر هر کسه که جوهرن بلینه امور در و ما بندن
 بلز مولا د بجز نه غرق اولد و عیون اشته دخی کار ایله اول طایفه جهتم
 زنی اشتراتی تصور ایله ز جهتم بریکش سنند قدر ادر دله طلور و اول ادر
 یسار باری تعالی جل جلاله ملائکه له امر ایله کافر لری اول سنند و قهار لری
 هر بار که جسد لری یسار و کمو و کل اولور انلره ات فان اعاده یا لری نایسار
 لای تقطع اولکی کبی یسار دین نظمن ایله باری کلما **انضحت جلود هر داینام**
جلونا غیرهما لیسند و هو العذاب ددی قوی بزله اخصاح ایله اولک
 قولک معناسی و کتابک تاویلن بلز لر تعالی الله تعالی ملک غنغوز
 رحیم حنان منان رؤف و دود اید و کین اسما حسن
 اشتر و اول عقل لرا کار اندکی نشنه له فکر انسه یسار

اعتقاد و باطنی را مخفی نمودند و انبیا را خیر و در کفری شناسد شك اید در
بزرگواران صفتی و اهلنك عدلی و آنوك كذا یلزنك تا اولی و مغناك
دیو زین و اسرارنك حقایق میلزل و اهلین حقن جنت مغنلین و اهلنك
سرورن اشترافن اموجمان و ربنا سدرانك اجنده اغلر وار اول
اغلرك بیلری وار قصورلی وار اول قصور لراع سنده ار مغنا و بود
اجنده حوریلر و عثمان لوار و بو تصور ادر لرجنت اهلنی رحمان جورانده
دیو اشترنته کباری تعالی **فی مقعد صدق عند ملک مقعد**
دوی آنلر چون رب العالمین کوردر لر رب العالمین دخی آنلری کورنشا کور
باری تعالی **وجوه یومئذ ناظره الی ربها ناظره** دوی و ملائکه آنلار
مدنیه لر و نخصه لر بوله کلورنشا کور قله تعالی **والملائکه یدخلون**
علیهم من کل باب سلام علیکم بما سیرتم فیهم صبی الدار دوی و دخی
جنت اعلی صیاده در در لر قوجا ملزل و المزلر و صیر و اولزلر و اجقرزل و
صومزلر یوزلر و اجملر شول و تغیط اهلزلر صفانزلر فکر ایله لر مستحیر
نور لر بیته امر لرنده و انبیا از خیر بردکی شنلده شك ادر لر سر اولك
مرکز اولك اشلاز دن فوت اولدنیون انکار ادر لر تلخ خوفندن دلایله

اقرار ادر لرنته کباری تعالی **والذین لا یؤمنون بالآخرة فلوی بهن**
منصرون و هم سکران دوی کفرک حقیقتی و بنید و کی بودید و کفر ذر
الله تعالی نك قولیده حق تعالی بیزی و دخی سزی کفر دن و نفاقدن
و فتو و عصیاندن ساطنون آمین یارب العالمین **نقل**

کمز و کور کورن فتنکی وار ایله یاس	قلبك مرآة فی اوله تا یا لک
حتی برین کل که اول واحد در	کاینا تا امر منده امک شاهد کور
مک آنوکدر مالک اولدی کور	کافر اولور نلشنه ملون کورن
عیش و فریسه لمور بطلو ما سدر	اکه اقرار انمین کافر در
افلا اولدر بی مثال بی بدل	احز اولدر هم ایددر هم اول
بومظا هر که کوردر سن هر نظر	قاموا اولدر سوز بکه اندم منظر
مرنته کور کور لک الحق کوردر	حق هیان آنده سخن مطلق کوردر
تعینوز بر اعبت ایله نسکا	کور نرود دن اکله شکل سما
جمله شیدن در منزه اکله حق	قاموشیده کورن اول لیک بق
نه که اوارسه اولحقه مظهر	اندن ادرق سانه نشنه واردر
سیر و دند و حبش جوش مندر	یا کورینن مجمع کوشش مندر

سوزنی فرد و سنک اکل که پس
 کو سوزنده ویتد آنک هیچ فرین
 قریب حقّه بوله مادست رس
 جمله بی جوهر در در صانک عریض

الفصل العشرین یعنی کرمی فصل فلک قمر تختند کی جهنمک
 واهلنک بیاشنده دژ حضرت مولانا شیخ سوال اندی که یا غریب
 خبری ز بیگانه فلک قمر تختند کی بارزه عالم وجهتم نه جهنمک و
 اهلی ندر اندن شمس بر حضرت علیه الرحمه والغفران **جواب**
 و رب ایستیکر یا مولانا حضرتی بلکه کرمی فلک قمر تختند کی عالم
 کون و فسادده در در و جنت و سعیت سوادده بی عالم اوار سخته
 در در وجهتم اهلی حیوانات جسدنه متعلق اولان نفس و رزق
 بل حیوانات کرام الام و اوجاع انفال و تشور و جنت اهلی مانیکه لر
 نفسی در بونسته دلیل با اقلی انک **انطلقوا الی اهل ذیاب**
شعب ددی شول جنم بوله مختد اولان نسلفه اشارت ایلد
 جسم کی طوی و عریضی و عتی وارد در بونک بیانی اول نفس و قیام
 قران اجنده آدم قسته بی سیرله ذکر اولشان بنیاتی اشدسه **اهل اهل**
بعثکم لنعصر عدو و لکم فی الارض مستقر و متاع الی حین و دی و حی

فیها تحبون و فیها تموتون و فیها تحبون ددی وجهتم میدی طبقه در
 د نلدی و سوا فلک قمر تختند اولان جنم میدی در لودر دردی
 امها تند و اوجی موالیند در و بل کحل که نفسله و قی کرا و بقدن
 بقر لدی بیره اندی بر جسم لک قمرینه هیولا بخریده قلدی هولاکر
 کون قساد قبولیدر و بومولدا ناک میر سکند طویل منقطع اولد
 نشاکر باری و کالی **و قیلعنا هم فی الارض** ددی و دخی **و ما من**
دایة فی الارض الا لمنار یطین بها حیه الا انما انا الکریم المارینا
 و دی و دخی **لما سبعة ابواب کل باب منهن جزء مقنوم** ددی و
 اینین عالم کون و فسادده بوسبعه ستاره ناک دلایسته باری **سعة**
عشر ددی نیرا سبعة ستاره ناک دلالتی عالم کون و فسادده نظام
 اولمز اولیواون اکی بر و جلده سیرلی برله ظاهر اولور بی جمله سی اول
 طقوز اولور دنیا ناک احوالی منقلب اولان شول نشنه که اول سبعة
 ستاره ناک احکامی ایجاب اقدوی نشنه لک مقتضای در شول
 نشنه لک بر بوجسد لک موالدته بنشور الام اوجاع کبی و استقام کبی
 و امر کبی و احزان و در ویشک کبی و با بلیق کبی و اول سدا بدلو کبی

سایه از آن یکی نفس مادام که بوجهی بله در آن مرهون در ریس
تجرب عاقل کشتی بنسبک بوجبه دلغی جاننی واکا لایق اولان مختلر
و مصیبتی واکا عارض اولان اوجاع و آلامی فکر املیه و اول جنت اهلی
اولان نسلرک حالین فکر اولان بله که انکار احتیاد در رانمزلر و اجتنابلر
و صوصا مزلر و قویلمز و بحسول اولمزلر و فوئیشلر نه حسدا تمزلر دایما سوز
و تلذذ ده در رلر و امینلر در رلر و خوفلری و خرنلری بوق نفس اول
موضعه و آرمغا راغب اولور و بونده اولمقلقدن تره داد در هر بار که
ظاهر کوزیله حسدنه نظر ایلر کند و جنبی او قلا نلرله مغذ کوزر
الله تعالی استعاوه قلو راذن خلاص اولوب قو قلو طلب ایتلر

عاقبتک سفلی ملکه اتمه نظر
خدمت اول سلطانه قلمتایون
وار موحد مومر اول المایه سن
صانعه بن که صنایعدن نظر
حتی بر بل کما اول قدم بالکذا
آنی اذن بل تعین ترک ایت فکر

نقطه
علویه قدسی یکی اسیله کذر
ملکنده ظلم و بدعت باحوث
خار و شاشا کواچن نوز اولمایه
معنی کوزله برده جو قد صور
عارف اول کوزله بحث محذات

تاسکار و زوی اوله شیکرله ذکر
بس تجن فکر بر قلا و همز و خیال
سفیدن علویه آلب کیده سن
استه بول بکب ریاضتله سول
عز و راحت لذتن نه بیله سن
کلخن اچره یخچون اولما سن مقیم

الفصل الحادی و الفی فی تقوی

اهل اللهک بقایه طالب و جهالک فتایه راغب اولدوغی بنیائنده
حضرت مولانا ینه **سوال** قلوب ایتد که یا شمس تبریز بکلجز و رکه
اهل الله بقایه و جهلا فتایه راغب اولدوغی ککک نذر شمس تبریز
حضرت **جواب** و یرب ایتد که یا مولانا بکل که هر بار که عالم اولد
عقل کوزیله نفسنه نظر ایلر عالم اولد که کند و جنبی کوزر آنلاره
واصل اولمقلدی یعنی قلو را نلرله لایق اولمقلدی رتبدن دلرنتا که
یوسف بنی و ابرهیم صلیل علیهما السلام دلدر اول وقت کادینا
زندان اولورنتا که رسول حضرت صل الله علیه وسلم **الدینیا**
یعنی المؤمن و عبته الکافر ددی اول وقت اصحابی اعراضدن الور

اصحاب اعراف آنقدر در معرفت اهلی و لایق که الله تعالی جل
 جلاله اناری وصف ادب ابتدی **و منها حجاب علی الاعراب**
 رجال یعرفون کلامه و عبادوا اسطاری لینه ان سلام علیه
 لریذملوها و هم یطیعون و اذا صرقت ابصارهم تلقاه اسطاری النار
 قالوا ربنا لا نجدکنا مع القوم الظالمین ددی اول اعراف او رزق
 اربندر داری تعالی جل جلاله **لا اله الا الله محمد حجاب و بابع عن**
تذکر الله و اقام الصلوة و اتیاء الزکوة و یکی قولینه مدح الیوم
 بسوئلا را اولیاء الله در لر الوی تمنا او بر لر زینا اماره و الذکر
 وجود محض و بقا، دایم و روح ریحان حیوان الیامدن و او جاعل
 علامه و بجات بولر شول لام و استقام که جهنم و بران در رولما
 شول گمنه لر که بر وصف قلد غمز و الله تعالی کتابنده بسوولی او رز
 بیان ایلدی تنه لر بلنرا اولابودنیای بنور ایله دنیا که کلایم
 جسدانی و شعوانی و جسمانی و لذات جسمانی در لر و اول داعب
 اولر آیدونده اولمقلغه داعب و لور تمنا ایلن آلا بونده اولمقلغی
 تمنا ادرنشا که الله تعالی جل جلاله اندری قلوب ابتدی **قرآنی**

بود احد هر نو بعترائف سنه و ما هو یزجره من العذاب فی یوم
 بعصر بما یعلمون بسوئلا کما فررد بائنا لری عارف حقیقی و اسرار
 حقی بیلک لک محفی اولدی ایله اسرار که کلسی امور اخر و تبه
 و نشر ثابته در بلیک کل که انسان دایما لذتندن و المذت
 حالی اولر اول لذت جسمانی اولور یار و صافی اولور بونک
 مثانی شول بر آج کشتی کبی در که غیر بسبب لراجه طعم لر بولر
 اول طعامی بیلک لک لذت بولور زینرا آیدر رومتالم
 دخی اولور زینرا راجه سی بشیخدر رودخی شول موسز کبی
 در که بر لذت سنر صوبولدی اجدی لذت بولور صوسز
 اولدو عینون و متاله اولب کرا هیت بولور راجه سی زشت
 اولدو عینون باشول کسه کبی که بر عضونده رحمت اردی
 اول عضونک وجع کندی بوکن برعضوا قره او غم دی او کسه
 راحت و هراتر بولور وقت واحدده و دخی شول کسه کبی در
 بر زحمت بولر عمل شلدی مال بودر اول عملنده نواد بجمیل و اجر فریل
 او مر اول عملک زحمتی اولدو عینون المر بولور لر ثواب رجا اندر

ابلجوز لذت و فرح دخی بر لور سه سایر الام و لذات جسمانی
 نك حكی بوقیا آوزرنه درنتا که در نكش در **قول الشاعر**
 ومن بعد الام ان صروفها اذا سرت من اجانب سار حيايت
 اما لذات و الام روحا نيلر وقت واحد ده سؤل كمنه لركي در كه
 بر منعم مور نك الد و كين اشدي اقربا لي الد و كنه نظر لور لور
 و مير اتز يد و كنه نظر فرح او لور و سؤل كمنه كه بر لذت و آواز نكش
 ليكن اول و ازله ايدن سوزا اول شدن كيشه جهوي و از سب قسبي
 تمكين او لور ليكن استماعنده متلذذ او لور و سؤل كمنه كشي كه
 مشاق اولدغي نسته كوردی ليكن اول نسته نك بر بر امز مانی دخی ار
 بس كورد و كنه نظر فرح او لور ليكن اول بر امز مانیه نظر عكس او لور
 نتا که در مشلدر **قول الشاعر** فاستب بين جماله و فعا له
 فاذا الملاحه بالخيانه لا تفي بومثال او زرنه بجن سؤا نك
 احوالنه اعتبار ايلك المدن و لذت و راحتدن مانی اولور زيرا
 المرآنى انجدد و المرآبلى اولدو غي كشي فرح قلوبن دقت واحد همد
 متلذذ او لور ذكرا ايلدك كه مشاق دخی او لور زو فضلي سؤل بسندن

ذكر ايلدك **نظم** هر كه سمعن دوتنه عاقل بسندن
 نفسی و شرمابه شهوت بسندن وار كن ملك بقا دارا لغيب
 فاقى كلفند بخون اولدك فاقى ملكي ترك اده بود را ديب
 وار بقا ملكي و ذرا في طلب كوكا توفيق حقه ابره سن
 ملك باقى خجه او لور كور سن ملك او در كه ارميايه اكا در ده
 كورميه آنده كمنه مخضله عشا راحت آنده بولنوز كه از مزا جبل
 دولت آنده بولنوز كلمز جليل دو تکه دنيا ابره سلطان اوله
 اضي نه كه ساكه بجان اوله طوكه ملك ايجده سن خان ايزيد
 نفعي نه چون سنده اولور سن ايزيد چون سليمان بيك سيل اولدك
 دكمز اول كد عو كه كاه كاه سوز مطول اولدغن قلمه عجب
 بسند او لور معصود مرقاى لطف سن سنى كمن اشيدب بيله سن
 حقه لايق نيسه طاعت قلبه سن ايله سن خرايشه ايدى عروكى فر

که اکتیه من تا که شرمین عرف عاقبتک علوی ملکه طالع اول
 با هلیک سفلی ملکه راجع نطقی در فرد و نیک بند صیغ
 طوت سوزنی تا اوله من مردیج **الفصل الثانی فی تعریف**
 یعنی کبریا کفی فصل افعال و اعمال و اخلاق و رای بر برنه مخالف
 اولدوغی بیاسنده در حضرت مولانا ینه **سوال** فلوی بابتدی که
 یا شمس تبریز جزو تبریک که افعال و اعمال و اخلاق و رای بر برنه
 مخالف اولدوغی عنه جهت ندر دیکجک شمس تبریز حضرت **جواب**
 ویر بابتدی که یا مولانا بل کمال که اول نفوس اشخاص متباینه در
 دینلرک رایشی قوی قلم اولدور که نفسک ظاهر اولان افعالی و
 و رای و افعالی بر برنه مخالف اولور بعضی متلذذ اولور بعضی
 متالم اولور بس اعتباره نفس اشخاص منفاصله درو متباینه در شمول
 اشخاص جسمانی بر برنه متباینه اولدوغی کی دیو حکم ایذی آذن
 راینه نفس جوهر سیطره دیدو کی قولسه منفاصله قلدی کویا که
 بسیطک معناسن میلدی بزجر و ردک که نفس بر دیر لیکن بریخه
 جنسه منجس اولور و اجناس بریخه نوع اولور و انواع بریخه شخص

اولور و اجناس جسمانیه و انواعه و اشخاصه اختصار اولدوغی
 اعتبارله نیز اول اشخاص جسمانی فی ذاته جو قدر و بر برندن
 منفسلدر و بلکل که اولک افعالک اختلاف اجناسی و لوی
 و اشخاص مختلف اولان اجناسی چون استعمال بسبب در بو بو
 و معین در علما و حکما یلور که انسان و احدک نفسک افعالی
 اولدوغی اعضا سنک شکلدی و مفصلدی مختلف اولدوغی سبب
 و انسان و احدک نفس احدی واردر دیواهل ملک اکثری
 انسان و احدک شامع نفسی واردر دیر لر بری شهوانیه و بری
 غضبیه و بری فاطمه دیو نطق ایلدور بس بیان ایدک که نوب
 اعتبار نفس احدی افعال مختلفه سی اعتبارله اطلاق اولور نوب
 ذر نفس جن جسمه غذا و خواشلسه اکانفس نیاتیه دیو سیمیه
 اولور و اگر جنس حرکات اتسه حیوانیه و غضبیه در لر و اگر نطق
 و تمرا و نسه نفس فاطمه دیو آد قود لر نشاک بر شخص واحد و
 دیر لر و دور و دکر در لر و بسوجی در لر جن اولرک هر بری علی
 وجه الاحسن اشلسه بس نومقدمه بسط اولدور کردن مقصود اولدور

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet ÇETİNKAYA, 1995 yılında Kastamonu'da doğdu. Kastamonu'da başladığı ilkokul eğitimi ile orta okul ve lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. 2013 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki lisans eğitiminden 2017 yılında, 2014 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji lisans eğitiminden 2018 yılında mezun oldu. 2017 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans Eğitimine halen devam etmektedir.